Digitized by Google

Th. 2852

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GENT

00077725

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

ANECDOTA GRÆCA,

SACRA ET PROFANA,

EX CODICIBVS MANV EXARATIS
NVNC PRIMVM IN LVCEM EDITA,
VERSIONE LATINA DONATA,
ET NOTIS ILLVSTRATA

A

IO. CHRISTOPHORO WOLFIO
Pastore ad D. Cathar. Hamburg.
& Scholarcha.

TOM. III.

HAMBURGI,
Apud THEODORUM CHRISTOPHORUM FELGINER,
CIↃ IↃCC XXIII.

Digitized by Google

Digitized by Google

VIRO
MAGNIFICO, SVMME VENERANDO, DOCTISSIMOQVE

DOMINO

THOMÆ CLAVSSEN,

SS. THEOLOGIÆ DOCTORI CELEBERRIMO,

POTENTISSIMO DANIÆ ET NORVAGIÆ REGI

A CONSILIIS STATVS ET SACRIS,

NEC NON

ECCLESSIARVM SLESVIC. ET HOLSATICARVM

ANTISTITI GENERALI VIGILANTISSIMO

ETC. ETC.

Digitized by Google

AMICO ET FAVTORI SVO IN PAVCIS
CONJVNCTISSIMO,

TERTIVM HVNC ANECDOTORVM
TOMVM,

IN PERPETVVM AMICITIÆ,
PER MVLTOS ANNOS
DEXTRE ET FIDELITER PRODVCTÆ,
MONVMENTVM,
AC INPOSTERVM CONTINVANDÆ,
TESSERAM,
SACRVM ESSE IVBET,
SIMVLQVE, PRÆTER CONSTANS
ANIMI CORPORISQVE ROBVR,
FELICISSIMOS CONSILIORVM,
QVÆ AD TOT ECCLESIARVM SCHO-
LARVMQVE,
FIDEI EIVS CREDITARVM,
SALVTEM FLOREM ET COMMODVM
REFERT,
SVCCESSVS
EX ANIMO PRECATVR
EDITOR.

PRÆ-

Digitized by Google

PRÆFATIO.

HAbes jam, LECTOR BENEVOLE, Tomum III. Anecdotorum meorum, quo quæ comprehendantur, paucis intellige. Primo loco tibi exhibetur collatio Dialogi de Resurrectione, a *Gregorio Nysseno* profecti, cum duobus MSS. in Tomo II. institui cœpta, & jam ad finem perducta.

Eam sequitur Collatio IV. SS. Evangelistarum cum duobus Codd. manu exaratis, & Evangelia IV. tantum exhibentibus, quam non tam mea sponte quam Amici, cui multum tribuo, precibus inductus suscepi. Codex uterqve liberalitate Amici integerrimi, & non minus doctrina, quam candore, mihi pridem spectati, ante aliquot annos ex Bibliotheca Nobilissimi ANDREÆ E-

RASMI SEIDELII, ſub haſta vendita, ad me pervenit. Is autem utrumque ex Oriente, in quem cum Legati auctoritate profectus erat, ſecum attulit. Alterius illorum videtur meminiſſe Rever. *Daniel Erneſtus Jablonsky*, Vir doctiſſimus, in præfat. ad Biblia Hebræa §. 37. his verbis: *Simile vidi in veteri Codice Evangelii S. Johannis, quem inter cetera Orientis ſpolia, ad nos retulit ſupra laudatus Nobiliſſ. Seidelius, & cui characteres orthographici omnes, quos de Alexandrino Waltonus l. c. memorat, æque inſunt.* Codices illi ſunt membranacei, in forma quarti ordinis; literis uncialibus cum ſpiritibus & accentibus exarati, qui VIII. circiter a reparata per Chriſtum, Dominum noſtrum, ſalute Sæculi ætatem referunt. Scriptio certe, potiſſimum prioris, exacte repræſentat eam, quam doctisſimus *Bernhardus Montfauconius* in Specimine Codicis, eadem ætate ſcripti, exhibet lib. III. Palæographiæ Græcæ p. 232. In priore, quem in Collatione litera A indico, ſingulæ paginæ in duas columnas diſtinguuntur, & ſcriptionis ſeries

ita

Digitized by Google

ita continuatur, ut nulla vocum, nedum commatum & capitum, diſtinctio occurrat, nec in fine verſus, quem *lineam* alias vocant, ratio habeatur ſyllabarum, a ſe invicem pro hodierno ſcribendi more ſeparandarum. Sic v. c. vox ἐξῆλθεν ita ſcribitur, ut τὸ ἐ finiat antecedentem & τὸ ξ incipiat ſequentem lineam. Subinde tamen tres, quatuorve aut plures voces a reliqvis per puncta rotunda ſejunguntur. In ſummo margine lemmata argumentorum, de quibus hiſtoria Evangelica exponit, literis Græcis rubris deſignantur, eorumque index ſingulis Evangeliis præmittitur. Sic v. c. in limine Evangelii S. Lucæ hæc legis: Τῦ κατὰ Λυκᾶν Εὐαγγελίυ τὰ κεφάλαια. Α. περὶ τῆς ἀπογραφῆς Β. περὶ τῶν ἀγραυλέντων ποιμένων. Γ. περὶ τῦ Συμεῶνος, κ. τ. λ. Quæ prorſus conveniunt cum titulis & lemmatibus, ex diſtinctione veterum tum alibi, tum in calce N. T. Argentorati a *J. H. Bœclero* 1645. 12. curati, repræſentatis. In margine interiore literis itidem rubris ſectiones numerantur,

 qua-

quarum numerus in Evangelio S. Marci conficit σλθ i.e. 239. Ceterum ἀκέφαλος est, & a *Matth.* VI. 6. incipit, interdum qvoque, sed rarius integrorum foliorum jacturam passus. Posterior Codex, quem B. in collatione innuit, isti prorsus similis est, ejusdem formæ literis, sed nonnihil minoribus, exaratus, adeoque & mole minor neque in columnas distinctus, ἀκέφαλος item & a *Matth.* XV. 30. incipiens, atque hinc inde ab injuria manu integris foliis privatus. Librarius in utroque passim literas, pronunciatione sibi invicem affines, v. c. αι & η, η & ι, οι & ι confudit, quos lapsus interdum, sed rarius, notavi, ut de conditione Codicum judicari rectius possit, ut plurimum vero, cum aliis ejusmodi hallucinationibus manifestis, non attigi. Quod ad lectionum varietates spectat, alias deprehendi, a *Millio* non observatas, alias vero, cum antiquissimis Codd. quos ille adhibuit, consentientes. Si nullus ex hac opera alius, is, puto, redundabit fructus, ut appareat, immen-

mensam illam Variarum lectionum congeriem integritatem tabularum Novi Instrumenti, divino beneficio salvam, adeo non evertere, ut potius adstruat, & confirmet. Denique nec illud omittendum est, quod Codex *Seidelianus*, libros N. T. omnes præter Evangelia complexus, cujus collationem *Ludolphus Kusterus* repetitæ Milliani laboris editioni adjunxit, ad alterum meorum Codicũ tanquam pars altera pertinuisse videatur.

Tertium locum occupant Excerpta ex *Catena* MS. in Actus Apostolicos & septem Epistolas Catholicas, antiqua manu accurate descripta, quam servat *Bibliotheca Collegii Novi Oxoniensium* Codice LVIII. Eam jam olim in Dissertatione de Catenis Patrum Græcorum MSS. p. 34. his verbis descripsi: *Hæc tam exquisitum Collectoris, quicunque demum is sit, in seligendis præstantissimis Doctorum sententiis judicii acumen, tam sibi constantem librarii industriam probat, ut Cl. Grabio, quem hujus Catenæ & indicem & pararium benevolum habui, præstantissima omnium, quas Oxoni-*

 um

um ſervat, haberetur. *Idem Tomo I. Spicileg. Patrum p.303. inſignem Hermæ locum ex lib. II. Paſtoris Mandato IX. deſumtum & fol. 179. illius Catenæ obvium exhibet. Scriptores, quorum ſententiæ opus hoc abſolvunt, iſtos laudatos inveni*: Ammonium, Anepigraphum, ſeu Anonymum, Apollinarium, Arſenium, Athanaſium, Baſilium M. Chryſoſtomum, Clementem Alexandrinum, Cyrillum, Didymum, Dionyſium, Ephremum Syrum, Epiphanium, Evagrium, Euſebium Cæſar. Euſebium Emiſſenum, Euthalium, Gregorium utrumque, Hermam, Heſychium Presbyterum, Joſephum, Irenæum, Iſidorum Peluſ. Maximum, Nicolaum Presbyterum, Origenem, Papiam, Philonem, Scholiaſten Anonymum, Severianum, Severum, Theodorum, Theodorum Heracleotam, Theodorum Ancyran. Theodoritum, & Theophilum Alexandrinum. Ibidem nonnulla veterum loca ex iſta Catena attuli, quæ partim in hoc Tomo conſpiciuntur, partim in proximo Volumine ſequentur. In

ex-

excerptis his ſeligendis id inprimis ſpectavi, ut Scriptorum non editorum interpretationes afferrentur. Sunt, fateor, inter eos, qui jam exſtant, v. c. *Baſilii*, ſed hujus loca vel ideo adduxi, quod occaſionem ſuppeditabant edita exemplaria emendandi. In nominibus Autorum deſcribendis idem noſtræ Catenæ uſu venit, quod ceteris omnibus commune eſt. Nonnunquam enim alterum cum altero permutatum videbis, ſpeciatim *Severi* illud & *Severiani*, de quo monui in Notis ad *p. 96.* Idem vero obſervandum eſt ad p. 144. & 165. De ætate nihil certi potui expiſcari. Seculo VI. minimum poſteriorem eſſe, vel ex *Heſychii Presbyteri* citatione, aliquoties in ea facta, colligas. Accedit hinc inde ad *Oecumenii* Catenam, quam in Acta & epiſtolas exſtare compertum eſt. Indicium convenientiæ in n o t i s paſſim feci, idque eo diligentius, quod intellexi, ex comparatione hac nonnunquam ipſum contextum Oecumenii Græcum, nonnunquam vero ejus Interpretem Latinum emendari

dari posse, præterea vero manifestum fieri, quam excerpendi rationem secutus sit Oecumenius, &, ex quibus scriptoribus, qui rarius appellantur, sua hauserit. Exstat & *Catena Explanationum veterum SS. Patrum in Acta Apostol. & epistolas Catholicas Jo. Bernardo Feliciano interprete Basil.* 1552. 8. Sed illa quidem est *Oecumenii*, adeoque non magis, quam ista, nostræ similis. Quæ in Acta adhuc restant afferenda, cum reliquis symbolis, ad epistolas Catholicas spectantibus, ea Volumen secuturum, si Deo placuerit, occupabunt.

Proximum locum tuentur Excerpta, ex libro DAMASCII, Philosophi Platonici, nondum edito, quem inscripsit: Ἀπορίαι καὶ λύσεις περὶ τῶν πρώτων ἀρχῶν i. e. *Dubia eorumque solutiones de Principiis primis.* Ex eo tibi præter initium & finem Operis exhibeo dissertationem, qua aliorum Philosophorum de Principiis eorumque Triade sententiæ cum illis conferuntur, quæ *Damascius* ipse ex Scholæ suæ placitis de illis tradi-

tradiderat. Eam vero ſeligendam ideo putavi, quod ceteris omnibus mihi quidem utilior & frequentiore veterum allegatione commendabilior videretur. Bina ego vidi Operis hujus apographa; utrumque in folii forma: alterum antiquiori, recentiori alterum manu exaratum. Prius in Bibliotheca apud nos publica ex *Lucæ Holſtenii*, utinam perpetuo noſtri! dono exſtat, & 268 *foliis*, ſeu paginis 434 abſolvitur, quarum una tantum capit, quantum hic ex initio illius commentationis exhibeo. Poſterius in Bibliotheca Collegii Corporis Chriſti apud Oxonienſes aliqvando evolvere me memini, in quam ex legato *Jo. Felli*, Paæſulis quondam apud Oxonienſes optimi doctiſſimique, delatum erat. Is autem ſumtibus ſuis deſcribi curaverat eo conſilio, ut cum Latina verſione lucem aliquando conſpiceret, quod tamen mors præmatura interrupit. Ex quo apparet, quanti viſum ſit hoc Opus Viro harum rerum peritiſſimo, quod & alii cum laude Scriptoris hinc inde excitarunt

runt. Ita præ ceteris illud frequenter ad partes vocavit *Thomas Gale* in notis ad *Jamblichum* de Myſteriis Aegyptiorum, nunc nuda nominis mentione facta, nunc locis integris allatis. Vide, ſi placet, p. 186. b. 187. a. 188. a. ter. 188. b. 189. b. 190. a. bis. 193. b. 196. a. 198. b. 201. b. 202. a. b. aliquoties. 203 a. 204. a. 205. b. 212. b. 229. b. 244. b. 269. b. bis. 274. b. 277. a. 286. a. b. 288. b. 289. a. 298. a. b. 299. b. 300. b. bis. 301. a. b. ter. 303. a. bis. 305. b. 308. b. 316. a. In locis, ad quos hic provocat, eum quoque obſervavi, quem in calce diſſertationis a nobis hic repræſentatum invenies, ubi Damaſcius de Ægyptiorum Philoſophia ex *Heraiſco* & *Asclepiade* exponit: vide hic p. 261. & confer *Galei* notas p. 288. b. 298. b. & 301. a. unde emendatiores quædam lectiones haurientur. Præter eum Damaſcium noſtrum laudarunt *Alex. Morus* in Notis ad N. T. p. 229. *Rich. Bentley*, in Diſſert. epiſtolica ad Jo. Millium, Chronographiæ Male-

Malelæ subjecta pag. 2. & 3. ubi aliquot ejus locos adductos & emendatos leges, speciatimque eum, qui infra p. 252. §. 13. exstat, & *Th. Hyde* de relig. veterum Persarum c. XXII. p. 291. qui nostri testimonium de duobus Principiis Magorum affert, quod a nobis recitatur p. 259. De *Lino* locum ex eodem producit eruditissimus *Jo. Alb. Fabricius* noster in Biblioth. Græca lib. I. c. XIV. Horum exemplo excitatus integram hanc dissertationem inde a fol. 115. Cod. Hamburgensis exscripsi, ut ex ea de ratione disputandi, nostro recepta, judicium formari posset, & constaret insuper, quid & ipsi & veterum aliis de triade Principiorum, tot Philosophorum acumen experta, visum sit. Latinam versionem nunc quidem omisi, quod otio destituebar, atque ea in argumento subtilissimo commentationi adhuc subtiliori lucem afferre vix posse videbatur, nisi apud illum, qui philosophiæ veteris prorsus gnarus sit, & auctorem Græce loquentem capere possit.

Quæ

Quæ mihi, in emendandis operarum erroribus verſanti, correctione in contextu ipſo indigere viſa ſunt, de iis in notis monui. At ampliore hic cura opus eſſe peritus rerum facile perſpexerit, cum librarius nec in ſcriptione, nec in interpunctione, conſtantem induſtriam probarit.

Agmen claudunt LIBANII epiſtolæ quædam, quas ex Codice Regio Berolinenſi, cujus apographum eruditiſſimo LACROZIO debeo, dare Tomo II. cœpi, in ſequente eandem operam continuaturus. Cumque non nullas earum ex Codd. *Laudano* & *Barocciano*, in Bibliotheca Bodlejana obviis, a *Gerhardo Langbænio* deſcriptas, & a me ex ejus & *Godofr. Olearii* τοῦ μακαρίτου apographo repetitas, haberem, occaſionem nactus ſum, lectiones Codicis *Berolinenſis* minus interdum emendatas caſtigandi. Ita vale & divini Numinis præſidio ſalvus res ex voto age. Dabam ex Muſeo, prid. Kal. Aprileis An. CIƆIƆCCXXIII.

Con-

Continuatio Collationis Dialogi Gregorii Nysseni de Resurrectione cum MSS. duobus, quam dare cepimus Tom. II. p. 274. sqq.

Pag. 203. A. 8. Μωσῆς] A. B. Μωυσῆς.
- - 10. εἰ γὰρ] B. ἢ γάρ.
- - 11. οὗτό ἐστιν] A. οὗτ' ἐστιν.
- - 14. ἐπικερδὲς] A. ἐπικερδῆ.

B. 3. εἰ μὲν γὰρ] B. ἤ μὲν γάρ.
5. ἕτεροι δὲ] A. B. ἑτέροις δὲ.
ὄρεξιν] A. ὄρεξις.
προκατάρξαντα] B. παροξύναντα.
6. ὑπολάβοιμεν] ὑπολαμβάνοιμεν.

B. 8. κἂν τὴν ἐπιθυμίαν] In calce A. hæc nota occurrit: ὅρος ἐπιθυμίας.
9. διορισώμεθα] B. ὁρισώμεθα.

C. 1. καταθυμητικῷ] A. B. καταθυμίῳ.
7. δειλίαν] A. δειλία - λύπη φόβος καὶ καταφρόνησις.
ib. καὶ] delet B.
8. καὶ] delet B.
9. συγγενῶς] A. B. συγγενῶς μέν.
10. ἐπιθυμητικὸν] A. in margine: ἐπιθυμητικόν τε καὶ θυμοειδές.

D. 1. ἀνυπογράφει] A. B. ὑπογράφει.

D. 4. ἡ δὲ λύπη ἐξ ἀμφοτέρων. In calce τοῦ A. hoc legitur scholion : περὶ δειλίας καὶ θράσους, καὶ φόβου καὶ καταφρονήσεως, καὶ λύπης, καὶ ἡδονῆς, καὶ ὅτι πάντα περὶ τὸ θυμοειδὲς καὶ τὸ ἐπιθυμητικὸν συνίσανται.

5. εἴτε] B. ἤτε. Ibid. ἐν τῷ] B. ἐν τῇ.

Pag. 204. A. 1. ἀδυνάτῳ]. B. ἀδυναμίᾳ.

A. 8. ἃ] A. B. ἅπερ.

10. ἐκφυόμεναι] B. ἐκφυόμενα.

12. εἰσὶν] A. in margine εἶναι.

B. 5. ἱλεώσατο] A. ἐξιλεώσατο.

7. τὸ πέρας] delet B.

9. νουθετεῖ] A. B. νομοθετεῖ.

C. 1. κατείλεκται] B. καταλέλεικται.

τῶν τοιούτων] B. τούτων. Ceterum ad hæc verba in calce Codicis A. hanc notam invenis : δοκεῖ ἐν τῷ κειμένῳ ἐλλείπειν, ὅπερ ἐστὶν ἡ διασάφησις. Πάθος τι περὶ τὸ δέρμα τοῦ σώματος ἡμῶν γίνεται, ὃ μυρμηκὰν καλεῖται· σαρκώδης γάρ τις ἐπίφυσις μικρὰ ἐπανίσταται τῷ δέρματι, ἥ τις δοκεῖ μὲν μέρος εἶναι τοῦ δέρματος, ὡς προσπεφυκυῖα αὐτῷ, οὐ μὲν κατ' ἀλήθειαν οὕτως ἔχει, ὅθεν καὶ τὴν ἄρσιν πρὸς τὴν θεραπείαν ἐπιζητεῖ· τούτῳ ὑποδείγματι ἐχρήσατο πρὸς τὸ προκείμενον σφόδρα καταλλήλως.

δεῖν] delet B.

τὰ τοιαῦτα δεῖν οἴεσθαι] A. in textu ταῦ-

τα δεῖν οἴεσθαι, in margine, τὰ τοιαῦτα διαγνοεῖσθαι.

3. συμπαραληφθέον] B. ἐ συμπαραλ.

5. αὐτὴν] B. αὐτή.

6. τέτε] B. τέτων.

10. μὴ καθ' ἡμῶν, A. B. μηκέθ' ἡμῖν.

11. ἀντιθέσεων] A. in margine ἀντιῤῥήσεων.

D. 2. φύσιν αὐτὴν] A. φύσιν αὐτῇ.

3. διὰ] delet A. B.

16. διὰ ἔτο] B. διὰ τέτων.

4. ἐν αὐτῇ] A. in margine ἑαυτῷ.

6. ἀφορᾶν] B. ἐφορᾶν.

Pag. 205. A. 3. φύσιν ἔχοντα] B. ἔχοντα φύσιν.

ib. ποία] B. ποιά.

A. 6. τὸ τοιἔτον] τὸ delet A. B.

9. ἐπιγενέσθαι] A. in margine ἐπιγεγενῆσθαι. B. idem in textu.

ib. λογιζόμεθα] B. διαλογιζόμεθα.

10. ἐνθεωρηθῆναι] B. θεωρεῖν.

B. 1. ἡμῖν] A. B. ἡμῖν τέως.

5. εὐθὺς] B. εὐθὺς δὲ.

11. ἐνδύεσα] A. B. ἐνδύνεσα.

C. 1. κατὰ] B. μετ.

2. πρὸς τὸ νοερὸν καὶ λογις.] A. πρὸς τὸ λογικόν τε καὶ νοερὸν B. πρὸς τὸ νοερόν τε λογικόν.

7. ζώντων] B. ζώων.

ib. συζῇ] A. ζῇ τὰ δὲ.

D. 1. αἰσθητικῷ] B. αἰσθητικῶς.

3. ἐκπερειλειληφότος] B. ἐμπερειλειλημ.

6. τρέφεσθαι] B. γὰρ τρέφ.

ibid. ἄυξεσθαι] A. καὶ ἀυξ. B. καὶ ἀυξάνεσθαι.

Pag. 206. A. 2. ἰδιάζον] A. B. καὶ ἰδιάζον.

3. ἑαυτῇ] A. B. ἑαυτȣ.

4. ὑλικὴν] A. in margine τῆς ὑλικῆς ζωῆς.

7. φυσικȣ] A. φυτικȣ.

ibid. ἐπεὶ δὲ] A. B. ἐπειδή.

ib. ὀργὰς] A. in margine ἀφορμάς.

10. ὀργῶν] A. in margine ὁρμῶν.

11. τῆς ἀλόγȣ] B. καὶ τ. ἀλ.

B. 3. ἐν ἡμῖν] A. delet ἐν.

5. ζωῆς] A. B. addunt ἐστὶν.

ib. ἐν ἑαυτῷ] B. ἐν αὐτῷ.

8. προαποδοθέντα] A. in margine προαποδειχθέντα.

10. ἐγγινομένην] B. ἐγγινομένη.

12. ὡς] delet A. B.

καὶ πρὸς] καὶ delet B.

C. 1. τȣ́των] A. τȣ́τῳ.

C. 5. ἢ] ἢ B.

6. ἔχῃ] A. in textu εἶχεν in margine ἔχοι.

D. 1. ἔθετο] A. B. ἐθέλῃ.

3. ἢ ὅ] B. ἥτι.

4. γινόμενος] B. γινόμενον A. in textu κινȣ́μενος, in margine γινόμενος.

5. φύσεως] A. B. addunt ἡμῶν.

6. ἔξωθεν] A. addit ἡμῖν.

10. κινημάτων] B. νοημάτων ἐν.

Pag. 207. A. 4. ἀποβάλοι] A. ἀποβάλλοι.

A. 6. ἐκεῖ] B. ἐκεῖθεν.

8. φέρει

8. φέρει] A. B. φέρῃ.
9. ἐπὶ τοῖς] A. B. ἐν τοῖς.
10. ἐπεὶ] B. ἐπειδὴ.
11. λογισμοῖς] B. λογισμὸς.
16. ἐγκωμιαζομ.] A. B. ἐγκειμένης.
B. 1. φθείρεται] B. φέρεται.
7. ὑψηλῶν] A. in margine ὑψηλοτέρων.
ib. ἀχολᾶται] A. B. ἀχολεῖται.
8. αὐτοῖς] A. in margine ἑαυτοῖς.
C. 1. μεταβαίνων] B. μεταβαίνει. A. in margine διαβαίνει.
4. καὶ σφόδρα] καὶ delet A. B.
5. ἀρκεῖ] A. B. ἀρκεῖν.
D. 1. ἱκανὸς] A. ἱκανῶς.
2. ἔξις πιστότερον] A. B. ἀξιοπιστότερον.
ib. ὡμολογεῖτο] A. B. ὁμολογεῖται.
3. τῆς γραφῆς] B. delet
6. τούτοις] A. B. delent.
συμφέρεται] A. in margine ἐμφέρεται.
ib. ἢ δὲ] A. εἰ δὲ καί τις ἂν in margine ἢ δὲ καὶ τις. B. delet ἄν.
8. τιθέσθω] B. τίθεσθαι.
ib. ᾧ] A. in textu ὡς, in margine ᾧ.
9. τῆς γραφικῆς] B. ἐκ τῆς γρ.
Pag. 208. A. 4. ὁ οἶκος] A. in margine ὁ κόκκος.
A. 8. συνεβλάστησαν] A. B. συνεβλάστησεν.
9. σπέρμα] delet B.
10. μὴ] A. μὴ καὶ σὺν B. μὴ οὐ σὺν.
B. 1. τὸ ἀλλότριον] A. τῷ ἀλλοτρίῳ.

2. συνεκλίνει] A. in textu συγκαταλύῃ in margine συνεκπλῇ· B. συνεκταλαίη.
6. ἐν ἡμῖν] A. ἂν ἡμῖν.
7. ἐπειδὴ] B. ἐπεὶ.
9. δὶ ἁμαρτίας] A. B. διὰ ἁμαρτία.
11. ἐπεσκοτίσθη] A. in textu ἐπεσκοτώθη, in margine ἐπεσκοτίσθη.
C. 1. τὸ φύσει] A. τὸ καὶ τῇ φύσει. B. τὸ τῇ φύσει.
2. οὗ χάριν] B. οὗ καὶ χάριν.
- - ἐφύη] B. ἐνεφύη.
6. ἐνεγκοῦσαν] A. B. ἐνεγκούσης.
7. ἐςόμωσεν] B. ἀνεςόμωσεν.
8. τὴν τῶν] τὴν delet A.
9. τῶν νοητῶν] delet B.
10. ὁλομανήσασα] A. B. ὑλομανήσασα.
D. 1. τὸν αὐτὸν] A. & B. præmittunt κατὰ.
7. πάθη] A. πάθοι.
8. ἡ φύσις] A. addit ἀνθρωπίνη.
9. ἐπουρανίων] A. οὐρανίων.
10. ἀφαιρεθ.] A. ἀναγρεθείσης.
11. κατασκευασθέντος] A. in textu κατασβεσθέντος, in margine ἀποσβεσθέντος.
Pag. 209. A. 1. ἐφίησι] A. ἀφίησι.
A. 2. ἀεὶ] A. εἰσαεὶ.
4. τὴν καρδ. τροπ.] B. τροπικῶς τ. καρδ.
5. αὐτῇ φυσικῆς] αὐτῷ φυσικῶς.
10. χρῆσαι] A. in textu χρήσεται in margine χρήσαιτο.
ib. ἐν αὐτῷ] A. ἐν ἑαυτῷ.
A. 11. λαμβάνεται] A. B. λαμβάνων.

12. ἀλλ'] B. γενόμενος.
B. 1. καταρθώσει] A. in margine κατορθώσοι.
3. ἐκείνοις] B. ἐπ' ἐκείνοις.
4. ἐξ ὧν δραποδ.] A. ἐξανδραποδισθείη καὶ B. ἐξανδροποδισθείη.
5. ἐπινίκιαις] A. ἀπονίαις.
ὑποκύψαι] A. B. ὑποκύψαις.
9. βιάζεται] A. βιάζηται.
10. δὲ] B. δή.
C. 3. ἑτέρως] A. præfigit ὡς.
4. γίνεσθαι] A. γίνεται.
8. ὀνομάζεσθαι] A. ὀνομάζεται.
9. ἐγὼ] B. ἐγὼ δέ.
ib. διεξελθούσης] A. in margine διεξιούσης.
D. 1. διέδραμον] A. in textu ἀνέδραμον, in margine ἔδραμον.
4. εἶπον π. τ. δ.] B. πρὸς τ. δ. ε.
9. δοχεῖον] & B. præmittunt: εἰς τι.
11. καὶ ἡ διδάσκ.] in textu: καὶ εἰ δῆλος εἰ μὴ λίαν in margine: καὶ ἡ διδάσκαλός, φησι, δῆλος εἰ μὴ λίαν.
12. ἢ] B. εἰ ubi & deest sequens φησί.
Pag. 210. A. 3. ἀπολελοιπέναι] A. ἐλλελοιπέναι.
4. οὐδὲν] A. οὐδὲ γάρ.
7. πλὴν] A. πλὴν τήν.
ib. εἰς τὸ α. κ. α.] A. B. εἰς τὸ ἀφανές τε καὶ ἀειδὲς μεταχώρησιν.
8. εἶπον] A. addit ἐγώ.
10. ἐν αὐτῷ κἀκείνων] B. κἀκεῖνον ἐν αὐτῷ. ita & A. qui in margine habet: ἐν ἑαυτῷ τε κἀκεῖνον τὰς ψυχὰς πανδοκεύειν.

B. 4. παραβλαβήσεται] B. παραβληθῇ.
ib. καὶ] A. B. εἰ γάρ.
6. εἰ γὰρ συνεχῆ] A. τὸ συνεχῆ.
9. πάντως] A. B. πάντων τῶν.
C. 3. Φησὶν] B. Φῆς.
ib. ἑκάστῳ] delet A. B. A in margine: ἑκάστῳ τῶν στοιχείων.
2. τοῦτο] A. τοῦτο καὶ.
3. οὐσίας] A. καὶ τῆς αὐτῆς.
5. ὑπὲρ] A. ὑπὲρ γῆς in textu: in margine ὑπὲρ γῆν, quod idem habet & B.
6. στρέφεται] A. τρέπεται. B. τρέφεται.
7. κατ' αὐτὸν] A. κατὰ ταυτόν.
10. προσβάλλῃ] A. B. προσβάλῃ.
12. πρὸς τὴν] B. ἐπὶ τὴν.
D. 1. τῷ ἡλιακῷ δρόμῳ] B. κατὰ τὸν ἡλιακὸν δρόμον.
6. σκότει] A. & B. σκότῳ.
7. τἄλλα] A. τὰ ἄλλα.
10. πᾶν] B. πάντα.
Pag. 211. A. 7. μόνον] B. μόνων. A. in margine μόνων.
B. 1. προβάλλοιτο] A. B. προβάλοιτο.
5. ἐν οἷς] A. ἐν οἷς καὶ.
9. μέντοι] A. μὲν.
11. περὶ τόπου] A. περὶ δὲ τοῦ τόπου ὅπου καθώς. B itidem habet δὲ.
C. 1. ἀποστολικὴν] B. præmittit αὐτήν.
2. ταύτῃ] B. ταύτην.
3. ἀποκινοίης] A. B. ἀποκινοίη.
6. ὀνομάσται] B. ὀνομάσαι.

8. ἡμῖν

8. ἡμῖν] A. B. ἡ μὲν.
9. λαχοῦσαι] B. λαχοῦσα.
ib. A. in textu τὸ ἀσώματον ἔχουσα, in margine λαχοῦσα.
11. συμπεπλεγμ.] A. B. συμπεπλεγμένη, ἤν.
12. σαρκικῶν] A. σαρκῶν.
D. 8. διακεκρυμμένον] A. B. διακεκριμένον.
9. ἤ δή τις] B. εἰ δέ τις.
10. λογικῇ] B. λογικοῖς.
11. τοιοῦτον] B. ἄλλο τι τοιοῦτ.
Pag. 212. A. 1. πεπίστευται] A. πέπεισται.
A. 3. τῆς τῶν] A. delet τῆς.
7. ὑπολήψεως] A. λήξεως.
9. ἐν αὐτῇ] B. ἐν ἑαυτῇ A in margine ἑαυτῇ.
11. ἐν ἐκείνῳ] ἐν delet B.
B. 2. ὁμοφώνως] A. in margine ὁμόφωνος.
4. τούτων] B. τούτων οὖν.
9. ταῦτα δὲ] δὲ delet A. B.
5. μέτριον] A. B. μετρίως.
11. ἑτεροειδῶς) A. B. ἑτεροφυῶς.
D. 2. εἶναι αὐτοῖς) A. εἶναι ἐν αὐτοῖς.
Pag. 213. A. 1. τῆς ἐν) B. τῶν ἐν.
4. εἶδος) delet B.
ib. ἀναλαβόντων) B. ἀναλαμβανόντων.
5. πρὸς ἅ) A. B. πρὸς ὅ.
οἰκείωσις) B. διοίκησις.
8. μετὰ τοῦ,) B. μετὰ τοῦτο τοῦ.
10. κατ ἐξουσίαν) A. κατεξουσίαν.
B. 10. συγκρίνεται) A. B. συγκίρναται.
11. πρὸς ἕτερον) A. B. πρὸς τὸ ἕτερον.
12. ἐφ᾽ ἑτέρου) A. ἐφ᾽ ἑαυτοῦ.

C. 2. μὴ μίαν) A. B. μηδεμίαν.
3. εἰ) delet A.
ἑτερόχρωα) A. B. ἑτερόχροα.
4. τὴν τοῦ) τοῦ delet A.
5. γινόμενα) A. γενόμενα.
ibid. ἐπανέλθῃ) B. ἐπανέλθοι.
6. μεμυημένου) B. μεμυημένον.
8. ἔν τινι) B. ἐν τίνι.
ib. γινόμενον) A. B. γενόμενον.
9. ἐκβληθέντος) A. B. ἐκπλυθέντος τοῦ ἑτέρου.
D. 3. εἰ δέ τι) A. εἰ δή τι.
6. τέχνης) B. jungit hæc: ἡ ψυχὴ προκείσθω τῷ λόγῳ, καὶ ἀντὶ χρωμάτων τῆς τέχνης.
ib. φύσις) delet A.
11. φαμὲν) B. ἔφαμεν.
Pag. 214. A. 1. τοῦ χρώματος) B. τῶν χρωμάτων.
A. 2. μετὰ) B. μετὰ τὴν.
3. τότε) τό τε. B.
6. οἷον μὲν) A. B. οἷον μὲν ἦν.
ib. οἷον) A. οἷον δὲ.
7. γινομένῳ) B. γινόμενον.
8. ὁμοιοτρόπως) A. B. ὁμοτρόπως.
B. 1. ᾧ ἐνεφύη) B. ᾧ ἀνεφύη.
5. ἐπιμιξίας) B. ἐπιμοιρίας.
8. εἰς ταυτὸ) A. B. εἰς ταυτόν.
11. καὶ ἐγὼ) B. κἀγώ.
C. 1. τὸ παρὸν) A. B. πάροδον.
ib. συμμεμαχηκέναι) B. συμμεμιχέναι.
6. καὶ) B. ναὶ.
8. ἀκούειν τὸν) A. B. ἀκούειν τῶν.

9. πᾶν

C. 9. πᾶν) B. πᾶσαν.
10. ἀναλύσεως) A. in textu ἀναχύσεως· in margine τῆς τῶν στοιχείων ἀναλύσεως.
12. συμμιγὲς) A. B. ἀμιγές.
D. 1. ἀπαλλαττομένων) A. B. ἀναπλαττόμενον.
4. παραληφθείη) παραλειφθείη.
8. δι' ὅλου) B. δι' ὅλων.
ib. αὐτὸν ἑαυτοῖς) A. B. αὐτὸν ἑαυτῷ.
10. ἐπαναλαβόντα) in margine: ἐπαναλαμβάνοντας.
ib. ὡς) delet B.
11. ἡμῖν πρὸς) A. ἡμῖν ἢ καὶ πρός.
Pag. 215. A. 1. στοιχείοις τούτοις) B. στοιχείοις, τούτοις.
2. οἰκείων) A. οἰκιῶν.
4. διαφιεῖσαν) B. διαφυεῖσαν.
8. συνδιαλύεσθαι) A. συνδιαδύεσθαι.
9. καταμιγνυμένοις) B. καὶ οὐ μιγνυμ.
11. ἀναχέωνται) A. in margine: ἀναχέηται.
ib. ἐν αὐτῷ) A. B. ἐν αὐτοῖς.
12. ὅποιπερ) A. B. ὅποιπερ ἄν.
B. 4. ἀρχῆς) B. ἐξ ἀρχῆς.
5. ὁμοῦ) A. ὁμοῦ τε.
7. τῇ τῆς) delet A. τῇ.
C. 1. πλακουμένου) B. πλεκομένου τε.
2. γνώριμον) B. γνώρισμα.
2. ἀλλὰ καὶ τοῦτο] delet B.
3. ἡ διδάσκαλος] delet A.
4. ἐξηλασμένοις] A. in textu ἐξισταμένοις, in margine ἐξηλασμένοις.
5. διδασκαλίαν] A. B. δυσκολίαν.
6. διακρίνειν] A. τοῦ διακρίνειν.

C. 7. κε-

C. 7. κεραμεύοντι] B. κεραμεῖ.
10. ἀπεργασίαν] B. ἐργασίαν.
ib. μέλλον] B. μέλλει.
11. ὁμοειδῶς] A. in margine ὁμοιοειδῶς.
D. 4. ἴδιον ἑκάστου δεσπότου] A. ἴδιος ἑκάστου δεσπότης. B. ἰδίως ἑκάστου δεσπότης.
6. Φανερά τε] B. Φανερά.
7. γνώρισμα] B. γνώρισμα. A. in margine γνώρισμα.
8. ἀπὸ τῶν] A. B. καὶ ἀπὸ τῶν.
9. τὸ μὲν] B. τί μὲν.
ib. ποῖον δὲ] A. in margine τι.
Pag. 216. A. 5. ἀναλελυπωμένος) A. in margine τελυπωμένος. B. in textu.
7. διαλυθέντος] A. in textu διαγνωσθέντος, in margine διαλυθέντος.
10. οὔτε εἰ) εἰ delet B.
B. 2. συνεστῶς) B. συνετῶς.
3. ἀπομεινάντων) A. ἐναπομεινάντων.
10. προσφέροι) B. προφέρει.
11. ἐξηλασμένοις) A. in textu ἐξισαμένοις, in margine ἐξηλασμένοις.
C. 2. ἡ διδάσκαλος) A. B. delent.
6. ἐξελαστὴν) A. B. ἐξελαστικῶς.
7. χάσματι) A. in textu σχήματι, in margine χάσματι.
8. δακτύλῳ) A. B. διὰ δακτύλου.
11. ἀνάπαυσιν) A. B. εἰς ἀνάπαυσιν.
D. 3. πρόχειρον) A. B. præfigit τὸ.
ib. ἀσυνέτως) A. B. συνετῶς.
6. ἐναφεὶς) B. ἀφεὶς.

D. 7. ἠσθά-

D. 7. ᾐσθάνετο) B. ἐπαισθάνεται.
Pag. 217. A. 4. μεταλάβῃ) A. μεταλάβοι.
6. διάστασιν) A. in margine διάστημα.
B. 1. ἢ μὴ) A. εἰ μή.
ib. λέγεται) A. addit ἐστίν.
2. κατὰ ψυχὴν) B. κατὰ τὴν ψ.
4. προειπὼν) A. προσειπών.
9. λειτουργίας) A. B. τὴν λειτουργίαν.
10. ὡς ἀπ') A. ὧ ἀπ'.
11. μέγα τι) δόγμα addit B.
ib. διὰ) A. διὰ δόγμα.
C. 2. μονοειδὲς) A. μονοειδῆ.
ib. ἢ τῶν) B. τὸ κατ' ἀρχὰς ἢ τῶν.
3. μονοειδὲς δὲ) A. B. μονοειδῆ δέ.
4. ὁρωμένην) A. B. θεωρουμένην.
6. μαρτυρεῖται) A. B. μαρτύρεται.
Pag. 218. A. 5. παρατείνας) A. in textu παραγράψας, in margine παρατείνας.
B. 1. τούτων) B. τούτου.
5. διάνοιαν) A. addit, ὅπερ αὖ ἦν θεωρούμενον.
8. λαιμαργίαν) A. B. λαιμαργίας.
C. 7. ἀλλ' ἢ) A. ἀλλ' οὖν ἤ.
10. ἑλκόμενος) A. B. ἑλόμενος.
D. 1. θεραπεύσας) A. in textu: θεραπεύσας ἐκ μεταβουλίας ἄβαλον· in margine: καὶ μὴ ἐκ μετανοίας θεραπεύων τὴν ἀβουλίαν.
ib. τὴν χώραν) A. B. τὸν χῶρον.
Pag. 219. A. 7. οὕτω) A. B. οὕτω μοί.
11. ἀπαίρωσιν) A. B. ἀπάρωσιν.
B. 1. ἐνορμίζονται) A. in margine ἐνορμίζουσι
3. διασμύχουσα) A. διασμήχουσα.

B. 9. τὸν

B. 9. τ̃ καταϛοχασμὸν &c.) A. B. τῷ κατὰ ϛοχασμὸν ἤδη νοηθέντι.
ἡμῖν) A. περὶ ψυχῆς.
11. ῥητῶν) B. ῥημάτων.
C. 1. ὥσπερ γὰρ) A. ὡς γάρ.
3. αὐτῆς αἰτίας) B. ȣ̓σίας.
6. ἀναμιχθεῖσιν) A. in textu ἀνελθȣ̃σιν· in margine: ἀναχθεῖσι. B. ἀναχεθεῖσι.
8. ȣ̓ τίω) A. B. ȣ̓δὲ τίω.
10. ἀποτελεσθῇ) B. ἀποτελέσθη.
11. τίω ȣ̓ν) A. τι ȣ̓ν.
D. 8. ἀπάγει) A. ἀπάγειν.
Pag. 220. A. 3. ἐκδιδασκόμεθα) A. διδασκόμεθα.
5. ἔχει) A. B. ἕξει.
7. παρ' ἑαυτȣ̃) A. κατ' αὐτόν.
9. προσεκτῶν) A. B. προσηκόντων.
11. βίον) A. τὸν βίον.
B. 2. δίκαιον) A. πλȣ́σιον.
6. τὸ δόγμα) B. delet τό.
9. οἱονεὶ) A. B. οἷον.
10. προσίσχεται) A. προσέχεται.
C. 4. ζαρκικῆς) B. ζαρκίνης.
6. ȣ̃το) delet A.
11. τὰ λείψ.) A. ȣ̃ τὰ λείψ.
D. 1. ἀποκαθαίροντος) A. in marg. ἀποδιϛῶντος.
2. τίω ψυχὴν) A. B. τῇ ψυχῇ.
4. αὐτὸν) B. αὐτίω.
ἀλγηδόνος) B. ἀχθηδόνος.
5. ἀφελκύσης) B. ἐφελκύσης.
10. καθάπερ) A. B. ἀλλὰ καθάπερ.

Pag.

Pag. 221. A. 2. ἀναμίξαντο) A. B. ἀνεμάξαντο.
2. ἀηδῆ) A. B. ἀειδῆ.
3. ἄβλεπτον) A. λεπτόν.
4. ἀφέλκεσθαι) A. B. ἐφέλκεσθαι.
5. σαρκικῆς) B. σαρκίνης.
6. δι' ὧν) A. in margine δι' οὗ.
7. τοιαύτης) B. τῆς τοιαύτης.
8. γινομένης) A. γενομένης.
ib. πρὸς τοιαύτην) A. πρὸς τὴν τοιαύτην.
9. ὃ παρά τινων λέγεται) B. τὸ π. τ. λέγεσθαι. A. in margine: τὸ πολλάκις παρά τινων λεγόμενον ὁρᾶσθαι.
10. τὰς περὶ) A. B. περὶ τάς.
11. τοῖον τι) B. τῷ ὄντι γίνεται οὕτως.
B. 2. γινομένη) A. γενομένη.
4. αὐτὴν) B αὐτῆς.
ἀφίπτασθαι) A. ἐφίπτασθαι.
5. γίνεσθαι) B. γενέσθαι.
12. παθῶν) A. B. τῶν παθῶν.
C. 5. προσλαβὼν) A. προλαβών.
9. γίνεσθαι) B. γενέσθαι.
D. 1. ὅτι δὶ) B. καὶ ὅτι δὶ. A. ὅτι καὶ.
ἐπιθυμίαν) B. ἐπιθυμίας.
2. τινὰ σειρὰν) A. B. τινὶ σειρᾷ.
4. πῶς οὗτον) A. πῶς οὗτο.
10. ὄρεξιν) B. ὄρεξιν λέγω.
11. φησιν) A. φησὶν ἡ διδάσκαλος.
Pag. 222. A. 5. καθάρσεως) A. in margine: πυρώσεως.
8. ἐναποδισθήσεται) A. B. ἐμποδισθήσεται.
ἑλκτικόν πως) A. addit ἐστὶ.

A. 9. αὐ-

A. 9. ἑαυτοῦ) B. αὐτοῦ.
B. 4. πρὸς τὸ καλὸν) A. & B. addunt ἡμῖν.
C. 1. τοιούτων) ſequitur in A. τῶν.
3. εἰδοῦσα) A. B. ἰδοῦσα. A. in margine εἰδυῖα.
8. ζωὴν) A. B. ψυχὴν.
9. οὐσίαν) A. in margine φύσιν.
D. 1. ἐν τῷ ζῆν) B. ἐν τῇ ζωῇ.
3. φύσιν εἶναι) A. inſerit: ἀκίνητος γάρ ἐστιν ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, καθάπερ.
καθάπερ) B. καθ' ὅπερ.
5. αὐτῆς) B. ἑαυτῆς. Ceterum ad hæc verba: οὐχ ὁμοίως τῆς ψυχῆς κατὰ τὸ ἔμπροσθεν hæc in calce Codicis A. inter notas leguntur: μὴ ἐπὶ πάντων τοῦτο νοήσῃς αὐτὸν εἰρηκέναι, ἀλλ' ἐπ' ἐκείνων, ἐν οἷς μικρά τινα τῆς ἐμπαθοῦς ζωῆς ἢ νέα λείμματα, διὰ τὴν σαρκικὴν ἀσθένειαν συγγνώμης ἄξια, ὧν καθαίρεσθαι τὰς ψυχάς φησι, καθὰ καὶ ἄλλοις τισὶ τῶν πατέρων δοκεῖ, ὧν καὶ Διονύσιος ὁ Αρεοπαγίτης, καὶ Διάδοχος ὁ Φωτικῆς Επίσκοπός ἐστιν. Ει γὰρ μὴ οὕτω νοήσωμεν καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις διδασκάλοις καὶ ἑαυτῷ τὰ ἐναντία λέγειν δείξομεν. Εφη γὰρ ἔμπροσθεν, ἄβατον καὶ ἀπαρόδευτον εἶναι τοῖς ἁμαρτωλοῖς τὴν τῶν ἀγαθῶν ἀπόλαυσιν, καὶ τοῖς θείοις δὲ ῥήμασι μαχόμενος ἀποφανθῇ, ἀπέραντον εἶναι τούτοις τὴν κόλασιν ἀποφαινόμενος. Εσται γοῦν τοῖς ἁμαρτωλοῖς ἀφανισθείσης τῆς κακίας, τοῦ ἀγαθοῦ ἡ ἔφεσις, τῆς τῶν ἀποκειμένων τοῖς δικαίοις ἀγαθῶν ἀπολαύσεως ἀμετόχοις· μέμνησο τῶν ἔμπροσθεν.

D. 8. δέχεται) A. B. διαδέχεται. In calce A. scholion legitur istud: ὁμοιώματι καὶ οὐ κατ' ἀλήθειαν ὄντι.

Pag. 223. A. 2. καλοῦ) A. B. κάλλους.

4. ἐπακολουθοῦσα) A. in margine ἐπακολουθήσασα.

5. καὶ ἐμφύλως &c.) καὶ οὕτως ὁ ἐμφύλιος οὗτος πόλ. Ad hæc verba in calce Codicis A. ista legis: μέμφεσθαι μὲν ἡ μνήμη τὴν ἐλπίδα ἐπὶ τοῖς ἀναλογισμοῖς τῶν πεπραγμένων· ἡ δὲ ἐλπὶς τὴν ἀπάτην εἰς ἀπολογίαν προβάλλεται, ὑπὸ τοῦ φαινομένου καλοῦ σοφισθεῖσα, καὶ κατ' ἀλήθειαν αὐτὸ προελομένη.

B. 3. πτωχὴν) A. B. πτωχή.

4. ἵεται) B ἵσαται.

5. λείποντος) B. λόιποντος.

7. ὄντος) A. ὄντως.

8. τυχεῖν) A. præfigit καὶ.

12. ἄυτη) B. αὐτή. A. in textu αὐτή· in margine αὐτό.

C. 2. κινουμένη) A. B. γινομένη.

6. ἐνήργηται) A. B. ἐνεργεῖται.

7. ἀπόστολος) A. præmittit θεῖος.

10. μνημονευθῆναι) A. B. μνημονεύεσθαι.

ἐπεὶ) A. in margine ἐπειδὴ οὖν.

δὲ) delet B.

D. 1. ἐν ἑαυτῇ) A. B. ἑαυτήν.

4 εἰ κἂν) εἰ delet B. Ceterum ad verba: ἥτις εἰ καὶ παράδοξον εἰπεῖν in calce Codicis A. ista legas: Εἰσί τινα, ἅπερ οἱ ἔξω φασὶν

ἐν τῷ γίνεσθαι ἔχειν τὸ εἶναι, οὐκ ἐν τῷ γεγονέναι, ὥσπερ τὴν σκιὰν τῶν σωμάτων. Αυτη γὰρ χωρισθεῖσα τῆς ποιούσης αἰτίας, ἀφανὴς γίνεται, οὐ καθάπερ αἱ οὐσίαι καὶ τῶν ποιούντων αἰτίων χωρισθέντων μένουσι· τοιαύτη καὶ ἡ κακία ἐν τῷ γίγνεσθαι καὶ πράττεσθαι μόνον ἔχει τὸ εἶναι, ὅπερ ταυτὸν ἐστι τῷ μὴ εἶναι.

6. καὶ κακίας) καὶ delet A. & B.
τοῦ ὄντος) A. ἢ τοῦ ὄντος.
11. γίνεται) B. γεγένηται.
Pag. 224. A. 2. ὑπήρετο) B. ἐπήρετο.
ib. τινὰ) B. delet.
3. τῇ - τῇ) delet B.
4. τὸ γὰρ) B. τὸ μὲν γάρ.
ib. ἡ δὲ) A. τῇ δέ.
B. 2. ἡ ἁπλῆ) ἡ delet A. & B.
3. ἀκριβῶς θεοείκηλος) in calce Codicis A: hæc annotatio legebantur: καθ' ὁμοίωσιν, δηλονότι καὶ μετοχήν, οὐ κατ' οὐσίαν γινομένη.
4. γινομένη) A. & B. γενομένη.
5. τοιόν τι) B. τῷ ὄντι.
7. συνανακιρνᾶται) A. B. συνανακίρναται.
C. 1. ἐπιθυμίας) A. B. ἐπιθυμίας δέ.
4. γινομένην) B. γενομένην.
6. ἢ) B. ἦ.
7. ὅταν) A. ὅτ' ἄν.
12 δὲ) δὲ delet A.
ib. εὑρὼν) A. in margine: εὗρε.
D. 2. γνώσεις) B. γλῶσσαι.
3. πίστει) A. B. ἐκπίστει.

D.4 συμ-

D. 4. ζυμπαραμεμβυηκέναι) A. in margine ζωδεδραμηκέναι.

7. παρείη) A. B. παρῇ ἡ.

10. Ἐςι δὲ πίςις) ad hæc verba in calce Codicis A. ista legebantur: ὅτι πᾶσαι τῆς ψυχῆς αἱ πρὸς τὸ κρεῖττον ἐνέργειαι παύσονται ἐλπὶς, ἔφεσις, μνήμη, καὶ ὅσαι τοιαῦται, πλὴν τῆς ἀγαπητικῆς κινήσεως.

12. ἐυτηρεμόντων) A. in textu ἀτρεμούντων, in margine ἠρεμούντων.

Pag. 225. A. 1. ἐνέργεια) B. ἐνέργειαν.

2. ἐυρίσκουσαν) A. B. ἑυρίσκουσα.

8. καὶ δοκεῖ) A. in margine καὶ ἅ.

9. αὐτῆς] A. in margine αὐτή. B. ἅυτη.

ib. ἐν αὐτῇ] A. B. ἐν ἑαυτῇ.

11. ἀγαπητὸν] B. ἀγαπητόν ἐςι.

ib. πάντως ὄντι) ἐςὶ delet B.

B. 2. αὐτὸ] B. ἑαυτὸ.

3. διὸ τὸ] B. διότι. Ad verba: διότι καλόν ἐςι in calce Codicis A. hæc notantur: ὅτι κόρον οὐκ ἔχει ἡ πρὸς τὸν Θεὸν τῶν ἁγίων ἀγαπητικὴ σχέσις. λῆρος οὖν ἐςιν ὁ παρ᾽ Ὠριγένους ἀναπλασθεὶς τῶν νόων κόρος, καὶ ἡ ἐκ τούτου κατάπτωσις αὐτῶν καὶ ἀνάκλησις, ἀφ᾽ οὗ τὸ πουθρύλλητον δόγμα τῆς τῶν ψυχῶν προυπάρξεώς τε καὶ ἀποκαταστάσεως ἀςάτῳ φορᾷ περιφερομένων κατασκευάζει τὰ ἑλληνικῇ μυθεύματα τᾷ ἐκκλησιαςικῇ ἀληθείᾳ ὡς κακὸν πας γκάπηλος προσμίξαι σπουδάσας.

4. ἀληθῶς] B. ἀληθοῦς.

B. 4. οὐ προσάπτεται κ.] B. κόρος οὐ προσάπτεται.
6. πρὸς τὸ καλὸν σχέσιν] B. σχέσιν πρὸς τὸ καλόν.
9. ὅρον] A. B. κόρον.
C. 1. μόνῳ γὰρ τῷ &c.] B. μόνον γὰρ τὸ ἐναντίον τῷ καλῷ περιαιρεῖται. A. περιαιρεῖται.
2. οὐ δὲ] A. B. οὐδὲ.
4. προελεύσεται] B. προσελεύσεται.
6. μιμήματα] B. μίμημα.
D. 1. τύχῃ] A. B. τύχοι. Cererum ad verba: ἀλλ' εἰ μὲν κοῦφη] in margine Codicis B. hæc erant notata: ὁ μακάριος Γερμανὸς ὠβέλισε μέρος τῶν ἔμπροσθεν, ὡς νόθα.
3. αὐτῇ] B. αὔτη.
5. εἰς τὴν - σχέσιν] B. τῇ - σχέσει.
καταπαρῇ] B. καταπαρείη.
6. τινα] B. τι.
Pag. 226. A. 1. τὸ μὴ] B. τῷ μή.
3. ἐνευρεθεῖσι] B. εὑρεθεῖσι.
τῷ χώματι] A. ἐν τ. χ.
6. ὁσίας] B. τῆς ὁσίας.
B. 2. ἐφέλκηται] A. ἐφέλκεται. B. ἐφέλκῃ.
3. οὐ γὰρ] B. οὐδὲ γάρ.
6. ὁ θεὸς] B. delet.
10. ἐπισπᾶται τὴν ψ.] B. τ. ψ. ἐπισπ.
C. 1. χρυσίῳ) B. χρυσῷ.
ib. ἐκκαθαροῦντες) B. ἐκκαθαίροντες.
5. δὲ] delet B. Ad verba: κἀκείνους δεδαπανημένους in calce Codicis A. hæc notantur: κατὰ τὴν ἀνωτέρω παρ' ἡμῶν λεχθεῖσαν

θεῖσαν διάταξιν, ἔνθα περὶ τῆς ἀφανισθείσης κακίας διαλαμβάνει, νοητέον καὶ τὰ παρόντα καὶ τὰ ἑξῆς. Ἀνάγνωθι ταῦτα κἀκεῖνα ἐπιμελῶς.

C. 6. ἀκοιμήτῳ] A. in textu καθαρσίῳ, in margine ἀκοιμήτῳ. B. καθαρσίῳ.

8. ὡς ἂν] A. ἕως ἄν.

9. ἀπαναλωθῇ] A. in textu ἅπαν ἀναλωθείη· in margine ἀναλωθῇ.

10. αἰωνίῳ] delet A.

D. 3. βιαίως] A. in textu βεβαίωσις τῶν ἐπὶ· in margine βιαίως.

5. περιπλασθέντα] A. περιπλασθέντα.

8. γίνεσθαι] B. γίνεσθαι.

Pag. 227. A. 1. ἐνειληθεῖσαι] A. B. ἐνειληθεῖσαν.

4. ἀποξυρομένους] A. B. ἀποξυομένους.

6. οὐχ ἡ θεία] A. delet οὐχ.

7. κατὰ τὸ] A. οὐ κατά.

8. ἀλλὰ τὸ μὴ] A. B. ἀλλ' ἤ.

9. ἀπέδειξεν] B. ὑπέδειξεν.

B. 5. εἰς τοσοῦτον) B. delet.

6. μετρίοις) B. addit τισὶν.

8. κρίσει] B. καθάρσει.

9. πλεῖον - ἔλαττον] B. πλείων - ἐλάττων.

10. ὡς ἂν] A. B. ἕως ἄν.

C. 1. ἐπ' αὐτῷ] A. B. ἐπ' αὐτοῦ.

9. τὸ ὄντως) A. B. τῷ ὄντι.

11. εἶναι) delet B.

12. πᾶσα προαίρεσις] delet B.

D. 1. μὴ χωρήσει] A. B. μεταχωρήσει.

5. κέρδος) A. B. τὸ κέρδος.

D. 3. ἐλπίδος) A. B. ταύτης ἐλπίδος.
5. ἐνιαυσιαίαν) B. ἐνιαύσιον.
7. τίς ἐκ) A. τίς ἡ ἐκ.
8. ὑπολέλειπται) B. ὑπολείπεται.
9. ὥστε) B. ὅτι.
10. τῆς κακίας) τῆς delet A. ſed B. habet ἐκ κακίας.

Pag. 228. A. 1. ἔμπαθες) A. B. ἐμπαθές.
3. τίσι) B. τισὶ.
6. τινὰ ταλάντων) B. ταλάντων τινά.
8. τινὸς] B. ἑνός.
ὅπερ τὸ ἔσχ. ε.) B. ὅπερ ἐστὶ τὸ ἔσχατον.
B. 1. οὐδὲ) B. οὐδέν.
10. ὧν) B. ᾧ.
C. 2. ὅταν) delet B.
8. παρὰ Θεοῦ) A. B. ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.
12. πᾶν) delet B.
ἀδέσποτον γ. τ. ε.) A. & B. delent.
D. 1. τῆς ἀρετῆς) τῆς delet B.
4. ἄρα) B. ἆρα. ib. οἱ delet B. Ad verba: ἐν ταύτῃ ἆρα &c. hæc notat Codex A. in calce: ἀπηλλαγμένοι μὲν ἔσονται οἱ μηδὲ ἐνεργεῖν τι κακὸν δυνάμενοι ἀλλ' οὐ πάντες ἔξω κολάσεως, ἕως διάξουσιν, ἢ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἀπολαύσουσιν. Ανάγνωθι τὰ ἑξῆς, καὶ μαθήσῃ, τί ἐστι τὰ πάντα ἐν πᾶσι Θεὸς καὶ μέμνησο τῶν εἰρημένων περὶ τῆς κακίας.
9. εἰς πάντα) A. B. delet εἰς.
γίνεσθαι) A. B. γίνεσθαι.

Pag. 229. A. 2. καὶ σκεπασμ.) καὶ delet B.

A. 6. μα-

A. 6 μακαριότης) B. addit τούτων.

11. λόγων) A. B. λογίων.

B. 3. πρὸς) delet B.

ἡμῖν) delet B.

4. ὁ δὲ) B. ὁ δὲ τά.

5. ἐν τούτῳ δέ μοι δοκεῖ) In calce Codicis A. ſcholii loco hæc legas: οὐκοῦν καὶ ἐν δαίμοσι καὶ ἐν ἁμαρτωλοῖς ἀνθρώποις ἔσται. Καὶ ποῦ τὸ δίκαιον, εἰ τοῖς δικαίοις ἐπίσης κἀκεῖνοι τύχωσι τἀγαθοῦ; ἀλλ' οὐχ ὁμοίως φήσειεν ἄντις, ἀλλὰ καὶ λίαν διαφορώτερον. Ποῦ γὰρ θήσομεν τὰ τῆς κολάσεως ἐπιτίμια, πῦρ ἄσβεστον, καὶ ἀτελεύτητον, σκώληκα, καὶ τὰ ὅμοια; καὶ γὰρ τὴν διχοτόμησιν εἶναι οἶμαι μηδὲν ἕτερον, ἢ τὸ κεχωρίσθαι Θεοῦ. Οὐκοῦν ἐν πᾶσι μὲν ἔσται δοξαζόμενος, καὶ προσκυνούμενος ὁ Θεὸς, ἀλλὰ τοῖς μὲν ἀπόλαυσις τῆς βασιλείας, τοῖς δὲ τῆς κολάσεως. Εἰ γὰρ μὴ οὕτω δῶμεν, καὶ τῇ θείᾳ γραφῇ καὶ τοῖς ἄλλοις πατράσιν μαχησόμενον δείξομεν τὸν διδάσκαλον, καὶ μὴν καὶ ἑαυτῷ. Δείκνυται γὰρ ἑτέρωθι κόλασιν αἰώνιαν διδάξας, καὶ μηδεμίαν πάροδον ἔχειν τοὺς ἁμαρτωλοὺς εἰς τὰ τῶν δικαίων ἀγαθά. Τί δέ φαμεν ἑτέρωθι; κἂν τῷ παρόντι διαλόγῳ, (ὡς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἔγνωμεν) ἢ τοίνυν κατὰ τὸν λεχθέντα νοῦν τὰ προειρημένα νοητέον, ἢ ὅτι παρενετέθη ταῦτα ὑπὸ παραχαρακτῶν τινων τῇ ἀληθείᾳ μὴ πειθομένων, ἢ ἀλλόκοτος ὁ διδάσκαλος φανεῖται, ὅπερ

εἶπεν (lege εἰπεῖν) ἄτοπον. Ουκȣ̃ν ἐκείνως πάντως ἐκλειπτέον τὰ παρόντα. Ανάγνωθι τὰ ἑξῆς· μέμνησο τῶν προτέρων.

B. 8. τὸ ἐν] τὸ delet B.

C. 4. ζυμβολαῖς] A. ζυμφοραῖς. B. πρὸς τὰς ζυμφοράς.

8. πραγμάτων] A. B. τῶν πραγμ.

D. 4. ὡς τὸν] A. B. ὥστε τὸν.

6. προαιρετικὰ] A. B. καὶ προαιρ.

τῶν ψ.] B. τὰ τῶν ψ.

8. κατεσκάφθη) κατεσκάφθαι.

Pag. 230. A. 2. ἐκ δυνάμ.) A. B. εἰς δυνάμ.

4. ἂν) B. ἀεί.

5. τῆς γὰρ) B. πῶς γάρ.

8. πλημματικόν τε) B. πλημματικόν τι.

10. ποιȣμένȣ) A. B. ποιȣμένη.

B. 1. ἐν τῇ) A. B. ἐπὶ τῇ.

3. αὐξανομένων] A. αὐξομένων.

4. ζυμπλημμυρȣ́σης) B. ζυμπλημμερȣ́σης.

6. ἐφ' ὃν) A. B. ἐφ' ὧν.

ἐπικόπτει) B. ἐπισκόπτει.

10. ἐπέκεινα) A. ἐπ' ἐκεῖνα.

C. 2. τῷ δὲ τῷ) B. τῷ τῇδε.

4. ἐγκαθαρθέντας) A. B. ἐκκαθαρθέντας.

7. ἠγαπημένȣ) A. in margine ἀγαπωμένȣς. B. in textu eodem modo.

8. ἔσαι) A. B. ἔσω.

ib. ὄψει) B. ὄψη.

9. τὸν νȣ̃ν) B. τὸ νȣ̃ν.

D. 3. τȣ̃ νήματος) B. τȣ̃ νοήματος.

5. κάλλει) B. τῷ κάλλει.

D. 7. ἐπεισεληλυθέναι] *B.* ἐπεισελλυθέναι.
8. ἰδεῖν] *B.* δεῖν.
9. ἵνα μὴ ἀμφιβάλλῃ) A. εἶναι (sic & *B.*) μὴ ἀμφιβάλλειν.
10. ἐπειδὴ) *A. B.* ἐπειδὴ δέ.
11. χωρητοῖς) A. χωρητικοῖς.

Pag. 231. A. 1. τοιαύτην) *B.* τὴν τοιαύτην.
4. περισκεψ.) *A. B.* ἐπισκεψόμεθα.
7. ἄλλως) *B.* ἄλλῳ.
μέρει) A. ἐν μέρει.

B. 11. ἐξ ἀνθρώπου) A. ἐξ ἀνθρ. πάντοτε.

C. 3. πάλιν δὲ] A. πάλιν νῦν δὲ.
10. πάλιν ἴσιν] A. πάλιν αὐτὴν ἴσιν.
11. δόγμασιν] A. B. σώμασιν.
12. μετὰ τὴν] A. in textu: μετὰ τὴν ἀπὸ τούτων διάλυσιν τὴν ψυχὴν λίαν ἀπάδει in margine: τοῦ σώματος διάζευξιν οὐ λίαν ἀπάδει.
τούτου] B. τούτων.

D. 1. ὅτι] A. B. ὅτε.
5. οὐ γὰρ] B. οὐ γὰρ ἄν.
6. ἐπινοήσεις] A. B. ἐπινοήσαιεν.
δρομῆς] B. συνδρομῆς.
8. ψυχὴν] B. αὐτὴν ψυχήν.

Pag. 232. A. 1. καταπίπτειν] A. B. μεταπίπτειν.
4. κατ ἀρχὰς] A. καὶ κατ' ἀρχ.
7. σώματι] A. τῷ σώματι.
9. ἐκείνων δόγματος] A. B. κατ' αὐτοὺς δόγμ.
διασκορπίσασθαι] A. B. διασκοπήσασθαι.

εἶπεν (lege εἰπεῖν) ἄτοπον. Οὐκοῦν ἐκεί-
νως πάντως ἐκλειπτέον τὰ παρόντα. Ἀνά-
γνωθι τὰ ἑξῆς· μέμνησο τῶν προτέρων.

B. 8. τὸ ἐν] τὸ delet B.

C. 4. συμβολαῖς] A. συμφοραῖς. B. πρὸς τὰς
συμφοράς.

8. πραγμάτων] A. B. τῶν πραγμ.

D. 4. ὡς τὸν] A. B. ὥστε τόν.

6. προαιρετικὰ] A. B. καὶ προαιρ.

τῶν ψ.] B. τὰ τῶν ψ.

8. κατεσκάσθη) κατεσκευάσθαι.

Pag. 230. A. 2. ἐκ δυνάμ.) A. B. εἰς δυνάμ.

4. ἂν) B. ἀεί.

5. τῆς γὰρ) B. πῶς γάρ.

8. περιττωματικόν τε) B. περιττωματικόν τι.

10. ποιουμένου) A. B. ποιουμένη.

B. 1. ἐν τῇ) A. B. ἐπὶ τῇ.

3. αὐξανομένων] A. αὐξομένων.

4. συμπλημμυρούσης) B. συμπλημμερούσης.

6. ἐφ' ὃν) A. B. ἐφ' ὧν.

ἐπικόπτει) B. ἐπισκόπτει.

10. ἐπέκεινα) A. ἐπ' ἐκεῖνα.

C. 2. τῷ δὲ τῷ) B. τῷ τῇδε.

4. ἐγκαθαρθέντας) A. B. ἐκκαθαρθέντας.

7. ἠγαπημένου) A. in margine ἀγαπωμένους.
B. in textu eodem modo.

8. ἔσται) A. B. ἔστω.

ib. ὄψει) B. ὄψη.

9. τὸν νοῦν) B. τὸ νοῦ.

D. 3. τοῦ νήματος) B. τοῦ νοήματος.

5. κάλλει) B. τῷ κάλλει.

D 7. ἐπει-

D. 7. ἐπεισεληλυθέναι] *B.* ἐπεισελλυθέναι.
8. ἰδεῖν] *B.* δεῖν.
9. ἵνα μὴ ἀμφιβάλλῃ) A. εἶναι (sic & *B.*) μὴ ἀμφιβάλλειν.
10. ἐπειδὴ) *A. B.* ἐπειδὴ δέ.
11. χωρητοῖς) A. χωρητικοῖς.
Pag. 231. A. 1. τοιαύτην) *B.* τὴν τοιαύτην.
4. περισκεψ.) *A. B.* ἐπισκεψόμεθα.
7. ἄλλως) *B.* ἄλλῳ.
μέρει) A. ἐν μέρει.
B. 11. ἐξ ἀνθρώπου) A. ἐξ ἀνθρ. πάντοτε.
C. 3. πάλιν δὲ] A. πάλιν νῦν δέ.
10. πάλιν ἴσιν] A. πάλιν αὐτὴν ἴσιν.
11. δόγμασιν] A. B. σώμασιν.
12. μετὰ τὴν] A. in textu: μετὰ τὴν ἀπὸ τούτων διάλυσιν τὴν ψυχὴν λίαν ἀπάδει in margine: ἐκ σώματος διάζευξιν οὐ λίαν ἀπάδει.
τούτου] B. τούτων.
D. 1. ὅτι] A. B. ὅτε.
5. οὐ γὰρ] B. οὐ γὰρ ἄν.
6. ἐπινοήσεις] A. B. ἐπινοήσαιεν.
δρομῆς] B. συνδρομῆς.
8. ψυχὴν] B. αὐτὴν ψυχήν.
Pag. 232. A. 1. καταπίπτειν] A. B. μεταπίπτειν.
4. κατ ἀρχὰς] A. καὶ κατ' ἀρχ.
7. σώματι] A. τῷ σώματι.
9. ἐκείνων δόγματος] A. B. κατ' αὐτοὺς δόγμ.
διασκορπίσασθαι] A. B. διασκοπήσασθαι.

10. δὲ] delet A. B.

B. 1. ῥαδίως ἐςὶ] A. ὡς ἐςὶ.

B. 4. συχεῖν] B. συγχέειν. A. συγχεῖν.

5. πάντα χρὴ] B. πανταχῆ. A. in textu πάντα χρήματα in margine : πάντα τὰ ἰδιώματα.

7. αἰσθητικὸν] B. αἰσθητὸν.

8. μηδὲ ἕνι] A. B. μηδενί τι.

10. διαςοιχιζόμενα] A. B. διατειχιζόμενα.

C. 2. φωλεύειν] A. in margine ἐμφωλεύειν.

6. ἐκφύσεις] B. ἐμφύσεις.

7. ἀκάνθην] B. ἄκανθαν.

10. εἶναι τὴν] εἶναι delet A.

11. κοινωνία πεφ.] A. B. κοινότητι πρὸς ἑαυτὴν πεφυρμένην. B. συμπεφυρμένην.

D. 5. πρὸς] B. πρὸς τὴν.

7. καὶ σαρκοβ.] B. ἢ σαρκοβ.

10. ὄψεται] A. in margine οἴεται, ὄψεται.

Pag. 233. A. 3. καὶ αὐτὸς] A. B. καὶ οὗτος.

6. δρεπάνην] A. B. τῇ τῶν.

9. δρέψει] A. B. δρέψεται.

B. 2. κιρνᾶται] A. B. κίρναται.

7. ποῖον] A. ἕτερον γενόμενον ποῖον δὲ τὸ ἑτέρως γενόμενον.

8. τῇ τοιαύτῃ] τῇ delet B.

9. ὡς κατ'] A. ὡς καὶ κατ'.

13. κἂν ἐν ἑρπετοῖς] delet B.

4. γίνεται] B. γένηται.

6. οἰήσεται] A. οἰηθήσεται.

7. τοιοῦτος] A. οὐ τοιοῦτο.

D. 5. ὑποτίθεται] A. B. ὑποτίθενται.

τινὶ

τινὶ] B. τῇ.

6. πρὸς τὴν] B. πρὸ τῆς.

ἐν σώματι ζωὴν] A. ἐν σώμασι ζωῆς B. ἐν σώματι ζωῆς.

βιοτεύοντα] A. in margine ἐμβιοτεύοντα.

7. ἑαυτῶν] A. αὐτῶν.

8. συμπεριπολοῦντος] A. B. συμπεριπολοῦντας.

10. πτεροῤῥοούσας] B. πτεροῤῥυούσας.

σώματι] B. σώμασι.

11. ἀνθρώποις] B. ἀνθρωπίνοις.

Pag. 234. A. 1. μετὰ τοῦ] A. μετὰ τὴν ἐκ τοῦ. B. μετὰ τὴν τοῦ.

2. ἐγχώρησιν] A. B. ἐκχώρησιν.

10. τοιαύτης] delent A. B.

B. 2. οὐράνιον] A. B. τὸν οὐράνιον.

περὶ τὸν οὐράνιον χῶρον] Sub asterisci Signo in margine Codicis A. ad calcem præfigitur οὐ. Τάχα καὶ τὰ τοιαῦτα Ωριγένης ἐν τοῖς οἰκείοις ἀνεπλάσατο συγγράμμασιν, ὡς πᾶσιν ὑπάρχει σαφὲς τοῖς κἂν πρὸς βραχύτατον αὐτοῖς ἐπισκήψασιν.

5. ἔχειν] B. ἔχον.

ἑαυτοῖς] A. B. ἑαυτῷ.

6. κακίας] A. κακίαν.

10. ὅ, τι] B. ὅτι.

οἴεται] B. οἰήσεται.

C. 3. ἀναπίπτει] A. B. καταφέρεται, ἐκ δὲ ταύτης.

4. πρὸς τὴν] A. πρὸς τὸ τήν.

9. ἐκεῖ ζώντων] B. ζώντων ἐκεῖ.

καθάπ-

καθάπτεται] B. καταθάπτεται.
10. ἀμοιρήσει] B. ἀμοιρήσειεν.
D. 1. ἀνάρχεσθαι] A. in textu ἄρχεσθαι βίω, in margine ἀπάρχεσθαι. B. ἄρχεσθαι βίω.
2. ἐν τῷ ἐρανῷ) A in margine: εἰ γὰρ τῷ ἐρανίῳ.
7. κάθαρσιν) A. B. καθάρσιον.
9. ἐντεῦθεν) A. B. ἐντεῦθεν μὲν.
10. μετεωροπορῦσιν) μετεωροπολῦσιν.
11. ἐκεῖθεν) A. ἐκεῖθεν δὲ.
Pag. 235. A. 1. πρόσγειοι) A. B. καὶ πρόσγ.
τῷ ἀντεςρ.) A. τὸ ἀντεςρ.
6. ὐδὲ αὐτὴ) A. ὐδὲ αὕτη.
7. πάντων) A. B. παντὸς.
8. τὴν ὐρὰν) B. τὸ ὐράνιον.
φύσιν) delet B.
χώραν ἔχει) B. ἔχει χώραν.
9. εἰ ἐμπαθὴς) A. ἡ ἐμπαθὴς.
11. φυρῦσι) A. B. φύρυσι.
B. 1. τρεπτῷ) B. ἀτρέπτῳ.
2. τύτοις) B. ἐν τύτοις.
3. διαμένυσιν) B. παραμένυσιν.
4. ἀπῴκησαν) A. B. ἀπῴκισαν.
5. ἀσφαλῆ) B. εἰς ἀσφ.
7. ἡ κακία) A. B. ἐν κακίᾳ.
βρύσασα) A. βείσασαν. B. βρύσασαν.
9. ὐρανίων) B. ἐπυρανίων.
ἀναφερῦνται) A. B. ἀναφύρονται.
C. 1. πρὸς κρείττονος) A. B. πρὸς τὸ κρεῖττον.
2. ἐνδιδόντος) B. ἐνδιδόντες.
6. μήθ᾽ ὅσοι) A. ἀλλὰ μηδ᾽ ὅσοις μεταβαίνειν.

Digitized by Google

βαίνειν. *B.* eodem modo, nisi quod omittit ἀλλά.

ἐκ) *B.* ἐκ τῶν.

8. δοκείη) *A. B.* δοκεῖ ἢ τὸ ἔμπαλιν.

D. 1. λέγουσιν] A. λέγειν πάλιν ὡς τῆς ἀληθείας ἠσοχηκέναι. *B.* λέγειν, ὡς τῆς ἀληθ. ἐστοχασμένοις.

2. ἀκολουθήσωμεν) *B.* ἀκολουθήσομεν.

οὐ μόνον τῷ) οὐ μονόν διὰ τό.

3. ἄστατος) *B.* ἀσταλός τε.

ὁ λόγος) ὁ delet A.

D. 4. ἑαυτῷ) *B.* αὐτῷ.

7. καὶ κακίας) *A. B.* μὴ κακίας.

10. ἐμπεσούσης) *A. B.* πεσούσης.

11. φύονται) *B.* φύοντας.

P. 236. A. 3. χρόνον ἀμφότερα) *B.* ἀμφότερα χρόνον.

6. παραλογώτερον) A. in marg. παραδοξότερον.

10. συμβαίνει) *A. B.* συμβαίνειν.

12. εἴπη τις) *B.* εἴποι τις.

B. 1. γεωπόνου) *B.* γεηπόνου.

καταπηγνύοντος) *A. B.* καταπηγνῦντος.

4. πτερορρυήσ.) *A. B.* τῆς ψυχικῆς πτερ.

7. τῶν λόγων) *A. B.* τ. λόγ. ἐστί.

8. ἐν συζυγ.) *B.* τῶν ἐν συζυγ.

περιεργάσασθαι) *A. B.* περιεργάζεσθαι.

10. ἐπεισκελθῶσιν) *A. B.* εἰσκελθῶσιν.

C. 1. ὀδυνῶν) *B.* ὠδίνων.

3. ἐνδόσιμον) *B.* ἐν δόγμασιν.

D. 1. ἀνατιθέντες) *B.* ἀνατίθενται.

3. τά) *B.* τό.

μετὰ ταύτην) A. μετ' αὐτήν.

4. τυχέα) *A. B.* τυχαία.

5. κατ᾽ αὐτῶν) A. B. κατ᾽ αὐτόν.
8. πονηρᾶν τινων) πονηρᾶν τινα.
Pag. 237. A. 5. ἀναμένομεν) A. ἀναμένοιμεν.
7. ἡγεμονεύει) A. ἡγεμονεύσει.
8. οἰχούσης) A. B. ἡκούσης.
10. καὶ πρὸς τὸ) B. καὶ τὸ πρὸς τό.
B. 1. ἀνερματίστων] A. in margine: ἀκυβερνήτων.
3. ἄλλοτε) B. ἄλλέτι.
4. σὺν τύχῃ) A. B. συντυχίαν.
5. ἀρετῆς) B. ἀρχῆς.
6. τῶν ἐναντίων) A. B. τοῦ ἐναντίου.
8. τὸ δὲ) A. B. τὸ μηδὲ.
C. 1. ἡ πρὸς) αἱ πρός.
ἀνταπόδοσις) B. ἀνταποδόσεις.
2. πεπίστευται] B. πιστεύεται.
C. 5. δὲ καὶ] A. B. δ᾽ ἂν καί.
ἐγένετο) A. B. ἐγγένοιτο.
9. ἀλόγων) A. B. addunt ζώων.
D. 1. τῷ λόγῳ] A. B. τοῦ λόγου.
2. ἡ κακία) B. κακία.
3. ἀρχὴ) A. ἡ ἀρχή.
7. ὁ κατ᾽) B. ἐστὶν ὁ κατ᾽.
ἐστὶν) delet B.
8. τούτων) A. B. τούτου.
9. μητ᾽] A. B. μηδέ.
Pag. 238. A. 4. ἐκ τῆς) A. in margine διά.
5. ἐθέλει) A. B. ἐθέλῃ.
7. τῶν ὀφθαλμῶν) A. B. κατὰ τὸν ὀφθαλμόν.
10. φύσιν) A. τὴν φύσιν.

B. 7. ζύστασιν) A. B. ζύστασιν αὐτῆς.
8. πολέμου) A. B. πολεμίου.
10. βιοτεύουσαν ζκότει) A. B. βιοτ. ζκότῳ ἢ.
καὶ τὸ] A. ἢ καὶ τό.
C. 1. γίνεσθαι) B. γίνέσθαι.
γινομένην) B. γινομένην.
2. πῶς τὰ) A. πῶς τό.
11. νοοῦμεν φησὶν) A. B. φησὶ νοοῦμεν.
ὁ Ἀπόστολος) delent A. B.
D. 2. ἐμφαινομένων) A. B.) ἐκ φαινομένων.
ὁρώμενα) A. in margine βλεπόμενα.
3. οἴομαι) A. in margine οἶμαι τοῦτ'.
εἶπεν) B. οἶμαι.
5. ὅσα &c.) A. B. τὰ ἐξ ἐκείνου γινόμενα. ὅ, τί ποτε καὶ ἐστίν.
Pag. 239. A. 6. ἄρα) A. in margine ἆρα.
8. ἑτερογενὲς) A. in margine: ὁμολογεῖται τῷ ἑτερογενῶς ἔχειν.
9. ἑτέρωθεν πόθεν) B. ἑτέρωθέν ποθεν.
B. 7. ἑκάτερον) A. in textu ἕτερον· in margine ἑκάτερον.
ἢ γὰρ καὶ) A. ἢ γὰρ ἂν καὶ.
13. ὁμογενῶς) A. ὁμοιογενῶς.
ἔχοι) B. ἔχει.
C. 1. ἀντεξαχθήσεται) A. in textu ἀντεισαχθήσεται· in margine: ἀντεξεταθήσεται.
2. ἀγέννητον) B. ἀγέννητον.
5. φιλοσοφίας) A. in margine ζοφίας.
8. ἀφ' ἑκατέρου) A. B. ἐφ' ἑκάτερον.
9. κατὰ τὸ τοῦ Ἀποσόλ.) B. κατὰ τὸν Ἀπόστολον

D. 1. τῷ δὲ-

D. 1. παρασημαινόμενοι) A. παρασημαινάμενοι.
B. παρασημηνάμενοι.
2. ἐθέλοι) A. B. ἐθέλῃ.
3. βούλευμα] A. B. βούλημα.
4. ἡ φύσις] ἡ delent A. B.
6. ἐθέλῃ) A. B. ἐθελήσῃ.
8. διακρινομένων) B. διῃρημένων.
Pag. 240. A. 4. δεικνύουσα) A. delet B. habet δεικνύουσαι.
8. ταύτην) A. B. ταύτης.
B. 2. ἀμεγέθου) A. ἀμεγέθους.
3. τοῖς) B. τοῦ.
8. οὐ σχῆμα, οὐ χρῶμα) B. οὐ χρ. οὐ σχ.
9. οὐ πηλικότης) A. ἡ πηλικότης.
10. ἐν ποιότητι) A. addit καταλαμβανομένων.
11. ἕκαστον) B. ἑκάστῳ.
C. 2. νῷ) B. ἐν νῷ.
3. τίς πόνος) A. B. τίς πόνος τῷ νοητῷ τὰ νοητὰ κατεργ.
7. παρεξετάσθη) A. παρεξετάσθω. B. παρεξητάσθη.
8. εἰ) A. B. εἰ μή.
αἱ ψυχαὶ τῶν ζωμ. B. τῶν ζωμ. αἱ ψ.
10. περὶ) B. τὴν περί.
D. 1. περὶ τοῦ) B. περὶ γὰρ τοῦ.
7. νομίζειν) B. νομίσαι.
8. εἰσοικιζόντων) B. ἐνοικιζόντων.
Pag. 241. A. 1. τὰς ψυχὰς) B. τῶν ψυχῶν
2. νεωτέρας) A. B. νεωτέραν.
3. συμπλάσεως] A. διαπλάσ.
6. ἐν αὐτῷ] A. B. ἐν ἑαυτῷ.

A. 6. δι

A. 6. δι' ἐν νηδύϊ) A. τῇ νηδύϊ. B. δὲ τῇ νηδύι.
8. κίνησίς ἐστιν] κίνησίς ἐστιν ἀμφισβητήσιμός τε καὶ ἀμφίβ.
B. 4. ἐκκειμένων] A. B. ἐγκειμένῳ.
9. ἀποσπάδος) A. τῆς ἀποσπ.
10. οὐδὲ γὰρ] A. B. οὐδὲ γὰρ ὁ.
C. 1. πῶς γὰρ] A. B. πῶς γὰρ ἂν τὸ.
4. ἐξαλλάσσων) B. ἐξαλλάττων.
5. βολῇ] A. B. βώλῳ.
ἐμφαίνων] A. B. ἐκφαίνων.
6. τελειοῦν] A. B. τειλειῶν.
τροφῆς] A. in margine φύσεως συνεργία.
8. κατὰ λόγον] A. B. κατ' ὀλίγον.
9. τέλος] A. B. τέλειον.
10. πρὸς λόγον) B. πρὸς ἀνάλογον.
D. 6. μετρίως] delet B.
9. συναυξανομένην] A. συναυξανομένη.
10. ἐμψύχου] A. ἔμψυχον.
Pag. 242. A. 2. δὴ) B. δέ.
προσλάβῃ] A. προλάβῃ.
3. τὸ κοινόν τῷ ἐξ ἀμφ.] delet B.
5. γίνεσθαι] A. γενέσθαι.
B. 6. λείπονται] A. ἐλλείπονται.
8. ἐλλείποντος] A. ἐλλιπῶς.
11. ῥοώδης] A. in margine, in textu autem ῥιζώδης.
C. 2. διαδέχεται] A. B. διαδέξεται.
6. σύνθεσις] A. B. ἡ σύνθ.
10. οὐκοῦν ἑστῶσας] In calce Codicis A. hanc invenio observationem: ὅτι κατὰ τὴν

τοῦ Εὐαγγελίου ἀκολουθίαν ἡ μέλλουσα ζωὴ ἀπέραντος ἔσται.

C. 11. δι' ἀκολουθίας] A. B. δι' ἀκολούθου.

D. 1. προφαίνεται] A. B. addunt πίστεως.

3. διδασκάλου] A. B. τῆς διδασκ. In scholiis ad calcem Codicis A. hæc lego: περὶ τῆς ἀναστάσεως πάλιν διαλέγεται.

4. παρακαθημένοις] A. B. τῶν παρακαθημένων.

6. ὁ διαλ.] B. ἢ ὁ διαλ.

9. ἐγένετο] B. γέγονε.

10. κυριωτάτου] B. καιριωτ.

11. δόγμα] B. τὸ δόγμα.

Pag. 243. A. 2. ἀρχαίαν] A. B. τὴν ἀρχ.

4. παροδικὴν] A. περιοδικήν.

6. τῶν ἐπιγιν.] B. τὴν τῶν ἐπιγ.

8. τὸ πλεῖον] B. πλέον.

προδεχομένης] B. προσδεχομ.

10. ἐσκεδασμένου] B. διεσκεδασμ.

B. 2. περὶ τῶν τῆς θ. δ. γ.] A. περὶ τῆς θείας τῶν γραφῶν. B. παρὰ τῆς θείας τῶν γραφῶν διδασκαλίας.

10. ὅσον) B. νόσον.

11. παρὰ τῆς) B. περὶ τῆς.

ἀντιθέσεως) A. B. ἀντιθέσεων.

C. 6. ἐντεθέντα) B. ἐκτεθέντα.

8. ἤκουσα τοίνυν) Scholiastes in calce Codicis A. ita: περὶ τῆς κατὰ τὸν Δαβὶδ ἀναστάσεως.

D. 1. ἀντανελεῖς) A. ita in margine, in textu vero ἀνατελεῖς.

4. πάντα) B. τὴν τὰ πάντα. A. τὴν πάντα.

D.4. πα-

Digitized by Google

D. 4. πᾶσιν) B. ἅπασιν.
7. ὧν) B. ὡς. ib. ἂν) delet A.
τῇ) A. B. μὲν.
8. ζώντων) A. ζώων.
9. τούτου) delet B.
ἐκλειπόντων) A. ἐκλελοιπότων.

Pag. 244. A. 2. τῇ ἐκκλησίᾳ) A. τῆς ἐκκλησίας.
3. πνεύματι) A. in margine χαρίσματι.
5. ἑτέρωθεν) A. B. ἑτέρωθι.
οὗτος) delet B.
7. ἐπὶ τῇ) A. in margine ἐν τῷ.
8. σκηνοπηγίων) B. σκηνοπηγιῶν.
9. διὰ τῆς) A. διὰ τῆς τοιαύτης.

B. 1. γενόμενος) A. B. γινομένη.
4. ἀλλὰ τούτου χάριν) Nota hoc scholion Codicis A. σημείωσαι· διὰ τὴν τοῦ σώματος ἡμῶν ἀνάστασιν τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ γεγενῆσθαι.
7. συστάιη) A. in textu ἐνστάιη.

C. 7. συνέδῳ) A. B. συνοδία.
8. κατασκευὴ οὐ) delet B. Inter scholia Codicis A. ista occurrebant ad has voces: ὅτι οὐ πᾶσιν ἐφετὸν ἐντὸς τοῦ ναοῦ γενέσθαι, καὶ διάφορος ἦν ἡ ἐν τούτῳ πάροδος.
10. ἀλλὰ περιεκέκειτο) A. B. ἀλλ' ἀπεκέκειτο.

D. 1. γινομένων) A. γενομένων.
2. μετὰ τὴν) B. μετῆν.
5. ἀφαγνισθεῖσι) B. ἀφανισθεῖσι.
6. ἀλλὰ τοῖς) A. B. ἢ τοῖς.
11. προσβολαῖς) A. B. προβολαῖς.

Pag. 245. A. 2. ὡς) B. ὅς.

5. τοσαύτης ἦν ὅσης) Ad hæc ſcholion illud legebam in calce Codicis A. ὅτι τύπος ἦν καὶ εἰκὼν τῆς νέας ταύτης καταστάσεως ἡ τῆς ἐν τῷ ναῷ εἰσόδου διαφορά.

7. ὅτι τις) A. B. ἥτις.

εἰκὼν] A. εἰκών τε.

B. 3. προτιμοτέρων] A. B. προτιμότεροι.

5. προκαθαιρόμενοι A. in margine προκαθηράμενοι.

8. προάγοι] B. προσάγοι.

C. 4. προτερεύουσί τε] B. προτερεύουσι δέ τε.

8. περιῤῥάντρω] A. B. περιῤῥαντηρίῳ λουτρῷ.

10. μέσα] B. μέσα.

δι' ὧν] B. τὰ δι' ὧν.

D. 1. σκηνοπηχθῇ] A. B. σκηνοπαγηθῇ.

3. ἐγγινομένη] A. ἐγγενομένη.

Pag. 246. A. 2. ἑαυτοὺς] B. ἐν ἑαυτοῖς.

3. γυμνότερον] B. γυμνότερόν πως.

B. 1. οὓς πάντας] A. B. ὧν πάντων.

ib. μία καὶ σύμφωνος] ad has voces ita in calce Codicis A ſcribebatur: ποίαν εἶναι φησι τὴν μέλλουσαν αὐτῶν ἑορτὴν ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων; τὸ πάντας συμφώνως ὁμολογεῖν εἶναι Θεόν· οὐκοῦν περὶ μὲν τὴν θεογνωσίαν πάντες ὁμογνωμονήσουσιν ἁμαρτωλοὶ καὶ δίκαιοι, οὐ μὲν δὲ μιᾶς ἔσονται καταστάσεως. ἐπεὶ ποῦ τὸ δίκαιον; ἀλλ' οἱ μὲν ἐν ἀπολαύσει τῆς τῶν οὐρανῶν γενήσονται βασιλείας, οἱ δὲ

ταύτης ἐκτὸς κατὰ τὴν Ἀποστολικὴν ἀπόφασιν.

2. ἐστὶν] B. δέ ἐστιν.

ὄντως] delet B.

3. ὁμολογία τε] B. ὁμολογία δὲ.

ἐστι) B. ἔσται.

6. Εζεκιὴλ] B. Ιεζεκιὴλ.

11. ὡς ἤδη) A. ὡς ἤδη παρὸν.

C. 1. πεδίον) A. πεδίον γὰρ.

2. ὀστέων] A. ὀστέων τε.

τούτῳ] A. in margine τούτου.

10. κείμενον) A. in margine κινούμενον.

11. κατὰ] A. B. τῶν κατὰ.

D. 1. λέγοι) B. λέγειν.

2. ἤχει) A. ἠχῇ. B. ἤχῳ.

5. φύσιν) A. φύσεως.

ib. ὑπαμειφθ.) A. addit κατάστασιν.

6. ἀγγελικὰς) B. εὐαγγελικὰς.

7. ἅπασιν] delet B.

παρήσαμεν) B. παρήσομεν.

μόνῳ λόγῳ] B. λόγῳ μόνῳ.

Pag. 247. A. 1. ἐπιθανασίοις) A. ἐπιθανατίοις.

3. καὶ λόγῳ) A. καὶ λόγου. B. λόγου.

4. ἐγείρει) A. in margine ἀνεγείρει.

8. ἐξάγει] A. B. ἐξάγει ζῶντα.

τοῦ τάφου] A. τῶν τάφων.

φωνῇ) A. φωνῇ τε.

9. εἶτα τὸν ἑαυτοῦ ἄνθρωπον] In calce Codicis A. ista leges : ὅτι διὰ πίστεως τῆς τοῦ σώματος ἀναστάσεως τὰ σημεῖα τοῦ ἰδίου πά-

πάθους εἴασεν ἐν τῷ ἰδίῳ σώματι ὁ Κύριος.

11. διανίσησι] B. ἀνίσησι.

12. μαρτυρίαν] B. μαρτύριον.

B. 1. ἐπαγόμενος] A. B. ἐπαγόμενοι.

2. μὴ μιᾶς) A. B. μηδεμιᾶς.

3. προγεγραμμένα] A. B. γεγραμμένα. παραδεδειγμένοις ὑπ.] παραδεδειγμένης ὑποςάσης. B. παραδεδειγμένα ὑποςάσης.

4. ὄ ἔστο] B. ὄδε ἔστο.

9. ὑπόλοιπον) B. ὑπόλοιπον δ' ἄν. hæc in calce Codicis A. ita illuſtrabantur. Ενθεν ἄρχεται ὡς ἐξ ἑαυτοῦ ἀνθυποφέρειν τὰς περὶ τῶν τῇ ἀναςάσει μαχομένων ἀντιθέσεις.

10. ὥσπερ τὸ νῦν] A. πρὸς τὸ νῦν ὄν.

11. ὄντως] A. οὕτως.

φευκτὸν] A. B. φευκτήν.

C. 1. εἶναι] delet B.

2. ὅταν λήγεται] A. B. λήγονται.

7. καταῤῥιγνυθέντα] A. B. καταρικνωθέντα.

9. αὐτῆς] A. B. αὐτοῖς.

12. περιεσκληκότος] B. περισκληκότος.

D. 6. ἐντρομῆς] A. ἐντρόμῳ. B. ἐντρόπῳ.

ἀκούσιον] B. ἑκούσιον.

9. ὅσον ἐπικεκαλύφθαι usque ad τῷ δέρματι] deleta ſunt in MS. A. & in margine legitur : σχόλια.

10. οἷα δὲ] Ad hæc verba in calce Codicis A. hæc nota adſcripta erat : ζήτησις περὶ τῶν ἀνθρωπίνων σωμάτων, εἰ οἷα τῶν τελευ-

τελευτώντων ἐστὶ τὰ σώματα, τοιαῦτα καὶ ἀνίσταται κατὰ τὸν τῆς ἀναστάσεως καιρόν; καὶ διάφοροι ἐπαπορήσεις πρὸς τὸ τῆς ἀναστάσεως δόγμα.

12. οἷα δὲ] B. οἷα δή.

13. ὑδερικοῖς] B. ὑδερικοῖς.

ἐξοιδηκότων] B. ἐξῳδηκότων.

Pag. 248. A. 4. αἰσθητὰ προσιοῦσα] A. B. αἰσθητήρια προϊοῦσα.

10. διαστρόφοις] B. διαφόροις.

περιὸν] delet A.

B. 1. περὶ τῶν] A. περὶ δὲ τῶν. Ceterum ad hæc verba in calce Codicis A. inter ſcholia hæc leguntur: Ἀντίθεσις· ὅτι οὐ ταυτὸν ἀναστήσεται τὸ σῶμα, ἢ ἄλλο παρὰ τὸ πεσὸν, εἰ μὴ τὰς ἐπισυμβάσας αὐτῷ διαφόρους ἀλλοιώσεις ἔχον ἐγείρεται. Τοίνυν δὶς κατὰ ταυτὸν τῆς φλογὸς θέγοντα ὥσπερ τὸ μὲν ἐπίρρυτον διὰ τῶν τροφῶν γίνεται προστιθεμένων τῇ οὐσίᾳ ἡμῶν ἀντὶ τοῦ διαφορηθέντος μέρους αὐτῆς. Τὸ δὲ ἀπόῤῥυτον ὑπὸ τοῦ περιέχοντος ἡμᾶς ἀέρος ἐκ διαφοροῦντος ἐκδήλως οὐκ ὀλίγον τῆς οὐσίας τοῦ σώματος ἡμῶν, ἀμφότερα δὲ ἀπ᾽ ἀλλοιώσεως γίνεται, τοῦτο μὲν τῶν τροφῶν ἀλλοιουμένων, ἐν τῷ νεύρῳ νεύρων, καὶ ἐν τῷ ἰστῷ ἰστῶν, τοῦτο δὲ πάντων τῶν ἐν ἡμῖν ὑγρῶν τε καὶ στερεῶν σωμάτων ὑπὸ τῆς ἐμφύτου θερμασίας διὰ παντὸς ἀλλοιουμένων, καὶ οὕτω διαφορουμένων.

4. τὰ τοιαῦτα) A. ταῦτα. B. τοιαῦτα.

5. ἄρα ἐναπομένη) *A. B.* ἀρ' ἐναπομένει.
6. ἄκρον) *A.* μέτρον.
C. 1. τέλειος) *A.* ὁ τέλειος.
6. ἀκμηςὸν) *A. B.* ἀκμαςὴν.
10. ἐπεισάγῃ) A. in margine, ἐπισυνάγοι.
11. μὴ ὢν) *A.* μὴ.
ἀναβιώσῃ) *A. B.* ἀναβιώῃ.
D. 5. βλέπων] A. in marg. οὐ βλέπων ἐν ἐμαυτῷ ἐμαυτόν τι γὰρ ἂν εἴην ἀληθῶς ἐγὼ, εἰ μὴ διὰ.
ἐμαυτῷ) *B.* ἑαυτῷ.
11. ὑποσιμὺς] B. ὑπόσιμος.
λευκόχρυς) A. λευκόχρως.
Pag. 249. A. 2. κομήτῃ] A. in margine κομῶντι.
2. μελανοχροῖ) *A. B.* μελανόχροϊ.
4. εἰδὼς) ἰδὼν ἐκεῖνον εἶναι. *B.* ἰδὼν ἐκεῖνον νοήσαιμι.
6. τὸν ἰσχυρότερον.) *A. B.* τῶν ἰσχυροτέρων.
7. ἀφιέμενον) *A.* ἀφέμενον.
11. παύσεται) *A. B.* παύσηται.
12. μετάςασις) *A.* ἡ μετάςασις.
B. 8. ἀδιάσπαςον) B. ἀδιάςατον.
ἑαυτὸ) *A.* ἑαυτῷ.
9. πάντως) delent A. B.
ἑαυτὸν) *A. B.* ἑαυτό.
10. αὐτὸ) *B.* τὸ αὐτό.
C. 1. λίγνην) *A. B.* λιγνῦν.
2. κίνησις) delet *B.*
3. λίγνην) *B.* λιγνῦν.
ἀλλοιοῦσα) *B.* ἀλλοτελοῦσα.
4. τοίνυν δὶς) *A.* τινί τις.

10. γινομένη] A. in textu γλυησομένη, in margine γλυνωμένη. B. γλυωμένη.

D. 2. ἐπίῤῥυτον] A. ἐπίῤῥητον.

4. πορευόμενον] A. B. in margine: πορευόμενόν τε καὶ κινούμενον τότε ἵσταται.

7. διαπνέεται) B. διαπνεῖται.

9. ἀπαλλαγῇ] A. B. ὑπαλλαγῇ.

Pag. 250. A. 6. τῶν γὰρ] A. B. τῶν τε.

7. ἀλγεινὰς) B. ἀλγηδόνας.

8. ταῦτα] A. ταῦτα καὶ. B. ταύτας.

9. ἑκατέρων] A. ἑκάτερον.

10. παρὰ τὴν] A. in margine περὶ τήν.

11. τὸ δίκαιον) B. τὸν δίκαιον.

ἢ τοῦ] B. εἰ ἐπὶ τοῦ.

B. 2. ἐκκαθάραντος] A. ἐκκαθήραντος.

6. μήτ' ἑτέρου] B. μηδ' ἑτέρου.

11. κατειργασμένον] A. κατεργασάμενον.

C. 5. φησὶν] A. in margine φασίν.

8. διὰ) A. B. τὴν διά.

ἡμῶν] delet B.

12. παρεκτικῆς) A. B. περιεκτικῆς.

Pag. 251. A. 2. μέλη] delent A. B.

2. οὐ γὰρ] A. οὐ γοῦν.

3. ἐκεῖνον] A. B. ἐκεῖνο.

οὕτω] A B. οὕτω καί.

5. προσδοχὴν] B. προσδρομήν.

9. ἐξοδικοὶ] A. B. διεξοδικόν.

10. πόρων] B. πόρνων.

οὖν] delet B.

B. 1. εἰ μὲν] A. εἰ μὲν μὴ εἴη περὶ τὸ σῶμα

τὰ πρὸς ἐδὲν τῶν πρὸς τὴν ζωήν. B. εἰ μὴ μὴ ἐδὲν τῶν.
3. μηδὲ) A. μηδὲν.
4. τι τῶν] τί delet B.
ἡμῖν] A. in margine ὑμῶν.
5. ἐκέτι) A. B. ἐκ ἔτ᾽ ἄν τις.
7. ἐκείνη] A. ἐν ἐκείνῃ.
10. ἐναργὸς] A. ἐνεργὸς.
11. ἀνόνητα] A. ἀνόνητα ἅ.
C. 2. ὅπως] A. in margine ὡς.
7. κατεπεχείρ.] B. κατενεχείρησας.
11. ἄν πως) A. B. ἄν τι κατά.
D. 2. ἐπῆχθαι) B. ἐπαχθῆναι.
ἐπαπόρησιν] B. ἀπόρησιν.
6. τῆς σοφίας] delet B.
10. ἐλπιζομ.] B. τῶν ἐλπιζομ.
Pag. 252. A. 2. λόγοις] A. B. λόγων.
7. ἀποδείκνυσιν ὅτε] A. B. ἀποδείκνυσιν ὅταν.
9. ἐπειδὴ] A. ἐπεί.
δὲ χρὴ] delet B.
10. ἀνεξετάστες] A. ἀνεξετάστως.
B. 1. διαληψόμεθα] A. διαληψώμεθα.
3. καὶ) delet B.
4. φωνῆς] A. in margine γραφῆς. B. delet.
6. τοιῦτον] A. τοιῦτο. B. τῷ τοιύτῳ.
8. φύσεως) A. in margine πίστεως.
10. ὔτε) A. addit τι ἄλλο.
11. ὔτε κατὰ) A. ὔτε τὰ κατά.
C. 1. ὔτε ἄλλο) A. ὔτε τι ἄλλο.

2. ὔ.

C. 1.

Digitized by Google

2. οὐδὲν οὔτε) A. in margine οὐδέ.
3. τὰ τοιαῦτα] B. delet τὰ.
9. διὰ ταῦτα) A. B. διὰ ταύτην.
12. θερμῶν ἀκτίνων] A. B. θερμῆς ἀκτῖνος.
D. 1. ἐκτὸς) A. in textu ἐκ τοῦ, in margine ἐκτός.
2. συναπαλλαγήσεται] B. συναπαλλαγῇ. B. συναπηλλάγη.
5. ἔκ τινος] B. ἔκ τίνος.
7. γιγνομένη) B. γινομένη.
9. ἀναδραμοῦσα) B. ἀναδραμούσης.
10. ἐπακολουθοῦσι) B. ἐπακολουθήμασι.
Pag. 253. A. 3. διὰ κακίας] delet B. A. legit κακίαν.
πεσεῖν) B. παθεῖν.
7. συμβεβηκότα) B. ἐπισυμβεβηκότα, quod & habet A. in margine.
8. ῥωγαλέον) A. in margine addit διεσχισμένον.
9. αὐτὸν) A. B. ἑαυτόν.
B. 3. δέρμα) A. δέρματα.
4. ᾧ) B. ὅ.
5. οἰκειωθέντες) A. ὃ οἰκειωσάμενος.
πάντα ὅσα) A. καὶ πάνθ' ὅσα.
7. συναποβαλλόμεθα) A. ita in margine: in textu autem συναπεκδυθήσεται, quod & habet B.
8. προσέλαβεν) A. B. προσελάβομεν.
ἀπὸ τοῦ) A. ἀπὸ δέ γε.
C. 1. ἡ ἀκμὴ - ὁ θάνατος] delet B.
3. ὑπολειφθήσεται) B. ἀπολειφθ.
8. ἡ ῥικνότης] A. delet ἡ.
11. ἤ τῆς] A. ἤ τῆς τις.

D. 2. γινέσεως) A. γινήσεως.
3. καὶ καθὼς) καὶ delet A.
4. εἰ ἐγενήθη) A. in margine ὅτι.
6. πῶς δὲ) A. in margine εἰ τοιῶσδε δὲ ἢ ἑτέρως συμβέβηκε.

Pag. 254. A. 1. οὔτε - οὔτε) A. οὐχὶ - οὐχὶ.
10. ἐπαινετὰς) A. B. ἐπαινετῶς.
ὑπαίτιος) A. B. ὑπαιτίως.
B. 3. εἰδὼς) A. addit τοῦ.
10. καὶ ἢ) A. καὶ εἰ.
11. ἢ κακῶν) delet B.
C. 3. ἐπανάγῃ] A. in margine ἐπαναγάγῃ.
4. ἀργὸν) B. ἔργον.
5. ἐνστάσεων) B συστάσεων.
8. ἢ διὰ) A. B. ἤδη διὰ.
D. 1. διὰ τοῦ πυρὸς) A. in margine: τῷ αἰωνίῳ πυρὶ καταδικασθέντων τῶν γὰρ ἐπίσης τοῦ καλοῦ τε.
8. ἐφικτὸν) A. ἐφικτά.

Pag. 255. A. 4. χολαιότερον) A. in margine χολαίτερον.
6. ἐγγινόμ.) B. ἐγγινομ.
7. ἀναλογήσεται) A. B. ἀναλογήσει.
9. τὸ τῆς) A. τὸ ἀπὸ τῆς.
B. 4. τάχα ταῦτα) A. B. τάχα τὰ αὐτά.
9. ἐπικόπτων) A. in margine ἐπισκήπτων.
ἔρεις - οἱ νεκροὶ) delet B.
C. 9. ὅσον] A. ὅσον καὶ.
10. καὶ) delet B.
D. 1. τὸ πῶς) A. in margine ὅπως.
5. ἄλλου δὲ) B. ἀλλ' οὐδέ.

D. 6. παρὰ τὴν) B. πρὸς τὴν.
8. συμπεράνας). A. addit λόγῳ.
11. ἀμήχανος] A. addit ἐστὶν ἤ.
Pag. 256. A. 6. τοῦ θ. θαύμ.) τῶν τοῦ θεοῦ θαυμάτων. B. δογμάτων.
11. ἀλλ' ἐκ] delet A.
B. 8. μὴ ἀνέλθοι) A. B. οὐκ ἂν ἔλθοι.
9. βόλῳ) B. βώλῳ.
γινόμ. ὡρ.) B. γινόμενον ὡραῖον.
C. 2. ἐν τούτῳ] A. ἐν τούτοις.
11. οὐδ' ἂν) A. οὐδέν.
τὸ - σῶμα) B. τὰ σώματα.
D. 1. φαίνεται) A. B. φύεται.
2. δι' ὅλου) B. δι' ὅλων.
6. προερμηνεύεται) B. προηρμήνευται.
9. ἀλλὰ &c.) A. B. ἀλλὰ σοι καὶ ἕτερα μεγάλα.
10. πρὸς τὸ) τὸ delet A.
11. σπείρεται) A. addit γάρ.
Pag. 257. A. 5. διαλυθῆναι) A. διαλυθῆναι ὁ.
8. σχήματος] A. τοῦ σχ.
9. ἐν αὐτῷ) A. B. ἐν ἑαυτῷ.
10. πάμπολλα) B. πάμπολυ.
11. σχήματι] A. in textu χάριτι.
B. 1. περὶ αὐτὴν] A. περὶ ἑαυτήν.
4. κατὰ τῆς) A. B. κατὰ τάς.
C. 1. ἀεὶ] A. B. τὸ ἀεί.
4. οὖν) A. νῦν.
ἐπ') A. B. ἐν. ὁρῶμεν) A. addit καλά.
5. εὐβοσκήμασι) B. delet.
6. τῷ δὲ) A. τότε.

D. 5. σπέρ-

D. 5. ζπέρμα] A. B. τὸ ζπέρμα.
8. ὁ θεῖ@) B. καὶ ὁ θεῖ@.
10. δὲ) delet A.
Pag. 258. A. 1. μεγαλοπρεπέςατον) B. μεγαλοπρεπέςερον.
4. ὐχ ὡς) A. ὐχ ὁ. B. ὐχὶ.
7. ἐπιδείκνυσι) A. ὑποδείκνυσι.
10. καταρχὰς) A. B. τὸ καταρχ.
11. ἐπειδὴ) delet B.
B. 1. ὑπολαβῦσα) B. ὑπολαβ. δὲ.
ἡμᾶς) delet B.
2. θανάτυ λυθέντας) B. ἀναλυθέντας.
7. ἀνθέρικ@) A. B. ἀνθερίκων.
8. δεῖ γὰρ) A. B. addunt φησι.
C. 4. Αδὰμ) B. delet. A. ὁ Αδὰμ.
11. ἀνάπειρον) A. οἱ ἄποροι. B. αἱ ἄπειροι.
γλυόμϑυοι] B. γινόμϑυοι.
D. 1. ἔχει) A. B. ἕξει.
3. φαίνονται) B. φύονται.
4. ἐξίτηλ@ τε) A. B. ἐξίτηλός τις.
6. καθάπερ) B. καθάπερ γὰρ.
7. κεράσβολα) B. κερασβόλαια.
8. ὕτω καὶ ὗτοι) A. in margine: ὗτοι κἂν φυῶσι διὰ τῆς ἀναςάσεως πολλὴν ἀποτομίαν.
9. φύωσι.] B. φυῶσι.
πολλὴν - χρόνοις.] B. πολλῆς τῆς παρὰ τῦ γεωργῦντ@ θεραπείας προσδέονται πρὸς τὸ μόλις ποτὲ τοῖς καθήκυσι χρόνοις.
Pag. 259. A. 1. ἐκεῖνο] B. ἐκεῖνον.
7. τὸν νόθον) A. B. τὸ νοθον.

A, 10. βλαςῆ] B. βλάςη.
ζυμπεπλεγμένον] A. B. συμπεπνιγμ.
B, 1. ἐκ]ιλῆ] B. ἐκταλῆ.
3. τῷ α. π. π.) delent A, B.
5. ἀδρωθ.) ἀνδρωθ.
9. δέ εἰσιν] A. B. delent εἰσιν.
10. συνανατελεῖ] B. συνανατέλλει.
τοῖς] A. B. delent.
C, 10. μεταξὺ) A. B. μετ.
11. διάφορον) A. ἀδιάφορον.
τελείωσις) B. τελειότης.
D, 2. δυνάμει) B. δυναςεία.
3. γενέσθαι) A. B. γίνεσθαι.
6. νοουμένων) B. νοουμένου.
Pag. 260. A. 1. πάντως) A. B. addunt εἶναι.
4. πᾶσα) A. πᾶσα οὖν.
τὰ τούτοις) A. in margine τούτῳ.
7. τοιούτου) A. τοῦ τοιούτου.
ἃ) A. ἅπερ.
ὅσα] A. B. ὅτι.
11. τῶν τ. οὖν) B. τῶν οὖν τ.
ταῖς διὰ πυρὸς) A. in margine τῇ προσηκούσῃ ἐπιμελείᾳ ἐκκαθαρθέντων.
B, 3. ἀντεπελεύσεται] A. B. ἀντεισελεύσεται.
ἡ ζωὴ) in B. ſequitur ἡ δύναμις.
4. ἡ δύναμις) delet B.
5. τοιοῦτον) B. τοιοῦτο.
ἔν τε τῷ θ.) B. αὐτῷ τε τ. θ.
In fine ſermonis B. Αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Colla-

Collatio IV. Evangeliſtarum cum duobus Codicibus MSS. ἀκεφάλοις, antiqua manu exaratis, quorum alter A. a Matthæi VI. 6. alter B. a XV. 30. incipit.

S. MATTHÆUS.

CAP. VI.

Verſ. 7. βαττολογήσητε) A. κατελογήσητε.
δοκοῦσι) A. δοκοῦσιν.
8. οἶδε) A. οἶδεν.
14. ἀφήσει) A. ἀφήση.
15. ἀφήσει) A. ἀφήση.
18. ἐν τῷ φανερῷ) A. delet.
31. περιβαλώμεθα) A. περιβαλλώμεθα.
34. τὰ ἑαυτῆς) A. delet τά.
ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς) delet A.

CAP. VII.

Verſ. 2. ἀντιμετρηθήσεται) A. μετρηθήσεται.
25. inde a vocibus οἱ ἄνεμοι usque ad IIX. 9. lacuna erat in MS. A.

CAP. IIX.

Verſ. 10. εἶπε) A. εἶπεν.
εὗρον) A. ηὗρον.
15. αὐτοῖς) A. αὐτῷ.
20. κλίνη] A. κλίνει.
23. ἠκολούθησαν) hinc usque ad c. IX. 2. lacuna erat in MS. A.

CAP. IX.

Verſ. 9. ἀκολούθει) A. ἀκολούθη.

Verſ. 17. ἀμφότερα) A. ἀμφότεροι.
18. ἄρχων ἐλθὼν) A. ἄρχων τις προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ.
22. θύγατερ] A. θυγάτηρ.
33. ὅτι] delet A.
36. Ἰδὼν δὲ] A. ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς.
ἐκλελυμένοι] A. ἐσκυλμένοι.

CAP. X.

Verſ. 8. δότε] A. δῶτε.
10. ῥάβδον] A. ῥάβδους.
18. ἡγεμόνας δὲ] δὲ delet A.
19. παραδιδῶσιν] A. παραδώσουσιν.
λαλήσετε] A. λαλήσητε.
25. ἐκάλεσαν] A. ἐπεκάλεσαν.
28. ἀποκτεινόντων) ἀποκτενόντων.

CAP. XI.

Verſ. 8. βασιλέων] A. βασιλειῶν.
16. παιδαρίοις) A. παιδίοις.
23. ὑψωθεῖσα) A. ὑψώθης.

CAP. XII.

Verſ. 3. ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸς) αὐτὸς delet A.
8. καὶ τοῦ) A. delet τοῦ.
9. ἐκεῖθεν) A. ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς.
13. ἀποκατεστάθη) A. ἀπεκατεστάθη.
21. καὶ ἐν) A. delet καὶ.
29. διαρπάσει) A. διαρπάσῃ.
32. ὅς ἂν) A. ὅς ἐὰν.
τούτῳ τῷ αἰῶνι) τῷ νῦν αἰῶνι.
35. τὰ ἀγαθὰ) τὰ delet A.
37. καταδικασθήσῃ) A. κατακριθήσῃ.

Verſ. 40. τῇ κοιλίᾳ) τῇ delet *A.*
41. ὅτι μετενόησαν) usque ad vocem verſus 42. ὅτι delet *A.*
42. Σολομῶντος - Σολομῶντος) *A.* utrinque Σολομῶνος.

CAP. XIII.

Verſ. 14. ἐπ᾽ αὐτοῖς) *A.* delet ἐπ.
ἀκούσετε - βλέψετε) A. ἀκούσητε - βλέψητε.
21. γενομένης δὲ) *A.* ἦτα (forte εἶτα ſcribere volebat librarius) γενομένης δὲ.
23. in fine *A.* addit: ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
27. τὰ ζιζάνια) τὰ delet *A.*
30. τῷ καιρῷ) τῷ delet *A.*
33. ἐνέκρυψεν) *A.* ἔκρυψεν.
40. κατακαίεται) *A.* καίεται.
54. ἐκπλήττεσθαι) *A.* ἐκπλήσσεσθαι.
55. Ιωσῆς) *A.* Ιωάννης.
56. ταῦτα πάντα) *A.* πάντα ταῦτα.

CAP. XIV.

Verſ. 14. Καὶ ἐξελθὼν) καὶ delet *A.*
20. πλήρεις) *A.* πλήρης.

CAP. XV.

Verſ. 4. πατέρα σου) A. delet σου.
5. ὠφεληθῇς) A. ὠφελῇς.
32. ἡμέρας) A. B. ἡμέραι.
37. πλήρεις) *A.* πλήρης. B. πλήρεις.
39. ἐνέβη) A. & B. ἀνέβη.

CAP XVI.

Verſ. 2. λέγετε) B. λέγεται.

verſ. 2.

Verſ. 2. πυῤῥάζει) A. πυῤάζει.
3. οὐ δύνασθε) A. οὐ δύνασθε δοκιμάζειν.
13. ἐλθὼν) B. ἐξελθὼν
22. αὐτὸν) B. αὐτῷ.
αὐτῷ) B. αὐτόν.
25. θέλῃ) B. θέλει.
ἀπολέσῃ) B. ἀπολέσει.
26. κερδήσῃ) B. κερδήσει.
28. τῶν ὧδε ἑστηκότων) A. & B. ὧδε ἑστῶτες.
γεύσωνται) B. γεύσονται.

CAP. XVII.

Verſ. 4. ὁ Πέτρος) A. delet ὁ.
5. εὐδόκησα) A. ηὐδόκησα.
9. ἀπὸ) B. ἐκ.
14. αὐτῷ) A. τῷ Ἰησοῦ.
ἄνθρωπος) B. ἄνθρωπός τις.
αὐτῷ) A. B. αὐτόν.
20. ἔχητε) B. ἔχετε.
24. δίδραχμα) A. B. δίδραγμα. Utrinque in eodem verſu.
26. ὁ Πέτρος) ὁ delet B.
27. δὲ) delet B.
ἀναβάντα) A. ἀναβαίνοντα.

CAP. XIIX.

Verſ. 3. στραφῆτε) B. στραφῆσθε.
4. οὖν) delet A.
ταπεινώσῃ) A. B. ταπεινώσει.
5. τοιοῦτον ἓν) A. ἓν τοιοῦτο.
10. ἐν οὐρανοῖς) B. ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
τοῦ πατρός μου) B. delet μου.

Verſ. 12. ζητεῖ) B. ζητήσει.
14. πατρὸς ὑμῶν] B. πατρός μου.
19. πάλιν) πάλιν ἀμὴν A. B.
συμφωνήσωσιν] B συμφωνήσουσιν.
26. ἐπ' ἐμοὶ) A. ἐν ἐμόι.
28. ὅτι ὀφείλεις) A. B. εἴτι ὀφείλεις.
29. πάντα] B. delet.

CAP. XIX.

Verſ. 5. προσκολληθήσεται] A. B. κολληθήσεται.
9. ἀπολύση] B. ἀπολύσει.
εἰ μὴ] B. delet εἰ.
γαμήση] B. γαμήσει.
18. εἶπε] B. εἶπε αὐτῷ.
24. διελθεῖν] B. εἰσελθεῖν.
26. δυνατά ἐστιν) ἐστιν delet B.
28. καθίση] A. B. καθήση.
καθίσεσθε) A. καθήσεσθε.

CAP. XX.

Verſ. 2. συμφωνήσας] A. B. καὶ συμφωνήσας.
δὲ] delet A. B.
3 τὴν τρίτην] delet A. B.
4. κἀκείνοις] A. B καὶ ἐκείνοις.
15. ἢ ὁ ὀφθ.) B. εἰ ὁ ὀ.
21. οἱ δύο) δύο delet B.
εὐωνύμων] A. B. εὐωνύμων σου.
22. πίνειν) A. πίειν.
καὶ τὸ] A B. ἢ τό.
26. οὐχ οὕτως δὲ] A. B. delet δέ.
ὃς ἐὰν) B. delet ἐάν.
29. ἐκπορευομένων αὐτῶν) A. ἐκπορευομένου τοῦ Ἰησοῦ. B. ἐκπορευομένου αὐτοῦ.

verſ. 30.

Verſ. 30. δευτέρῳ) B. ἑτέρῳ.
32. οἱ δὲ τελῶναι - αὐτῷ) delet A.
τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ) delet A.

CAP. XXII.

Verſ. 7. ἀκούσας) καὶ ἀκούσας A.
δὲ) delet A. B.
τὰ στρατεύμ.) A. delet τὰ.
13. ἐκβάλετε) B. βάλετε.
24. ἀναστήσει) A. ἐξαναστήσει.
28. αὐτὴν) A. αὐτὴν γυναῖκα.
35. νομικοί) A. νομικός τις.
37. εἶπεν) A. B. ἔφη.
τῇ καρδίᾳ) A. delet τῇ
τῇ ψυχῇ) A. delet τῇ.
39. αὐτῇ) A. αὕτη.
44. ὑποπόδιον) A. ὑπὸ κάτω.

CAP. XXIII.

Verſ. 6. πρωτοκλισίαν) A. πρωτοκλησίαν.
10. εἷς - ὁ χριστὸς) A. ὅτι καθηγητὴς ὑμῶν εἷς ἐστιν ὁ χριστός.
13. οὐαὶ] A. B. οὐαὶ δὲ.
14. οὐαὶ δὲ) A. B. delent δέ.
16. ὅς ἂν - οὐδέν ἐστιν) delet A.
ὅς δ' ἂν) A. delet δέ.
19. τί γὰρ μεῖζον) B. τίς γὰρ μείζων.
21. κατοικοῦντι αὐτὸν) A. κατοικήσαντι ἐν αὐτῷ.
25. ἀκρασίας) A. B. ἀδικίας.
29. δικαίων) B. delet, in cujus margine tamen adſcriptum erat.
30. ἦμεν) A. B. ἤμεθα utrinque.

Vers. 32. πληρώσατε) B. ἐπληρώσατε.
34. μαστιγώσετε] A. μαστιγώσεται.
36. ἥξει] A. ὅτι ἥξει.
ταῦτα πάντα) A. B. πάντα ταῦτα.
37. ἀποκτείνουσα) A. ἀποκτίννουσα.

CAP. XXIV.

Vers. 2. ὁ δὲ Ἰησοῦς) B. delet Ἰησοῦς.
πάντα ταῦτα) B. ταῦτα πάντα.
οὐ μὴ] delet μὴ A. B.
17. ἆραί τι) B. ἆραι τὰ.
27. φαίνεται) A. φαίνει.
καὶ ἡ παρουσία) A. B. delet ἡ.
32. ὅταν ἤδη) B. ὅτι ἤδη.
ἐκφύῃ) A. B. ἐκφυῇ.
33. πάντα ταῦτα) A. ταῦτα πάντα.
36. τῆς ὥρας] τῆς delet B.
43. ἐκεῖνο) B. ἐκείνῳ.
49. ἐσθίειν - πίνειν) B. ἐσθίει - πίνει.

CAP. XXV.

Vers. 2. καὶ αἱ) A. αἱ δὲ.
3. ἑαυτῶν) B. αὐτῶν.
9. οὐκ ἀρκέσῃ] A. B. οὐ μὴ
πορεύεσθε δὲ) A. B. delet δὲ.
11. καὶ αἱ λοιπαὶ] καὶ delet B.
19. χρόνον πολὺν] A. πολὺν χρόνον.
20. ἐπ' αὐτοῖς] A. ἐν αὐτοῖς.
24. εἶ ἄνθρωπος) A. ἄνθρωπος εἶ.
29. in fine addit B. ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.
30. in fine addit A. ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

Vers. 33.

Verſ. 33. Hinc usque ad c. XXVI. 3. lacuna eſt in MS. B.

44. αὐτῷ) delet A.

πότε σε) *A.* πότε δέ σε.

CAP. XXVI.

Verſ. 4. κρατήσωσι δόλῳ) A. B. δόλῳ κρατήσωσι.

9. πτωχοῖς) A. τοῖς πτωχοῖς.

11. πάντοτε - ἑαυτῶν) *A.* τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν.

15. κἀγὼ) B. καὶ ἐγώ.

19. καὶ ἡτοίμ. τ. Πάσχα) delet A.

26. εὐλογήσας) B. εὐχαριστήσας.

33. εἰ καὶ) *A. B.* delet καί.

ἐγὼ) A. B. ἐγὼ δὲ.

34. τρὶς] *A.* τρεῖς.

35. ἀπαρνήσομαι) B. ἀρνήσομαι. A. ἀρνήσωμαι.

ὁμοίως) *A. B.* ὁμοίως δὲ.

36. Γεθσημανῆ) *A.* Γεσσημανεῖ. *B.* Γεσσημανῆ.

προσεύξωμαι) B. προσεύξομαι.

38. αὐτοῖς) *A. B.* αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς.

39. προελθὼν] *A. B.* προσελθών.

41. γρηγορεῖτε] A. γρηγορῆτε.

46. ἄγωμεν) A. ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

48. ὃν ἂν) A. B. ὃν ἐάν.

50. ἐφ' ᾧ] ἐφ' ὃ A. B.

52. ἀπολοῦνται] B. ἀποθανοῦνται.

57. Καιάφαν] B. Καιάφα.

59. αὐτὸν θανατώσωσι.] A. B. θανατώσουσιν αὐτόν.

Verſ. 70. πάντων] B. αὐτῶν πάντων.
74. καταναθεματίζειν] A. B. καταθεματίζειν.

CAP. XXVII.

Verſ. 4. ὄψει) A. B. ὄψῃ.
7. συμβούλιον δὲ] B. συμβούλιόν τε.
20. αἰτήσωνται] B. αἰτήσονται.
29. τὴν κεφαλὴν] B. τῇ κεφαλῇ.
32. εὗρον] A. ηὗρον.
33. ὅς ἐστι] A. B. ὅ ἐστιν.
35. ἵνα πλ. - κλῆρον] A. & B. delent.
42. πιστεύσομεν] B. πιστεύσωμεν.
αὐτῷ] A. B. ἐπ᾽ αὐτῷ.
43. νῦν] delet B.
44. συσταυρωθέντες] B. συνσταυρωθέντες.
αὐτῷ] A. B. αὐτόν.
46. λημα] B. λειμά.
52. ἠγέρθη] A. ἠγέρθησαν.
64. νυκτὸς] delet B.
65. ἔφη δὲ] δὲ delet B.

CAP. XXIIX.

Verſ. 1. ὀψὲ δὲ] δὲ delet B.
ἄλλη Μαρία] Μαρία delet B.
10. κἀκεῖ] B. καὶ ἐκεῖ.
14. πείσομεν) A. B. πείσωμεν.
ποιήσομεν) A. B. ποιήσωμεν.
15. ἐδιδάχθησαν) B. προσετάχθησαν.
18. λέγων Hinc usque ad Marc. I. 13. deerant omnia in B.
19. οὖν) delet B.

S. MAR-

S. MARCUS.

CAP. I.

Verſ. 5. ἐξεπορεύετο) B. ἐξεπορεύοντο.
7. 8. in B. erat reſciſſi.
10. ὡσεὶ) B. ὡς.
11. εὐδόκησα) B. ηὐδόκησα.
15. Καὶ λέγειν) καὶ delet B.
16. αὐτοῦ) B. αὐτοῦ τοῦ Σίμωνος.
βάλλοντας) A. B. ἀμφιβάλλοντας.
19. τὸν Ζεβεδ.) B. τὸν τοῦ Ζεβεδ.
25. ἐξ αὐτοῦ) A. ἀπ' αὐτοῦ.
27. συζητεῖν) A. συνζητεῖν.
32. Ab hoc verſu usque ad c. II. 4. omnia deerant in B. folio integro exſciſſo.
34. ᾔδεισαν αὐτὸν) A. ᾔδεισαν αὐτὸν τὸν Χριστὸν εἶναι.
35. ἀπῆλθεν) A. ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς.
37. ζητοῦσί σε) A. σε ζητοῦσι.
38. κἀκεῖ) A. καὶ ἐκεῖ.
40. καὶ γονυπετῶν αὐτὸν) A. delet.

CAP. II.

Verſ. 1. πάλιν εἰσῆλθεν) εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πάλιν.
3. παραλυτικὸν φέροντες) A. φέρ. παραλ.
5. σοι) A. σου.
σου) A. delet.
8. οὕτως) B. οὕτως αὐτοὶ.
9. ἀφέωνταί σοι) A. ἀφέωνταί σου.
10. ἀφιέναι ἐ. τ. γ. ἁμαρτίας] A. ἐπὶ τ. γ. ἀφ. ἁμαρτ.

Vers. 12. κράββατον) B. κράββατον, αὐτοῦ.

14. παράγων) A. B. παράγων ὁ Ἰησοῦς.

Ἀλφαίου) A. Ἀλφέου.

16. ἐσθίει καὶ πίνει) A. ἐσθίετε καὶ πίνετε.

21. Καὶ) delet A.

οὐδεὶς) A. οὐδεὶς δέ.

αἴρει) B. ἄρει.

καινὸν) B. κοινόν.

23. ὁδὸν ποιεῖν) A. ὁδοποιεῖν.

CAP. III.

Vers. 3. ἔγειραι) A. B. ἔγειρε.

7. Ἰουδαίας) A. Ἰδουμαίας.

8. καὶ ἀπὸ τ. κ. α. τ. Ἰδ.) A. delet.

11. ἐθεώρει) A. ἐθεώρουν.

προσέπιπτεν) A. προσέπιπτον.

12. αὐτὸν φανερὸν) A. B. φανερὸν αὐτόν.

17. τοῦ Ἰακώβου) A. αὐτοῦ.

18. Ἀλφαίου) A. Ἀλφέου.

22. γραμματεῖς) B. γραμματεῖς καί.

27. οὐ δύναται οὐδεὶς) A. καὶ οὐδεὶς δύναται B. οὐδεὶς δύναται.

εἰσελθὼν εἰς τ. ο. α.) A. delet.

διαρπάσει) A. διαρπάσῃ.

28. βλασφημίαι) A. B. αἱ βλασφημίαι.

ὅσας] B. ὅσα.

29. βλασφημήσῃ) B. βλασφημήσει.

31. Ἔρχονται - αὐτοῦ) A. καὶ ἔρχεται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ.

ἑστῶτες) A. ἑστηκότες.

Vers. 32.

Verſ. 32. καὶ οἱ ἀδελφοί σου) B. addit: καὶ αἱ ἀδελφαί σου.
34. ἴδε) A. ἰδού.

CAP. IV.

Verſ. 2. αὐτοῖς) B. αὐτούς.
4. ἦλθε) B. ἦλθον.
τοῦ οὐρανοῦ) B. delet.
9. αὐτοῖς) A. delet.
11. τὸ μυστήριον) A. τὰ μυστήρια.
12. βλέπωσι) A. B. μὴ βλέπωσι.
15. ἀκούσωσιν) A. ἀκούωσιν.
18. οὗτοί εἰσιν] A. B. delet.
21. τεθῇ] A. ὑποτεθῇ.
24. Καὶ προστεθήσεται ὑμῖν) delet A.
25. ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει) A. ὃς οὐκ ἔχῃ καὶ ὃ ἔχῃ.
27. ἐγείρηται) A. ἐγείρεται.
31. κόκκῳ) A. B. κόκκον.
37. αὐτὸ) A. αὐτῷ.
γεμίζεσθαι) A. βυθίζεσθαι.

CAP. V.

Verſ. 1. ἦλθον] A. ἦλθον ὁ Ἰησοῦς.
3. μνημείοις] A. μνήμασι.
ἐδύνατο] A. B. ἠδύνατο.
4. διὰ τὸ αὐτὸν) A. καὶ διὰ τὸ αὐτὸν.
8. γὰρ] delet A.
11. πρὸς τὰ ὄρη] A. B. πρὸς τῷ ὄρει.
13. ἐπέτρεψεν αὐτοῖς) B. ἔπεμψεν αὐτοὺς.
14. τί ἐστι) B. delet.
16. καὶ διηγήσαντο] B. διηγήσαντο δέ.

Verſ. 17. ἀπελθεῖν) B. καὶ ἀπελθεῖν.
19. οὐκ) B. delet.
ἐποίησε] *A. B.* πεποίηκε.
26. ἑαυτῆς) A. αὐτῆς.
37. Ιακώβου) A. αὐτοῦ *B.* τοῦ Ιακώβου.
41. ἔγειραι) A. B. ἔγειρε.

CAP. VI.

Verſ. 2. ὅτι καὶ] A. B. delent ὅτι.
4. συγγενέσι] A. συγγενεῦσιν.
11. δέξωνται] *B.* δέξονται.
13. ἐλαίῳ] A. ἔλαιον.
15. Ἄλλοι ἐ. ὁ Ηλ. ἐστιν delet A.
ἢ ὡς] A. B. delet ἤ.
17. ἐν τῇ φυλ.] τῇ delet *A.*
22. θέλῃς] B. θέλεις.
24. αἰτήσομαι] A. αἰτήσωμαι.
25. πρὸς τὸν βασ.] *B.* εἰς τὸν βασ.
29. αὐτὸ] *B.* αὐτῷ.
ἐν τῷ] delet A. B.
32. ἀπῆλθον) A. B. ἀπῆλθεν.
33. οἱ ὄχλοι delent A. B.
37. διακοσ. δηναρ.] δηναρίων διακοσ. A. B.
38. γνόντες] A. γνῶντες.
39. ἀνακλῖναι] A. ἀνακλιθῆναι.
44. ὡσεὶ] A. B. delent.
48. ἤθελε παρ. αὐτ.) A. B. delent.
50. θαρσεῖτε] delet A.
52. ἡ καρδία αὐτῶν) A. B. αὐτῶν ἡ καρδ.
53. Γενησαρὲτ] A. γεννησαρέτ.
54. αὐτὸν] αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου.

Vers. 56. ἥπτοντο] *B.* ἥπτωντο.

CAP. VII.

Vers. 2. ἐμέμψαντο) B. delet.
14. συνίετε) B. συνέτε.
19. καθαρίζον) A. B. καθαρίζων.
23. ἐκπορεύεται] A. ἐκπορεύονται.
24. τὴν οἰκίαν] τὴν delet A. B.
26. Συροφοίνισσα] A. B. Σύρα Φοινίκισσα.
31. ἐξελθὼν) A. ἐξελθὼν ὁ Ιησοῦς.

CAP. IIX.

Vers. 1. παμπόλλου) A. πάλιν πολλοῦ.
2. ἡμέραις] A. B. ἡμέραι.
3. ἥκασι] A. B. ἥκουσιν.
4. ἄρτων] B. ἄρτον.
7. παραθεῖναι) B. παραθῆναι.
9. τετρακισχίλιοι) A. τετρακισχ. ἄνδρες.
11. συζητεῖν) A. συνζητεῖν.
13. τὸ πλοῖον) τὸ delet A.
15. τῆς ζύμης) A. ἀπὸ τῆς ζύμ.
30. λέγωσι) A. εἴπωσι.
31. ἀρχιερέων καὶ γραμματέων) B. τῶν ἀρχιερ. καὶ τῶν γραμματ.
34. ἐλθεῖν] A. B. ἀκολουθεῖν.
35. τὴν ψυχὴν) A. B. τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν.
36. ἄνθρωπον] A. B. ἄνθρωπος.

CAP. IX.

Vers. 2. τὸν Ιωάννην] τὸν delet A. B.
6. λαλήσῃ) *A. B.* λαλήσει.
7. λέγουσα) *A. B.* delent.
10. συζητοῦντες) A. συνζητοῦντες.

vers. 41.

Verſ. 14. συζητ. αὐτοῖς) A. συνζητοῦντας πρὸς ἑαυτούς.
16. συζ. πρὸς αὐτοὺς) A. συνζητεῖτε πρὸς ἑαυτούς.
21. παιδιόθεν) A. ἐκ παιδιόθεν.
22. πῦρ) A. τὸ πῦρ.
βοήθησον ἡμῖν) A. βοήθησον ἡμῖν Κύριε.
30. ὁ Ἰωάννης) delent A. & B.
41. τῷ ὀνόματι] τῷ delet A.
43. σκανδαλίζῃ] B. σκανδαλίζει.
45. σοὶ εἰσελθεῖν) A. B. σε εἰσελθεῖν.
46. αὐτῶν) A. αὐτὸν.
48. αὐτῶν) delet A.

CAP. X.

Verſ. 2. οἱ Φαρισαῖοι) οἱ delet *A. B.*
9. ὁ Θεὸς] A. delet ὁ.
14. καὶ μὴ) καὶ delent *A. B.*
16. ηὐλόγει] A. εὐλόγησεν.
21. τοῖς πτωχοῖς) τοῖς delet *A. B.*
ἕξεις] A. ἕξει.
καὶ δεῦρο - τὸν σταυρὸν) καὶ ἄρας τὸν σταυρὸν δεῦρο ἀκολούθει μοι.
24. τέκνα] delet A.
τοῦ χρήμασιν) delent *A. B.*
28. καὶ] delent A. B.
29. ἀποκριθεὶς δὲ] A. B. καὶ ἀποκριθείς.
καὶ τοῦ Εὐαγγ.] A. καὶ ἕνεκεν τοῦ Εὐαγγ.
32. καὶ παραλ. πάλιν) B. καὶ παραλαβὼν πάλιν ὁ Ἰησοῦς.
35. τοῖς γραμματ.] τοῖς delet A.
43. διάκονος ὑμῶν] A. B. ὑμῶν διάκονος.

verſ. 49.

Vers. 49. ἔγειραι) *A. B.* ἔγειρε.
φωνεῖ] A. φωνῇ.
51. Ῥαββονί) *A. B.* ῥαββουνί.

CAP. XI.

Vers. 4. τὸν πῶλον) τὸν delet A.
11. ἐξῆλθεν) *B.* καὶ ἐξῆλθεν.
12. ἀπὸ Βηθανίας) *B.* ἀπὸ Βηθανίᾳ.
18. ἀπολέσουσιν) *B.* ἀπολέσωσιν.
19. ἐγένετο) A. B. ἐγίνετο.
21. ἴδε) *B.* ἤδη.
22. Ἰησοῦς] A. ὁ Ἰησοῦς.
25. στήκητε) *B.* στήκετε.
29. κἀγὼ) A. καὶ ἐγώ.
31. ἐλογίζετο) A. διελογίζετο.
εἴπωμεν] B. εἴπομεν.
32. ἐὰν) delet A. B.

CAP. XII.

Vers. 1. λέγειν] A. λαλεῖν.
ἀπεδήμησε] A. B. ἀδήμησεν.
5. ἀποκτείνοντες] A. B. ἀποκτένοντες.
14. λέγουσιν αὐτῷ) A. ἤρξαντο ἐρωτᾷν αὐτὸν ἐν δόλῳ λέγοντες.
ἀνθρώπων) *A.* ἀνθρώπου.
15. Ο δὲ) *A.* ὁ δὲ Ἰησοῦς.
πειράζετε) *A.* πειράζετε ὑποκριταί.
19. καταλίπῃ) *B.* καταλείπει.
ἐξαναστήσῃ] B. ἐξαναστήσει.
22. ἐσχάτη] A B. ἔσχατον & B. addit δέ.
23. ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει) ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν. B. delet οὖν.

vers. 25

Verſ. 25. γαμίσκονται) *A.* γαμίζονται. *B.* ἐκγαμίσκονται.
26. ἐπὶ τῆς βάτου) ἐπὶ τοῦ βάτου.
27. θεὸν) *A.* δὲ.
πολὺ] B. πολλοὶ.
28. πρώτη πασῶν] A. B. πρώτη πάντων.
29. πασῶν] A. B. πάντων.
31. σεαυτὸν] B. ἑαυτόν.
33. τῶν ὁλοκαυτ.) τῶν delet A.
36. τῷ πνεύματι] τῷ delet A. B.
τῷ ἁγίῳ] τῷ delet A. B.
εἶπεν] A. B. λέγει.

CAP. XIII.

Verſ. 2. ἀφεθῇ) *A.* ἀφεθῇ ὧδε.
λίθῳ] *A.* λίθον.
3. ἐπηρώτων] A. B. ἐπερώτων.
4. πάντα ταῦτα] A. B. ταῦτα πάντα.
5. Ὁ δὲ Ι. α. α.] A. καὶ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς.
πλανήσῃ) B. πλανήσει.
6. ἐπὶ τ. ὀ] A. ἐν τ. ο.
9. σταθήσεσθε] A. ἀχθήσεσθε.
11. ἀγάγωσιν] A. ἄγωσιν.
13. ἔσεσθε] A. ἐσθε.
15. ὁ δὲ) δὲ delet B.
19. καὶ οὐ μὴ] A. οὐδ᾽ οὐ μή.
20. τὰς ἡμέρας] A. τὰς ἡμέρας ἐκείνας.
21. ἐάν τις] A. B. ἐάν τις ὑμῖν.
πιστεύσητε) B. πιστεύετε.
31. παρελεύσονται] A. B. παρελεύσεται.

verſ. 32.

Vers. 32. καὶ τῆς ὥρ.] B. ἢ τ. ὥρας.

CAP. XIV.

Vers. 3. πολυτελοῦς) A. πολυτίμου.
6. καλὸν ἔργον) A. καλὸν γὰρ ἔργον.
8. εἶχεν) A. B. ἔσχεν.
9. ὅπου ἂν] A. B. ὅπου ἐάν.
15. ἀνώγεον] A. B. ἀνάγαιον.
19 - 25. in Codic. A. desunt membrana rescissa.
27. ἐν ἐμοὶ) B. delet.
ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ] delet A. B.
29. καὶ εἰ) A. εἰ καί.
σκανδαλισθήσονται) A. σκανδαλισθήσονται ἐν σοί.
30. ὅτι) A. B. ὅτι σύ.
31. ὁ δὲ) A. ὁ δὲ Πέτρος.
ἀπαρνήσομαι) A. ἀπαρνήσωμαι. B. ἀρνήσομαι.
32. Γεθσημανῆ] A. B. Γεθσημανεῖ.
33. τὸν Ἰακώβ.] τὸν delet A. B.
34. λέγει) A. B. λέγειν.
γρηγορεῖτε) A. γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ.
35. προελθὼν) A. B. προσελθών.
ἔπεσεν) A. ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον.
ἵνα] delet A.
παρέλθῃ) A ἵνα παρέλθῃ.
36. ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο) A. τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ.
ἀλλὰ τί σύ) A. ἀλλ' ὅτι σύ.
40. αὐτῶν) B. αὐτόν.
44. παραδιδοὺς) A. παραδούς.
45. λέγει) A. B. λέγει αὐτῷ.

Verf. 47. ἔπαισε) B. ἔπεσε.
51. ἠκολέθει) A. B. ἠκολέθησε.
54. ἠκολέθησεν) A. ἠκολέθει.
60. εἰς τὸ μέσον) τὸ delet B.
62. καθήμενον ε. δ.) A. B. ἐκ δεξιῶν καθήμενον.
μετὰ τῶν) A. ἐπὶ τῶν.
64. ἠκέσ. τ. βλασφ.] ἠκέσατε πάντες τὴν βλασφημίαν αὐτȣ.
70. ἠρνεῖτο) A. ἠρνήσατο.
παρεστῶτες) A. περιεστῶτες.
72. καὶ ἐκ δευτέρȣ) A. καὶ εὐθέως ἐκ δ.
ἀνεμνήσθη) A. ἀναμνησθεὶς.
τὸ ῥῆμα, ὃ) A. B. τȣ̃ ῥήματος, ὃ.

CAP. XV.

Verf. 1. ἀπήνεγκαν) A. ἀπήγαγον.
5. ἀπεκρίθη) A. ἀπεκρίνετο.
6. ὅνπερ) A. ὃν ἂν.
7. συστασιαστῶν) A. B. συνστασιαστῶν.
10. παραδεδώκεισαν] παρεδώκεισαν. B. παρέδωκαν.
13. ἔκραξαν) A. ἔκραζον ἀνασειόμενοι ὑπὸ τῶν Αρχιερέων καὶ ἔλεγον.
14. περισσοτέρως) A. B. περισσῶς.
ἔκραξαν] A. ἔκραζον.
18. βασιλεῦ) A. B. βασιλεὺς.
23. ὁ δὲ] A. ὁ δὲ γευσάμενος.
24. διεμέριζον) A. B. διαμερίζονται.
31. ὁμοίως δὲ] A. delet δὲ.
32. πιστεύσωμεν) A. B. πιστεύσωμεν αὐτῷ.

Verf. 33.

Vers. 33. γινομένης δὲ] A. καὶ γινομένης.
ἐννάτης) A. B. ἐνάτης.
34. λαμμα] A. B. λειμα.
ἐγκατέλιπες) A. ἐγκατέλειπες.
44. Hinc usque ad cap. XVI. 14. omnia deerant in B. rescisso folio integro.
46. μνημείου) A. τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν.

CAP. XVI.

Vers. 1. τοῦ ιακώβου) τοῦ delet A.
18. βλάψει) A. B. βλάψη.

S. LUCAS.

CAP. I.

Vers. 1. usque ad 13. erant in Cod. A. rescissi.
36. αὐτὴ) A. αὐτη.
γήρα) A. γήρει.
44. ἐν ἀγαλλ. τ. βρ) A. B. τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλιάσει.
62. αὐτὸν] A. αὐτό.
74. λατρεύειν usque ad finem v. 75. delet A.

CAP. II.

Vers. 12. ἐν τῇ φάτνῃ) A. B. delent τῇ.
16. ἐν τῇ φ.] B. delet τῇ.
20. ἐπέστρεψαν] A. B. ὑπέστρεψαν.
ἐλαλήθη] A. καὶ ἐλαλήθη.
24. νεοσσοὺς] A. B. νόσσους.
25. ἅγιον ἦν] ἦν ἅγιον A. B.
36. ἔτη μετὰ ἀνδρὸς) A. μετὰ ἀνδρὸς ἔτη.
39. αὐτῶν) A. ἑαυτῶν.
46. καθεζόμενον) delet A.

Verſ. 51. καὶ ἡ μήτηρ] A. B. ἡ δὲ μήτηρ.

CAP. III.

Verſ. 1. δὲ) delet *B.*
2. ἀρχιερέων) *B.* ἀρχιερέως.
Αννα) A. Ανα.
10. ποιήσομεν) *B.* ποιήσωμεν.
12. ποιήσομεν) *B* ποιήσωμεν.
14. ποιήσομεν) *B.* ποιήσωμεν.
μηδὲ συκοφ.) *B.* μηδένα συκοφ.
17. τὸν σῖτον) A. τὸν μὲν σῖτον.
19. Φιλίππου) A. B. delet.
23. ὡσεὶ) A. B. ὡσεὶ ἐτῶν.
Ιωσὴφ) *B.* τοῦ Ιωσὴφ.
Ηλὶ] *A. B.* Ηλεὶ.
25. Ματταθίου) *B.* Ματθαίου.
Εσλὶ) A. Εσλεὶ.
26. Ματταθίου) *B.* Ματθίου.
Σεμεὶ) A. Σεμεεὶ.
27. Ιωαννᾶ) A. Ιωανὰν. B. Ιανὰν.
Νηρὶ] A. Νηρεὶ.
28. Μελχὶ] A. Μελχεὶ.
Αδδὶ] A. Αδδεὶ.
29. Λευὶ] A. Λευεὶ.
31. Δαβὶδ) A. Δαυὶδ. B. Δαυεὶδ.
35. Σαρούχ) A. B. Σερούχ.
Φαλὲκ) *B.* Φαλὲγ.

CAP. IV.

Verſ. 7. μου) *B.* ἐμοῦ.
πάντα] A. B. πᾶσα.
8. γὰρ) A. B. delent.

Verſ. 9.

Vers. 9. ὁ υἱὸς) A. B. delent.
ἐντεῦθεν) A. B. delent.
11. ὅτι) A. B. delent.
14. ὁ Ἰησοῦς) B. delet ὁ.
16. ἦλθεν] A. ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς.
18. εὐαγγελίζεσθαι) A. B. εὐαγγελίσασθαι.
26. Σιδῶνος] A. Σηδῶνος.
27. Νεεμὰν] B. Νεεμμὰν.
29. τῆς ὀφρύος] τῆς delent A. B.
31. κατῆλθεν) A. B. κατῆλθεν ὁ Ἰησοῦς.
35. τὸ μέσον) τὸ delet A. B.
37. πάντα) B. πᾶσαν.
38. ἡ πενθερὰ] A. B. delet ἡ.

CAP. V.

Vers. 1. ἑστὼς) A. B. ἑστὼς ὁ Ἰησοῦς.
4. καὶ χαλάσατε) Hinc usque ad c. VII. 3. desunt in A. omnia foliis rescissis.
8. τοῦ Ἰησοῦ] τοῦ delet B.
18. Hinc usque ad v. 33. desunt in B. omnia, folio uno exscisso.
35. νηστεύσουσιν] B. νηστεύουσιν.

CAP. VI.

Vers. 3. οὐδὲ τοῦτο] B. οὐδέποτε.
8. Hinc usque ad v. 23. in B. omnia, folio integro deficiente, desiderantur.
26. ὑμῖν) B. delet.
ὑμᾶς εἴπωσι] B. εἴπωσι ὑμᾶς.
28. καὶ] delet B.
34. δανείζητε) B. δανείζετε.
ἁμαρτωλοῖς] B. ἁμαρτωλοὺς.

Verſ. 40. καληρτισμένος] B. καλαρτισμένος.

CAP. VII.

Verſ. 1. εἰσῆλθεν) B. εἰσῆλθεν ὁ Ιησοῦς.
3. ἐρωτῶν] A. ἐρώτων.
8. στρατιώτας] A. τοὺς στρατιώτας.
9. οὐδὲ] A. B. οὔτε.
11. ἐν τῇ ἑξῆς] A. B. ἐν τῷ ἑξῆς.
12. ἦν σὺν] A. B. delent ἦν.
14. σοὶ) A. B. σὺ.
16. ἅπαντας] A. πάντας.
21. τὸ βλέπειν) A. B. delent τὸ.
24. πρὸς τοὺς ὄχλους] A. B. τοῖς ὄχλοις.
Τί ἐξ. - σαλευόμενον) delet A.
25. Αλλα) delet A.
26. ναὶ) B. καὶ.
31. εἶπε δὲ ὁ Κύριος) A. B. delent.
Τίνι) B. τίνες.
34. τελωνῶν φίλος) A. φίλος τελωνῶν.
36. τ. Φαρισ.) A. B. Φαρισαίων τὸν Ιησοῦν.
39. ει) delet A.
46. μου τοὺς πόδας) A. B. τοὺς πόδας μου.

CAP. VIII.

Verſ. 2. ἑπτὰ) A. πολλὰ.
3. αὐτῷ] A. B. αὐτοῖς.
7. αἱ ἄκανθαι] A. delet αἱ.
8. ἐπὶ τ. γῆν] A. B. εἰς τ. γ.
10. συνιῶσιν) A. συνίωσιν.
14. πεσὸν] A. B. πεσών.
15. in fine addit B. ταῦτα λέγων ἐφώνει. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

verſ. 18.

Vers. 18. ὅς ἂν ἔχῃ] B. ὅς ἐὰν ἔχει.
ὃς ἂν] ἴς ἐὰν A. B.
μὴ ἔχῃ] B. μὴ ἔχει.
21. ἀκούοντες] B. ἀκούσαντες.
22. ἐνέβη) A. B. ἐνέβη ὁ Ἰησοῦς.
24. ἐπαύσαντο] A. ἐπαύσατο.
26. ἀντιπέραν) A. B. ἀντιπέρα.
27. ἐξελθόντι) B. ἐξελθόντι τῷ Ἰησοῦ.
29. παρήγγελε] A. παρήγγειλε.
32. εἰσελθεῖν] A. ἀπελθεῖν.
33. εἰσῆλθεν) A. B. εἰσῆλθον.
34. ἀπελθόντες) A. B. delet.
43. εἰς ἰατροὺς) A. B. ἰατροῖς.
45. ἀποθλίβουσι) A. ἀποθλίβουσί σε.
46. δύναμιν) Hinc usque ad c. IX. ς. desunt omnia in A.
51. εἰσελθὼν) B. ἐλθὼν.
καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην] A. καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον.

CAP. IX.

Vers. 1. δὲ) A. δὲ ὁ Ἰησοῦς.
5. δέξωνται) B. δέξονται.
9. ὁ Ἡρώδης] ὁ delet B.
13. δύο ἰχθύες] A. B. ἰχθύες δύο.
20. ὁ πέτρος] A. B. delet ὁ.
23. καθ' ἡμέραν) A. B. delent.
24. ὅς γὰρ ἂν) A. B. ὅς γὰρ ἐάν.
θέλῃ] B. θέλει.
27. τινὲς] delet B.
ἑστηκότων] A. B. ἑστώτων.

Vers. 28. ὡσεὶ] B. ὡς.
καὶ παραλαβὼν] καὶ delet B.
τὸν Πέτρον] τὸν delent A. B.
ἀνέβη] A. καὶ ἀνέβη.
33. Μωσεῖ μίαν] A. B. μίαν Μωσεῖ.
36. ὁ Ἰησοῦς] B delet ὁ.
ἑωράκασιν] B. ἑωράκεισαν.
38. ἐπίβλεψον] A. B. ἐπιβλέψαι.
41. ὧδε τὸν υἱόν σου] A. B. τὸν υἱόν σου ὧδε.
43. εἶπε) B. εἶπε οὖν.
46. ἐν αὐτοῖς) B. delet ἐν.
48. ἔσται μέγας] B. μέγας ἔσται.
τὰ δαιμόνια] B. delet τὰ.
55. καὶ εἶπεν - σῶσαι] delent A. B.
57. πορευομένων αὐτῶν] A. πορευομένου τοῦ Ἰησοῦ.
ἀπέρχῃ) A. B. ἀπέρχει.
60. διάγγελλε] A. διάγγελε.
62. πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς) A. B. ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν.

CAP. X.

Vers. 1. αὐτοῦ) B. ἑαυτοῦ.
2. hinc usque ad v. 19. omnia desunt in B.
7. τὰ παρ' αὐτῶν) τὰ delet A.
8. δ' ἂν] A. delet δ'.
20. μᾶλλον) A. B. delet.
22. παρεδόθη μοι) B. μοι παρεδόθη.
γινώσκει) B. ἐπιγινώσκει.
27. τὸν θεόν σου) σου delet B.
30. ἐκδύσαντες) A. B. ἐξέδυσαν.

ἐπι-

Verſ. 30. ἐπιθέντες) B. περιθέντες.
36. δοκεῖ σοι πλησίον) πλησίον σοι δοκεῖ. A. B.
πλησίον) A. πλησίων.
38. εἰσῆλθεν) B. εἰσῆλθεν ὁ Ιησοῦς.
40. ἵνα μοι) A. ἵνα μή.

CAP. XI.

Verſ. 3. δίδου) A. δίδους.
8. ἀναίδειαν) B. ἀνέδειαν.
ὅσων) B. ὅσον.
9. ἀνοιγήσεται) A. B. ἀνοιχθήσεται.
10. ἀνοιγήσεται) A B. ἀνοιχθήσεται.
11. ἐπιδώσει] A. ἐπιδῷ.
εἰ καὶ] A. B. ἢ καὶ.
12. αἰτηση] B. αἰτήσει.
13. ἀγαθὰ δόματα) A. B. δόματα ἀγαθά.
25. ευρ. σεσαρ.) A. ευρίσκεις ἐσαρωμένον.
26. ἑπτὰ ἕτερα) A. ἕτερα ἑπτά.
εἰσελθόντα) A. ἐλθών.
31. Σολομῶντος - Σολομῶντος) A. B. Σολομῶνος utrinque.
33. κρυπτὸν) B. κρυπτήν.
52. ἐκωλύσατε) A. κωλύετε.
53. ἐνέχειν) B. συνέχειν.
54. καὶ ζητοῦντες) A. B. delent καὶ.

CAP. XII.

Verſ. 4. ἀποκτεινόντων) A. B. ἀποκτενόντων.
7. διαφέρετε) A. διαφέρετε ὑμεῖς.
8. ὁμολογήσει) B. ὁμολογήση.
ἐν αὐτῷ) B. delet ἐν.

Verſ. 15. φυλάσσεσθε) *A.* φυλάξασθε.
ζωὴ αὐτοῦ) A. B. ζωὴ αὐτῷ.
21. in fine addit A: ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
27. τῇ δόξῃ) usque ad v. 41. omnia deſiderantur in Cod. A.
28. ἐν τῷ ἀγρῷ) B. ἐξ ἀγροῦ.
29. πίητε) B. πίετε.
31. πάντα) B. delet.
36. ἀναλύσει) *B* ἀναλύσῃ.
42. καὶ φρόνιμος) A. B. ὁ φρόνιμος.
52. διαμεμερισμ.) *A.* διαμερισμένοι.
τρεῖς - τρισὶ) B. delet.
53. ἐφ᾽) *A.* ἐπὶ.
58. βάλλῃ) *A. B.* βάλῃ.
59. τὸ ἔσχατον) A. B. τὸν ἔσχατον.

CAP. XIII.

Verſ. 3. μετανοῆτε) B. μετανοεῖτε.
6. καρπὸν ζητῶν] A. B. ζητῶν καρπόν.
10. συναγωγῶν) B. ἡμερῶν.
22. διεπορεύετο) B. ἐπορεύετο.
27. οἱ ἐργάται] A. B. delet οἱ.
29. ἀπὸ βοῤῥᾶ] ἀπὸ delet B.
31. ἐν αὐτῇ] *A.* ἐν αὐτῇ δὲ.
35. ἀμὴν) A. B. delent.
δὲ λέγω] λέγω δὲ A. B.

CAP. XVI.

Verſ. 5. ὄνος] A. B. υἱός.
10. ἀνάπεσον] B. ἀνάπεσε.

verſ. 12.

Verſ. 12. ἀντικαλέσωσι) *A.* ἀνκαλέσωσι.
13. ποιῇς) B. ποιεῖς.
24. in fine addit B. πολλοὶ γάρ εισι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοὶ.
25. αὐτῷ] A. B. τῷ Ἰησοῦ.
27. μου εἶναι) *B.* εἶναι μου.
28. θέλων) B. ὁ θέλων.
πρὸς) A. B. εἰς.
32. αὐτοῦ πόῤῥω] A. B. πορρω αὐτοῦ.
35. εὔθετόν ἐστιν] A. B. delent.

CAP. XV.

Verſ. 16. καὶ ἐπεθύμει] καὶ delet *A.*
19. καὶ οὐκέτι] καὶ delet B.
21. ἑαυτοῦ] B. delet.
26. αὐτοῦ] A. B. delet.
32. δὲ) B. δεῖ.
ἔδει) B. δεῖ.

CAP. XVI.

Verſ. 5. ἑαυτοῦ] *A.* αὐτοῦ.
9. ἑαυτοῖς] B. ἑαυτοὺς.
ἐκλίπητε) A. B. ἐκλείπητε.
16. καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται] delet A.
22. τοῦ Ἀβραὰμ) A. B. delent.
25. σὺ] delent A. & B.
ὅδε] B. ὧδε.
26. ἐντεῦθεν] A. B. ἔνθεν.
28. διαμαρτύρηται] *A.* διαμαρτυρεῖται.

CAP. XVII.

Verſ. 1. Εἶπε δ. π. μ.) delet A. at in margine ab alia manu ſcriptum erat.

verſ. 4.

Vers. 4. ἐπιστρέψη ἐπί σε) B. ἐπιστρέψει.
ἀφήσεις) B. ἄφες.
6. φυτεύθητι) A. μεταφυτεύθητι.
7. ἀνάπεσαι) A. B. ἀνάπεσε.
9. αὐτῷ) delent A. B.
24. καὶ ὁ υἱὸς) καὶ delent A. B.
33. ἀπολέσει) B. ἀπολέση.
34. ὁ εἷς) ὁ delent A. B.
36. σῶμα) A. B. πτῶμα.

CAP. IIX.

Vers. 5. κόπον) A. κόπος.
6. δὲ) A. delet.
8. λέγω) A. ναὶ λέγω.
ὅτι) A. delet.
9. καὶ πρὸς) καὶ delet A.
13. καὶ ὁ) A. ὁ δὲ.
14. ἢ ἐκεῖνος) A. B. ἢ γὰρ ἐκεῖνος.
15. ἐπετίμησαν) A. ἐπετίμων.
16. προσκαλεσάμενος) A. προσκαλεῖτο.
εἶπεν) A. λέγων.
18. τὶς αὐτὸν) A. αὐτόν τις.
19. Εἶπε - Ἰησοῦς) A. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ.
22. ἔτι) B. ὅτι.
28. ὁ Πέτρος) ὁ delet B.
29. οἰκίαν) B. οἰκίας.
34. κεκρυμμένον) A. κεκαλυμμένον.
39. ἔκραζεν) A. B. ἔκραζεν λέγων.

CAP. XIX.

Vers. 4. προδραμὼν] A. B. προσδραμὼν.
δι' ἐκείνης) A. B. ἐκείνη.

Vers. 5.

Verſ. 5. γὰρ) B. delet.
7. ἅπαντες) A. B. πάντες.
12. ἐπορεύθη) B. ἐπορεύετο.
14. θέλομεν) B. θέλωμεν.
23. σὺν τόκῳ ἂν ἔπραξα αὐτὸ) A. ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ.
30. πώποτε) B. delet.
ἀγάγετε) A. ἀγάγετέ μοι.
38. ὁ ἐρχόμενος) B. delet.
40. λέγω) A. ἀμὴν λέγω.
41. αὐτῇ) B. αὐτήν.

CAP. XX.

Verſ. 1. ἀρχιερεῖς) A. ἱερεῖς.
11. καὶ ἀτιμάσαντες] B. delet.
12. τραυματίσαντες) A. τραμματίσαντες.
19. τὸν λαὸν) A. delet.
τὴν παραβ. τ. ε.) A. εἶπε τὴν παραβ. τ.
24. ἀποκριθέντες δὲ) A. καὶ ἀποκριθέντες.
28. ἐξαναστάσῃ) B. ἐξαναστήσει.
32. δὲ] B. delet.
33. γίνεται) A. ἔσται.
35. ἐκγαμίσκονται) A. B. ἐκγαμίζονται.
36. οὔτε γὰρ) B. delet γάρ.
41. υἱὸν Δαβὶδ εἶναι) A. εἶναι υἱὸν Δαβίδ.
46. περιπατεῖν ἐν στολαῖς) A. ἐν στολαῖς περιπατεῖν.

CAP. XXI.

Verſ. 2. καί τινα) A. B. τινα καὶ.
4. In fine addit A. B. ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

Verſ. 12.

Verſ. 12. ἁπάντων) A. πάντων.
18. ἀπόληται) A. ἀπόληται εἰς τὸν αἰῶνα.
21. εἰς) B. ἐπὶ.
αὐτῆς] B. αὐτῇ.
ἐκχωρείτωσαν) B. ἐκχωρήτωσαν.
22. αὗται) A. αὐτῇ.
πληρωθῆναι] A. B. πλησθῆναι.
31. ὅτι) B. ὅτι ἤδη.
34. βαρυνθῶσι) A. βαρηθῶσι.
36. ταῦτα] B. delet.
37. διδάσκων) B. delet.

CAP. XXII.

Verſ. 2. ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαὸν) A. delet.
3. τὸν ἐπικαλούμενον) A. delet.
4. τοῖς στρατηγοῖς) A. B. delent τοῖς.
7. δὲ] A. δὲ καὶ.
ἔδει) B. ἔδει.
12. ἀνώγεων) B. ἀνάγαιον.
18. ὅτι] A. ἀπὸ τοῦ νῦν.
22. πορεύεται κατὰ τὸ ὡρισμένον) A. κατὰ τ. ὡρ. πορ.
23. συζητεῖν) A. συνζητεῖν.
30. ἐν τ. β. μου] delent A. B.
καθέσησθε] A. καθήσησθε.
36. πωλησάτω] A. B. πωλησείτω.
37. ἔτι] B. delet.
38. ἱκανόν] A. ἱκανός.
41. ἀπεσπάσθη) A. ἀπέστη.
42. βουλή] A. βούλη.
γενέσθω] A. B. γινέσθω.

verſ. 47.

Verſ. 47. δὲ) A. delet.
προήρχετο] B. προσήρχετο.
αὐτῶν) A. B. αὐτοὺς.
In fine hujus verſus B. addit: τοῦτο γὰρ σημεῖον δέδωκεν αὐτοῖς, ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι.
49. πατάξομεν) A. B. παταξώμεν.
52. ἐπ'] A. B. πρὸς.
53. ὑμῶν ἐ. ἡ ὡ.] A. ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα. B. delet ἐστὶν.
55. συγκαθισάντων) A. περικαθισάντων.
60. ὁ ἀλέκτωρ) A. delet ὁ.
66. ἀρχιερεῖς τε) A. B. delet.
ἑαυτῶν) A. B. αὐτῶν.

CAP. XXIII.

Verſ. 1. ἤγαγεν] A. B. ἤγαγον.
2. ἑαυτὸν] A. αὐτὸν.
3. ἐπίσχυον] B. ἐνίσχυον.
8. ἱκανοῦ] B. ἱκανοῦ χρόνου.
γινόμενον] A. delet.
9. ἐπηρώτα δὲ] A. ἐπηρώτησεν.
10. δὲ] delet B.
12. ὁ Ἡρώδης] B. delet ὁ.
14. ἐγὼ] B. delet.
αἴτιον) A. αἰτίαν.
15. ἀνέπεμψα] B. ἀνέπεμψεν.
18. τὸν Βαραββᾶν] A. B. delet τὸν.
20. τὸν Ἰησοῦν] B. delet.
26. τοῦ ἐρχομένου) A. B. delent τοῦ.
33. καλούμενον) A. λεγόμενον.

Verſ 38.

Verſ. 38. ἐπιγραφὴ) *A.* ἡ ἐπιγραφή.
καὶ Ῥωμαϊκοῖς] καὶ delet B.
40. οὐδὲ) οὐ *A.*
52. τοῦ Ἰησοῦ) *A.* τοῦ Κυρίου.
53. ἐνετύλιξεν αὐτὸ) B. delet αὐτό.
54. καὶ σάββατον] A. B. delent καί.

CAP. XXIV.

Verſ. 2. ἀπὸ) B. ἐκ.
4. δύο ἄνδρες] A. B. ἄνδρες δύο.
5. τὸ πρόσωπον) *A.* τὰ πρόσωπα.
9. ταῦτα πάντα) B. πάντα ταῦτα.
10. αἱ ἔλεγον] A. B. delent αἱ.
15. συζητεῖν) A. συνζητεῖν.
17. δὲ) *A. B.* delent.
18. ἐν) *A. B.* delent.
30. κατακλιθῆναι) A. κατακλεισθῆναι.
36. Ἰησοῦς) B. Κύριος.
In fine verſus addit A. ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.
37. ἐδόκουν] A. ἐδόκουν οὖν.
40. ἐπέδειξεν] A. B. ἔδειξεν.
41. εἶπεν αὐτοῖς] hinc usque ad finem omnia in A. deſiderantur.

S. JOHANNES.

CAP. I.

Verſ. 19. τίς] A. τί.
27. αὐτός] A. οὗτος.
In fine verſus addit A. ἐκεῖνος ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί.

Verſ. 28.

Vers. 28. Βηθαβαρᾷ] A. B. Βηθανίᾳ.
31. ἐν τῷ ὕδατι) A. delet τῷ.
32. ὁ Ἰωάννης] A. B. delet ὁ.
ὡσεὶ) A. B. ὡς.
34. ἑώρακα) *A.* ἑώρακα αὐτὸν.
36. Ἴδε) *A.* ἴδε ὁ χριστὸς.
38. δὲ) B. delet.
40. ὥρα δὲ] A. B. delet δὲ.
ὡς] A. delet.
41. αὐτῷ) A. τῷ Ἰησοῦ.
42. ὁ χριστὸς] A. B. delent ὁ.
43. καὶ] A. ἔτος.
δὲ] A. B. delent.
44. αὐτῷ) A. αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.
48. ὁ Ἰησοῦς] B. delet ὁ.
49. ὁ Ἰησοῦς] B. delet ὁ.
51. εἶδον) A. ὅτι εἶδον.
ὄψει) *A. B.* ὄψη.

CAP. II.

Vers. 4. λέγει) *A.* καὶ λέγει.
5. λέγῃ) B. λέγει.
10. ἐλάσσω) *A.* ἐλάσσων.
σὺ) *A.* σὺ δὲ.
13. εἰς Ἱεροσόλ. ὁ Ἰησοῦς) *A.* ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα.
15. ἐξέχεε τὸ κέρμα) A. τὸ κέρμα ἐξέχεε.
16. πωλοῦσιν) *B.* πωλοῦντας.
17. ἐμνήσθησαν) *B.* ἔμνησαν.
κατέφαγε) *A. B.* καταφάγεταί.
22. αὐτοῖς) *B.* delet.

Verſ. 23. ἐν Ἱεροσ.) A. B. ἐν τοῖς Ἱεροσ.
24. πάντας) A. B. πάντα.

CAP. III.

Verſ. 3. ὁ Ἰησοῦς] A. B. delet ὁ.
4. γεννηθῆναι) B. γεννηθῆναι ἄνωθεν.
5. ὁ Ἰησοῦς] A. B. delent ὁ.
10. ὁ Ἰησοῦς] A. B. delent ὁ.
12. οὐ πιστεύετε) B. οὐκ ἐπιστεύσατε.
ὑμῖν] B. delet.
πιστεύσετε) A. B. πιστεύσητε.
19. πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα) A. αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα.
30. ἐκεῖνον) B. ἐκεῖνον δὲ.
ἐμὲ δὲ) δὲ delet A.
32. ἤκουσε) A. ἤκουεν.

CAP. IV.

Verſ. 1. ἡ Ἰωάννης) ἡ delet A.
3. πάλιν] A. B. delent.
13. ὁ Ἰησοῦς) ὁ delet B.
17. εἶπεν] A. B. εἶπεν αὐτῇ.
20. τούτῳ τῷ ὄρει) B. τῷ ὄρει τούτῳ.
23. καὶ γὰρ usque ad ἀληθείᾳ v. 24. delet A.
25. οἶδα) A. οἴδαμεν.
27. ἐθαύμασαν) A. ἐθαύμαζον.
30. οὖν) A. B. delent.
35. τετράμηνον) A. τετράμηνος.
38. θερίζειν) delet B.
40. ἔμεινεν) B. ἔμειναν.
44. ὁ Ἰησοῦς] A. B. delent ὁ.
45. πάντα] A. πάντες.

Verſ. 45. καὶ - ἑορτὴν] *A.* delet.
46. ὁ Ἰησοῦς πάλιν] *A. B.* πάλιν ὁ Ἰησοῦς.
47. καὶ ἠρώτα αὐτὸν) *A.* delet.
48. πιστεύσητε] *B.* πιστεύσετε.

CAP. V.

Verſ. 1. ὁ Ἰησοῦς) B. delet ὁ.
4. ἐτάρασσε) B. ἐταράσσετο.
5. τριάκοντα ὀκτὼ) A. B. τριάκοντα καὶ ὀκτώ.
6. αὐτῷ] *A.* αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.
7. Κύριε) *A. B.* ναὶ κύριε.
βάλλῃ) A. βάλλει. B. βάλῃ.
8. ἔγειρα) *A. B.* ἔγειρε.
10. οὐκ ἔξεστι) *A.* καὶ οὐκ ἔξεστι.
11. ἀπεκρ.) A. ὁ δὲ ἀπεκρ.
14. τί σοι) *A. B.* σοί τι.
16. ἐν σαββάτῳ) B. ἐν σαββάτῳ τὰ ἰάματα.
30. οὐδὲν) *A.* οὐδὲ ἕν.
36. μείζω) *A.* μείζων.
αὐτὰ τὰ ἔργα] A. delet αὐτά.
45. ἐγὼ] delet A.

CAP. VI.

Verſ. 1. θαλάσσης τῆς Γαλιλ.) *A.* delet.
5. ἀγοράσομεν) *B.* ἀγοράσωμεν.
φάγωσιν οὗτοι) *A.* οὗτοι φάγωσιν.
9. ὃ ἔχει) *A.* ὃς ἔχει.
10. εἶπε δὲ) A. εἶπε οὖν.
ἀνέπεσον οὖν) A. B. delent οὖν.
11. ἔλαβε δὲ) *A* καὶ λαβὼν.
15. Ἰησοῦς οὖν) *A.* ὁ οὖν Ἰησοῦς.
19. γινόμενον) A. γενόμενον.

Verſ. 24. εἶδεν) *B.* εἶπεν.
Ιησοῦς] B. delet.
καὶ αὐτοὶ) *A. B.* delent καὶ.
27. τὴν βρῶσιν] A. delet.
28. ποιοῦμεν) οὖν ποιήσωμεν. B. ποιῶμεν.
29. ὁ Ιησοῦς) *A. B.* delent ὁ.
32. οὖν] *A.* delet.
37. ἐκβάλω) A. ἐκβάλλω.
39. αὐτὸ) *A. B.* αὐτὸν.
ἐν τῇ] *A. B.* delet ἐν.
44. τῇ ἐσχάτῃ) A. B. ἐν τῇ ἐσχάτῃ.
45. τοῦ Θεοῦ) τοῦ delet *A.*
ἀκούσας) B. ἀκούων.
50. ὁ ἐκ) ὁ delet B.
54. καὶ ἐγὼ) A. κἀγὼ.
62. θεωρῆτε) B θεωρεῖτε.
64. μὴ πιστεύοντες) *A.* delet μὴ.
67. οὖν) A. delet.
69. καὶ ἐγνώκαμεν) A. delet.
70. ὁ Ιησοῦς] A. B. delent.
71. Ισκαριώτην] A. Ισκαριώτου.

CAP. VII.

Verſ. 1. καὶ - ταῦτα) A. καὶ μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ιησοῦς.
3. σου ἃ) *A.* ἃ σὺ
12. ἄλλοι δὲ) delet *A.*
16. ἀπεκρίθη) *B.* ἀπεκρίθη οὖν.
19. ἐξ ὑμῶν) *A* delet.
21. ὁ Ιησοῦς] A. B. delet ὁ.
22. περιτέμνετε ἄνθρωπον) *A.* περιτέμνεται ἄνθρωπος.

Verſ. 27.

Vers. 27. ἔρχηται) A. ἔλθῃ. B. ἔρχεται.
29. δὲ) A. B. delent.
30. τὴν χεῖρα) A. τὰς χεῖρας.
31. ποιήσει) A. ποιεῖ.
32. οἱ Φαρισ. κ. οἱ Αρχ. ὑπηρέτας) A. ὑπηρ. οἱ Φ. κ. οἱ A.
33. αὐτοῖς) A. B. delent.
35. ἑαυτοὺς) A. ἀλλήλους.
καὶ διδάσκειν) B. delet καὶ.
36. εὑρήσετε) A. εὑρήσετέ με.
40. τὸν λόγον) A. τούτων τῶν λόγων.
41. δὲ ἔλεγον) δὲ A. B. delent.
52. ἐκ τῆς Γαλιλ.) A. delet τῆς.

CAP. VII.

Vers. 2. πρὸς αὐτὸν] A. B. delent.
3. κατειλημμένην) A. B. καταλειφθεῖσαν.
4. αὐτῷ] αὐτῷ πειράζοντες. A. B.
5. ἡμῖν] delet B.
6. ἔγραφεν] A. B. κατέγραφεν.
7. πρῶτος] A. πρῶτον.
βαλέτω) A. βαλλέτω.
τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ] ἐπ' αὐτὴν τὸν λίθον.
8. κάτω] delet B. sed habet tamen adscriptum in margine ab aliena manu.
9. ἕως τῶν ἐσχάτων] B. delet.
κατελείφθη] A. κατέφθη.
ἑστῶσα] A. B. οὖσα.
10. ἡ γυνὴ) A. B. delet.
ἐκεῖνοι] B. delet.

Verf. 11. κατακρίνω] A. B. κατακρινῶ.
12. ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς] B. αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς.
περιπατήσει] *A.* περιπατήσῃ.
14. ὑμεῖς δὲ] δὲ delet B.
16. κρίνω δὲ) δὲ delet A.
26. λαλεῖν) A. καὶ λαλεῖν.
36. ἐλευθερώσῃ) B. ἐλευθερώσει.
39. τοῦ Ἀβραὰμ] τοῦ delet *A.*
ἐποιεῖτε ἂν] ἂν delent A. B.
41. ἔχομεν] B. ἔχον.
42. οὖν) delet B.
ὑμῶν] A. ἡμῶν.
ἐκ τοῦ Θεοῦ) delet A.
οὐδὲ) delet A.
44. ἐκ πατρὸς] B. ἐκ τοῦ πατρός.
47. ὅτι ἐκ τ. θ. ο. ε. delet A.
49. Ἰησοῦς) A. Ἰησοῦς καὶ εἶπεν.
53. σὺ ποιεῖς) *A.* delet σύ.
54. ὑμῶν) A. ὑμῶν.
55. καὶ ἐὰν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα α. ε. ο. υ. ψ. α. ο. α.) delet A.
58. εἶπεν) A. εἶπεν οὖν.

CAP. IX.

Verf. 1. παράγων] A. B. παράγων ὁ Ἰησοῦς.
5. ὦ] delet B.
9. ὅτι] *A.* ὅτι οὐχ.
15. πηλὸν) A. πηλὸν ἐποίησεν καὶ.
ἐπὶ) *A.* μου ἐπὶ. B. μοὶ ἐπί.
τοὺς ὀφθαλμοὺς μου] μου delent A. B.
19. λέγετε] *A.* ἐλέγετε.

Verf. 20.

Verſ. 20. *αὐτοῦ*] *A.* *αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος.*
22. *συνετέθειντο*] *A.* *συνετίθεντο.*
ὁμολογήσῃ) B. *ὁμολογήσει.*
28. *οὖν*] A. B. delent.
30. *ἐν γὰρ τούτῳ*) Hinc usque ad cap. X. 25. omnia deerant, folio ſcilicet integro exſciſſo.
31. *δὲ*) *A.* delet.
36. *τίς ἐστι*] *A.* *καὶ τίς ἐστι.*

CAP. X.

Verſ. 5. *τῶν ἀλλοτρ.*) *τῶν* delet A.
7. *ὅτι ἐγὼ*) *A.* delet.
12. *μισθωτὸς δὲ*] *δὲ* delet A.
23. *τοῦ Σολομῶντος*) A. *Σολομῶνος* ſine *τοῦ*.
25. *περὶ*) delet B.
26. *εἶπον*) *B.* *εἶπεν.*
28. *ἀπόλωνται*) B. *ἀπόλονται.*
36. *ὅτι εἶπον υἱὸς τοῦ*) *εἶπον, ὅτι υἱός.*
38. *τοῖς ἔργοις*) B. *τοῖς ἔργοις μου.*
39. *οὖν*] delet *B.*

CAP. XI.

Verſ. 6. *μὲν ἔμεινεν*) *μὲν* delet A.
9. *ὁ Ἰησοῦς*) *ὁ* delet B.
10. *περιπατῇ*) A. *περιπατεῖ.*
16. *ἀποθάνωμεν*) A. *συναποθάνωμεν.*
20. *ὁ Ἰησοῦς*) *ὁ* delet B.
21. *ἡ Μάρθα*) *ἡ* delet B.
32. *εἰς τ. πόδας α.*] A. B. *αὐτοῦ εἰς τ. πόδας.*

Verſ. 40. ὄψἰ) B. ὄψη.
46. αὐτοῖς) delet A.
48. πιςεύσουσιν) A. B. πιςεύσωσιν.
55. πρὸ τοῦ Πάσχα) A. delet & transfert ad finem hujus verſus.

CAP. XII.

Verſ. 1. ἐκ νεκρῶν) A. ἐκ νεκρῶν ὁ Ἰησοῦς.
2. συναναμειμένων αὐτῷ) A. B. ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ.
4. Σίμωνος) A. Σίμων ὁ.
12. ὁ) A. B. delet ὁ.
13. ὑπάντησιν) A. συνάντησιν.
ὁ βασιλεὺς) A. B. delet ὁ.
18. καὶ) delet B.
22. Ανδρέας) B. καὶ Ανδρ.
26. διακονῇ) B. διακονεῖ. utrinque in eodem verſu.
27. τὴν ὥραν) B. delet τὴν.
29. ἑςὼς) A. ἑςηκὼς.
34. αὐτῷ) delet B.
ὅτι δεῖ) A. B. delet ὅτι.
τίς ἐ. οὗ. ὁ. ὑ. τ. ἀ.) delet A.
73. δὲ) delet A.
ἐπίςευον) A. ἐπίςευσαν.
38. κύριε) delet B.
47. ἀκούσῃ) B. ἀκούσει.
πιςεύσῃ) B. πιςεύσει.
κρίνω) A. κρινῶ.
49. ὅτι ἐγὼ) ἐγὼ delet A.

CAP.

CAP. XIII.

Verſ. 9. πόδας μȣ) *A. B.* delent μȣ.
10. ἡ Ἰȣ̀ς) ἡ delet *B.*
13. ὁ διδ. καὶ ὁ Κύρ.) A. B. ὁ κύρ. καὶ ὁ διδ.
20. ἀμὴν, ἀμὴν] ſemel delet B.
λαμβάνει -) *A.* λαμβάνη bis.
25. ἐκεῖνος) *A. B.* ἐκεῖνος ȣ̓́τως.
30. ἦν δ. ν. ὅ. ἐ.] *A.* delet.
37. ὁ Πέτρος) A. B. delet ὁ.

CAP. XIV.

μȣ) A. σȣ.
σȣ) A. ἐμȣ̃.
3. καὶ ἑτοιμάσω) A. B. delet καὶ.
9. καὶ πῶς - τὸν πατέρα) A. delet.
11. πιστεύετε) A. μὴ πιστεύετε.
20. κἀγὼ] A. καὶ ἐγώ.
22. τί γέγ.) A. B. καὶ τί γέγ;
23. ὁ Ἰησȣ̃ς) ὁ delet B.
τηρήσει] B. τηρήσῃ.
ἀγαπήσει) A. ἀγαπήσῃ.
24. πατρὸς] *B.* πατήρ.
30. τȣ́τȣ) A. B. delet.

CAP. XV.

Verſ. 2. καθαίρει] B. αἴρει.
αὐτὸ) *A.* αὐτόν.
6. εἰς πῦρ) A. εἰς τὸ πῦρ.
16. δῷ) A. B. δώῃ.
20. λόγȣ] *A.* λόγȣ μȣ.

Verſ. 25. ὁ γεγρ. ἐν τ. ν. ἁ.) A. ὁ ἐν τῷ ν. ἁ. γεγρ.

26. παρὰ τοῦ πατρὸς] delet A.

CAP. XVI.

Verſ. 3. ὑμῖν] delet A.

7. ἐὰν γὰρ μὴ], B. ἐὰν γὰρ ἐγώ.

13. ἀκούσῃ) B. ἀκούσει.

15. λήψεται) A. B. λαμβάνει.

16. ὅτι ἐγὼ) A. B. delent ἐγώ.

πατέρα) A. πατέρα μου.

17. καὶ, ὅτι ἐγὼ] A. B. delent καί.

21. γεννήσῃ) B. γεννήσει.

28. πατέρα) B. πατέρα μου.

CAP. XVII.

Verſ. 2. δέδωκας] A. ἔδωκας.

9. σοὶ) B. σύ.

11. οὓς) B. ᾧ.

20. πιστευσόντων] B. πιστευόντων.

24. θεωρῶσι) A. θεωρήσωσι.

CAP. XVIII.

Verſ. 2. δὲ) A. delet.

ὁ Ἰησοῦς) Hinc usque ad v. 18. omnia deerant in B.

5. αὐτὸν) hinc usque ad v. 19. omnia deſunt in A.

20. ἐν τῇ] A. B. delent τῇ.

25. ἠρνήσατο] A. ἠρνήσατο οὖν.

27. ὁ Πέτρος) A. delet ὁ.

40. πάλιν) delet A.

CAP.

CAP. XIX.

Vers. 2. αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ] ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.
4. ἐν αὐτῷ) hinc usque ad v. 27. omnia desunt in A.
8. τοῦτον τὸν λόγον) B. τούτων τῶν λόγων.
12. αὐτὸν) B. ἑαυτὸν.
13. Γαββαθᾶ) B. Γαβαθᾶ.
16. ἀπήγαγον) B. ἤγαγον.
20. πόλεως ὁ τόπος) B. ὁ τόπος πόλεως.
27. αὐτὴν ὁ μαθητὴς) A. B. ὁ μαθητὴς αὐτήν.
35. αὐτοῦ ἐστιν ἡ μαρτυρία) ἐστιν α. η. μ. B. ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ.
38. δὲ) delet A.
39. ὡσεὶ] A. B. ὡς.
40. ὀθονίοις) A. B. ἐν ὀθονίοις.

CAP. XX.

Vers. 12. καθεζομένους) Hinc usque ad v. 25. omnia deerant in B.
τοῦ Ἰησοῦ) A. τοῦ Κυρίου.
15. ποῦ αὐτὸν ἔθηκας) A. ποῦ ἐθ. α.
17. πορεύου πρὸς τ. α. μ. κ. ε. α. A. π. τ. π. μ. delet A.
ibid. καὶ θεόν μου delet A.
18. ἀπαγγέλλουσα) A. ἀναγγέλλουσα.
19. οὖν) delet A.
28. καὶ) delet A.
29. Θωμᾶ) delet A. B.
31. aberat in A. sed in margine a recentiore manu adscriptus legebatur.

CAP. XXI.

Verſ. 1. πάλιν) delet A.
μαθηταῖς) B. μαθηταῖς αὐτοῦ.
3. ἐξῆλθον) A. ἐξῆλθον οὖν.
ἀνέβησαν) A. B. ἐνέβησαν.
4. δὲ) delet A.
11. ἰχθ. μεγ.) A. μεγάλων ἰχθ.
14. δὲ) delet A.
20. Κύριε) A. καί.

Excerpta ex Catena MS. in Acta Apoſtolorum & Epiſtolas Catholic.

ΠΡΑΞΕΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΩΝ.

ΚΕΦ. Ι.

Ἀμμωνίου, ς. ιδ'.

Τάχα ἑπτὰ σταδίους λέγει, a) ὅτι ἀπεῖχε τῆς πόλεως Ἱερουσαλὴμ τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν οὐ μὴν ἑπτὰ ἡμερῶν ὁδὸν, ὅπου σχεδὸν εἰς μίαν ὥραν δύναταί τις ἀπὸ τοῦ ὄρους κατ-

ACTORUM APOSTOLICOR.

CAP. I.

Ammonii v. 14.

Fortaſſe indicat, quod ſeptem ſtadiis ab urbe Jeruſalem mons oliveti diſtet, non autem ſeptem dierum itinere, quandoquidem intra horæ circiter ſpatium e

ελθεῖν

a] ἑπτὰ σταδίους λέγει) Eandem viæ hujus amplitudinem Syrus in paraphraſi ſua ad h. l. definit. Confer *Sam. Petiti* Obſervationes lib. III. c. 1. p. 242. ſq. ubi præterea oſtendit, ex *Maimonide* ad cap. I. Codicis Schabbath, terminum hunc Rabbinorum ſcitis, ad hanc rem pertinentibus, optime reſpondere.

ἐλθεῖν εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἀπέχει οὖν ὡς μίλιον ἕν, b) ὃ ποιεῖ σταδίους ἑπτὰ, ἤτοι τοσοῦτον ἀπεῖχεν ἔξω τῶν τειχῶν διάστημα, ὅσον ἐξῆν Ἰουδαίῳ ἐν σαββάτῳ περιπατεῖν πρὸς τὸ ἀδολεσχῆσαι ὡσανεὶ διακινοῦντα.

monte Hieroſolymam pervenire licet. Diſtat itaque uno milliari, quod ſeptem ſtadia conficit: aut via extra muros conficienda tantum efficiebat, quantum Iudæo in Sabbato, otii & motus cauſa eundo, conficere licebat.

Ἀπολλιναρίου.

Καὶ πρηνὴς γενόμενος) Οὐκ ἐναπέθανε τῇ ἀγχόνῃ Ἰούδας, ἀλλ᾽ ἐπεβίω καθαιρεθεὶς πρὸ τοῦ ἀποπνιγῆναι· καὶ τοῦτο δηλοῦσιν αἱ τῶν Ἀποστόλων πράξεις, ὅτι πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησε μέσος. τοῦτο δὲ σαφέστερον ἱστορεῖ Παπίας ὁ Ἰωάννου μαθητὴς, λέγων οὕτως ἐν τῷ τετάρτῳ τῆς Ἐξηγήσεως τῶν Κυριακῶν λόγων· c) μέγα δὲ ἀσεβείας ὑπόδειγμα

Apollinaris v. 21.

Et præceps factus) Non mortuus fuit Judas ex ſuſpendio, ſed liberatus, antequam præfocaretur, ſupervixit. Atque id quidem Apoſtolorum acta indicant, quando eum præcipitem factum medium crepuiſſe ferunt. Id vero diſertius Papias, Johannis diſcipulus, indicat, ita in libro IV. Exegeſeos ſermonum Domini

b) μίλιον ἕν) Ita Oecumenius ad h. l. μίλιον ἕν ἡ τοῦ σαββάτου ὁδὸς, ὥς φησιν Ὠριγένης ἐν τῷ πέμπτῳ στρωματεῖ, δισχιλίων πηχῶν ὑπῆρχε.

c) μέγα δὲ ἀσεβείας) Locum hunc attulit totidem verbis, ſi paucas quasdam easque leves varietates exceperis, *Oecumenius* ad h. l. non commemorato tamen Papiæ

δειγμα ἐν τέτῳ τῷ κόσμῳ περιεπάτησεν ὁ Ἰȣδας, πρηϑεὶς ἐπὶ τοσȣ̃τον τὴν σάρκα, ὥςε μήτε ὁπόϑεν ἅμαξα διέρχεται ῥᾳδίως, ἐκεῖνον δύναϑαι διελϑεῖν· ἀλλὰ μηδὲ αὐτὸν μόνον τὸν τῆς κεφαλῆς ὄγκον αὐτȣ̃. Τὰ μὲν γὰρ βλέφαρα τῶν ὀφϑαλμῶν αὐτȣ̃ φασι τοσȣ̃τον ἐξοιδῆσαι, ὡς αὐτὸν μὲν καϑόλȣ τὸ φῶς μὴ βλέπειν, τȣ̀ς ὀφϑαλμȣ̀ς δὲ αὐτȣ̃ μηδὲ ὑπὸ ἰατρȣ̃ διόπτρας ὀφϑῆναι δύναϑαι· τοσȣ̃τον βάϑος εἶχεν ἀπὸ τῆς ἔξωϑεν ἐπιφανείας. d)

scribens: *Judas ut magnum impietatis exemplum in mundo hoc versatus est, quippe corpore in tantum inflatus, ut nec, qua currus facile transit, ipsi, imo nec soli ejus capiti, per tumorem transire liceret. Palpebras enim oculorum ejus ita ajunt intumuisse, ut ipsam quidem lucem non admitterent, oculi vero ejus nec beneficio dioptræ Medici conspici possent: tam depressi illi erant per superficiem exteriorem.*

ΚΕΦ. Β.

Σȣήρȣ ς. ά.

Τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοςῆς) Χριςὸς ὁ Θεὸς παϑὼν τὸ ἑκȣσιον πάϑος σαρκὶ, καὶ

CAP. II.

Severi, V. I.

Dum Pentecostes) Christus DEus, postquam quod ad corpus sponta-

scripto. Ipse ego eundem recitavi in Disputat. de Catenis Patrum ibidemque monui, narrationem hanc fabulæ simillimam, integram in Catena nostra MS. non legi per lacunam, quæ hic occurrebat. Omitto alios, qui ejusdem loci mentionem fecerunt.

d) τοσȣ̃τον βάϑος) Interpres Oecumenii Latinus obscure & inficete hæc ita vertit: *tanta profunditate ab exteriori aspectu erant separati.*

καὶ ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν συνανέστησεν αὐτῷ τοὺς τῇ ἁμαρτίᾳ νενεκρωμένους ἡμᾶς, καὶ τὸ διαβόλου καὶ τῶν δαιμόνων κράτος κατέλυσε. Διὰ τοῦτο μέχρι τῆς πεντηκοστῆς εἰς γῆν οὐ κλινόμεθα e) προσευχόμενοι, καὶ κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ψάλλοντες· αὐτοὶ συνεποδίσθησαν καὶ ἔπεσον, ἡμεῖς δὲ ἀνέστημεν, καὶ ἀνωρθώθημεν. f) Ἐν δὲ πυρίναις γλώσσαις τοῦ πνεύματος θεοπρεπῶς ἐπιφανέντος ἡμῖν γόνυ κάμπτομεν, τὴν θέαν οὐ φέροντες, καὶ δηλοῦντες, ὅτι διὰ τοῦ πνεύματος τὴν ἐν Τριάδι τελείαν προσκύνησιν μεμαθή-

neam perpeſſionem ſuſtinuerat & reſurrexerat ex mortuis, nos, peccato morti traditos, ſecum reſurgere fecit, ac Diaboli dæmonumque robur fregit. Propterea usque ad Pentecoſtes feſtum in terra genibus non procumbimus, ubi precamur, aut contra hoſtes noſtros canimus: *ipſi impediti ſunt, & ceciderunt, nos vero reſurreximus, & erecti ſtamus.* Ubi vero Spiritus per igneas lingvas, ut Deum decet, nobis apparet, genu flectimus, tanquam adſpectum non ferentes, & ſignificantes, quod per Spiritum perfectam Trinitatis adorationem

e) οὐ κλινόμεθα] hunc orantium geſtum una voce γονυκλισίαν appellant veteris Eccleſiæ doctores, ex quibus ritum iſtum, tempore inter Paſcha & Pentecoſten interjecto, non receptum fuiſſe, probat *Suicerus* in Theſauro Eccleſiaſt. Tom. I. p. 775. Rationem inſtituti hic allatam alibi me obſervare non memini.

f) vide *Pſalm* XX. 3.

θήκαμεν. Πνεῦμα γὰρ ὁ Θεὸς, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. g)

Σευήρου Γαβαλ. *)

Εν τοίνυν ἡμέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς ἐδόθη νόμος, Θεοῦ φανέντος καὶ νομοθετήσαντος, καὶ Μωυσέως τὰς πλάκας δεξαμένου. Εδει οὖν καθ' ἣν ἡμέραν ἐδόθη ὁ παλαιὸς νόμος, κατ' αὐτὴν δοθῆναι καὶ τὴν τοῦ Πνεύματος χάριν, ἵνα καὶ ἡ αὐθεντεία τοῦ πνεύματος δειχθῇ, καὶ Θεοῦ ἐπιφάνεια ἑρμηνευθῇ, καὶ δειχθῇ ἀδιαίρετος ἡ φύσις τῆς θεϊκῆς ὑποστάσεως ἐν παλαιᾷ καὶ νέᾳ, καὶ διαφόροις χρόνοις μίαν ἐργαζομένη τὴν συμφωνί-

didicimus. *Deus* enim *Spiritus est, & eos, qui ipsum adoraturi sunt, in Spiritu & veritate ipsum adorare oportet.*

Severi Gabal.

Die itaque Pentecostes data est Lex, quando Deus apparebat & Legem ferebat, Moses autem recipiebat tabulas. Quo autem die vetus Lex tradita erat, eodem decebat quoque & Spiritus gratiam conferri, ut & divina Spiritus auctoritas demonstraretur, & Dei adventus fieret manifestus, & indivisa in Veteri & Novo Testamento divinæ hypostaseos natura, quæ diversis temporibus perpetuam oracu-

αν

g) *Joh.* IV. 24.

*) Σευήρου] Legendum est Σευηριανοῦ, quod nomen est *Gabalensis* illius in Syria Episcopi, quodque illi in sequentibus passim tribuitur. Fortasse tamen vere hic locus Severi Antiocheni est, cum quo nostrum hunc frequenter confundi, eruditi pridem monuerunt.

αν τῶν θείων λόγων. Ὥσπερ γὰρ ὁ Σωτὴρ μέλλων ἐπιτελεῖν τὸ ἅγιον πάθος, οὐκ ἠνδέχετο ἄλλῳ καιρῷ ἑαυτὸν ἐνδοῦναι τῷ πάθει, ἀλλὰ καθ' ὃν καιρὸν ἐθύετο τὸ πρόβατον, ἵνα αὐτῷ τῷ τύπῳ συνάψῃ τὴν ἀλήθειαν· οὕτως καὶ ἡ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπιφοίτησις οὐκ ἠνέσχετο ἄλλῳ καιρῷ δοθῆναι, ἢ καθ' ὃν καιρὸν ἐδόθη νόμος, ἵνα δειχθῇ, ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ τότε ἐνομοθέτησε καὶ νῦν νομοθετεῖ.

lorum divinorum consensionem efficeret, proderetur. Qvemadmodum enim Servator, sanctissima passione perfuncturus, non alio tempore se ipsum exponere cruciatibus volebat, quam quo ovis mactabatur, ut cum typo veritatem conjungeret; ita & Spiritus Sancti effusio noluit alio tempore fieri, quam quo Lex data est, ut appareret, quod Spiritus Sanctus & tunc Legem dederit, & adhuc det.

Σευήρου τοῦ Ἐπισκ. Ἀπολόγ. h) μη. ϛ. ʹβ.

Ἐξ οὐρανοῦ μὲν ἵνα παραστήσῃ σαφῶς ὡς οὐρα-

Severi Episcopi ex Orat. XLVIII. v. 2.

Ex cælo quidem ut manifestum faceret,

G νόθεν

h) Ἀπολόγ.] ita in MS. ac si legendum foret ἀπολόγῳ i. e. in *apologo*, vel ἀπολογητικῷ in *Apologetico*. Cum vero sub Apologi titulo nullum alias Severi scriptum memoretur; ἀπολογητικοὶ autem, si ita legendum videatur, plures, ad centum & sexaginta memorentur, (quot numero apologias ab eo profectas quis crediderit?) non præter rem vox illa separatur, legiturque ἀπὸ λόγου

νόθεν θεϊκῶς ἡ τοῦ πνεύματος κάθοδος γέγονε, πνοῆς δὲ ὥσπερ φερομένης βιαίας, ὅτι τοὺς ὑποδεξομένους τῆς υἱοθεσίας τὴν χάριν, βιαστὰς i) ἤμελλεν ἀποτελεῖν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἐπλήρου δὲ τὸν οἶκον ὅλον, ἵν᾽ ἡ δωρεὰ διδομένη δειχθῇ μὴ μερικῶς οὖσιν, ἀλλ᾽ ὅλῳ τῷ τῆς ἐκκλησίας πληρώματι. Γλῶσσαι ὑπῆρχον ὀφθεῖσαι πυρὸς, τοσοῦτον εἶναι δηλοῦσαι τὸ μέσον τῆς παλαιᾶς νομοθεσίας, καὶ τῆς καινῆς, ὅσον ἐνάρθρου λόγου διὰ γλώττης ἐκφερομένου, καὶ ἀσήμων σαλπίγγων ἦχος. Καὶ ἐκεῖ μὲν ὡς ἐν ἀστραπῇ ἀεὶ τὸ πῦρ αὐ-

Spiritus descensum e cœlo, atque adeo divi nitus factum esse: id que fiebat instar *vent violente flantis*, quia eos qui gratiam filiationi recepturi erant, tale erat effecturus, qui re gno cœlorum vim in ferrent. *Implebat ver domum totam*, ut grati concessa ostende retur non aliquibu tantum, sed toti Eccle siæ cœtui. Lingvæ appa rebant ignitæ, indica turæ, tantum discrimi nis intercedere inter Vetus & Novum Testa- mentum, quantum est inter sermonem lin- gva articulata editum, & inter sonum buccinæ incertum. Atque ibi quidem ignis eos quasi

τοὺς

i. e. *ex Sermone*, qui hic memoratur XLVIII. Plures allegatos videbis ejusmodi sermones in Catalogo Biblioth. Coislinianæ Cl. Montfauconii p. 53. sq. & alibi passim, & in sequentibus Catenæ nostræ fragmentis, ubi & frequentissime genuina scriptio ἀπὸ λόγου occurrit.

i) βιαστὰς] alludit ad Matth. XI. 12.

τοὺς παρέτρεχεν· ἐνταῦθα δὲ αἱ τοῦ πυρὸς γλῶσσαι τοῖς Ἀποστόλοις ἐπεκαθέστησαν. k) Καὶ παραχρῆμα πλήρεις l) ἦσαν τοῦ πνεύματος, τὰ θεῖα πλημμυροῦντος νάματα, καὶ ἐγκαθημένην ἔχοντες οὐ παροδεύουσαν τὴν φλόγα τῆς χάριτος καὶ τὰς γλώσσας αὐτῶν πρὸς πᾶν εἶδος διαλέκτου στομώσασαν, οὐ σκότῳ καὶ γνόφῳ καλυπτομένην, ἀλλ' ὥρᾳ τρίτῃ τῆς ἡμέρας ἐκλάμψασαν, καὶ τοῦτο εἰς ἔνδειξιν τοῦ διὰ τῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐνδημίας πεφανερῶσθαι λαμπρῶς ὡς ἐν ἡμέρᾳ τὸ τῆς Τριάδος μυστήριον.

inſtar fulguris ſemper prætervolabat; hic vero lingvæ ignitæ in Apoſtolis conſidebant. Et illico pleni erant Spiritu, divinis rivis exundante, atque inſidentem ſibi habebant, non tranſeuntem flammam gratiæ, quæ lingvas ipſorum ad omne dialecti genꝰ acuebat, tenebris & caligine non operta, ſed hora diei tertia elucens, eo quidem fine, ut per Spiritus Sancti adventum manifeſtum, tanquam in die, fieret Trinitatis myſterium.

Σευήρου ς. γ.

Καὶ ὤφθησαν] Οὐκ εἶπε πυρὸς, ἀλλ' ὡσεὶ πυ-

Severi v. 3.

Et viſæ ſunt] Non dixit *ignis*, ſed *quaſi ignis:*

k) ἐπεκαθέστησαν] forte ex Act. II. 3. legendum ἐπεκάθισαν, niſi, quod malim, explicationis cauſa hæc vox adhibita ſit.

l) πλήρεις] ita ſcripſi, pro πλήρης; quod librarius, pronunciatione deceptus, exaraverat.

ρός. ου γαρ ἦν πῦρ τὸ φαινόμενον, ἀλλὰ πῦρ ἐνομίζετο, ὃ ἐφαίνετο. Διὰ τί δὲ τὸ πῦρ τοῦ πνεύματος πρόδρομον εἰς φόβον ἐγεῖρον τοὺς ἀπὸ κ. τ. λ. m)

Σευηριανοῦ Γαβαλ. ϛ. ζ.

Ενενόουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες πάντες οἱ ἐξ ἐθνῶν· Ουκ ἰδοὺ πάντες οἱ λαλοῦντές εισι Γαλιλαῖοι· Εγνωρίζοντο γὰρ καὶ ἀπὸ τοῦ Σωτῆρος, n) καὶ ἀπὸ τῆς λαλιᾶς τῆς πρώτης. o) Καὶ μετ' ὀλίγον δεκαπέντε δὲ γλωσσῶν ἔλαβον τέως χαρίσματα ἴση πρὸς τοὺς παρόντας. Τίς γὰρ ἂν χρεία Περσικῆς γλώττης μὴ παρόντων

neque enim, quod v[...] debatur, ignis erat, se[...] pro igne habetatu[...] Cur vero ignem Spiri[...] tus præcurſorem eſ[...] voluit, qui alioquin i[...] timorem conjicit &c.

Severiani Gabal. v. 7.

Meditabantur inte[...] ſe illi, qui erant, e[...] gentibus, dicentes Nonne, ecce! omnes il[...] li loquentes ſunt Gali[...] læi? Innotuerant enim illis tum ex Servatore tum, ex dialecto, qu[...] autea uſi erant. E[...] mox quindecim lingva[...] rum quæ ſcilicet quo[...] ad præſentes ſufficie[...] bant, facultate gratio[...] ſe inſtruebantur. Quid enim opus erat Perſica[...]

m) hic folii integri jactura orationis filum abruperat.

n) Σωτῆρος] in cujus ſcilicet conſortio fuerant.

o) λαλιας τῆς πρώτης] qua ſcilicet olim in familiari conſvetudine uſi erant. Conſtat vero vel ex Matth. XXVI. 7. Galilæos patriam ſuam loquendi ratione facile prodidiſſe. Confer *Jo. Lightfooti* Centur. Chorograph. p. 156. & *Buxtorfii* Lexicon Talmudic. p. 435. & 2417.

ρόντων Περσῶν. ἀλλ' ὥσπερ ἐν τοῖς πολέμοις πᾶσα μηχανὴ κατασκευάζεται καὶ πᾶσα μαγγανεία, ἕκαστον δὲ τούτων ἐνεργεῖ πρὸς τὴν χρείαν καὶ τὴν ἀνάγκην τὴν καταλαβοῦσαν, οὕτως τοσαῦται γλῶσσαι ἐφάνησαν τότε, ὅσαι ἦσαν καὶ τῶν ἐθνῶν ἀπαρχαί· διὰ τί δεκαπέντε γλωσσῶν ἀπαρχαί; ἵνα καὶ ἡ ἐνέργεια τῆς Τριάδος φανῇ καὶ ὑπηρέται οἱ δώδεκα· καὶ πρόσεχε, παρακαλῶ, ἐν τῇ τῶν θαυμάτων φανερώσει συνεισῆγον οἱ Ἀπόστολοι καὶ τὸ κήρυγμα εὐτελὲς τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἀπὸ τοῦ φαινομένου ἐνδόξου ἀναιρεθῇ μὲν τὰ τῆς εὐτελοῦς ὑπονοίας· ὑποφαίνεται γὰρ κατὰ μέρος καὶ οἰκονομεῖται ἡ τοῦ σταυροῦ χάρις, καὶ τὰ γινόμενα ἀντιμαρτυρήσει ταῖς τῶν πολλῶν ὑπονοίαις, ὅτι ἄλλο τὸ νομιζόμενον, καὶ ἄλλο τὸ ἐνεργοῦν· οἷον ἐλάλουν οἱ

lingva, cum Perſæ non adeſſent? At ſicut in bellis omnis generis inſtrumenta & machinæ adornantur, quarum ſingulæ, prout occaſio & uſus fert, adhibentur; ita tot lingvæ tunc ſe exſerebant, quot aderant ex gentibus primitiæ. Cur vero lingvarũ quindecim primitiæ edebantur? ideo ut & Trinitatis operatio & miniſtri duodecim repræſentarentur. Et attende, quæſo, quam arcte Apoſtoli cum miraculis editis prædicationem crucis exilem conjunxerint, ut leves hominũ eorum, ſuſpiciones quæ videbantur, honorifico ſplendore tollerentur. Ex parte enim ſubindicabatur & diſpenſabatur gratia crucis, &, quæ fiebant, teſtimonium dicebant contra multorum ſuſpiciones, quod ſcilicet aliud ex-

Ἀπόστολοι· Ταύτην τὴν χάριν, ἣν ἐλάβομεν διὰ τὸν παθόντα, τὸν σταυρωθέντα, τὸν οὐρανοῦ δεσπότην, καὶ οὐκ ἐδόκουν ἐναντία λέγειν· Αὕτη γὰρ ἡ γλῶσσα παροῦσα ἔλυσε τὴν ὑποψίαν καὶ ἐβεβαίου τὸ κήρυγμα. Ἐλάλουν οὖν τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ. Ἦν ἰδεῖν τὸν Γαλιλαῖον Πέτρον ῥωμαϊστὶ λαλοῦντα, γλῶσσαν, ἣν οὐκ ἔμαθε, ἵνα πληρωθῇ καὶ τὸ ἀρχαῖον, ἐν τῷ ἐξελθεῖν αὐτὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, γλῶσσαν, p) ἣν οὐκ ἔγνω, ἤκουσεν· Οἰκονομεῖ δὲ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἵνα μὴ ᾖ στάσις ἐν τοῖς Ἀποστόλοις, τὸ ποῦ δεῖ ἕκαστον ἀπελθεῖν,

terne videretur, aliud vero operaretur. Ita enim loquebantur Apostoli: hæc est gratia, quam per eum nacti sumus, qui passus & crucifixus est, cœli Dominum: neque videbantur res loqui se invicem evertentes. Lingva enim, quæ aderat, omnem suspicionem removebat, & confirmabat præconium. Loquebantur itaque magnalia Dei. Videre hic licebat Petrum Latine loquentem, adeoque lingvam, quam non didicerat, ut impleretur & vetus illud, cum exiret populus ex terra Ægypti: lingvam, quam non noverat, audivit. Spiritus vero Sanctus disponebat omnia, ne contentio esset inter Apostolos, quo unumquemque ire oporte-

καὶ

p) γλῶσσαν] alludit ad Deuteron. XXVIII. 49.

καὶ δίδοται ἑκάστῳ γλῶσσα καθάπερ κανών. Ῥωμαϊστὶ λαλεῖς; ἄπελθε εἰς τὴν Ῥώμην. Περσιστὶ λαλεῖς; ἄπελθε εἰς τὴν Περσίδα. Καὶ ὥσπερ ἡ χειροτονία ἡ ἱερατικὴ μηνύει τῷ χειροτονουμένῳ τὸ ἀξίωμα, εἴτε διάκονος, εἴτε πρεσβύτερος, εἴτε ἐπίσκοπος, καὶ οὐ δύναται ἐκφωνηθεῖσαν αὐτῷ κήρυξιν ἁρπάσαι ἑαυτῷ ἄλλο ἀξίωμα, οὕτως καὶ οἱ Ἀπόστολοι ἐκ τῆς γλώσσης ἔλαβον τὸν κανόνα. Ἀλλ' ἐπειδὴ πάλιν ἐχρῆν αὐτοὺς, ἐν ὅσῳ ἀπήεσαν εἰς τὴν Ῥώμην, διέρχεσθαι διὰ πολλῶν ἐθνῶν, ἐλάμβανον ὡς παραβοηθοὺς ἄλλας γλώσσας, τὴν πρώτην ἀπὸ χειροτονίας ἔχοντες. Εὑρίσκεται γὰρ ἕκαστος τῶν Ἀποστόλων καὶ διαφόραις γλώσσαις λαλῶν, ἐπειδὴ καὶ διὰ πολλῶν παρήεσαν ἐθνῶν, ὡς λέγει Παῦλος· q)

ret, atque hunc in finem inſtar canonis ſua cuiqve lingva donatur. Tu v. c. Latine loqveris, abi ergo Romam: tu Perſice loqueris; abi in Perſiam. Et ſicut ordinatio Eccleſiaſtica homini delecto ſuam vel Diaconi, vel Presbyteri, vel Epiſcopi dignitatem indicat, neque poteſt, facta hac declaratione, alium ſibi titulum vindicare; ita & Apoſtoli cum lingvæ dono canonem ſuum acceperunt. Qvoniam vero eosdem, Romam profecturos, per multas gentes tranſire oportebat, in ſubſidium advocarunt alias qvoqve lingvas, poſtquam primam illam inde ab ipſa ordinatione acceperant. Unusqvisq; enim Apoſtolorum etiam diverſis lingvis locutus

q) 1. Cor. XIV, 18.

Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσαις λαλῶ. Ἐλάλησε ῥωμαϊςὶ Πέτρος, καὶ ἐκηρύττετο αὐτῷ ἡ τῶν Ῥωμαίων ἀρχή· Καὶ ἦν κανὼν καὶ ὅρος, ὅτι σὸν ἀφώρισαι. ὗτος ἐξέλθοι εἰς τὴν ἀνατολὴν, ὗτος εἰς τὴν δύσιν, καὶ καταλαμπέτω τὰ Ἑσπέρια μέρη, ὗτος τὰ βόρεια, ὗτος τὰ νότια. Καὶ ἐσκορπίζοντο οἱ κήρυκες ὡς ἀστραπαὶ ἀθρόως πηδῶσαι, καθὼς εἴρηται περὶ αὐτῶν διὰ τῆς προφητικῆς γλώσσης· Ἔφαναν r) αἱ ἀστραπαί σου τὴν οἰκυμένην, εἶδε καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ. Καὶ μὲν ἀστραπὴ ὐ σαλεύει γῆν, ἀλλὰ

deprehenditur, qvia multas pervagati sunt gentes, ut Paulus inqvit: *Gratias ago Deo, quod magis, quam vos omnes, lingvis loqvor.* Petrus locutus est Latine, & ab eo Romanum imperium verbi præconium audiit. Atque hujusmodi canon erat & præscriptio, qva suum cuiqve adsignabatur. Hic v. c. proficiscetur in Orientem, ille in Occidentem, ut partes mũdi occidentales illustret, iste in Septentrionem, ille versus Austrum. Et sic dispersi sunt præcones instar fulguris confertim volitantis, qvod & Prophetarum voces de iis prænunciarunt: *Illuxerunt fulgura tua orbi,*

r) ἔφαναν] ita scripsi pro ἔφεναν, quemadmodum & pro τὴν οἰκυμένην rectius legetur τῇ οἰκυμένῃ, quod & habent hodierni Codices τῶν LXX. Psalm LXXVII. 18. quem hic noster indicat.

ἀλλὰ σεισμός· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ κήρυγμα τῶν Αποστόλων ἠλευθέρωσε τὰ ἔθνη, ὡς πρὸς καινοτομίαν ἀγανακτοῦντα, εἶδε καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ· καὶ πῶς ἐσαλεύετο; ὅτε εἰσῆλθε Παῦλος εἰς Μακεδονίαν, ἐσαλεύθη ἡ γῆ. Ηρξαντο γὰρ οἱ Ελληνες λέγειν, ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστήσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισι. s) Ταῦτα δὲ τύπος ἡμῖν ἐγένετο, ἵνα μηδέποτε ἀκούων ὕβρεως λόγον λυπηθῇς. οὐδὲν γὰρ λέγεται ξένον, οἱ οἰκοφθόροι χριστιανοὶ, οἱ ἀνασεισταί. Ταῦτα περὶ τῶν φωστήρων ἐκείνων ἐλέχθη. Γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσί· οὐ λείπει φθόνος τῇ ἀρετῇ· οὐ λείπει τῇ τοῦ

vidit & commota est terra. Et fulgura qvidem terram non concutiunt, sed motus terræ. Interim qvoniam præconium Apostolorum gentes liberavit, tanqvam res illas novas indigne ferentes, vidit & commota est terra. Qvomodo vero commota est? Paulo sane Macedoniam ingresso mota est. Gentiles enim cœperunt dicere; *illi, qui orbem commovent, etiam apud nos sunt.* Atqve hæc qvidem instar typi nobis sunt, ut nunqvam, auditis verbis injuriis contristeris. Nihil enim insolens est audire: Christiani perniciosi sunt homines & turbulenti. Eadem de luminibus illis olim dicta sunt: *Vino pleni sunt.* Nunquam virtuti deest invidia. Nunquam do-

G 5 θεοῦ

r) Actor. XVII, 6.

θεοῦ διδασκαλία ἡ τῶν κακῶν βάσανος.

Σευηριανοῦ ς. ιγ.

Θεὸς ἐνήργει, καὶ τῇ μέθῃ ἐπέγραφον. Μέθης ἐνομίσθη καρπός· ὅρα τὴν κακίαν καὶ ἀπὸ τοῦ χρόνου καὶ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐλεγχομένην. Ἐν τῇ πεντηκοστῇ πόθεν γλεῦκος; γλεῦκος γὰρ λέγεται ὁ νέος οἶνος. t) ἀλλὰ τὸ ψεῦδός ἐστι τυφλόν· οὐκ οἶδε, πῶς ψεύδεται. Εἶτα μέθη διαφόρους γλώσσας δίδωσι; ἢ καὶ τὴν οὖσαν ἀφανίζει; ὅρα δὲ τί κατασκευάζει θεός. ἀφίει τὴν ἀρετὴν ὑπονοηθῆναι εἰς χλεύην, ἵνα πρῶτον συνέλθῃ τὸ πλῆθος τῶν χλευαζόντων,

ctrinæ divinæ deest malorum criminatio.

Severiani. V. 13.

DEus operabatur: ipsi vero ebrietati id adscribebant. Ebrietatis habebatur fructus. Vide malitiam, & a tempore & ab hora declaratam. Unde enim tempore Pentecostali mustum? hoc enim maxime vocatur vinum novum. Sed mendacium cœcum est: non novit, quomodo mentiatur. Deinde num ebrietas diversarum linguarum donum conciliat, an potius eam, qvæ in promptu est, abolet? Vide autem, qvid efficiat DEus. Virtutem in ludibrii suspicionem pervenire patitur, ut multitudo subsannanti-

καὶ

t) νέος οἶνος) de vino novo interpretatur noster, quod alii de vino dulci. Ita Anonymus apud Oecumenium ad h. l. γλεῦκος γὰρ ὁ γλυκύς ἐστιν οἶνος. Lege in eandem sententiam Wedelii Exercitat. Centur. I. Dec. VI. Exerc. IIX.

καὶ τότε λάμψῃ u) ἡ δύναμις τῶν ἁγίων καὶ οὕτως ἡ ἐνέργεια δειχθῇ πολιορκοῦσα τὸ ψεῦδος. ἢ οὐκ οἶδας, ὅτι πολλοὶ πολλάκις συνειδότες τισὶν ἀρετὴν ἢ λόγον ἢ τρόπον ἢ βίον ὀκνοῦσι καὶ παραβάλλειν αὐτῶν τῇ ὄψει; x) ἵνα μὴ πλήττωνται αὐτῷ τῷ προσώπῳ ἐλεγχόμενοι. Εἰ μὴ ὑπενοήθη χλεύη, παρῃτοῦντο Ἰουδαῖοι εἰσελθεῖν καὶ ἀκοῦσαι· συνεχώρησεν οὖν ὁ Θεὸς, ἵνα ἡ χλεύη πολλοὺς συναγάγῃ.

um conveniat, & tunc demum virtus Sanctorum elucescat, atqve potestas, mendacium oppugnans, se prodat. Aut num ignoras, qvod multi multoties, qvorum virtutem, aut sermones aut mores probos vitamqve perspecta habent, eorum vultui exponere se verentur, ne ipso eorum adspectu percellantur? Certe nisi subsannandi materia hic præsumta fuisset, Judæi ingredi & audire Apostolos detrectassent. Permisit itaque DEus, ut cavillandi libido multos convocaret.

Σευήρου Ἐπισκόπου τῆς Ἀντιοχείας.

Τῶν Ἀποστόλων, τὴν

Severi Episcop. Antiocheni.

Cum Apostoli doctri-

Εὐαγ-

u) λάμψῃ) ita scripsi pro λάμψει, ut respondeat antecedenti συνέλθῃ.

x) τῇ ὄψει) ita statuebant impii, *Sapient.* II, 15. quorum hæc de pio vox est: βαρύς ἐστιν ἡμῖν καὶ βλεπόμενος, ὅτι ἀνόμοιος τοῖς ἄλλοις ὁ βίος αὐτοῦ. Ita *Cyprianus* epist. ad Donatum: Malos quisquis non imitatur, offendit. Et, *castigare videtur, quicunque dissentit.* Confer Th. Gatakeri notas ad *Antoninum* lib. X. §. 36.

Εὐαγγελικὴν διδασκαλίαν προφερόντων, ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος, καὶ τούτου σημεῖον παρεχομένων τὸ λαλεῖν παντὶ γένει γλωσσῶν, οἱ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις καταγηράσαντες Ἰουδαῖοι τὸ ἀληθὲς καὶ ἄκοντες ἔλεγον, ὅτι γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσίν. Οἶνος γὰρ νέος ἦν ἡ τελεία τοῦ πνεύματος χάρις, ᾗς οἱ Ἀπόστολοι ταῖς πυρίναις γλώσσαις καθαρθέντες πλήρεις ἐγένοντο.

Σευηριανοῦ. ς. ιδ.

Σταθεὶς δὲ Πέτρος] Μάθε λοιπὸν, τί ἐνεργεῖ πνεῦμα ἅγιον. Βλέπε, τίς ἦν Πέτρος πρὸ τῆς χάριτος, καὶ τίς ἐγένετο μετὰ τὴν χάριν, πρὶν δέξηται τὰς γλώσσας τοῦ πυρός; ὑπὸ μιᾶς παιδίσκης οἰκτρᾶς ἐρωτώμενος ἐφοβήθη καὶ λέγει· οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. y)

nam Evangelicam in novitate ſpiritus, non autem vetuſtate literæ promulgarent, & in argumentum hujus rei omni linguarum genere uterentur, Judæi, tanqvam qvi in peccatis conſenuerant, veritatem vel inviti dixerunt, muſto eos plenos eſſe mentientes. Novum enim vinum erat perfecta Spiritus gratia, qva Apoſtoli, lingvis igneis purgati, implebantur.

Severiani. V. 14.

Stans autem Petrus) Ceterum diſce hinc, qvid efficere valeat Spiritus Sanctus. Vide, qvis fuerit Petrus ante receptam gratiam, & qvis factus ſit poſt gratiam? Anteqvam lingvam ignitam accipiebat, ab ancilla unica viliſſima interrogatus timet, & dicit: *non novi*

ἐκεῖ

y) Matth. XXVI, 74.

ἐκεῖ μία παιδίσκη καὶ δειλία πολλή. ὧδε πλῆθος ἄπειρον, καὶ φωνὴ εὐπαῤῥησίας. Διὰ τί; οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατέρος ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. Σταθεὶς δὲ ὁ Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα ἐπῆρε τὴν φωνὴν αὐτοῦ, ἐπαῤῥησιάσατο· οὐκ εἶπεν, ἐφθέγξατο, ἀλλ' ἀπεφθέγξατο, z) πρὸς οἷς ἐλάλησεν ἐν γλώσσῃ, ἐπεφθέγξατο τῇ διδασκαλίᾳ.

hominem. Ibi una erat ancilla, & multus timor: hic infinita hominum multitudo, & vox liberrima. Unde hoc? neqve enim vos estis loqventes, sed Spiritus patris vestri, qvi loqvitur in vobis. Stans vero Petrus cum undecim illis elevavit vocem suam i. e. libere dixit. Non dicitur ἐφθέγξατο, sed ἀπεφθέγξατο. Ad qvos locutus est lingva, iis fortiter inculcavit doctrinam.

Τοῦ αὐτοῦ.

Τοῦτο γνωστὸν] Ἐννόησον τὸν τότε φοβηθέντα νῦν παῤῥησιαζόμενον, τὸν τότε δειλὸν, νῦν ἀνδρεῖον.

Ejusdem.

Hoc notum esto) Cogita virum alias timidum, nunc libere loqventem, alias meticulosum, nunc fortem.

Τοῦ αὐτοῦ ς. ιε.

Οὐδὲ ἡ ὥρα, φησὶν, ἐνέτρεψεν ὑμᾶς; ὥρα τρίτη μεθύουσιν οἱ τοῦ λόγου τὸν δρόμον πιστευθέν-

Ejusdem. v. 15.

Neqve hora, inqvit, ipsa vos prohibuit Num hora tertia inebriabuntur, qvibus verbi cur-

τες;

z) ἀπεφθέγξατο) vis hujus verbi vel ex derivato ἀπόφθεγμα innotescit, quippe quod graviter acute & sententiose dictum infert.

τες; οἱ τὴν κοινὴν τοῦ κόσμου πραγματείαν ἐπανειλημμένοι αἰδοῦνται τὴν ἄκαιρον a) μετάληψιν τοῦ οἴνου, καὶ ἡμεῖς οἱ κήρυκες τοῦ νόμου, οἱ τὴν οὐράνιον διδασκαλίαν ἐγχειρισθέντες; ἡμεῖς μὲν ἀπὸ τοῦ καιροῦ b) τῶν καρπῶν ἐδείξαμεν τὸ ψεῦδος, ὁ δὲ Πέτρος καὶ ἀπὸ τῆς ὥρας.

ſus demandatus eſt? Certe qvi vulgarem hujus mundi negotiationem ſuſceperunt, cavent ſibi ab intempeſtivo vini uſu, & nos, Legis interpretes, qvibus cœleſtis doctrina tradita eſt, aliter ageremus? Nos qvidem ex tempore fructuum mendacium prodidimus, Petrus autem etiam ex hora.

Τοῦ αὐτοῦ. v. 16.

Ἀλλὰ τοῦτό ἐστι τὸ εἰρημένον] Ὁρᾷς ὅτι τὰς ἀπορίας ἄλλο οὐ λύει, ἢ μαρτυρία προφητική· τοῦτο δὲ λέγω, ἵνα ὅτε κινεῖ ὁ αἱρετικὸς πρὸς ὀρθόδοξον, καὶ ἀνακύπτει c)

Ejusdem.

Sed hoc eſt, quod dictum eſt] Vides, quod dubia nihil aliud ſolvat, qvam teſtimonium Propheticum. Hoc ideo moneo, ut, qvandocunqve hæreticus in-

Z

a) ἄκαιρον) MS. mendoſe εὔκαιρον. Hoc enim ſeries orationis averſatur. Neque inſolens eſt in MSS. τοῦ α & ευ permutatio. Exempla lege apud *Coteleriuum* in Monumentis Eccleſiæ Græcæ Tom. II. p. 636. & Tom. III. p. 521. ſq.

b) καιροῦ) vide noſtrum ad v. 13.

c) ἀνακύπτει] malim ego ἀνακαλύπτει, i. e. *revelat, prodit.*

ἢ τῶν ἀπόρων ζητημάτων, μὴ ἀποφύγῃς ἐπὶ τοὺς λογισμούς· ἐνθυμήσεις γὰρ λογισμῶν καὶ λέγονται καὶ ἀνατρέπονται, καὶ συνίστανται καὶ ἀποσυνίστανται. Θεοῦ δὲ φωνὴν τίς λύει; λογισμὸς λύεται, γραφὴ οὐ λύεται· Ἀπορούντων ἐκείνων λέγει ὁ Πέτρος· τοῦτό ἐστι τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ Προφήτου Ἰωὴλ· Τί ἐν Ἰωὴλ d) Κυρίου Θεοῦ ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα. Οὐκ εἶπεν, ἐκχεῶ τὸ πνεῦμά μου, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ πνεύματος· οὐ τὸ πνεῦμα ἐκχεῖται, ἀλλ' ἡ δωρεὰ τοῦ πνεύματος, καὶ προφητεύσουσι, καὶ τὰ ἑξῆς. Ὅρα πῶς διάφορος ἡ τοῦ

ſurpit adverſum orthodoxum, & dubias qvasdam qvæſtiones profert, non confugias ad ratiocinia. Argumenta enim ex ratione petita & proferuntur & evertuntur; & adſeruntur, & refelluntur. Dei vero vocem qvis ſolvet? Ratiocinationes ſolvuntur. Scriptura non diſſolvitur. Dubitantibus illis obvertit Petrus: hoc eſt, qvod dictum eſt per Prophetam Joel in nomine Domini: *effundam de Spiritu meo in omnem carnem.* Non inquit: effundam Spiritum meum, ſed de Spiritu. Non enim Spiritus effunditur, ſed dona Spiritus. *Et prophetias edent*, & reliqva. Vide, quam

ἁγίου

d) Τί ἐν Ἰωὴλ] verba hæc in MS. punctis ſuperſcriptis notata erant, quod alias argumento eſſe ſolet lituræ faciendæ. Interim locum habere poſſent, ſi cum interrogandi nota legantur, hoc ſenſu: *quid vero habetur in Joele?* ubi ſic reſponderetur, dictum eſſe *Domini Dei.*

ἁγίου Πνεύματος ἀποκάλυψις· ὁ μὲν προφητεύων ἔχει τοῦ πνεύματος τὴν χάριν· ἄλλος ἀτονῶν πρὸς τὸ ὑπηρετήσασθαι τοιούτῳ πνεύματι, λαμβάνει τὸ τῶν ὁράσεων, ὡς εἶδεν ἕκτῃ ὥρᾳ e) τὴν εἰκόνα ὁ Πέτρος· ὡς ὁ Κορνήλιος δεκάτῃ f) ὥρᾳ εἶδε τὸν Ἄγγελον· Ἐκεῖνο τὸ ἐν τῇ καρδίᾳ οὐ λέγεται ὅραμα· ἀλλ' ὅρασις· Ἄλλως βλέπει τις ὅρασιν, ὡς φασιν· ὁρῶν βάδιζε· ἄλλως δὲ, ὁ τῇ ὄψει μόνον ὁρῶν τὸ θεώρημα· ἄλλως τὸ ἐνύπνιον τῇ φαντασίᾳ παιδεύεται· Ἔστι δὲ τὸ μὲν πρῶτον προφητεία, τὸ δὲ δεύτερον ὅραμα, τὸ δὲ τρίτον ἐνύπνιον· Οἱ πρεσβύτεροι ἐνύπνια ἐνυπνια-

diverſa ſit Spiritus Sancti revelatio. Qvi prophetat, habet Spiritus Sancti gratiam : alius non ſatis idoneus ad inſerviendum huic Spiritus dono accipit donum viſionum : ſicut ſexta hora Petrus viſionem vidit ; ſicut & Cornelius hora nona vidit Angelum. Id quod corde continetur, non vocatur ὅραμα, ſed ὅρασις. Alias videt aliqvis viſionem, ut dici ſolet: *videns ambula*; alias qvi ſolo viſu utitur, θεώρημα, ſeu contemplationem habet : alias, qui phantaſia docetur, ἐνύπνιον ſive inſomnium. Primum genus eſt prophetia, alterum viſio, tertium vero inſomnium: Seniores inſomnia habebunt. Qvia ſenectus ad præſtandum

ἀθή-

e) *Act.* X. 9.

f) *Act.* X. 3.

ἀπήσονται, ἐπειδὴ τὸ γῆ-
ρας ἄτονον πρὸς ὑπηρε-
σίαν, εἰ καὶ οὐ δύναται
διακονεῖσθαι, ἀλλὰ διὰ
τὴν ἀρετὴν μηδαμῶς g)
ὑβριζέσθω.

Τοῦ αὐτοῦ ς. ιθ.

Καὶ δώσω τέρατα]
Καὶ πρώην ἡμῖν εἴρηται,
ὅτε τὸν περὶ σταυροῦ ἀνε-
λάβομεν λόγον, καὶ τὸ
ἅγιον πάθος, καθὼς οἷ-
όν τε ἦν, ἀνεπτύξαμεν
τῇ θεωρίᾳ· ὅτε ἐδόθη
δύο ξένα, αἷμα καὶ πῦρ·
πῦρ ἡ τοῦ ἁγίου πνεύματος
ἐπιφοίτησις· αἷμα, ἡ ἐκ τῆς
πλευρᾶς προελθοῦσα χά-
ρις. Ἀδύνατον γὰρ ἀπὸ
νεκροῦ σώματος προελ-
θεῖν αἷμα. Πήγνυται γὰρ

g) μηδαμῶς] ita per con
occurrebat compendium ſc
ſatis legendo adſequebar.
ſi non poſtulat, certe non

διὰ τοῦτο, καὶ ἐν σημείοις τίθησιν αὐτὸ ὁ Θεός.

Νικολάου τοῦ Πρεσβυτέρου.

Ταῦτα ἔσται κατὰ τὸν καιρὸν, καθ' ὃν τὰ ἐν οὐρανῷ τεράστια καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς φοβερὰ γενήσεται, αἵματος μὲν ὑπὸ Ῥωμαίων ἐκχεομένου πλείστου κατὰ τὴν Ἰουδαίαν, καπνοῦ δὲ ἐγγινομένου τῶν πόλεων καὶ τῶν κωμῶν ἐμπιπραμένων, δίκην τιννύντων τῶν Ἰουδαίων τῆς εἰς Χριστὸν παροινίας, ἣν οὐδὲ αὐτὸς ὁ ἥλιος βλέπειν ἀνασχόμενος μόνον τὸν ἴδιον ὀφθαλμὸν τὴν φωτιστικὴν αὐτοῦ δύναμιν συνέστειλε, καὶ σκότος τοῖς ἐσκολισμένοις τὴν διάνοιαν ἔδειξεν· ἀλλ' οὐδέ φασιν ἡ σελήνη μεμένηκεν ἀπαθὴς, θυμουμένη δὲ ὡς εἰπεῖν κατὰ τῶν κυριοκτόνων εἰς ἐρύθημα τὴν ἀργυροειδῆ μετέβαλεν ἑαυτῆς ἰδέαν.

inter portenta numerat Deus.

Nicolai Presbyteri.

Hæc evenient eo tempore, qvo portenta in cœlo & ſtupenda in terra fient, qvando ſcilicet ſangvis multus a Romanis per Judæam effundetur, & fumus ex urbibus & vicis conflagrantibus exſurget, Judæis promeritas pro ſuo in Chriſtum ſcelere pœnas luentibus, qvod nec ipſe Sol intueri ſuſtinens tantum non proprium oculum, id eſt lucendi facultatem, contraxit, & hominibus caligini mentis immerſis tenebras immiſit. Imo nec Luna ipſa, ut ajunt, affectu vacua manſit, ſed potius Dominicidis, ut ita loqvar, ſuccenſens faciem argenteam cum rubicunda permutavit,

Σελη-

Σευηριανοῦ.

Αἷμα καὶ πῦρ] Πολλοὶ ἐνόμισαν, ὅτι αἷμα περὶ τῆς σελήνης εἶπε, καὶ οὐ περὶ τῆς πλευρᾶς· αἷμα δὲ λέγω, ὃ ἐξέχεαν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ καθ' ἑαυτῶν ἐπεσπάσαντο λέγοντες· τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν, καὶ μετὰ τὸ ἀνελεῖν ἀρνοῦνται· ἀεὶ γὰρ ἡ αἰτία καθ' ἑαυτῆς ὀρίζουσα μετανοεῖ καὶ ἀνακαλεῖται τὰς ἰδίας φωνάς. Οἱ εἰπόντες· τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς· λέγουσι τοῖς Ἀποστόλοις· τί βούλεσθε ἐφ' ἡμᾶς ἐπαγαγεῖν τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. h)

Severiani.

Sangvis & ignis] Multi putarunt, ſangvinem de Luna dici, non autem de latere. Sangvinem vero dico, qvem effuderunt Judæi, & in ſe converterunt, dicentes: ſangvis ejus ſit ſuper nos & filios noſtros: cum viciſſim, poſt factam cædem, id a ſe declinent. Culpa enim ſemper in ſe ipſam dicens ſententiam pœnitudine ducitur, ſuasq; ipſa revocat voces. Qvi dixerant: *ſangvis ejus ſit ſuper nos*: iidem ad Apoſtolos dicunt: qvid ſuper nos devolvere vultis ſangvinem hominis iſtius?

Τοῦ αὐτοῦ, ϛ. κ.

Ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται] Ἐπειδὴ γὰρ ἡ πρώτη ἦν εὐτελὴς, ἡ ἐν σαρκὶ, ἡ διδακτική· ἡ δὲ

Ejusdem v. 20.

Sol convertetur] Qvoniam primus ille adventus vilis erat, nempe in carne, idemqve inſtru-

 δευ-

h) *Actor.* V. 28.

δεύτερα ἔνδοξος, τοῦ ἁγίου σήματος ἐκείνου οὐκέτι ἄλλως φαινομένου, ἀλλ' αὐγὰς φωτὸς ἀπαστράπτοντος· διὰ τοῦτο λέγει τὴν ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην. Εἴρηται πολλάκις ἡμῖν, ὅτι Θεός ἐστιν ὁ λέγων· ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, πρὶν ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν Κυρίου· εἰπὲ τῷ Ἰουδαίῳ, εἰ ἓν πρόσωπόν ἐστιν καὶ ἓν θεϊκόν ἐστιν ὄνομα, καὶ αὐτὸ λαλεῖ περὶ αὐτοῦ, διὰ τί μὴ εἶπε, πρὶν ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν.

ebat homines: alter autem futurus eſt glorioſus, qvando ſanctum illud ſignum non aliter apparebit, qvam emiſſis lucis radiis: propterea *diem Domini magnum* appellat. Sæpius nobis dictum eſt, qvod Deus ſit, qvi dixerit: *effundam de Spiritu meo, anteqvam veniat dies Domini.* Objice itaqve Judæo: ſi una perſona eſt, & unum eſt nomen divinum, atqve idem de ſe loqvitur, qvare non dixit? anteqvam veniat dies meus.

Νικολάου τοῦ Πρεσβυτ.

Συμβήσεται δὲ ταῦτα πρὸ τῆς τοῦ Κυρίου πάλιν ἐνδόξου καὶ φοβερᾶς ἐλεύσεως, καθ' ἣν μέλλει κρίνειν ζῶντάς τε καὶ νεκρούς· τουτέστιν ἀδύνατον παρελθεῖν τουτονὶ τὸν αἰῶνα μὴ πάντων τῶν εἰρημένων εἰς πέρας ἐλθόντων.

Nicolai Presbyteri.

Evenient vero hæc ante glorioſum & tremendum Domini adventum, qvando judicaturus eſt vivos & mortuos. Neqve enim præſens mundus interire poteſt, anteqvam omnia, qvæ prædicta ſunt, eventũ ſortita fuerint.

Τοῦ

Τοῦ αὐτοῦ, ς. κα.

Καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἐὰν]. Οὐκ Ἰουδαῖος μόνον ἀλλὰ καὶ Ἕλλην, καὶ βάρβαρος καὶ Σκύθης, i) καὶ ἁπλῶς πάντων τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων ἡ ὁμήγυρις, ἡ ἐν Σιὼν καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ τῶν Ἀποστόλων γινομένη τῶν ἐκ τοῦ καταλείμματος τοῦ Ἰσραὴλ πρὸς τὸ Εὐαγγελικὸν κληθέντων κήρυγμα.

Τοῦ ἁγίου Σευήρου Ἐπισκόπου Ἀντιοχ. ἐκ τῆς πρὸς Εὐπράξιον k) Κουβικουλάριον ἀποκρίσεως, ς. κδ.

Ὅρα σαφῶς, ὡς οἶδεν αὐτὸν καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς καὶ Θεὸν ἀπαθῆ, μὴ δυνάμενον κρατεῖσθαι θανάτῳ. Εἰ μὴ γὰρ ἦν αὐτὸς κατὰ φύσιν ἀθάνατος, εἰ καὶ θνητὸς, καθ᾽ ὃ γέγονε σάρξ, οὐκ ἂν εἶπε· καθ᾽ ὅτι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν

Ejusdem v. 21.

Et erit omnis, qvi &c.] Non Judæus modo, ſed & Græcus, & barbarus, & Scytha & in univerſum totus in Chriſtum credentium cœtus, qvi in Sione & Jeruſalem Apoſtolorum tempore coactus erat, & ex reliqviis Iſraelis ad præconium Evangelicum vocatus.

S. Severi Epiſcopi Antiocheni ex Reſponſione ad Eupraxium Cubicularium. v. 24.

Vide hic clare, qvod eum cognoverit ut verum hominem, & ut Deum paſſioni non obnoxium, qvippe qvi a morte teneri non potuerit. Si enim ipſe natura non eſſet immortalis, qvamvis, in qvantum caro factus eſt, mortalis ſit; non dixisſet: in qvantum fieri

i) Alluditur ad *Coloſſ.* III. 11.

k) Εὐπράξιον] vide Cl. Montfauc. Bibl. Coislin. p. 68.

ὑπ᾽ αὐτοῦ. Καὶ πάλιν τοῖς Ἰουδαίοις ἔλεγεν ἀλλαχοῦ, τὸν ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε. l) οὕτως ὁ αὐτός ἐστι καὶ παθητὸς σαρκὶ καὶ θεότητι πάθους ἀνώτερος, καὶ καθὸ μὲν ἄνθρωπος ἐγηγέρθαι λεγόμενος ὑπὸ τοῦ Πατέρος, καθὸ δὲ πατρὸς, m) οὐχ οἷός τε ὢν κρατεῖσθαι θανάτῳ. Οὕτω καὶ Παῦλος, Ῥωμαίοις ἐπιστέλλων, ἐξ Ἰουδαίων εἶναί φησι τὸ κατὰ σάρκα χριστὸν, τὸν αὐτὸν δὲ Θεὸν εὐλογητὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν. n) Γράφει δὲ καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῇ· εἷς Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς, δι᾽ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι᾽ αὐτοῦ. o) Καὶ πάλιν ἐν τῇ πρὸς Ἑβραί-

non poterat, ut a morte teneretur. Et rurſus alibi ad Judæos ait: *vitæ ducem occidiſtis.* Itaqve idem eſt, qvi carne pati potuit, & qvod ad divinitatem paſſione fuit ſuperior, qviqve, in qvantum homo eſt, reſuſcitatus dicitur a Patre: prout vero Deus eſt, teneri a morte non potuit. Sic & Paulus, ad Romanes ſcribens, Chriſtum ait ex Patribus qvod ad carnem, eundem vero ſimul Deum benedictum in ſecula. Amen. Scribit vero etiam in priore ad Corinthios epiſtola: unus Dominus Jeſus Chriſtus, per qvem omnia, & nos per ipſum. Et iterum

ους

l) *Act.* III, 15.

m) πατρὸς] ita MS. ſed legendum omnino eſt θεὸς, quod opponatur autecedenti ἄνθρωπος. Fortaſſe proxime vox πατέρος fraudi fuit ſomnianti librario.

n) *Roman.* IX, 5.

o) I. Cor. VIII, 6.

ὡς Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. p)

Τοῦ αὐτοῦ.

Ὃν ὁ Θεὸς ἀνέστησεν ἐκ νεκρῶν] Τὸ ἐγηγέρθαι αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Πατρὸς λέγεσθαι διὰ τὸ τῶν ἀκουόντων ἀσθενὲς, εὐπαράδεκτον τὸν λόγον ταύτῃ κατασκευάζοντες. *) Καὶ μετ' ὀλίγα· ἐν τίνι γὰρ ὁ πατὴρ ἐνεργεῖ; ἐν τῇ οἰκείᾳ δυνάμει δηλονότι. Τίς δ' ἐστὶν ἡ αὐτοῦ δύναμις τοῦ Πατρός; οὐδεὶς ἄλλος ἢ ὁ Χριστός. Χριστὸς γὰρ Θεοῦ δύναμις, καὶ Θεοῦ σοφία. Οὐκοῦν ἑαυτὸν ἀνέστησεν ὁ Χριστὸς, καὶ ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐγηγέρθαι λεγόμενος.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πρὸς q) Ἀλικαρνασέα συντάγματος.

Λῦσαι τὰς ὠδίνας] Τὴν ἀνά-

in illa ad Hebræos: Jesus Christus heri & hodie idem & in secula.

Ejusdem.

Qvem Deus suscitavit ex mortuis] A Patre ipsum resuscitatum esse ob audientium imbecillitatem dicitur, eoque ipso via paratur sermoni facilius recipiendo. *Et post pauca:* Per qvod enim Pater operatur? certe per potentiam propriam. Qvæ vero est potentia Patris? non alius, qvam Christus. Christus enim Dei potentia est & Dei sapientia. Itaqve se ipsum excitavit Christus, etiamsi a Patre excitatus dicatur.

Ejusdem ex commentatione ad Julianum Halicarnassensem.

Solvere vincula mortis]

p) Hebr. XIII. 8.

*) Locum hunc paulo post ad v. 32. pleniorem & correctiorem dat noster.

q) πρὸς] omittitur hic nomen Viri proprium, nempe

ἀνάστασιν προσηγόρευσεν, ὥσπερ ἐκ κοιλίας τινὸς ὠδινούσης, φημὶ δὴ τῶν τοῦ θανάτου δεσμῶν καὶ τῶν τοῦ ᾅδου μυχῶν, ἀναδύντος τοῦ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ προελθόντος ὡς ἐκ τοκετοῦ ξένου τῆς ἀναστάσεως. Ταύτῃ τοι καὶ ὠνόμασται πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν. r)

De resurrectione hic loqvitur Jesu Christi Servatoris, tanqvam ex ventre parturiente, hoc est, ex vinculis morbis & sepulchri recessibus intimis, reducti & instar partus insoliti per resurrectionem prodeuntis. Hoc respectu qvoqve idem primogenitus ex mortuis vocatur.

Τοῦ Αὐτοῦ ἐκ τοῦ εἰς τὸ Ἅγιος ὁ Θεὸς, Συντάγματος.

Οὗτος καὶ σαρκὶ συμπλακεὶς τῷ θανάτῳ καὶ φθάσας μέχρι αὐτῶν ᾅδου πυλῶν ἀνέστη τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, λῦσαι τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν, ὡς ὁ Ἀπόστολος Πέτρος, κρα-

Ejusdem ex Syntagmate in Canticum: ἅγιος ὁ θεός.

Hic & corpore morti devinctus & usqve ad ipsas inferni portas perductus tertio die surrexit, ut solveret mortis vincula, siqvidem fieri non poterat, ut Apostolus Petrus in-

τεῖ-

Ἰουλιανὸς, quod paulo post diserte exprimitur. Illarum vero scriptionum ad Julianum hunc mentio quoque fit in Codicibus Coislinian. apud doctissimum Montfauconium l. c. nec non in Catena Ghisleri super Jeremiam Tom. II. p. 759.

r) *Coloss.* I. 18.

τεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. Ἦν γὰρ κατὰ φύσιν ἀθάνατος, εἰ καὶ τῷ πεφυκότι θνήσκειν σώματι τὸ παθεῖν κατεδέξατο. Ἐπειδὴ οὐδὲ ἄλλως ἦν δυνατὸν αὐτῷ προσπελάσαι τὸν θάνατον. Ὃν τοίνυν ἐπὶ τῆς πείρας εἴδομεν ἀθανάτως ἐν τῷ θανάτῳ γενόμενον, τοῦτον ἀνυμνοῦντες λέγομεν τὸ ἅγιος ἀθάνατος.

qvit, ut ab ea teneretur. Natura enim immortalis erat, qvamvis corpore, ad mortem nato & apto, passionem susciperet, qvia alioqvin fieri non poterat, ut mors ipsi appropinqvaret. Qvem igitur experti vidimus in ipsa morte immortalem, eum laudantes canimus: *Sanctus & immortalis.*

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πρὸς Ἰουλιανὸν Ἁλικαρνασέα Συντάγμ.

Ejusdem ex Syntagmate ad Julianum Halicarnassensem.

Οὐχὶ τὸ μὲν πάντα αὐτὸν γεύσασθαι θανάτου ἐν σαρκὶ, καὶ ὑπὸ τὸν ἐκείνου γενέσθαι ζυγὸν, ἀλλὰ τὸ διαῤῥῆξαι τοῦτον διὰ τῆς τριταίας ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως καὶ τῆς παντελοῦς μὴ ἀνασχέσθαι φθορᾶς τε καὶ ἀναλύσεως.

Non qvidem, qvod mortem per omnia gustavit, qvod ad carnem, & sub ejus jugo fuit, sed qvod illud per resurrectionem ex mortuis, post triduum factam, confregit, atqve adeo absolutam corruptionem ac dissolutionem non sustinuit.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πρὸς Εὐπράξιον γραφέντος.

ς. κζ.

Ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις] Καὶ θανάτου λέγεται γεγεῦσθαι δι' ἡμᾶς, τῷ τὴν αὐτοῦ ψυχὴν χωρισθῆναι τοῦ σώματος, οὐ τῷ θεότητος ἔρημον τὴν ψυχὴν ἢ τὸ σῶμα γενέσθαι. Αὐτὸς γὰρ ἑαυτὸν ἀμφοτέρων ἀχώριστον ἔδειξεν· οὔτε γὰρ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐγκατελείφθη εἰς ᾅδην, οὔτε ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθορὰν, καθὼς ὁ ψάλλων φησὶν, s) ἀλλὰ τοῦ μὲν σώματος οὐ κεχώριστο θαπτομένου, καταργῶν τὴν φθοράν. Οὐ γὰρ ἦν λειπομένης τῆς ἀφθαρσίας τε καὶ ζωῆς μὴ πάντως αὐτῷ καὶ πειραθῆναι διαφθορᾶς. Τῇ δὲ ψυχῇ συγκάτεισιν εἰς ᾅδου, t) ὅλος ὢν ἐν αὐτῷ καὶ ὅλος ὢν ἐν

Ejusdem ex commentatione ad Eupraxium.

V. 27.

Quia non relinques] Et mortem propter nos gustasse dicitur eo ipso, qvo anima ejus a corpore separata est, non autem, qvod anima aut corpus ejus divinitate caruerit. Ipse enim se a neutro sejunctum esse ostendit. Neqve enim anima ejus in inferno relicta est, neqve corpus ejus vidit interitum, sicut Psaltes ait: sed nec a corpore sepulto abfuit, corruptionem avertens. Neqve enim, cum immortalitas & vita ipsi suppeteret, corruptioni obnoxius esse poterat. Sed qvod ad animam descendit in infernum, totus existens

σώ-

s) *Psalm.* XVI. 10.

t) ᾅδου] quamvis varia sit apud veteres hujus vocis signi-

σώματι. Ἀδιαίρετος γὰρ ὡς ἀσώματος, καὶ πάντα πληρῶν δυνάμενος ὡς ἀπερίγραπτος.

in ipſo, & totus exiſtens in corpore. Dividi enim non poterat, qvippe incorporeus, & omnia implere poterat, tanqvam non circumſcriptus.

Τοῦ αὐτοῦ, ς. κη΄.

Πληρώσεις με εὐφροσύνης] Πρόσωπον Κυρίου νοητέον τὴν θεοπρεπεστάτην ἐπιφάνειαν, καὶ τὴν ἡμετέραν ἐπισκοπὴν, ἣν ἡμᾶς τότε τελειότερον ἐπισκέψεται.

Ejusdem, v. 28.

Implebit qvidem gaudio] Faciem Domini interpretari oportet de diviniſſima apparitione & noſtri cura, qva tunc perfectiſſime nos dignabitur.

Τοῦ αὐτοῦ λόγ. οζ. ς. λβ΄.

Τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησε] οἱ Ἀπόστολοι κηρύττοντες τὸ Εὐαγγέλιον, ἔλεγον, τὸν Χριστὸν ἐγηγέρθαι ὑπὸ τοῦ πατρὸς, διὰ τὸ τῶν ἀκουόντων ἀ-

Ejusdem ex Sermone LXXVI.

Hunc Jeſum ſuſcitavit] Apoſtoli, prædicantes Evangelium, dixerunt, Chriſtum reſuſcitatum eſſe a Patre, ut ſcilicet ſermonem ſuum vel

θενὲς

ficatio, quod oſtendit imprimis *Windetus* libro ſingulari de vita functorum ſtatu & *Jo. Pearſonius* ad Symbolum Apoſtolic. p. 423. ed. Latinæ, hoc tamen loco a noſtro pro *inferno* adhibita omnino videtur, in quem Chriſtus deſcenderit, animabus ibi detentis ſe repræſentaturus. Hanc vero multorum ex veteribus Doctoribus ſententiam eſſe demonſtrarunt *Jo. Caſp. Suicerus* in Theſauro Eccleſiaſtico p. 92. & *Pearſonius* l. c. p. 425.

θενὲς, εὐπαράδεκτον τὸν λόγον ταύτῃ κατασκευάζοντες.

Καὶ μετ' ὀλίγα· καὶ τὸ ἐγηγέρθαι δὲ αὐτὸν ὑπὸ τοῦ πατέρος λέγεσθαι τῶν μὲν ἀκουόντων οἰκονομεῖ τὸ ἀσθενὲς, τὸν δὲ αὐτὸν ἔχει νοῦν τὸ· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε, καὶ οὐχ ἕτερον. Ἐν τίνι γὰρ ὁ πατὴρ ἐνεργεῖ; ἐν τῇ οἰκείᾳ δυνάμει δηλονότι. Τίς δ' ἐστὶ δύναμις τοῦ πατρὸς; οὐδεὶς ἄλλος ἢ Χριστός. Χριστὸς γὰρ θεοῦ δύναμις καὶ θεοῦ σοφία. Οὐκοῦν ἑαυτὸν ἀνέστησεν ὁ Χριστὸς, καὶ ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐγηγέρθαι λεγόμενος. u)

ſic, ob audientium imbecillitatem, facilius recipi facerent.

Et poſt pauca: Qvando dicitur, eum a Patre reſuſcitatum eſſe, id fit per accommodationem ad auditorum infirmitatem: eundem vero id ſenſum habet, atqve illud: *ſurrexit, non eſt hic;* non alium. Per qvem enim pater operatur? omnino per propriam potentiam. Qvæ vero eſt potentia Patris? non alius, qvam Chriſtus. Chriſtus enim Dei potentia & Dei ſapientia eſt. Itaqve ſe ipſum reſuſcitavit Chriſtus, etiamſi a Patre dicatur reſuſcitatus.

Τοῦ αὐτοῦ ἀπὸ λόγου ρκγ.

Οὐ γὰρ Δαβὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς] Τὸ ἰσό-

Ejusdem ex Sermone CXXIII.

Non enim David aſcendit in cælum] Hinc æ-

τιμον

u) λεγόμενος] vide ſupra eadem hæc excerpta ad v. 24.

τιμον υἱοῦ καὶ πατρὸς διὰ τοῦτο νοοῦμεν. Ἐπὶ γὰρ τῆς ἀσωμάτου οὐσίας οὐ δυνατὸν νοῆσαι δεξιὸν ἢ ἀριστερόν.

qvalitatem filii & Patris intelligimus. De substantia enim incorporea non licet cogitare dextrum aut sinistrum.

Ἀμμωνίου τοῦ Πρεσβυτέρου,

ς. μδ΄.

Ammonii Presbyteri,

V. 44.

Πάντες οἱ πιστεύσαντες ἦσαν ὁμοθυμαδὸν] Σημειωτέον, ὅτι ὡς ἐπὶ μιᾶς ψυχῆς καὶ ἐπὶ ἑνὸς σώματος οὕτως δεῖ φρονεῖν περὶ παντὸς πιστοῦ, καὶ ὁ τῆς ἐκκλησίας θεσμὸς κοινὸν βίον θέλει ἔχειν ἅπαντας μεθ᾽ ἑαυτῶν.

Omnes credentes unanimes erant] Notandum est, qvod credentes omnes & singuli pro una anima & uno corpore habendi sunt, qvodqve Ecclesiæ instituta omnes communem & eandem inter se vitæ rationem habere jubeant.

ΚΕΦ. Γ. β.

Σευήρου.

CAP. III. v. 2.

Severi.

Καί τις ἀνὴρ χωλὸς] Δοκεῖ γὰρ ὁ χωλὸς οὗτος τύπον ἐπέχειν πάσης τῆς ἀνθρωπότητος, ἤγουν τῆς ἐκ τῶν ἀθέων καὶ ἐλπίδα μὴ ἐχόντων ἐθνῶν συλλεγείσης ἐκκλησίας, καὶ περιποιηθείσης, ὡς γέγραπται, ἥντινα νενε-

Et vir qvidem claudus] Videtur claudus ille repræsentare conditionem totius humani generis, vel saltem ecclesiæ ex gentibus atheis & spe destitutis, ut Scriptura ait, collectæ & redemtæ, qvam morti

κρω-

κρωμένην μὲν ἐζωοποίησεν x) ὁ Χριστὸς τῷ οἰκείῳ θανάτῳ. παρειμένην δὲ πρὸς τὰ τῆς δικαιοσύνης ἔργα καὶ βαίνειν τὸ παράπαν ἐ δυναμένην, ἀλλ' ἔξω κειμένην τοῦ ἱεροῦ, τὴν χεῖρα τῆς διδασκαλίας ὀρέξαντες ἀνέστησαν οἱ Απόστολοι, ἀργύριον μὲν καὶ χρυσίον ἐ δόντες, εἰ καὶ περὶ ταῦτα ἐκεχήνει, ἢ περὶ τὴν ὑλικὴν φαντασίαν ἐπτόητο. τὴν δὲ ὡραίαν αὐτῇ y) θύραν ὅλην ἀνοίξαντες, ἥτις ἐστὶν Ιησοῦς, ὡραῖος μὲν κάλλει παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, ὡς ὁ Προφήτης z) φησὶν, εἰσάγων δὲ τοὺς πιστεύοντας πρὸς τὴν ἑαυτοῦ γνῶσιν, καὶ τοῦ πατρὸς οἷα δὴ θύρα, καὶ ἐν εὐαγγελίοις

qvidem traditam sua morte vivificavit Christus, & ad justitiæ opera præstanda segnem nec ullatenus progredi valentem, sed potius extra templum constitutam, Apostoli, protensa institutionis manu excitarunt, non suppeditato argento aut auro, qvamvis illi inhiarent, rebusqve in oculis incurrentibus mirum qvantum studerent. Aperiebant vero ei præterea januam formosam totam, qvæ est Christus, præ filiis hominum adspectu, ut Propheta ait, elegans idemqve credentes ad cognitionem sui perducens, atqve adeo Patris januam, qvalem se in Evangeliis renunci-

βοᾷ,

x) ἐζωοποίησεν] alludit ad Ephes. II. 5.

y) αὐτῇ] ita scripsi pro αὐτῷ, quia oratio refertur ad ἐκκλησίαν.

z) Προφήτης] innuit Davidem Psalm XLV. 3.

βοᾷ· ἐγώ εἰμι ἡ θύρα. a)

Τοῦ αὐτοῦ ἀπὸ λόγου οδ. ς. γ΄.

Διὰ τοῦτο, ὡς ἔοικεν, ὁ χωλὸς καὶ Πέτρον ᾔτει καὶ Ἰωάννην, τὴν τοιαύτην εἰσφορὰν εἰσφέρειν αὐτῷ, δεικνὺς, ὡς καὶ τοῖς κατ᾽ ἐκείνους τὴν ἀρετὴν εἰς προσευχὴν πορευομένοις ἀναγκαῖος ὁ περὶ τοὺς ἐνδεεῖς οἶκτος καὶ ἔλεος.

Τοῦ αὐτοῦ, ς. δ΄.

Ἀρκεῖ b) σοί φησιν, εἰς διδασκαλίαν καὶ τὴν ἐκ ταύτης ὑγείαν καὶ ἐπανόρθωσιν τὸ μόνον ἰδεῖν ἡμᾶς. Ἔασον οὖν τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον, τὰ ξόανα καὶ σεβάσματα τῶν ἐθνῶν. Τὰ γὰρ εἴδωλα τῶν ἐθνῶν

at, dicens: *ego sum janua:*

Ejusdem ex Sermone LXXIV. ad v. 3.

Propterea claudus & Petrum & Johannem orasse videtur, ut stipem sibi darent, ostensurus scilicet, qvod & illis, qvi ad eorum exemplum ad preces faciendas irent, misericordia & benevolentia in egenos commendata esse debeat.

Ejusdem v. 4.

Sufficit tibi, inqvit, in doctrinam, &, qvæ illi juncta erit, sanitatem ac restitutionem, ut videas nos. Mitte igitur argentum & aurum, simulachra & idola gentium. Idola enim gentium argen-

ἀρ-

a) θύρα] Johan. X.

b) ἀρκεῖ] MS. ἀρέσκει. Sed sensus legere jubet id, quod substituimus.

ἀργύριον καὶ χρυσίον, ἃ, καθάπερ σὺ, πόδας ἔχει καὶ ἐ περιπατεῖ. c)

Τοῦ αὐτοῦ ἀπὸ λόγου οδ. ϛ. ζ.

Διδάσκων, ὡς χρὴ μᾶλλον, ὃ ἔχει τις, τούτου μεταδιδόναι τοῖς ἐνδεέσι, εἴτε ἐν λόγῳ εἴτε ἐν ἔργῳ τυγχάνει· καὶ μὴ ἴδιον, ἀλλὰ κοινὸν τὸ κτῆμα λογίζεσθαι, καὶ τὸν δεδωκότα ἐννοεῖν καὶ ἑαυτοῦ κατασπάζειν d) καὶ λέγειν· Τί ἔχεις, ὃ οὐκ ἔλαβες;

Καὶ μετ' ὀλίγα· Ἀλλ' ἴδωμεν πῶς ἐν τῷ τύπῳ τοῦ χωλοῦ τὴν ἐκκλησίαν διανέστησε Πέτρος καὶ Ιωάννης, καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Ἀποστόλων ὁμοίως πρὸς τὴν θεογνωσίαν πάλαι

tum & aurum ſunt, qvæ æqve ac tu pedes habent, ſed non obambulant.

Ejusdem ex Sermone LXXIV. v. 6.

Oſtendit hic, qvod, qvæ qvis habet, ex iis pauperibus largiri oporteat, ſive ea ſermone, ſive opere conſtent, atqve adeo facultates ſuas non ſuas, ſed communes exiſtimare, ac meminiſſe datoris, ſibiqve ipſi ſubtrahere, & dicere: *qvid habes, qvod non accepiſti.* e)

Et poſt pauca: Sed videamus, qvomodo in figura claudi Petrus & Joannes, nec minus reliqvi Apoſtolorum Eccleſiam erexerint, olim in Dei cognitione ſibi

χω-

c) περιπατεῖ] Pſ. CXV. 7.

d) κατασπάζειν] hoc reſcripſi pro voce nihili κατεσπάδειν, qvæ erat in MS.

e) 1. Cor. IV. 6.

χωλεύουσαν, καὶ ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτῆς τῇ ἁμαρτίᾳ παρειμένην, διὰ τὴν τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὔης παράβασιν.

Καὶ μετ' ὀλίγα· Ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου ἔγειρε, καὶ περιπάτει. Καὶ ταῦτα εἰπόντες καὶ λαβόμενοι τῆς δεξιᾶς χειρὸς αὐτοῦ ἤγειραν. Ου γὰρ ἂν δεξιάν τινα καὶ εἰς ἀρετὴν φέρουσαν πρᾶξιν ἐνεργῆσαι ἴσχυσεν, εἰ μὴ τὴν δεξιὰν καὶ τὴν φυσικὴν αὐτῆς δύναμιν τοῖς διδάγμασιν ἐπέρρωσαν οἱ Απόστολοι, χειρὶ χεῖρας ἀνάψαντες, παραχρῆμα ἐστερεώθησαν αἱ βάσεις αὐτοῦ καὶ τὰ σφυρά. Εστησε γὰρ τοὺς πόδας εἰς τὴν πέτραν τῆς πίστεως.

Αμμωνίου, ς. ιβ.

Ιδὼν δὲ ὁ Πέτρος] Σημειωτέον, ὅτι κἂν σημεῖά τις ποιεῖ, οὐκ ὀφείλει ἐπαίρεσθαι.

paranda claudicantem, & ab utero matris ſuæ ex peccato per Adami & Evæ transpreſſionem contracto remiſſam.

Et poſt pauca: In nomine Chriſti Nazareni ſurge & ambula. Atqve his dictis, apprehenſaqve manu ejus dextra, eum erexerunt. Neqve enim dexteram aliqvam & virtutis plenam actionem perficere potuiſſet, niſi dextram ejusqve naturalem facultatem præceptis ſuis Apoſtoli, manu manum tangentes, corroboraſſent. Et ſtatim confirmati ſunt pedes ejus, & tali. Pedes enim in petram fidei collocabat.

Ammonii v. 12.

Videns autem Petrus] Notandum eſt, neminem efferri debere, etiamſi miracula perpetret.

Θεοδοσίου Ἐπισκόπου τῆς Ἀγκύρ. ϛ. ιε.

Τὸν δ' ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς] Καὶ μὲν καὶ τῆς ζωῆς ἡμῶν ἀρχηγός ἐστιν ἀθάνατος, ἀλλ' ἑνωθεὶς τῷ θνητῷ ἀπεκτάνθη, φησίν· ἡ γὰρ πρὸς θεὸν ἕνωσις οὐκ ἀφίησιν εἰς ἄνθρωπον μόνον περιγράψαι τὰ παθήματα. Διὰ τοῦτο δὲ τὸν μονογενῆ υἱὸν τὸν θεὸν καλεῖ Ἰησοῦν, τὴν προσηγορίαν ἐκ τῆς Μαρίας τεθεῖσαν τῷ βρέφει, ἐκείνου γεγονέναι δηλῶν, καὶ τὸν αὐτὸν πάλιν ἄνθρωπον καλεῖ, καὶ ἀρχηγὸν προσαγορεύει ζωῆς, τὸν αὐτὸν ποιητήν τε ὁμοῦ τῶν ἁπάντων δεικνύς, καὶ ἄνθρωπον θανάτου γευσάμενον.

Ἀμμωνίου, ϛ. ιϛ.

Καὶ ἡ πίστις, ἡ δι' αὐτοῦ) ὅτι διὰ πίστεως τῆς εἰς Χριστὸν ὑγιάζεταί τις. Δεῖ οὖν ἀμφοτέρων τὴν

Theodosii Episcopi Ancyrani V. 15.

Ducem vero vitæ] Et vitæ qvidem nostræ auctor immortalis est, inqvit, sed mortali corpori junctus occisus est. Unio enim cum Deo facta passionem ejus ad hominem tantum referri non patitur. Propterea & unigenitum filium, eumqve Deum, vocat Jesum, nomen, a Maria puero inditum, ejus esse proprium declarans: eundem vero itidem hominem vocat, ducemqve vitæ appellat, eundem & totius universi auctorem, & hominem morti qvondam obnoxium significans.

Ammonii. V. 16.

Et fides, quæ per ipsum,) qvia per fidem, qvæ in Christum est, aliqvis sanatur. Itaqve utriusqve fidem oportet

πίστιν

πίςιν συνδραμεῖν καὶ τοῦ ὑγιαζομένου, καὶ τοῦ ὑπερευχομένου. Ὅμοιόν ἐστι τοῦ παραλυτικοῦ καὶ τῆς αἱμοῤῥοούσης.

conjungi, & ejus, qvi ſanatur, & illius, qvi pro altero precatur. Similia ſunt, qvæ de paralytico & femina ſangvinis fluxu laborante occurrunt.

Κυρίλλου ἐκ τοῦ πρὸς Ῥωμαίους Τόμου β. ς. κβ.

Cyrilli ex Tom. II. in ep. ad Roman. v. 22.

Ὅτι Προφήτην ὑμῖν) Προφήτης ὠνόμασται διὰ τὸ ἀνθρώπινον ὁ Ἐμμανουὴλ, ὡς ἐν τάξει Μωσέως, μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, καὶ διαπορθμεύων εἰς ἡμᾶς τοῦ ἰδίου πατρὸς τὴν ἀπόῤῥητον βούλησιν.

Qvod Prophetam vobis excitabit] Propheta vocatur Immanuel ob humanam naturam, tanqvam qvi, ad exemplum Moſis, mediator DEI & hominum fuit, & ad nos Patris ſui voluntatem, alioqvin abſconditam, pertulit.

Σευήρου ἐκ τοῦ κατὰ τὸν Ἁλικαρνασσέα f) Συντάγματος.

Severi ex Syntagm. contra Halicarnaſſenſem.

Καὶ τὸ μὲν ὡς ἐμὲ τὸ σχῆμα τῆς νομοθεσίας δηλοῖ τὸ μόνον ἐκβεβηκὸς εἰς Χριστὸν οὐκ εἰς ἕτερον Προφήτην τινά.

Mihi qvidem ea, qvæ circa legislationem facta ſunt, illa innuere videntur, qvæ tantum in Chriſtum, non autem alium qvendam Prophetam qvadrant. Mani-

f) Ἁλικαρνασσέα] Eſt ille *Julianus*, de quo ſupra ad cap. II, 24.

Πρόδηλον γὰρ, ὡς διὰ Μωσέως ἐδόθη ὁ νόμος, ὃν καὶ κατὰ τὸ δευτερονόμιον ἐκ θείας ἐπιπνοίας ἐπλάτυνε, καὶ νομοθέτου δόξαν g) ἐκαρποῦτο καὶ ὄνομα, προτυπῶν h) τὸν ἀληθῆ νομοθέτην Χριστὸν, τὸν καὶ τὸν νόμον λαλήσαντα. Δι᾽ αὐτοῦ γὰρ καὶ ἐν νόμῳ καὶ Προφήταις πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως ὡς διὰ ἰδίου λόγου μονογενοῦς καὶ ἐνυποστάτου καὶ ὁμουσίου λελάληκεν ὁ Θεὸς καὶ πατήρ. i) Τοσοῦτον γὰρ ἀξίωμα νομοθέτου καὶ δόξαν εἶχεν ὁ Μωυσῆς τῇ δόσει τῶν νομικῶν ὑπουργήσας πλακῶν, ὅτι δὴ καὶ αὐτὸν τὸν νόμον Μωϋσέα καλεῖν ἔθος τῇ θείᾳ γραφῇ. k) Καὶ μετ᾽

Manifestum enim est, per Mosen legem esse datam, qvam & juxta Deuteronomium divino afflatu actus diduxit, & legislatoris gloriam & nomen obtinuit, figura scilicet Christum verum legislatorem, & legem explicantem referens. Per ipsum enim & in Lege & in Prophetis multifariam & multis modis tanquam per proprium verbum, unigenitumqve & in se subsistentem ac ejusdem essentiæ locutus est DEus & Pater. Eum enim legislatoris titulum gloriamqve adeptus est Moses ministerio, qvod tabulis Legis exhibendis præstitit, ut ipsam qvoqve Legem Mosis nomine

g) νομοθέτου δόξαν] Vide *Joh.* I, 17. & *Galat.* III, 19. ubi Moses vocatur μεσίτης.

h) προτυπῶν] Ita scripsi pro προτάπων.

i) Hebr. I, 1.

k) γραφῇ] Respicit auctor, ni fallor, loca illa Novi Fœ-

μετ' ὀλίγα. Ἐπεὶ οὖν ἐν σχήματι νομοθέτου μόνος ἐν Προφήταις ὁ Μωυσῆς, διὰ τοῦτο καὶ μοναδικῶς πρὸς τὸν Χριστὸν ἀποβλέπων ἔλεγε. Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. l) Καὶ γὰρ ὥσπερ αὐτὸς τὴν νομικὴν εἰσήγαγε πολιτείαν, οὕτως ὁ Χριστὸς τὴν εὐαγγελικὴν, κατὰ τὸ τῆς ἑκουσίου κενώσεως μέτρον, μεσίτης ἀνθρωπίνως τῆς καινῆς διαθήκης m) καὶ τῆς ἐν πνεύματι λατρείας γινόμενος. Καθὸ γὰρ ὑπῆρχε Θεὸς, αὐτὸς ἦν ἑκατέρας πολιτείας καὶ πρύτανις καὶ δότης. Τοῦτον ἤτοι τὸν νομοθέτην

appellant Scriptura Sacra soleat. *Et post pauca:* Qvia igitur Moses solus inter Prophetas in habitu legislatoris conspicitur, propterea & ad Christum unice respiciens dixit: *Prophetam vobis excitabit Dominus DEus noster, ex fratribus vestris sicut me.* Sicut enim ipse legalem, ita Christus Evangelicam œconomiam introduxit, pro ratione voluntariæ exinanitionis, mediator Novi Testamenti & cultus spiritualis, qvod ad humanam naturam, factus. In qvantum enim DEus erat, in tantum utriusqve œconomiæ & dator & dominus erat. Hunc ipsum omnibus genti-

deris, in quibus Moses hoc vel illud præcepisse & statuisse dicitur, ubi Legis præcepta afferuntur. Vide v.c. *Matth.* IIX, 4. XIX, 7. *Marc.* I, 44. &c. Pertinet quoque huc, quod *Actor.* XV, 22. Moses dicitur in Synagogis prælegi, ubi sermo est de recitatione Legis.

l) Deuteronom. XIIX, 15.

m) Hebr. IX, 15. & XII, 24.

δοθῆναι πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, καὶ οὐ καθὰ πάλαι μόνῳ τῷ Ισραὴλ παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς μελωδῶν ὧδέ πως ὁ προφήτης Δαυίδ· κατάστησον Κύριε νομοθέτην ἐπ' αὐτοὺς, γνώτωσαν ἔθνη, ὅτι ἄνθρωποί εἰσι. n) Τοιγαροῦν καὶ δεξάμενα τὰ ἔθνη τὸν νομοθέτην τὸν ἐν σαρκὶ φανερωθέντα θεὸν ἔγνωσαν ἀληθῶς, ὅτι ἄνθρωποί εἰσι διὰ τῆς εὐαγγελικῆς νομοθεσίας παιδευθέντες. Τί τὸ οἰκεῖον ἀξίωμα; καὶ ὅτι χρὴ τὴν μὲν ψυχὴν ἀνακαθαίρειν τῶν τῆς ἀλογίας παθῶν, ὡς κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν o) γενομένην, τῶν δὲ τῆς σαρκὸς ἡδονῶν ἀμελεῖν, ἵνα καὶ αὐτὴ p) τῆς ἐν τῇ

bus, non autem, ut olim, ſoli populo Iſraëlitico Legiſlatorem a DEO & Patre dari volebat Propheta David, ita canens: da illis, ò Domine, Legislatorem, ut cognoſcant gentes, ſe eſſe homines. Propterea & gentes, Legiſlatorem hunc in carne manifeſtatum recipientes ut DEum, vere agnoverunt, ſe eſſe homines, poſtqvam ſcilicet Evangelica diſciplina inſtituti fuerunt. Qvisnam vero proprius ejus character eſt? Is omnino, qvod animam purgare ab affectibus brutis oporteat, tanqvam qvæ ad imaginem & ſimilitudinem DEI facta ſit, inſuper vero habere voluptates carnis, ut & ipſa in reſurrectione di-

ἀναστά-

n) Pſalm. IX, 21.

o) ὁμοίωσιν] Excidiſſe hic opinor vocem τοῦ θεοῦ. Sermo enim eſt de imagine DEI, ad quam homo conditus ſit.

p) αὐτὴ] Ita lego pro αὐτῇ.

ἀναςάσ{ q) δόξης κληρονομήσειεν.

ΚΕΦ. Δ. ς. λ'β.

Σευήρȣ ἐκ τῆς πρὸς Πέτρον μονάζοντα ἐπιςολῆς·

Τȣ̃ δὲ πλήθȣς τῶν πιςευόντων) Τῆς γὰρ ἀγάπης ἴδιον τὸ πάντα λογίζεσθαι κοινὰ, καὶ τὴν διαφορὰν ἐκϐάλλειν, τὴν τὸ ἐμὸν καὶ σὸν διακρίνȣσαν.

Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἐκ τῆς πρὸς Φωκᾶν Ἐπιςολ.

Τὰ γὰρ ἔθνη τὸν λόγον τȣ̃ Εὐαγγελίȣ παραδεξάμενα τὰ ἐν τῇ γῇ διέπτυσαν πράγματα, καὶ ȣ̓δεὶς τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι· ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινὰ, καὶ ἀνδρείαν ἤσκησαν, καὶ τοῖς τȣ̃ μαρτυρίȣ ςεφάνοις κατεκοσμήθησαν, σωφροσύνην δὲ καὶ ὑπερήλαντο r) παρθενίαν καὶ

vinæ gloriæ particeps reddatur.

CAP. IV. v. 32.

Severi ex epiſtola ad Petrum Monachum.

Multitudinis vero credentium cor unum erat) Amoris enim proprium eſt, omnia habere communia, & diſcrimen omne amoliri, qvod inter meum & tuum diſtingvat.

Ejusdem ex epiſtola ad Phocam.

Gentes enim, qvæ verbum Evangelii receperunt, negotia terreſtria averſabantur, neqve qvisqvam eorum, qvæ ipſe poſſidebat, qvicqvam proprium ſibi vocabat: ſed erant ipſis communia omnia, & viros ſe præſtabant, martyriiqve coronam conſeqvebantur, continentiæ ve-

 ἀγγε-

q) ἀναςάσ{] Sit ſcripſi pro καταςήσ{.

r) ὑπερήλαντο] Derivo hanc verbi formam ex ὑπε-

ἀγγελικὸν ζηλώσαντες βίον, οὐ μόνον ἀνδρῶν ἀλλὰ καὶ γυναικῶν οὐκ ὀλίγη πληθύς.

ΚΕΦ. Ε. ϛ. ά.

Ἀμμωνίου.

Ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι Ἀνανίας] Εἰ μέρος ἀργυρείου σφετερισάμενος ἐκ τῶν ἰδίων, καὶ μὴ τὸ πᾶν παρὰ τοὺς πόδας τῶν Ἀποστόλων τεθεὶς, ἀπέθανεν, τί δὴ καὶ φήσομεν περὶ τῶν μὴ ὁλοσχερῶς ἑαυτοὺς προσαγαγόντων τῷ Θεῷ, ἀλλὰ μερικῶς μὲν τὰ τοῦ Θεοῦ ποιούντων, εἰ τύχοι, μερικῶς δὲ ταῖς ἰδίαις ἐπιθυμίαις δουλευόντων, οἷς ἀπαντήσει πολὺ μείζων τιμωρία, ὡς δυνατοῦ ὄντος τοῦ Θεοῦ καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἐν γεέννῃ ἀπολέσαι. Ταῦτα δὲ λέγω,

ro ita ſtudebant, ut non modo virorum ſed & feminarum copia non exigua virginitatem angelicamqve adeo vitam ſectarentur.

CAP. V. v. 1.

Ammonii.

Vir vero qvidam, nomine Ananias) Si is, qvi partem tantum argenti de propriis ſuam fecit, neqve univerſum ad pedes Apoſtolorum depoſuit, mortuus eſt, qvid tandem dicemus de iis, qvi ſe non totos DEO dedicant, ſed ex parte tantum, ubi res ferat, faciunt, qvæ DEI ſunt, ex parte autem ſuis cupiditatibus indulgent? His certe longe major pœna infligetur, cum DEus & animam & corpus in gehenna perdere poſſit. Hoc vero

Διὰ

ῥάλλομαι, i. e. *tranſilio* quo id indicare videtur Scriptor, quod continentiæ tunc magis ſtuduerint, quam lege & præcepto jubebantur.

διὰ τοὺς μὴ θερμῶς ἀπαιτοῦντας τοὺς πιστοὺς ζῆν.

dico propter eos qvi non reqvirunt, ut fideles in vita pie agenda ferveant.

ΚΕΦ. Η. ϛ. η.

CAP. VI. v. 8.

Σεβήρου ἐκ τῆς πρὸς Εὐπράξιον Κουβικουλάριον Ἀποκρίσεως.

Severi ex Responsione ad Eupraxium Cubicularium.

Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην] καὶ τοῦτο γὰρ πυνθάνῃ, τίνος ἕνεκεν περιτέμνεσθαι τὴν ἀκροβυστίαν τοῖς πατράσιν ἐνομοθέτησε. Καὶ πρόχειρον μὲν τινες αἰτίαν ταύτην ἀποδεδώκασιν· ἐπειδή φασιν ὁ Ἀβραὰμ ἐκ τῆς χαλδαίων ἀπῆρε, χαλδαίοις δὲ ἐπετέτραπτο κατὰ τὰ πάτρια τῶν ἐθῶν ἤθη, καθὰ δὴ Μήδοις καὶ Πέρσαις s) μητράσι καὶ

Et dedit ei fœdus) Et de eo qvidem qværis, qva de causa Patribus præceptum sit præputium circumcidere? Et nonnulli qvidem obviam hanc responsionem suggerunt. Qvia, inqviunt illi, Abraham ex Chaldæorum regione abiit, Chaldæis vero, sicut & Medis ac Persis per leges avitas matribus & sororibus jungi

I 5 ἀδελ-

s) χαλδαίοις - καθὰ δὴ Μήδοις καὶ Πέρσαις] παρανόμημα hoc Magis & Chaldæis a multis adscribi observat Rich. Montacutius ad Photii locum mox citandum p. 304. cui tamen verosimile non videtur, illud Abrahamo vel σύγχρονον, vel antiquius eo fuisse; longo tamen post tempore idem subintroductum fuisse non inficiatur. Vicissim flagitii hujus antiquitas Spencero de Legibus ritualibus Hebr. lib. I. c. 4. p. 67. non inficianda visa merito est, cum Scriptura Sacra Cananitas aliosque e vicinia populos

ἀδελφαῖς ἐπιμίγνυσθαι, ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας περιτέμνεσθαι τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας τῇ οἰκειότητι τῆς σαρκὸς ἀποταξάμενοι, καὶ τοὺς τῆς συγγενείας ἀθεμίτους ἀρνούμενοι γάμους. t)

Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἄλλοι δέ φασι, διὰ τοῦτο προστετάχθαι τῷ Ἀβραὰμ καὶ τοῖς ἐξ αὐτοῦ τὴν περιτο-

licebat, ea de causa præputium carnisu resciſsum fuisse, ut propinqvitati carnis hoc modo renunciarent, & illegitimas ex cognatione nuptias abominarentur.

Et post pauca: Alii vero dicunt, Abrahamo & ejus posteris circumcisionem præceptum

μήν,

Mosis ævo talium facinorum reos peragat *Levit.* XIIX, 9. seq. & c. XX, 17. sq. Confer quæ ex veteribus huc attulerunt testimonia, Tiraquellus lib. VII. Connubial. num. 22. *Herm. Witsius* in Miscellan. Ægypt. lib. II. c. 6. p. 98 & *Jo. Clericus* in Commentar. ad Levit. XIIX, 7. 8. de Persis specialim lege *Photium* de Legibus Specialibus ad Præceptum VI. & VII. & *Diogenem Laertium* IX. 83.

t) γάμους] Eandem hanc circumcisionis Abrahamo & posteris ejus præscriptæ rationem affert Photius epist. 205. p. 302. cujus hæc sunt verba: Εἰ δὲ τῷ (forte legendum ἐπὶ τούτῳ) κἀκεῖνο δοκεῖ, ὡς γένος μὲν Χαλδαίων ἐχρημάτιζεν Ἀβραάμ· τὸ δὲ καὶ μητράσι καὶ θυγατράσι, καὶ ἀδελφαῖς ἐκθέσμῳ νόμῳ συνανεφύρετο. Ἵνα οὖν μὴ τοῖς πατρῴοις ἔθεσι μήτε αὐτὸς, μήτε τὸ ἐξ αὐτοῦ γένος καταμιαίνοιτο, τέμνεται, φασι, τὴν ἀκροβυστίαν εἰς ἀθέτησιν τῆς τοιαύτης ἀῤῥητοποιίας καὶ γίνεται αὐτῷ τῆς οἰκείας σαρκὸς ἡ περιτομὴ διαίρεσις τῆς προσεχοῦς συγγενείας καὶ ἀποστροφὴ, ὅσαγε εἰς ὁμιλίαν γαμικήν.

μήν, ἵνα δῆλον εἴη, ὡς ἐξ αὐτῶν ἔσαι ὁ Χρισὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. u) Αμήν.

esse, ut indicaretur, ex ipsis Christum qvod ad carnem natum iri, qvi super omnes est DEus benedictus in sæcula. Amen.

Τοῦ αὐτοῦ.

Γινώσκομεν τὸ, ὡς ἡ ἐν σαρκὶ περιτομὴ τυπικῶς γινομένη τὸ παλαιὸν εἰκόνα ἐπεῖχε τοῦ σωτηρίου βαπτίσματος x) διὰ τῆς ἀποβολῆς τῆς ἀκροβυςίας τὴν ἄρνησιν δηλοῦσα τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως, καὶ υἱοὺς ποιοῦσα περιτεμνομένους Θεοῦ. y)

Ejusdem.

Cognoscimus id qvidem, qvod circumcisio olim in carne typice facta imaginem retulit baptismi salutaris, qvandoqvidem rejectione præputii indicavit necessariam carnalis generationis abnegationem, & ex circumcisis filios DEI fecit.

Τοῦ αὐτοῦ.

Εν πρώτοις Ισαὰκ τῇ

Ejusdem.

Inter primos Isaacus

ὀγδόῃ

u) Rom. IX. 5.

x) βαπτίσματος] Convenienter huic Photius l. c. ait τὴν περιτομὴν ἐν ἑαυτῇ τὸν τοῦ θείου βαπτίσματος προδιατυποῦσαν καὶ προανακηρύττουσαν χάριν καὶ δύναμιν. Idem ep. 248. τύπος ἦν καὶ σύμβολον τοῦ βαπτίσματος ἡ περιτομή. Confer plura veterum loca apud *Suicerum* Tom. II. Thesauri Ecclesiast. p. 694. *Spencerum* l. c. p. 60. & Interpretes loci *Coloss.* II, 11.

y) τοὺς περιτεμνομένους Θεοῦ] Ita scripsi pro τοῖς περιτεμνομένοις Θεοῦ.

ὀγδόῃ περιτέμνεται ἡμέρᾳ, ὅθεν καὶ οἱ Ἰουδαῖοι. ὁ δὲ Ἰσμαὴλ z) δεκατριῶν ἐνιαυτῶν ὑπάρχων, διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ Ἰσμαηλῖται οὕτω περιτέμνονται, ὡς Ἰώσηπός φησι. a)

octavo die circumciditur, qvo & Judæi idem faciunt; Ismael vero tredecim annos natus circumciditur, qvod Ismaelitis qvoqve ex eo ortis accidit, teste Josepho.

Σευήρου Ἐπισκόπου Γαβαλ. ς. 'θ.

Severi Episcopi Gabalensis, v. 9.

Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες] Ἀλλ' ἐπλήρωσε τοῦ Χριστοῦ τὴν εἰκόνα τῆς πράσεως Ἰωσὴφ ὁ πραθεὶς ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν διὰ τὰ ἐνύπνια, ᾧτινι προκατεσκεύασεν ὁ φθόνος. Ἡ γὰρ ἐπιβουλὴ τῶν ἐπιβουλευσάντων ὁδὸς προκοπῆς ἐγένετο τῷ

Sed Patriarchæ invidia commoti] Sed retulit Christi imaginem venditione sui Joseph, a fratribus suis ob habita insomnia venditus, cui rei invidia viam peperit. Insidiæ enim insidiantium occasio erat incrementi ei,

Φθο-

z) Ἰσμαὴλ] sic lego pro Ἰσραὴλ, sicut paulo post Ἰσμαηλῖται pro Ἰσραηλῖται.

a) ὡς Ἰώσηπός φησι] referri hoc potest vel ad Ismaelis tantum, vel una ad Ismaelitarum circumcisionem. Malim ego prius tantum: de hoc enim diserte, præeunte Sacro Codice Genes. XVII. 25. id testatur Josephus in Antiquitatibus Hebraic. c. 11. p. 19. edit. Lips. de Ismaelitis nihil memorans. Ceterum *Ambrosius* lib. II. c. II. de Abrahamo auctor est, Ægyptios, appetente anno ætatis quarto & decimo, circumcisos fuisse.

φθονουμένῳ. Εἰ μὴ γὰρ ἐπράθη, οὐκ ἂν ἦλθεν εἰς Αἴγυπτον, οὐκ ἂν τῇ γυναικὶ τοὺς ὑπὲρ σωφροσύνης ἀγῶνας ἐπεδείξατο. εἰ μὴ τοὺς ὑπὲρ σωφροσύνης ἀνεδέξατο στεφάνους, οὐκ ἂν ᾤκησε τὴν φυλακὴν, οὐκ ἂν ἑρμηνευτὴς ἐγένετο ἐν πνεύματι, οὐδ' ἂν ἄρχων Αἰγύπτου ἐχρημάτισεν.

qvem invidia premebat. Nisi enim venditus fuisset, nunqvam venisset in Ægyptum, neqve certamen continentiæ causa adversus uxorem sustinuisset. Nisi vero victoriam ex probata continentia retulisset, non ingressus fuisset carcerem, neqve interpres somniorum evasisset, adeoqve nec Dominus Ægypti fuisset renunciatus.

Σευήρου τῆς Ἀντιοχ. ἀπὸ λόγ. ρθ.

Καὶ Αἰγύπτου μὲν τὴν ἡγεμονίαν τῆς συνέσεως ἆθλον δεξάμενος, τὸν δὲ ὁμόφυλον αὐτῷ δῆμον τὸν Ἰσραὴλ ὑπερόριον ἐκεῖ μεταστάντα, λιμοῦ φυγάδα, πλουσίως ἐκθρέψας, καὶ οἷα δὴ πολίτην τὸν ξένον, καὶ πάλιν προαγορεύσας αὐτῷ τὴν ἐπὶ τὴν γῆν πατρῴαν ἐπάνοδον.

Severi Antiocheni ex Sermone CIX.

Cumqve imperium in Ægyptum prudentiæ præmium esset nactus, populumqve Israeliticum inde extorrem, & famis fuga ejectum, largiter, ac peregrinum ad instar civis nutrivisset, reditum in patriam terram eidem prænunciavit.

Εὐσεβίου τῆς Ἐμίσης b)

ς. κ.

Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωυσῆς] Ἐγέννησαν οἱ γονεῖς· εἶδον, ὅτι καλὸν, ἐφείδοντο, φοβούμενοι δὲ τὸ πρόσταγμα ἔκρυψαν. κρύψαντες δὲ ἐνικήθησαν καὶ ὥρμησαν ῥίψαι διὰ τὸν φόβον, σοφίζονται δὲ τὸ πρᾶγμα διὰ τὰ σπλάγχνα, καὶ κιβωτὸν ποιησάμενοι πρὸς μίμησιν τῆς γενομένης ἐπὶ Νῶε, καὶ τὸν θεὸν τοῦ Νῶε ἐπικαλεσάμενοι ῥίπτουσι τὸν παῖδα ἐν τῷ ποταμῷ διὰ τῆς κιβωτοῦ, ἵνα καὶ δοκῶσι πείθεσθαι τῷ προστάγματι, καὶ ἀσφαλίσωνται τὸν παῖδα. Καὶ οἱ μὲν ῥίπτουσιν, ὁ δὲ παρακελεύεται ἀγνοούσῃ τῇ θυγατρὶ Φαραὼ ἐξελθεῖν ἐπὶ τὸν ποταμὸν, ἐξῆλθεν ἀγ-

Eusebii Emisseni,

v. 20.

Qvo tempore Moses natus est] Genuerant Parentes: viderunt, esse formosum, eique pepercerunt, ac metu mandati occultarunt. Postea timore se permotos viderunt, ut occultatum abjiciendum statuerent, ex misericordia vero prudenter agentes arcam fabricant ad imitationem Noachicæ, invocatoqve Deo Noachi puerum per arcam in flumen projiciunt, ut & mandato obedivisse viderentur, & puerum tamen securum præstarent. Atqve illi qvidem abjiciunt, ille vero (Deus) filiam Pharaonis rei ignaram ad flu-

νοῦ-

b) Εὐσεβίου] Non contemnenda hæc sunt Eusebii hujus, quæ seqvuntur, fragmenta, qualia plura ex Catenis MSS. affert Cl. *Montfauconius* in notis ad Hexapla Origenis Tomo I, p. 16. b. 21. b. & sæpius alias.

νοῦσα, εὗρεν, ὃν οὐκ ἐζήτει.

Καὶ μετ' ὀλίγα. Καὶ ἐσώθη Μωυσῆς διὰ συμβόλων τῆς κοινῆς σωτηρίας τῆς Ἐκκλησίας· ἡ γὰρ κιβωτὸς ἀπὸ ξύλου ἦν, καὶ ξύλον ἀπὸ ὕδατος, καὶ σωτηρία τῷ ἀπαγορευθέντι, καὶ ἡ ἀναλαβοῦσα οὐκ Ἰουδαία, ἀλλ' ἐξ ἐθνῶν καὶ Αἰγυπτία.

Καὶ πάλιν· Ἐγένετο δὲ πάντα, ἵνα μηδὲν τῶν κατὰ Μωυσέα νομισθῇ ἀνθρώπινον. Τίνος γὰρ ἦν εἰπεῖν, ὅτι αὐτῶν ἦν Μωυσῆς; οἱ γονεῖς· ἀλλ' ἔρριψαν. Οἱ Αἰγύπτιοι; ἀλλ' οὐκ ἐγέννησαν· ἡ μήτηρ, ὅτι ἔθρεψεν; ἀλλ' ἄλλη ἔδωκε μισθούς. Οὐκοῦν ἐπειδὴ οὐχ εὑρίσκεται ἀνθρώπων, ἄνθρωπος θεοῦ. Οὗτος γεννηθεὶς καὶ σωθεὶς παιδεύεται τὰ Αἰγυπτίων. Σο-

vium prodire jubet. Prodit ipſa inſcia, invenit, qvem non qværebat.

Et poſt pauca: Et ſervatus eſt Moſes per ſymbola rerum, Eccleſiæ communem ſalutem parantium. Arca enim ex ligno erat, lignum vero ex aqva, & ſalus naſcebatur puero rejectitio, qvæqve recipiebat, non erat Judæa, ſed ex gentibus, & Ægyptia.

Et rurſus: Omnia vero ita geſta ſunt, ut nihil eorum, qvæ Moſi acciderunt, humanitus fieri crederetur. Qvis enim dicere poterat, ſuum eſſe Moſen? Num Parentes? At illi abjecerant. Num Ægyptii? at illi non genuerant. Num mater, qvia ſcilicet nutriverat? ſed alia ſolvit mercedem. Qvia igitur non inveniebatur eſſe homi-

φὸς γὰρ ἦν ὁ παιδεύων. Καὶ γὰρ ἐν τοῖς πολέμοις πέμπονται οἱ κατασκοποῦντες, ἵνα πρῶτον γνωσθῇ τῶν ἀντικειμένων τὰ ἐνθυμήματα, καὶ οὕτω καταρχὴ γένηται τῆς μάχης. Ἐπεὶ οὖν ἤμελλε κατ' Αἰγυπτίους καθοπλίζεσθαι Μωυσῆς, εὐσεβῶς ὑπεβλήθη τοῖς Αἰγυπτίοις, ἵνα τὰ Αἰγυπτίων κατασκοπήσῃ, καὶ Θεὸν ἀνθρώπων προτιμήσῃ.

num, homo erat Dei. Hic natus & servatus instituitur Ægyptiorum disciplinis. Præceptor enim erat Philosophus. Scilicet in bellis emittuntur exploratores, ut consilia hostium intelligantur, atqve sic militiæ fiat initium. Qvoniam itaqve contra Ægyptios pugnaturus erat Moses, Ægyptiis pio consilio subjiciebatur, ut Ægyptiorum res exploraret, & Deum aliqvando hominibus præferret.

Τοῦ αὐτοῦ, ς. κζ.

Ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις] Εὗρε δὲ, ὃ οὐκ ἐζήτει· ἀλλ' ἀδελφὸν πρὸς ἀδελφόν· παρήει μέσος, οὐκ ἔτι τὸν ζῆλον κινῶν, ἀλλὰ νουθεσίαν προσεβάλλετο. Μὴ ἀδίκει, φησὶν, ἀδελφός ἐστιν, ὃν ἀδικεῖς. Προσεβάλλετο τὴν προση-

Ejusdem v. 21.

Conspectus est illis certantibus] Invenit vero qvod non qværebat: fratrem scilicet fratri pngnantem. Intercedebat medius, non jam animi fervore sed admonitione usus. Ne injurius, inqvit, in eum sis: frater enim est, qvem lædis. Adhi-

γορί-

γορίαν, ἵνα δυσωπήσῃ τὴν πλεονεξίαν.

buit hanc amicam compellationem, ut intemperiem eorum ſedaret.

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀνεῖλε Μωυσῆς, οὐ θυμῷ εἴξας, οὐδὲ ὀργῇ νικηθεὶς, ζήλῳ δέ· πᾶν δὲ ὃ ἂν γένηται εἰς λόγον Θεοῦ, εὐσέβεια. Κἂν φόνος ᾖ διὰ Θεὸν, οὐκ ἔστι φόνος. Ὁ γοῦν Φινεὲς δύο ἐν μιᾷ χειρὶ φονεύσας ἤκουσεν· Ἀνέστη Φινεὲς καὶ ἐξιλάσατο, καὶ ἐκόπασεν ἡ θραῦσις. c) Διάφορος γὰρ ἡ προαίρεσις φονέος καὶ εὐσεβοῦντος, καὶ τὸ πρᾶγμα τὸ γινόμενον διὰ τοῦ Φινεὲς ἱερωσύνη μᾶλλον ἢ φόνος. Τοσοῦτον γὰρ ἴσχυσεν ὁ διπλοῦς οὗτος φόνος, τοῦ θανάτου ἐπινεμημένου τὸν Ἰσραὴλ δι' ἀσέβειαν, ὅπερ ἴσχυσε τὸ θυμιατήριον τοῦ πατρὸς Ἀαρών· d) τοσοῦτον ἴσχυ-

Ejusdem.

Suſtulit eum Moſes, non excādeſcentiæ ſuccumbens, aut ira victus, ſed zelo: qvodcunqve vero fit ad mandatum Dei, pietatis rationem habet. Si vel cædes fit propter Deum, non eſt cædes. Ita Phineas, occiſis una manu duobus, hæc audiit: *Surrexit Phineas & expiavit, & ſubſtitit plaga.* Diverſa enim eſt intentio occiſoris & hominis pii, &, qvod per Phineam factum eſt, expiationis Sacerdotalis magis, qvam cædis rationem obtinuit. Tantum enim duplex illa cædes valuit, cum mors Iſraelitas ob im-

c) *Exod.* XXV. 8.
d) *Numeror.* XVI. 47.

σε, φόνος, μᾶλλον δὲ ἡ εὐσέβεια.

Καὶ μετ' ὀλίγα· Ἃ δὲ ἐποίει, αἴνιγμα ἦν ἀγνοουμένων πραγμάτων. Τὸ γὰρ γινόμενον τοῦτο σημεῖον ἦν, ὅτι μέλλει ὁ Θεὸς διὰ Μωσέως Αἰγυπτίους ἀποκτενεῖν, τοὺς δὲ λεγομένους Ἰσραηλίτας σώζειν.

Τοῦ αὐτοῦ, ϛ. λά.

Προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι] Ἐκ βασιλείων ἐξελθὼν ποιμὴν ἐν ἐρήμῳ ἐγένετο, καὶ οὐκ ἤχθετο. Εἰ τις γὰρ θέλει σῶσαι τὴν ἀγάπην καὶ τὸ φίλτρον τὸ περὶ Θεὸν, εἴτε ἐν πενίᾳ σώζεται, εἴτε ἐν πόλεσι διαφυλάττεται, εἴτε ἐν δεσμωτηρίῳ, οὐκ ἀγανακτεῖ. Ἔχεις τούτου ἐν τῇ γραφῇ τὰ παραδείγματα.

impietatem depasceret, qvantum valebat thuribulum Patris Aaronis; Tantũ scilicet efficiebat cædes ista, vel potius pietas.

Et post pauca: Qvæ vero fecerat, ea obscure innuebant res adhuc ignotas. Qvod enim factum erat, indicabat, Deum per Mosen Ægyptios occisurum, Israelitas vero, qvi vocabantur, servaturum esse.

Ejusdem, v. 31.

Accedente vero ipso ut videret] Ex regia egressus pastor fiebat in deserto, neqve animo angebatur. Si qvis enim amorẽ & dilectionem Dei tueri cupit, non indignatur, sive in paupertate conservetur, sive in urbe aut ipso etiam carcere custodiatur. Habes hujus rei in Scriptura exempla.

Σδή-

Σεβήρου, ς΄. λγ΄.

Λῦσον τὸ ὑπόδημα] Δεῖ γὰρ ὡς ἀληθῶς πάσης νεκρᾶς καὶ σαρκικῆς φαντασίας, ὥσπερ ὑποδημάτων τινῶν λῦσαι τὸν ἐπὶ τῶν θείων θεωρημάτων ἀναβῆναι πειρώμενον νοῦν.

Severi, v. 33.

Solve calceos] Oportet enim, mentem, ad divinas contemplationes efferre ſe volentem, ab omni mortua & carnali imaginatione, tanqvam a calceis, liberare.

Σευηριανοῦ, ς΄. μ΄.

Ποίησον ἡμῖν θεοὺς] Μόσχον ὁ Ισραὴλ ἐχώνευσε, καὶ θεὸν ἠθέτησε, καὶ ἠγνόησε τὸν δεσπότην. Απέγνω τὸν εὐεργέτην, καὶ λέγει τῷ Ααρών· ποίησόν μοι θεούς. Διὰ τί, ποίησον; πῶς θεοὶ τὰ γινόμενα; οὕτως ἡ κακία τυφλώττουσα αὐτὴ ἑαυτὴν ἀφανίζει.

Severiani v. 40.

Fac nobis Deus] Vitulum Iſrael ſibi fingi curavit, & Deum repudiavit, & ignoravit Dominum ſuum. Neglexit benefactorem, & dixit Aaroni: Fac mihi Deos. Cur dixit; *fac*? qvi Dii eſſe poſſunt, qvæ fiunt? Adeo malitia cœcutiens ipſa ſe ipſum evertit.

Νικολάου τοῦ Πρεσβυτέρου e) εἰς Αμὼς Ερμηνεία, ς΄. μγ΄.

Καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς]

Nicolai Presbyteri ex comment. in Amoſum, V. 43.

Et transferam vos]

e) Νικολάου] Hujus frequens eſt in Catenis mentio, ex quibus de ætate ejus nihil certi colligas.

τȣ̃ Προφήτȣ Ἀμμῶς εἰρηκότ☉· f) μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Δαμασκȣ̃, ὁ ἅγι☉ Στέφαν☉ ἐν ταῖς Πράξεσι τὴν χρῆσιν θεὶς, μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶν☉, εἶπεν· ἀκολȣθήσας τῇ Ἑβραίων ἐκθέσει, ἢ καὶ ὅτι τέρμα τῆς Δαμασκηνῶν καὶ Σύρων χώρας ἡ Βαβυλὼν τυγχάνει· g) οἱ δὲ ἑβδομήκοντα ἐπέκεινα Δαμασκηνȣ̃ h) εἰρήκασιν.

Qvando Propheta Amos ait: *transferam vos ultra Damascum*, Sanctus Stephanus in Actis oraculum hoc usurpans ait: *transferam vos ultra Babylonem*: vel qvod Hebræorum expositionem ita seqveretur, vel etiam, qvod Babylon terminum regionis Damascenorum & Syrorum constituit. At Interpretes LXX. habent: ἐπέκεινα Δαμασκηνȣ̃.

Σευήρȣ ἐκ τῆς πρὸς τȣ̀ς ἐν τῇ μονῇ τȣ̃ Ἰσαάκȣ ἐπιςολῆς. i)

Severi ex epistola ad Monachos in monasterio Isaaci.

Ὁ τῶν Ἰȣδαίων παράνομ☉ δῆμ☉ τῷ πνεύματι ἁγίῳ διηνεκῶς ἀντιπίπτοντες, καὶ τὴν ἐναντίαν

Judæorum populus refractarius, Spiritui sancto semper resistens, & contrariam penitus

f) *Amos* V. 25.

g) τυγχάνει] vide tu Grotium ad Act. VII. 43.

h) Δαμασκηνȣ̃] ita Codex MS. sed legendum est Δαμάσκȣ, quod exstat in τοῖς ό.

i) Ἐπιςολῆς] Titulum hunc per compendiosam librarii scriptionem minus diserte expressum ita lego, qui eodem modo effertur in Catena ad Jeremiam Tom. III. p. 21.

τίαν ἀεὶ τοῖς τοῦ Θεοῦ νόμοις φερόμενοι πρὸς τὸ εὐτελὲς καὶ τὸ δι' ἡμᾶς ταπεινὸν τῆς τοῦ Θεοῦ λόγου καὶ Σωτῆρος ἐνανθρωπήσεως τυφλώττοντες οἱ ἐν σκότω περιπατοῦντες προσέπταιον. Καὶ γέγονεν αὐτοῖς ὁ λίθος ὁ ἀκρογωνιαῖος καὶ ἐκλεκτὸς καὶ ἔντιμος πέτρα σκανδάλου καὶ λίθος προσκόμματος. Καὶ οὐδαμῶς ἐνενόουν αὐτοῦ τὴν προαιώνιον ὕπαρξιν, καὶ τὴν ἐκ πατρὸς ἀσώματον γέννησιν, καὶ τὸ πρὸς τὸν γεγεννηκότα ἴσον καὶ κατὰ πᾶν ὁτιοῦν ἀπαράλλακτον.

Βασιλείου, ϛ. νέ.

Στέφανος δὲ ὑπάρχων πλήρης] k) Οἶμαι γὰρ

divinis legibus viam ingressus, ad contemtibilem & nostra causa humilem Verbi DEI & servatoris incarnationem cœcutiens, & in tenebris ambulans offendebat, factusque ipsi est lapis angularis & electus & pretiosus in petram scandali & lapidem offensionis. Nunqvam illi considerabant eum ab æterno exstitisse, & ex Patre sine corpore genitum fuisse, atqve æqvalem & immutabilem eum Patre essentiam habere.

Basilii, v. 55.

Stephanus vero plenus spiritu] Puto enim *sta-*

k) οἶμαι γὰρ] Legitur hic *Basilii* locus Tom. II. Opp. p. 156. cap. 6. de Spiritu S. *Baruchi* vero, qvi citatur, in libro ejus Apocrypho adhuc superstite c. 3. v. 3. Pro ἀκίνητος Catena MS. habebat ἀνίκητος per facilem librarii lapsum. In loco vero *Baruchi* apud *Basilium* utrinqve vox τὸν αἰῶνα præmissam habebat præpositionem εἰς, qvam etiam sensus requirit, & inter varietates lectionum affert *Bos* in sua τῶν LXX. editione.

γὰρ, τὴν μὲν ςάσιν καὶ τὴν καθίδρυσιν τὸ πάγιον τῆς φύσεως καὶ πάντῃ ςάσιμον ὑποφαίνειν, καθὸ καὶ ὁ Βαρὲχ τὸ ἀκίνητον καὶ ἀμετάθετον τῆς τȣ̃ Θεȣ̃ ἐξαγωγῆς ἐνδεικνύμενος ἔφη, τό· σὺ καθήμενος τὸν αἰῶνα, καὶ ἡμεῖς ἀπολλύμενοι τὸν αἰῶνα. Τὴν δεξιὰν δὲ χώραν δηλȣ̃ν τὸ τῆς ἀξίας ὁμότιμον. l)

Αμμωνίȣ.

Θεὸν ἰδεῖν ἀδύνατον· διὸ εἶπε δόξαν Θεȣ̃. Ταύτην τὴν δόξαν καλεῖ Θεὸν καταχρηςικῶς. Διὸ σημαντέον, ὅτι οἱ λεγόμενοι ἑωρακέναι Θεὸν, δόξαν ἑώρȣν θείαν, ἢ ἐν πυρὶ, ἢ ἐν ςύλῳ νεφέλης, ἢ ἐν

tionem & confessum soliditatem & perfectam consistentiam naturæ indicare, sicut & Baruch, immobilem & immutabilem DEI conditionem indicaturus, ait: *tu sedes in æternum, & nos perimus in ævum.* Puto vero etiam dextrum locum inferre æqvalitatem dignitatis.

Ammonii.

DEum videre non licet: propterea *gloriam DEI* videre se ait. Hanc gloriam vocat DEum abusive. Hinc notandum, qvod, qvi DEum vidisse dicuntur, divinam gloriam viderunt, sive in igne, sive in columna nubis, aut in vi-

l) τῆς ἀξίας ὁμότιμον] Simile Basilii assertum lege in calce libri ejus I. contra Eunomium Tom. II. Opp. p. 35. Ceterum profanos quoque Scriptores τὸ *sedere*, & *stare*, itemque locum a dextris eadem notione, quam hic vindicat *Basilius*, usurpare, patet ex iis, quæ Viri docti observarunt ad *Callimachi* hymnum in Apollinem v. 29. & qvæ *Pet. Daniel Huetius* ad Manil. IV. 547.

ἢ ἐν σαπφειροειδεῖ ὁράματι, ἢ ἐν ἠλεκτροειδεῖ.

Ἡσυχίου τοῦ Πρεσβυτ.
ς. νζ.

Κράζοντες δὲ φωνῇ] Ἐν γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις αὐτὸν διὰ τὴν ἐκείνων ἀπιστίαν πενόμενον πλουτεῖν πεποίηκεν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ παραστὰς, ὅπερ σὺ μὲν δοκεῖς εἶναι ταπεινὸν, ἔστι δὲ σφόδρα ὑψηλὸν, καὶ περὶ μόνου υἱοῦ ὡς θεοῦ καὶ ὁμοουσίου δυνάμενον λέγεσθαι. Ὥσπερ γὰρ ὁ υἱὸς οὐ μόνον κάθηται ἐκ δεξιῶν τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ καὶ ἐκ δεξιῶν ἵσταται. Φησὶ γὰρ ὁ Στέφανος· εἶδον τοὺς οὐρανοὺς ἀνεωγμένους· οὕτω καὶ ὁ πατὴρ ἵστασθαι m) ἐκ δεξιῶν λέγεται τοῦ υἱοῦ, ἵνα μίαν ἡμεῖς ἀξίαν υἱοῦ καὶ πατρὸς μάθωμεν.

Ἀρσενίου, ς. νη.

Καὶ ἐκβαλόντες] πύρ-

ſione, ſapphiri electrive formam referente,

Heſychii Presbyteri,
V. 57.

Clamantes vero] Cum enim Judæis ob eorum incredulitatem indigeret, eum gentibus abundare fecit, poſtqvam a dextris ſuis collocavit: qvod tu qvidem exiguum & leve putas, cum eximium valde ſit, & de ſolo filio tanqvam Deo, Patris æqvali, dici poſſit. Sicut enim filius non ſolum a dextris Patris ſedet, ſed & a dextris ſtat, Stephanus enim ait: *vidi cœlos apertos; &c.* ita & Pater ſtare dicitur a dextris filii, ut inde diſcamus, eandem eſſe filii & Patris dignitatem.

Arſenii, V. 58.

Et poſtqvam ejecerunt]

m) ἵστασθαι] Fortaſſe reſpicit noſter *Pſ.* 109, 31. qvi eſt Propheticus ad Meſſiam inprimis pertinens.

γον ᾠκοδόμουν περιπέμποντα αὐτὸν εἰς τὸν οὐρανόν.

Turrim ædificarunt, qvæ eum in cœlum perferret.

ΚΕΦ. Η. ς: ια.

Ἀμμωνίου.

Προσεῖχον δὲ αὐτῷ] Σημειωτέον, ὅτι οὐ δεῖ μὲν πλησιάζειν μάγοις, πλὴν εἰ ἀπατηθείς τις ἐποίησεν, ἀφιςάσθω ταχέως. Η γὰρ ἐπιμονὴ ἡ ἐν τοῖς κακοῖς εἰς ἔκςασιν ἄγει φροῦδον, ὥςε μὴ συνιέναι τὰ γινόμενα διακρίναι.

CAP. XIV. v. 11.

Ammonii.

Attenderunt autem ipsi] Notandum est, ad Magos non esse accedendum, eum autem, qvi errore id fecerit, mature recedere debere. Perseveratio enim in malis in stupidam ecstasin rapit, ut qvæ eveniunt, vix noris discernere.

Σευήρου ἐκ τῆς πρὸς Ἰωάννην ςρατιώτην Ἐπιςολῆς, ς. ιε.

Ὅπως λάβωσι Πνεῦμα ἅγιον] Καὶ ὁ τελείαν δοὺς τὴν χάριν τῷ Εὐνούχῳ Φίλιππος διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, τούτοις ἔδοξε μὴ τελείαν διδόναι, λόγοις ἀῤῥήτοις τισὶ, τοῦ θεοῦ τὰ τοιαῦτα προοικονομοῦντος, ἵνα καὶ τὰ μετὰ ταῦτα ἀναφύεσθαι μέλλοντα διά τινας

Severi ex epistola ad Joannem militem, v. 15.

Ut acciperent Spiritum &c.] Philippus, qvi Eunucho per sanctum baptismum gratiam perfecte contulerat, illis qvidem nunc ex parte eum non videbatur impertitus, DEO scilicet ista occultis de caussis ita moderante, ut qvi postea orituri erant ob

αἰτίας

αἰτίας ἀτελῆ βαπτίσματα πρὸς τέλειον ἀποκαθίστασθαι δόξῃ διὰ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος δόσεως, ἣν τὸ χάρισμα χαρίζεται.

certas causas imperfecti baptismi, omni numero absoluti viderentur per collationem Spiritus Sancti, qvam gratiosum illud beneficium largitur.

Θεοφίλου τοῦ Ἀλεξάνδρ.

ϛ. κ'.

Πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτὸν] Τὰς ἐκκλησιαστικὰς χειροτονίας ἠσφαλίζοντο ἐξ ὀρθῆς πίστεως καὶ βίου σεμνοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐχούσης. Ἐφόβει γὰρ αὐτοὺς τὰ ἐπὶ τοῦ Ἱεροβοὰμ n) κακὰ, ἵνα μὴ μελέτη καὶ ἔθος τοῖς ἀσεβοῦσι γίνηται χρυσίῳ νομίζειν τὴν τῆς ἱερωσύνης τιμήν.

Theophili Alexandrini,

V. 20.

Petrus vero dixit ad eum] Ordinationes Ecclesiasticas per veræ doctrinæ confessionem, vitæ piæ testimonium habentem, ratas esse jubebant. Qvæ enim sub Jeroboamo acciderant mala, timorem illis injiciebant, ne impii homines sacerdotii dignitatem argento æstimare discerent.

Σευήρου. ϛ. λ'.

Προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος] Ἐν χερσὶ μὲν ἱστόρηται φέρειν Ἡσαΐου τοῦ Προφήτου βιβλίον, καὶ φιλοπόνως μὲν ἐγκεῖσθαι τῇ ἀναγνώσει, τῇ διανοίᾳ δὲ

Severi, V. 30.

Accurrens autem Philippus] In manibus qvidem libellum Jesaiæ Prophetæ habuisse, ejusqve lectioni attente incubuisse fertur, non

n) Ἱεροβοὰμ] Lege 1. *Reg.* XIII.

μὴ γινώσκειν, ἃ διὰ γλώττης ἐφθέγγετο, καὶ ὡς οὕτως φιλοθέως αὐτὸν ἔχοντα εἶδεν ὁ τῶν καρδιῶν θεατὴς, ὁ βουλόμενος πάντας ἀνθρώπους πίστει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν o) τὸν Φίλιππον αὐτοῦ, τῶν οἰκείων μαθητῶν ἕνα, κατὰ τὴν ὁδὸν ἀδοκήτως ἐπέστησεν. Ὃς p) ἐξ αὐτῶν, ὧν ἀνεγίνωσκε, τῆς μυσταγωγίας ἀρξάμενος, καὶ τὸν τοῖς ῥήμασι προφητικοῖς ἐγκεκρυμμένον νοῦν ἀνακαλύψας, καὶ εἰς τὸ ἐμφανὲς ἀγαγὼν ἔδειξεν, ὡς ὁ ὑπὸ τῶν προφητῶν ἐπηγγελμένος ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους παρέσεσθαι, Χριστὸς ἦν Ἰησοῦς, ὁ σαρκωθεὶς ἀτρέπτως δι' ἡμᾶς τοῦ θεοῦ λόγος, ὁ ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἀχθεὶς, καὶ τὸν σωτήριον σταυρὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἐθελοντὴς ὑπομείνας, καὶ

autẽ intellectu assecutus esse, qvæ lingva proferebat. Cumqve in tali statu amore in Deũ eum ferri videret cordium scrutator, qvi vult omnes homines salvari fide & ad cognitionẽ veritatis pervenire, Philippum, unam discipulorum suorum in via præter exspectationem ei adjungit, qvi ex illis, qvæ legerat, institutionis initium faciens, sensumqve propheticis verbis reconditum recludens ac in lucem proferens, ostendit, qvod is, qvi a Prophetis tanqvam in salutem humani generis venturus promissus erat, Christus Jesus sit, verbum scilicet DEI, nostri causa, sine facta mutatione, incarnatus, instar ovis ad mactationem ductus, & salutarem crucem sponte sua

διὰ

o) 1. *Tim.* Tim. II, 4.

p) ὃς] Sic scripsi pro ὡς.

διὰ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως τοῦ θανάτου καταλύσας τὸ κράτος, καὶ πρωτότοκος ἡμῶν γενόμενος ἐκ νεκρῶν καὶ τῆς ἐλπιζομένης ἡμῶν ἀθανασίας διὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ἀπαρξάμενος, ἣν καθ' ὑπόστασιν ἥνωσεν ἑαυτῷ, ψυχὴν ἔχουσαν λογικήν τε καὶ νοερὰν, καὶ τελείαν ἡμῖν τὴν σωτηρίαν χαρίζεται.

Θεοδώρου τοῦ Ἡρακλεώτου, ς. λβ΄.

Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη] Τὸ ἑκούσιον τοῦ σωτῆρος ἐν τῇ πείρᾳ τῶν ὀκονομουμένων σημαίνεται, ὡς τὸ πρόβατον ἀγόμενον εἰς θυσίαν, ἢ ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν, ἀνάγκῃ τε δαμαζόμενα οὐδὲ βληχᾶσθαι τὸ ἐνδόσιμον ἔχει,

pro nobis perpeſſus, qvi etiam per reſurrectionem ex mortuis mortis vires fregerit, primogenitusqve adeo ex mortuis immortalitatis a nobis ſperatæ primitias retulerit in propria carne, qvam in hypoſtaſin ſuam aſſumens, anima rationali & intelligente inſtructam ſibi junxerit, perfectamqve nobis ſalutem donarit.

Theodori Heracleotæ, v. 32.

Ut ovis ad mactationem ductus eſt] Prona ſervatoris voluntas in ſuſtinendis illis, qvæ de ipſo fiebant, indicatur, qvi ſcilicet inſtar ovis ad cædem ducebatur, ſimilisqve erat agno adverſus tondentem. Sicut enim animalia alias vi continentur, ut ne balare qvidem poſſint; ita ipſe in paſſione

οὕτως

οὕτως αὐτὸς ἑκὼν ἐν τῷ πάσχειν ἀπεσιώπα.

sponte sua conticescebat.

Τοῦ αὐτοῦ, ϛ'. λγ.

Ejusdem, v. 33.

Τὴν παράνομον καὶ ἄδικον κρίσιν ἐπ' αὐτῷ γενομένην δηλοῖ, τῆς ἀληθείας κρυβείσης.

Illegitimam & injustam sententiam in eum latam declarat, veritate occultata.

Τοῦ αὐτοῦ.

Ejusdem.

Τὴν μετὰ τὴν ἀνάστασιν γενομένην δόξαν καὶ τὴν ἐν γενεᾷ q) αὐτοῦ ἀξίαν, ἣν ἡ τῶν οἰκονομηθέντων ὑπέδειξε πεῖρα, τίς ἔσται ἱκανὸς λόγῳ φράσαι, αὐτοῦ μὲν θανάτῳ ὑποβαλλομένου, πάντων δὲ εἰς ἀφθαρσίαν χάριτι αὐτοῦ ζωοποιουμένων καὶ πίστει λυτρουμένων.

Gloriam post resurrectionem ipsi collatam & dignitatem gentis suæ, qvam toleratio eorum, qvæ ipsi sustinenda erant, sperari jubebat, qvis sermone satis edisseret, dum ipse qvidem morti subjectus est, omnes vero per gratiam ejus ad immortalitatem vivificati & fide redemti sunt?

Εὐσεβίου τῆς Καισαρείας.

Eusebii Cæsareensis.

Διελθὼν αὐτοῦ τὰ πάθη ἀναπέμπει τὴν τῶν ἀκουόντων διάνοιαν ἐπὶ τὴν τῆς γενέσεως αὐτοῦ φαντασίαν, ἐπιλέγων, τὴν

Passionem ejus enarrans, audientium animum ad recogitationem generationis ejus revocat, subjungens:

q) γενεᾷ] Fideles intelligit, qvi in textu Actuum γενεᾶς nomine appellantur.

τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; τότε γὰρ μάλιστα μεῖζόν τις λήψεται θαῦμα τῆς τῶν τοιούτων ὑπομονῆς, ὅταν εἰς ἔννοιαν ἔλθῃ, τίς ὢν καὶ ὁποῖος, καὶ ἐκ Θεοῦ γεγεννημένος μονογενὴς υἱὸς, ταῦτα πάντα ὑπέστη.

generationem ejus qvis enarrabit? Tunc enim in majorem aliqvis admirationem conjicietur, qvod talia pertulerit, si perpenderit, qvod, tantus & talis cum esset, ex DEO scilicet genitus & unigenitus filius, hæc omnia sit perpessus.

Σεβήρου Ἀντιοχ. ἀπὸ λόγου μϛ.

Severi Antiocheni ex Sermone XLVI.

Ἦν γὰρ ὁ αὐτὸς καὶ ἀγενεαλόγητος, ὡς Θεὸς, καὶ κατὰ σάρκα γένος ἐπιγραφόμενος.

Ipse enim & generis serie carebat, ut DEus, &, secundum carnem, ad genus referri poterat.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πρὸς Ἰουλιανὸν συντάγμ.

Ejusdem ex Syntagmate adversus Julianum.

Τοῦ γὰρ εἰς θάνατον ἑκουσίως καταβεβηκότος ἤρθη ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ, καὶ μετεωρίσθη καὶ διήλασε, καὶ ὑπερανέβη τοὺς οὐρανοὺς, ὅτι βασιλεὺς ὑπῆρχε τῆς δόξης, καὶ ἡ αὐτὸ κατὰ φύσιν ζωὴ r)

Qvi enim sponte sua mortem subierat, ejus vita ex terra exaltabatur, ipseqve evectus & perrupit & transcendit cœlos, qvia Rex erat gloriæ, & ipse per se & secundum naturam su-

καὶ Κύ-

r) αὐτὸ κατὰ φύσιν ζωὴ] Noster hic eleganter Christum vocat αὐτοζωὴν interjecta inter vocem, ex duabus compositam, explicatione, qvæ infert, Christum vitam

καὶ Κύριος τῶν δυνάμεων καὶ θρόνον ἔχων τὸν ἀνωτάτω, καθὰ καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν οὐρανοῖς ἐπέγνωσάν τε καὶ ὡμολόγησαν, ἡ καὶ διὰ τὴν περὶ ἡμᾶς οἰκονομίαν καὶ τὴν ἑκούσιον κένωσιν τῆς κατὰ τὸ πάθος ἐπὶ γῆς ἀτιμίας καὶ αδοξίας ἠνέσχετο, τοῦτο διδούσης εὐλόγως αὐτῷ τῆς καθ' ὑπόστασιν αὐτῷ καὶ ἀδιαιρέτως ἡνωμένης σαρκός, περὶ ἣν τὸ πάθος καὶ ἡ ἐντεῦθεν ἀτιμία συνέβαινε, κατὰ θεοῦ μὲν τολμωμένη τοῦ σεσαρκωμένου, ψαῦσαι δὲ μηδὲ δυναμένη τοῦ ἀπαθοῦς, ὅπερ ἀμήχανον.

am vita, & Dominus potestatum, & thronum superne possidens, qvemadmodum & potestates cœlestes agnoverunt & professæ sunt, qvia & per gratiosam erga nos dispositionem spontaneamqve exinanitionem ignominiam & dedecus ex passione in terra pertulit, occasionem scilicet ipsi faciente carne in ipsius hypostasin assumta & indivulse unita, cui scilicet passio & ignominia inde orta obvenit qvæ DEum incarnatum incessere qvidem ausas est, sed passioni qvippe non obnoxium ne tangere qvidem valuit.

ΚΕΦ.

suam ex se habere. Ita *Dionysius Areopagita* cap. II. sect. 8. de Divinis Nominibus DEUM eodem titulo αὐτοζωῆς mactat. Eadem mente Doctores alii Christum vocant αὐτολόγον, αὐτοσοφίαν, αὐτοαλήθειαν, αὐτοδικαιοσύνην, αὐτοφῶς, & αὐτόθεον. Consule, si placet, *B. Abrah. Calovium* Systemat. Theol. Tom. III. p. 598. *Georg. Bullum* in Defensione Fidei Nicen. Sect. IV. c. I. p. 172. sqq. & 442. & *Gisbert. Voetium* in Dissert. select. Part. I. p. 442. sqq.

ΚΕΦ. Θ.

Εὐσεβίȣ, ς. κγ.

Ἀνεωγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτȣ̃] Παρεδόθη τῇ τυφλότητι ὥσπερ ϛρατιώτῃ φυλάττεσθαι, μήπως ἐκ πολλῆς τῆς προλήψεως ἄρξηται λέγειν, ὅτι φαντασία τις γέγονε, καὶ, τάχα παρήκȣσα τὴν φωνὴν, καὶ, πῶς ἄνωθεν ἔκραξεν, ὃν κάτω ἐγὼ ᾔδειν. Ἵν' ȣ̃ν μὴ τὰ τοιαῦτα μερίζηται ἡ διάνοια, παρεδόθη τῇ τυφλότητι.

Σευήρȣ τȣ̃ Ἀντιοχέως, ς. κε.

Λαβόντες δὲ οἱ μαθηταὶ] Διὰ τȣ̃ τείχȣς ἐχαλᾶτο καὶ διεσώζετο, καὶ φυγὰς ἦν μετὰ ταῦτα μυρίων θαυμάτων ἐργάτης τεράτων τε καὶ δυνάμεων, ὡς αὐτός πȣ γράφων φησὶ, s) καὶ ἡ πεῖρα

CAP. IX.

Eusebii, v. 23.

Apertis vero oculis ejus] Tradebatur cœcitati, tanqvam militi observandus, ne præjudicio forte ductus dicere auderet: phantasiæ hoc fuit opus; aut; fortasse vocem non recte percepi: aut; qvomodo superne clamavit, qvem infra cognitum habui? Ne igitur ratio hæc afferret, cœcitati emancipatus fuit.

Severi Antiocheni,

c. 35.

Accipientes vero discipuli] Per murum demittebatur & liberabatur, cumqve aufugisset, multorum postea miraculorum, signorum & portentorum erat auctor, qvemad-

ἐδι-

s) φησὶ] vide 2. *Cor.* XII. 12. ubi σημεῖα, τέρατα καὶ δυνάμεις a se editas memorat.

ἐδίδαξεν. Ἔδει γὰρ αὐτὸν τέως δοκιμασθῆναι τοῖς πάθεσι, καὶ καθάπερ ἐν χαλκείῳ τύπτεσθαι ταῖς προσβολαῖς, ἵν' ἐφ' ἑαυτῷ πληρώσῃ τὴν θείαν μαρτυρίαν τοῦ προηγορευκότος Χριστοῦ, t) ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς ἐστί μοι οὗτος, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασιλέων, υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ τὰ ἑξῆς.

modum ipſe alicubi ſcribit, & experientia docuit. Tunc enim calamitatibus eum probari oportebat, & velut in officina ferraria contundi ictibus, ut in ſe impleret divinum Chriſti, idem prædicentis, teſtimonium: hic mihi eſt vas electum, ut portet nomen meum coram gentibus & Regibus, filiisqve Iſrael, &c.

ΚΕΦ. Ι. ς. β.

Σευήρου ἐκ τῆς πρὸς Κωνσταντῖνον ἀπὸ ὑπάτων u) Ἐπιστολῆς.

Θεοσεβὴς μὲν βιοτὸν, τὴν δὲ τῆς θεοσεβείας θύραν ἀγνοῶν Ἰησοῦν τὸν μέγαν θεὸν, τὸν ἐν εὐαγ-

CAP. X. v. 2.

Severi ex epiſtola ad Conſtantinum Exconſulem.

Prius qvidem qvod ad vitam, pietatis vero oſtium, Jeſum, ignorans, Deum maximum,

γελι-

t) τοῦ προηγορευκότος Χριστοῦ] ita omnino ſcribendum pro τοὺς προηγορευκότας Χριστὸν, quod erat in MS. Innuit enim noſter dictum Domini noſtri ad Ananiam Act. IX. 15.

u) ἀπὸ ὑπάτων] plures hujusmodi loqvendi formulas lege apud Chilmeadum ad Malelam p. 325.

γελίοις μεγαλοφώνως βοήσαντα· ἐγώ εἰμι ἡ θύρα, δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὑρήσει. x) Καὶ δὴ καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ τῶν οἰκείων λειτουργῶν ἄγγελον ἕνα πρὸς τὸ τῆς ἀληθείας φῶς ποδηγήσοντα καὶ ὑποσημανοῦντα τὴν τῆς σωτηρίας ὁδόν.

qvi in Evangeliis alta voce clamat: *ego sum janua: per me si qvis intraverit, servabitur & ingredietur, & egredietur, & pascuum inveniet.* Proinde & misit ad eum ex ministris suis angelum unum, qvi eum ad lucem veritatis perduceret, & salutis viam subindicaret.

Σευήρου τοῦ Γαβαλ. ς. δ'.

Severi Gabalensis, v. 4.

Ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ] Ἐπειδὴ εἶδεν ὁ τῆς ἀληθείας ὀφθαλμός, ὁ θεῖος κριτής, ὅτι καλὰ μὲν τὰ ἔργα, νεκρὰ δὲ ἐπεὶ πίστιν οὐκ ἔχοντα, ἀποστέλλει βραβεύοντα τοῖς ἔργοις ἄγγελον, ὥστε τοὺς καλῶς ἀθλοῦντας στεφανῶσαι τῇ πίστει, y) ὡς

Ille vero intuitus ipsum] Qvia oculus veritatis, divinus judex, vidit, bona qvidem esse opera, sed mortua tamen, fide scilicet carentia, mittit Angelum præmium operibus allaturum, ut deinde recte certantes fide corona-

x) Joh. X. 9.

y) ἐπειδὴ τῇ πίστει] Locum hunc, sed non allegato auctore, affert Oecumenius in Catena sua p. 93. ubi tamen pro ἀληθείας minus emendate legitur εὐηθείας, qvæ vox ad θεῖον κριτὴν non admodum quadrat. Vicissim ex Oecumenio malim hic legere βραβεύσοντα

φησὶν ὁ Ἄγγελος, Κορνήλιε, αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι ἀνέβησαν. Τί μοι τὸ λεῖπον εἰς δικαιοσύνην; ἀλλὰ πέμψαι εἰς Ἰόππην, καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον, ὃς ἐλθὼν λαλήσει σοὶ ῥήματα, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου. Οὐκοῦν οὐκ ἔχει τὰ ἔργα σωτηρίαν. Εἰ γὰρ ἐξ ὧν Πέτρος κηρύσσει, σώζεται καὶ αὐτὸς καὶ ὁ οἶκος, οὐκ εἶχεν οὐδέπω ἐκ τῶν ἔργων τὴν σωτηρίαν, ἕως αὐτῷ 2) τοῖς ἔργοις ἐβράβευσεν ἡ πίστις. Διὰ τοῦτο

re posset, qvemadmodum Angelus ait: *Corneli, preces tuæ & eleemosynæ adscenderunt.* Qvid igitur (dicere is poterat) mihi ad justitiam deest? *Mitte* (respondebat) *Joppen, & advocari jube Simonem, cui cognomen est Petri, qvi, ubi advenerit, loqvetur ad te verba, per qvæ tu & tota domus tua salvabitur.* Itaqve opera non secum ferunt salutem. Si enim ex iis, qvæ Petrus prædicabat, servatur & ipse & domus ejus, non certe ex operibus salutem nanciscebatur, donec ad opera ejus accederet fides.

καὶ

pro βραβεύοντα, qvemadmodum & τὸν καλῶς ἀθλοῦντα, cum de uno Cornelio sermo sit, prætulerim illi, qvod hic legitur, τοὺς καλῶς ἀθλοῦντας. Interpres Latinus ibi vocem βραβεύσοντα dupliciter convertit per: *qui opera dirigat, eisqve præmium acqvirat.* Et utraqve notio omnino eidem verbo subjicitur. Prior etiam paulo post in ipsa hac expositione locum obtinere videtur præ illa altera.

2) αὐτῷ] legere malim αὐτοῦ.

καὶ Πέτρος ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰόππης καὶ θεασάμενος τοῦ Θεοῦ τὴν χάριν ἐκχυθεῖσαν ἐν τοῖς τότε νενομισμένοις ἀλλοφύλοις ἐπιγνώμων γενόμενος τῆς τοῦ Θεοῦ κρίσεως λέγει· ἐπ᾽ ἀληθείας καταλαμβάνομαι, ὅτι οὐκ ἔστι προσωπολήπτης ὁ Θεὸς, ἀλλ᾽ ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν, καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην σώζεται, ἀλλὰ δεκτός ἐστι, τουτέστιν ἄξιος γίνεται τοῦ δεχθῆναι. Δεῖ τοίνυν προλάμπειν τῶν ἔργων τὴν πίστιν, καὶ ἀκολουθεῖν τῇ πίστει τὰ ἔργα, μήτε τὴν πίστιν ὑβριζέτω ἡ ἀκαρπία, μήτε τὰ ἔργα ὑβριζέσθω a) τῇ ἀπιστίᾳ.

Propterea & Petrus veniens ex Joppe, & Dei gratiam perspiciens, in eos, qvi alienigenæ credebantur, effusam, cognitamqve habens Dei sententiam, dicit: *in veritate percipio, quod Deus personam non recipiat, sed in qvacunqve gente, qvi timet eum & justitiam operatur, salvatur*, seu *acceptus est*, i. e. dignus, qvi recipiatur. Itaqve fidem oportet prælucere operibus, opera autem seqvi fidem. Proinde fidei fraudi non esse debet sterilitas operum, nec opera incredulitati.

Εὐαγγελίου, ς. ια.

Καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν] b) Τέσσαρες ἀρχαὶ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, δηλοῦσι,

Evagrii, *v. 11.*

Et videt cœlum] Qvatuor illa initia subinnuunt qvatuor e-

a) ὑβριζέσθω] ita scribendum puto pro ὑβριζέτω, quod dandi casus non patitur. Sensus est, cavendum esse, ne incredulitas deturpet opera alioqvin bona.

b) τέσσαρες] Locum hunc nonnihil aliter affert *Oecu-*

λῦσι, καὶ τὸ φανὲν σκεῦος τὸν παχύτερον κόσμον σημαίνει, καὶ τὰ διάφορα ζῶα τῆς τῶν ἀνθρώπων καταστάσεώς ἐστι σύμβολα. Τέσσαρσιν Ευαγγελίοις c) δεδεμένην τὴν Εκκλησίαν, ἐν ᾗ ὑπῆρχε πάντα τὰ ἔθνη. Ισως ἐπὶ γόνατα κείμενος εἶδε τὴν ὀπτασίαν· ἐμοὶ δοκεῖ καὶ τὸ κήρυγμα εἶναι, ὅτι θεῖον ἦν τὸ γινόμενον, τότε ἄνωθεν ἰδεῖν, τότε ἐν ἐκστάσει γινέσθαι, καὶ τὸ φωνὴν ἐκεῖθεν ἥκειν. d) Καὶ

lementa, vas vero apparens mundum concretũ indicant, diversa autẽ animalia diversam hominũ conditionem adumbrant. Sindon est Ecclesia, qvam qvatuor Evangeliis colligatam vidit, in qva gentes omnes exsistebant. Fortasse genubus procumbens vidit hanc visionem. Mihi vero videtur id omne indicio esse, divinitus ea, qvæ gerebantur, facta esse, qvod superne illa vidit, qvod in ecstasi contigerint, qvodqve vox inde delata sit. Qvod

menius p. 95. sed ita tamen, ut ab eodem auctore omnino repetitus sit.

c) τέσσαρσιν Ευαγγελίοις] exciderunt hic nonnulla, ex Oecumenio l. c. in versione mea suppleta, & Græce forte ita exprimenda : Σινδὼν δηλοῖ.

d) ἥκειν] hic posui τελείαν στιγμὴν pro eo, qvod MS. eadem serie orationem producit. Duo enim *Evagrius* hic probare velle videtur ex iis, qvæ visionem istam comitabantur, nempe primum, divinam fuisse visionem, deinde, puritatis indicia Petro data esse. Inter hæc vero puritatis indicia merito numero τὸ τρὶς ὁμολογῆσαι

Καὶ τὸ τρὶς ὁμολογῆσαι, ὅτι ἀκάθαρτα e) ἦν, καὶ τὸ ἐκεῖθεν ἥκειν, καὶ τὸ ἐκεῖθεν ἀνασπασθῆναι· μέγα δεῖγμα καθαρότητος. Διὰ τί δὲ καὶ τοῦτο γίνεται; Διὰ τοὺς μετὰ ταῦτα, οἷς μέλλει ἐξηγεῖσθαι, ἐπεὶ αὐτὸς ἤκουσεν, ὅτι εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε. f) Εἰ γὰρ καὶ περιτομῆς g) ἐδεήθη καὶ θυσίας h) ὁ Παῦλος, πολλῷ μᾶλλον τότε ἐν ἀρχῇ τοῦ κηρύγματος, ἀσθενεστέρων ὄντων αὐτῶν.

vero item ter renunciatum sit, ea non esse impura, qvod è cœlo & venerint, & eo redierint, argumento erat insigni puritatis. Cur vero hæc omnia sic fiunt? Propter eos, qvos posthac edocturus erat, cum antea ipse audivisset, præceptum; *in viam gentium ne abeatis.* Qvod si enim Paulus & circumcisione & sacrificiis uti debuit, multo magis eo tempore talia fieri debebant, cum adhuc essent infirmiores.

Σευήρου ἐκ τῆς πρὸς Αναστάσιον Διάκονον. Επιστολῆς, ς. μά.

Οἵτινες συνεφάγομεν]

Severi ex Epistola ad Anastasium Diaconum,

V. 41.

Qvi una comedimus]

L 3 Καὶ

qvod tamen in Oecumenio p. 97. perperum ad priorem classem refertur.

e) ἀκάθαρτα] Lege οὐκ ἀκάθαρτα. Ita enim reqvirit contextus.

f) *Matth.* X. 5.

g) περιτομῆς] Paulus enim Timotheum, ne Judæos offenderet, circumcidendum curavit, Actor. XVI. 3.

h) θυσίας] innuit procul dubio Actor. XXI. 26.

Καὶ μὴν καὶ καινὴν. βρῶσιν συνέφαγεν οὐ κατὰ τὴν προτέραν τάξιν, ἣν συνήθιεν αὐτοῖς καὶ συνέπινε πρὸ τῆς ἀναστάσεως. Τότε γὰρ κατὰ πάντα χωρὶς ἁμαρτίας ὁμοιωθεὶς ἡμῖν ἤσθιε καὶ ἔπινε, καθάπερ ἡμεῖς, ἑκὼν ἐνδιδοὺς τῇ σαρκὶ τὴν τῆς τροφῆς χρείαν ἐπιζητεῖν. Διὸ καὶ τὸ τῆς πείνης βουλόμενος προσήκατο πάθος· μετὰ δέγε τὴν ἀνάστασιν οὐκέτι κατὰ χρείαν ἔφαγε καὶ ἔπιεν, ἀλλὰ μόνον πιστούμενος καὶ ἐπιδεικνὺς τοῖς οἰκείοις μαθηταῖς καὶ τοῖς μετὰ ταῦτα δι' ἐκείνων πιστεύειν μέλλουσι, τὴν ἀληθῆ φύσιν τοῦ σώματος, ὃ i) καὶ πέπονθεν ἑκὼν καὶ ἀνέστη τε θεοπρεπῶς, πανταχόθεν ἀπελαύνων τὴν τῆς ἐπαράτου δοκήσεως καὶ φαντασίας ὑ-

Novum ſcilicet cibum cum illis cepit, non ſecundum priſtinam rationem, juxta qvam ante reſurrectionem cibum & potum cum illis cepit. Tunc enim per omnia, ſed ſine peccato, ſimilis nobis factus edit & bibit, ſicut nos, ſponte ſua carni appetitum ciborum relinqvens. Propterea & ſponte famis ſenſum ſuſtinuit. Poſt reſurrectionem vero non amplius ad neceſſitatem corporis edit aut bibit, ſed tantum ut diſcipulis ſuis, & iis, qvi poſthac eorum opera credituri ſint, fidem faceret, corpus ſuum vere naturale fuiſſe, qvod & ſponte paſſum ſit, &, convenienter divinitati ſurrexerit, hoc ipſo

πό-

i) ὃ] malim legere ὃς ut referatur ad Chriſtum, non vero ad σῶμα. De hoc enim non dici poteſt ἀπελαύνων, qvæ vox ſeqvitur.

πόνοιαν. Ταύτην οὖν καὶ καινὴν βρῶσιν καὶ πόσιν ἐκάλεσε τὴν μετὰ τὴν ἀνάστασιν γενομένην αὐτῷ μετὰ τῶν μαθητῶν, οὐ κατὰ τὴν προτέραν συνήθειαν.

Σεβήρου ἐκ τῆς πρὸς Σόλωνα Ἐπίσκοπον Ἐπιστολῆς τῆς κατὰ Εὐχιτῶν, ς. μδ.

Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου] Διά τοι τοῦτο καὶ παρὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ κηρύγματος, ὅτε κατήγγειλον οἱ Ἀπόστολοι τὸ Εὐαγγέλιον οἱ τυγχάνοντες τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, εἰς ἀπόδειξιν τοῦ, πνεῦμα ἅγιον εἰληφέναι, καὶ γλώσσαις ἐλάλουν καὶ προεφήτευον. Ὅτε γὰρ ἤκμαζε τὰ τῆς ἀπιστίας, τότε κατὰ τὸ χρειῶδες ἤνθει τὰ θαύματα, τῆς δὲ πίστεως πληθυνθείσης

execrandam suspicionem externæ apparentiæ & phantasiæ amolitus. Hunc igitur novum cibum & potum vocavit, qvi ipsi post resurrectionem, non eodem, qvo antea, modo in promtu fuerit.

Severi ex epistola ad Solonem Episcopum quæ contra Euchetas scripta est, v. 44.

Adhuc loqvente Petro] Propterea etiam sub ipsum præconii initium, qvando annunciarunt Evangelium Apostoli, baptismi participes facti, ut appareret, se Spiritum Sanctum accepisse, & lingvis peregrinis locuti sunt, & vaticinia ediderunt. Qvando enim incredulitas crevit, etiam miracula, prout res exigebat, efflorescebant, qvibus nunc, fide amplificata, non

ἐ δεῖ σημείων. Ου γὰρ πρὸς ἐπίδειξιν γίνεται τὰ παρὰ τοῦ θεοῦ, πρὸς σωτηρίαν δὲ καὶ θεραπείαν, καὶ τὴν τῶν μετεχόντων εὐεργεσίαν.

opus eſt. Qvæ enim fiunt a DEO, ad oſtentationem non ſpectant, ſed ad ſalutem & medicinam & commodum eorum, qvi illorum participes redduntur.

ΚΕΦ. ΙΑ.

Σευήρου, ς. κς'.

Χρηματίσαι τε πρώτως] Χριστιανὸς γὰρ ὄνομα πολυθείας ἀντίπαλον. k)

CAP. XI.

Severi, v. 26.

Appellari primum] Chriſtiani enim nomen polytheiſmo contrarium eſt.

Αμμωνίου.

Σημειωτέον, ὅτι μᾶλλον διὰ τοῦτο ἡ Αντιόχεια θρόνου ἠξιώθη ἀρχοντικοῦ, ἐπειδὴ ἐκεῖ πρῶτον ἐχρημάτισαν οἱ πιστοὶ χριστιανοί. l)

Ammonii.

Notandum eſt, qvod propterea potiſſimum Antiochia ſede Epiſcopali inſtructa eſt, qvia fideles ibi primum Chriſtiani appellati ſunt.

ΚΕΦ. ΙΒ.

k) Severi hunc, & ſequentem Ammonii, locum attulit etiam *Oecumenius* p. 103.

l) Hæc aliter *Oecumenius* l. c. ἐχρημάτισαν οἱ μαθηταὶ καλεῖσθαι χριστιανοί. Vides hic additum τὸ καλεῖσθαι, qvo non opus eſt, cum χρηματίζειν in ſe eam, qvam hic tuetur, ſignificationem inferat. Vid. *Lamb. Bos* in Exercitat. ad N. T. p. 107.

ΚΕΦ. ΙΒ.

Σευήρου ἐκ τῆς πρὸς Μήτραν πρωτεύοντα Ἐπιστολῆς, ς. έ.

Προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενὴς] Τοῦτο καὶ ὑμᾶς ἡμῖν τοῖς βραχέσι παρακαλοῦμεν συνεισφέρειν, καὶ ἱκετείαις καὶ δάκρυσι. Τὰ γὰρ κοινὰ πάθη τῆς Ἐκκλησίας καὶ κοινῆς δεῖται δεήσεως. Ουτω γὰρ καὶ Πέτρου, τοῦ κορυφαίου τῶν Ἀποστόλων, ἐν τῇ φυλακῇ δυσὶν ἁλύσεσι δεδεμένου, καὶ φρουρᾷ στρατιωτῶν παραδεδομένου φησὶ τὸ βιβλίον τῶν Πράξεων. Προσευχὴ δὲ ἦν κ. τ. λ. Τοῦ τοίνυν Ἀποστόλου τῆς συμμαχίας δεηθέντος τῶν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀναπεμπομένων εὐχῶν, πῶς ἡμεῖς οἱ ἀτελεῖς καὶ τῇ ἁμαρτίᾳ σύντροφοι μὴ πολλῷ μᾶλλον αἰτήσωμεν ταύτας ἡμῖν συνεισφέρεσθαι παρὰ τῶν πιστῶν, γνησίων μελῶν ὄντων τῆς ἐκκλησίας καὶ

CAP. XII.

Severi ex epiſtola ad Metram Præſidem, v. 5.

Preces vero erant continuæ] Hoc ipſum ut vos precibus & lacrymis nobis conferatis, brevibus exhortamur Communes enim Eccleſiæ adflictiones communibus etiam precibus indigent. Ita enim de Petro, Apoſtolorum principe, in carcere duabus catenis vincto, & militum cuſtodiæ tradito, Actorum liber refert: *Preces vero fiebant &c.* Cum itaqve Apoſtoli ſubſidio precum, ab Eccleſia factarum, indigerent, qvomodo nos, homines illis imperfectiores, & peccatis innutriti, non multo magis precabimur, eas a fidelibus in nos conferri, qvi genuina ſunt Eccleſiæ mem-

πεπαιδευμένων στενάζειν μετ' αἰσθήσεως θεοφιλοῦς καὶ πνευματικῆς.

ΚΕΦ. ΙΓ.

Σευήρου ἐκ τῆς Ἐπιστολῆς πρὸς Μάρωνα, ς. λ'.

Ο δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν] Μὴ θορυβείτω m) δέ σε τὸ, τὸν Ἰησοῦν ἐγηγέρθαι ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγεσθαι. Εἰ γὰρ Ἰησοῦς οὐκ ἄλλος ἐστὶν ἢ ὁ λόγος σαρκωθεὶς, οὗτος δέ ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ πατρὸς, δι' ἧς ἅπαντα ἐνεργεῖ, κατὰ τό· Χριστὸς θεοῦ δύναμις καὶ θεοῦ σοφία n) αὐτὸς ἑαυτὸν ἀνεστηκέναι νοηθήσεται, καὶ ἐγηγέρθαι λεγόμενος ὑπὸ τοῦ Πατρὸς, ἐφ' ὃν ὡς ἀρχὴν καὶ αἰτίαν ἄχρονον ἀπαν-

bra & cum ſenſu ſpirituali ac divini amoris pleno precari didicerunt.

CAP. XIII.

Severi ex Epiſt. ad Maronem, v. 30.

DEUS vero excitavit ipſum] Ne turbet te, qvod Jeſus a DEO excitatus dicitur. Si enim Jeſus non alius eſt, qvam verbum incarnatum, ille vero eſt potentia Patris, per qvam omnia operatur, ſecundum illud, qvod dicitur: *Chriſtus DEI eſt potentia & DEI ſapientia*, facile intelligetur, eum ſe ipſum excitaſſe; etiamſi a Patre ſuſcitatus dicatur, qvippe ad qvem, tanqvam ad principium & cauſam

τα ἀνα-

m) Textus Actuum l. c. legit οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες.

n) μὴ θορυβείτω) Locum hunc, ſed non ſine mutatione, integrum affert *Oecumenius* p. 113. Ubi inter cetera pro δι' ἧς legitur δι' οὗ. Malim tamen prius, ut ſermo referatur ad δύναμιν.

τα ἀναφέρεται, ἐπεὶ καὶ αὐτός φησι· λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. o)

Ἡσυχίου τοῦ Πρεσβυτέρου,

ς. λγ'.

Ὡς καὶ ἐν ψαλμῷ γέγραπται] p) Ταῦτα τῇ ἐνανθρωπήσει τοῦ Χριστοῦ πρέπει δήπου τὰ ῥήματα, ἥτις χρονικὴν εἶχε τὴν ἐπιφοίτησιν. Τὰ γὰρ σήμερον καὶ αὔριον ἡμερῶν ἐστι παραστατικόν. Ἀχρόνως γὰρ παρὰ τοῦ Πατρὸς ὡς καὶ παῖδες αἱρετικῶν ὁμολογοῦσι, τίκτεται.

Σευήρου ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον Ἀλεξανδρ. Ἐπιστολῆς, ς. λδ'.

Ὅτι δὲ ἀνέστησιν αὐτὸν] ψεύδεται γοῦν ὁ λέγων ὁμολογεῖν τὸ σῶμα τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος Χριστοῦ παθητὸν, ἤτοι παθῶν

æternam omnia referuntur: prout & ipse ait: *solvite templum hoc, & intra triduum illud excitabo.*

Hesychii Presbyteri,

v. 33.

Sicut & in Psalmo scriptum est] Hæc verba in Incarnationem Christi omnino qvadrant, qvæ in tempore se exseruit. Voces enim *hodie* & *cras* dies inferunt. A Patre enim ante tempus, qvod & hæreticorum filii profitentur, gignitur.

Severi ex Epistola ad Timotheum Alexandrinum, v. 34.

Qvod vero suscitavit ipsum] Mentitur itaqve qvi dixerit, se corpus DEI & Salvatoris Christi passioni obnoxium

δεκτι-

o) 1. *Corinth.* I, 24.

p) *Joh.* II, 19.

θεκλικὸν, καὶ κατὰ ταυτὰ λέγων αὐτὸ καὶ πρὸ τῆς ἀναστάσεως ἄφθαρτον, τουτέστιν ἀπαθὲς καὶ ἀθάνατον. Τὴν γὰρ κατὰ τὸ ἀναμάρτητον ἀφθαρσίαν πρόδηλον ὡς εἶχεν ἐξ αὐτοῦ τοῦ καιροῦ τῆς σαρκώσεως. q)

profiteri, & ſimul tamen idem etiam ante reſurrectionem incorruptibile h. e. a læſione immune & immortale ſtatuat. Manifeſtum enim eſt, corpus Christi ex eo, qvod peccato non obnoxium eſt, incorruptibilitatem inde ab incarnationis tempore poſſediſſe.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Αἰδεσσηνοὺς Ἐπιστολ.

Ejusdem ex Epiſtola ad Edeſſenos.

Ἀφθαρσίας χωρίον ἀπεργασαμένη τὸν τάφον. Ἐξ αὐτοῦ γὰρ ἡμῖν ἐγερθεὶς ὁ Χριστὸς ὡς ἀφθαρσίας ἀληθῶς ἡγεμὼν ἀνατέταλκεν, ἵνα καὶ ἡμεῖς ἐκ τῶν τάφων διαναστάντες κατὰ τὴν ἐλπιζομένην ἀνάστασιν ἐν νεφέλαις αὐτῷ τὸ δεύτερον ἐρχομένῳ μετὰ δόξης εἰς ἀέρα προσαπαντήσωμεν.

Incorruptibilitatis ſedem ſepulchrum conſtituit. Ex eo enim excitatus Chriſtus, tanqvam verus incorruptibilitatis auctor effloruit, ut & nos ex ſepulchris aliqvando proditūri per eam, qvam ſperamus, reſurrectionem, ipſi, ſecunda vice in nubibus cum gloria adventuro, in aëre occurramus.

Ἡσυχίου

q) Id ſibi vult noſter, corpus Chriſti tum ante tum poſt reſurrectionem corruptioni non fuiſſe obnoxium. Confer *Oecumenium* p. 114.

Ἡσυχίου τοῦ Πρεσβυτ.

ϛ. λέ.

Οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου] Ὁ γὰρ Χριστὸς κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ πάθους καὶ τὴν ψυχὴν ἑαυτοῦ καὶ τὸ σῶμα χωρὶς φθορᾶς ὡς θεὸς διεφύλαξεν.

ΚΕΦ. ΙΔ.

Σευήρου ἐκ τῆς πρὸς Αββί r) Ἐπισ.

Ὃς ἐν ταῖς παρῳχημέναις γενεαῖς] Καὶ γὰρ οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν ἀφῆκεν ὁ θεὸς ἐν ἑκάστῃ γενεᾷ τὰ ποδηγοῦντα τοὺς ἀνθρώπους πρὸς δικαιοσύνην ἀποτελῶν. Τὸ γὰρ αὐτεξούσιον οὐ βιαζόμενος εἴασε πάντας ἀνθρώπους πορεύεσθαι κατὰ τὸ σφίσι δοκοῦν. Αὐτὸς δὲ ἐκεῖνα διαπαντὸς ἐνήργει, τὰ δι' ὧν ἐνῆν λογικοὺς ὄντας αὐτοὺς τὸν δημιουργὸν ἐννοεῖν.

Heſychii Presbyteri,

V. 35.

Non permittes ſanctum tuum videre] Chriſtus enim tempore paſſionis ſuæ & animam ſuam & corpus a corruptione, ut DEus, immune conſervavit.

CAP. XIV.

Severi ex Epiſtola ad Abb.

V. 16.

Qui in præteritis generationibus] Neqve enim non teſtatum ſe fecit DEus, qvi in omni ætate nihil eorum omiſit, qvæ homines ad juſtitiam perducere poſſent. Arbitrii enim libertatẽ non cogens, permiſit, ut homines pro lubitu verſarentur. Ipſe vero ea ſemper præſtat, qvibus opus erat, ut ipſi, ratione utentes, conditorem cognoſcerent.

ΚΕΦ. ΙΕ.

r) Αββί] Non ſatis adſeqvor hoc ſcriptionis compendium.

ΚΕΦ. ΙΕ.

Τοῦ αὐτοῦ ἀπὸ λόγου κή ς. γ.

Αὐτοὶ μὲν οὖν προεκπεμφθέντες S)] Ταῦτα εἴρηται κατὰ τὴν πρόχειρον ἔννοιαν, κατὰ δὲ τὴν ὑψηλὴν καὶ ἀνηγμένην καὶ ἀληθῆ, θάλασσαν τὸν κόσμον τοῦτον εἶναί φησι διὰ τὸ ἄστατον καὶ ῥέον τοῦ βίου κλυδώνιον, οὗ τῶν Ἀποστόλων οἱ πόδες ἐπιβάντες ἐτάραξαν ὕδατα πολλὰ, τὰ ἐγκόσμια καὶ φιλήδονα καὶ διακεχυμένα νοήματα διασκεδάσαντες, καὶ τῇ διδασκαλίᾳ τῆς ἐγκρατείας καὶ σωφροσύνης ξηράναντες.

CAP. XV.

Ejusdem ex Sermone XXIIX. v. 3.

Illi igitur ante missi] Hæc qvidem dicta sunt secundū sensum literalē & obvium; si vero ratio habeatur sublimioris, mystici & interioris, mundꝰ hic ob inqvietos continuosqve vitæ fluctus mare appellatur: qvod Apostoli pedibus svis calcantes aqvas turbarunt, consilia hominum mundana voluptuosa & sibi non constantia dissipantes, ac suis de temperantia & continentia præceptis, ut exarescerent, efficientes.

Σευήρου, ς. κή.

Ἔδοξε γὰρ τῷ ἁγίῳ πνεύματι καὶ ἡμῖν] Μηδέν σε, φησιν ὁ αἱρετικὸς, ἀδελφὲ, ξενίσῃ τῶν εἰρημένων, (ὡς ἀδελφόν

Seberi, v. 28.

Visum est, enim Spiritui Sancto & nobis] Nihil te frater, inqvit hæreticus, moveat eorum, qvæ dicta sunt, (ut fratrem te

σε κα-

σε καλεῖ καὶ ὡς πολέμιον ἀναιρεῖ) μὴ θαυμάσῃς, φησὶν, εἰ ὑπὲρ τοῦ ἁγίου πνεύματος εἶπον οἱ Απόστολοι. t) ὅταν ταῦτα λέγῃ, ἀπὸ τῆς γραφῆς τὰ βέλη προσφέρομεν. Τί οὖν ἐστι πρὸς αὐτοὺς εἰπεῖν; εἰ τὸ συνῆφθαι τοὺς Αποστόλους τῷ ἁγίῳ Πνεύματι ἐλαττοῖ τοῦ πνεύματος τὴν δόξαν· οὐκοῦν τὸ συνῆφθαι Μωσῆν τῷ Θεῷ ἐλαττοῖ τοῦ Θεοῦ τὴν δόξαν; λέγει γὰρ ἡ γραφή· ἐπίστευσεν ὁ λαὸς εἰς τὸν Θεὸν, καὶ εἰς Μωσῆν. Αλλὰ καὶ ἕτερον προενέγκωμεν x) βέλος. Εἰ καθαιρεῖ τοῦ Πνεύματος τὴν ἀξίαν συνημμένην ἡ

compellat, qvem ut hoſtem adoritur & perimit) ne mireris, inqvit, ſi pro Spiritu Sancto locuti ſunt Apoſtoli. Si qvis forte hæc objiciat, in eum tela vibramus ex Scriptura. Qvid igitur ad eos dicere oportet? Si id, qvod Apoſtoli Spiritui Sancto junguntur, Spiritus gloriam deprimit, diminuetur & DEI gloria, qvando Moſes DEO jungitur. Scriptura enim ait: *credidit populus DEO & Moſi.* u) At proferamus & aliud telum. Si Apoſtolorum gloria dignitatem Spiritus ipſi junctam ele-

δόξα

t) Erant ſcilicet, qvi hinc divinitatem Spiritus Sancti deprimere conarentur.

u) *Exod.* XIV, 31. Conf. *Exod.* XIX, 9. De diſcrimine vero, qvod obſervandum eſt in hac phraſi, ubi ad DEum & ubi ad hominem refertur, lege *Feſſelium* in Adverſariis ſacris lib. I. c. 20. *Sal. Glaſſium* in Philolog. ſacr. p. 368. *Thom. Gatakerum* in Cinno p. 383. ſq. & *Jo. Pearſonum* ad Symbolum Apoſtolic. p. 26. ed. Lat.

x) προενέγκωμεν] Malim προσενέγκωμεν, qvod antecedit & ſeqvitur.

δόξα τῶν Αποςόλων, ὑβρίζει καὶ τὸν θεὸν καὶ ἐλαττοῖ αὐτοῦ τὴν ἀξίαν Σαμουὴλ προσκείμενος. Γέγραπται γάρ· καὶ ἐφοβήθη πᾶς ὁ λαὸς τὸν Κύριον καὶ τὸν Σαμουὴλ y) Πάλιν καὶ τρίτον ἄλλο προσενέγκωμεν βέλος κατὰ τῆς ἀσεβείας· εἰ ἐλαττοῖ τὸ Πνεύματος τὴν ἀξίαν καὶ τὴν θεϊκὴν αὐθεντίαν τὸ συνῆφθαι τῷ πνεύματι τοὺς Αποςόλους, ἐλαττοῖ τὸ θεοῦ τὴν ἀξίαν Γεδεὼν προσκείμενος αὐτοῦ τῇ προσηγορίᾳ. Εβόησε γὰρ ἅπας ὁ λαός· πόλεμος Κυρίῳ καὶ Γεδεών. z) Ωσπερ οὖν συνῆπται Μωυσῆς τῷ θεῷ, οὐχ ὡς ὁμότιμος θεοῦ, ἀλλ' ὡς ὑπηρέτης θεοῦ, καὶ Σαμουὴλ τῷ θεῷ, οὐχ ὡς ὁμότιμος ἀλλ' ὡς Προφήτης· καὶ Γεδεὼν τῷ θεῷ, οὐχ ὡς ὁμότιμος ἀλλ' ὡς στρατηγὸς τοῦ πολέμου, οὕτως καὶ οἱ Αποςο-

vat, etiam Samuel DEO associatus, DEum dedecorat, ejusque dignitatem attenuat. Scriptum enim est: *& timuit omnis populus Dominum & Samuelem.* Sed mittamus & tertium in impietatem telum. Si Spiritus dignitati divinæqve auctoritati qvidqvam detrahit qvod Apostoli Spiritui juncti sunt, etiam Gideon, appellationi ejus junctus, honori ejus fraudi erit. Clamavit enim totus populus: *Bellum Domino & Gideoni.* Sicut igitur Moses conjunctus est cum DEO, non ut æqualis DEO, sed ut minister DEI, & Samuel, non ut æqvalis, sed ut Propheta, & Gideon, non ut æqvalis, sed ut dux belli; ita & Apostoli juncti sunt Spiritui, ut præcones Evangelii.

y) 1 *Sam.* XII, 18.

z) *Judic.* VII. 20.

Ἀπόστολοι τῷ πνεύματι ὡς κήρυκες τοῦ Εὐαγγελίου. Γνώθετε τοίνυν τὴν αὐθεντίαν, καὶ μὴ ὑβρίζετε τοῦ Πνεύματος τὴν ἀξίαν.

Itaqve significa aliis divinam auctoritatem, nec injurius sis in dignitatem Spiritus.

Σευήρου ἐκ τῆς πρὸς Ἀναστάσιον ὕπατον Ἐπιστολῆς, ς. λς'.

Severi ex Epistola ad Anastasium Consulem, v. 36.

Μετὰ δέ τινας ἡμέρας] Εἰ τοῖς Ἀποστόλοις οὕτως ἀναγκαῖον κατεφαίνετο τὸ ἐπιστρέφειν, καὶ τὰς αὐτὰς περινοστεῖν πόλεις πολλάκις, ἐν αἷς τὸν τοῦ Εὐαγγελίου λόγον κατήγγειλον, καὶ ἐπισκέπτεσθαι τοὺς πεπιστευκότας, καὶ ἀνακρίνειν πῶς ἔχωσι· ποίαν ἕξομεν ἡμεῖς πρὸς Θεὸν ἀπολογίαν, μηδὲ διὰ γραμμάτων πληροῦντες, ὅπερ ἐπλήρουν ἐκεῖνοι μετὰ πολλοῦ πόνου βαδίζοντες τοῖς ἰδίοις ποσὶ, καὶ αὐτομολοῦντες πρὸς τοὺς χρείαν ἔχοντας, καὶ τὰ πρὸς σωτηρίαν λυσιτελοῦντα διδάσκοντες.

Post dies vero aliqvot] Si Apostolis tam necessarium visum est reverti, & easdem repetitis vicibus urbes, in qvibus doctrinam Evangelii annunciarunt, obire, ac invisere credentes, &, qvomodo se habeant, recognoscere: qvam nos apud DEum excusationem habebimus, qvi nec per literas ea explemus, qvæ illi perfecerunt, factis per pedes cum multo labore itineribus, qvando ad eos proficiscebantur, qvi illis opus habebant, docentes, qvæ ad salutem faciebant?

Τ8 αὐτ8 ἐκ τῆς πρὸς Επισκόπȣς Επιςο-λῆς, ς. λ'θ.

Τόν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα] Ταῦτα γέγραπ]αι πρὸς τύπον ἡμέτερον, ἵνα μὴ καλαπίπ]ωμϑυ. Ουδὲ γὰρ ἔνεςιν ἀνθρώπȣς ὄντας μὴ παροξύνεαθαι, παροξυνθένλας δὲ χρὴ με]αβάλλεαθαι.

Ejusdem ex Epiſtola ad Epiſcopos, v. 39.

Et Barnabam recipientem Marcum] Hæc ſcripta ſunt in exemplum nobis, ne prolabamur. Neqve enim nobis, dum homines ſumus, datum eſt nunqvam exacerbari, at exacerbatos animo mutari fas eſt.

ΚΕΦ. ΙϚ.

Τ8 αὐτ8 ἐκ τ8 καλὰ τῆς Διαθήκης Λαμπε]ίȣ a) συντάγμ.

Καlὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον] Ιδȣ̀ ζαφῶς φησι τὸ γρᾶμμα τὸ ἱερὸν, ὅτι καὶ ὕμνȣν ἦ ȣ̓κ ἐν καρδίᾳ μόνον, ἀλλὰ ὥςε καὶ ἐξακȣ́εαθαι κατὰ τὸ ἐν ψαλμοῖς εἰρημϑὴον· Φωνῇ μȣ πρὸς Κύριον ἔκραξα, Φωνῇ μȣ πρὸς τὸν Θεὸν ἐδεήθην b) μετὰ γὰρ τῆς μεγαλο-

CAP. XVI.

Ejusdem ex Syntagmate contra Teſtamentum Lampetii, v. 25.

Media autem nocte] Ecce! Scriptura Sacra diſerte memorat, qvod hymnos decantarunt non ſolum in corde, ſed &, ut audiri poſſent, prout in Pſalmis ſcriptum eſt: *voce mea ad Dominum clamavi, voce mea ad DEUM precatus ſum*: præterqvam enim qvod φωνί-

a) Λαμπε]ίȣ] Erat his *Meſſalianus*. Confer *Photii* Cod. LXII.

b) *Pſalm.* LXXVII, 1.

φωνίας τῶν πράξεων δεῖ καὶ θυσίας αἰνέσεως ἀναφέρειν διαπαντὸς τῷ θεῷ, τουτέστι καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, καθὼς Παῦλός c) φησι. Καὶ Δαυὶδ d) δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο δηλῶν λέγει, αἰνῶν ἐπικαλέσομαι τὸν Κύριον, καὶ ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου σωθήσομαι. Τὰ γὰρ τοῦ πνεύματος λόγια διὰ τοῦ στόματος ᾄδοντες τὴν βλάβην τῶν δαιμόνων ἐκωλύομεν e) τῶν ἐχθρῶν τῆς ἡμετέρας ζωῆς. Δραπετεύουσι γὰρ ὥσπερ βέλεσι βαλλόμενοι τοῖς ψαλμοῖς. Ουτω γὰρ καὶ ὁ ἅγιος Βασίλειος δαιμόνων φυγαδευτήριον,

actiones nostræ vocem edunt, laudum qvoqve sacrificia semper DEO offerre oportet, h. e. fructum labiorum, confitentium nomini ejus, prout Paulus ait. David qvoq; idem illud significans inqvit: laudans invocabo Dominum, & ab inimicis meis servabor. Dum enim Spiritus eloqvia decantamus, noxam dæmonum, vitæ nostræ inimicorum, amolimur. Aufugiunt enim hymnis, tanqvam jaculis, petiti. Sic enim & Sanctus Basilius f) ait: *Psalmus propulsat dæmonas, Angelorum vero auxilium con-*

c) *Hebr.* XIII, 15.
d) *Psalm.* XIIX, 4.
e) ἐκωλύομεν] Scriptum erat mendose ἐκαλεύομεν. Fortasse rectius adhuc legetur κωλύομεν.
f) Βασίλειος] Lege homiliam ejus I. in Psalmos Tom. I. Opp. p. 126. sq. quæ fere tota in laudem Psalterii scripta est. Ibi pro ἐπαγωγὸν, qvod hic exstat, legitur ἐπαγωγὴ, eodem sensu. Similia aliorum encomia videbis apud *Suicerum* in Thesauro Eccl. Tom. II. p. 1565. sq.

τῆς τῶν ἀγγέλων βοηθείας ἐπαγωγά, ὅπλων ἐν φόβοις νυκτερινοῖς. Καὶ μετ' ὀλίγα· Εισαγομένων στοιχείωσις, προκοπτόντων αὔξησις, τελειουμένων στήριγμα.

ΚΕΦ. ΙΖ.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κατὰ Αλόγους g) Συνταγμ.

ς'. λ.

Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας] Παραστήσας γὰρ αὐτοῖς διὰ πάσης τῆς δημηγορίας καὶ διαλέξεως, ὅτι παρ' ὅλον τὸν βίον αὐτῶν ἠγνόησαν τὸν ὄντα Θεὸν, διὰ τῶν αὐτῶν τούτων βούλεται τὸ μέγεθος τῆς φιλανθρωπίας ἐνδείξασθαι, καί φησι· τῶν χρόνων τούτων τὴν ἄγνοιαν ὑπεριδὼν, τουτέστιν ὑπερβὰς, καὶ δέον κολάσαι μὴ κολάζων,

ciliat, & præsidium est in timoribus nocturnis. Et post pauca: *Initiatos instruit, provectos provehit, perfectos fulcit.*

CAP. XVII.

Ejusdem ex Syntagmate adversus Alogos,

V. 30.

Tempora itaque ignorantiæ] Cum enim illis omni sua oratione & disputatione ostendisset, se per totam vitam suam verum DEum ignorasse, his omnibus magnitudinem amoris Dei demonstrare vult, dicitqve; postqvam ignorantiam temporum illorum dissimulavit, id est, præteriit, atqve id, qvod puniendum erat,

καλεῖ

g) Αλόγους] Ita per conjecturam lego compendium scriptionis, qvod Codex MS. offerebat. In eo vero clare satis apparebant αλγ cum superscripto ου, qvod mutandum puto in ο, ut Alogorum prodeat nomen, contra qvos eum passim scripsisse fragmenta ejus alia testantur.

καλεῖ τανῦν πρὸς μετάνοιαν· ἐξεπίτηδες πληθυντικῶς ὀνομάσας τοὺς χρόνους, ἵνα μᾶλλον ἐξάρῃ τὴν δωρεάν.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ἀναστάσιον Διάκονον ἐπιστολῆς, ς. λά.

Καθὸ ἔστησεν ἡμέραν, ἐν ᾗ] Μία γάρ ἐστι ἡ πάντων ἀνάστασις, καὶ μίαν ἡμέραν ὥρισεν ὁ Θεός, ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, μεθ' ἣν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν οὐκ ἔσται περίοδος, καὶ μηνῶν καὶ ἐνιαυτῶν ἀνακύκλωσις. Η γὰρ αὐτὴ τῆς ἀναστάσεώς ἐστιν ἡμέρα καὶ κρίσεως, καὶ τῆς τῶν ἀγαθῶν ἀπολήψεως.

Τοῦ αὐτοῦ·

Τὰ τῆς ἀναβολῆς, φησι τῶν εὐθυνῶν μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς κρίσεως· τότε γὰρ ἡ οἰκουμένη πᾶσα τουτέστιν ἡ φύσις τῶν ἀνθρώπων κριθήσεται.

non punit, nunc tandem ad pœnitentiam vocat. Ibi tempora in plurium numero nominat, ut hoc magis donum exaggeret.

Ejusdem ex epiſtola ad Anaſtaſium Diaconum,

V. 31.

Prout diem ſtatuit] Una enim eſt omnium reſurrectio, & unam diem conſtituit DEus, in qva judicaturus eſt orbem in juſtitia, poſt qvam non erit amplius dierum & noctium viciſſitudo, aut menſium & annorum circulus. Eadem enim & reſurrectionis & judicii, nec minus receptionis præmiorum, dies eſt.

Ejusdem.

Judicia differentur, inqvit, uſqve ad diem judicii: tum enim mundus totus, h. e. natura hominum judicabitur.

ΚΕΦ. ΚΑ.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Μισαὴλ Κουβικουλάριον Ἐπιστολῆς, ς. κ΄.

Καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσι] Οὕτως καὶ οἱ Απόστολοι καὶ τοῦ Σωτῆρος ἱεροὶ μαθηταὶ τοὺς ἐκ περιτομῆς μεθιστάντες ἐπὶ τὴν Ευαγγελικὴν πολιτείαν ἐξ ἀρχῆς αὐτοῖς κατὰ τὸν νόμον Μωυσέως ζυντέμνεσθαι h) συγχώρησαν, ἵνα μόνον τὸ πιστεύειν εἰς Χριστὸν παραδέξωνται, καὶ λοιπὸν αὐτοὶ δι' ἑαυτῶν ἐμφορηθέντες τῆς ἐν πνεύματι λατρείας καὶ Ευαγγελικῆς τελειότητος καὶ μικρὰ καὶ σκιώδη καὶ νομικὰ παρατηρήματα διαπτύσωσι, καὶ τὴν σαρκικὴν περιτομὴν ἀτιμάσω-

CAP. XXI.

Ejusdem ex epistola ad Misaëlem Cubicularium,

V. 20.

Et omnes sectatores legis sunt] Ita & Apostoli ac sancti Salvatoris discipuli, eos, qvi ex Judæis erant, ad Evangelicam doctrinam translaturi, sub initium ipsis permittebant, ut secundum Legem Mosis circumciderentur, qvo sic fidem in Christum tantum reciperent, tandemqve ipsi sponte sua plenius cultum in Spiritu & Evangelicam perfectionem edocti exiles umbraticas & cerimoniales præceptiones aversarentur, carnalemqve circumcisio-

μάσω-

h) ζυντέμνεσθαι] Vide *Actor.* XVI, 3. Malim legere περιτέμνεσθαι. Facile enim fieri potuit, ut librarius cogitans verbum paulo post seqvens ζυνεχώρησαν, scriberet ζυντέμνεσθαι pro περιτέμνεσθαι. Pro συγχώρησαν Grammaticæ rationes postulant συνεχώρησαν.

μάθωσι, τὸ τὰς ψυχὰς περιτέμνεσθαι τῆς κακίας ἀνταλλαξάμενοι.

ΚΕΦ. ΚΓ.

Σευήρου, ς. γ'.

Τύπτειν σὲ μέλλει ὁ θεὸς] Διὰ τί τοῖχον κεκονιαμένον καλεῖ; ἐπειδὴ λαμπρὰν μὲν εἶχε τὴν ὄψιν, ὡς νόμου ἔκδικος, καὶ νόμῳ δικάζων, ἡ δὲ διάνοια ἀνομίας πεπλήρωτο. Ἐλέγχει αὐτοῦ τὸ σχῆμα ἐκ τῆς ἔξωθεν διαθέσεως. Οἱ δὲ παρεστῶτες ἔλεγον· τὸν Ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς. Ὁ δὲ ἅγιος Παῦλος i) βουληθεὶς δεῖξαι, ὅτι δεῖ καὶ θυμὸν περιστέλλειν, καὶ ἀγανάκτησιν δικαίαν καλύπτειν, ὥσπερ μεταμεληθεὶς λέγει· οὐκ ᾔδειν,

nem despicerent, eamqve cum circumcisione animarum a malitia permutarent.

CAP. XXIII.

Severi, v. 3.

Percutie te DEus] Qvare parietem dealbatum vocat? qvoniam speciem qvidem habet præclaram, tanqvam vindex legis, & secundum legem judicans, animus autem pravitate repletus erat. Itaqve habitum ejus ex dispositione externa reprehendit. Præsentes autem dicebant: Sacerdotem DEI calumniaris. Sanctus vero Paulus, ostensurus, iram etiam justam coërcendam, & indignationem legitimam tegendam esse, tanqvam pœnitentia ductus dicit: *nesciebam* &c. Nescie-

i) ὁ δὲ ἅγιος Παῦλος] Qvæ seqvuntur, ea affert qvoqve *Oecumenius* p. 164. quem tamen locum & obscure & interdum prave convertisse mihi videtur Interpres.

καὶ τὰ ἑξῆς. Οὐκ ᾔδειν ὅτι ἱερεὺς ἐστι. Πῶς οὖν ἔλεγες· καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον; Ἀλλὰ προσποιεῖται ἄγνοιαν οὐ βλάπτουσαν, ἀλλ᾽ οἰκονομοῦσαν. Ἐστὶ γὰρ καὶ μεταχειρισμῷ χρήσασθαι ἰσχυροτέρῳ παῤῥησίας. k) Πολλάκις μὲν παῤῥησία ἄκαιρος ἔβλαψε τὴν ἀλήθειαν, μεταχειρισμὸς δὲ εὔκαιρος κατώρθωσε τὸ προκείμενον.

bam cum esse Sacerdote: Qvomodo itaqve dicebas? *& tu sedes judicans me secundum legem.* Enimvero simulat ignorantiam, non nocentem, sed se rebus accommodantem. Possumus enim interdum commode retractatione uti, qvæ libera professione sit efficacior. Intempestiva enim loqvendi libertas sæpe nocuit veritati, tempestiva vero retractatio præsentem causam juvit.

ΚΕΦ. ΚΔ.

k) Ἐστὶ γὰρ &c.] Hæc ita Interpres Latinus apud Oecumenium: *Contingit enim, ut qvis graviori dispensatione liberæ locutionis utatur.* Qvid sibi voluerit Interpres, fateor me non intelligere, nec, credo, ipse hujus explicationis auctor *Severus* animi sui sensa ibi inveniret. Μεταχειρισμὸν accipio de retractatione, vel commodiore & prudentiore argumenti alicujus, aut causæ, qvam agit, tractatione. Confer *Thom. Gatakeri* Cinnum lib. I. c. VI. p. 74. sq. qvi scite observat, μεταχειρισμὸν *vocem* esse, *a chirurgica tractam, in qva scita commodaqve loci affecti tractatio plurimum valet, laborantemqve molestia graviore eum liberat, curationis admittendæ reddit patientiorem.* Idem vero merito rejicit hanc actionis Paulinæ repræsentationem, tanqvam persona ejus & animi constantia indignam.

ΚΕΦ. ΚΔ.

Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἐκ τῶν κατὰ τῶν Κωδικέλλων l) Ἀλεξάνδρȣ, ς. ιέ.

Ἣν καὶ αὐτοὶ ȣ̃τοι προσδέχονται] Μαρτυρεῖ ὁ Παῦλος, ὅτι πρὸς Ἰȣδαίȣς ȣ̓δαμῶς περὶ τȣ̃ κατὰ τὴν ἀνάστασιν τῶν σωμάτων διαφερόμεθα λόγȣ.

Τȣ̃ αὐτȣ̃ ἐκ τȣ̃ αὐτȣ̃ Συντάγμ.

Οὐ γὰρ ἐπειδὴ τὸν Χριστὸν ἐσταύρωσαν, καὶ τὸ εὐαγγέλιον ȣ̓κ ἐδέξαντο, ἤδη πȣ καὶ τὰ ἐκ τῶν πατέρων καὶ Προφητῶν διὰ μέσων αὐτῶν εἰς ἡμᾶς καταβάντα διωθησόμεθα, καὶ τῶν τηλικȣ́των ἀγαθῶν ξένȣς ἑαυτȣ̀ς καταστησόμεθα.

Καὶ μετ᾽ ὀλίγα· Ἀκȣ́εις, ὅπως ἐν τȣ́τοις ȣ̓κ ἐρυθριᾷ Παῦλος περὶ τῆς

CAP. XXIV.

Ejusdem ex Syntagmate adversus Codicillos Alexandri, V. 15.

Quam & ipsi ille recipiunt) Testatur Paulus, qvod a Judæis, qvod ad doctrinam de resurrectione corporum, neqvaqvam dissentiamus.

Ejusdem ex eadem Commentatione.

Neqve enim, qvia Christum crucifixerunt, & Evangelium non receperunt, etiam ea, qvæ per manus eorum a Patribus & Prophetis ad nos pervenerunt, repellemus, aut nos ipsos tantorum bonorum indigos reddemus.

Et post pauca. Audis, qvomodo in his non erubescat Paulus de re-

l) κατὰ τῶν Κωδικ.] Eadem commentatio citatur in Catena super Octateuchum MS. qvæ est inter Codd. *Coislinianos* teste *Montfanconio* loco supra citato.

τῆς τῶν νεκρῶν ἀναστάσεως τὴν αὐτὴν ἔχειν ἐλπίδα τοῖς Ἰουδαίοις ὁμολογῶν, ἥν τινα καὶ πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν ἐκάλεσε τοῦ θεοῦ, ὡς οὐκ Ἰουδαίων, ἀλλὰ τὴν ὑπάρχουσαν. m)

ſurrectione mortuorum eandem habere ſpem, cum Judæis conſentiens, qvam & promiſſionem DEI ad Patres appellat, tanqvam qvæ non Judæorum ſed DEI ipſius ſit.

ΚΕΦ. ΚΗ. — CAP. XIIX.

Τοῦ Βασιλείου, ς. γ'. n)

Baſilii, V. 3.

Συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου]

Converrente autem Pau-

m) ὑπάρχουσαν] Excidiſſe hic mihi videtur vox θεοῦ ut ſenſus ſit, promiſſionem de reſurrectione non a Judæis ſed a DEO ipſo profectam, adeoq; receptione omni dignam eſſe. Forte tamen τὸ ὑπάρχουσαν idem hic valet, qvod Latini *verum certumqve* dicunt, ut ſcilicet innuatur, ſpem iſtam non hominum fallacium & vanorum eſſe, qvales ſint Judæi, ſed ſolidam & probe fundatam.

n) *Baſilii* locus hic exſtat Homilia IX. in Hexaëmeron Tom. I. Opp. p. 121. ubi tamen nonnulla aliter qvam apud noſtrum leguntur, qvorum potiora hic annotabo. Pro δυσκολία apud *Baſilium* legas εὐκολίαν qvod Interpres per *ingenium* expreſſit. At recte noſter: qvia hic ſermo eſt de juventute intemperante & coercenda. Paulo poſt noſter καλαπαλήσῃ, mendoſe, qvod ex editis *Baſilii* correxi. Διὰ τὸ πληρωτὴν πίστεως εὑρεθῆναι τὸν ἅγιον edita *Baſilii* non paulo melius ita exprimunt: Διὰ τὸ πλήρη πίστεως εἶναι τὸν ἅγιον. Neqve enim ſatis Græce hominem fide plenum πληρωτὴν πίστεως dici putem. Fortaſſe librarius in Codice ſuo inveniebat πλήρη τῆς πίστεως, atqve ex duabus vocibus

Παύλȣ] Μηδεὶς δὲ ἐγκαλείτω τῷ ποιήσαντι ἰοβόλα καὶ φθαρτικὰ καὶ πολέμια τῇ ζωῇ ἡμῶν, ἢ ȣ̓́τω γ᾽ ἄντις καὶ παιδαγωγῷ ἐγκαλόιη εἰς τάξιν ἄγοντι τὴν δυσκολίαν τῆς νεότητος καὶ πληγαῖς καὶ μάστιξι τὸ ἀκόλαστον σωφρονίζοντι. Πίστεως ἐστιν ἀπόδειξις τὰ θηρία. Πέποιθας ἐπὶ Κύριον; ἐπὶ ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον ἐπιβήσῃ, καὶ καταπατήσεις λέοντα καὶ δράκοντα, καὶ ἔχεις διὰ τῆς πίστεως ἐξȣσίαν πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων. Ουχ ὁρᾷς, ὅτι φρυγανιζομένῳ τῷ Παύλῳ ἐνάψασα ἔχις ȣ̓δεμίαν προσετρίψατο βλάβην, διὰ τὸ πληρωτὴν πίστεως εὑρεθῆναι τὸν ἅγιον. Ει δ᾽ ἀπιστῆς, φοβȣ̃, μὴ μᾶλλον τὸ θηρίον, ἢ τὴν σεαυτȣ̃ ἀπιστί-

lo] Nemo vero vitio vertat conditori, qvod venenata perniciosa & inimica vitæ nostræ animalia fecerit: nisi qvis & præceptorem incusare velit, qvi impotentiam juventutis in ordinem redigat, & plagis ac verberibus inobediētes corrigat. Bestiæ ejusmodi inserviunt demonstrationi fidei. Si DEO confidis, super aspide & basilisco gradieris, & Leonem ac draconem conculcabis: per fidem habes potestatem super serpentibus & scorpionibus eundi. Nonne vides, qvod Paulo, virgulta colligenti, adsiliens vipera nihil damni intulerit, ideo, qvia Sanctus ille ea, qvæ fidei erant, præstare deprehendebatur. Qvod si vero diffidas, time tibi non tam ab

πλήρη τῆς facile exsculpebat πληρωτής. Pro ἀπιστῆς edita *Basilii* ἄπιστος εἶ, eodem sensu.

ἀπιστίαν, δι' ἧς πάσῃ φθορᾷ ἑαυτὸν εὐάλωτον κατεσκεύασας.

animali illo, qvam ab incredulitate tua, per qvam omni perniciei obnoxium te ipsum reddidisti.

Σεβήρου, ϛ. κέ.

Εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἓν] Ἰστέον δὲ, ὅτι τὰ τῆς προφητείας ταύτης εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον ἐγκέκληται, καὶ περὶ Ἰουδαίων προλέγει τῶν μελλόντων ἀπιστήσειν τῷ ἄνθρακι, τουτέστι τῷ σωτῆρι Χριστῷ τῷ διαλεχθησομένῳ καὶ διδάξοντι καὶ οὐκ ἀκουσθησομένῳ πρὸς αὐτῶν, καὶ σημεῖα καὶ θεοπρεπέστατα θαύματα δείξοντι, καὶ οὐ θεαθησομένῳ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. Επήγαγε γὰρ εὐθὺς ὁ λόγος, ἵνα μή τις φιλαιτίως ταύτην ἐπὶ θεὸν ἀναφέρῃ, τὸ ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν κ. τ. λ. ὅπερ ὑποστίζοντες οὕτως ἀναγινώσκειν προσήκει καὶ τοὺς ὀφ-

Severi, v. 25.

Dicente Paulo verbum unum] Sciendum est, prophetiam hanc ad futura spectare tempora, atq; vaticinari de Judæis fidē non habituris gemmæ nobili, i. e. Servatori Christo, qvi locuturus qvidem ad eos ut doctor sit, sed non audiendus: qvi signa Deoqve digna miracula sit editurus, sed ne sic qvidem ob eandem causam ut talis considerandus. Contextus enim, ne qvis causam hujus rei in Deum transferret, statim subjungit ista: *Pingvefactum enim est cor populi hujus, & auribus &c.* Hæc verba subdistinctione separantes ita legere oportet: *& oculos*

θαλ-

θαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσιν· καὶ γὰρ τῆς ἄκρας αὐτῶν παχύτητος τῆς καρδίας καὶ τῆς τυφλώσεως τῶν τῆς διανοίας ὀφθαλμῶν κατηγορίαν ἔχει μεγίστην. Οὕτω γάρ φησι τὴν καρδίαν ἐπάχυναν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔμυσαν, τάχα που καὶ δεδιότες, μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς. Καὶ οὐχ ὡς ἐκ Θεοῦ σπουδάζοντος, μὴ ἰδεῖν αὐτοὺς, τοῦτο λέγεται, τοῦ βουλομένου πάντας σωθῆναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν· ὥσπερ φθονοῦντος, μὴ ἄρα που κατακούσωσι. Τοῦτο γὰρ κἂν τῇ συνηθείᾳ λέγειν εἰώθασιν ἐπὶ τῶν πόῤῥω φευγόντων καὶ μὴ βουλομένων ἀκοῦσαι λόγον σωτηρίας. Ὁ ἄνθρωπος τοσοῦτον φεύγει καὶ ἀπάγει τὴν ἀκοὴν, φοβούμενος, μήποτε καὶ ἀκούσῃ λόγον τοῦ ἐπιστρέφοντα

ſuos clauſerunt, ne viderent. Continent enim iſta vehementiſſimam exprobrationem extremæ cordis ipſorum obeſitatis, & excœcationis oculorum mentis. Ita enim, dicere vult, cor ſuum pingvefecerunt, ita oculos ſuos occluſerunt, tanqvam vererentur, ne oculis viderent. Itaqve hæc non dicuntur, ac ſi Deus vellet, ut non videant, qvi ſane vult, ut omnes ſalventur, & ad cognitionem veritatis perveniant: non dicuntur, ac ſi Deus invideret, ſi forte aliqvando audirent. Ita enim conſveverunt homines dicere de aliis, qvi procul fugiunt, nec recipere volunt verbum ſalutis. Homo hic adeo fugit, & aures ſuas avertit, veritus ſcilicet, ne & obtemperet verbo, convertere

καὶ

καὶ ἀναχαιτίζοντα τῆς κακίας αὐτόν.

Μαρτυρολόγιον Παύλου τοῦ Ἀποστόλου. o)

Ἐπὶ Νέρωνος τοῦ Καίσαρος Ῥωμαίων ἐμαρτύρησεν αὐτόθι Παῦλος ὁ Ἀπόστολος, ξίφει τὴν κεφαλὴν ἀποτμηθεὶς, ἐν τῷ λϛ. τοῦ σωτηρίου πάθους, τὸν καλὸν ἀγῶνα ἀγωνισάμενος ἐν Ῥώμῃ, πέμπτῃ ἡμέρᾳ τοῦ Πανέμου μηνὸς, ἥτις λέγοιτ' ἂν παρὰ Ῥωμαίοις ἡ πρὸ τριῶν Καλανδῶν Ἰουλίου, καθ' ἣν ἐτελειώθη ὁ ἅγιος Ἀπόστολος τῷ κατ' αὐτοῦ μαρτυρίῳ ξθ' ἔτει τῆς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν παρουσίας. Ἔστιν οὖν ὁ πᾶς χρόνος, ἐξ οὗ ἐμαρ-

ipſum & a malitia prohibere cupienti.

Martyrologium Pauli Apoſtoli.

Sub Nerone, Romanorum Cæſare, Paulus Apoſtolus martyrem ſe præſtitit, capite gladio plexus, anno 36. poſt Paſſionem Dominicam, decertato Romæ bono certamine, qvinta Panemi, menſis, qvæ Romanorum more tertia Kalendas Julii diceretur. Ea enim Sanctus Apoſtolus conſummatus eſt, ſuſcepto martyrio, anno 69. poſt Servatoris noſtri adventum. Totum itaqve tempus, ex qvo

τύρη-

o) Eadem hæc de martyrio Pauli narratio exſtat in Oecumenii Catena, expoſitioni in Actus Apoſtolicos præmiſſa, nec non in Euthalii editione epiſtolarum Pauli ſub finem, quam exhibet *Boeclerus* in calce editionis N. T. Græci *Argentorati* 1645. 8. curate & *Alexander Zacagnius* in Collectaneis Monumentorum veterum Eccleſiæ Græcæ pag. 535. ſqq. qvi in notis varietates nonnullas lectionum obſervat, & erudito examini ſubmittit. Conferatur idem in præfatione ad hæc Monumenta p. 57.

τύρησε τλ ἔτη μέχει τῆς ὑπατίας τετάρτης μὲν Ἀρκαδίου, τρίτης δὲ Ονωρίου τῶν δύο ἀδελφῶν αὐτοκρατόρων Αυγέςων θ′ Ινδικτιῶνος τῆς πεντεκαιδεκαετηρικῆς p) περιόδου μηνὶ Ιουνίῳ κθ ἡμέρα.

martyrem egit trecentorum & triginta annorum est usque ad Consulatum Arcadii qvartum, tertium vero Honorii, fratrum binorum, Imperatorumqve Augustorum Indictione IX. periodi qvindecennalis, mensis Junii die vigesimo nono.

Atqve hæc qvidem nunc ex ista Catena sufficiant. Cetera excerpta, qvæ ad epistolas Catholicas pertinent, in Volumine proxime secuturo comparebunt.

p) πεντεκαιδεκαετηρικῆς] ita scripsi pro ιέ ςηρικῆς, quod erat in MS.

Excerpta ex Damascii libro MS.

περὶ ἀρχῶν.

INitium totius commentationis ita habet: Πότερον a) ἐπέκεινα τῶν πάντων ἐςὶν ἡ μία τῶν πάντων ἀρχὴ λεγομένη; ἢ τί τῶν πάντων οἷον κορυφὴ τῶν ἀπ' αὐτῆς προϊόντων; καὶ τὰ πάντα συν-

a) πότερον addidi ex MS. Holsteiniano, qvod in Oxoniensi deerat.

συνὼ αὐτῇ λέγομεν εἶναι, ἢ μετ' αὐτὴν καὶ ἀπ' αὐτῆς; Εἰ μὲν γὰρ οὕτω φαίη τις, πῶς ἂν εἴη τι τῶν πάντων ἐκτός; ὧν γὰρ μηδ' ὁτιοῦν ἄπεστιν, ταῦτα πάντα ἁπλῶς. Απεστι δὲ ἡ ἀρχὴ, οὐκ ἄρα πάντα ἁπλῶς τὰ μετὰ τὴν ἀρχὴν, ἀλλὰ παρὰ τὴν ἀρχήν. Ετι δὲ τὰ πολλὰ πεπερασμένα πάντα βούλεται εἶναι. Τὰ γὰρ ἄπειρα οὐκ ἂν εἴη πάντα ἀπαρτῆ. Ουδὲν ἄρα ἔξω φανεῖται τῶν πάντων. Ορος γάρ τις ἡ παντότης καὶ ἤδη περίληψις, ἐν ᾗ μὲν ἡ ἀρχὴ πέρας ἐστὶ τὸ b) ἄνω· τὸ δὲ ἀπ' ἀρχῆς ἔσχατον πέρας ἐστὶ τὸ c) κάτω. Πάντα ἄρα μετὰ τῶν περάτων. Ετι δὲ ἡ ἀρχὴ συντέτακται τοῖς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς· ἐκείνων γὰρ ἀρχὴ λέγεταί τε καί ἐστι, καὶ τὸ αἴτιον δὴ τοῖς αἰτιατοῖς, καὶ τὸ πρῶτον τοῖς μετὰ τὸ πρῶτον. Ων δὲ μία σύνταξις, πολλῶν ὄντων, ταῦτα πάντα λέγομεν, ὥστε ἐν τοῖς πᾶσιν καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ ὅλως πάντα λέγομεν ἁπλῶς, ὅσα καὶ ὁπωσοῦν ἐννοοῦμεν. Εννοοῦμεν δὲ καὶ ἀρχὴν, d) καὶ τοίνυν εἰώθαμεν πᾶσαν λέγειν πόλιν, ἄρχοντα καὶ ἀρχομένους, καὶ πᾶν γένος, τόντε γεννήτορα καὶ τοὺς γεννηθέντας. Εἰ δὲ πάντα μετὰ τῆς ἀρχῆς, οὐκ ἂν εἴη τι ἡ ἀρχὴ τῶν (e πάν-

b) legendum videtur τῷ.

c) leg. τῷ.

d) τὴν ἀρχὴν Holstein.

e) delet Holstein.

πάντων, συνειλημμένης ἐν τοῖς πᾶσι καὶ τῆς ἀρχῆς. Ἡ ἄρα μία τῶν πάντων σύνταξις, ἣν φαμὲν πάντα, ἄναρχός ἐστι καὶ ἀναίτιος, ἵνα μὴ ἐπ' ἄπειρον ἀνίωμεν. Ἀλλὰ μὴν δεῖ γε πᾶν ἢ ἀρχὴν εἶναι, ἢ ἀπ' ἀρχῆς. Ἀλλ' εἰ μὲν οὗτο, οὐκ ἂν εἴη σὺν τοῖς πᾶσιν ἡ ἀρχή, ἀλλ' ἔξω τῶν πάντων, ὡς ἡ ἀρχὴ τῶν ἀπ' αὐτῆς. Εἰ δ' ἐκεῖνο, τί ἂν εἴη ἀπὸ τῶν πάντων προϊὸν, f) ὡς ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἔξω τῶν πάντων ἐπὶ τὰ κάτω ὡς τῶν πάντων ἀποτέλεσμα; καὶ οὗτο γὰρ ἐν τοῖς πᾶσιν. Οὐδὲν γὰρ ἀφίησιν ἡ τῶν ἁπλῶς ἔννοια. Τὰ ἄρα πάντα οὔτε ἀρχή, οὔτε ἀπ' ἀρχῆς. Ἔτι δὲ τὰ πάντα ὁμοῦ ἐν πλήθει πως ὁρᾶται, καί τινι διακρίσει· καὶ τὸ πᾶν οὐκ ἄνευ τούτων ἐννοοῦμεν. Πῶς οὖν εὐθὺς διάκρισίς τις καὶ πλῆθος ἐξεφάνη; ἢ οὐ πανταχῆ τὰ πάντα ἐν διακρίσει καὶ πλήθει; ἀλλὰ κορυφὴ μὲν τῶν πολλῶν τὸ ἕν, τῶν δὲ διακεκριμένων τὸ ἡνωμένον μονάς, καὶ τὸ ἓν ἔτι τῆς μονάδος ἁπλούστερον.

Jam dabimus illuſtrem & forte præſtantiorem hujus Operis locum, qvi veterum Philoſophorum de Principiis rerum ſententias ediſſerit. Lemma in margine Codicis poſitum hoc eſt: Συμφωνία τῶν ὑπὸ τοῦ Δαμασ-

N μασ-

f) προϊὼν Oxon. male.

μασκίᾳ λεγομένων καὶ τῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ χοροῦ πρὸς τὰς παλαιῶν Θεολόγων ὑποθέσεις, ὧν ἐστὶ πρώτη τῶν χαλδαίων.

I.

Ἀλλ' ἐπεὶ ταῦτα μόλις ποτὲ διεπεραινάμεθα, φέρε καὶ τὰς τῶν παλαιῶν θεολόγων ὑποθέσεις ἐπισκοπήσωμεν, ὅπως ἄν τις νοήσειεν κατὰ τὰς φιλοσόφους ταύτας ἐννοίας ἀποπεφρασμένας. Καὶ πρώτην γε τὴν πασῶν μυστικωτάτην εἶναι ὁμολογουμένην τὴν χαλδαϊκὴν, ἀτεχνῶς γὰρ αὕτη καὶ ἀντιφθέγγεσθαι δοκεῖ μάλιστα πασῶν ταῖς ἡμετέραις ὑπονοίαις, ὡς ἔνι μάλιστα καὶ a) ξυναιρεῖν εἰς μίαν ἕνωσιν γλιχομέναις τὸ νοητόν. Τρεῖς γὰρ ἐκεῖ τριάδας ἡμῖν παραδιδόασιν οἱ θεουργοὶ, παρ' αὐτῶν τῶν θεῶν διδαχθέντες, ἀλλὰ καὶ Αἰγύπτιοι, ἀλλὰ καὶ Φοίνικες, πολλὴν γενεὰν θεῶν ἐν τῷ νοητῷ παράγουσιν, ὡς μικρὸν ὕστερον ἱστορήσομεν. Τί γὰρ ὁ θεῖος Ὀρφεὺς, οὐ πολλοὺς θεοὺς ὑφίστησιν ἀπὸ τοῦ χρόνου, μέχρι τοῦ πρωτογόνου Φάνητος; Αὐτὸς γὰρ ὁ πολυτίμητος ἡμῖν φιλόσοφος ὁ Πλάτων, οὐχὶ τρία συμπεράσματα συμπεραίνεται ἐπὶ τοῦ ἑνὸς ὄντος· ταὐτὸν γὰρ εἰπεῖν, οὐ τρεῖς νοητὰς παραδιδόασι

θείας

a) καὶ] in MS. punctis infra notatum erat, quod indicio esse solet, etiam abesse posse.

θείας τάξεις ἀλλήλων διαφερούσας; ὥστε ζητητέον ὅπως ταῦτα νοοῦντες οἵ τε θεοὶ, καὶ οἱ θεῶν ἀγχίσποροι ἄνδρες παραδεδώκασιν αὐτίκα τοῖς θεουργοῖς οἱ θεοὶ, πῶς τὰς νοητὰς ἐκδεδώκασι τριάδας· Τρεῖς ἄρα, ὡς οἱ νεώτεροι φιλόσοφοι τεχνολογοῦσιν, ἑκάστης τριάδος, πέρας μὲν τὸ ἄκρον, οὐσία δὲ ἡ ζωὴ, νοῦς τὸ ἔσχατον· ἄπειρον δὲ τὸ μέσον· ὡς εἶναι δύο μὲν ἑνάδας, μίαν δὲ μονάδα τῆς τριάδος οὐσιώδη καὶ σύνθετον. ἀλλὰ πρῶτον μὲν θαυμαστὸν, εἰ δύο μὲν ἑνάδες μετέχονται· τὸ δὲ μετέχον, ὂν ᾗ οὐσιῶται κλύειν· ἔπειτα διατί τὸ μὲν πέρας ἑνὰς, καὶ τὸ ἄπειρον πάλιν ἑνὰς ἑτέρα. αὕτη μὲν δύναμις, ἐκείνη δὲ πατήρ· τὸ δὲ τρίτον, ὁ πατρικὸς νοῦς, οὐχὶ καὶ αὐτὸς ἑνὰς τρίτη· Ἔδει γὰρ καὶ τὸν νοῦν ἀπὸ ἑνάδος ἄρχεσθαι, καὶ ζωὴν δὲ ἢ καὶ οὐσίαν ἀμέλει καὶ αὐτοὶ ἐν τοῖς νοεροῖς τὸν νοῦν προτάττουσιν τὸ ἑνιαῖον τοῦ οὐσιώδους. Τὸ αὐτὸ ἄρα, καὶ πολὺ δικαιότερον, ἐπὶ τῶν νοητῶν ἔδει ποιεῖν, τοὐναντίον δὲ οἱ θεολογοῦντες, ὧν ποιοῦνται τὰς ἐξαιτήσεις, οὐ τῶν ὀχημάτων, οὐδὲ τῶν ἀπὸ θεῶν προελθόντων, ἀλλ' αὐτῶν τῶν θεῶν τὰς γενεὰς ἡμῖν καὶ τὰς τάξεις παραδιδόασιν. Εἰ τοίνυν τὰς νοητὰς καὶ τὰς νοερὰς καὶ τὰς ὑπερκοσμίους, καὶ τὰς ἐγκοσμίους, ὡς θεῶν παραδιδομένων ἀκούομεν, τί δήποτε ἐπὶ μόνων τῶν νοητῶν παραμίγνυσθαι τὰ ἀπὸ

τῶν

τῶν θεῶν ἀξιοῦμεν αὐτοῖς τοῖς θεοῖς; Καὶ ἐὰν μὲν πατέρα ἢ δύναμιν εἴπωσιν, ὡς ἑνάδας ἀκούομεν· ἐὰν δὲ νοῦν πατρικὸν, ἐπὶ ἄλλο μετερχόμεθα γένος· καί τοι τί ποιήσωμεν, ὅταν ὁ πατρικὸς νοῦς παράγειν λέγηται τὰς τριαδικὰς διακοσμήσεις, ἴυγγας συνοχέας, τελετάρχας· τὰς νοερὰς τριχῆ διαιρέσεις, τὰς κοσμικὰς ἁπάσας ἄρα ἀπὸ τοῦ μικτοῦ καὶ συνθέτου νοῦ παράξομεν τὰς ἑνάδας, καὶ τὸ διάφορον ποιήσομεν. ἢ εἴ τις ἀπὸ σωμάτων παράγοι τὰς ψυχὰς, ἢ ἀπὸ ψυχῶν τοὺς νόας, ἀλλὰ τὰς ἴυγγας καὶ τοὺς συνοχέας, καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς, οὐχὶ ἑνιαίους ἀλλ' οὐσιώδεις ὑποθησόμεθα; ἀλλ' ἡμῖν τε αὐτοῖς καὶ τοῖς θεοῖς ἀντιφθεγξόμεθα. Εἰ δὲ ὁ παρ' Ὀρφεῖ πρωτόγονος θεὸς, ὁ πάντων σπέρμα φέρων τῶν θεῶν, ἀπὸ τοῦ ᾠοῦ πρῶτος ἐξέθορε καὶ ἀνέδραμεν, τίς μηχανὴ, τὸ μὲν ᾠὸν ἐξηγεῖσθαι τὸ ἓν, τὸν δὲ ἀπὸ τοῦ ὄντος ἐκθορόντα πρωτόγονον θεὸν ἀνυμνεῖν; Πῶς δὲ ἔχει λόγον, οὐσίας μὲν διττὰς ὑποτίθεσθαι, καὶ ζωὰς ὁμοίως, εἰ δὲ μὴ νόας τε καὶ ψυχάς. Τοὺς μὲν ἀμεθέκτους, τοὺς δὲ μεθεκτοὺς, ἑνάδας δὲ πάσας μαθεκτὰς, ἐν αἷς μάλιστα τὸ ἀμέθεκτον ἔπρεπε. Ἀλλ' οὕτω μὲν οὐ ποιήσομεν τὰς τριάδας· ἀλλ' εἶναι τριῶν ἑνάδων ἑκάστῳ. ὧν τῆς ἐσχάτης τὴν οὐσίαν ἐξαρτήσομεν. ὥς ποτε ἐδόκει καὶ τῷ ἡμετέρῳ καθηγεμόνι· ἐπειδὴ ταύτας πρὸς αὐ-

αὐτὸν τὰς ἐπιστάσεις περὶ τοῦ τρίτου ἐκοινωσάμην, ὡς εἶναι ἑκάστην τριάδα μόνην b) ἑνιαίαν, καὶ τὰς δύο πρὸ τῆς τρίτης ἀμεθέκτους ἑνάδας, ἐκείνην δὲ μεθεκτὴν, ἐν ἑκάστῃ ἄρα c) ξυν οὕτω μᾶλλον ἢ πρῶτον μὲν ὅλη ἐξηγεῖται ἀεὶ τῆς δευτέρας ὅλης, ἡ προτέρα τριάς. Διεσκορπισμένον ἄρα ἔσται τὸ ἀμέθεκτον πλῆθος, ἀλλ᾽ οὐ ξυνεχὲς ἑαυτῷ, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων. Ου γὰρ ἂν εὕροιμεν ψυχὴν μεθεκτῶν, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀμεθέκτων. οἷον ἐγκόσμιον μεταξὺ τῶν ὑπερκοσμίων. οὐδὲ νοῦν μεθεκτὸν ἐν μέσῳ τῶν ἀμεθέκτων οἷον ὑπερκόσμιον, ἐν τοῖς νοεροῖς. Πῶς οὖν μετὰ τὴν τρίτην ἑνάδα μεθεκτὴν οὖσαν, τῆς πρώτης τριάδος ἡ πρώτη ἑνὰς, τῆς δευτέρας τετάξεται· ὅλη γὰρ μετὰ ὅλην· ἡ δευτέρα μετὰ τὴν πρώτην· καὶ δὴ καὶ ἡ τρίτη μετὰ τὴν δευτέραν· ἔπειτα ξυνδιασπασθήσεται καὶ τὸ οὐσιῶδες νοητὸν, καὶ οὐκ ἔσται ὅλον πρὸς ὅλον αὐτὸ πρὸς ἑαυτὸ ξυνενδευκός τε καὶ ἡνωμένον. εἴπερ οὐδὲ τὰς ἑπομένας ἑνάδας ἀλλήλαις ὁμοῦ τάξομεν, ἀλλὰ διειλημμένας ὑπὸ τῶν ἀμεθέκτων. Ἐκ δὲ αὖ τριῶν πῶς μίαν τριάδα ποιοῦμεν ἐκ μονάδων τριῶν ἀνομοειδῶν, τῶν μὲν

b) μόνην] ita ſcripſi literas per compeudium in MS. exaratas.

c) in MS. quatuor puncta comparebant inter voces ἄρα & ξυν interſectæ, quæ lacuna indicium eſſe videntur.

μὲν ἀμεθέκτων, τῶν δὲ μεθεκτῶν, ὅμοιον ὡς εἴτις ἕνα ποιοῖ ἀριθμὸν ἀπὸ μέν τινων ὑπερκοσμίων, ἀπὸ ἐνίων δὲ ἐγκοσμίων, ἢ τῶν μὲν ἀρχικῶν τῶν δὲ ἀρχαγγελικῶν, ἢ τούτων τε καὶ τῶν ἀζώνων. Πρὸς δὲ τούτοις ἐπεὶ κόσμον τὸ τῶν ἀμεθέκτων, ὡς ἐπὶ ψυχῶν, ὡς ἐπὶ τῶν νόων· δῆλον, ὡς καὶ ἐκείνων τὸ ἀμέθεκτον ἄλλου, ἄλλου δὲ τὸ μεθεκτὸν ἀποπληρώσει διάκοσμον. Τίς οὖν ὁ νοητὸς, πότερον ἀμέθεκτος, καὶ τίς ἔσται ὁ μεθεκτὸς ἀριθμός; οὐσίας μὲν γὰρ, ὁ δὲ μετὰ τὸ νοητὸν, ζωῆς ὡς φαμὲν, ἢ ὁ μεθεκτός ἐστιν ὁ νοητός. Καὶ τίς ἂν εἴη ὁ πρὸ τούτου καὶ ἀμέθεκτος; πρῶτος γὰρ κόσμος ὁ νοητὸς ὡς φαμέν· εἰ δὲ ὁ συναμφότερος νοητὸς, διὰ τί μὴ καὶ ἄλλοι κόσμοι κατὰ τὸ συναμφότερον πλῆθος, ὁ νοητὸς καὶ νοερός· ὁ νοερὸς· ὁ ὑπερκόσμιος· ὁ ἐγκόσμιος· ἔτι τοίνυν εἰ ἡ αὐτὴ ἰδιότης ἔν τε τῇ ἑνάδι καὶ τῇ ἐξημμένῃ αὐτῆς οὐσίᾳ. Νοῦς δὲ πατρικὸς ἐκείνη, καὶ αὕτη ἄρα νοῦς πατρικός. εἰ δὲ ἐκείνη συμπληροῖ τὴν τριάδα κατὰ ταύτην τὴν ἰδιότητα, σαφὲς, ὅτι καὶ ἡ οὐσία τὴν αὐτὴν κατὰ τὴν αὐτήν· καὶ γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις κόσμοις ἀνάλογον τοῖς ἑνιαίοις τὰ οὐσιώδη συντέτακται. Πῶς οὖν τῆς τριάδος αἱ μὲν ἁπλαῖ δύο μονάδες· ἡ δὲ τρίτη διπλῆ ἐστιν· ἑνάς τε ἅμα καὶ οὐσία· χωρὶς δὲ τούτων εἰ ὁ μὲν πατρικὸς νοῦς ἑνὰς, ἐξῆπται

ται δέ τις αὐτοῦ οὐσία, καὶ ταῦτα ἑτερότητι κεχωρισμέναι ἀλλήλων, φανερόν τε τὸ πρὸ ἀμφοῖν ἡνωμένον, εἰ μεταξὺ τῆς τριάδος ἐμπεσεῖται καὶ διασπάσει αὐτὴν, ἢ πρὸ τῆς τριάδος ἔσται καὶ τῆς πρώτης λέγω καὶ τὰς τριάδας οὐκ ἔστι μετὰ τὴν μίαν ἀρχὴν τάξομεν, ὡς καὶ αὐτοὶ βούλονται λέγειν, καὶ τὰ λόγια μαρτύρονται, οὐχ οἱ νεώτεροι μόνοι, ἀλλὰ καὶ Ἰάμβλιχος, καὶ Πορφύριος, ᾗ φαίνονται πρὸ τούτων ἄλλαι τριάδες συστάμεναι κατὰ τὸ ἡνωμένον, ὡς αὐτίκα μάλα ἐροῦμεν. μήποτε οὖν καὶ ταύτης ἀφέμενοι τῆς ὑποθέσεως, ἐκείνην μᾶλλον ὑποθετέον. Τὸ μὲν τρίτον εἶναι οὔτε τὸ ἓν μετὰ τοῦ συνεζευγμένου ὄντος· ἀλλὰ τὸ πρὸ ἀμφοῖν ἡνωμένον κατὰ τὸν πατρικὸν νοῦν τεταγμένον. Εἰ δὲ βούλει καὶ κατὰ μικτὸν τοῦ Πλάτωνος, ἀλλὰ νοητὸν καὶ ὑπερούσιον. Εἰ δὲ αὖ βούλει καὶ κατὰ τὸ ὂν τῶν φιλοσόφων τόγε ἀδιόριστόν ἐστι πρὸς ἕν τε καὶ ὄν, καὶ πρὸ ἀμφοῖν θεωρούμενον. οὐσία μὲν γὰρ ἡ ἁπλῶς ἐκεῖνο, καθάπερ ἐλέγομεν· μικτὸν δὲ ἂν εἴη, ἐκ τῶν πρὸ αὐτοῦ δυοῖν ἀρχῶν· ἓν γὰρ καὶ οὐχ ἓν τὸ ἡνωμένον· καὶ καθόσον οὐχ ἓν πεπληθυσμένον. οὐκοῦν τοῦτο μὲν αὐτῷ ἐκ τῆς δευτέρας ἥκει ἀρχῆς· ἐκεῖνο δὲ τὸ ἡνῶσθαι, ἐκ τῆς πρώτης· ἐξ ἀμφοῖν οὖν ἅμα προελθὸν, σύγκρατον ἐστι καὶ μικτόν· ἀλλ᾽ ἐπεὶ οὐκ εἰσιν αἱ ἀρχαὶ

διωρισμέναι ἀλλήλων, ἀλλὰ κρειττόνως ἢ κατὰ πάντα διορισμὸν ὑφεστήκασιν· καὶ γὰρ ἀπὸ τῆς δευτέρας ὁ διοριστικὸς καὶ διακριτικὸς ἀπορρεῖ τρόπος· οὐδὲ εὐθὺς μετ᾽ αὐτήν· καὶ τὸ ἡνωμένον γὰρ ἀδιόριστον ἦν, καθ᾽ ἑαυτό τε καὶ πρὸς ἐκείνας. Εἰ γὰρ ἡνωμένον καὶ πάντῃ ἀδιάκριτον· διὰ δὴ ταῦτα οὔτε σύνθετον, οὔτε σύγκρατον, οὔτε στοιχειωτὸν, ἢ ἐκ στοιχείων ἐκεῖνο θετέον, πλὴν κατὰ ἀναλογίαν τινὰ σαφηνείας χάριν, καί τινος ἐνδείξεως ἀμυδρότατα ἀντιλαβέσθαι ἐφιεμένης, τῆς ἀμηχάνου καὶ ὑπερφυοῦς ὄντως ἀληθείας· Ἀλλ᾽ ἔστιν ἁπλῶς ἡνωμένον καὶ ἁπλοῦν παντελῶς. Τὸ μὲν γὰρ ἓν ὑπέκειτο ὡς αὐτὴ ἡ ἀπὸ πάντων ἀναχώρησις. Τὰ δὲ πολλὰ ὡς τὰ τοῦ ἑνὸς πάντα· τὸ δὲ ἡνωμένον, ὃ ἄντις εἰκότως καλέσειέν τε καὶ ὑπονοήσειεν, πρῶτον ἓν πάντα· οἷον τέως μὲν ἦν τὸ ἕν· εἶτα τοῦτο διέστη εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἀπειρίαν, ὥσπερ τι χάος. Ἦν γὰρ πέρας μόνον καὶ ὁ πάντων αἰθήρ· συστὰν δὲ τὸ χάος καὶ ἓν προελθὸν ὡς ἅμα πεπερασμένον καὶ ἄπειρον κατὰ μίαν ἁπλότητα καὶ ταύτην ἐνδεικνύμενον τὴν φύσιν, ποιὸν ἓν ἀμφιλαφὲς γεγονὸς ἀντὶ τῶν ἀλήπτων ἀρχῶν· Τοῦτο οὖν τὸ τρίτον ἓν μετὰ τὸ τέταρτον καὶ πρῶτον καλοῦμεν ἡνωμένον, ὡς ἐπιγραφεῖσαν ἀπειρίαν εἰς τὸ πέρας,

καὶ

καὶ οἷον πλαγεῖσαν, d) μᾶλλον ἢ τρίτην ἀρχὴν κατὰ τὸ ἐξ ἀμφοῖν τι στᾶσαν καὶ πρὸ ἀμφοῖν. Τῶν μὲν κάτω δυοῖν ἀρχῶν πρὸ ἀμφοῖν, ὡς ὂν κατὰ τὸ ἁπλῶς· τῶν δὲ ἄνωθεν ἐξ ἀμφοῖν, ὡς πάλιν ὂν κατὰ τὸ ἁπλῶς· ὥστε ταυτὸν πρὸς ἑκατέρας· ἀλλὰ πρὸς τὰς μὲν ὡς τρίτον, τὰς ἄνω· πρὸς δὲ κάτω καὶ διωρισμένας, ὡς πρῶτον· γίγνεται τοίνυν ἡ τριὰς αὕτη τὸ ἓν ὡς πατὴρ, καὶ τὰ πολλὰ ὡς δύναμις· καὶ τὸ ἡνωμένον ὡς πατρικὸς νοῦς·

I I.

Ἀλλ' εἴτις οὕτως ὑποθοῖτο, πῶς τὰς τρεῖς τριάδας ἀπεργάσεται; δεήσει γὰρ καὶ τὸ ἓν ἁπλῶς τριπλασιάσαι, καὶ τὰ πολλὰ ἁπλῶς· οὐκ ἄρα ἁπλῶς οὐδέτερον, τὸ γὰρ ἁπλῶς ἓν πανταχοῦ· τὸ μὲν γὰρ ἡνωμένον ἔστω τριπλοῦν ἐν τῷ μονοειδεῖ· πῶς δὲ τὸ ἁπλῶς ἓν ἔσται καὶ τριπλοῦν, χαλεπὸν καὶ πλάσαι· ἀλλὰ καὶ τὸ ἡνωμένον εἴ τις ποιήσει μονάδας, διεσπασμένον ἔσται ἀφ' ἑαυτοῦ· καὶ τρεῖς γὰρ αἱ δυνάμεις· καὶ τρεῖς οἱ πατέρες· χωρὶς δὲ τούτων ἡ πρώτη καὶ ἡ δευτέρα, καὶ ἡ τρίτη πῶς ταχθήσονται. Ἔσται γὰρ μετὰ τῆς ὅλης τριά-

d) πλαγεῖσαν] Syllaba prima ſuperſcriptum habebat πα, unde παγεῖσαν, quæ genuina videtur lectio.

τριάδος καὶ τὸ ἡνωμένον πρὸ τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου πατρός· πῶς δὲ ἄν τις εἴη καὶ ἀριθμὸς ἐν ἐκείνοις, ἢ ἐν τῷ παντελῶς ἡνωμένῳ, ἢ ἔτι δυσκολώτερον ἐν τοῖς πρὸ τοῦ ἡνωμένου. Οὐκ ἄρα οὐδὲ ἓν ἑκὰς, e) οὐδὲ τριάς ἐστι, τοίνυν ἐξ ἀνομοειδῶν ἔσται πάλιν ὁ ἀριθμὸς, εἴπερ ἐκ πέρατος καὶ ἀπείρου καὶ μικτοῦ, ἢ ὄντος ἐστὶν, ἢ ἐκ πατρὸς, καὶ δυνάμεως, καὶ νοῦ πατρικοῦ· ἀλλ' ἵνα ταῦτα πάντα καταλείψω, τοῦ νοητοῦ κόσμου ἐν τούτοις ξυνισταμένου, τίς ἔσται μετὰ τοῦτον νοητὸς καὶ νοερὸς, καὶ τίς ὁ νοερός; Δεῖ μὲν γὰρ τοῦτον εἶναι κατὰ τὸν ἐν ὑποστάσει νοῦν· τὸν δὲ πρὸ τούτου κατὰ τὴν ἐν ὑποστάσει ζωήν· τὸν ἄρα νοητὸν θησόμεθα κατὰ τὴν οὐσίαν, ἣν καθ' ὑπόστασιν λέγομεν οὐσίαν· ὁ ἄρα καθὸ τὸ ἡνωμένον τὸ πρὸ τῆς οὐσίας καὶ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ νοῦ οὐκ ἂν εἴη νοητὸς, ἀλλ' ὑπὲρ τὸν νοητόν. Τίς οὖν ἂν ἐκεῖνος εἴη κεκλημένος; ἀλλ' ἴσως ὁ ἁπλῶς κόσμος καὶ ἀδιάφορος καὶ τοὺς ἄλλους κοινῇ συνελών· ἀλλ' εἰ καὶ τοῦτο δοίη τις, ὁ νοητὸς τίς ἂν εἴη ἢ δηλονότι περὶ τὴν ὄντως οὖσαν ὥς φησιν οὐσίαν· καὶ ἣν ἐλέγομεν ἐν τοῖς πρόσθεν ἀκρότητα τῶν νοητῶν καὶ νοερῶν. Ἀλλ' ἦν αὕτη ἀρχὴ τοῦ διακρινομένου· τὸ δὲ διακρινόμενον ἦν ἡ ζωή. Ζωῆς ἄρα

e) ἑκὰς] τῷ κ superscriptum erat ν, unde ἑνὰς, qvod genuinum est.

ἄρα αὕτη ἀρχὴ καὶ οὐ τῆς οὐσίας, οὐδὲ τοῦ ἀδιακρίτου, ὅπερ ἐλέγομεν εἶναι τὸ νοητὸν, ἀλλὰ τοῦ διακρινομένου, ὅπερ ἡμῖν ἦν νοητὸν καὶ νοερόν. Ἀλλ᾽ εἰ καὶ ταῦτα ἀφῇ τις, ἐκεῖνο πῶς ἐροῦμεν τὸ νοητὸν καὶ νοερὸν ὁριοῦμεν, καὶ μέχρι τίνος. Ὁ μὲν γὰρ καθαρὸς νοῦς ὅστις ἐστὶ, φανερὸν, καὶ ὅτι ἀπ᾽ αὐτοῦ ἄρχεται τὰ νοερά· λείπεται ἄρα τὸν συνοχικὸν διάκοσμον ἅμα τῷ τελεταρχικῷ ποιεῖν τὸν μέσον. Καὶ τὶς ἡ τοῦ μέσου τριὰς, ἢ οἱ μὲν τελετάρχαι, συνειλήμπται τοῖς συνοχεῦσι κατὰ τὸ λόγιον. Αὐτοὶ δὲ οἱ συνοχεῖς τρεῖς εἰσιν, ὥσπερ καὶ πρὸ τῶν συνοχέων αἱ ἴυγγες ἐπέχουσαι τὴν νοητὴν οὐσίαν, ὡς εἴρηται, καὶ τάχα ἂν πρέψειεν· ταύταις μὲν τὸν νοητὸν καὶ ἡ ὄντως οὐσία διὰ τὸ συναγωγὸν, καὶ ἔτι μάλιστα συνῃρημένον. Τοῖς δὲ συνοχεῦσιν τὸ νοητὸν καὶ νοερὸν, καὶ ἡ πρώτη ζωή. Τῆς γὰρ ζωῆς ἴδιον τὸ συνέχειν τηροῦσαν τὴν διακεκριμένην ὑπόστασιν, καὶ εἰδητικὴν, καὶ ἅμα συμπροϊοῦσαν πως αὐτῷ τῇ διακρίσει· τὸ γὰρ συνεχὲς καὶ διάστασιν δηλοῖ καὶ μερισμὸν, καὶ ἅμα συνοχήν τε καὶ ἕνωσιν τῶν μερῶν. Ἄλλω τὲ f) καὶ κατὰ τὴν συνήθη τοῖς φιλοσόφοις ὑπόθεσιν, τὴν ἀκμὴν τῆς ζωῆς οὗτος ὁ τρόπος ἀναφαίνειν ὁμολογεῖται. Καὶ ἴσως ὁ τῷ οὐρανῷ τούτῳ συνιὼν χρόνος εἰκών ἐστι τοῦ συνιόν-

f) ἄλλως τε] Legere malim:

συνόντος ἐκείνῳ τῷ οὐρανῷ· καὶ τὴν περιφορὰν αὐτοῦ μετροῦντος αἰῶνος. Ἐπεὶ δὴ καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ πάντως ὅτι ἀληθέστατον ἄγαλμα. Δῆλον δὲ ποτέρου πότερος· καὶ διὰ τοῦτο ὡς ἔοικεν ὁ νοερὸς πρῶτος νοῦς οὗτός τε διακρίνει ἑαυτὸν ἀπὸ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐκεῖνον μερίζει πρὸς ἑαυτὸν, ὅτι καὶ ἡ ζωὴ μερίζεται ὑπὸ τῆς τῶν εἰδῶν διακρίσεως. Εἴποι δ' ἄν τις, ᾧ ταῦτα λέγειν ἀρέσκει, τὸ μὲν νοητὸν ἐν μονάδι θεωρεῖσθαι μόνῃ τῆς ἰυγγικῆς φύσεως, τὸ δὲ νοερὸν φῦλον ἐν τριάδι τῇ τῶν κοσμαγῶν, ἢ ὡς οἱ φιλόσοφοι διαιροῦσιν, τοῦ καθαροῦ νοῦ, καὶ τοῦ ζωογόνου, καὶ τοῦ δημιουργικοῦ. Τὸ δὲ μέσον πλήρωμα τὸ νοητὸν καὶ νοερὸν οἰκείως ἐν δυάδι. Ζωτικὴ γὰρ ἡ δυὰς, καὶ προόδοις χαίρουσα ταῖς ἐπ' ἐλάχιστον ἐκκαινούσαις ἀπὸ τῆς οἰκείας μονάδος. Καὶ τίς ἡ μέση δυὰς, ἡ συνοχικὴ φύσις, καὶ ἡ τελεταρχική· αὕτη μὲν διορίζουσα τὴν συνοχὴν εἰς ἀρχὴν καὶ τέρμα, καὶ οἷς μετατάξει ἀνάγκης, ἐκείνη δὲ συνεχίζουσα καὶ σφίγγουσα πρὸς ἓν, πρῶτα καὶ μέσα καὶ τελευταῖα. Τάχα μὲν οὖν, ὅπερ ἔφην, καὶ οὕτως ἄντις διατάξαιτο τοιούτοις λογισμοῖς κεχρημένος.

III.

Ἐγὼ δὲ εὐλαβοῦμαι παραχαράττειν τὴν πά-

τριον

τερον ὑπόθεσιν, ἐ μόνον ἀνθρώπων ἀρέσασαν τοῖς κλεινοτάτοις. ἐδεὶς γὰρ ἄχει τῆσδε ὑπέθετο τῶν Φιλοσόφων, ἀλλὰ καὶ τοῖς θεοῖς αὐτοῖς. Ὅτι γὰρ Ἑλλήνων θεολόγος Ὀρφεὺς πρῶτον ἐποίησε τὸν Φάνητα καθορώμενον ὑπὸ τῶν θεῶν· ἄλλως τε καὶ τῶν νοερῶν ὧν ἐςι καὶ ὁ δημιεργός· οἵ τε ἐκδεδωκότες θεοὶ τὰ πολυτίμητα λόγια τὰς πρώτας ἡμῖν τριάδας παραδεδώκασι ταύτας ὡς νοητάς. Ὧν τὸν ὑπερκόσμιον βυθὸν εἰδέναι καὶ νοῦντα ἀπαγγέλλεσι τὲς νοερὲς θεές· αἰσχυναίμην δ᾽ ἂν καὶ τὸν θεῖον Ἰάμβλιχον, εἴ τι περὶ ταῦτα καινοτομοίην, ἄνδρα τῶν θείων πραγμάτων, ἄλλων τε καὶ τῶν νοερῶν ἄριςον ἐξηγητήν. Δοκεῖ τοίνυν ἔμοιγε κατὰ ἴχνη τῆς ἐκείνε πολυθεάμονος γνώμης, τὸν μὲν νοητὸν κόσμον ὑποτίθεσθαι τὸν ἡνωμένον ἐκεῖνον βυθὸν ἐκ ὄντως ἔσαν ἐσίαν περιέχοντα τὴν διωρισμένην πρὸς τὸ ὁχέμενον ἕν, ἀλλὰ τὴν ἁπλῶς ἐσίαν, καὶ ἔτε ἑνιαίαν, ἔτε μικτὴν, ἀλλὰ μόνον ἐσίαν μίαν πρὸ ἑκατέρας. Εἰ τις ἐν θεῶν, ἢ εἴ τις ἀνδρῶν ἐν ἐσίᾳ τὸν νοητὸν ὑπεςήσατο κόσμον, ἐν τῇ ἡνωμένῃ ταύτῃ, πᾶς ἀκουέτω συνομολογῶν μὲν τοῖς εἰπῆσι κατὰ τοσῆτον, διακαθαίρων δὲ τὴν ἐσίαν εἰς τὴν ἁπλῶς ἐκείνην καὶ ἡνωμένην, καὶ παντελῶς ἀδιάκριτον. Καὶ γὰρ αὐτὸν πάντες

f) In margine scriptum erat νοητῶν.

πάντες οἱ ταῦτα λέγοντες, ἐν τῇ πάντων ἀδιακρίτῳ ἑνώσει τὸν νοητὸν ὑπέθεντο, καὶ οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ περὶ τούτου. Καὶ μάρτυς ὁ Ἰάμβλιχος, δευτέρῳ τῷ νοητῷ μετὰ τὴν μίαν τῶν ὅλων ἀρχὴν παρεχόμενος ἕνωσιν· καὶ περὶ τὸ ἓν ὑφεστάναι αὐτὸ πανταχοῦ διατεινόμενος, καὶ ἀναπόσπαστον εἶναι πάντη τοῦ ἑνὸς, καὶ πᾶσαν ἐπ' αὐτοῦ διαίρεσιν, ἢ διπλόην, ἢ διάστασιν παραιτούμενος. Καὶ πρὸς τὸν πρεσβύτην πολλὰς τοιαύτας ἀντιρρήσεις ποιούμενος· εἰ δὴ τὸ νοητὸν ὡς ἀληθῶς ἡνωμένον ἐστὶ, τίς μηχανὴ τὴν διωρισμένην οὐσίαν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς καὶ ἑτερότητα συνοῦσαν, καὶ στοιχείων διορισμὸν ὅπως οὖν πεπονθυῖαν τῷ νοητῷ διακόσμῳ συνάπτειν· οὐ λίνον λίνῳ τὸ λεγόμενον, ἀλλά τινα ποιητικὴν μισγάγκειαν τῷ λόγῳ συνάγοντας, ἐπὶ τῶν ἁγιωτάτων ἀτεχνῶς θεαμάτων. Τὸ μὲν δὴ νοητὸν ἐκεῖνο ἡμῖν ὑποκείσθω καὶ νῦν, ὥσπερ καὶ ἐξ ἀρχῆς ἐν τῷ ἀδιακρίτῳ πάντως καὶ πάντως, ἐν δὲ τῷ διακρινομένῳ τὸ νοητὸν ἔστω καὶ νοερὸν, ὡς τότε ἐλέγετο καὶ νῦν ὁμοίως. Ἄρχεται δὲ ἐν αὐτῷ ἡ ἑτερότης, καὶ πρώτην ποιεῖται διάστασιν ὄντος τε καὶ ἑνός. Τούτου μὲν κατὰ τὴν ἁπλότητα στάντος, ἥτις ἦν καὶ ἄνω· ἐκείνου δὲ κατὰ τὴν περιοχὴν πάντων ἐρημωθεῖσαν τῆς ἁπλότητος. Κατάγε τὸ μὴ μεῖναι ἁπλότης, μετέχειν δὲ ὅμως αὐτῆς. Ὅθεν καὶ τὸ πρῶτον

στοιχεῖο

στοιχειωτὸν ἡ οὐσία ἐκείνη, καὶ ἐν αὐτῇ τὰ πρῶτα στοιχεῖα, καὶ ὁ πρῶτος ἀριθμὸς ἐκεῖ, ὅτι καὶ ὁ πρῶτος διορισμός. Ταῦτα δὲ καὶ ὑφ᾽ ἡμῶν εἰρημένα πολλάκις καὶ ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος, καὶ ὑπ᾽ αὐτῶν τῶν λογίων πῶς ἂν προσήκοι τῷ νοητῷ· ἡ δὲ ἡ ὄντως οὐσία ἐνταῦθα καὶ τὴν οὐσίαν ταύτην ὡς οὖσαν γνωρίζομεν· αἰτία μὲν καὶ ἡ ἀκρότης τοῦ διακρινομένου γειτνιοῦσα τῷ διακρίτῳ καὶ οὐσίας ἔτι διασώζουσα, συντηρημένην ἰδέαν. Αἰτία δὲ καὶ ἡ πρὸς g) τὸ ἐναντίον παραβολή, γνωριμωτέραν παρεχομένη τὴν σύγκρασιν τῶν στοιχείων πρὸς τὴν ἐκείνου ἁπλότητα ὡς οὐκ οὖσαν ἕν, ἀλλὰ μᾶλλον ἡνωμένον. Ὡς γὰρ τὸ ἓν τοῦτο μιμεῖται τὸ ἁπλῶς ἕν, οὐσίας ὂν ἕν, πάντα ἓν ἐκεῖνο, οὕτω καὶ ἡ οὐσία πρὸς τοῦτο οὖσα ἡνωμένη μίμημα οὖσα h) τοῦ ἁπλῶς ἡνωμένου καὶ πάντα ἡνωμένου ῥηθέντος· Ταύτης εἰς οὐσίαν μόνην ἑνωθεῖσαν, κάλλιον δὲ ἴσως εἰπεῖν συγκραθεῖσαν δὲ τούτοις, τῇ οὐσιώδει γνώσει συγκαταλαμβάνεται αὐτῇ, ὥσπερ τῇ ἑνιαίᾳ τὸ ἕν. Τῇ δὲ ὑπὲρ ἑκατέραν τὸν νοητὸν ἁπλῶς· ἡμεῖς δὲ νῦν ὡς ἔχομεν, οὐδὲ ἀκριβεῖ τῇ οὐσιώδει χρώμεθα. Οὐδὲ ὅσον ἥκει πρὸς λογικήν τε καὶ ἀνθρωπίνην ψυχήν· ἀλλ᾽ ἔτι καὶ τούτου ἀμυδρότερον,

καὶ ἔτι

g) ἐναντίον] Ita lege vocem, quæ per compendium ſcripta erat.

h) In margine ſcriptum erat ἐστί.

πάντες οἱ ταῦτα λέγοντες, ἐν τῇ πάντων ἀδιακρίτῳ ἑνώσει τὸν νοητὸν ὑπέθεντο, καὶ οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ περὶ τούτου. Καὶ μάρτυς ὁ Ἰάμβλιχος, δευτέρῳ τῷ νοητῷ μετὰ τὴν μίαν τῶν ὅλων ἀρχὴν παρεχόμενος ἕνωσιν· καὶ περὶ τὸ ἓν ὑφεστάναι αὐτὸ πανταχοῦ διατεινόμενος, καὶ ἀναπόσπαστον εἶναι πάντῃ τοῦ ἑνὸς, καὶ πᾶσαν ἐπ' αὐτοῦ διαίρεσιν, ἢ διπλόην, ἢ διάστασιν παραιτούμενος. Καὶ πρὸς τὸν πρεσβύτην πολλὰς τοιαύτας ἀντιῤῥήσεις ποιούμενος· εἰ δὴ τὸ νοητὸν ὡς ἀληθῶς ἡνωμένον ἐστὶ, τίς μηχανὴ τὴν διωρισμένην οὐσίαν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς καὶ ἑτερότητι συνοῦσαν, καὶ στοιχείων διορισμὸν ὅπως οὖν πεπονθυῖαν τῷ νοητῷ διακόσμῳ συνάπτειν· οὐ λίνον λίνῳ τὸ λεγόμενον, ἀλλά τινα ποιητικὴν μισγάγκειαν τῷ λόγῳ συνάγοντας, ἐπὶ τῶν ἁγιωτάτων ἀτεχνῶς θεαμάτων. Τὸ μὲν δὴ νοητὸν ἐκεῖνο ἡμῖν ὑποκείσθω καὶ νῦν, ὥσπερ καὶ ἐξ ἀρχῆς ἐν τῷ ἀδιακρίτῳ πάντως καὶ πάντως, ἐν δὲ τῷ διακρινομένῳ τὸ νοητὸν ἔσω καὶ νοερὸν, ὡς τότε ἐλέγετο καὶ νῦν ὁμοίως. Ἄρχεται δὲ ἐν αὐτῷ ἡ ἑτερότης, καὶ πρώτην ποιεῖται διάστασιν ὄντος τε καὶ ἑνός. Τούτου μὲν κατὰ τὴν ἁπλότητα στάντος, ἥτις ἦν καὶ ἄνω· ἐκείνου δὲ κατὰ τὴν περιοχὴν πάντων ἐρημωθεῖσαν τῆς ἁπλότητος. Κατάγε τὸ μὴ μεῖναι ἁπλότης, μετέχειν δὲ ὅμως αὐτῆς. Ὅθεν καὶ τὸ πρῶτον

στοιχεῖον

στοιχειωτὸν ἡ οὐσία ἐκείνη, καὶ ἐν αὐτῇ τὰ πρῶτα στοιχεῖα, καὶ ὁ πρῶτος ἀριθμὸς ἐκεῖ, ὅτι καὶ ὁ πρῶτος διορισμός. Ταῦτα δὲ καὶ ὑφ' ἡμῶν εἰρημένα πολλάκις καὶ ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος, καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν λογίων πῶς ἂν προσήκοι τῷ νοητῷ· ἡ γὰρ ἡ ὄντως οὐσία ἐνταῦθα καὶ τὴν οὐσίαν ταύτην ὡς οὖσαν γνωρίζομεν· αἰτία μὲν καὶ ἡ ἀκρότης τοῦ διακρινομένου γειτνιοῦντα τῷ διακριτῷ καὶ οὐσίας ἔτι διασώζουσαι, συνῃρημένην ἰδέαν. Αἰτία γὰρ καὶ ἡ πρὸς g) τὸ ἐναντίον παραβολή, γνωριμωτέραν παρεχομένη τὴν σύγκρασιν τῶν στοιχείων πρὸς τὴν ἐκείνου ἁπλότητα ὡς οὐκ οὖσαν ἕν, ἀλλὰ μᾶλλον ἡνωμένον. Ὡς γὰρ τὸ ἓν τοῦτο μιμεῖται τὸ ἁπλῶς ἕν, οὐσίας ὂν ἕν, πάντα ἓν ἐκεῖνο, οὕτω καὶ ἡ οὐσία πρὸς τοῦτο οὖσα ἡνωμένη μίμημα οὖσα h) τοῦ ἁπλῶς ἡνωμένου καὶ πάντα ἡνωμένου ῥηθέντος· Ταύτης εἰς οὐσίαν μόνην ἑνωθεῖσαν, κάλλιον δὲ ἴσως εἰπεῖν συγκραθεῖσαν δὲ τούτοις, τῇ οὐσιώδει γνώσει συγκαταλαμβάνεται αὐτῇ, ὥσπερ τῇ ἑνιαίᾳ τὸ ἕν. Τῇ δὲ ὑπὲρ ἑκατέραν τὸν νοητὸν ἁπλῶς· ἡμεῖς δὲ νῦν ὡς ἔχομεν, οὐδὲ ἀκριβεῖ τῇ οὐσιώδει χρώμεθα. Οὐδὲ ὅσον ἥκει πρὸς λογικήν τε καὶ ἀνθρωπίνην ψυχήν· ἀλλ' ἔτι καὶ τούτου ἀμυδρότερον,

καὶ ἔτι

g) ἐναντίον] Ita lege vocem, quæ per compendium scripta erat.

h) In margine scriptum erat ἐστί.

καὶ ἔτι πόῤῥωθεν μειζόνως· εἰκότως ἄρα τὸ νοητὸν οὐ προβάλλει· οὐδὲ γὰρ τὸ ἑνιαῖον ὁ τῆς οὐσίας ὑπερίδρυται. Θείας γὰρ καὶ τοῦτο γνώσεως ἰδεῖν· ὅθεν τὸ ἀκρότατον τῶν ἡμῖν νοουμένων ὡς νοητὸν ἀπαγγέλλομεν, καὶ οὐσίαν τὴν ὄντως οὖσαν. Καὶ γὰρ ὁ Πλάτων ἄχρι τοῦ τόπου τὰς ψυχὰς ἀνάγων, ἐν τούτῳ τὴν οὖσαν οὐσίαν καὶ τῷ κυβερνήτῃ μόνῳ θεατὴν τῆς ψυχῆς ὑποτίθεται, εἰ μὴ ἄρα ὑφίςασιν ἡμᾶς διὰ τοῦ ὄντως φάναι καὶ οὖσαν οὐσίαν ὅτι μετέχει καὶ ἄλλης νοητῆς οὐσίας ὑπερκειμένης, ὡς καὶ ὁ Πρόκλος ἠξίωσεν ἀκούειν· καθάπερ οὖν οὐ χαλεπῶς ἐςὶ νοητὸν, ἀλλὰ πρός τι, δοκεῖ γὰρ καὶ τούτοις τοῖς φιλοσόφοις, οὕτω καὶ οὐσία ἐςὶν οὐχ ἁπλῶς ἀλλὰ πρός τι ἐν οὐσίας λόγῳ πρωτεύουσα τοῦ ζωτικοῦ διακόσμου· Εςι γὰρ οὐσία σύγκρατος ἐκ ςοιχείων. Πᾶσα δὲ κρᾶσις ζωτική πως ἐςὶν, ὅτι καὶ φυσική ἐςιν, εἰ καὶ φύσει εἴη, ἢ γίνεται μετέπειτα, εἰ κατὰ τέχνην συςαίη τὴν πρώτην. Εἰ δὲ καὶ ζωῆς ἴδιον ἐλέγομεν τὸ ἐγείρεσθαι πρὸς διάκρισιν, εἴη μὲν ἂν ζωὴ καὶ αὕτη τὶς ἡ οὐσία, κατὰ τὸν ὅσον οὖν διορισμὸν τῶν ςοιχείων· πάλιν δὲ αὐτῶν ςοιχείων εἰς ἕνωσιν ἐπιγινομένων, καὶ συγχεῖν τρόπον τινὰ τὸν διορισμὸν σπουδαζόντων. Τοιαύτη γὰρ ἡ ςοιχειώδης ἅπασα φύσις. Διὰ δὴ ταῦτα πάλιν εἰς οὐσίαν καθίςαται. Τὸ δ᾽ οὖν ἀληθέςερον

ρον εἰπεῖν ἀκρότης ἐστὶ τῆς ζωῆς, οὐσία μᾶλλον ἢ ζωὴ βουλομένη εἶναι καθάπερ ἡ ἀποπλανήσειαίς i) νοῦς μᾶλλον εἶναι ἐσπούδακεν ἡ k) ζωή· καὶ τί θαυμαστὸν, εἰ ζωῆς ἀκρότης οὐσία μᾶλλον ἰνδάλλεται· ὅτε καὶ τῶν νοερῶν ἡ ἀκρότης τὴν νοερὰν οὐσίαν προφαίνει· καὶ ἔστι νοητὴ ὡς ἐν τῷ νοητῷ ὅλῳ διακόσμῳ· τί οὖν οὐχὶ καὶ ἐν τῷ νοητῷ ζωὴν ὑποτιθέμεθα τὸν ἁπλῶς νοῦν· καὶ δὴ πρώτην ἐκεῖ τὴν ἁπλῶς οὐσίαν, ὥστε οὐ μόνη ἡ ἁπλῶς οὐσία τὸν νοητὸν, ὡς δὴ νῦν ἐλέγομεν· ὅλως δὲ εἰ μετὰ τὸν ἁπλῶς ἐκεῖ ὄντα νοῦν νοητόν ἐστιν οὗτος ὁ νοῦς, ὁ νοῶν καὶ νοῦς ὢν καθ' ἑαυτόν· ὁμοίως δὲ καὶ μετὰ τὴν ἁπλῶς ζωὴν τὴν ἡνωμένην ἐστὶν ἡ καθ' ἑαυτὴν ἐνταῦθα ζωὴ αὐτὴν διακρινομένη πρὸς νοῦν· οὕτω δεῖ καὶ οὐσίαν καὶ οὐσίαν εἶναι καθ' ἑαυτὴν ἀντιδιῃρημένην πρὸς τὴν ζωήν· οὐχὶ τὸ ἄκρον οὖσαν τῆς ζωῆς, ἀλλ' ἕτερον γένος· ἠρητέον l) πάλιν, ὡς τὸ μέν ἐστιν ἀδιάκριτον, τὸ δὲ διακρινόμενον· καὶ ἐν μὲν οὕτω πάντα διακεκριμένα κατέστη, τάτε ἄλλα καὶ τὸ ἓν καὶ τὸ ὄν· εἶδος γὰρ οἷον ὅλον ἑκάτερον· τὸ μὲν ἑναῖ-

O

ον,

i) superscriptum erat ἡ ἀποτελεύτησις.

k) legendum puto ἢ.

l) lege ἢ ῥητέον.

ον, τὸ δὲ οὐσιῶδες· εἶδος δὲ πᾶν οἰκείαν οὐκ ἔχει περιγραφὴν, ὡς ὁ νοῦς· ἐν δὲ τῷ μέσῳ διακεκρινόμενα πάντα ὑπέστη, ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ ἑνὸς, καὶ τοῦ ὄντος· διόπερ οὐδὲν ἐνταῦθα περιγέγραπται· οὐ μέντοι οὐδὲ ἥνωται, ἀλλ' εἰόν τινα πέπονθε χύσιν, οὔτε μένειν δυνηθεῖσαν, οὔτε ἐπιστραφῆναι εἰς περιγραφήν· ἐγένετο τοίνυν ῥοή τις καὶ ζέσις, ἣν καλοῦμεν ζωήν· ἐν δὲ τῷ πάντα ἀδιάκριτα τάτε ἄλλα καὶ τὸ ἓν τοῦ ὄντος· ὅθεν ἀκίνητος πάντα καὶ ζέσιν οὐδεμίαν ἔχουσα οὐδὲ ῥύσιν· ὥστε οὐσία μόνον ἐστὶν, ὥστε κατὰ μὲν ἀλήθειαν οὕτω διατέτακται ταῦτα, καὶ τοιούτοις ὅροις διέστηκεν.

IV.

Ἔστι δὲ ὅμως κατὰ ἀναλογίαν ἐν ἑκάστῳ πάντα· ὡς ἐν ἀδιακρίτῳ μὲν τῷ ὅλῳ τὸ μάλιστα ἀδιάκριτον, καὶ τὸ διακρινόμενον ὡς ἐν φύσει παντελῶς ἡνωμένη· διόπερ καὶ ἐν οὐσίᾳ τῇ ὅλῃ οὐσία τέ ἐστι τὸ ἄνθος αὐτὸ τῆς οὐσίας, καὶ ζωὴ τῷ μέσῳ· καὶ νοῦς τὸ τρίτον· ἁπλῶς δὲ ζωὴ, καὶ ἁπλῶς νοῦς, ὅτι ἐν τῷ ἡνωμένῳ μόνῳ ἀδιάκριτον ἀπὸ τοῦ ἑνὸς τὸ ὂν ὑφέστηκεν· πάλιν δὲ αὖ ἐν τῷ διακρινομένῳ ὅλῳ ὄντι τοιούτῳ τὸ μὲν ἄκρον, ὡς μάλιστα οὐσία, ἣν οὐσίαν πρὸς ἑνάδα ἀντιδιαιροῦντες καλοῦμεν· ἐμφαίνουσα

μέντι

μέντι καὶ ζωτικὸν καὶ τὸ ἄκρον αὐτοῦ τοῦ διακρινομένου, ἥκιστα δὲ ὅμως διακρινομένου· διὸ μάλιστα τὴν οὐσίας φύσιν προφαίνουσαν· τὸ δὲ μέσον ἀκμάζον τῷ διακρινομένῳ ἡ κυρίως καὶ μόνως ἐστὶ ζωή· οὔτε τῷ ἀδιακρίτῳ κρατουμένη, οὔτε τῷ διακρινομένῳ· ἀλλὰ μόνον οὖσα τὸ διακρινόμενον ἄκρατον· ἐν δὲ τῷ διακεκριμένῳ πάλιν ἐν μὲν τῇ ἀρχῇ ἀδιάκριτον ἐμφαίνεταί πως· διόπερ ἡ νοερὰ οὐσία αὕτη ἐστίν· ἐν δὲ τῇ μεσότητι τὸ διακρινόμενον· διόπερ ἡ νοερὰ ζωὴ πέφυκεν ἐνταῦθα· ἐν δὲ τῇ ἀποπερατώσει τὸ διακρινόμενον, ὅπου ἀκμάζει ὁ νοερὸς νοῦς· καὶ διὰ τοῦτο σύμμετρος ἐγένετο πρὸς τὴν τῆς ὕλης διακόσμησιν· τούτων δὲ πολλάκις οὕτω διωρισμένων εἴγε ἀπαιτεῖ m) ὁ ἀπορῶν ζωὴν ἀδιάκριτον· ἐλθὼν n) ἀπὸ τοῦ ὄντος τὸ ἕν, καὶ νοῦν εἶναι τοιοῦτον· ἔχει μὲν ὡς ἐν τῷ ἡνωμένῳ πέφυκεν εἶναι ταῦτα, οὐ μέντοι· ἀλλ᾽ εἰδέτω παρεκβαίνων τοὺς εἰρημένους διορισμούς· οὐδὲ γὰρ ἡ ζωὴ τὸ εἶναι ἔχειν δύναται, ὅ ἐστιν, ἐὰν μὴ διακρίνοιτο τοῦ ὄντος τὸ ἕν· οὐδὲ νοῦς, ἐὰν μὴ ταῦτα πρὸ πάντων ἦν διακεκριμένα· ὥστε κατὰ τὸν κυριώτατον λόγον, ὅπου τὸ ἓν οὕτως ἔχει πρὸς τὸ ἕν, ἐκεῖ τὸ οἰκεῖον ὑφί-

O 2

m) in parentheſi ſcriptum ἀπαιτοῖ.

n) ἐλθών: ſic in MS.

ὑφίσαται γένος ἁπλῶς· εἰ μὲν ἥνωται ἡ οὐσία, δῆλον γάρ, ὅτι καὶ τὰ ἄλλα ἐν αὐτοῖς πάντα ἥνωται· εἰ δὲ διακρίνεται ζωὴ πάντα γὰρ ἤδη κεκίνηται πρὸς διάκρισιν· εἰ δὲ διακέκριται ὁ νοῦς, ἤδη γὰρ ἐν αὐτῷ καὶ τὰ ἄλλα περιγέγραπται· ἁπλῶς οὖν οὗτος ὁ νοῦς· καὶ ἁπλῶς αὕτη ἡ ζωή, καὶ ἁπλῶς αὕτη ἡ οὐσία.

IV.

Πῶς οὖν ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν οὕτως εἶναι ζωὴν πρὸ ἀμφοῖν, καὶ νοῦν πρὸ ἀμφοῖν· ἑκάτερον πρὸ τῆς διακρίσεως τοῦ ὄντος καὶ τοῦ ὄντος, ὥσπερ οὐσίαν τὴν κατὰ τὸ συναμφότερον· καὶ δὴ πάλιν οὐσίαν τινὰ τὴν κεχωρισμένην ὡς ζωὴν καὶ νοῦν· ἄλλο δὲ τὸ ὂν ἐπιφαίνοντας o) ἢ καὶ ταῦτα μὲν ἔχει τινὰ ἀλήθειαν τὴν προειρημένην· ἀλλὰ νῦν ὅμως ἀκριβολογούμενοι λέγομεν, ὡς ἡ μὲν οὐσία φύσις ἐστὶν ἡνωμένη, καὶ μετὰ τὸ ἓν ἀξία τετάχθαι· καὶ τὸ εἶναι οὐσίαν τὸ ἡνωμένην εἶναι οὗτον· αὕτη οὖν ἐστιν ἡ ἁπλῶς οὐσία. τίς δὲ καὶ πρός τι, ὅσα μετὰ ταῦτα λέγεται· ἡ ζωτικὴ, ἡ νοερὰ, ἡ ψυχικὴ, ἢ εἴ τις θέλει καὶ ἔνυλον λέγειν οὐσίαν· ζωὴ δὲ ἁπλῶς, ἡ ἐν τῷ διακρίνεσθαι ὁρωμένη· Εἰ δέ τις ἐστὶ ζωὴ νοερὰ, ἢ εἰ-

o) lego ἐπιφαίνοντες.

ἡ εἰδητικὴ, ἡ ψυχικὴ, ἡ ἔνυλος, ἑκάστη τούτων, πρός τι ἂν εἴη· καὶ τις ὁμοίως ἄρα καὶ νοῦς ἁπλῶς, ὁ ἐν τῷ διακριθέντι πρώτῳ ὁρώμενος· ὁ δὲ μετ' αὐτὸν ὅς ἂν εἴη, τίς· καὶ ὥσπερ ἡ ἐν τῷ διακρίτῳ ζωὴ πρός τι ἐστί· καὶ ὡς ἐκείνῳ, οὕτω καὶ ἡ ἐν τῷ διακρινομένῳ οὐσία· ὡς ἐν τούτῳ ἐστὶ καὶ πρός τι οὐσία· οὐκ ἄρα πρὸ τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ὄντος ἐστὶ τὸ ἓν ὂν πρὸ ἀμφοῖν. Ἔδει γὰρ καὶ πρὸ ἑκατέρας ζωῆς εἶναι τοῖν πρὸ ἀμφοῖν· καὶ ἐπὶ νοῦ, ἕτερα τοιαῦτα ἄντις ἀπορήσειεν· μήποτε οὖν τὸ τῶν φιλοσόφων πάλιν ἂν ἀληθέστερον· ὡς τὸ νοητόν ἐστιν ἓν προηγούμενον, καὶ ὂν ἑπόμενον· συνηνωμένον δὲ τοῦτο ἐκείνῳ, ὡς ὅτι μάλιστα, ἢ ῥητέον, ὡς εἰ μὲν ἀδιάκριτα, τὰ αὐτὰ ἡμῖν λέγουσιν· ἐν γὰρ τῇ ζωῇ τὸ διακρίνεσθαι ἄρχεται· εἰ δὲ, ὡς τὸ μὲν ὀχοῦν, τὸ δὲ ὀχούμενον, πάντως διακέκριται ἀπ' ἀλλήλων· τοῦτο δὲ νοῦ ἴδιον, καὶ αὐτοὶ ὁμολογοῦσιν, τὴν εἰς ἑαυτὸν δήπου ἐπιστροφὴν τοῦ νοῦ, θαμὰ ἀνυμνοῦντες· ἡ δὲ ἐπιστροφὴ γίγνεται ἢ εἰς ἑαυτὸν μετὰ τῆς ἀπὸ τῶν ἄλλων διακρίσεώς τε καὶ ἑτερότητος· εἰ ἄρα νοῦ δίοι i) τὶ ἡ οὐσία, ἀνάγκη αὐτὴν εἶναι καὶ τὸ ἀδιάκριτον· εἰ δὲ αὕτη μὲν ἀδιάκριτος, ὁ δὲ

i) compendium ſcriptionis, hic occurrens in fine vocis, mihi non ſatis patebat. Fortaſſe legendum; δέοιτο.

ὁ δὲ νοῦς διακεκριμένος, ἀνάγκη τὴν ζωὴν εἶναι διακρινόμενον· οὐκ ἄρα δυνατὸν ζωὴν εἶναι πρὸ ἀμφοῖν, ὡς τὴν οὐσίαν· οὐδὲ γὰρ οὐσίαν οἷόν τε εἶναι ἐξ ἀμφοῖν ὡς διακεκριμένων ἢ ὡς διακρινομένων· ὥστε ἁπλῶς εἰπεῖν καὶ κυρίως, καὶ μήποτε τὸ μὲν οὐσία πρὸ ἀμφοῖν, ὡς οὐδετέρου ἐμφαινομένου καθ' ἑαυτό, οὔτε τοῦ ἑνός, οὔτε τοῦ ὄντος· τὸ δὲ ἐξ ἀμφοῖν ὡς ἐκ δυοῖν διακεκριμένον καὶ μόνον συντεταγμένοιν· τὸ δὲ μετ' ἀμφοῖν, ὡς ἐν μέσῳ τὸ δυοῖν τούτοιν οὔτε ἡνῶσθαι, καὶ οὔ διακεκρίσθαι· ἔτι μὲν ἔχοντι τῆς ἀρχαίας ἑνώσεως· ἤδη δὲ ὑποφαίνοντι καὶ τῆς διακρίσεως· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ πρώτη ζωὴ καὶ ἡ ἁπλοῦς, ὅτι καὶ ἑτερότης καὶ διάκρισις, ἡ πασῶν πρεσβυτάτη· καὶ μὴν τρία ταῦτα, καὶ ἐν τῷ μικτῷ καὶ οὐσιώδει θρυλεῖν εἰώθαμεν, γνῶσιν, ζωὴν, οὐσίαν· καὶ νοῦν αὖ καὶ ζωὴν, καὶ οὐσίαν, καὶ τὸ ζῶον ὁριζόμενοι οὐσίαν φαμὲν ζῶσαν, καὶ νοοῦσαν, ὡς ἄλλο μὲν οὖσαν τὴν οὐσίαν, ἄλλο δὲ τὴν ζωὴν, ἄλλο δὲ τὴν γνῶσιν· καὶ οὐδαμοῦ τὸ ἑνιαῖον ἐνταῦθα, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο τριχῆ κατὰ ταῦτα διαιροῦμεν· νοῦν ὑπερούσιον, καὶ ζωὴν ὁμοίως, καὶ οὐσίαν ὀνομάζοντες ὡς οὖσαν τὴν οὐσίαν ἑκατέρωθι τῷ τε ἑνὶ καὶ τῷ ὄντι.

VI.

Πῶς οὖν βιαζόμεθα νῦν τῷ λόγῳ τιθέντες οὐσίαν

σίαν εἶναι μένειν τὴν ἀδιάκριτον ἑνός τε καὶ ὄντος· ἢ πολλαχῶς ἕκαστον τούτων λέγεται καὶ πανταχοῦ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν σώζει πρὸς ἄλληλον· ἡ μὲν γὰρ ἐσχάτη οὐσία τὸ ἄψυχον εἶδός ἐστιν ἀκίνητον καθ' αὐτό· εἰ δὲ καὶ οὕτω κινοῖτο φυσικῶς, ζωή τις αὐτῷ γίγνεται καὶ αὐτὴ ἡ φύσις, οὐκ ἐῶσα αὐτὸ μένειν ἀδιάκριτον, ἐφ' ἑαυτοῦ κατεψυγμένον· ἀλλ' ἐκθερμαίνει τὴν οὐσίαν εἰς ἐνέργειαν τὴν αὐτῆς ἑαυτὴν, καὶ ζέουσαν αὐτὴν οὐσίαν παρεχομένη· προστεθεῖσα δὲ ἡ τελεωτέρα ζωὴ φυτὸν ἐποίησεν· καὶ ἐπὶ ταύτῃ ζῶον ἡ αἴσθησις, ἤδη διακρίνασα καὶ διαρθρώσασα τὴν ζωὴν εἰς οἰκεῖον ὅρον· ὥστε ἀπὸ τῶν ἄλλων ὡς μάλιστα χωρίζεσθαι, τῇ πρὸς τὸ ἴδιον λύπῃ καὶ ἡδονῇ κρινόμενον· ἄλλη δὲ οὐσία καὶ ζωὴ καὶ γνῶσις ἡ αὐτοκίνητος· εἰδητική τις καὶ αὕτη, καὶ οὐκ ἄλλο τι ἢ εἶδος· ἐν ᾧ τὸ μὲν εἶναι, τὸ δὲ ζῆν, τὸ δὲ γινώσκειν διακέκριται ἀπ' ἀλλήλων, εἰ καὶ συγκέκριται ἄλλως· ἀλλ' ὅσον μὲν ἐν τῇ ψυχῇ γνωστικὸν διακεκριμένον ἐστὶ καὶ διακριτικὸν τῶν γνωστῶν κατὰ ὅρους οἰκείους· ὅσον δὲ ζωτικὸν συμφύεται πρὸς ἕνωσιν ἀπὸ τῆς διακρίσεως· καὶ ἔστι ῥοή τις ἀεὶ πρὸς ἑαυτὴν συνεχής· διὸ καὶ τοῖς σώμασι παρέχεται συνοχήν τινα διαστηματικὴν ὅμως γέ πως· ἔτι δὲ πρὸ τούτων ἡ ἀκίνητος οὐσία ὁ νοῦς, καὶ ζωὴ ὁμοία, καὶ γνῶσις ὡσαύτως ἔχουσα, εἰδητικὰ πάντα

πάντα καὶ ταῦτα· διακέκριται γὰρ ἀπ' ἀλλήλων· ἀλλὰ τῇ μὲν γνωστικῇ φύσει τοσοῦτο κατὰ φύσιν. διὸ πρώτη αὕτη γνῶσις καὶ ἡ ἁπλῶς ἅτε νοῦ, εἰδοποιοῦσα καὶ εἰδοποιουμένη, κατὰ τὸ διακεκριμένον· ἡ δὲ ζωὴ ἐν τῷ νῷ, οὐχ ἁπλῶς· ὅτι εἶδός ἐστι ζωτικὸν, ἀλλ' οὐχὶ ζωὴ ἁπλῶς ἡ πρώτη· οὐδὲ ἄρα οὐσία πολλῷ μειζόνως· ἀλλ' οἷον οὐσία, καὶ οἷον ζωή· πάντα δὲ νοῦς καὶ νοῦ πάντα· πρὸ δὲ τοῦ νοῦ ἡ ὡς ἀληθῶς ἐστι ζωὴ, μόνον οὖσα ζωή· καὶ οὐ πρὸς ὅρον καὶ εἶδος· οὐδὲ περιγεγραμμένη κατὰ τὴν εἰς ἑαυτὴν ἐπιστροφὴν, ἀλλὰ χεομένη κρειττόνως, ἢ κατὰ ἐπιστροφήν· καὶ ταύτης δὲ ἔτι πρεσβυτέρα ἡ οὐσία· οὐδὲ χύσεώς τινος ἀναχομένη· οὐδὲ τῆς ἄνω ἢ τῆς κάτω ῥοῆς· ἀλλὰ βεβαιότατα δὴ συμπαγεῖσα παντελῶς ἐν τῷ ἀδιακρίτῳ καὶ οὐδὲ πρὸς ζωὴν, οὐδὲ πρὸς νοῦν διακριθεῖσα· οὐδὲ πρὸς ἄλλο τι τῶν ἀπ' αὐτῆς προελθόντων· οὐδὲ γὰρ ἡ ζωὴ διακέκριται ἀπὸ τῶν μετ' αὐτήν· ἀλλ' οὕτως ἔχει καὶ πρὸς ταῦτα ἑκάτερα· ὡς τὴν μὲν ζωὴν διακρίνεσθαι μόνον· τὴν δὲ οὐσίαν ἐν τῷ ἀδιακρίτῳ μένουσαν αὐτῷ τούτῳ μόνῳ τῶν μενόντων διενεγκεῖν· ταῦτα μὲν οὖν διώρισταί που καὶ πρότερον· τὰ δὲ ζωὴ k) πρὸς τὴν ἀπορίαν, ὅταν οὐσίαν καὶ ζωὴν καὶ

νοῦν

k) ita in MS.

νῦν ἢ γνῶσιν θεωροῦμεν, ἀντιδιῃρημένα πρὸς ἄλληλα τὰ ειδητικὰ αὐτῶν ὁρῶμεν ἰδιώματα, καὶ ὡς εἴδη τρία λαμβάνομεν· ὅμοιον εἰ καὶ τὸ ἓν λάβοι τις τὸ ειδητικόν, ἢ τὸ ὂν, ἢ τὸ πέρας, ἢ τὸ ἄπειρον, οὐ τὰς πρώτας ἀρχὰς ἀλλ' ἐν μέρει ἄττα διειλημμένα· ταῖς ἀρχαῖς ὁμώνυμα, ἀφ' ὧν καὶ τὰς ἀρχὰς ὀνομάζομεν φύσει οὔσας ἀνωνύμους· οὕτω γοῦν οἶμαι καὶ οὐσίαν, καὶ ζωὴν καὶ γνῶσιν ἐννοούμενοι, πάσας ειδητικὰς καὶ διὰ τοῦτο ὀνομάζεσθαι πεφυκύας ἢ ὁρίζεσθαι. Ἴσως δὲ οὐ τὰς ἀκινήτους, ἀλλά τινας αὐτοκινήτους, ἢ τυχὸν ἴσως ἑτεροκινήτους καὶ δοξαστὰς οἰόμεθα δεῖν κατὰ ταύτας ἐννοεῖν τε καὶ ὁρίζεσθαι κατὰ ἀναλογίαν μᾶλλον ἀπὸ τῶν ειδητικῶν τὰς ὑπερειδεεῖς· ὥσπερ τοίνυν ἡ οὐσία αὕτη πρὸς τὴν ζωὴν ταύτην καὶ ἡ ζωὴ πρὸς τὴν γνῶσιν, τοῦτό ἐστιν ἐν ταῖς πρώταις ὑποστάσεσιν τὸ πάντη εἰς διάκρισιν ἀκίνητον πρὸς τὸ κινούμενον εἰς αὐτὴν· καὶ τοῦτο πρὸς τὸ κεκινημένον· ἔστι δὲ τὸ κεκινημένον εἰς διάκρισιν ὁ ἁπλῶς νοῦς· τὸ δὲ κινούμενον ἡ ἁπλῶς ζωή. τὸ δὲ ἀκίνητον εἰς ταύτην ἡ ἁπλῶς οὐσία καὶ ὁ μὲν ἁπλῶς νοῦς καὶ τὸ ἁπλῶς εἶδος ταυτόν· ἡ δὲ ἁπλῶς ζωὴ καὶ ἡ ειδητικὴ οὐ ταυτόν· ὑπερείδεος γὰρ ἡ ἁπλῶς ζωή· ἡ δὲ οὐσία ἁπλῶς ὑπὲρ τὴν ειδητικὴν οὐσίαν καὶ ὑπὲρ τὴν ζωτικήν· διόπερ ἁπλῶς ὥστε ἀπὸ τῶν νῦν δι-

ηρημένων ἔχομεν ἀληθέστερον διορίζεσθαι τὴν ἁπλῶς ἑκάστην· καὶ τὴν τινὰ μὴ τὴν ἁπλῶς· μηδεὶς οὖν ἀξιούτω κατά τινας καὶ τῇ ἑαυτῶν ἀληθείᾳ χαρακτηριζομένας εἶναι τὰς ἁπλῶς καὶ τῇ ἑαυτῶν ἀληθείᾳ συνούσας· μηδὲ ἀπὸ τῶν προχειροτέρων ἐννοιῶν ἀναγέσθω πρὸς τὸν ὑπερφυέστερον τρόπον πάσης συνηθείας· ἀλλ᾽ οὐσίαν ἀκουέτω καὶ λεγόντων ἡμῶν καὶ ζωήν· καὶ μέντοι καὶ νοῦν τὸν ὡς ἀληθῶς κατὰ ἔνδειξιν ἀπὸ τῶν συνηθῶν τῆς ἐν ἀβάτοις μενούσης καὶ πόῤῥωθεν ἡμῖν ὑπονοουμένης φύσεως· ἀληθὲς δὲ ὅμως καὶ εἰς ἄκρον ἧκον θεωρίας, καὶ τὰ τρία ἐν ἑκάστῳ ὁρᾶν, διὰ τὸ πάντα ἕκαστον εἶναι, διπλασιάζοντα εἰς τὸ ἄνω τὴν ἀναλογίαν. Καὶ τοῖς ἐνδεδειγμένοις πρότερον χρωμένους εἰς ἄλλων ἔνδειξιν ἀκριβεστέραν· ἀλλὰ πρὸς μὲν τὴν τελευταίαν τῶν ἀποριῶν καὶ ταῦτα ἴσως ἱκανά. Καὶ μὴ ταῦτα ἐὰν δέῃ πάλιν ἐροῦμεν τι πρὸς αὐτήν. Δεήσει δὲ πάντως ὅταν ζητῶμεν τὸ αὐτοζῶον ὅπου ἀποθετέον. ὑπονοεῖν δὲ ἔξεστι καὶ ἀπὸ τῶν προκειμένων· ὅτι διακύρεσις ὂν τῆς ζωῆς κα[illegible] μετ᾽ αὐτὴν ἔχον [illegible] παντ[illegible] ὡς [illegible]

ὑγιὲς ἢ σαθρὸν, ἀνασκεψώμεθα. Αὐτίκα ἀριθμὸν οὐ φήσομεν εἶναι ἐν τῷ νοητῷ, οὔτε ἐξ ὁμοειδῶν, οὔτε ἐξ ἀνομοειδῶν· οὐδὲ γὰρ ὅλως ἡ τοῦ διωρισμένου φύσις ἐστὶν ἐκεῖ· οὐδὲ γὰρ ἡ τοῦ συνεχοῦς· οὐδὲ διαφορά τις, οὐδὲ ἑτερότης, οὐδὲ διάκρισις, ἔνγε τῷ ἁπλῶς ἡνωμένῳ· τίς οὖν ὑμνουμένη ἐννεὰς ἐν τῷ νοητῷ· ἢ μόνην τελειότητα σημαίνει παντελῆ τῆς ἐκεῖ τριάδος, ἣν οὐ δυνάμενοι διαιρεῖν τῷ λογισμῷ τριχῆ τὴν τριάδα διϊστᾶμεν, τὸ πανταχῆ τέλειον αὐτῆς. Καὶ τὸ πάντων περιεκτικὸν, καὶ παντὸς πλήθους ἐξηγούμενον· καὶ πάσης τριάδος τῆς ὅπου ποτὲ καὶ ὅπως ὑφεστώσης γεννητικόν· καὶ παντὸς πλήθους ἐξηγούμενον· καὶ τὸ πάσης προόδου τῆς ἐπ' ἔσχατον ἡγεμονοῦν· καὶ τὸ ἀκράτατον τῆς γονίμου δυνάμεως· καὶ πάντα μᾶλλον ὅσα τοιαῦτα. Μᾶλλον δὲ τὸ ἡνωμένον τῶν τοιούτων ἁπάντων νοημάτων ἓν μετανόημα· καὶ τοῦτο κατὰ μόνην ἔνδειξιν βουλόμενοι περὶ τῆς τριάδος ἐκείνης ἐννοεῖν. Τίς οὖν αὕτη ἡ τριάς· οὐ τρεῖς μονάδες, ὥς φησι καὶ ὁ Ἰάμβλι[illegible], ἀλλὰ μόνον τὸ εἶδος ἄϋλον, τῶν [illegible] ωμένον· οὐ μέντοι οὐδὲ τὸ εἰ- [illegible] περιγραφὴ ἐν τῷ ἡνωμένῳ· [illegible] ερ ἄνθος ἐστὶ τοῦ εἴδους· ἀλ- [illegible] ν, ὃ πέφυκεν ἐπανθεῖν ἑνὶ [illegible] τριάδι· οὐδέ γε ὁ πᾶσιν

ὁμοῦ

Digitized by Google

ηρημένων ἔχομεν ἀληθέστερον διορίζεσθαι τὴν ἁπλῶς ἑκάστην· καὶ τὴν τινὰ μὲν τὴν ἁπλῶς· μηδεὶς οὖν ἀξιούτω κατά τινας καὶ τῇ ἑαυτῶν ἀληθείᾳ χαρακτηριζομένας εἶναι τὰς ἁπλῶς καὶ τῇ ἑαυτῶν ἀληθείᾳ συνούσας· μηδὲ ἀπὸ τῶν προχειροτέρων ἐννοιῶν ἀναγέσθω πρὸς τὸν ὑπερφυέστερον τρόπον πάσης συνηθείας· ἀλλ' οὐσίαν ἀκουέτω καὶ λεγόντων ἡμῶν καὶ ζωήν· καὶ μέντοι καὶ νοῦν τὸν ὡς ἀληθῶς κατὰ ἔνδειξιν ἀπὸ τῶν συνηθῶν τῆς ἐν ἀβάτοις μενούσης καὶ πόρρωθεν ἡμῖν ὑπονοουμένης φύσεως· ἀληθὲς δὲ ὅμως καὶ εἰς ἄκρον ἧκον θεωρίας, καὶ τὰ τρία ἐν ἑκάστῳ ὁρᾶν, διὰ τὸ πάντα ἕκαστον εἶναι, διπλασιάζοντα εἰς τὸ ἄνω τὴν ἀναλογίαν. Καὶ τοῖς ἐνδεδειγμένοις πρότερον χρωμένους εἰς ἄλλων ἔνδειξιν ἀκριβεστέρων· ἀλλὰ πρὸς μὲν τὴν τελευταίαν τῶν ἀποριῶν καὶ ταῦτα ἴσως ἱκανά. Καὶ μὲν ταῦτα ἐὰν δέῃ πάλιν ἐροῦμέν τι πρὸς αὐτήν. Δεήσει δὲ πάντως ὅταν ζητῶμεν τὸ αὐτοζῶον ὅπου ἀποθετέον. ὑπονοεῖν δὲ ἔξεστι καὶ ἀπὸ τῶν προκειμένων· ὅτι διακύρεσις ὂν τῆς ζωῆς καὶ δευτέραν μετ' αὐτὴν ἔχον τάξιν, ἀνάλογον ἐκείνῃ ταχθήσεται πανταχοῦ· ὡς μέντοι τὸ πρῶτον παράδειγμα.

VII.

Φέρε δὲ νῦν καὶ τὰς ἄλλας, εἴ τι λέγουσιν

ὑγιὲς

ὑγιὲς ἢ σαθρὸν, ἀνασκεψώμεθα. Αὐτίκα ἀριθ-
μὸν οὐ φήσομεν εἶναι ἐν τῷ νοητῷ, οὔτε ἐξ ὁμοει-
δῶν, οὔτε ἐξ ἀνομοειδῶν· οὐδὲ γὰρ ὅλως ἡ τοῦ διω-
ρισμένου φύσις ἐστὶν ἐκεῖ· οὐδὲ γὰρ ἡ τοῦ συνε-
χοῦς· οὐδὲ διαφορά τις, οὐδὲ ἑτερότης, οὐδὲ διά-
κρισις, ἔνγε τῷ ἁπλῶς ἡνωμένῳ· τίς οὖν ὑμνου-
μένη ἐννεὰς ἐν τῷ νοητῷ· ἢ μόνην τελειότητα ση-
μαίνει παντελῆ τῆς ἐκεῖ τριάδος, ἣν οὐ δυνάμενοι
διαιρεῖν τῷ λογισμῷ τριχῆ τὴν τριάδα διϊστάμεν,
τὸ πανταχῆ τέλειον αὐτῆς. Καὶ τὸ πάντων περιε-
κτικὸν, καὶ παντὸς πλήθους ἐξηγούμενον· καὶ πάσης
τριάδος τῆς ὅπου ποτὲ καὶ ὅπως ὑφεστώσης γεννη-
τικόν· καὶ παντὸς πλήθους ἐξηγούμενον· καὶ τὸ
πάσης προόδου τῆς ἐπ᾽ ἔσχατον ἡγεμονοῦν· καὶ τὸ ἀκρά-
τατον τῆς γονίμου δυνάμεως· καὶ πάντα μᾶλλον ὅσα
τοιαῦτα. Μᾶλλον δὲ τὸ ἡνωμένον τῶν τοιούτων ἁπάν-
των νοημάτων ἓν μετανόημα· καὶ τοῦτο κατὰ μόνην ἔν-
δειξιν βουλόμενοι περὶ τῆς τριάδος ἐκείνης ἐννοεῖν.
Τίς οὖν αὕτη ἡ τριάς· οὐ τρεῖς μονάδες, ὥς φησι
καὶ ὁ Ἰάμβλιχος, ἀλλὰ μόνον τὸ εἶδος ἄϋλον,
ἄνθος τῶν μονάδων ἐρῶμενον· οὐ μέντοι οὐδὲ τὸ εἶ-
δος. Τίς γὰρ ἂν εἴη περιγραφὴ ἐν τῷ ἡνωμένῳ;
ἀλλὰ τὸ ἓν αὐτὸ, ὅπερ ἄνθος ἐστὶ τοῦ εἴδους· ἀλ-
λὰ γὰρ οὐδὲ τοῦτο τὸ ἓν, ὃ πέφυκεν ἐπανθεῖν ἑνὶ
τῶν εἰδῶν· οἷον τῇ τριάδι· οὐδέ γε ὁ πᾶσιν
ὁμοῦ

ὁμοῦ τοῖς εἴδεσιν· τοῦ γὰρ διακεκριμένου ἑνὸς τοῦτό ἐστιν· ὥστε οὐδὲ ὁ τοῦ διακρινομένου ἐστίν· εἴη ἂν τῆς ἀδιακρίτου τριάδος τὸ ἕν· ἀλλὰ σημαίνει πάλιν ἡ τριὰς, τοῦ ἡνωμένου τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ μέσον καὶ τὴν τελευτὴν, ἀλλ' ἡνωμένα καὶ ταῦτα. Ἔστι δὲ τὸ μὲν ἓν ἁπλῶς· οὐκ ἦν ἀριθμητικὸν, ἀλλ' ἐδήλου τὴν μίαν ἁπλότητα πάντων. Καὶ ἡ δυὰς μετὰ τὸ τὸ ἓν ἡ ἀόριστος λεγομένη, οὐκ ἦν ἐπὶ δυοῖν μονάδοιν δυάς· ἀλλ' ἡ πάντων γεννητικὴ τοῦ ἑνὸς αἰτία δι' αὐτῆς ἐδηλοῦτο· καὶ ἦν κατὰ ἄμφω πατὴρ πάντα γεννᾶν δυνάμενος 1) καὶ δὴ ἐκ τρίτων τὸ ἡνωμένον, οἷον ἀπὸ δυνάμεως ἐνεργεία προελθοῦσα· καὶ ἀπὸ μονάδος ἄρα τοιαύτης καὶ δυάδος τοιαύτης ὑπέστη τριὰς κατὰ φύσιν ἔχουσα τὸ ἡνωμένον· δυάς γε οὖσα πρὸς τὸ ἓν ἐπεστραμμένη· καὶ διὰ τοῦτο νοῦς πατρικός· ἀλλὰ ταῦτα λέγοντες τρία ποιοῦμεν· ἢ ὁ πατὴρ ἐστὶ δυνάμενός τε καὶ γεννῶν ἅπαντα μεθ' ἑαυτὸν, αὐτὴ ὅλη τριάς· μονὰς ἄρα ἡ τριὰς καὶ μονὰς οὐκ ἀριθμοῦ ἀρχὴ, ἀλλ' αἰτία μονάδος τε καὶ ἀριθμοῦ παντός· οὐδὲ ἐν περιγραφῇ τινι οἷον εἶδος μεμονωμένον, ἀλλὰ μονοειδὴς τῶν πάντων ἁπλότης. Ταὐτὸν οὖν τὰ τρία ἢ ἕτερα. Καὶ τριὰς ἡ μονάς· ἢ οὐδὲν τούτων κατάγε ἀλήθειαν. Οὐδὲν γάρ ἐστιν ἐκεῖ τῶν

τοιού-

1) In margine scriptum erat: δυνάμεως.

τοιέτων· ἐ ταυτότης· ἐχ ἑτερότης· ἐ τριὰς· ἐ μονὰς, ἡ πρὸς τριάδα ἀντικειμένη. Οὐδὲ μία γὰρ ἀντίθεσις ἐν τῷ νοητῷ. Ἄρα ἐν τὸ ἡνωμένον, ὅπερ τὸ ἕν, ἢ τὸ ἓν ὅπερ τὰ πολλὰ, ἢ τὰ πολλὰ, ὅπερ τὸ ἡνωμένον. Οὐ δῆτα φήσω. Πῶς ἐν ἐ τρία τὰ πάντα. Ὅτι ἐδὲν ἧττον, καὶ ἓν γὰρ πολλὰ, καὶ πολλὰ πάντα· ἐδὲν ἄλλο καὶ ἄλλο λέγομεν. Τὸ γὰρ ἓν ἐκ ἰδιότης μία, ἀλλὰ τοιἔτον οἷον πάντα· καὶ τὰ πάντα ἔτως, ἀλλ' ὡς ἓν καὶ τὰ πολλὰ ἔτως. Ὅτι καὶ τὸ ἓν ἐχ ἕν, καὶ τὰ πάντα, πολλά ἐςιν ὡρισμένα. Καὶ γὰρ εἰ πρότερον τὰ πάντα τὴν δευτέραν ἐλέγομεν σημαίνειν ἀρχὴν τὰ πάντα ἔσαν τε ἑνός· ἀλλὰ νῦν μικρὸν μεταθέντος ἄμεινον ἐρἔμεν. Οὐ ταυτὸν εἶναι πάντα, καὶ πολλὰ, ἀλλὰ τὰ πολλὰ προσλαβόντα λόγον m) πάντα ἐγένετο. Τὰ πολλὰ γὰρ ἔτι ἢ πολλὰ, ἄπειρά ἐςιν. Οὐκἒν ἓν μὲν ὁ πατὴρ· πολλὰ δὲ ἡ τε ἑνὸς ἀόριςος δύναμις· πάντα δὲ ὁ νἔς τε πατρός. Ἔτι πάντα ἦν τὰ πολλὰ, ἐνὶ ὡρισμένα κατ' ἐπιςροφὴν· καὶ ὁρᾷς ὅτι τὰ πολλὰ φύσει μεταξὺ τε ἑνὸς καὶ τῶν πάντων· καὶ τὸ μὲν ἓν ἁπλότης μόνον τὰ πάντα ὁμἔ πάντων ἕνωσις, κατὰ τὸ ἡνωμένον ἄρα συνέςη ὁ νἔς· καὶ ὡς ἐν τῷ νοερῷ κατὰ εἶδος ἅπαντα περιγέγραπται, ἔτως ἐν τῷ ἡνωμέ-

m) In margine legebam: ὅρον.

ὑφίσαται λόγος ἁπλῶς· εἰ μὲν ἥνωται ἡ οὐσία, δῆλον γὰρ, ὅτι καὶ τὰ ἄλλα ἐν αὐτοῖς πάντα ἥνωται· εἰ δὲ διακρίνεται ζωὴ πάντα γὰρ ἤδη κεκίνηται πρὸς διάκρισιν· εἰ δὲ διακέκριται ὁ νοῦς, ἤδη γὰρ ἐν αὐτῷ καὶ τὰ ἄλλα περιγέγραπται· ἁπλῶς οὖν οὗτος ὁ νοῦς· καὶ ἁπλῶς αὐτὴ ἡ ζωὴ, καὶ ἁπλῶς αὐτὴ ἡ οὐσία.

IV.

Πῶς οὖν ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν οὕτως εἶναι ζωὴν πρὸ ἀμφοῖν, καὶ νοῦν πρὸ ἀμφοῖν. ἑκάτερον πρὸ τῆς διακρίσεως τοῦ ὄντος καὶ τοῦ ὄντος, ὥσπερ οὐσίαν τὴν κατὰ τὸ συναμφότερον· καὶ δὴ πάλιν οὐσίαν τινὰ τὴν κεχωρισμένην ὡς ζωὴν καὶ νοῦν· ἄλλο δὲ τὸ ὂν ἐπιφαίνοντας o) ἢ καὶ ταῦτα μὲν ἔχει τινὰ ἀλήθειαν τὴν προειρημένην· ἀλλὰ νῦν ὅμως ἀκριβολογούμενοι λέγομεν, ὡς ἡ μὲν οὐσία φύσις ἐστὶν ἡνωμένη, καὶ μετὰ τὸ ἓν ἀξία τετάχθαι· καὶ τὸ εἶναι οὐσίαν τὸ ἡνωμένην εἶναι τοῦτον· αὕτη οὖν ἐστιν ἡ ἁπλῶς οὐσία. τὶς δὲ καὶ πρός τι, ὅσα μετὰ ταῦτα λέγεται· ἡ ζωτικὴ, ἡ νοερὰ, ἡ ψυχικὴ, ἢ εἴ τις θέλει καὶ ἔνυλον λέγειν οὐσίαν· ζωὴ δὲ ἁπλῶς, ἡ ἐν τῷ διακρίνεσθαι ὁρωμένη· Εἰ δέ τις ἐστι ζωὴ νοερὰ, ἢ εἰ-

o) lego ἐπιφαίνοντες.

ἡ εἰδητικὴ, ἡ ψυχικὴ, ἡ ἔνυλος, ἑκάστη τούτων, πρός τι ἂν εἴη· καὶ τις ὁμοίως ἄρα καὶ νοῦς ἁπλῶς, ὁ ἐν τῷ διακριθέντι πρώτῳ ὁρώμενος· ὁ δὲ μετ' αὐτὸν ὅς ἂν εἴη, τίς· καὶ ὥσπερ ἡ ἐν τῷ διακρίτῳ ζωὴ πρός τι ἐστί· καὶ ὡς ἐκείνῳ, οὕτω καὶ ἡ ἐν τῷ διακρινομένῳ οὐσία· ὡς ἐν τούτῳ ἐστὶ καὶ πρός τι οὐσία· οὐκ ἄρα πρὸ τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ὄντος ἐστὶ τὸ ἓν ὂν πρὸ ἀμφοῖν. Ἔδει γὰρ καὶ πρὸ ἑκατέρας ζωῆς εἶναι τοῖν πρὸ ἀμφοῖν· καὶ ἐπὶ νοῦ, ἕτερα τοιαῦτα ἄντις ἀπορήσειεν· μήποτε οὖν τὸ τῶν φιλοσόφων πάλιν ἂν ἀληθέστερον· ὡς τὸ νοητόν ἐστιν ἓν προηγούμενον, καὶ ὂν ἑπόμενον· συνηνωμένον δὲ τοῦτο ἐκείνῳ, ὡς ὅτι μάλιστα, ἢ ῥητέον, ὡς εἰ μὲν ἀδιάκριτα, τὰ αὐτὰ ἡμῖν λέγουσιν· ἐν γὰρ τῇ ζωῇ τὸ διακρίνεσθαι ἄρχεται· εἰ δὲ, ὡς τὸ μὲν ὀχοῦν, τὸ δὲ ὀχούμενον, πάντως διακέκριται ἀπ' ἀλλήλων· τοῦτο δὲ νοῦ ἴδιον, καὶ αὐτοὶ ὁμολογοῦσιν, τὴν εἰς ἑαυτὸν δήπου ἐπιστροφὴν τοῦ νοῦ, θαμὰ ἀνυμνοῦντες· ἡ δὲ ἐπιστροφὴ γίγνεται ἡ εἰς ἑαυτὸν μετὰ τῆς ἀπὸ τῶν ἄλλων διακρίσεώς τε καὶ ἑτερότητος· εἰ ἄρα νοῦ δίοι i) τὶ ἡ οὐσία, ἀνάγκη αὐτὴν εἶναι καὶ τὸ ἀδιάκριτον· εἰ δὲ αὕτη μὲν ἀδιάκριτος,

i) compendium ſcriptionis, hic occurrens in fine vocis, mihi non ſatis patebat. Fortaſſe legendum: δέοιτο.

ὁ δὲ νοῦς διακεκριμένος, ἀνάγκη τὴν ζωὴν εἶναι διακρινόμενον· οὐκ ἄρα δυνατὸν ζωὴν εἶναι πρὸ ἀμφοῖν, ὡς τὴν οὐσίαν· οὐδὲ γὰρ οὐσίαν οἷόν τε εἶναι ἐξ ἀμφοῖν ὡς διακεκριμένων ἢ ὡς διακρινομένων· ὥστε ἁπλῶς εἰπεῖν καὶ κυρίως, καὶ μήποτε τὸ μὲν ὂν πρὸ ἀμφοῖν, ὡς οὐδετέρου ἐμφαινομένου καθ' ἑαυτὸ, οὔτε τοῦ ἑνὸς, οὔτε τοῦ ὄντος· τὸ δὲ ἐξ ἀμφοῖν ὡς ἐκ δυοῖν διακεκριμένον καὶ μόνον συντεταγμένοιν· τὸ δὲ μετ' ἀμφοῖν, ὡς ἐν μέσῳ τὸ δυοῖν τούτοιν οὔτε ἡνῶσθαι, καὶ οὐ διακεκρίσθαι· ἔτι μὲν ἔχοντι τῆς ἀρχαίας ἑνώσεως· ἤδη δὲ ὑποφαίνοντι καὶ τῆς διακρίσεως· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ πρώτη ζωὴ καὶ ἡ ἁπλοῦς, ὅτι καὶ ἑτερότης καὶ διάκρισις, ἡ πασῶν πρεσβυτάτη· καὶ μὴν τρία ταῦτα, καὶ ἐν τῷ μικτῷ καὶ οὐσιώδει θρυλεῖν εἰώθαμεν, γνῶσιν, ζωὴν, οὐσίαν· καὶ νοῦν αὖ καὶ ζωὴν, καὶ οὐσίαν, καὶ τὸ ζῶον ὁριζόμενοι οὐσίαν φαμὲν ζῶσαν, καὶ νοοῦσαν, ὡς ἄλλο μὲν οὖσαν τὴν οὐσίαν, ἄλλο δὲ τὴν ζωὴν, ἄλλο δὲ τὴν γνῶσιν· καὶ οὐδαμοῦ τὸ ἑνιαῖον ἐνταῦθα, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο τριχῇ κατὰ ταῦτα διαιροῦμεν· νοῦν ὑπερούσιον, καὶ ζωὴν ὁμοίως, καὶ οὐσίαν ὀνομάζοντες ὡς οὖσαν τὴν οὐσίαν ἑκατέρωθι τῷ τε ἑνὶ καὶ τῷ ὄντι.

VI.

Πῶς οὖν βιαζόμεθα νῦν τῷ λόγῳ τιθέντες οὐσίαν

σίαν εἶναι μόνην τὴν ἀδιάκριτον ἑνός τε καὶ ὄντος· ἢ πολλαχῶς ἕκαστον τούτων λέγεται καὶ πανταχοῦ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν σώζει πρὸς ἄλληλον· ἡ μὲν γὰρ ἐσχάτη οὐσία τὸ ἄψυχον εἶδός ἐστιν ἀκίνητον καθ' αὑτό· εἰ δὲ καὶ οὕτω κινοῖτο φυσικῶς, ζωή τις αὐτῷ γίγνεται καὶ αὐτὴ ἡ φύσις, οὐκ ἐῶσα αὐτὸ μένειν ἀδιάκριτον, ἐφ' ἑαυτοῦ κατεψυγμένον· ἀλλ' ἐκθερμαίνει τὴν οὐσίαν εἰς ἐνέργειαν τὴν αὐτῆς ἑαυτὴν, καὶ ζέουσαν αὐτὴν οὐσίαν παρεχομένη· προστεθεῖσα δὲ ἡ τελεωτέρα ζωὴ φυτὸν ἐποίησεν· καὶ ἐπὶ ταύτῃ ζῶον ἡ αἴσθησις, ἤδη διακρίνασα καὶ διαρθρώσασα τὴν ζωὴν εἰς οἰκεῖον ὅρον· ὥστε ἀπὸ τῶν ἄλλων ὡς μάλιστα χωρίζεσθαι, τῇ πρὸς τὸ ἴδιον λύπῃ καὶ ἡδονῇ κρινόμενον· ἄλλη δὲ οὐσία καὶ ζωὴ καὶ γνῶσις ἡ αὐτοκίνητος· εἰδητική τις καὶ αὕτη, καὶ οὐκ ἄλλο τι ἢ εἶδος· ἐν ᾧ τὸ μὲν εἶναι, τὸ δὲ ζῆν, τὸ δὲ γινώσκειν διακέκριται ἀπ' ἀλλήλων, εἰ καὶ συγκέκριται ἄλλως· ἀλλ' ὅσον μὲν ἐν τῇ ψυχῇ γνωστικὸν διακεκριμένον ἐστὶ καὶ διακριτικὸν τῶν γνωστῶν κατὰ ὅρους οἰκείους· ὅσον δὲ ζωτικὸν συμφύεται πρὸς ἕνωσιν ἀπὸ τῆς διακρίσεως· καὶ ἔστι ῥοή τις ἀεὶ πρὸς ἑαυτὴν συνεχής· διὸ καὶ τοῖς σώμασι παρέχεται συνοχήν τινα διαστηματικὴν ὅμως γέ πως· ἔτι δὲ πρὸ τούτων ἡ ἀκίνητος οὐσία τοῦ νοῦ, καὶ ζωὴ ὁμοία, καὶ γνῶσις ὡσαύτως ἔχουσα, εἰδητικὰ

πάντα καὶ ταῦτα· διακέκριται γὰρ ἀπ' ἀλλήλων· ἀλλὰ τῇ μὲν γνωστικῇ φύσει τοσοῦτο κατὰ φύσιν. διὸ πρώτη αὕτη γνῶσις καὶ ἡ ἁπλῶς ἅτε νοῦ, εἰδοποιοῦσα καὶ εἰδοποιουμένη, κατὰ τὸ διακεκριμένον· ἡ δὲ ζωὴ ἐν τῷ νῷ, οὐχ ἁπλῶς· ὅτι εἶδός ἐστι ζωτικὸν, ἀλλ' οὐχὶ ζωὴ ἁπλῶς ἡ πρώτη· οὐδὲ ἄρα οὐσία πολλῷ μειζόνως· ἀλλ' οἷον οὐσία, καὶ οἷον ζωή· πάντα δὲ νοῦς καὶ νοῦ πάντα· πρὸ δὲ τοῦ νοῦ ἡ ὡς ἀληθῶς ἐστι ζωὴ, μόνον οὖσα ζωή· καὶ οὐ πρὸς τοῦτο καὶ εἶδος· οὐδὲ περιγεγραμμένη κατὰ τὴν εἰς ἑαυτὴν ἐπιστροφὴν, ἀλλὰ χεομένη κρειττόνως, ἢ κατὰ ἐπιστροφήν· καὶ ταύτης δὲ ἔτι πρεσβυτέρα ἡ οὐσία· οὐδὲ χύσεώς τινος ἀναχομένη· οὐδὲ τῆς ἄνω ἢ τῆς κάτω ῥοῆς· ἀλλὰ βεβαιότατα δὴ συμπαγεῖσα παντελῶς ἐν τῷ ἀδιακρίτῳ καὶ οὐδὲ πρὸς ζωὴν, οὐδὲ πρὸς νοῦν διακριθεῖσα· οὐδὲ πρὸς ἄλλό τι τῶν ἀπ' αὐτῆς προελθόντων· οὐδὲ γὰρ ἡ ζωὴ διακέκριται ἀπὸ τῶν μετ' αὐτήν· ἀλλ' οὕτως ἔχει καὶ πρὸς ταῦτα ἑκάτερα· ὡς τὴν μὲν ζωὴν διακρίνεσθαι μόνον· τὴν δὲ οὐσίαν ἐν τῷ διακρίτῳ μένουσαν αὐτῷ τούτῳ μόνῳ τῶν μενόντων διενεγκεῖν· ταῦτα μὲν οὖν διώρισταί πως καὶ πρότερον· τὰ δὲ ζωὴ k) πρὸς τὴν ἀπορίαν, ὅταν οὐσίαν καὶ ζωὴν καὶ

νοῦν

k) ita in MS.

νῦν ἢ γνῶσιν θεωροῦμεν, ἀντιδιῃρημένα πρὸς ἄλληλα, τὰ εἰδητικὰ αὐτῶν ὁρῶμεν ἰδιώματα, καὶ ὡς εἴδη τρία λαμβάνομεν· ὅμοιον εἰ καὶ τὸ ἓν λάβοι τις τὸ εἰδητικόν, ἢ τὸ ὂν, ἢ τὸ πέρας, ἢ τὸ ἄπειρον, οὐ τὰς πρώτας ἀρχὰς ἀλλ' ἐν μέρει ἄττα διειλημμένα· ταῖς ἀρχαῖς ὁμώνυμα, ἀφ' ὧν καὶ τὰς ἀρχὰς ὀνομάζομεν φύσει οὔσας ἀνωνύμους· οὕτω γοῦν οἶμαι καὶ οὐσίαν, καὶ ζωὴν καὶ γνῶσιν συννοούμενοι, πάσας εἰδητικὰς καὶ διὰ τοῦτο ὀνομάζεσθαι πεφυκύας ἢ ὁρίζεσθαι. Ἴσως δὲ οὐ τὰς ἀκινήτους, ἀλλά τινας αὐτοκινήτους, ἢ τυχὸν ἴσως ἑτεροκινήτους καὶ δοξαστὰς οἰόμεθα δεῖν κατὰ ταύτας ἐννοεῖν τε καὶ ὁρίζεσθαι κατὰ ἀναλογίαν μᾶλλον ἀπὸ τῶν εἰδητικῶν τὰς ὑπερειδέους· ὅπερ τοίνυν ἡ οὐσία αὕτη πρὸς τὴν ζωὴν ταύτην καὶ ἡ ζωὴ πρὸς τὴν γνῶσιν, τοῦτό ἐστιν ἐν ταῖς πρώταις ὑποστάσεσιν τὸ πάντη εἰς διάκρισιν ἀκίνητον πρὸς τὸ κινούμενον εἰς αὐτήν· καὶ τοῦτο πρὸς τὸ κεκινημένον· ἔστι δὲ τὸ κεκινημένον εἰς διάκρισιν ὁ ἁπλῶς νοῦς· τὸ δὲ κινούμενον ἡ ἁπλῶς ζωή. τὸ δὲ ἀκίνητον εἰς ταύτην ἡ ἁπλῶς οὐσία καὶ ὁ μὲν ἁπλῶς νοῦς καὶ τὸ ἁπλῶς εἶδος ταὐτόν· ἡ δὲ ἁπλῶς ζωὴ καὶ ἡ εἰδητικὴ οὐ ταὐτόν· ὑπερείδεος γὰρ ἡ ἁπλῶς ζωή· ἡ δὲ οὐσία ἁπλῶς ὑπὲρ τὴν εἰδητικὴν οὐσίαν καὶ ὑπὲρ τὴν ζωτικήν· διόπερ ἁπλῶς ὥστε ἀπὸ τῶν νῦν δι-

Digitized by Google

ηρημένων ἔχομεν ἀληθέστερον διορίζεσθαι τὴν ἁπλῶς ἑκάστην· καὶ τὴν τινὰ μὲν τὴν ἁπλῶς· μηδεὶς οὖν ἀξιούτω κατά τινας καὶ τῇ ἑαυτῶν ἀληθείᾳ χαρακτηριζομένας εἶναι τὰς ἁπλῶς καὶ τῇ ἑαυτῶν ἀληθείᾳ συνούσας· μηδὲ ἀπὸ τῶν προχειροτέρων ἐννοιῶν ἀναγέσθω πρὸς τὸν ὑπερφυέστερον τρόπον πάσης συνηθείας· ἀλλ' οὐσίαν ἀκουέτω καὶ λεγόντων ἡμῶν καὶ ζωήν· καὶ μέντοι καὶ νοῦν τὸν ὡς ἀληθῶς κατὰ ἔνδειξιν ἀπὸ τῶν συνηθῶν τῆς ἐν ἀβάτοις μενούσης καὶ πόρρωθεν ἡμῖν ὑπονοουμένης φύσεως· ἀληθὲς δὲ ὅμως καὶ εἰς ἄκρον ἧκον θεωρίας, καὶ τὰ τρία ἐν ἑκάστῳ ὁρᾷν, διὰ τὸ πάντα ἕκαστον εἶναι, διπλασιάζοντα εἰς τὸ ἄνω τὴν ἀναλογίαν. Καὶ τοῖς ἐνδεδειγμένοις πρότερον χρωμένους εἰς ἄλλων ἔνδειξιν ἀκριβεστέρων· ἀλλὰ πρὸς μὲν τὴν τελευταίαν τῶν ἀποριῶν καὶ ταῦτα ἴσως ἱκανά. Καὶ μὲν ταῦτα ἐὰν δέῃ πάλιν ἐροῦμέν τι πρὸς αὐτήν. Δεήσει δὲ πάντως ὅταν ζητῶμεν τὸ αὐτοζῶον ὅπου ἀποθετέον. ὑπονοεῖν δὲ ἔξεστι καὶ ἀπὸ τῶν προκειμένων· ὅτι διακύρεσις ὂν τῆς ζωῆς καὶ δευτέραν μετ' αὐτὴν ἔχειν τάξιν, ἀνάλογον ἐκείνῃ ταχθήσεται πανταχοῦ· ὡς μέντοι τὸ πρῶτον παράδειγμα.

VII.

φέρε δὲ νῦν καὶ τὰς ἄλλας, εἴ τι λέγουσιν

ὑγιὲς

ὑγιὲς ἢ σαθρὸν, ἀνασκεψώμεθα. Αὐτίκα ἀριθμὸν οὔ φήσομεν εἶναι ἐν τῷ νοητῷ, οὔτε ἐξ ὁμοειδῶν, οὔτε ἐξ ἀνομοειδῶν· οὐδὲ γὰρ ὅλως ἡ τοῦ διωρισμένου φύσις ἐστὶν ἐκεῖ· οὐδὲ γὰρ ἡ τοῦ συνεχοῦς· οὐδὲ διαφορά τις, οὐδὲ ἑτερότης, οὐδὲ διάκρισις, ἔνγε τῷ ἁπλῶς ἡνωμένῳ· τίς οὖν ὑμνουμένη ἐννεὰς ἐν τῷ νοητῷ· ἢ μόνην τελειότητα σημαίνει παντελῆ τῆς ἐκεῖ τριάδος, ἣν οὐ δυνάμενοι διαιρεῖν τῷ λογισμῷ τριχῆ τὴν τριάδα διϊστᾶμεν, τὸ πανταχῆ τέλειον αὐτῆς. Καὶ τὸ πάντων περιεκτικὸν, καὶ παντὸς πλήθους ἐξηγούμενον· καὶ πάσης τριάδος τῆς ὅπου ποτὲ καὶ ὅπως ὑφεστώσης γεννητικόν· καὶ παντὸς πλήθους ἐξηγούμενον· καὶ τὸ πάσης προόδου τῆς ἐπ' ἔσχατον ἡγεμονοῦν· καὶ τὸ ἀκράτατον τῆς γονίμου δυνάμεως· καὶ πάντα μᾶλλον ὅσα τοιαῦτα. Μᾶλλον δὲ τὸ ἡνωμένον τῶν τοιούτων ἁπάντων νοημάτων ἓν μετανόημα· καὶ τοῦτο κατὰ μόνην ἔνδειξιν βουλόμενοι περὶ τῆς τριάδος ἐκείνης ἐννοεῖν. Τίς οὖν αὕτη ἡ τριάς· οὐ τρεῖς μονάδες, ὥς φησι καὶ ὁ Ἰάμβλιχος, ἀλλὰ μόνον τὸ εἶδος ἄϋλον, ἄνθος τῶν μονάδων ἐρρωμένον· οὐ μέντοι οὐδὲ τὸ εἶδος. Τίς γὰρ ἂν εἴη περιγραφὴ ἐν τῷ ἡνωμένῳ; ἀλλὰ τὸ ἓν αὐτὸ, ὅπερ ἄνθος ἐστὶ τοῦ εἴδους· ἀλλὰ γὰρ οὐδὲ τοῦτο τὸ ἕν, ὃ πέφυκεν ἐπανθεῖν ἑνὶ τῶν εἰδῶν; οἷον τῇ τριάδι· οὐδέ γε ὁ πᾶσιν

ὁμοῦ

ὁμοῦ τοῖς εἴδεσιν· οὐ γὰρ διακεκριμένου ἑνὸς τοῦτό ἐστιν· ὥστε οὐδὲ ὁ τοῦ διακρινομένου ἐστίν· εἴη ἂν τῆς ἀδιακρίτου τριάδος τὸ ἕν· ἀλλὰ σημαίνει πάλιν ἡ τριὰς, τοῦ ἡνωμένου τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ μέσον καὶ τὴν τελευτὴν, ἀλλ' ἡνωμένα καὶ ταῦτα. Ἔστι δὲ τὸ μὲν ἓν ἁπλῶς· οὐκ ἦν ἀριθμητικὸν, ἀλλ' ἐδήλου τὴν μίαν ἁπλότητα πάντων. Καὶ ἡ δυὰς μετὰ τὸ τὸ ἓν ἡ ἄριστος λεγομένη, οὐκ ἦν ἐπὶ δυοῖν μονάδοιν δυάς· ἀλλ' ἡ πάντων γεννητικὴ τοῦ ἑνὸς αἰτία διὰ αὐτῆς ἐδηλοῦτο· καὶ ἦν κατὰ ἄμφω πατὴρ πάντα γεννᾶν δυνάμενος 1) καὶ δὴ ἐκ τρίτων τὸ ἡνωμένον, οἷον ἀπὸ δυνάμεως ἐνεργεία προελθοῦσα· καὶ ἀπὸ μονάδος ἄρα τοιαύτης καὶ δυάδος τοιαύτης ὑπέστη τριὰς κατὰ φύσιν ἔχουσα τὸ ἡνωμένον· δυάς γε οὖσα πρὸς τὸ ἓν ἐπεστραμμένη· καὶ διὰ τοῦτο νοῦς πατρικός· ἀλλὰ ταῦτα λέγοντες τρία ποιοῦμεν· ἢ ὁ πατὴρ ἐστὶ δυνάμενός τε καὶ γεννῶν ἅπαντα μεθ' ἑαυτὸν, αὐτὴ ὅλη τριάς· μονὰς ἄρα ἡ τριὰς καὶ μονὰς οὐκ ἀριθμοῦ ἀρχὴ, ἀλλ' αἰτία μονάδος τε καὶ ἀριθμοῦ παντός· οὐδὲ ἐν περιγραφῇ τινι οἷον εἶδος μεμονωμένον, ἀλλὰ μονοειδὴς τῶν πάντων ἁπλότης. Ταὐτὸν οὖν τὰ τρία ἢ ἕτερα; Καὶ τριὰς ἡ μονάς· ἢ οὐδὲν τούτων κατάγε ἀλήθειαν. Οὐδὲν γάρ ἐστιν ἐκεῖ τῶν τοιού-

1) In margine scriptum erat: δυνάμεως.

τοιούτων· οὐ ταυτότης· οὐχ ἑτερότης· οὐ τριάς· οὐ μονάς, ἡ πρὸς τριάδα ἀντικειμένη. Οὐδὲ μία γὰρ ἀντίθεσις ἐν τῷ νοητῷ. Ἄρα οὖν τὸ ἡνωμένον, ὅπερ τὸ ἕν, ἢ τὸ ἓν ὅπερ τὰ πολλά, ἢ τὰ πολλά, ὅπερ τὸ ἡνωμένον. Οὐ δῆτα φήσω. Πῶς οὖν οὐ τρία τὰ πάντα. Ὅτι οὐδὲν ἧττον, καὶ ἓν γὰρ πολλά, καὶ πολλὰ πάντα· οὐδὲν ἄλλο καὶ ἄλλο λέγομεν. Τὸ γὰρ ἓν οὐκ ἰδιότης μία, ἀλλὰ τοιοῦτον οἷον πάντα· καὶ τὰ πάντα οὕτως, ἀλλ' ὡς ἓν καὶ τὰ πολλὰ οὕτως. Ὅτι καὶ τὸ ἓν οὐχ ἕν, καὶ τὰ πάντα, πολλά ἐστιν ὡρισμένα. Καὶ γὰρ εἰ πρότερον τὰ πάντα τὴν δευτέραν ἐλέγομεν σημαίνειν ἀρχὴν τὰ πάντα οὖσαν τοῦ ἑνός· ἀλλὰ νῦν μικρὸν μεταθέντος ἄμεινον ἐροῦμεν. Οὐ ταυτὸν εἶναι πάντα, καὶ πολλά, ἀλλὰ τὰ πολλὰ προσλαβόντα λόγον m) πάντα ἐγίνετο. Τὰ πολλὰ γὰρ ἔτι ἦ πολλά, ἄπειρά ἐστιν. Οὐκοῦν ἓν μὲν ὁ πατήρ· πολλὰ δὲ ἡ τοῦ ἑνὸς ἀόριστος δύναμις· πάντα δὲ ὁ νοῦς τοῦ πατρός. Ἔτι πάντα ἦν τὰ πολλά, ἐνὶ ὡρισμένα κατ' ἐπιστροφήν· καὶ ὁρᾷς ὅτι τὰ πολλὰ φύσει μεταξὺ τοῦ ἑνὸς καὶ τῶν πάντων· καὶ τὸ μὲν ἓν ἁπλότης μόνον· τὰ πάντα ὁμοῦ πάντων ἕνωσις, κατὰ τὸ ἡνωμένον ἄρα συνέστη ὁ νοῦς· καὶ ὡς ἐν τῷ νοερῷ κατὰ εἶδος ἅπαντα περιγέγραπται, οὕτως ἐν τῷ ἡνωμέ-

m) In margine legebam: ὅρον.

ἡνωμένῳ, καθ' ἓν πάντα συνήρηται ἀπεριγράφως. Μονὰς οὖν ἡ φύσις αὕτη, ἁπλῆ οὖσα καὶ πολλά. Παμπόλλων γὰρ καὶ ἀπείρων ἡ ἁπλότης περιεκτικὴ καὶ ἔτι μέντοι πάντα, ὅτι τὰ πολλὰ αὐτῆς ὥρισται τῷ ἑνὶ, ἐπειδὴ καὶ ἦν τοῦ ἑνός. Ἀρχὴ οὖν μονὰς μὲν τῷ ὑποκειμένῳ, τρία δὲ ἔχουσα ἰδιώματα. Ἡμεῖς δὲ διορίζομεν οὐ δυνάμενοι συνελεῖν ἐν πρᾶγμα τῶν τριῶν συναιρετικόν. Οὕτω γὰρ καὶ τὰ ἄλλα βουλόμενοι ὁρίζεσθαι πολλὰ λέγομεν ἀνθ' ἑνός. Ἀντὶ τοῦ στοιχείου τὰ στοιχεῖα περιτρέχοντες. Ὡς δὲ ἐπ' ἐκείνων τὸ πρὸ τῶν στοιχείων ἢ τοῖς στοιχείοις ἐπιγιγνόμενον εἶδος ἀξιοῦμεν θεωρεῖν, ἀναγομένους ἐπ' αὐτὸ ἀπὸ τῶν στοιχείων· οὕτω καὶ ἐνταῦθα πολλῷ μειζόνως ἀφετέον τὰ διωρισμένα ἰδιώματα, καὶ ἀνακτέον ἐπὶ μίαν φύσιν ἁπλῆν· ἀφ' ἧς ὁ τούτων μερισμὸς κατωτέρω μερίζεται· τὸ οὖν κοινὸν τῶν τριῶν ὡς τριάδος νοείσθω κατὰ τὸ ἓν τῆς τριάδος, οὐ τῆς ἀριθμητικῆς, ἀντὶ ἐκείνης ὅλης, ἣν ἀρτίως ὑπεστησάμεθα τῷ λόγῳ τριάδα ἀρχῶν τῶν ὑπερτάτων. Ἐπεὶ καὶ ἡ μονὰς οὐκ ἦν ἀριθμητικὴ, ἀλλὰ πάντων μονὰς, ἐν ᾗ τὰ πάντα προείληπται, ὥσπερ ἐν τῇ μονάδι, πᾶς ἀριθμός, ἁπλῶς δὲ εἰπεῖν, καθάπερ τοῖς εἰδητικοῖς χρώμεθα εἰς ἔνδειξιν τῶν ὑπερειδέων· οὕτω καὶ τοῖς ἀριθμητικοῖς ἰδιώμασιν ὡς συμβόλοις

λοις τῶν ἀναρίθμων καὶ παντάπασιν ἀδιορίστων, ἐπεὶ καὶ ἄλλων πρὸς ἔμφασιν ὧν λέγειν βουλόμεθα. Καὶ εἰ μὴ δυνάμεθα λέγειν, ἐκείνην παραληπτέον. Ὡς τὸ ἓν μέν ἐστι κέντρον ἁπάντων, ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ κέντρου διάστασις ἡ δευτέρα ἀρχὴ ῥύσις οὖσα τοῦ κέντρου. Τὸ δὲ πέρας καὶ ἡ ἐσχάτη περιφέρεια μετὰ τὴν διάστασιν ἐπιστροφή τις οὖσα πρὸ τὸ κέντρον, ὁ νοῦς ὁ πατρικός· κύκλος δὲ τὸ σύμπαν εἷς, ἢ σφαῖρα ἂν εἰπεῖν προσφυέστερον. Καὶ δῆλον, ὅτι οὐκ εἶδος, ἀλλὰ παντὸς εἴδους ἑνοειδεστέρα φύσις. Καὶ τί πλέον εἴποι ἄν τις αὐτοῦ τοῦ ἑνός. Τοῦτο γὰρ εἰδοποιεῖ τὸν ἄυλον κύκλον ἐκεῖνον. Ὅλως δὲ φάναι· μὴ ἐπὶ δακτύλων ἀριθμῶμεν τὸ νοητὸν, μηδὲ διωρισμέναις ἐννοίαις αὐτοῦ ἁπτώμεθα, ἀλλὰ πάντα συνελόντες ὁμοῦ νοήματα καὶ μύσαντες τὸ ἓν, καὶ μέγιστον ὄμμα ἀνοίξαντες τῆς ψυχῆς, ᾧ καθορᾶται τὸ διακρινόμενον οὐδέν· οὐδὲ γὰρ αὐτὸ τῷ ὄντι τὸ ἓν, μόνον δὲ τὸ ἡνωμένον. Οὐδὲ τοῦτο ὅπερ ἀντίκειται τῷ διακρινομένῳ· ἀλλ' ὃ καὶ τοῦτο συνηρημένον. Τοιούτῳ οὖν ὄμματι ἐκεῖσε βλέποντες εἰ καὶ πόρρωθεν καὶ οἷον ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ὅμως ὀψώμεθα τὸ νοητὸν, ὅτι δή ἐστι πάντη ἀδιάκριτον, καὶ πάντη ἀνάριθμον. Πλὴν ὅτι καὶ οὕτως ἔχοντος ἐν ἡμῖν φαντασθήσεται,

εἰ χρὴ

εἰ χρὴ οὕτω φάναι, τὸ μὲν ἁπλότης αὐτοῦ, τὸ δὲ πολλότης, τὸ δὲ παντότης· ἓν γὰρ πολλὰ πάντα τὸ νοητόν ἐστιν, ὡς τριχῇ διεξοδεῦσαι τὴν μίαν φύσιν. Καὶ πῶς μία φύσις τὸ ἓν καὶ τὰ πολλά· ὅτι τὸ πολλὰ τὸ ἀπειροδύναμόν ἐστι τοῦ ἑνός· πῶς δὲ ἓν καὶ πάντα· ὅτι τὰ πάντα ἐνέργεια πανταχός ἐστι τοῦ ἑνὸς· οὐ μὴν οὐδὲ ἐνέργειαν ῥητέον, ὡς ἔκτασιν τῆς δυνάμεως εἰς τὸ ἐκτός· οὐδὲ δύναμιν ὡς ἔκτασιν τῆς ὑπάρξεως εἴσω μένουσαν· ἀλλὰ πάλιν, ὡς τρία εἰπεῖν ἀνθ' ἑνός· ἓν γὰρ οὐδὲν ὄνομα ἀρέσκει πρὸς τὴν ἐκείνων δήλωσιν, ὡς διεμαρτυράμεθα πολλάκις. Ἄρα οὖν ἀδιάφορα, πῶς δὲ οὔτε ῥάδιον ὑπονοεῖν· τρεῖς γὰρ καὶ ἑξῆς ἀλλήλαις εἶναι λέγομεν τὰς ἀρχάς· πατέρα, καὶ δύναμιν, καὶ νοῦν πατρικόν. Ἀλλ' αὗται μὲν οὐκ εἰσὶ κατὰ ἀλήθειαν, οὔτε μίαν οὔτε τρεῖς, οὔτε μία ἅμα καὶ τρεῖς· ὑφ' ἡμῶν δὲ ἀνάγκη δηλοῦσθαι αὐτὰς διὰ τῶν τοιούτων ὀνομάτων καὶ νοημάτων, πενίᾳ τῶν ἐκείνοις προσηκόντων· μᾶλλον δὲ προθυμίᾳ τῶν οὐδὲν προσηκόντων αὐτοῖς δηλωμάτων· ὥσπερ γὰρ ἓν καλοῦμεν καὶ πολλὰ καὶ πάντα, καὶ πατέρα, καὶ δύναμιν, καὶ νοῦν πατρικὸν, καὶ αὖ πέρας καὶ ἄπειρον καὶ μικτὸν, οὕτω δὴ καὶ μονάδα καὶ δυάδα ἀόριστον, καὶ τριάδα, καὶ πατρίδα ἐξ ἀμφοῖν τούτοιν συνεστῶσαν· καὶ ὡς ἐκεῖνα οὕτω καὶ ταῦτα

ταῦτα διακαθαίροντες ἡμῶν τὰς ἐννοίας, εἰς ὅσον δυνατὸν ἀποδοκιμάζομεν, ἁρμόττειν ἐκείνοις τοῖς πράγμασιν· λεγέσθω τοίνυν ἢ δυνατὸν ἡ νοητὴ τριὰς οὕτω τελὰς, ὡς τὸ ἓν τῆς τελάδος, καὶ τελάδος ἐκείνης τῆς ἐκ τῶν πρώτων τελῶν ἀρχῶν συνεστάναι δοκούσης· περὶ μὲν δὴ τῆς ἑνώσεως ἐκείνης οὐκ αὖ φθάνομεν τι πλησίον λέγοντες. Περὶ δὲ τάξεως τῶν τελῶν τελάδων εἴ τις τὴν εἰρημένην ταύτην τελάδα στήσας κατὰ τὸ ἓν τῆς νοητῆς ὡς ἂν γένοιτο τελάδος, ἴδοι καὶ τὸ ἓν τοῦ παντελὲς ὄν· καὶ πάντη ἑαυτοῦ τελαδικὸν ὑφεστὸς, ὡς καὶ ἐν ἑκάστῃ τῶν τριῶν μονάδων ἐνόντος τοῦ τελαδικοῦ· Καὶ γὰρ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς αἱ ἑκάστου μονάδες οὐκ εἰσὶν ἀδιάφοροι πρὸς τὰς τῶν ἄλλων· ἀλλ᾽ αἱ μὲν τῆς τριάδος τριαδικαί πως· αἱ δὲ τῆς τετράδος τοιαύτας ὑπολάβοι τὰς μονάδας, ὡς εἶναι καὶ ταύτας οὐχ ἁπλῶς μονάδας, ἀλλὰ τριάδος μονάδας ἰδιοτρόπους· τάχα ἂν ἐν τῷ ἑνὶ τῷ τῆς τριάδος ἐκείνης περιλάβοι καὶ τὴν ὅλην τοῦ νοητοῦ πρόοδον εἰς τριάδας τρεῖς, οὐδὲ οὕτως ἀφισταμένην τῆς οἰκείας ἑνώσεως. Καίτοι οὕτω γε οὔτε τὸ ἡνωμένον ἔσται πρὸ τοῦ ἑνὸς τοῦ δευτέρου τὸ πρότερον, ὥσπερ ἐδόκει ἀπορεῖν ὁ λόγος· Ἕξει γὰρ ἑκάστη μονὰς ἐν τῇ αὐτῆς τάξει τὸ τριαδικὸν ἐφ᾽ ἑαυτῆς οὖσα· Φανεῖται γὰρ τὸ ἓν πρὸ τῶν ἄλλων τριαδικὸν, καὶ τὰ πολλὰ δεύτερον, καὶ τρίτον ἐπὶ

τούτοις τὸ ἡνωμένον· καὶ ὅλος μὲν ὁ πατὴρ ὅλῳ τῷ νοητῷ συντεταχθήσεται διὰ μέσης ὅλης τῆς δυνάμεως· ὁ εἷς διὰ μιᾶς τῷ ἑνί· πάλιν δὲ ὁ τριπλοῦς τῷ τριπλῷ διὰ τῆς τριπλῆς· οὐδὲ δὴ τὸ ἡνωμένον διασπασθήσεται ἀφ' ἑαυτοῦ εἰς τρεῖς μονάδας. Μένει γὰρ ἡνωμένον ὡσαύτως καὶ εἰ προφήνειεν ἐν ἑαυτῷ τὸ τριαδικὸν ἡνωμένον, πολλῷ μειζόνως τὸ ἓν μένει ἓν τριοῦχον· καὶ ἡ δύναμις ὁμοίως εἰ καὶ τριφυὴς ἐκφανείη· καὶ πῶς τὸ ἓν ἔσται τριπλοῦν ἢ ὅτι ἓν ὄν· ὅμως ἀρκεῖ πρὸς τὸ τριπλοῦν τοῦ ἡνωμένου· τοῦτο μὲν γὰρ ἔσω τριπλοῦν ἡνωμένον ὡς εἴρηται τινα τριπλόην· τὸ δὲ ἓν ἐπιστρέφει πρὸς ἑαυτὸ, τὴν δὲ τὴν τριπλόην, οὔτε τὸ ἓν κατὰ τὸ ἓν ἔχει τὸ τριπλοῦν ἐμφαινόμενον· καὶ δὴ καὶ ἡ δύναμις ἅτε δυὰς οὖσα τῷ μὲν ἑνὶ συμφερομένη ἑνοειδὴς γίγνεται· τῷ δὲ ἡνωμένῳ τριπλῆ συμφαντάζεται· δυὰς ἄρα ἐστὶν ἐν μέσῳ τοῦ ἑνὸς καὶ τῆς τριάδος· τὸ γάρ τοι ἡνωμένον, ὡς τρίτον κατὰ φύσιν ἐστὶ τριάς· τὰ δὲ πρὸ αὐτοῦ τὸν ὑπερφυέστερον τρόπον· οὐκ ἄρα θαυμαστὸν οὐδὲ χαλεπὸν ἐννοῆσαι τὸ ἓν· οὕτω γε τριαδιζόμενον· οὐχ ὅτι ἀριθμεῖται οὐδὲ διορίζεται· ἀλλ' ὅτι προείληφεν ἐν ἑαυτῷ τὴν τοῦ ἡνωμένου τριπλόην· καὶ ὅτι ἓν ἐστὶν ὡς ἐν τριάδι τῇ ὅλῃ τριαδικόν· ἢ ὅπερ ἄντις ἔχοι τοιοῦτον ἐννοεῖν, ἐννοείτω μᾶλλον, ἢ διάκρισιν τοῦ ἑνός· εἰ μὴ ἄρα καὶ ὑπόβασίν τινα

ἀπ'

ἀπ' αὐτοῦ συμμετρώτερον ὑποθέσθαι, ὡς εἶναι καὶ ἕνα πατέρα καὶ τρεῖς· τὸν αὐτὸν ἕνα καὶ τρίμορφον· μᾶλλον δὲ ἕνα μὲν, ὑποφαίνοντα δέ τε καὶ τριαδικόν· λέγω δὲ οὐ τὸ τριχῆ μεριζόμενον, ἀλλὰ τὸ ἀμέριστον ἓν τῆς τριάδος· ἀλλ' εἰ τριαδικὸν τὸ ἕν, πῶς ἁπλῶς ἕν· ἠπόρει γὰρ καὶ οὕτω πρότερον δικαίως ὁ λόγος· ἢ τὸ ἓν ἁπλῶς ὑποθέμενος καὶ τὰ πολλὰ ἁπλῶς, καὶ τὰ πάντα ἁπλῶς κατὰ τὸ ἡνωμένον· ἐκ τούτων δὲ τῶν ἁπλῶς μονάδων ἐποιούμεθα, ὡς ἐδοκοῦμεν, τριάδα τὴν ἁπλῶς· ὥστε καὶ τὸ τριαδικὸν τοῦ ἑνὸς ἁπλῶς ἐστιν καθ' ὅσον τὸ ἁπλῶς ἓν τὴν ὅλην τριάδα ἐκείνην προείληφεν, καὶ οἷον ἐτέλεσεν εἰς αὐτὴν, καὶ συνηριθμήθη ταῖς ἄλλαις ἁπλῶς ἀρχαῖς, ὡς πρώτη ἀρχὴ δευτέρας καὶ τρίτης ἐξηγουμένη· ἔσω γὰρ τὸ ἁπλῶς ἓν τῷ ὄντι τὸ ἀνάριθμον, καὶ εἰ χρὴ φάναι σαφέστερον, ἀτρίαστον καὶ ἀμονάδιστον· οὐδὲ γὰρ μοναδικόν ἐστιν· ὅτε γε μηδὲ ἓν κατὰ ἀλήθειαν· κατὰ δὲ ἔνδειξιν λέγεται μόνην· τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ ἁπλῶς ἡνωμένον, ἀλλὰ καὶ ἐν μέσῳ τὰ πολλὰ τούτων ἐστὶ τὸν ἁπλῶς λεγόμενον τρόπον, ἄνευ παντὸς διορισμοῦ καὶ πάσης προσθήκης.

VIII.

Τρία μὲν οὖν οὐκέτι κλητέον αὐτὰ, παθόντα αὐτοῖς τὸ εἶναι τρισὶν, οὐδενὸς ἄλλου πεφηνότος

Digitized by Google

ἐκεῖ. Πλὴν ἡμεῖς γε ἀνθρωπίνως διαλεγόμενοι περὶ τῶν ὑπὲρ θειοτάτων ἀρχῶν οὐκ ἔχομεν ἄλλως οὔτε ἐννοεῖν οὔτε ὀνομάζειν. Ἢ οὕτω ὡς ἀναγκαζόμεθα χρῆσθαι τοῖς λόγοις ὑπὲρ τῶν εἰς τὰ ἐπέκεινα ἀνεχόντων νοῦ παντὸς καὶ ζωῆς· καὶ οὐσίας πραγμάτων, ἐπεὶ καὶ οἱ θεοὶ οὐχ οἷαν ἐστιν, οὐδὲ ὡς, οὕτω καὶ τοιαῦτα περὶ τούτων ἢ καὶ περὶ ἄλλων διδάσκουσιν ἡμᾶς· ἐνίοτε καὶ ἐνίους· ἀλλ' ὥσπερ Αἰγυπτίοις ἢ Σύροις ἢ Ἕλλησι διαλέγονται χρώμενοι τῇ ἐκείνων οἰκείᾳ φωνῇ, ἢ μάτην ἂν ἐφθέγγοντο πρὸς αὐτοὺς, οὕτω καὶ ἀνθρώποις τὰ οἰκεῖα παραδοῦναι ἐσπουδακότες, ἀνθρωπίνῃ διαλέκτῳ χρήσονται δικαίως· αὕτη δὲ σύγκειται οὐ μόνον ἐκ τοιῶνδε ῥημάτων καὶ ὀνομάτων ἀλλὰ καὶ ἐκ νοημάτων τούτοις ἀναλογούντων καὶ προσαρμοττόντων. Εἰ τοίνυν καὶ παραλλάττομεν τῆς ἀληθείας ἐκείνης διερευνώμενοι τὸν νοητὸν βυθὸν, ὅσος καὶ οἷός ἐστι, παραφερόμεθα πρὸς τὰ κάτω καὶ μερικὰ συνεσπώμενοι, ἢ συγκατασπώμενοι τῇ ἀνάγκῃ τῆς μικροπρεποῦς ἡμῶν οὐδενείας ἀνασχέσθαι. Ὅμως δεῖ τῆς παραφορᾶς καὶ τῆς παραλλάξεως. Ἄλλως μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν ὡς νῦν ἔχομεν ἔχοντα, ἐννοεῖν περὶ αὐτῶν· ἀγαπητέον δὲ καὶ πόρρωθεν καὶ μόλις, καὶ ἀμυδρότατά πῃ παράπτεσθαι. Ἢ παρυπονοεῖν τι ἴχνος, οἷον ἀστράπτον ἐξαίφνης, περὶ τοῖς ἡμετέ-

ροις

ροις ὄμμασιν. Κἂν αὐτόθεν ποθεν ἐγείρεται ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἡ ἀστραπή. Μικρὰ μὲν οὖσα καὶ οὐ πάνυ λάμπουσα. Δεῖγμα δὲ ὅμως ἡμῖν γιγνομένη ἐπαινετέον, ὅτι αὐτὸς ἑαυτὸν ἐκφαυλίζει καὶ ὁμολογεῖ δυσωπεῖσθαι, καὶ μὴ δύνασθαι ἀντιβλέπειν πρὸς τὸ φῶς ἐκεῖνο τὸ ἡνωμένον, καὶ νοητόν. Οὕτως οὖν τὴν τριάδα λέγομεν ἐκεῖ ὡς πλῆθος ἀδιάκριτον σημαίνουσαν, καὶ τὴν δυάδα αὖ πάλιν, ὡς τοῦ πλήθους αἰτίαν ἐκείνου, καὶ τὴν μονάδα πρὸς ταύτας. Ὡς τὸ ἓν αὐτὸ, ὃ τοῦδε τοῦ πλήθους ἐστὶν ἐπέκεινα. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ πολυύμνητος νοητὴ τριάς· ἣν περιφράζειν ἄλλοτε ἄλλως βουλόμενοι λανθάνομεν αὐτοὺς, ἔτι ποικιλωτέραν αὐτὴν ἐν τοῖς λόγοις παρατιθέμενοι, καὶ μάλιστα, ὅταν αὐτὴν ἐννεάδα ποιῶμεν· τὸ παντελὲς καὶ πάντων ἡγεμονοῦν ἀπὸ τῶν πρώτων ἄχρι τῶν ἐσχάτων ἐκλογιζόμενοι· καὶ ἐν τῷ πρώτῳ ὄντι κατὰ φύσιν τριμόρφῳ· καὶ τὰς πρὸ αὐτοῦ ἀρχὰς ὥσπερ ἐν κατόπτρῳ ὁρῶντες· τριαδικὰς φανταζομένας καταλαμπούσας αὐτοῦ τὰς τρεῖς πάντα μορφὰς, ὥσπερ ἐν τῷ νέφει τρεῖς ἔχοντι διαστάσεις κατοπτρικὰς, ἡ μονοειδὴς ἐμφαίνεται τοῦ ἡλίου χρόα, κατὰ τὴν ἰνδαλλομένην πολύχρωμον ἶριν. Τοιγαροῦν καὶ Σωκράτης ἐν τῷ Φιλήβῳ πρὸς τὸ ἓν ἐκεῖνο μὴ δυνηθεὶς ἀντωπῆσαι διὰ τριάδος αὐτὸ παρεδήλωσεν τῆς ἐν προθύροις αὐτοῦ τεταγμένης,

Digitized

νης, ὡς φησὶ, πάντως ὅτι ἡνωμένῳ κατιδὼν μαρμαίρουσαν τὴν τριάδα κατὰ τὴν μίαν αὐγὴν τῆς ἑνάδος· ὅλως δὲ ὡς τὰ ἄλλα καὶ τὴν τριάδα κατὰ ἔνδειξιν ἐκεῖ ἀνάγομεν· καὶ ὡς ἡ πρώτη ἀρχὴ μονὰς, καὶ ἡ δευτέρα δυὰς ἀόριστος. Ἡ δὲ τρίτη τριὰς, ὅτι αὕτη μὲν κατὰ ἐπιστροφήν· ἡ δὲ πρὸ αὐτῆς κατὰ μονὴν ἐθεωρεῖτο, οὕτω καὶ ἡ ὅλη ἀπὸ τούτων συγκειμένη τριὰς, οὐκ ἐκ μονάδων ἐστὶν, ὡς δοκεῖ, τριῶν, ἀλλ' ὅτι μία ἐστὶν ἕνωσις παντελὴς ἡ αὐτὴ μένουσα καὶ προϊοῦσα, καὶ ἐπιστρεφομένη· οὐδὲ ταῦτα ὡς τρία ὄντα, ἀλλ' ὡς ἓν πρὸ τῶν τριῶν ἄχρι τῶν ἐσχάτων ἐκλογιζόμενοι· καὶ ἐν τῷ τρίτῳ ὄντι κατὰ φύσιν τριμόρφῳ, καὶ τὰς πρὸ αὐτοῦ ἀρχὰς τὰ τρία δυνάμενοι. Τρεῖς οὖν οἱ πατέρες, ἢ εἷς, ἢ οὔτε τὸ εἷς ὑπὲρ πᾶσαν τριάδα. Ὥστε καὶ ὑπὲρ τὸ ἓν ἅπαν ὃ πρὸς ταῦτα ἀντιδιαστελλόμεθα· ὡς ἓν πρὸς δύο καὶ τρία· καὶ δύναμις ἄρα οὔτε μία, οὔτε τρεῖς· καὶ νόες οἱ κατὰ τ ἡνωμένον ὁμοίως· οὐδὲ γὰρ ἐν τῷ ἡνωμένῳ τὸ ἓ καὶ τὰ δύο, καὶ τὰ τρία διώρισται· ἀλλ' ὥσπε ὑπὲρ πάντα διορισμὸν τὰ ἐκεῖ, οὕτω καὶ ὑπὲρ τὸ πάντων πρεσβύτατον, οὗτος δὲ οὐκ ἔστιν ὅγε ἑνὸς καὶ δυοῖν καὶ τριῶν· ἀλλ' εἰ καὶ οὕτως ἔχοι ὥσπερ ἔχ κατὰ ἀλήθειαν ἐκείνη ἡ φύσις, ὅμως ἀνάγωμεν εἰ αὐτὴν σαφηνείας ἕνεκα καὶ συμμετρίας, τῆς πρ

ἀνθρω

ἀνθρώπους τὰ σεμνότατα τῶν ἀπ᾽ αὐτῆς καὶ μετ᾽ αὐτὴν προελθόντων. Οἷον τὸ ἓν τὰ πολλὰ, τὸ ἡνωμένον, τἀγαθὸν· τὸ πάντων αἴτιον· τὸ πέρας· τὸ ἄπειρον· τὸ μικτὸν ὅσα τε ἄλλα τοιουτότροπα· καὶ δὴ καὶ τοῦ διορισμένου τὸ παντελὲς καὶ παντελῶς ὑφεστῶτος. Ἃ δὴ τριὰς ἔχει καὶ ἡ τῆς τριάδος πρόοδος. Ταῦτα δὲ πάντα κατὰ μὲν ὑπόστασιν μετὰ τὸ νοητὸν ὑφέστηκεν· κατὰ δὲ ἔμφασιν ἢ αἰτίαν ἢ ἀναλογίαν ἐν τῷ ἡνωμένῳ· κατὰ δὲ αὐτὴν ἀπ᾽ αὐτοῦ ἀναγομένην, εἰς τὰ πολλά· ἢ πολλὰ μόνον, οὐδὲν δὲ ἄλλο προέμφασιν, ἢ προαιτίαν, ἢ προαναλογίαν, ὡς εἴτις ἐν τῷ πλήθει τῷ πρὸ παντὸς ἀριθμοῦ ἐνίδοι τινὰ ἀδιάρθρωτον· μᾶλλον δὲ καὶ ἀδιάκριτον τῶν ἀριθμῶν προυπόστασιν· ὡς ἐν τῇ ἀνειδέῳ ὕλῃ τὴν τῶν εἰδῶν· τρίτῳ δὲ εἰς τὸ ἄνω βήματι ἀπὸ τοῦ χάους ἀνιόντων πολλῶν. Ἐν δὲ τῷ αἰθέρι τῆς πάντων ἁπλότητος ὑπονοῆσαι ταῦτα προειλῆφθαι. Καθόσον αὐτῇ σύνεσι καὶ αὐτῆς ἐστιν, ἥτε χαώδης ἀπειρία καὶ ἡνωμένη ἀδιάκριτος σύμπηξις ἁπάντων.

IX.

Ἀλλ᾽ ἐπειδὴ καὶ ὁπωσοῦν τολμῶμεν τάτε ἀνάριθμα ἀριθμεῖν, καὶ τὰ ὑπὲρ πᾶσαν τάξιν ὄντα τάττειν, Καὶ τὸν ὑπερκόσμιον τῷ ὄντι βυθὸν ὅμως διακοσ-

κοσμεῖν· φέρε νῦν αὐτὰ ταῦτα λέγωμεν, ὅπῃ καὶ ὅπως ποιητέον. Καθάπερ οὖν ὁ νοητὸς κόσμος καὶ νοερὸς ὅτε ἐπὶ τούτων νοερὸς τύχῃ τὴν πρώτην διῃρημένος· ἔπειτα αὐτῶν τριῶν ἕκαστον τμημάτων τριχῇ διελόμενον κατὰ ἀναλογίαν τῶν μετ' αὐτὸν καὶ ἀπὸ τούτου ἀπ' ἐκείνων μετάγοντες τὴν ἔνδειξιν τῆς διακρίσεως· ὅτι ὅσος ἦν ὁ νοερὸς ἐν τῷ διακεκρίσθαι, τοσοῦτος ἐν τῷ διακρίνεσθαι ὁ νοητὸς καὶ νοερὸς, καὶ ὅσος ἐν τῷ διακεκρίσθαι οὗτος, τοσοῦτος ὁ νοητὸς ἐν τῷ ἀδιακρίτῳ ἢ αὐτοῦ καὶ οὐδὲν ἧττον παμπλήρει καταστήματι. Ουτω δὴ οὖν ὅπερ ἔφην καὶ ἐν ἐκείνῳ τὸ πανταχοῦ τέλειον θεωροῦντες, εἰς πατέρα καὶ δύναμιν καὶ νοῦν διειλόμεθα· καὶ τούτων ἕκαστον τριχῇ πάλιν ἐπιδιείλομεν· καὶ πῶς ἄρα γὰρ τὸν μὲν πατέρα, καὶ τὴν δύναμιν εἰς τρεῖς δυνάμεις, καὶ τὸν νοῦν εἰς τρεῖς νόας· ἔπειτα προσηρμόσαμεν καὶ συνελέξαμεν ἕκαστον ἑκάστῳ τῷ οἰκείῳ τὸν οἰκεῖον ὁμοσταγῶς, ἢ διερριμμέναι οὕτως ἔσονται αἱ τριάδες, εἰ ἀπὸ τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας καὶ τῆς τρίτης ἑκάστη συνεστήξεται, καὶ οὐκ ἔσται πρώτη ὅλη ἡ τριὰς, καὶ ὅλη δευτέρα, καὶ ὅλη τρίτη. Εξει γὰρ ἑκάστη ἀνομοταγῆ καὶ ἀνομοειδῆ· καὶ δὴ καὶ ἐπὶ τῶν μετὰ ταῦτα κόσμων οὐχ οὕτως· πατρικῆς γὰρ οὔσης ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἰυγγικῆς ὅλης φύσεως, καὶ δυναμικῆς τῆς συνοχικῆς,

καὶ

καὶ νοερᾶς τῆς τελεταρχικῆς, ἐ συμπληρȣμένων ἑκάστην τριάδα ἐκ τῶν τριῶν, ἀλλ᾽ ἑκάστην φύσιν ἰδίᾳ τριχῇ διαιρȣμεθα κατὰ τὸ εἶδος μέντοι τῆς ὅλης διαιρέσεως· καὶ γὰρ τὴν ἰϋγγικὴν εἰς πατέρα καὶ δύναμιν καὶ νȣ̃ν, καὶ τὴν ζυνοχικὴν, εἰς τὰ αὐτά· καὶ τὴν τελεταρχικὴν ὁμοίως· ἕτως ἄρα καὶ εἷς ὤν, ὅμως ἐμφαίνει τὴν τριάδα τῆς οἰκείας ἁπλότητος· ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ δύναμις τριὰς καθίσαται καθ᾽ ἑαυτὴν τε μένȣσα, καὶ ἑκατέρῳ ζυμφερομένη τῶν ἄκρων· καὶ δὴ ἐκ τρίτων καὶ ὁ νȣ̃ς ὁμοίως τριπλασιάζεται· ὅσον μὲν αὐτȣ̃ εἰς τὸν πατέρα ἐπέστραπται, πατρικὸν γιγνόμενον ἐν τῇ τρίτῃ τριάδι τῇ ἑαυτȣ̃· ὅσον δὲ τῇ δυνάμει συμφυόμενον, δύναμις νοερὰ ἀποτελεῖται· ὅσον δὲ ἀφ᾽ ἑαυτȣ̃ ἀμιγὲς πρὸς τὰ κρείττονα μένει, ȣ̃τος ἐ παραδίδοται τῆς τριάδος· καὶ ἕτω μὲν ὁμοειδεῖς τε καὶ ὁμοταγεῖς αἱ μονάδες ἑκάστης τριάδος· ἕτω καὶ αἱ τριάδες εἰς μονάδας δύναται ζυναιρεῖσθαι, κατὰ τὸ ἓν ἑκάστῃ ὁρωμένη τῆς τριάδος, ἀλλ᾽ ἐχὶ κατὰ τὸ πλῆθος αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ αὗται αἱ ὅλαι τρεῖς, οἷον μονάδες ἐ διασήξονται ἀπ᾽ ἀλλήλων κατὰ διάκρισιν· ἀλλ᾽ ὑπὲρ πᾶσαν μονάδα πρὸς ἑαυτὴν ἡνωμένην ἐκεῖναι πρὸς ἀλλήλας ἑνωθήσονται· τȣ̃ ἑνὸς ἁπλῶς τὴν ἑαυτȣ̃ πρώτην ἑνοποιὸν δύναμιν, εἰς τὰς μεθ᾽ ἑαυτȣ̃ συνεχεῖς αὐτῶ

τῷ ἀρχὰς ἀπερειδομένου καὶ ἀναρπάζοντος αὐτὰς εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἄφραστον ἕνωσιν, ὥς τε καὶ τὸ τρίτον ἀπὸ τοῦ ἑνὸς, ὅπερ ἐκαλοῦμεν, ἡνωμένον· καὶ τοῦτο ὅμως τῇ ἑαυτοῦ φύσει καὶ πρὸ τῆς ἀμηχάνου τοῦ ἑνὸς ἁπλότητος ὑπὲρ μονάδος ἕστηκεν ἀναλογίαν. ἡ μὲν γὰρ εἶδός ἐστιν· εἰ δὲ μὴ εἶδος, ἀλλά τι διωρισμένον· εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ διωρισμένης τε συστάσεως ἀρχὴ, τὸ δὲ ἡνωμένον, καὶ ὑπὲρ εἶδος καὶ ὑπὲρ πάντα διορισμὸν, καὶ ὑπὲρ πᾶσαν οὐσίαν τὴν καθ' ἑτερότητα θεωρουμένην· καὶ οὐκ ἀριθμοῦ ἀρχὴ, ἀλλὰ πάντων ἁπλῶς τῶν μεθ' ἑαυτὸ, καὶ οὐκ ἔχει πλῆθος ἐν ἑαυτῷ πολλῶν ἀριθμῶν συνεσπειραμένον, ἀλλὰ πάντῃ ἀνάριθμόν τε καὶ ἀδιάκριτον αὐτὸ τοῦτο μόνον ὃ λέγεται ἡνωμένον· οὐκ ἄρα ὡς ἀληθῶς τριὰς· οὐδεμία δοκοῦσά ἐστιν· οὐδὲ γὰρ μένει διωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων τὰ τρία· τὸ ἡνωμένον· τὰ πολλὰ· τὸ ἕν· ἀλλὰ τὸ μὲν ἡνωμένον ἀναχεῖται εἰς τὰ πολλὰ· κατὰ γοῦν τὴν ἐπικράτειαν τῆς δυνάμεως· ἡ δὲ δύναμις, ἅμα ἐκείνῳ διαχυθέντι εἰς δύναμιν, εἰς τὸ ἓν ἀναπλοῦται, ἀφεῖσα τὴν ἑαυτῆς χύσιν, καὶ εἰς τὴν τοῦ ἑνὸς ἀναδραμοῦσα ἁπλότητα· πάντα οὖν αὕτη κατείληφεν, οὐκ ἐῶσα φανῆναι τὸν τῆς τριάδος διορισμὸν, ἀλλὰ πάντα τὸ ἓν ἀποφήνασα· καθάπερ ἡ δύναμις καὶ τὸν νοῦν ἀποδείκνυσιν ἄπειρον χάος, ἐν τῷ τῆς δυνά-

δυνάμεως ἰσάμθμον ἀορίςῳ· ὁ δὲ νοῦς ὅσον καθ᾽ ἑαυτὸν, n) ἀπολείπεται τῶν πρεσβυτέρων ἀρχῶν κατὰ τοσοῦτον μόνον φαίνεται νοῦς· πῶς οὖν τῷ ὄντι τριάς· ἑκάςης γὰρ μονάδος o) αἱ μονάδες χείρονές εἰσιν αὐτῆς ὅλης· καὶ οὐδεμία μέντοι ἀφανίζει τὴν οἰκείαν p) τριάδα· τοὐναντίον δὲ καὶ συνίςησιν· ἢ γὰρ αὖ εἴη τὰ πολλὰ πρὸ τοῦ ἑνός· ἔτι δὲ καὶ ἀφανίζει τὴν τριάδα τὸ ἕν· καταπίνεται γὰρ ἐν αὐτῷ ἅπας διορισμός· διόπερ ἐν μὲν τῷ ἑνὶ μόνη ἑνάς ἐςι καὶ ἡ λεγομένη τριάς· ἐν δὲ τοῖς πολλοῖς δυὰς ἐςι καὶ ἡ τριάς· δύναμις γάρ· ἐν δὲ τῷ ἡνωμένῳ σαφῆς τις ἂν εἴη τῆς τριάδος ἔμφασις· διὰ τὸ πρῶτον πεπονθέναι τότε ἓν καὶ τὰ πολλά· πρῶτος δὲ καὶ ἡ τριὰς ἀριθμὸς ἕν τε καὶ δύο· τοῦτο δέ ἐςιν ἡνωμένον τε καὶ πεπληθυσμένον· μοναδικόν τε καὶ δυαδικόν.

X.

Τῶν μὲν δὴ τοιούτων ἅλις ἡμῖν ἔςω· πότε γὰρ αὖ παυσαίμεθα τῷ φύσει λόγῳ ἁμιλλώμενοι πρὸς τὴν νόησιν τῶν νοητῶν ὑμνουμένων τριά-

n) in MS. ἑ τον quod per ἑαυτὸν exprimendum censui.

o) in contextu tres priores literæ punctis notatæ erant, proque iis in margine legebatur τρι.

p) ita scribo pro οἰκίαν, quod est in MS.

τριάδων. Ἐπ' ἐκεῖνα δὲ τρέψωμεν τὴν διάνοιαν τὰ ζητήματα, ὅσα τὴν φύσιν αὐτὴν πολυπραγμονεῖ τῶν τριάδων· τῆς πατρικῆς· τῆς δυναμικῆς· τῆς νοερᾶς καλουμένης· ἆρα γὰρ ὡς ἡ μέση προφανῶς ἐνδείκνυται. Ἡ μὲν ἵσταται κατὰ τὴν δύναμιν, καὶ θεωρεῖται ὡς ἀρχὴ πασῶν δυνάμεων· ἡ δὲ ὕπαρξις ἡ πατρικὴ, οἷς λέγεται καὶ ἡ δύναμις. Ἡ δὲ νοερὰ, ὡς ἐνέργεια ἀπὸ δυνάμεως προϊοῦσα καὶ οὖσα ἐνέργεια τῆς ὑπάρξεως. Ὃν γὰρ ἔχει λόγον ἡ οὐσία πρὸς δύναμιν, καὶ ἡ δύναμις πρὸς ἐνέργειαν, τοῦτον ἔχειν εἴποι τις ἂν τὴν πατρικὴν ἰδιότητα πρὸς τὴν δυναμικὴν, καὶ τὴν δυναμικὴν πρὸς τὴν νοερὰν, καὶ ἃς ἐβουλήθησαν ἀρχὰς ἐνδείξασθαι δι' ἄλλων ἄλλοι· οἷον οἱ Πυθαγόρειοι, διὰ μονάδος καὶ δυάδος, καὶ τριάδος, ἢ ὁ Πλάτων διὰ τοῦ πέρατος καὶ τοῦ ἀπείρου, καὶ τοῦ μικτοῦ· ἢ πρότερόν γε ἡμεῖς διὰ τοῦ ἑνὸς καὶ τῶν πολλῶν, καὶ τοῦ ἡνωμένου· ἔτι οἱ χρησμοὶ τῶν θεῶν διὰ τῆς ὑπάρξεως καὶ δυνάμεως καὶ ἐνεργείας. Τὸν μὲν οὖν πατέρα σαφῶς ὕπαρξιν ὀνομάζει. Τὴν δὲ δύναμιν οὐδὲ ἄλλῳ ὀνόματι παραδίδωσιν· εἰ δὲ ὁ μὲν Πατὴρ, ὕπαρξις· ἡ δὲ δύναμις τὸ μέσον, πῶς οὐχὶ καὶ τρίτον ἐνέργειά τε ἂν εἴη καὶ λέγοιτο. Καὶ δὴ τοῦτο ταύτῃ θεωρεῖ, καὶ ὁ μέγας Ἰάμβλιχος· τάχα δὲ καὶ ὁ νοῦς

ἀπὸ

ἀπὸ τοῦ νοεῖν, ὅ ἐστι, ἀπὸ ἐνεργείας, ὠνομασμένος ἂν εἴη· ὅτι ποτε ἂν δηλοῖ καὶ τὸ νοεῖν, εἴτε τὸ γιγνώσκειν, εἴτε τὸ ἐπιστρέφεσθαι πρὸς τὸν πατέρα, εἴτε τὸ ἐκείνου ἀφίεσθαι· καὶ τάχα ἂν ὁ μὲν πατὴρ ὑπάρχει μόνον· ἡ δὲ δύναμις πρὸς τὸ ὑπάρχειν καὶ δυνατόν· ὁ δὲ νοῦς πρὸς τούτοις καὶ τὴν ἐνέργειαν προβάλλοιτο ἄν. Καὶ ἥγε τοιαύτη ἔνδειξις πολλὴν ἂν σώζοι τὴν ἕνωσιν τῶν πρώτων ἀρχῶν· εἴγε τρεῖς οὖσαι ὅμως ἥνωνται πρὸς ἀλλήλας· οὕτως ὡς πρὸς ὕπαρξιν δύναμις, καὶ ἐνέργεια τῆς ὑπάρξεως· δῆλον δὲ ὅτι καὶ μειζόνως ἥνωνται πρὸς ἀλλήλας αἱ ἀρχαὶ, ἢ πρὸς ἑαυτὴν ἡ μία φύσις, ὑπάρχουσά τε καὶ δυναμένη, καὶ ἐνεργοῦσα καὶ οὖσάγε μία τρίμορφος. Ἆρα οὖν οὕτως αὐτὰς νοητέον. Καὶ ἀπὸ τῆς τρίτης ταύτης ἰδιότητος ἢ τὴν ἁπλῶς οὐσίαν θέμενοι τὸ τρίτον, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἡνωμένον· πῶς ἂν ἔχοιμεν λέγειν τὸν πατέρα κατὰ τὴν οὐσίαν ὑπογράφεσθαι, εἴπερ ταυτὸν οὐσία καὶ ὕπαρξις. Ἢ οὐ ταυτόν φασιν, ἀλλ᾽ ἡ μὲν ὕπαρξις ἐπὶ θεῶν λέγοιτο ἄν· ἡ δὲ οὐσία ἐπὶ τῶν ἐξημμένων αὐτῶν· οὕτω γὰρ εἰώθασι πολλαχοῦ διαστέλλεσθαι οἱ φιλόσοφοι· ἀλλ᾽ εἰ καὶ τοῦτο ἦν ἀληθὲς, οὔπω διώρισται ἐν ἐκείνοις ἀπὸ τοῦ ἑνὸς τὸ ὄν· οὐδέ ἐστιν ὂν τὸ ἡνωμένον. Οὐδὲ ἄρα τὸ ἓν, ὁ πατήρ· ἴσως δὲ ὡς

ἓν

ὂν ἁπλῶς ὁ πατὴρ, καὶ τὸ ἡνωμένον εἴη ἂν ἁπλῶς ὂν ἄλλον τρίτον λεγόμενον ἑκάτερον, ὡς προείρηται πολλάκις· ἣν δὴ ἂν οὕτω λέγειν, εἰ ἀληθὲς διαφέρειν οὐσίαν καὶ ὕπαρξιν. Νῦν δὲ οὐχ ὁρῶ ἔγωγε τὴν τοιαύτην διαφοράν· τὸ γὰρ εἶναι καὶ τὸ ὑπάρχειν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λέγομεν. Εἴπερ ποτὲ καὶ λέγομεν ὑπάρχειν τὸ εἶναι. Τοῖς γὰρ παλαιοῖς πάνυ σύνηθες. Εἰ δὲ ὅτι πρὸ παντὸς ἄλλου δεῖ προϋπάρχειν τὸ εἶναι, οἷον τοῦ δύνασθαι καὶ τοῦ ἐνεργεῖν· καὶ τοῦ εὖ πράττειν, ἢ εὖ εἶναι, καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων σχεδόν· καὶ γὰρ ἐν τοῖς γένεσι τοῦ ὄντος τὸ ὂν προηγεῖται τῶν ἄλλων. Εἰ δὴ διὰ ταῦτα τὸ εἶναι ἀρχὴ καὶ ὑπό τι ἀρχή. Μετὰ γὰρ τὸ ἓν τὸ ὂν συννοοῦμεν· ταὐτὸν μὲν ἂν εἴη καὶ οὕτως ὑπάρχειν καὶ εἶναι. Πλὴν ὅτι τὸ εἶναι ὡς πρὸ τῶν ἄλλων τεταγμένον καὶ τοῖς ἄλλοις τὸ εἶναι παρεχόμενον οὕτως ἂν καλοῖτο καὶ ὑπάρχειν. Εἰ τοίνυν ταὐτὸν οὐσία καὶ ὕπαρξις, ἡ δὲ ἁπλῶς οὐσία τὸ τρίτον, πῶς ἂν ἔχοι λόγον ἐπὶ τὸν πατέρα ταύτην μετάγειν. Οὐχὶ δὲ καὶ τὸ πατρικὸν ἰδίωμα, τοῦ εἶναι ἄλλο αἴτιον εἶναι βούλεται· ἀλλ' οὐκ αὐτὸ εἶναι καθὸ πατρικόν· οὐκοῦν ὁ πρῶτος πατὴρ, καὶ ἁπλῶς πατήρ· οὐκ ἄλλό τε ὤν· εἶ-

τα πα-

στα πατὴρ ἀλλὰ μόνον πατήρ· οὐκ ἂν μὲν αὐτὸς εἴη, οὐδὲ εἶναι ἄλλοις αἴτιος ἔσται· καὶ πρώτων γε τῶν ἁπλῶς ὄντων πρὸ πάντων. Ὥστε καὶ ταύτῃ πρὸ πάσης ὑπάρξεως καὶ οὐσίας ὁ πατὴρ, ὁμοίως δὲ καὶ δύναμις ἡ πατρικὴ, ἅτε οἰστικὴ τῆς οὐσίας οὖσα, πρὸ αὐτῆς ἂν εἴη τεταγμένη. Οὐκοῦν τὸ τρίτον ἦν ἡ πατρικὴ ἐνέργεια, ὥστε καὶ ἡ ἐνέργεια πρὸ τῆς οὐσίας, ἅτε οἰστικὴ τῆς οὐσίας καὶ πατρικὴ οὖσα ἐνέργεια. Οὐκ ἄρα τὸ ἡνωμένον ἡ ἁπλῶς οὐσία, εἴπερ ἐστὶ πατρικὴ ἐνέργεια γεννῶσα τὰ ὄντα. Ἡ συνδρομὸς ἡ ἐνέργεια τοῦ ἐνεργουμένου· καὶ ἡ μὲν πατρικὴ ἐνέργεια ταύτῃ τοῦ ἑνὸς ἐχομένη καὶ πατρὸς ἡνωμένον ἐστὶ κατὰ ἐπιστροφὴν, τὴν πρὸς τὸ ἓν ἐκεῖνο καλούμενον· ἡ δὲ τὰ ἀφ' ἑαυτοῦ χωριζόμενα καὶ γεννώμενα συνήρηκεν ἐν ἑαυτῷ· καὶ ταύτῃ πρὸ τῆς διορισμένης οὐσίας, ἡ ἁπλῶς οὐσία καθάπερ εἴρηται καὶ πρότερον· ἢ ῥητέον τὴν τρίτην ἀρχὴν ἀναλογεῖν τῆς ἐνεργείας τῆς πρώτης· ὅτι συλλαβοῦσα τὸ ἐνεργεῖν, τὸ δύνασθαι, τὸ πατρικὸν ἰδίωμα καὶ γεννητικὸν οὐσία γέγονεν ἁπλῶς· καὶ γὰρ οὐσίαν φαμὲν καὶ ὂν τὸ ἐνεργοῦν τε καὶ δυνάμενον, καὶ πρότερόν γε αὐτὸ ὑφεστὸς, ὥστε καθ' ἑαυτὴν μὲν οὐσία ἐστὶν·

πρὸς

πρὸς δὲ τὸν πατέρα ἐνέργεια λέγεται τοῦ πατρὸς, ἢ μήποτε ἐκείνως θεωρητέον· ἡ μὲν τρίτη ἀρχὴ οὐσία καὶ ὕπαρξις, ἐνεργείᾳ ἤδη καὶ κατ' ἐνέργειαν· ἡ δὲ δευτέρα, δυνάμει ἔτι· καὶ τοῦτο δηλοῦν τὴν δύναμιν· ἃ γὰρ ἐν τοῖς κάτω χειρόνως, ἐκεῖ κρειττόνως λαμβάνεται· οὕτως ἄρα τὸ δυνάμει, πρὸς τὴν ἐνεργείᾳ, ὁ δὲ πατὴρ οὐδὲ δυνάμει πω· ἀλλ' ἥρπασεν ἑαυτὸν καὶ ἀπὸ τῆς πρὸς οὐσίαν οἵας δήποτε ἐννοουμένης ἐπιτηδειότητος· ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς τῆδε τὸ ἓν τῆς ὕλης, ἐπέκεινα τοῦ δυνάμει καὶ χεῖρον· τὸ γὰρ δυνάμει ἤδη προωρμῆσθαι, τῇ πρὸς τὸ εἶδος ἐπιτηδειότητι· τάχα δὲ ἐκεῖνο προσφυέστερον εἰπεῖν, ὡς ἡ μὲν ὕπαρξις τὴν ὑπόστασιν δηλοῖ μόνον, ὥσπερ ἡ δύναμις τὸ δύνασθαι μόνον· καὶ ἡ ἐνέργεια τὸ μόνον ἐνεργεῖν· ἡ δὲ οὐσία τὸ ὅλον δεῖ καὶ τὰ τρία συνειληφός· ὅθεν τὸ ὑφεστὸς μὲν, δυνάμενον δὲ μηδὲν, ἢ τὸ δυνάμενον μὲν, οὔπω δὲ ἐνεργοῦν· οὐδὲ εἶναί φαμεν, ἢ μάτην γε εἶναι· καὶ πάλιν ἀξιοῦμεν, οὐδὲν εἶναι μάτην, ἐν μὲν δὴ τῷ τρίτῳ τὰ τρία συνδραμεῖν· ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τὰ δύο μόνα· ἐν δὲ τῷ πρώτῳ τὸ ἓν μόνον ὡς ἀληθῶς· ὅθεν τοῦτο μὲν ὕπαρξις μόνον καὶ ὑπόστασις· οἷον ἀδύνατος καὶ ἀνενέργητος, εἰ θέμις εἰπεῖν· κατὰ τὸ κρεῖττον τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἐνεργείας ἐπινοουμένη· ἡ δὲ δευτέρα ἀρχὴ, ὕπαρξις ἅμα καὶ

καὶ δύναμις, ἀλλὰ μηδὲν ἐνεργοῦσα καὶ πρὸ ἐνεργείας οὖσα, τὰ πρὸ ἐνεργείας ἅπασι χορηγοῦσα, ὥσπερ ἡ πρώτη τὰ πρὸ δυνάμεως. Ἡ δὲ τρίτη προσλαβοῦσα τὸ ἐνεργεῖν οὐσία γέγονεν ὑφεστῶσα, καὶ δυναμένη καὶ ἐνεργοῦσα φύσις. Ταύτῃ ἄρα διοίσει τῆς οὐσίας ἡ ὕπαρξις· ἢ τὸ εἶναι μόνον καθ' αὐτὸ οὐχ ἅμα τοῖς ἄλλοις ὁρωμένη· στοιχεῖον γὰρ τῆς οὐσίας εἶναι τὴν ὕπαρξιν. Καὶ παρειλῆφθαι πρὸς ἔνδειξιν τῆς ἁπλουστάτης ἀρχῆς, ἔχοιμεν ἂν τινα οὕτω λεγόμενα.

XI.

Δοκεῖ δέ μοι μάλιστα τοῦτον διορίζεσθαι ταῦτα τὸν τρόπον. Ἡ ὕπαρξις, ὡς δηλοῖ τὸ ὄνομα, τὴν πρώτην ἀρχὴν δηλοῖ τῆς ὑποστάσεως ἑκάστης, οἷον τινα θεμέλιον, ἢ οἷον ἔδαφος προϋποτιθέμενον τῆς ὅλης καὶ τῆς πάσης ἐποικοδομήσεως. διόπερ καὶ τὴν πρόθεσιν τῆς ἀρχῆς προέταξεν ὁ ὀνομάσας, ὅτι ἠβούλετο δηλοῦν προϋποτιθεμένην ἀρχὴν τοῖς ὅπως ποτε εἶναι λεγομένοις. Αὕτη δέ ἐστιν ἡ πρὸ πάντων ἁπλότης, ᾗ πᾶσα προσγίνεται σύνθεσις. Αὕτη δέ ἐστιν αὐτὸ δήπου τὸ πάντων ἐπέκεινα προϋποκείμενον ἕν. Ὅπερ αἴτιον μὲν πάσης οὐσίας· οὔπω δὲ οὐσία· πᾶσα γὰρ οὐσία σύνθετος, ἢ κατὰ ἕνωσιν, ἢ κατὰ κρᾶσιν, ἢ ὅπως ποτὲ ἄλλως·

Q ἐκεῖνο

ἐκεῖνο δὲ ἦν αὐτὸ μόνῳ ἕν, δεῖ δὲ, εἰ μέλλοι σύνθεσίς τις εἶναι, προυποκεῖσθαι καὶ προυπάρχειν ἀτεχνῶς τὸ ἓν καὶ ἁπλοῦν, ὡς ἄνευ γε τούτου οὐδὲν ἄλλο παρέλθοι εἰς ὑπόστασιν. Ὕπαρξις ἄρα τῆς οὐσίας ἁπάσης, τὸ ἓν καὶ ἡ πρώτη ὑπόθεσις. Καὶ εἰ πρὸ αὐτῆς ὑποτεθῇ ἡ κατὰ τὴν οἰκείαν ἁπλότητα, περιαγωγὸς ἂν εἴη τῆς οὐσίας, ὥστε καὶ πατρικὴ πάντως ἡ ὕπαρξις. Εἰς ταὐτὸν ἄρα ἥκει ἡμῖν, ἕν τε καὶ ὕπαρξις καὶ πατήρ· ἐπὶ ταύτῃ δὲ τῇ πρώτῃ ὑποθέσει τε καὶ ὑπάρξει προσγίγνεταί τις δευτέρα ὑπόθεσις, οἷον πλῆθος οὖσα τοῦ ἑνὸς ἐκείνου, καὶ οἷον διάστασις αὐτοῦ, πάντα ἐκβληθέντος εἶναι πρὸ πάντων· ὃ δὴ καλοῦμεν κατὰ ἀναλογίαν δύναμιν. Ὅτι καὶ ἡ δύναμις ἐκτένεια ἦν τῆς οὐσίας· ἐπὶ δὲ ταύτῃ ἡ τρίτη πρόεισιν ἀρχὴ, τὸ τελειότατον, ὡς δοκεῖ, συλλαβοῦσα· καὶ παντέλειον εἶδος· οἷον τριχῆ διαστᾶσα καὶ εἰς οὐσίαν ἀντὶ ὑπάρξεως ἑνωθεῖσα, διὸ καὶ ἔοικεν τῷ οἰκείῳ πατρὶ ὁ πατρικὸς νοῦς· καὶ ἐπέτρεψαν πρὸς αὐτὸν ὡς τῷ ἑνὶ τὸ ἡνωμένον, καὶ τῇ ὑπάρξει ἡ οὐσία· οὐ μὴν ταὐτόνγε ἐστιν ὃν καὶ ἄλλο μέσον ἡ δύναμις. Ἐκβᾶσα μὲν ἀπὸ τῆς πατρικῆς ἁπλότητος, καὶ ταύτῃ συμφερομένη τῷ νῷ, οὔπω γὰρ εἰς ἕνωσιν περιγραφεῖσα, ἀλλὰ μόνη χύσις καὶ ἀπειρία τοῦ ἑνὸς εἶναι βουλομένη. Διὸ καὶ τῷ πατρὶ σύνεστιν, ὡς ἐνὶ

ἑνὶ μόνῃ χεόμενον ἕν. Ὅθεν οὔπω ἡνωμένον ἡ δευτέρα ἀρχή· ἀλλ' ἓν ἔτι, εἰ καὶ χεόμενόν πως εἰς χάος ὡς ἀληθῶς· ἡ μὲν οὖν ὕπαρξις, ᾗ διαφέρει τῆς οὐσίας, ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω. Καὶ δῆλον ὅτι χωριζομένη τῆς οὐσίας ἑνὰς, ἀνάλογον πανταχοῦ ὡς ὕπαρξις χωρισθήσεται. Εἰ γὰρ τὸ ἓν ἁπλῶς ὕπαρξις, καὶ τὸ ἡνωμένον ἁπλῶς οὐσία· εἰ δὲ τὸ ἀντιδιαιρούμενον πρὸς τὸ ὂν ἓν ὡς ἐξῃρημένον αὐτοῦ καθ' ἑτερότητα ὕπαρξις καὶ τὸ ὂν ὡς πρὸς ὕπαρξιν ταύτην οὐσίαν· κατὰ μέντοι τὴν ἁπλότητα ὕπαρξις· τὸ δὲ ἁπλῶς ἓν ὕπαρξις μόνον, ὡς καὶ τὰ ἁπλῶς πολλὰ, καὶ οὐδὲν ἄλλο ἢ τὰ πολλὰ ἡ πρώτη δύναμις. Καὶ ἤδη καὶ τὸ ἡνωμένον, ὃ μῖγμά ἐστιν ἑνὸς, καὶ πολλῶν τῶν ἁπλῶς καὶ διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸ ἓν ἁπλῶς ἡνωμένον, τὸ ἁπλῶς λέγεται ὂν, ὅτι πανταχοῦ τὸ λεγόμενον ὃ πέπονθε μὲν τὸ ἓν ὁ πατὴρ τῆς τριάδος ἓν δὲ ὅμως οὐκ ἔστιν, ἐν Σοφιστῇ δείκνυσιν ὁ Πλάτων. Οὐκοῦν ἐν δίκῃ, τὸ μὲν ἓν ὁ πατὴρ τῆς τριάδος, ὅτι πρὸ τοῦ ὄντος καὶ γεννητὴς τοῦ ὄντος. Ἡ δὲ δύναμις τοῦ πατρὸς τὰ πολλὰ, ὅτι ἐκτένεια ταῦτα τοῦ ἑνὸς ἐπὶ τὴν τοῦ ὄντος γέννησιν. Ὁ δὲ πατρικὸς νοῦς τὸ ἡνωμένον τε καὶ τὸ ὂν, κατὰ τὴν πρὸς τὸ ἓν τὸ πατρικὸν ἐπιστροφὴν θεωρούμενον· οὐ δήπου τὴν γνωστικήν. Οὕτω

Digitized by Google

γὰρ ἐκεῖ διακέκριται γνῶσις· οὐδὲ τὴν ζωτικήν· οὐδὲ γὰρ ζωή πως ἐν ἐκείνοις διεκρίθη· οὐδὲ ἄρα οὐσιώδης. Καὶ γὰρ ἡ οὐσία πρὸς ταῦτα ἀντιδιῄρηται μετὰ τὸ ἡνωμένον, οὐσιώδης ἡ ἐπιστροφή, ἡ ἐστὶ πασῶν ἐπιστροφῶν πρεσβυτάτη οὐκ εἰς οὐσίαν ἐπιστρεφομένη, ἀλλ' εἰς τὸ ἓν ἁπλῶς. Διὸ καὶ οὗτος πρὸ πάντων ὄντος, καὶ ἡ ἐπιστροφὴ πασῶν ἐστιν ὑπερέχουσα τῶν ἐπιστροφῶν. Διὸ καὶ ἁπλῶς ἐπιστροφὴ αὕτη ἐστίν· οὐδὲ ὡς πρὸς ὃν τοῦ οὐσιωμένου· τίς γὰρ αὕτη καὶ πρός τί ἐπιστροφή· ἀλλ' ἡ πρὸς τὸ πάντων ἁπλούστατον, καὶ ἁπλουστάτη πασῶν, ἡ τοῦ ἡνωμένου πρὸς τὸ ἕν· τοῦ πρώτου πρὸς τὸ πρῶτον, καὶ οὕτως ἔχουσα διακρίσεως. Μᾶλλον δὲ τῆς ἀδιακρίτου ὑπερβολῆς, ὡς ἕνωσις εἶναι μᾶλλον ἢ ἐπιστροφή. Ἀλλ' ὅμως ἡ ἀναλογία καὶ ἐπιστροφὴν αὐτὴν εἶναι φησί, καὶ νοῦν ὀνομάσει τῶν κατ' αὐτὴν ὑφισταμένων, διό τινος ἴδιον ἡ ἐπιστροφή· εἰ δὲ νοῦ τὸ διακεκριμένον, ὡς εἴρηται πρόσθεν, καὶ ταύτῃ νοῦς τὸ ἡνωμένον, ὅτι τρίτος ἀπὸ τοῦ πατρὸς ὅπως διαλέγοιτο, κατά τινα ῥηθήσεται ἀναλογίαν, καὶ ἔνδειξιν, ὑπερφυᾶ τὸ μέγεθος· ἀλλ' ὡς μὲν κοινῶς εἰπεῖν, οὕτως εἰρήσθω.

XII.

Τὸν δὲ μερικώτερον τρόπον κατὰ τὴν τριχῆ διαίρεσιν τοῦ ἡνω-

τοῦ ἡνωμένου ῥητέον· καθ' ἣν τὸ μὲν ἄκρον αὐτοῦ πάντως ἀδιάκριτον· τὸ δὲ μέσον ἤδη πως ὡς ἐκεῖνο διακρινόμενον, τὸ δὲ πέρας διακρινόμενον ὡς τοῦ ἡνωμένου, τὸ διακεκριμένον εἰπεῖν· καὶ γὰρ ὁ Πλάτων τοῦτο μὲν διακρίνας εἰς ἓν καὶ ὄν, ὅμως εὕρισκεν ἑκάτερον τὸ συναμφότερον γιγνόμενον· τὸ δὲ μέσον ἐκ μερῶν ὅλον ἐποίει τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ὄντος· τοῦτο δὲ τοῦ διακρινομένου ἴδιον· τὸ δὲ ἄκρον πάντη ἓν ὄν, καὶ τότε ἓν τοῦ ὄντος, καὶ τὸ ὂν τοῦ ἑνός· εἰ δὲ καί τι λέγοι τις, ὀρθῶς ἐρεῖ, ᾗ τὸ μὲν ἄκρον ὑπὸ τοῦ ἑνὸς ἔχει τὸ ὂν κρατούμενον· τὸ δὲ ἔσχατον ἀνάπαλιν ὑπὸ τοῦ ὄντος τὸ ἕν· ἐν δὲ τῷ μέσῳ ἑκάτερον ἰσοστάσιον· ἢ πάλιν ὡς Πλάτων, τὸ μὲν ἐστὶν ἓν ὄν· τὸ δὲ ὅλον καὶ μέρος, τὸ δὲ ἄπειρον πλῆθος· τοῦτο μὲν οὖν ὡς ἀναλογοῦν τῷ νῷ κατὰ τὸ διακεκριμένον ἤδη πλῆθος· τὸ δὲ μέσον, κατὰ τὸ διακρινόμενον· τὸ δὲ πρῶτον κατὰ τὸ ἡνωμένον· διόπερ τὸ μὲν ἄκρον μόνον, ἓν ὄν· τὸ δὲ μέσον ἀρχόμενον ἤδη μερισμοῦ τινος· τὸ δὲ τρίτον εἰς πολλὰ διῃρημένον· ὡς ὁ νοῦς εἰς τὰ εἴδη φαμέν· οὕτως τοῦτο εἰς τὰ πολλὰ, ἃ λέγομεν εἶναι· πολλὰ πρὸ ἀριθμοῦ παντός· ὅθεν καὶ τὸ ἄπειρον τὸ πλῆθος· ὅτι ἀνάριθμον φύσει καὶ πρὸ παντὸς ὅρου ἀριθμητικοῦ· οὐ γὰρ ὁ ἀριθμὸς ἐνδέχεται τὸ ἄπειρον· οὐδὲ κατὰ τοὺς λέγον-

τας· ἀλλὰ τὸ πλῆθος οὐκ ἦν πλῆθος ἄπειρον, καὶ ὅλη ἀριθμοῦ δεομένη πέρατος ἀριθμητικοῦ· μᾶλλον δὲ οὔτε ὕλη οὔτε δεομένη πέρατος, ἀλλ' ἐπέκεινα τῆς τῶν ἀριθμῶν πάντων ὑποστάσεως· Ἔστι τοίνυν τὰ πολλὰ ταῦτα τοῦ ἡνωμένου ἑνὸς πολλὰ, ὡς τὰ πρὸ ἡνωμένου πολλὰ, κατὰ τὴν δευτέραν ἀρχὴν πολλά· ἣν ὡς ἔφαμεν ἁπλῶς τοῦ ἑνός τε, τὰ μὲν ὡς ἓν πολλὰ, ταῦτα δὲ ὡς ἡνωμένον πολλά· ὧν προυπάρχειν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ νοητοῦ· οὐ τὰ πολλὰ, οὐδὲ τὸ ἄπειρον πλῆθος, ἀλλὰ μέρη καὶ ὅλον· ἔτι συνεχόμενα τῷ ἑνὶ τὰ πολλὰ, καὶ μόνον ἀρχόμενα διακρίνεσθαι ἀπ' αὐτοῦ· ὅθεν τὸ μὲν ὅλον ἀντὶ ἑνὸς γέγονε· τὰ δὲ μέρη ἀντὶ ἀμερίστων καὶ ὑπὸ τοῦ ἑνὸς τοῦ οἰκείου συνηρημένων· ἐπειδὴ διεκρίθη τελέως ὅση καὶ οἵα, διακρίσει ἐπεφύκει γίνεσθαι τοῦ ἡνωμένου, τοσούτων καὶ τοιούτων γινομένων κερμάτων ἐν τούτῳ πολλὰ εὐθὺς ἐφάνη· καὶ τὸ πᾶν ἄπειρον πλῆθος ἀναλογήσει ἄρα τῷ νῷ καὶ τοῖς ἐν τῷ νῷ εἴδεσι, τὸ ἄπειρον τοῦτο πλῆθος πᾶν· διὸ καὶ νοητὸς ἀνύμνηται τοῦ νοητοῦ παντός· τὸ δὲ μέσον τῇ μέσῃ τάξει καὶ ὄνομα λαχούσῃ ταύτῃ, ἐν τῷ δευτέρῳ διακόσμῳ μετὰ τὸ νοητόν· τὸ δὲ ἄκρον τῷ στοιχειωτῷ καὶ ἀπὸ στοιχείων συγκεκραμένῳ αὐτόγε ὂν ἡνωμένον τὸ τοῦ ἡνωμένου κόσμου παντός· καὶ αὖ πάλιν ἐν τῷ τρίτῳ διακόσμῳ τῷ νοερῷ· ὁ μὲν ἀμιστέλλευτος νοῦς καὶ ἅπαξ ἐπέκεινα τῷ ἄκρῳ

τοῦ

τοῦ ἡνωμένου, καὶ πάντη ἡνωμένῳ ἀπεικάσαι· ἡ δὲ ἀμφιφαὴς ἑκάτη καὶ ὅλη πολυμερὴς φαινομένη τῷ μέσῳ τοῦ ἡνωμένου προσέοικεν· ὅπερ δὲ ἐν τούτῳ ὁ δὶς ἐπέκεινα νοῦς, νοεραῖς στράπτων τομαῖς, τοῦτο ἐκεῖ ὁ νοητὸς νοῦς καὶ ἡνωμένος, νοηταῖς τομαῖς, εἰ θέμις φάναι, στράπτων καὶ ἐκεῖνος· ἀλλὰ γὰρ εἰ τοιαῦται διαφοραί τινες εἰσιν ἐν τῷ ἡνωμένῳ. ἢ διαφορῶν προεμφάσεις, ἢ προαιτίαι· ἢ ὅπως ἔλοιτό τις εἰπεῖν· εἴρηται γὰρ πλείω περὶ τούτων πρότερον· τὸ δὲ ἡνωμένον ἦν ὁ πατρικὸς νοῦς· ἃ μὲν ὡς εἷς ὅλος· ὁ δὲ οὕτω τριχῆ διῃρημένος, δῆλον ὅπως ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον συνδιελοῦμεν, τήν τε τελείαν δύναμιν εἰς τρεῖς δυνάμεις, καὶ τὸν ἕνα πατέρα εἰς τρεῖς πατέρας· ὁ μὲν γὰρ ἔσται πατὴρ τοῦ ἡνωμένου, ἐν τῷ ἡνωμένῳ νῷ· ὁ δὲ τοῦ ὅλου καὶ μερῶν θεωρουμένου· ὁ δὲ τοῦ κατὰ τὸ ἄπειρον πλῆθος λαμβανομένου· ὅθεν οὗτος μὲν ἐκαλεῖτο νοῦς ἐν τῇ πατρικῇ τριάδι πατρικὸς, ὁ δὲ μέσος, δύναμις, ὁ δὲ πρῶτος πατὴρ τῶν πατέρων, ὁμοίως δὲ καὶ αἱ δυνάμεις τριχῆ ληφθήσονται, συμφερόμεναι ταῖς τρισὶν ἑκατέρωθι, πατράσι τε λέγω καὶ νοῖς πατρικοῖς· ἀμφιφαεῖς γὰρ αἱ δυνάμεις ἀεὶ καὶ σύμμετρος πρὸς ἑκατέραν ἀπόστασιν· ὅμως δὲ καὶ ἐν τῇ τριάδι τῶν δυνάμεων, ἡ μὲν πρώτη πατρικὴν ἔχει ἀξίαν πρὸς τὰς ἄλλας· ἡ δὲ μέση, δύναμίς ἐστι τῶν δυνάμεων· ἡ δὲ

δὲ τρίτη, νοῦς τῆς πρώτης· καὶ γὰρ αὖ καὶ ἐν τῇ ἡνωμένῃ τριάδι καὶ νοερᾷ τοῦ νοητοῦ διακόσμου ἀποπεραιώσει· ὁ μὲν πρῶτός ἐστι πατὴρ τῶν νόων· ὁ δὲ μέσος, δύναμις· ὁ δὲ τρίτος νοῦς, ἡνωμένος, καὶ ἡ τοῦ ἡνωμένου πατρός.

XIII.

Τοσαῦτα νῦν εἰρημένα περὶ τῶν Χαλδαϊκῶν τριάδων ἱκανῶς ἐχέτω πρὸς τὰ παρόντα· μηδὲν πολυπραγμονησάντων ἡμῶν τῆς παραδοθείσης ὑπὸ τῶν λογίων περὶ αὐτῶν ἀληθείας. Ουπω γὰρ ἦν τοῦ προκειμένου καιροῦ ἡ ἐκείνων ἐξέτασις· ἐπεὶ δὲ τούτων καὶ ὅπως οὖν ἐπεμνήσθημεν τῆς περὶ τῶν νοητῶν προβολῆς ἕνεκα, καὶ διακαθάρσεως τῶν ἡμετέρων ἐννοιῶν· Φέρε νῦν τὰ μέτρια παριστορήσωμεν καὶ τῶν ἄλλων θεολόγων τὰς περὶ τοῦ νοητοῦ διακόσμου παραδόσεις, εἴτι καὶ ἀπὸ τούτων δυνάμεθα σέβας ἀναλαβεῖν ἔτι μεῖζον, καὶ ὡς ἔνι μέγιστον τῆς ὑπερβαλλούσης ἑνώσεως. Εν μὲν τοίνυν ταῖς φερομέναις ταύταις ῥαψῳδίαις Ορφικαῖς ἡ θεολογία δέ τίς ἐστιν ἡ περὶ τὸ νοητὸν, ἣν καὶ οἱ φιλόσοφοι διερμηνεύουσιν ἀντὶ μὲν τῆς μιᾶς τῶν ὅλων ἀρχῆς τὸν χρόνον τιθέντες· ἀντὶ δὲ τοῖν δυοῖν αἰθέρα καὶ χάος· ἀντὶ δὲ τοῦ ὄντος ἁπλῶς τὸ ὠὸν ἀπολογιζόμενοι καὶ τριάδα ταύτην πρώτην ποιοῦντες· εἰς δὲ τὴν δευ-

τέραν

τέρων τελεῖν, ἤτοι τὸ κυούμενον καὶ τὸ κύον ὠὸν ἢ τὸν
θεόν· ἢ τὸν ἀργῆτα χιτῶνα· ἢ τὴν νεφέλην.
ὅτι ἐκ τούτων ἐκθρώσκει ὁ Φάνης· ἄλλοτε γὰρ
ἄλλα περὶ τοῦ μέσου φιλοσοφοῦσιν· τοῦτο μὲν ὁποῖ-
ον ἂν ᾖ ὡς τὸν νοῦν· ὡς δὲ πατέρα καὶ δύναμιν,
ἀλλά τινα προσεπινοοῦντες οὐδὲν τῷ Ορφεῖ προσή-
κοντα· τὴν δὲ τρίτην τὸν μῆτιν τὸν ἠρικεπαῖον
ὡς δύναμιν· τὸν Φάνητα αὐτὸν, ὡς πατέρα· μήποτε
δὲ καὶ τὴν μέσην τριάδα θετέον κατὰ τὸν τρίμορ-
φον θεὸν, ἔτι κυόμενον ἐν τῷ ὠῷ· καὶ γὰρ καὶ τὸ μέ-
σον ἀεὶ φαντάζει συναμφότερον τῶν ἄκρων· ὥσπερ καὶ
οὗτος ἅμα καὶ ὠὸν καὶ τρίμορφος ὁ θεός· καὶ ὁρᾷς ὅτι τὸ
μὲν ὠὸν ἐστι τὸ ἡνωμένον, ὁ δὲ τρίμορφος καὶ πολύ-
μορφος τῷ ὄντι θεός· τὸ διακεκριμένον τοῦ νοητοῦ·
τὸ δὲ μέσον κατὰ μὲν τὸ ὠὸν ἔτι ἡνωμένον· κατὰ
δὲ τὸν θεὸν, ἤδη διακεκριμένον· τὸ δὲ ὅλον εἰπεῖν,
διακρινόμενον· τοιαύτη μὲν ἡ συνήθης Ορφικὴ θεο-
λογία· ἡ δὲ κατὰ τὸν Ιερώνυμον φερομένη, καὶ
Ελλάνικον, εἴπερ μὴ καὶ ὁ αὐτός ἐστιν, οὕτως ἔχει·
Υδωρ ἦν φησιν ἐξ ἀρχῆς καὶ ὕλη, ἐξ ἧς ἐπάγει *) ἡ
γῆ, δύο ταύτας ἀρχὰς ὑποτιθέμενος πρῶτος, ὕδωρ
καὶ γῆν· ταύτην μὲν ὡς φύσει σκεδαστήν· ἐκεῖ-
νο δὲ, ὡς ταύτης κολλητικόν τε καὶ συνεκτικόν·
τὴν δὲ μίαν πρὸ τῶν δυοῖν ἄρρητον ἀφίησιν· αὐ-
τὸ γὰρ τὸ μηδὲ φάναι περὶ αὐτῆς, *) εἰ δείκ-
νυται

*) lege ὑπάγει. *) lege ἐνδείκνυται.

νυται αὐτῆς τὴν ἀπόῤῥητον φύσιν· τὴν δὲ τρίτην ἀρχὴν μετὰ τὰς δύο γεννηθῆναι ἐκ τούτων, ὕδατός φημι καὶ γῆς· δράκοντα εἶναι, κεφαλὰς ἔχοντα προσπεφυκυίας ταύρου καὶ λέοντος· ἐν μέσῳ δὲ θεοῦ πρόσωπον· ἔχειν δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων πτερά· ὠνομάσθαι δὲ χθόνον ἀγήραον· καὶ ἡρακλῆα τὸν αὐτόν, συνεῖναι δὲ αὐτῷ τὴν ἀνάγκην φύσιν οὖσαν· τὴν αὐτὴν καὶ ἀδράστειαν ἀσώματον, διωργυωμένην ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ τῶν περάτων αὐτοῦ ἐφαπτομένην· ταύτην οἶμαι λέγεσθαι τὴν τρίτην ἀρχὴν κατὰ τὴν οὐσίαν ἑστῶσαν· πλὴν ὅτι ἀρσενόθηλυν αὐτὴν ὑπεστήσατο πρὸς ἔνδειξιν τῆς πάντων γεννητικῆς αἰτίας· καὶ ὑπολαμβάνω τὴν ἐν ταῖς ῥαψῳδίαις θεολογίαν ἀφεῖσαν τὰς δύο πρώτας ἀρχὰς, μετὰ τῆς μιᾶς πρὸ τῶν δυοῖν τῆς τῇ σιγῇ παραδοθείσης, ἀπὸ τῆς τρίτης μετὰ τὰς δύο, ταύτης ἐνστήσασθαι τὴν ἀρχὴν, ὡς πρώτης ῥητόν τι ἐχούσης καὶ σύμμετρον πρὸς ἀνθρώπων ἀκοάς· οὗτος γὰρ ἦν ὁ πολυτίμητος ἐν ἐκείνῃ χρόνος ἀγήραος, καὶ αἰθέρος καὶ χάους πατήρ· ἀμέλει καὶ κατὰ ταύτην ὁ χρόνος οὗτος ὁ δράκων γεννᾶται· τριπληγόνην αἰθέρα φησὶ νοτερὸν, καὶ χάος ἄπειρον, καὶ τρίτον ἐπὶ τούτοις ἔρεβος ὁμιχλῶδες τὴν δευτέραν ταύτην τριάδα

ἀνά-

ἀνάλογον τῇ πρώτῃ παραδίδωσι, δυναμικὴν οὖσαν, ὡς ἐκείνην πατρικήν· διὸ καὶ τὸ τρίτον αὐτῆς ἔρεβός φησιν ὁμιχλῶδες· καὶ τὸ πατρικόν τε καὶ ἄκρον αἰθὴρ οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ νοερῶς· τὸ δὲ μέσον αὐτόθεν χάος ἄπειρον ἀλλὰ μὲν ἐν τούτοις, ὡς λέγει ὁ χρόνος, ὠὸν ἐγέννησε τοῦ χρόνου ποιοῦσα, γέννημα καὶ αὕτη ἡ παράδοσις, καὶ ἐν τούτοις τικτόμενον, ὅτι καὶ ἀπὸ τούτων ἡ τρίτη πρόεισι νοητὴ τριάς. Τις οὖν αὕτη ἐστὶ, τὸ ὠόν· ἡ δυὰς τῶν ἐν αὐτῷ φύσεων ἄρρενος καὶ θηλείας, καὶ τῶν ἐν μέσῳ παντοίων σπερμάτων τὸ πλῆθος· καὶ τρίτον ἐπὶ τούτοις θεὸν ἀσώματον, πτέρυγας ἐπὶ τῶν ὤμων ἔχον χρυσᾶς· ὅς ἐν μὲν ταῖς λαγόσιν προσπεφυκύιας εἶχε ταύρων κεφαλάς· ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς δράκοντα πελώριον, παντοδαπαῖς μορφαῖς θηρίων ἰνδαλλόμενον· τοῦτον μὲν οὖν ὡς νοῦν τῆς τριάδος ὑποληπτέον· τὰ δὲ μέσα γένη, τάτε πολλὰ καὶ τὰ δύο τὴν δύναμιν· αὐτὸ δὲ τὸ ὠὸν ἀρχὴν πατρικὴν τῆς τρίτης τριάδος· ταύτης δὲ τῆς τρίτης τριάδος τὸν τρίτον θεόν· καὶ ἤδη ἡ θεολογία πρωτόγονον ἀνυμνεῖ b) καὶ Δία καλεῖ πάντων διατάκτορα καὶ ὅλου τοῦ κόσμου, διὸ καὶ Πᾶνα καλεῖσθαι. Τοσαῦτα καὶ αὕτη περὶ τῶν νοητῶν ἀρχῶν ἡ γενεαλογία παρίστησιν.

XIV.

b) ita lego pro ἀναμνεῖ.

XIV.

Ἡ δὲ παρὰ τῷ Περιπατητικῷ εὐδήλως ἀναγεγραμμένη ὡς τοῦ Ὀρφέως οὖσα θεολογία πᾶν τὸ νοητὸν ἐσιώπησεν· ὡς παντάπασιν ἄρηκτόν *) τε καὶ ἄγνωστον τρόπον, κατὰ διέξοδόν τε καὶ ἀπαγγελίαν· ἀπὸ δὲ τῆς νυκτὸς ἐποιήσατο τὴν ἀρχήν, ἀφ᾽ ἧς καὶ Ὅμηρος, εἰ καὶ μὴ συνεχῆ πεποίηται τὴν γενεαλογίαν ἵστασιν· οὐ γὰρ ἀποδεκτέον Εὐδήμου, λέγοντος, ὅτι ἀπὸ Ὠκεανοῦ καὶ Τηθύος ἄρχεται. Φαίνεται γὰρ εἰδὼς καὶ τὴν νύκτα μεγίστην οὕτω θεόν, ὡς καὶ τὸν Δία σέβεσθαι αὐτήν· ἅζετο γὰρ μὴ νυκτὶ θοῇ ἀποθύμια ῥέζοι· ἀλλ᾽ Ὅμηρος μὲν καὶ αὐτὸς ἀρχέσθω ἀπὸ νυκτός. Ἡσίοδος δέ μοι δοκεῖ πρῶτον γενέσθαι τὸ χάος ἱστορῶν, τὴν ἀκατάληπτον τοῦ νοητοῦ καὶ ἡνωμένην παντελῶς φύσιν κεκληκέναι χάος· τὴν δὲ τὴν πρώτην c) ἐκεῖθεν παράγειν, ὡς τινα ἀρχὴν τῆς ὅλης γενεᾶς τῶν θεῶν· εἰ μὴ ἄρα χάος μὲν τὴν δευτέραν τῶν δυοῖν ἀρχῶν. Τὴν δὲ καὶ τάρταρον καὶ ἔρωτα τὸ τριπλοῦν νοητόν· τὸν μὲν ἔρωτα ἀντὶ τοῦ τρίτου, ὡς κατὰ ἐπιστροφὴν θεωρουμένην. Τοῦτο γὰρ οὕτως ὀνομάζει καὶ Ὀρφεὺς ἐν ταῖς ῥαψῳδίαις. Τὴν

*) lege ἄῤῥητον.

c) Ita lego compendium ſcriptionis in MS. non parum impeditum.

τὴν δὲ γῆν ἀντὶ τοῦ πρώτου, ὡς πρώτην ἐν στερεῷ τινι καὶ οὐσιώδει καταστήματι παγεῖσαν· τὸν δὲ τάρταρον ἀντὶ τοῦ μέσου, ὡς ἤδη πως εἰς διάκρισιν παρακεκινημένου. Ἀκουσίλαος δὲ χάος μὲν ὑποτίθεσθαί μοι δοκεῖ τὴν πρώτην ἀρχὴν, ὡς πάντη ἄγνωστον. Τὰς δὲ δύο μετὰ τὴν μίαν· ἔρεβος μὲν τὴν ἄρρενα, τὴν δὲ θήλειαν νύκτα· ταύτην μὲν ἀντὶ ἀπειρίας, ἐκείνην δὲ ἀντὶ πέρατος· ἐκ δὲ τούτων φημὶ μιχθέντων αἰθέρα γενέσθαι καὶ ἔρωτα καὶ μῆτιν. Τὰς τρεῖς ταύτας νοητὰς ὑποστάσεις· τὴν μὲν ἄκραν αἰθέρα ποιῶν. Τὴν δὲ μέσην ἔρωτα κατὰ τὴν φυσικὴν μεσότητα τοῦ ἔρωτος. τὴν δὲ τρίτην, μῆτιν. Καὶ αὐτὸν ἤδη τὸν πολυτίμητον νοῦν· παράγει δὲ ἐπὶ τούτοις ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ ἄλλων θεῶν πολὺν ἀριθμὸν κατὰ τὴν Εὐδήμου ἱστορίαν· τὸν δὲ Ἐπιμενίδην δύο πρώτας ἀρχὰς ὑποθέσθαι, ἀέρα καὶ νύκτα. Δῆλον ὅτι σιγῇ τιμήσαντα τὴν μίαν πρὸ τῶν δυοῖν, ἐξ ὧν γεννηθῆναι τάρταρον, οἶμαι τὴν τρίτην ἀρχὴν, ὥς τινα μικτὴν ἐκ τῶν δυοῖν συγκραθεῖσαν· ἐξ ὧν δύο τινὰς τὴν νοητὴν μεσότητα οὕτω καλέσαντα, διότι ἐπ' ἄμφω διατείνει, τό τε ἄκρον καὶ τὸ πέρας, ὧν μιχθέντων ἀλλήλοις ὠὸν γενέσθαι, τοῦτο ἐκεῖνο τὸ νοητὸν ζῷον ὡς ἀληθῶς· ἐξ οὗ πάλιν ἄλλην γενεὰν προελθεῖν· Φερεκύδης δὲ ὁ

Σύριος

Digitized by Google

Σύρος Ζῶντα μὲν εἶναι ἀεὶ, καὶ χθόνον καὶ χθονίαν τὰς τρεῖς πρώτας ἀρχὰς, τὴν μίαν φημὶ πρὸ τῶν δυοῖν, καὶ τὰς δύο μετὰ τὴν μίαν· τὸν δὲ χρόνον ποιῆσαι ἐκ τοῦ γόνου ἑαυτοῦ πῦρ καὶ πνεῦμα καὶ ὕδωρ· τὴν τριπλῆν οἶμαι φύσιν τοῦ νοητοῦ· ἐξ ὧν ἐν πέντε μυχοῖς διῃρημένων πολλὴν γενεὰν συστῆναι θεῶν, τὴν πεντέμψυχον καλουμένην. Ταυτὸν δὲ ἴσως εἰπεῖν πεντέκοσμον· περὶ τούτων ἄλλος ἴσως φανεῖται καιρός· τοιαῦτα μὲν οὖν καὶ τοσαῦτα τανῦν παρειλήφθωσαν ἡμῖν, αἱ διὰ μύθων ἑλληνικῶν ὑποθέσεις πολλῶν καὶ ἄλλων οὐσῶν.

XI.

Τῶν δὲ βαρβάρων ἐοίκασι Βαβυλώνιοι μὲν τὴν μίαν τῶν ὅλων ἀρχὴν σιγῇ παριέναι· δύο δὲ ποιεῖν Ταυθὲ καὶ ἀπασῶν· τὸν μὲν ἀπασῶν ἄνδρα τῆς Ταυθὲ ποιοῦντες· ταύτην δὲ μητέρα θεῶν ὀνομάζοντες. Ἐξ ὧν μονογενῆ παῖδα γεννηθῆναι τὸν Μωϋμῖν· αὐτὸν οἶμαι τὸν νοητὸν κόσμον ἐκ τῶν δυοῖν ἀρχῶν προαγόμενον. Ἐκ δὲ τῶν αὐτῶν ἄλλην γενεὰν προελθεῖν, δαχὴν καὶ δάχον· Εἶτα αὖ τρίτην ἐκ τῶν αὐτῶν, Κισσάρη καὶ Ἀσσωρόν. Ἐξ ὧν γενέσθαι τρεῖς ἄνον, καὶ ἰλλινὸν, καὶ ἀόν. Τοῦ δὲ ἀοῦ καὶ δαύκης υἱὸν γενέσθαι τὸν βῆλον, ὃν δημιουρ-

μιουργὸν εἶναί φασι. d) Μάγοι δὲ καὶ πᾶν τὸ Ἄρειον γένος, ὡς καὶ τοῦτο γράφει ὁ Εὔδημος, οἱ μὲν τόπον οἱ δὲ χρόνον καλοῦσιν, τὸ νοητὸν ἅπαν καὶ τὸ e) ἡνωμένον· ἐξ οὗ f) διακριθῆναι ἢ g) θεὸν ἀγαθὸν καὶ δαίμονα κακόν· ἢ φῶς καὶ σκότος πρὸ τούτων, ὡς ἐνίους λέγειν. Οὗτοι δὲ καὶ αὐτοὶ μετὰ τὴν ἀδιάκριτον φύσιν διακρινομένην ποιοῦσι τὴν διττὴν συστοιχίαν τῶν κρειττόνων· τῆς h) μὲν ἡγεῖσθαι τὸν Ὠρομάσδην· τῆς i) δὲ τὸν Ἀρειμάνιον· Σιδώνιοι δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν συγγραφέα πρὸ πάντων χρόνον ὑποτίθενται, καὶ πόθον καὶ ὁμίχλην· πόθου δὲ καὶ ὁμίχλης μιγέντων ὡς δυοῖν ἀρχῶν ἀέρα γενέσθαι καὶ αὔραν. Ἀέρα μὲν ἄκρατον τοῦ νοητοῦ παραδηλοῦντες· αὔραν δὲ τὸ ἐξ αὐτοῦ κινούμενον τοῦ νοητοῦ ζωτικὸν πρωτότυπον. πάλιν δὲ ἐκ τούτων ἀμφοῖν ὦτον γεννηθῆναι κατὰ τὸν νοῦν οἶμαι τὸν νοητόν· ὡς δὲ ἔξωθεν ἐνδεί-

d) Sequentem locum ex MS. Oxonienſi laudat *Hyde* de religione veterum Perſarum p. 291.

e) τὸ delet *Hyde* l. c.

f) καὶ poſt οὗ inſerit *Hyde*.

g) Pro ἢ idem legit καὶ.

h) Pro τῆς idem τὴν.

i) τῆς idem permutat cum τήν.

εὐδείμου k) τὴν Φοινίκων εὑρίσκομεν κατὰ Μῶχον μυθολογίαν, αἰθὴρ ἦν τὸ πρῶτον καὶ ἀήρ· αἱ δύο αὗται ἀρχαί· ἐξ ὧν γεννᾶται οὐλωμὸς, ὁ νοητὸς θεός· αὐτὸ οἶμαι τὸ ἄκρον τοῦ νοητοῦ· ἐξ οὗ ἑαυτῷ συνελθόντος γεννηθῆναί φησι χουσωρὸν ἀνοιγέα πρῶτον· εἶτα ὠόν· τοῦτον μὲν οἶμαι τὸν νοητὸν νοῦν λέγοντες, τὸν δὲ ἀνοιγέα χουσωρὸν· τὴν νοητὴν δύναμιν ἅτε πρώτην διακρίνασαν τὴν ἀδιάκριτον φύσιν, εἰ μὴ ἄρα μετὰ τὰς δύο ἀρχάς· τὸ μὲν ἄκρον ἐστὶν ἄνεμος ὁ εἷς· τὸ δὲ μέσον οἱ δύο ἄνεμοι· λίψ τε καὶ νότος· ποιοῦσι γάρ πως καὶ τούτους πρὸ τοῦ οὐλωμένου, l) ὁ δὲ οὐλωμὸς αὐτὸς ὁ νοητὸς εἴη νοῦς· ὁ δὲ ἀνοιγεὺς χουσώρου· ἡ μετὰ τὸν νοητὸν πρώτη τάξις· τὸ δὲ ὠὸν ὁ οὐρανός· λέγεται γὰρ ἐξ αὐτοῦ ῥαγέντος εἰς δύο, γενέσθαι οὐρανὸν καὶ γῆν m) τῶν διχοτομημάτων ἑκάτερον· Αἰγυπτίων δὲ ὁ μὲν Εὔδημος οὐδὲν ἀκριβὲς ἱστορεῖ. οἱ δὲ Αἰγύπτιοι καθ' ἡμᾶς φιλόσοφοι γεγονότες ἐξήνεγκαν αὐτῶν τὴν ἀλήθειαν κεκρυμμένην εὑρόντες· Ἐν Αἰγυπτίοις δή τισι λόγοις ὡς εἴη κατ' αὐτοὺς ἡ μὲν μία τῶν ὅλων ἀρχὴ σκότος ἄγνωστον ὑμνουμένη· καὶ τοῦτο τρεῖς ἀναφωνούμενον οὕτως· τὰς δὲ

δύο

k) lege Εὐδήμου.

l) in margine scriptum recte erat: οὐλώμου.

m) ita scripsi pro γῆ.

δύο ἀρχὰς ὕδωρ καὶ ψάμμον, ὡς Ἡραΐσκος* ὡς δὲ ὁ πρεσβύτερος αὐτὸς Ἀσκληπιάδης ψάμμον καὶ ὕδωρ· ἐξ ὧν καὶ μεθ' ἃς γεννηθῆναι τὸν πρῶτον καμῆφιν· εἶτα τὸν δεύτερον ἀπὸ τούτου, εἶτα καὶ ἀπὸ τούτου τὸν τρίτον· οὓς συμπληροῦν τὸν ὅλον νοητὸν διάκοσμον· Οὕτω μὲν Ἀσκληπιάδης· ὁ δὲ νεώτερος Ἡραΐσκος τὸν τρίτον ὀνομασθέντα καμῆφιν ἀπὸ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Πάππου, τὸν ἥλιον εἶναί φησιν αὐτὸν δήπου τὸν νοῦν τὸν νοητόν· ἀλλὰ τὴν μὲν περὶ τούτων ἀκρίβειαν ἐξ ἐκείνων ληπτέον· ἰστέον δὲ καὶ ἐκεῖνο περὶ τῶν Αἰγυπτίων, ὅτι διαιρετικοί εἰσι πολλαχοῦ τῶν κατὰ ἕνωσιν ὑφεστώτων, ἐπεὶ καὶ τὸ νοητὸν διῃρήκασιν εἰς πολλῶν θεῶν ἰδιότητας, ὡς ἔξεστι μαθεῖν τοῖς ἐκείνων συγγράμμασιν ἐντυχοῦσι τοῖς βουλομένοις· λέγω δὲ τῇ Ἡραΐσκου ἀναγραφῇ τοῦ Αἰγυπτίου καθ' ὅλον λόγου πρὸς τὸν Πρόκλον γραφείσῃ τὸν φιλόσοφον· καὶ τῇ ἀρξαμένῃ γράφεσθαι συμφωνίᾳ ὑπὸ Ἀσκληπιάδου τῶν Αἰγυπτίων πρὸς τοὺς ἄλλους Θεολόγους. Ἐπὶ τούτοις περὶ μεθέξεως πραγματευτέον τῶν πρώτων ἀρχῶν κ. τ. λ.

Totum Opus ita finit:

Τούτων δὲ προληφθέντων συλλογίζεται λοιπὸν, ὅτι τὰ νῦν προκείμενα ἄλλα οὔπω μὲν οὐχ ἕν οὐκ ἂν δοξασθείη ἕν, ἅτε μὴ ἕν· τὸ γὰρ μὴ ὂν οὐ δοξάζεται

* Locum hunc emendatiorem dat *Galeus* ad *Jamblichum* de Mysteriis Æg. p. 298. ubi pro αὐτὸς legit αὐτοῦ.

ζεται ὅ οὐκ ἔστιν· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ πολλά· ἄνευ γὰρ ἑνὸς πολλὰ δοξάσαι ἀδύνατον· ὅτι μηδὲ ὄντι πολλὰ τὰ ἄλλα· οὔτε ἄρα ὡς ἕν, οὔτε ὡς πολλὰ δοξασθήσεται· οὐδὲ πολλὰ ἄρα οὐδὲ ἓν εἴη αὖ φαινομένοις, ὃ δεῖξαι προέκειτο· οὐκοῦν καὶ συλλήβδην εἰ εἴποιμεν ἕν, εἰ μή ἐστιν, οὐδέν ἐστιν, ὀρθῶς ἂν εἴποιμεν οὐκ ἔστι τοῦτο συμπέρασμα τῶν τεσσάρων ὑποθέσεων ὥς φησιν. Οὐ γὰρ πᾶσαι τὰ ἀδύνατα συνῆγον, ἀλλὰ τῶν δυοῖν μόνων, ἐν αἷς τὸ μὴ εἶναι παντελῆ ἀπόφασιν ἐδήλου, ταύταις γὰρ εἵπετο τὸ οὐδέν.

Hinc ſeqvitur:

Δαμασκίου φιλοσόφου τῶν περὶ τῶν πρώτων ἀρχῶν Ἀποριῶν καὶ λύσεων τέλος.

Jam continuabimus ſeriem epiſtolarum Libanii, quas Tomo II. dare cœpimus, ex Codice Regio Berolinenſi, easdem hinc inde cum Cod. Bodlejano collaturi.

VIII. Τοῖς Ἐλπιδίου παρέδροις. s)

Ἀλλὰ φίλοι παρέστη-

VIII. *Elpidii Aſſeſſoribus.*

Adeſte amici! Hu-

τε· καὶ

s) Παρέδροις] vox forenſis eſt, quam exponit Harpocra-

τε· καὶ πολλὰς τοιαύτας παρακλήσεις ἐυρίσκετε παρὰ τοῖς ποιηταῖς,* καὶ τοὺς ἀκούοντας ἐπιεικῶς ὑπακούοντας, καὶ τὰ παρ᾽ αὐτῶν εἰσφέροντας. Παράστητε δὴ καὶ ὑμεῖς, καὶ ἄλλος ἄλλοθεν ὀρεγέτω, t) πόῤῥω u) μὲν ἀνθρώπῳ κακίας, ἀτυχοῦντι δέ· σκοπεῖτε δὲ, ὡς οὐκ ἂν ὑμῖν

jusmodi exhortationes complures invenitis apud Poetas, atqve ita qvidẽ, ut eas audientes benigne obediant, & auxilium pro virilĩ afferant. Itaqve fuccurrite & vos: & alius aliam ferat opem homini minime malo, fed infelici. Cavete vero, ne, finon juvetis, de vobis

tion in Lexico p. 233. Πολὺ ἐστι τοὔνομα, inqviens, παρά τε τοῖς ῥήτορσι, καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ κωμῳδίᾳ. Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ φησί. Λαμβάνουσι δὲ παρέδρους, ὅτε Ἄρχων καὶ ὁ Πολέμαρχος, δύο ἑκατέρους, οὓς ἂν βούληται, καὶ οὗτοι δοκιμάζονται ἐν τῷ δικαστηρίῳ πρὶν παρεδρεύειν, καὶ εὐθύνας διδόασιν, ἐπὰν παρεδρεύωσιν. Ceterũ hæc epiſtola in Collectione Latina Sommerfeldiana lib. III. n. 320. legitur.

* vid. Homer. Iliad. π. v. 544.

t) καὶ ἄ. ἄ. ὀρεγέτω] Verfio Latina Sommerfeldii habet: *& alius alii manum porrigat.* Unde patet, eum legiffe καὶ ἄλλος ἄλλῳ ὀρέγῃ τὴν χεῖρα vel τὴν δεξιάν. Enimvero vel fic τὸ ἄλλοθεν cum ἄλλῳ non permutarim, cum prioris vocis fenfus commodus fit, & Acontius nominetur, cui auxilium fit ferendum. Pro ἄλλος mendofe ἄλλοις legit Bodlej. qui tamen recte addit χεῖρα.

u) Πόῤῥω &c.] hec ex Cod. *Bodlej.* pro quo *Reg Berolin*, mendofe ita: πόῤῥω μὲν Ακοντίῳ κακῶς ἀτυ-

μῖν αὐτοῖς, εἰ μὴ βοηθήσετε, συνηϑείητε. x) Ναύτης ἂν ὑπό του παίηται y) ναύτας ὁρῶν ἑτέρους, δεῖται βοηθεῖν· λέγων ὡς καὶ αὐτὸς εἴη τῶν πολλὰ δὴ πεπλευκότων οἱ δ' εὐθὺς θάλαττάν τε καὶ τὰ θαλάττης ἐννοοῦντες, οἱ μὲν ἐξείλοντο τὸν ἀδικούμενον, καὶ τοῦτο αὐτοῖς ἀπέχρησε, οἱ δὲ καὶ ξυνέκοψαν τὸν ἀσελγαίνοντα ἐπιπεσόντες. * Καὶ γεωργοὺς εἶδον ὅμοια ποιοῦντας ἐφ' ὁμοίοις, καὶ σκυτέας δὴ καὶ χαλκοτύπους· οἱ δὲ δὴ στρατιῶται, Ἡράκλεις! πῦρ ἐπισχεῖν ῥᾷον ἢ τούτους

invicē gaudere neqveatis. Nauta in periculo verſās, ubi alios nautas cōſpicit, auxiliū efflagitat, monens, ſe ipſū eſſe ex iis, qvi mare ſæpe tentarint. Atqve illi mare, & qvæ in mari obveniunt, cogitantes, alii qvidem oppreſſum liberare ſolent, & in eo acqvieſcunt; alii vero in eum, qvi inſolenter lædit, irruunt. Similia video ſimilibus ſui præſtitiſſe ruricolas, nec minus coriarios, & fabros ferrarios. At qvod ad milites ſpectat, mehercle, ignem fa-

cu

χεῦνἱ δέ. Forte tamen ex hoc nomen *Acontii*, de quo ſermonem hic eſſe ſequentia docent, recte addetur.

x) συνηϑείητε] ita ſcripſi ex Codice *Bodlej.* pro quo *Berolin.* συνθείητε, addita nota compendii ſcriptionis admodum obſcura. Interpres Latinus apud Sommerfeldium confirmat lectionem noſtram, vertens: *quæ* (lege *quod*) *lætari non poſſitis.*

y) παίηται] Sic *Bodlej.* recte. Ex eo *Berolin.* confinxit παιῇ καὶ.

* ita Berol. recte pro ἐμπεσόντα, qvod exſtat in Bodlejano.

ἐν τοιούτοις· τὸ δὲ συνοργίζεσθαι z) πεῖθον ἐν πανταχοῦ, τὸ ἐν τοῖς αὐτοῖς βιοῦν. Καὶ ζῆτε μὲν ὑμεῖς ἐν λόγοις· ζῇ δὲ Ἀκόντιος, a) καὶ προστάτης ὑμῶν αὐτὸς ὁ Θεὸς Ἑρμῆς ὁ Διός. Ἐπέθετο δὴ τῷ ῥήτορι μοχθηρὸν καὶ κεντροτύπον ἀνθρώπιον. Τίς οὖν ἐμφράξει τούτῳ * τὸ στόμα; τίς ἐκκόψει τὸ κέντρον; ἐπὶ τίνας χρὴ συμμάχους καταφυγεῖν ὑμᾶς ἀφέντα, b) τοὺς εἰκότως μὲν ἂν ἑλομένους ἀμύνειν, δύναμιν δὲ c) ἔχοντας τὴν διὰ τῶν Μουσῶν, ὑφ' ὧν, οὗπερ

ἐστε,

cilius fuerit, qvam ipſos, in his verſantes, cohibere. Ut vero communem faciant iræ cauſam, ubiqve idem vitæ genus perſvadet. Vos dicendi artem facitis: Facit vero eandem Acontius, & Mercurius, Præſes veſter, Deus, Jovis filius. Rhetorem hunc homunculus improbus & vafer vexat. Qvis itaqve os illi compeſcet? qvis aculeum adimet? ad qvos tanqvam ad commilitones confugere decet eũ, ſi a vobis dis-

R 3

z) Συνοργίζεσθαι] fortaſſe legendum eſt Συνεργάζεσθαι i.e. communem cauſam facere: ſed nihil tamen muto.

a) Ἀκόντιος] Hucusque Latina verſio conſentit cum contextu Græco. Deinde ſequitur ἀμέσως, *& vobis. Rurſum in memoriam referas: hyeme vero orationes componas imitatione noſtri*, &c. Qvæ adeo cum prioribus non cohærent, ut manifeſtum ſit, duas diverſas epiſtolas in eandem orationis ſeriem præpoſtere coaluiſſe.

* ita malo cum *Bodlej.* pro τοῦτο *Berolinenſis.*

b) ἀφέντα] ita lego ex *Bodlej.* pro ἀφέντες, qvod in *Berol.* eſt. Referri enim hæc vox debet *Acontium.*

c) δύναμιν] Ex *Berol.* hic excidit particula δὲ, quam ſupplet *Bodlej.*

ἐστὲ, τέταχθε. Καὶ ταῦτα οὐκ ἂν ἐπέστελλον, εἰ μὴ τὸν μὲν ᾔδειν ἀγαθὸν εἶναι μελετῶντα, τὸν δὲ γενναῖον Ἐλπίδιον οὐ τοὺς e) ἐν ταῖς αἰτίαις μισοῦντα πάντας, τῶν δὲ ἐν ταῖς αἰτίαις τοὺς ἀδικοῦντας. Φανεῖται δ' οὗτος, ὑμῶν * τὰ δίκαια ποιούντων, οὐχ οἷον ὁ κατήγορος ἔφη, ἀλλ' οἷον ἡμεῖς ἴσμεν.

cesserit, qvi & libenti animo defēsionē præstare debetis & facultatem a Musis accepistis, a qvibus sane in eum, in qvo estis, locum collocati estis. Atqve hæc qvidem non scriberem, nisi nossem hunc optimum esse Oratorem; Elpidium vero honestissimum non omnes, qvi accusantur, sed eos qui accusati alios lædunt, odisse. Apparebit vero hic, vobis justa decernentibus, non talis, qvalem accusator descripsit, sed qvalem nos esse novimus.

IX. Πολυχρονίῳ.

Πάλιν ἐγώ σοι τὰ εἰωθότα δῶρα πέμπω· χρηστὸν ἄνδρα συκοφαν-

IX. *Polychronio.*

Nunc iterum dona tibi, qvæ soleo, mitto: hominem probum, sed oppressum, & auxilii in-

τουμε-

e) οὐ τοὺς &c.] ita lego præeunte *Bodlejano* pro ὄντας, quod *Berolin.* habebat, sicut paulo post pro ἐν αἰτίαις in *Bodlej.* mendose scriptum erat ἐναντίαις.

* ὑμῶν &c.] *Berolin.* mendose: εἷς ὢν τὰ δίκαια ἐπαινούντων. Forte tamen τὸ ἐπαινούντων retineri poterat.

τούμενον, χρήζοντα βοηθείας. Σὺ δὲ αὐτὸν καὶ δέξῃ πράως, καὶ παύσεις τεταραγμένον, καὶ δείξεις τῶν ἐχθρῶν ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος f) κρείττονα. Μάντιν δέ με πεποίηκας δυοῖν, οἷς τε ἀεὶ προαιρῇ, τῷ τε ἔχειν προστιθέναι g) τὰ ἔργα. Οἰήσῃ μὲν οὖν ἐμοὶ χαρίζεσθαι μόνῳ, λήψεται δὲ τὴν χάριν ἅπας, ὅτων h) διὰ λόγων ἡ δόξα.

digum. Tu vero eum & benigne excipies, & ex turbis ad qvietem perduces, inimicisqve in causa sua superiorem esse ostendes. Ita vatem me facis duarum rerum, tum ex iis, qvæ animo semper proposita habes, tum qvod facultatem habes rem ad effectum perducendi. Putabis qvidem, te mihi soli gratificari; at beneficium interpretabitur unusqvisqve eorum, qvi eloqventiæ laude clarent.

f) ἀγῶνος] ἀγὼν apud Rhetoras & Sophistas de *declamationibus*, ut ἀγωνίζεσθαι de *declamando* usurpatur, ceu ostendit *Ludov. Cresollius* in Theatro Sophistarum lib. III. cap. 17. ἀγῶνες vero sensu forensi causas judiciales & civiles inferunt, qvemadmodum illi, qvi causas perorant, λόγων ἀγωνισταὶ dicuntur. Vide *Spanhemium* ad Juliani Orat. I. p. 11. & B. *Godofred. Olearium* ad Philostrati Vitas Sophistarum l. 22. §. 1. n. 4.

g) προστιθέναι] MS. habet προτιθέναι, minus recte, ut puto. Libanius enim innuit, Polychronium facta cum promta voluntate solere conjungere.

h) ὅτων] Scribendum puto ὧν τινων, sicut & Scholiastes interpretatur: ὧν τινων λογικῶν μαθημάτων ἡ φήμη.

X. Πρισκιανῷ.

Αἰγύπτιος ἐκ τῆς Μέμφιδος αὐτῆς Ἡρακλείδης οὗτοσὶ, φέρων τε παρὰ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ γράμματα φίλων, παρ' ἡμῶν τε πρὸς ὑμᾶς ἀξιώσας λαβεῖν. Ἐπεὶ γὰρ δέ σου πρῶτον μνησθεὶς, ἑτέρους προσέθηκα, i) Οὐδὲν ἔφη σοι δεῖ μετὰ τὸν Ἡρακλέα συκίνης ἐπικουρίας. Ὅπως k) οὖν τῷ Ἡρακλείδῃ δείξεις τὸν Ἡρακλέα. l)

X. *Prisciano.*

Heraclides hic Ægyptius est, ipsa Memphi oriundus. Attulit is ab amicis, qvos in Ægypto habemus, literas, petiitqve, ut a nobis ad vos perferendas acciperet. Qvoniam vero, primum mentione tui facta, alios etiam commemorabam, dixit: non opus habes post Herculem ope ficulnea. Fac itaqve, ut Heraclidæ Herculem te præstes.

XI. Ἀμμι-

i) προσέθηκα] Fortasse legendum προσέθηκε, ut referatur ad Heraclidem ipsum, literas commendatitias ad plures expetentem. Sed sic seqvens ἔφη mutandum qvoqve fuerit in ἔφην, qvod ipsum ad Libanium pertineret, aliud svadentem.

k) ὅπως] In MS. supra lineam adscriptum erat σκόπει. Sed eo nihil opus est. Ita enim loqvi amant Græci, sicut & noster paulo ante ep. VII. Pro δείξεις malim δείξῃς.

l) τῷ H. δ. τ. Ἡρακλέα] Scholiastes exponit sic: ὥσπερ ἔδειξεν ὁ τοῦ Διὸς Ἡρακλῆς τοῖς Ἡρακλείδαις τοῖς ἐκγόνοις δηλονότι ἑαυτοῦ. Ceterum de *Heraclidis*, apud Spartanos olim celebratissimis, ex Autoribus commentantur *Scaliger* Animadvers. ad Euseb. p. 55. & *Ezech. Spanhemius* ad Juliani Orat. I. p. 129.

XI. Ἀμμιανῷ.

Τὸ μὲν ὠφελεῖν τοὺς παρ' ἡμῶν ὡς σὲ ἰόντας καὶ χρηστοῦ καὶ φίλου, τὸ δὲ χαίροντας ἀποπέμπειν καὶ ἄμφω ὑπερβαίνει· δεῖ δέ σε καθ' ἄμφω γράφειν, καὶ βοηθοῦντα, καὶ μή, ἵνα νῦν μὲν μὴ τὸ μεῖζον διδοὺς φθονῇς τοῦ δευτέρου· νῦν δὲ ἀντὶ τοῦ μείζονος παραμυθῆται m) τὸ δεύτερον. Ἀλλ' Ἡρακλείδης οὑτοσὶ καὶ τυγχανέτω προνοίας, καὶ κομιζέτω γράμματα· δίκαιος δὲ εἶ συλλαβεῖν ἀνδρὶ φίλῳ Καβειρίου. Καβείριος δὲ οἷς ἐκήδευσεν οἶσθα. Εἰ δὲ καὶ μισθὸν τελεῖσθαι δεῖ, πολλὰ ἄν σοι διηγήσαιτο περὶ τοῦ Νείλου. Καὶ τί ἂν μεῖζον Ἀμμιανὸς ζητοίη.

XI. *Ammiano.*

Juvare eos, qvi a nobis ad te proficiſcuntur, humanitas & amicitia poſtulat: facere vero, ut cum gaudio illi revertantur, utroqve iſto majus eſt. Tibi vero, ſive juveris, ſive minus, utrinqve ſcribendum eſt: ut hinc qvidem, ubi majus dederis, minus non invideas; hinc vero quod minus eſt, jacturã majoris ſoletur. At hunc Heraclidem velim & cura tua potiri, & literas a te afferre. Æqvum vero putabis, juvare hominem Cabirio amicum. Noſti autem, qvas res curaverit Cabirius. Si vero & præmium ſolvi opus eſt, multa is tibi de Nilo narraverit. Qvid autem majus Ammianus unqvam deſideret?

m) παραμυθῆται] Ita ſcripſi pro παραμυθεῖται, ut reſpondeat τῷ φθονῇς cum particula ἵνα conjuncto.

XII. Βασιάνῳ. n)

Πολλὰ ἀγαθά σοι γένοιτο, βέλτιστε νέων, ὅτι ἃ περὶ τῶν γονέων ἐσπούδασται τοῖς νόμοις, ὅπως ὑπὸ τῶν ἐγγόνων θεραπεύοιντο, ταῦτ᾽ αὐτὸς ἐπεδείξω περὶ τὸν διδάσκαλον· οὐ γάρ με ἔλαθεν ἃ περὶ τοῦ θαυμαστοῦ Κλεοβούλου πρὸς τὴν τήθην o) ἐπιστέλλεις, δεό-

XII. *Bassiano.*

Bene tibi in multis sit, optime Juvenum, eo qvod, qvæ legibus de cultu, a liberis adversus Parentes præstando, constituta sunt, ea ipse in Præceptorem probasti. Neqve enim me latent, qvæ de admirabili Cleobulo ad aviam scripsisti, petens,

μενος

n) Βασιάνῳ] Malim legere Βασσιανῷ, cujus nominis plures in antiqvitate occurrunt. Mendose is in Collectione epistolarum Sommerfeldiana Latina lib. II. ep. 18. vocatur *Bassanius*, qvi ibidem lib. III. ep. 202. dicitur *Basianus*.

o) τήθην] Vox πολύσημος, qvæ & aviam, & materteram, & matrem, tum vero etiam nutricem denotare solet. Scholiastes Codicis Regii interpretatur per μάμμην, forte exemplo *Pollucis*, qvi lib. III. c. 2. §. 17. ita: ἡ δὲ πατρὸς ἢ μητρὸς μήτηρ τήθη· καὶ τὴν μάμμην δὲ, καὶ μάμμαν ἐπὶ ταύτης παραληπτέον i. e. *Patris porro aut matris mater Avia est: quam etiam Mammin & Mammam vocare licet.* Confer consentientes *Suidam* & *Hesychium*, qvi posterior ex Polluce supplendus est ut legas: τήθη, τηθὶς, ἡ τῆς μητρὸς καὶ πατρὸς μήτηρ. Interim alii in constituenda vocis μάμμη notione his adversantur, speciatimque *Phrynichus* in Eclog. dictionum Atticarum p. 22. & *Helladius*, qvi aviam negant appellari μάμμην, qvippe qvæ matrem tantum inferat, sed τήθην. Assentiun-

μένῳ αὐτῷ τὴν σὴν οὐσίαν ἐωχθῆναι. Μαθὼν δὲ οὗτος οὐκ ἔμελλε δήπου τὰ οὕτω καλὰ σιγήσασθαι, ἀλλ' ἥτε πόλις ἐμπέπλησαι τῆς σῆς μεγαλοπρεπείας. Ἔχομέν τε τὸν Κλεόβουλον, πάντως ἂν ἀποπτάμενον, εἰ μὴ τοιοῦτος ἦσθα. Εὖγε, ὦ φίλη κεφαλὴ, p) βάλλ' οὕτως q) ὅπως ἐπαινοῖό τε καὶ μετ' ἐλπίδος ζώης βελτίονος. Εἴληφας δὲ οὐδὲ νῦν φαύλους παρὰ τῶν Μουσῶν τοὺς μισθούς. r) Φα-

σὶ γὰρ

ut ipsi opibus tuis uti liceret. Hæc is edoctus non sane rem adeo præclaram tacendã judicabat: imo & tota civitas sermonibus de magnificentia tua plena est, & Cleobulus omnino a nobis avolasset, nisi talis tu esses. Euge, carum caput! ita rem porro age, ut & lauderis & spe meliore suffultus vivas. Et nunc qvidem non levem a Musis mercedem tulisti. Ajunt enim, omnes ubiqve virtu-

tur his *Pherecrates* apud Athenæum IV. p. 430. & *Mœris* de dictionibus Attiois, cujus hæc sunt verba: Μάμμην καὶ μαμμίαν τὴν μητέρα Ἀττικῶς. Pro priore sententia legere juvabit Scholiasten Aristophanis ad Acharnens. v. 49. ibique *Spanhemium*, & *Eustathium* ad Iliad. ξ. p. 978. ed. Roman.

p) φίλη κεφαλὴ] Ita Græci passim. Lege *Thom. Gatakerum* in Adversariis cap. XXXIIX. & *Doughtæum* in Analectis V. T. Excursu 148.

q) βάλλ' οὕτως] Hæc & seqventia verba ex veteri qvodam Scriptore petita videntur a Libanio. Βάλλ' οὕτως adagii rationem obtinet, qvod vel ex Erasmi Chiliadibus constat.

r) τοὺς μισθοὺς] Hæc ita meo judicio capienda fuerint

σὶ γὰρ πάντας ἁπανταχόθεν προσκεῖσθαι τῶν τρόπων ἔρωτι. Τοῦτι δὲ δῶρον τῶν μνημοσύνης ἀκριβῶς.

tum amori ſtudere. Atqve hoc ſane Mnemoſynes donum merito habetur.

XIII. Ἀπολιναρίῳ καὶ Γεμέλλῳ.

XIII. *Apolinario & Gemelio.*

Οὐ μάλα ἡμῶν ἐοίκατε ἀπεῖναι. Τὸ γὰρ οὕτω τεχνικῶς ἐπιστέλλειν οὐ πάντη ἐστὶν ἀπόντων, ἀλλ', ὡς ἐμὲ λέγειν, s) συνόντων. Ὥστ' ἐγὼ ἡσθεὶς ὅτι ἐγράψατε, πλεῖον ἥσθην, ὅτι οὕτως t) ἔχετε γράφειν. Τὸν εὐνοῦχον δὲ παρ' ὑμῶν ἥκειν ἡγούμενον, ὃς ἐδίδου τὴν ἐπιστολὴν, ἐπειδὴ ἔφασκε τῇδε μεμενηκέναι, πονηρὸν ἐκάλουν. Εἶτ' εὐθὺς τὸν μὲν ἀπέλυον

Non multum a nobis videmini abeſſe. Tam eleganter enim ſcribere non omnino abſentium eſt, ſed, ſi de me loqvar, præſentium. Itaqve ego, qvi gaudebam, vos ſcripſiſſe, magis gaviſus ſum, qvod ita ſcribere didiciſtis. Eunuchum qvidem illum, qvi literas mihi reddidit, a vobis veniſſe exiſtimans, qvia ſe commorari hic loci dixerat, pravum vocavi. Poſtea vero eum qvi-

αἰτίας,

Cleobulus inſtituendis juvenibus vacabat; hinc eum Libanius Baſſanii vocat præceptorem. Jam is diſcipulos ad præclara qvæqve ſectanda excitabat: atqve id præmii loco eſſe poterat Baſſiano, qvi tantum magiſtrum conſervaſſet.

s) ὡς ἐμὲ] Elliptice ὡς πρὸς ἐμέ. Confer *Lamb. Bos* de Ellipſi p. 254.

t) οὕτως] Ita ſcripſi pro οὗτος.

αἰτίας, ὑμᾶς δὲ ἐνεκάλουν, γνοὺς ὑφ' ὑμῶν αὐτὸν ἀμεληθέντα εἶναι. Καί τοι τοῦ δόξαν ὑμᾶς κτήσασθαι καλὴν μετά γε τὰς φύσεις οὗτος αἴτιος, ἀντὶ κυνὸς ἐπὶ τοὺς οὐκ ἀγαθοὺς ὀργῶν. Ὑμεῖς δὲ τὸν ἄνθρωπον ἐκκαρπωσάμενοι, τοῦ καιροῦ τῶν ἀμοιβῶν ἥκοντος, ἀπερρίψατε. Ἀλλ' ὦ παῖδες, ἐμοὶ θεραπεύσατε τὸν παιδαγωγὸν, ἢ καλέσαντες εἰς Κιλικίαν, ἤτι πέμψαντες τῶν ἐκεῖθεν. Πειθέτω δὲ ὑμᾶς χρημάτων καταφρονεῖν, ἄνευ τῶν ὑπ' ἐμοῦ πολλάκις εἰρημένων, ὁ τὰ γράμματα φέρων, ὡς * ὑπὸ μὲν τοῦ σχήματος εἰς στρατιώτας, ὑπὸ δὲ τῶν ἔργων εἰς φιλοσόφους ἐγγέγραπται, τὸν Σωκράτην ἐν μέσοις μι-

dem a culpa immunem pronunciavi, vos vero accuſavi, intelligens, eum a vobis negligi, qvamvis is, poſt bonam veſtram indolem, cauſa ſit, cur bona fama gaudeatis, & inſtar canis vobis inſerviat adverſus eos, qvi male vobis cupiunt. Vos vero, poſtqvam ex hoc homine fructum cepiſtis, eundem nunc averſamini, qvando tempus & occaſio venit vicem reddendi. At, ô filii mei, juvate mihi Præceptorem, vel vocando eum in Ciliciam, vel aliqvid inde ad eum mittendo. Perſvadeat vobis pecuniæ contemtum is, qvi has literas reddit, etiam ſine illis, qvibus alias uſus ſum, argumentis. Is ſtatus ſui nomine ad milites, factorum vero ad Philoſophos pertinet, optimus ſcilicet Am-

μησά-

* ὡς, malim legere ὅς.

μησάμενος κέρδεσιν ὁ καλὸς Ἀμμιανός.

mianus, qvi Socratem in medio lucro imitetur.

XIV. Ἀνδρονίκῳ.

Ἀντίοχος οὑτοσὶ τῶν μόλις ὄντι σεσωσμένων. ὅτε γὰρ ἦρχε Φοινίκης Δημήτριος, ἵππον αὐτῷ δίδωσι δυσγάργαλον ἱπποκόμους ἐξαγαγών. ὁ δὲ ἅμα ἐπ' αὐτὸν ἀνέβη, καὶ ἐκκρουσθεὶς ἐπ' αὐτῆς ἔκειτο τῆς ἀγορᾶς. ὁ δὲ ἵππος ἔθει φέρων τὸ στρωματόδεσμον. Καὶ ἦν ἴσως τοῦτο κέρδος τῶν τὸ καλὸν τρεφόντων θηρίον. Ἔδει μὲν οὖν αὐτοὺς ἀποθανεῖν ἐπὶ τῇ σοφωτάτῃ μηχανῇ. Καὶ γὰρ οὗτος, εἰ μὴ θεῶν ἄν τις ἤμυνε, πεσὼν ἂν ἐτεθνήκει. Διὰ δὲ τὴν ἐπιείκειαν Ἀντιόχου περὶ τῶν χρημάτων εἰς λόγον κα-

XIV. *Andronico.*

Antiochus hic ægre ſalutem recuperavit. Cum enim Phœniciam gubernaret Demetrius, donat eum eqvo oris duriſſimi, & ipſos qvoqve eqviſones excutiente. Ille vero, cũ eqvũ vix cõſcẽdiſſet, dejectus in ipſo foro jacebat, eqvus autem cum ſarcinis, qvas ferebat, aufugiebat. Atqve hoc ſcilicet lucrum futurum erat eorum, qvi pulcherrimum animal aluerant. Illi autem morte luere merito debebant dolum vaferrimum. Niſi enim Deorum aliqvis adfuiſſet, is qvidem ex lapſu hoc obiiſſet. At æqvitate Antiochi factum eſt, ut tantum pecuniæ cauſa ad rationem redden-

θιςάν-

θίσαντο. Καὶ τοῖς μὲν ἠδικηκόσιν ἔδοξε πέντε καὶ εἴκοσι στατῆρσι λῦσαι τὸ ἔγκλημα, τοῦ δὲ φάσκοντος ἑκατὸν αὐτῷ στατῆρας ἀπολωλέναι, τὸ πρᾶγμα ἐπὶ τῆς ἀμφισβητήσεως ἵσταται. Σὸν δὴ τὰ δίκαια γνῶναι, καὶ τῷ μὲν βοηθῆσαι, τοὺς δὲ σωφρονίσαι.

dam vocati ſint. Atqve flagitioſi illi opinati ſunt, ſe culpam hanc qvinqve & viginti ſtateribus luere poſſe; at, altero illo centum ſibi ſtateras periiſſe confirmante, tota cauſa ut dubia diſceptatur. Tuum vero eſt, qvod juſtum eſt, definire; atqve huic qvidem ſuccurrere, illos autem reprimere & punire.

XV. Μελετίῳ.

Ἐγὼ τὸν μὲν παρὰ σοῦ καὶ εἶδον καὶ φιλῶ. Σὲ δ' οὔπω μὲν εἶδον. φιλῶ δὲ ὥσπερ ἐκεῖνον. Ἐπεὶ καὶ αὐτὸν ἀκούω σε γνώμης οὕτως ἔχειν πρὸς ἡμᾶς ὥσπερ ἂν εἰ μετεσχήκεις ἡμῖν. Τοῦ δὲ ταῦτά με πιστεύειν ἔστω σοι σημεῖον τὸ καὶ χάριν αἰτεῖν ἤδη. Ἔστι δὲ ἡ χάρις, Μαρκελλῖνον καὶ Κάρτιον τῆς σῆς ἀπολαύ-

XV. *Meletio.*

Ego qvidem illum, qvi a te venit, & vidi, & amo: Te vero nondum vidi: amo tamen, æqve ac illum: qvia audio, & te eadem ratione in nos animatum eſſe, ac ſi nobiſcum fuiſſes. Qvod vero hæc credam, id tibi argumento ſit, qvod nunc etiam beneficium abs te petam. Hoc vero in eo poſitum eſt, ut Marcellinum & Cartium

ειν συ-

ειν εὐνοίας, χρηστοὺς τε ὄντας, καὶ ἡμῖν ἐπιτηδείους, καὶ Σπεκτάτῳ φίλους. Οἶμαι δὲ αὐτοὺς οὐδὲν οὔτε φορτικὸν οὔτε ἔξω τῶν νόμων ἐπαγγέλλειν· πεῖθε δὴ καὶ Παμφιλίαν, u) ὅτι με τιμᾷν οἴει δεῖν· καὶ ἡμᾶς, ὅτι σοὶ χρὴ πολλάκις ἐπιστέλλειν.

benevolentia tua frui patiaris, tanqvam homines humanissimos, nobisqve necessarios, & Spectato amicos. Credo vero eos nihil, qvod insolentius sit, aut legibus contrarium, promisisse. Permove itaqve Pamphiliam ostendendo, qvod me colendum esse censeas; me vero, ut tibi sæpius scribendum putem.

XVI. Ἀνδρονίκῳ.

Ἐγὼ γενέσθαι ἐπὶ τῆς ὑμετέρας δυνάμεως οὐδεπώποτε ηὐξάμην, ἀλλ' ὑμῖν μὲν καὶ ἀρχὰς εἶναι, καὶ τὸν κρείττω λόγον ἐν αὐταῖς συνευξάμην, ἐμαυτῷ δὲ, ἅπερ νῦν, βιοῦν ἐν ἰδιώτου χώρᾳ. Νῦν δ' οὐκ ἂν ἀηδῶς μοι δοκῶ τὴν Φοινίκης ἀρχὴν λαβεῖν τοῦ μέγαν x) ποιῆσαι Παρ-

XVI. *Andronico.*

Ego qvidem vestri ordinis & loci esse nunqvam in votis habui, sed vobis & imperandi facultatē & causā semper superiorē optavi: mihi vero, ut vitā in privatorū, qvi nunc sū, numero agerē. Jam vero non illibenter Phœniciæ administrationem accepturus mihi videor, ut

θένιον

u) Παμφιλίαν] Eam Scholiastes Marcellini & Cartii matrem credit. Videntur itaqve filii ejus aliqvid desiderasse, ad qvod obtinendum Matris auxilii indigebant.

x) μέγαν] Sic scribendum putavi pro μέγα.

θένιον πᾶσιν ὅσοις μέγεθος γίγνεται· μᾶλλον ἢ εὐχὴν δεῖ ζητεῖν ἀρχὴν, τῆς σῆς οὐχ ἧττον ἐμῆς, ἢ τοῦ λαβόντος, οὔσης. Ὅπως οὖν ἡμῖν αὐτὸν ἴδῃς τε ὡς ἥδιστα, καὶ ἀπόντα καλῆς καὶ φανέντα κατέχῃς, καὶ ποιῇς ἐν Φοίνιξιν ἐντιμότερον ἢ πρίν. Αἰσχυνοίμην γὰρ ἂν, εἰ δόξει μᾶλλον εὖ πεποιηκέναι με Παρθένιος ἢ πεπονθέναι. Τί οὖν με εὖ πεποίηκεν; ἀκοῦσαι ποθεῖς; αἰδούμενος διατετέλεκεν ἀπὼν, οὐχ ἧττον, ἢ παρών· καὶ παρὸν αὐτῷ χαρίσασθαι τοῖς δυνατοῖς ἐκ τῶν εἰς ἐμὲ λυπηρῶν, τὰς παρ' ἐκείνων ἐλπίδας προήκατο, τὰ πρὸς ἐμὲ δίκαια τηρῶν, καὶ ταῦτα ὁρῶν ἕνα οἰκείων αὐτοῦ πλὴν ὁ-

Parthenium magnum facere possem iis rebus omnibus, qvibus magnus aliqvis fieri potest. Vel potius imperium hoc petere nihil attinet, cum tuum non minus meum sit, quam si ipse illud essem nactus. Fac itaque, ut eum quamprimum vel mea causa videas, absentem voca, comparentem retine, & inter Phœnicas honori majore, qvam antea, auctum effice. Pudore enim suffunderer, si Parthenius plura beneficia mihi contulisse, quam a me accepisse, videretur. Quæ igitur in me contulit? Avesne audire? Non minus absens quam præsens me semper coluit: cumqve potentioribus, si ægre mihi faceret, gratificari posset, spem ab iis factam neglexit, & justi adversus me te-

δὸν ἐκείνην ἰόντα, καὶ εὐδοκιμοῦντα· ὁ δὲ ἐκείνῳ τε ἐπετίμα· καὶ δι' ὅσων ἐξῆν ἀσθενεστέραν ἐποίει τὴν ἐνέδραν· καὶ δὴ δεῦρ' ἥκων ἐπέθηκε τὸ τέλος τοῖς ἔμπροσθεν ὅμοιον, ἁπάσης καθήρας τὰ πράγματα ὑποψίας. Εὐθὺς μὲν οὖν ἠθύμουν ἀπορῶν ἀμοιβῆς· ἔπειτα ἐνθυμηθεὶς, ὡς τῷ μὲν ἐν Φοινίκῃ εἶναι καὶ παῖδας καὶ κτῆμα, τῇ δὲ Ἀνδρονίκου γνώμῃ τὸ ἔθνος διοικεῖσθαι, ἥσθην ἰδὼν, ὡς ἔστιν, ᾗ ἄνδρα ἀμειβοίμην.

nax fuit, etiam tunc, cum quendam domesticorum suorum istam viam sectari & belle procedere videret. At eum quidem objurgavit, &, qvoad poterat, insidias ejus repressit. Nunc vero, quando ad nos venit, colophonem, similē prioribus, imposuit, tota causa ab omni suspicione liberata. Ac primum qvidem vicem ipsi rependere me non posse putabam, postea vero recogitans, ei in Phœnicia & liberos, & facultates esse, Andronici vero nutu eam provinciam regi, gavisus sum, intelligens, esse occasionem, qua ipsi par pari referre possim.

XVII. Πρισκιανῷ.

οἶδα, y) τί ἡμῖν ἐπιστα-

XVII. *Prisciano.*

Novi ista: cur igitur mi-

μῖν

y) οἶδα] Hæc ita in Codice Regio legebantur: οἶδα τί ἡμῖν ἐπισταμένοις πάντ' ἀγορεύεις; At in Apogra-

μθύῳ πάντ' ἀγορεύεις; μὴ γὰρ οἴου, μᾶλλον ἂ πράτleις εἰδέναι τῶν ἀκουόντων ἡμῶν· οἵ τε γὰρ ἀγγέλλοντές εἰσιν, οἵτε ἐρωτῶντες ἡμεῖς. Τῶν μθὺ ἦν ἄλλων ἤδη τὶς ἤρετο εἰ μὴ σε τὸ Φορτίον ἐπίεσεν· ἐγὼ δ' εἴ σοι τὸ σῶμα ἔῤῥωται, z) πυνθανόμθυος, ἐπειδὰν, ὡς ἔῤῥωται, γνῶ, τὸ καὶ τοῦ Φορτίου σε κρείττω εἶναι ἡγοῦμαι ἀκηκοέναι· Ανὴρ γὰρ εἶ μάλα ἀνὴρ·

hi omnia ſcienti, nuncias? Nolim, credas, te, quæ facis, magis ſcire, quam nos, qvi ea audimus. Sunt enim, qvi ea referunt, ſicut nos interrogamus. Inter reliquos fuit, qvi interrogaret, numqvid te onus impoſitum premat? ego vero, num corpore valeres, interrogans, & valere te edoctus, audire mihi ſimul videbar, te onere iſto longe eſſe ſuperio-

pho Langbæniano epiſtolarum Libanii, ex quo & hanc ego deſcripſeram, ita legebam: Οἶδα· τίη μοι ἐπισαμένῳ πάντ' ἀγορεύεις. Atque in hac lectione acquieſcendum eſſe ſtatui, poſtquam intellexi, alludere hic Libanium ad hunc Homeri verſum, qui legitur Iliad. ά n. 365. Οἶσθα· τίη τοι ταῦτ' εἰδυίῃ πάντ' ἀγορεύω; Itaque non opus eſt, ut cum Bodlejano Codice pro τίη ſcribamus τί ἦν, vel cum Langbænio in Apographo ſuo τίνι.

z) Εγὼ δὲ εἰ σοι] Sententiam hanc longe aliter, ſed mendoſe, efferebat Codex Regius, ita legens: Εγὼ δὲ εἰ σε τὸ σῶμα; ἐρωτῶ πυνθανόμθυος ἐπειδὰν ὡς ἐρωτῶ γνῶ. Non opus eſt, ut lectionis hujus, quam Codici Barocciano debeo, veritatem vindicem, quæ per ſe in oculos incurrit.

καὶ ἄρχων εἰδὼς a) μάλα ἄρχειν· εἰ δὲ πολλὰ δεῖ μεταχειρίζειν καὶ ἀγρυπνεῖν, b) ἀνάγκη πέτεσθαι. Τοῦτο μηνύεις, ὃ πάλαι ἐπόθουν, ὡς τὸ καθεύδειν τε καὶ καθῆσθαι τῶν πολλῶν, σὲ δὲ εἶναι δεῖ τῶν οὐ πολλῶν. Τῇ μὲν οὖν c) ἄλλῃ θαρρῶ· δέδοικα δὲ ἓν μόνον, τῶν ξενίων τὸ πλῆθος, ἃ ὥσπερ ὠφειλήματα ἀπαιτοῦσιν οἱ φαγεῖν ἀγαθοί. Τουτὶ γὰρ οὐκ ἔτι διανοίας, ἄρχειν ἐπισταμένης, ἀλλ' εὐπορίας, δοῦναι δυναμένης· σοὶ δὲ ὃ δέδωκε τὸ συναγορεύειν, d) ἀνήλωκε τὸ ἄρχειν. ἔ-

rem. Vir enim, & vere vir es: & imperator talis, qvi imperare maxime norit. Qvod si vero multa aggredi & vigilare oportet, volare necesse est. Id qvidem significas, qvod pridem desideravi, qvod scilicet dormire & sedere multorum sit: at te non oportet esse ex multis. De ceteris qvidem non laboro: unum est, a qvo tibi timeo, donaria nempe, qvæ tanqvam debita poscunt fruges consumere nati. Hoc enim largiri non est mentis imperandi peritæ, sed

πεμψας

a) εἰδὼς] Codex Baroccian. ἐπιστάμενος, eodem sensu.

b) ἀγρυπνεῖν] Barocc. ἄγρυπνον· prius præstat.

c) οὖν] addidi hoc ex Barocc. quod ad perficiendam orationis seriem pertinere videbatur.

d) συναγορεύειν] verbum forense de causis agendis adhiberi solitum. Hesychius συναγορεύει exponit per ὑπὲρ αὐτοῦ λέγει. Hinc συνήγοροι, de qua voce *Harpocrationis* Lexicon. Hinc vero colligas, Priscianum olim causarum patronum egisse cum plausu & opum accessione.

πέμψα τὸ βιβλίον, σὺ δὲ, εἰ σχολὴ, τοὺς Φιλοσόφους ὅρα. e)

opulentiæ, largiri valentis. At quæ patrocinandi ars tibi peperit, ea imperium consumsit. Misi cum his commentationem meam, tu vero, ubi otium habebis, ad philosophos digredere.

XVIII. Τῷ αὐτῷ.

Μάραν εἶδες εὐμενῶς· μίαν ταύτην εἴληφα χάριν· νῦν ἥκει Χρόνιος· ἂν οὖν, ὅπερ ὀφείλει, τούτου f) μὴ λάβῃς δίκην, αὐτὴ δευτέρα. Δίδου δὴ καὶ τρίτην, ἐπεὶ τρεῖς αἱ Θεαί· τί οὖν αἰτοῦμεν; τεταλαιπωρημένον ἐν ὥσπερ ἦν τὸν ἄνδρα μεταστῆσαι πρὸς ἔργον, ὃ τῷ τηλικούτῳ πρέπει.

XVIII. *Eidem.*

Maran benigne excepisti: hoc primum est, quod accepi, beneficium. Jam venit Chronius. Si jam ob id, quod debet, eũ in jus non voces, erit hoc alterum. Junge his & tertium, quia tres sunt Deæ Charites. Quid igitur petimus? hominem, in quo nunc est, officio miserum, transfer ad aliud, quod ejusmodi virum decet.

S 3 XIX.

e) Σὺ δὲ - ὅρα] sententiam hanc ita effert Codex Regius: σοὶ δὲ, εἰ σχολὴ τοὺς Φιλοσόφους ὁρᾷν. Lectio nostra, altera illa procul dubio melior, debetur Barocciano. Natum vero τὸ σοὶ videtur ex præcedente σοὶ, de qvo adhuc cogitabat somnians librarius.

f) τούτου] τοῦτον Codex Regius, quod Cl. *La Croze* recte in τούτου convertendum judicat.

XIX. Ἰταλικιανῷ g)

Ἐπαινοῦντί μοι τὴν σὴν φύσιν· καὶ γὰρ ἐτύγχανε ἡμῖν λόγος τις ὢν ὑπὲρ ἀρχόντων ἀρετῆς· καὶ ἦν δή που σὰ τὰ νικητήρια· Τοιαῦτα δὲ ἡμῶν διαλεγομένων καὶ ψηφιζομένων ἐνέθηκε τῇ χειρὶ τὴν ἐπιστολὴν βέλτιστος βελτίστου πατρὸς, εἶπεν ἂν Πλάτων, Ὀλύμπιος Πομπηϊανοῦ. Καὶ h) ἅμα τε ἀνεγίγνωσκον καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ἐπήδων. οὕτως ὅ τε νοῦς ἐφαίνετο θαυμαστὸς, τά τε ὀνόματα τῶν φρενῶν οὐ χείρω· Σὺ δὲ ἔργῳ μεθ' ἡμῶν ὤν, τοῖς Ἰταλοῖς σαυτὸν δίδως· ἀλλ' ἤγε ἐπιστολὴ κωλύει νόμων ἐχο-

XIX. *Italiciano.*

Cum tuum laudarem ingenium : erat enim nobis ſermo de virtutibus imperantium : & tu quidem inter eos eminebas ; de his, inquam, cum loqueremur & judicaremus, in manum mihi tradidit epiſtolam optimus optimi Patris, ut cum Platone loquar, id eſt, Olympius, Pompejani filius. Legebam itaque epiſtolam, & cum reliquis exſultabam. Ita & ſententiæ ejus erant admirabiles, & verba cogitationibus non inferiora. Tu vero qui factis nobiſcum

μένη

g) Ἰταλικιανῷ] Nomen hoc omiſſum erat in Codice Regio. Suppeditat vero mihi *Baroccianus*, ex quo & aliam ad eundem epiſtolam edidi in Centuria Epiſtol. Liban. n. 63. Exſtat & una, ab utraque iſta diverſa, in Collectione Latina Sommerfeldii lib. II. n. 12. ubi tamen vocatur *Italianus*, quam nominis formam etiam in Codice *Laudano* inveni.

h) καὶ] addidi ex Cod. Barocc.

μένη τῶν Ἀττικῶν· ὅπως οὖν τοῦ λοιποῦ κοινωνὸς i) ἡμῖν εἶναι λέγῃς k) ὥσπερ εἶ· τουτὶ μὲν οὖν l) ποιήσεις, ἢ γραψόμεθά σε παρὰ ταῖς Μούσαις λειποταξίου. Τῶν δὲ οὖν γραμμάτων ἄδην m) εἴχομεν βλέψαντες εἰς ἀλλήλους, τουτονὶ οὐ δεῖ n) ἔφαμεν νῦν τὰ αὐτοῦ διοικεῖν ἀντὶ τῶν κοινῶν. οὐχ ὡς σοῦ χρήζοντος ἄρχειν, o) ἀλλ' ὡς τῶν

es, Italis te das. Sed plura prohibet epiſtola, Atticis indulgens moribus. Vt igitur de reliquo communia nobiscum ſtudia habere dicaris, ſicut habes, idem illud facere perges, aut deſertæ militiæ te apud Muſas poſtulabimus. Literis igitur exſatiati alter alterum intuebamur. Hunc, dicebamus, non fas eſt

S 4 πραγ-

i) κοινωνὸς] Sic ex Codice Barocc. ſcripſi pro κοινὸς, qvod habebat Codex Regius.

k) λέγῃς] Baroccianus λέγοις. Malim ego λέγῃ, eo ſenſu, quem in verſione expreſſi.

l) οὖν] *Barocc.* legit οὐ, quod locum hic habere non poteſt. Cohortatur enim noſter Italicianum, ut ſcribere literas pergat.

m) ἄδην] ἄδδην legit *Laudanus* Codex: utraqve forma genuina eſt. Scholiaſtes Barocciani Cod. explicat per δαψιλῶς.

n) οὐ δεῖ] ita Codex Baroccianus, pro quo Codex Regius habebat δὲ, ſine negandi particula, non ſine fraude ſenſus & contextus, qui ſic non habet, quo referatur τὸ διοικεῖν.

o) ἄρχειν] Baroccianus habet ἀρχῆς, eodem ſenſu, & forte melius.

πραγμάτων, ὅτι μὴ ἄρχεις, ἠδικημένων. Εἶθ' ὁ μὲν ἐμέμνητο τῆς τῶν νόμων φυλακῆς· ὁ δὲ τῆς συνεχείας τῶν πόνων· ὁ δὲ τοῦ περὶ τὰς γνώσεις τάχους· ὁ δὲ τοῦ μὴ χρημάτων ἐρᾷν· ᾧ δὲ ἐδόκει καλὸν τὸ χάριν δοῦναι εἰδέναι, p) καὶ δοῦναι μὲν, ἣν δεῖ· μὴ δοῦναι δὲ, ἣν μὴ δεῖ· ἐμοὶ δὲ τῶν σῶν μικρὸν μὲν οὐδὲν ἐφαίνετο, q) πάμμεγα δὲ τὸ μὴ τῇ φθορᾷ τῆς πόλεως r) θεραπεύεσθαι s) τοὺς δυνατούς· ἣν μὲν γὰρ δῆλον ὡς ὀργαὶ καὶ κίνδυνοι καὶ βέλη, t) σοὶ δὲ

res ſuas curare pro publicis, non quidem ac ſi e voto aut re tua foret, imperio præeſſe, ſed quod res ipſæ, quia non præes, detrimentum patiuntur. Poſtea alius quidem obſervantiam Legum in te laudabat; alius pertinaciam in labore; alius promtum de rebus judicium; alius alienum a divitiis animum. Alii vero præclarum videbatur, beneficia exhibere noſſe aliis, ut præſtentur ubi fas eſt, ſecus autem, ubi nefas eſt. Mihi vero nihil eorum,

οὐδὲν

p) εἰδέναι] addidi ex Codice Barocciano, quod ſcilicet inprimis laudis argumentum ſuppeditat.

q) ἐφαίνετο] Petii hoc ex Barocc. pro quo Cod. Regius φαίνεται. Refert ſcilicet hoc loco Libanius, non, quæ ſibi nunc videantur, ſed quæ tum temporis, cum una eſſent, reliquis præſentibus judicavit.

r) τῆς πόλεως] *Baroccianus* habet τῶν πόλεων.

s) θεραπεύεσθαι] *Barocc.* θεραπεῦσαι, eodem ſenſu.

t) βέλη] omittit *Barocc.*

οὐδὲν τοῦ ποιῆσαί τι τῶν αἰσχρῶν φοβερώτερον· ἡδέως δ' ἂν αὐτῶν ἐπυθόμην, τί μαθόντες u) σοὶ μὲν ἐνεκάλουν, x) ἡμᾶς δὲ ἐκόλασαν· καὶ σοὶ μὲν ἔδοσαν ὃ κἂν ἐπρίω· παρ' ἡμῶν δὲ ἔλαβον δίκην. Ἀλλ' ἐκείνοις μὲν οὐκ ἂν εἴη λόγος εὐσχήμων· περὶ δὲ σοῦ παρ' ἡμῖν βελτίονες y) λόγοι· καὶ τῷ μὲν ἔχειν ἔτι τὸ λέγειν, ἅ ποτε εἴχομεν, παραμυθού-

quæ in te sunt, parvum videbatur: hoc vero præ ceteris magnum est, quod proceribus cum urbis pernicie blandiri non consveveris. Manifeste enim dominantur iræ, & pericula, & tela. Tibi vero nihil magis horrori est, quã turpe quidquam committere. Ego autẽ libenter ex iis quærerem, qua tandem de causa te quidem accu-

u) μαθόντες] *Barocc.* παθόντες, eodem omnino sensu. Attici enim promiscue formulam hanc loqvendi τί παθὼν pro eo adhibere solent, quod Latini dicunt: *qvare?* vide *Casaubonum* ad Athenæum XIII. 9. *Kusterum* in Indice ad Aristophan. & *Lamb. Bos* in Animadvers. ad Scriptores Græcos p. 192. Alias verba παθεῖν & μαθεῖν sæpe inter se permutantur. Exempla habes apud *Cotelerium* ad Tom. II. Monumentorum p. 587.

x) ἐνεκάλουν] Hinc manifestum est, Italicianum Optimatum quorundam, quorum favorem injuste agendo conciliare sibi nefas putabat, odio aut invidia ab eo, qvo ante fungebatur, munere abire jussum esse.

y) βελτίονες] hoc malui cum Barocciano, quam cum Regio τοιοῦτοι. Indicat nempe Libanius, famam Italiciani sartam tectamqve esse.

μεθα· z) καὶ σὺ δὲ ὡς ἔνι παραμυθῇ γράφων τε καὶ γράφειν παρακαλῶν· a) ἔσω δὲ παρά σου τοῦτο πολύ· b) πάντως δὲ οὓς κινεῖς, οὐ σιγᾶν ἐπιθυμοῦντας, ἐγείρεις.

ſarint, nos vero puniverint: & cur id tibi largiti ſint, quod vel ære eras redemturus, nos vero interea ſupplicio affecerint? Atque illis non eſſet in promtu futura honeſta oratio: de te vero meliores apud nos frequentantur ſermones. Et nos quidem ſolamur nos eo, quod, quam olim in te habuimus dicendi facultatem, eandem adhuc habemus; tu vero ſolatium capis, quando & ipſe ſcribis, & alios ad ſcribendum cohortaris. Atque

z) καὶ τῷ μὲν παραμυθούμεθα] verba hæc partim ex comparatis inter ſe Codicibus diverſis, partim ex conjectura ita conformavi. Regius legebat: καὶ τὸ μὴ ἔχειν ἔτι τὰ λέγειν, ἃ πότε εἴχομεν, παραμυθούμεθα. *Baroccianus*: καὶ τὸ μὴ ἔχειν ἔτι τῷ λέγειν &c. Ego particulam μὴ cum μὲν commutandam putavi, quod etiam in apographo B. *Godofr. Olearii* obſervavi, & contextus orationis requirere videtur. Libanius ſcilicet indicat, ſufficere ſibi, Italicianum eadem adhuc dicendi ſcribendique copia pollere, cujus fructum ipſe cum aliis inpoſterum frequentius per literas capere poſſit.

a) παρακαλῶν] deſideraverat ſcilicet Italicianus frequentes a Libanio epiſtolas.

b) ἔσω δὲ] ita *Barocc.* At Regius Codex ſic: ἔσω δὴ καὶ ἐπί σου τὸ πολύ. Præſtat omnino alterum. Optat enim Libanius, ut Italicianus frequenter ad ſe ſcribat, nec dubitet, idem ſe ſponte ſua facturum.

que illud quidem frequenter, opto, a te fiat. Quos vero ad alterum impellis, eos, silentii per se non cupidos, excitas.

XX. Μαξίμῳ.

Ὁμοῦ παῖδά τε ἐμὸν Ὑπερέχιον καλεῖς· καὶ χάριν μοι φῂς τῶν εἰς αὐτὸν εἰδέναι. Τούτοιν δὲ ἢ τὸ πρότερον οὐκ ἀληθὲς· ἢ θάτερον οὐκ ἔχον λόγον· μᾶλλον δὲ, ἐπειδὴ τὸ πρῶτον ἀληθὲς, μάταιον γίγνεται δεύτερον· εἰ μὴ καὶ αὐτὸν c) δεῖ σοι χάριν εἰδέναι τῶν εἰς τοῦτον αὐτόν. Ἀλλ' οὔτε σὺ θαυμαστὸν οὐδὲν ἐποίεις ἂν d) ποιῶν ἃ

XX. *Maximo.*

Hyperechium tu & filium meum vocas, & gratiam mihi habes pro iis, quæ ipsi præstiti. Horum vero aut prius falsum est, aut posterius ratione destituitur. Vel potius, quia prius verum est, posterius locum non habet, nisi & me ipsum gratiam tibi pro iis, quæ in ipsum fecisti, habere debere putes. Sed nec tu quid-

δὴ

c) εἰ μὴ καὶ αὐτὸν] ita scribo pro eo quod Regius Codex habebat εἰ με καὶ αὐτόν. *Baroccian.* ita: εἰ καὶ αὐτὸν δεῖ σοι κ. τ. λ. At B. Godfridus Olearius in sui apographi margine scripserat: εἰ μὴ καὶ σαυτῷ σοι. Particula μὴ hic omnino requiritur. Id enim sibi vult Libanius, Maximum pro præstitis Hyperechio, filio ejus, beneficiis gratias sibi agere non debere, cujus eum filium vocasset, nisi & Libanium velit gratias sibi agere, qui ea, quæ Patrem decent, in filium contulisset.

d) ἂν] restitui hoc ex Barocciano.

δὴ e) πεποίηκας εἰς υἱόν τε καὶ τοιοῦτον· ἐγώ τε νομίσας εἰς f) υἱὸν νέον, πάντ' ἀγαθὸν, εἰκός τι ποιεῖν, οὐκ ἂν τούτου μισθὸν ζηλοίην: ἀλλ' οἷς δεῖ χάριν ἐμέ τε καί σε τῆς εἰς τοῦτον εὐνοίας ἔχειν, ἐρῶ, g) οἱ τῆς ἱερᾶς Ἀγκύρας· πρέπει γὰρ ἂν αὐτῇ τοῦτ' ἀκούειν, ᾧ κοσμεῖ τὰς Ἀθήνας Ὅμηρος· h) οὗτοι δὴ οἱ ταύτης οἰκήτορες ἐμοί τε εὐεργεταὶ καί σοι· καὶ στεφάνων ἄξιοι καὶ εὐχῶν· καὶ δῆτα εὔχομαι τοῖς Θεοῖς πᾶσι καὶ πάσαις· γῆν τε αὐτοῖς καρπὸν ὅτι πλεῖστον διδόναι· καὶ ἀέρα μένειν ἐν τοῖς μέ-

quam admirationis plenum fecisti, qui feceris ea, quæ in filium, eumque talem, facere decet: ego vero, qui in filium juvenem, eumque per omnia bonum, ea, quæ par est, conferenda arbitratus sũ, mercedẽ factorum nunquã requisiverim. Sed quibus & te & me gratiam habere oporteat ob benevolentiam illi præstitam, nunc dicam. Illi sunt incolæ sacræ anchoræ. Convenit enim isti urbi idem audire elogium, quo Athenas decoravit Homerus. Illi itaque ejus incolæ &

τροις·

e) δὴ] Cod. Regius habet δεῖ per librarii errorem, ex pronunciatione ortum. *Barocc.* recte δή.

f) εἰς] restitui ex *Barocc.*

g) ἐρῶ] ita *Baroccian.* Sed *Regius Berolin.* mendose δρῶ qui & statim in sequentibus habet ὁ pro οἱ.

h) Ὅμηρος] ubi hoc nomine Athenas appellet Homerus, non liquet. Fortasse etiam frustra quæretur, si Indici Homeri Seberiano sua fides constat. Nec magis mihi cognitum est, quam hic urbem velit Libanius.

τροις· καὶ γυναῖκας τίκτειν ὅμεια γονεῦσιν. i) καὶ λόγων ὥσπερ k) νῦν τὴν πόλιν ἐρᾷν· καὶ τῶν εὐδαιμονίαν Φερόντων ἀπεῖναι μηδὲν· ὅτι με ἰδόντες ἡμέρως ἡνίκα δὶ αὐτῶν ᾔειν, νῦν τετιμήκασι μειζόνως, οἷς ἔπραξαν τῷ νεανίσκῳ πρὸς δόξαν. Καὶ μή με οἴου τοῦτο λέγειν ὡς ὄντα Φαῦλον ἦγον εἰς δόξαν. l) ἀλλ' ὅτι m) μὴ φθόνῳ τὴν ἀλήθειαν ἔβαλον. ἐγένοντο δὲ τοῦ Φθόνου κρείττους πολῖται n)

mei & tui ſunt benefactores, dignique adeo coronis & votis. Precor itaque Deos & Deas omnes, ut terra ipſis copioſas fruges praebeat, ut aër ſit temperatus, & uxores fœtus edant parentibus ſimiles. Delectetur urbs ſemper, ut nunc, dicendi arte, nihilque deſit eorum, quæ felicitatem afferre poſſint. Me enim illac tranſeuntem benigne exceperunt, nunc autem πολίτην

i) ὅμοια γονεῦσιν] hoc præclarum olim habebatur, quia liberos Parentibus ſimiles pro genuinis, diſſimiles autem pro ſpuriis ducebant. Hinc *Horatius* IV. 6. *Laudantur ſimili prole puerpera.* Confer Heſiodum v: 182. Ἐργ. ibique *Gravium* p. 23. 24. & *Clericum*, p. 226.

k) ὥσπερ] ita *Barocc.* at Regius ἅπερ.

l) ἦγον εἰς δόξαν] *Barocc.* εἰς δόξαν ἤγαγον.

m) ὅτι] id malim cum *Barocc.* quam cum Regio ὡς, quod natum videtur ex ὡς proxime antecedente.

n) πολῖται] ita habebat *Barocc.* quo Regius deſtituitur. Frequenter ſcilicet uſu venit, ut civis civi invideat. Vide quæ Interpretes ad Matth. XIII. 57. ex profanis ſcriptoribus attulerunt. Adde *Picinellum* in Luminibus Reflexis ad h. l. Matthæi, *Andr. Schottum* in Adagialibus

πολίτην ἀγαπῶντες. Τούτου χάριν αὐτοῖς εἰδέναι δεῖ o) χάριν. Τὰ p) μὲν οὖν παρ' ἐμοῦ πρὸς αὐτοὺς εὐχαί τε ὑπὲρ αὐτῶν· καὶ κατ' αὐτῶν ἔπαινοι· σοὶ δὲ ἔνεστι τὸ δι' ἔργων ἀμείβεσθαι, καὶ πάντα ὑπουργῶν q) μηδέπω r) ἡγήσῃ τὸ πᾶν ἐκτετικέναι· ἴσθι μέντοι καὶ τὴν ἡμετέραν πόλιν s) εἰδέναι τῇ πόλει χάριν· εἴρηται γὰρ t) περὶ τούτου u) ἐκείνης γνώμην μαρτυρίαν αὐτῇ

του

magno honore affecerunt iis, quæ in juvenis hujus gloriam & laudem fecerunt. Nolim vero, putes, me hæc eo dicere, quasi hominem indignum in gloriam evexerint, sed quod veritatem invidia non oppresserunt. Fuerunt enim omnino invidia superiores, quando civem cives amore complexi sunt. Hac de causa gratia illis habenda est. Quod igi-

N. T. p. 43. & *Jo. Lomeierum* in Diebus Genialibus Dec. II. Dissert. p. 77. sq.

o) δεῖ] restitui ex Codice *Barocc.* sensu etiam postulante.

p) τὰ] ita *Barocc.* recte pro τὸ Cod. Regii. Vota enim facit Libanius, & laudes civitatis celebrat.

q) ὑπουργῶν] ita recte *Barocc.* pro ὑπουργοῦντα Regii.

r) μηδέπω] *Barocc.* μηδὲν mendose: qui enim hoc conciliari possit cum sequente πᾶν ?

s) πόλιν] Addidi ex *Barocc.*

t) γὰρ] Non habet *Barocc.*

u) περὶ τούτου] Sic scripsi pro περὶ τούτων, quod erat in Regio. Libanius loquitur de judicio urbis, quod de Hyperechio recte tulerit.

τοῦ βελτίονος εἶναι· x) τὴν μὲν οὖν φιλοτιμίαν σου τὴν εἰς τὸν υἱὸν οὐκ ἐθαύμασα· νῦν γὰρ ἔχων, ἃ ὕστερον ἔμελλεν ἕξειν τῷ νόμῳ, ταῦτ' ἐποίησας δῶρον πατρὸς· y) θαυμάζω δὲ ὅτι πολλαὶ μὲν παρ' ὑμῖν z) κοῦραι ἀριστήων αἱ a) τὴν πόλιν συνέχουσι, σὺ δ' οὐκ ἐφρόντισας ὅπως ἴδῃς τάχιστα τοῦ παιδὸς παῖδας. Εἰ γὰρ καὶ ἤδη πάππος εὖ ποιῶν κέκλησαι· ἀλλὰ καὶ ταύτῃ σε πάππον κληθῆναι καλὸν·

tur a me in illos proficisci potest, id votis pro ipsis, & laude in ipsos collata, continetur. Tuum vero est re ipsa id rependere, neque, si omnia praestiteris, unquam putabis te omnia exsolvisse. Scias tamen, & nostram urbem gratiam habere civitati. Hujus enim de illo (filio tuo) opinionem pro testimonio habet sibi ipsi honorifico. Studium vero tuum, quod in filium probasti, non miratus sum. Cum enim

ἀλλ

x) τοῦ βελτ. εἶναι] Forte hæc est Libanii mens, urbem suam honori sibi ducere Hyperechii fortunam, quippe qui in sinu suo sit formatus.

y) νῦν γὰρ &c.] Hæc ita ex Barroce. constitui. Codex *Berolin.* mendose: νῦν γὰρ ἔ. ἃ. ὕ. ἔμελλον ἕ. τ. ν. ταῦτ' ἐποίησα δ. π.

z) ὑμῖν] ita *Berolin.* recte: *Barocci.* ἡμῖν, Mendose: neque enim Hyperechius amplius in urbe, ex qua scribebat Libanius, versabatur.

a) αἱ] sic scripsi ex *Barocc.* pro quo *Regius* οἳ, parum, si quid video, convenienter, cum non tam de Optimatibus, quam filiabus eorum, in civitate frequentibus, sermo sit.

ἄλλος δ᾽ ἂν ἔφησε κάλλιον.

animo præciperes, quæ inposterũ is ex merito accepturus esset, effecisti, ut ea omnia tibi ut Patri accepta ferat. Id vero miror, quod cum tot apud vos sint Optimatum, quæ civitatem opplent, filiæ virgines, operam non dederis, ut quamprimum filii videas filios. Quamvis enim vel nunc ex rebus bene gestis avus audias, certe & hac in parte avum te vocari pulchrum, imo, aliorum forte judicio, pulchrius foret.

XXI. Κλεάρχῳ.

Εἰ μὲν οἷός τε ἦν καὶ τῆς ὁδοῦ καὶ τῆς ἄλλης σπουδῆς Εὐςοχίῳ κοινωνῆσαι, πάντως ἂν με εἶχεν ἀντὶ τῶν ἐμῶν γραμμάτων· ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔςί μοι κινεῖσθαι, διὸ δὲ, ἐπίςασαι, δέομαί σου γενέσθαι τοιοῦτον, οἷος ἂν ἐγένου παρόντος ἐμοῦ· νόμιζε δὲ μὴ μόνον ἐμοὶ δώσειν χάριν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν κτήσεσθαι φίλον· ὃν καὶ ἐγὼ κτησάμενος συνήσθην ἐμαυτῷ, οὐ μόνον τῶν τε λόγων εἵνεκα καὶ τῶν νόμων, ἐν οἷς ἀμφοτέροις οὐδενὸς ἀνὴρ ὑ-

XXI. *Clearcho.*

Si fieri posset, ut vel itinere facto, vel alio quocumq; studio, cum Eustochio essem, pro literis meis me ipsum haberet. Quoniam vero loco me movere non possũ, cujus rei causã nosti, precor te, ut talis in eum sis, qualis, me præsente, fores. Puta vero, hoc ipso te non solum mihi beneficium exhibiturum, sed & te habiturum amicum, quem & ego possidens mihi gratulatus sum, non solum ob eloquen-

ςερο·

ςερος· ἀλλ' ὅτι καὶ τῶν ὄντων χαλεπῶν οὐδὲν αὐτῷ χαλεπὸν, ὡς μὴ τῷ δὲ φανῆναι ῥᾷστον, ἐπιτάττοντος φίλου, μᾶλλον δὲ κἂν ὁ φίλος χρήζῃ μὲν, ὀκνῇ δὲ ἐπιτάττειν, αὐτὸς αὑτὸν δίδωσι τοῖς ἔργοις. Καὶ εἰ μὲν ἀπ' ἄλλης αἰτίας ἀφῖκτο νῦν ὡς ὑμᾶς, b) ἄθλους ἂν ἔδει σοι διηγεῖσθαι προτέρους· νῦν δὲ αὐτὸ, c) δι' ὅπερ ἥκει, καὶ πρὸς ὃ δεῖ σε βοηθεῖν, ἔστω σοι δεῖγμα τῶν τρόπων· μὴ θαυμάσαις δὲ, εἰ πολλοὶ μὲν ἐκεῖ μοι φίλοι, σοὶ δὲ ἐπέσταλκα μόνῳ. Τὸ πρᾶγμα γὰρ οὐ πολλῶν συνδεχομένων, ἠκο-

tiæ legumque peritiam, quo utroque nemini ſecundus eſt, ſed &, quod in rebus difficilibus nihil ad eo difficile & grave ipſi ſit, ut non facillimum videatur, amico poſcente. Imo talis is eſt, ut, ſi amicus petere neceſſe habeat, ſed vereatur, ſe ipſum opere eximium præſtet. Siquidem is alia cauſa ad vos veniſſet, labores ejus ſuperiores enarrare tibi oporteret. Jam vero id, ob quod venit, & in quo juvare eum debebis, argumento ſit, qui ejus ſint mores. Ne mireris vero, quod cum multos ibi amicos habeam, tibi uni ſcripſerim. Negotium enim

T

b) ὑμᾶς] ſic lego pro ἡμᾶς, quod erat in MS. Veniebat enim tunc Euſtochius ad Clearchum procul dubio, ut aliis commodo & uſui eſſet.

c) αὐτὸ] MS. habebat αὐτῷ. At ſenſus requirit αὐτο. De negotio enim illo loquitur, cujus cauſa veneras,

ἀλλ' ἑνὸς δεῖται, πράττειν εἰδότος. Σὺ δὲ οὗτος, d) ὁ πράττειν εἰδώς· τὸ δὲ βούλεσθαι καλῶς ποιεῖν ἠκολούθηκεν, ὑπάρχον μὲν καὶ πάλαι, νῦν δὲ ηὐξημένον. Εἰσὶ γάρ, εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες· ἀπόπεμπε δὴ τὸν ἑταῖρον, ὧν ἤκουσε παρ' ἡμῶν, ἀγγέλλοντα πλείω.

hoc opus habet non multis, vota ſua jungentibus, ſed uno, qui rem perficere poſſit. Tu vero is es, qui id ſciat, voluntas vero bene faciendi ſequetur, cum jam ante apud te fuerit, nunc autem creverit. Sunt enim, ſunt, qui hoc teſtentur. Remitte vero iſtum amicum noſtrum ita, ut plura, quam quæ a nobis audiit, referre nobis poſſit.

XXII. Θεμιστίῳ.

Ἀλλ' εἴη ταύτην δέ σοι τὴν γαστέρα κληρονόμους τεκεῖν· e) καὶ μὴ μόνον

XXII. *Themiſtio.*

Ita fiat, ut uterus ille heredes tibi pariat, eosque non faculta-

τῆς

d) οὗτος] MS. legit οὕτως.

e) τεκεῖν] Epiſtolæ hujus ſcribendæ occaſionem ita ediſſerit Scholiaſtes Codicis *Berolinenſis*: Ζητοῦντος τὸν Θεμίστιον τοῦ Λιβανίου τόκους καινοὺς, οὓς ἔτικτεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, βασιλεύοντος Ἰουλιανοῦ, ἐδήλωσεν ἐκεῖνος περὶ τοῦ γάμου καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ· ὡς οὐκ ἔστι νῦν ἐμοὶ καιρὸς τοῦ τίκτειν λόγους, ἀλλὰ παῖδας τῆς γυναικὸς, ἣν ἀρτίως γήμας ἐλπίζω καὶ πατὴρ ἔσεσθαι παί-

τῆς οὐσίας, ἀλλὰ καὶ τῆς σοφίας· ἣν δὴ λειμῶνος ποικιλωτέραν δεικνύων πάλαι κρατεῖς· εἰ μὲν καὶ τοὺς αὐτό σοι f) καλουμένους, οὐκ οἶδα· οἱ ῥήτορες δὲ ἡττήμεθα. Τέως μὲν οὖν τῇ Φρυγίᾳ συνέχαιρον, ἥ καί σε καὶ τοὺς γάμους ἐδέξατο· νῦν δὲ τῇ μεγάλῃ πόλει g) σέ τε ἀπολαβούσῃ καὶ τὴν νύμφην· μακαρίζω δὲ

tum ſolum, ſed & ſapientiæ, quam varietate magis, quam pratum aliquod, ſplendentem oſtĕdens, jampridē principatũ obtines; neſcio an etiam inter eos, qui eodem tecum nomine appellantur; at nos Rhetores certe inferiores ſumus. Tunc quidem Phrygiæ gratulatus ſum, quæ & te, & nuptias tuas vidit: nunc vero magnæ illi urbi, quæ & te & ſponſam

δῶν. Ταῦτα γὰρ ἐπαγγέλλεταί μοι τῆς γυναικὸς γαστὴρ ἐπειγομένη τεκεῖν, πρὸς ὃ καί συνεύχου ἡμῖν. Ταῦτα γράψαντος Θεμιστίου εὔχεται ὁ Λιβάνιος· ἀλλ' εἴη κ. τ. λ. Iſta quidem tam clara ſunt, ut verſione non indigeant. Summa verborum eſt, Libanium novas orationes, tanquam ingenii fœtus, CPoli editos, requiſiviſſe, a Themiſtio, qui reſponderit, ſibi jam non otium eſſe, orationes, ſed liberos gignendi, quos exſpectet ab uxore recens ducta & partui proxima, quem fauſtum felicemque nunc precetur Libanius.

f) αὐτό σοι καλουμ.] i. e. φιλοσόφους, ſecundum Scholiaſten.

g) μεγάλῃ πόλει] hoc nomine CPolin appellare ſolent veteres. Vide *Ezech. Spanhemii* notas ad Juliani Orat. I, p. 75.

καὶ τὸν οὐκ ἀπόντος σοῦ τὴν μεγάλην ὀψόμενον πόλιν· ὅτι αὐτὴν ὄντως ὄψεται μεγάλην. Τὸν μὲν οὖν τῶν πραγμάτων πόνον ἀνεθήκαμεν Κλεάρχῳ· παρὰ σοῦ δὲ Εὐστόχιος τιμηθήτω, τῷ νομισθῆναι ὅπερ ἐστίν· ἔστι δὲ καλὸς κἀγαθός· κἂν τοῖς πράγμασιν, ἃ φίλον σαφῆ ζητεῖ, πάντες ἐπ' αὐτὸν ἐρχόμεθα. Τίμα δὲ αὐτὸν καὶ τῷ μείζονι· καλῶ δὲ μεῖζον τὸ σῶν ἀκοῦσαι λόγων· οὓς εἰ μὲν καινοὺς δεικνύεις· κοινῆς θοίνης μεταλήψεται τὸ μέρος· εἰ δ' οὐκ ἐν τούτῳ νῦν εἴης, τοῖς παλαιοῖς αὐτὸν ἑστία· μᾶλλον δὲ πάντῃ αὐτὸν ἑστιάσεις καινοῖς· ὅτι γὰρ ἂν φθέγ-

suscepit. Felicem vero etiam statuo illum, qui, te non absente, magnam illam urbem visurus est: quia eam vere magnam videbit. Laborem negotiis perficiendis impendendum Clearcho imposuimus: a te vero Eustochius honoretur, quod fiet, si pro eo habeatur, qui est. Est vero probus & bonus. Itaque in rebus illis, quæ amicum prudentem requirunt, omnes ad eum recurrimus. Orna vero eum ea re, quæ major est. Majus vero appello, si tuas audire orationes possit. Eas si nunc quidem novas recitas, fac ut ipse pars communibus dapibus fruatur; si vero in eo jam non es, veteribus eum recrea. Enimvero undiquaque novis eum excipies dapibus: quicquid enim locutus fueris, id iis,

ξη

ξῃ ἐκ τῶν γεγραμμένων οὐ χεῖρον.

XXIII. Φλωρεντίῳ.

Ἀλλ᾽ ἔγωγε παραπλήσιον δοκῶ μοι ποιήσειν τοῖς ἐπειγομένοις μὲν ἰδεῖν τὸν ἥκοντα χρόνιον, τῇ προῤῥήσει h) δὲ κάτωθεν ἀπὸ τῆς κλίμακος χρωμένοις, πρὶν ἰδεῖν ὃν προσαγορεύουσιν· ἐκεῖνοί τε γὰρ τῷ i) λίαν ἐπιθυμεῖν φθάνοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς, βοῶσιν· ἐγώ τε σοι μικρὸν ἀπέχοντι τῶν ὅρων ἐπιστολῇ δηλῶ τὴν ἡδονήν. Τὸν δ᾽ ἀνεψιὸν φιλῶ μὲν, ἐγγὺς δέ εἰμι ζηλοτυπεῖν, ὅτι ὁ μὲν ἀπολέλαυκε,

quæ ſcripſeris, non erit inferius.

XXIII. *Florentio.*

Ego vero idem facturus mihi videor, quod illi, qui amicum diutius morantem, ſed nunc adventantem, conſpicere properantes, in infima ſcala adhuc conſiſtentes, acclamatione utuntur ante, quam videant, quem alloquantur. Illi enim præ nimio deſiderio, oculos antevertentes, clamant, ego vero tibi, a finibus prope abſenti, per literas voluptatem meam declaro. Conſobrinum vero meum laudo, & parum abeſt, quin ipſi invideam: quod ille quidem eo jam poti-

T 3 ἐγὼ

h) Προῤῥήσει] Scholiaſtes Cod. Berol. exponit per προσαγόρευσιν. Legendum itaque videtur πρόσρησις, quæ quippe vox allocutionis habet notionem, cum πρόῤῥησις potius denotet *prædictionem.*

i) τῷ] ita lego pro τὸ.

ἐγὼ δὲ μέλλω. Τῆς μὲν τοι προνοίας εἰ τυγχάνοι μείζονος, οὐκ ἔτι ταύτῃ ζηλοτυπῶ· βουλοίμην δ' ἂν αὐτὸν Ἀθηνᾶς Διομήδην k) τυγχάνειν, ὅπως ἡμῖν καὶ σώζοιτο καὶ κρατῇ. l)

tus est, quo ego fruar inposterum. Quod si majori tua cura perfruatur, non equidem invidebo. Velim sane, eum Diomeden Minerve esse, ut & servetur nobis, & aliis præcellat.

XXIV. Δημητρίῳ.

Σύ με m) οὐκ ἐᾷς αἰτεῖν ὁ πάντα πέμπων πρὶν αἰτηθῆναι. Ὁμοῦ γὰρ ὑμῖν n) τέ τι παρὰ τῆς γῆς δέδοται· καί ἐμοὶ παρὰ σου· καὶ οὐκ ἔφθη τις εἰπὼν, ὡς ἀγαθη

XXIV. *Demetrio.*

Tu quidem non permittis me petere quicquā, qui mittis omnia, antequam oreris. Simulac enim vobis aliquid a terra datum est, datur & mihi a te. Neq; venit ante quisquam, qui diceret, quod fer-

k) Διομήδην] Diomeden innuit, ex rebus ad Trojam, Minervæ auspiciis, gestis, & ab Homero celebratis illustrem.

l) κρατῇ] Scholiastes Cod. *Berol.* explicat addendo τῶν ἄλλων. Post hanc epistolam ibidem exstabat alia ad Modestum, omisso tamen hujus nomine, data, quam ipse alias edidi in Centuria Epistolarum Libanii p. 6. sqq.

m)) με] sic scripsi pro μὲν ex Codice Barocc.

n) ὑμῖν τε] ita *Barocc.* pro ἡμῖν, quod habet *Berolinensis.*

θη γε τῶν ἀςυγειτόνων ἡ χώρα νῦν τὸ καὶ τὸ φύει καὶ ὁ σὸς οἰκέτης ἐγγὺς φέρων ἡμῖν, ἐφ' οἷς ἡ χώρα ἐπηνέθη· πῶς οὖν ἔςιν, ἅ τις εἴληφεν, αἰτεῖν, ὅπερ o) ἂν λάβοι· ὁ γεωργὸς, ὅταν ὁ Ζεὺς οὐχ ὕῃ, ὕσαι τὸν Θεὸν αἰτεῖ· ὕοντος δὲ χαίρει καθήμενος, ἀλλ' οὐκ αἰτεῖ.

tilis suburbanorum terra nunc hoc vel illud fructus loco ferat; quam servus tuus prope existens attulit ea, de quibus terra ipsa laudabatur. Quomodo igitur quis ea, quæ accepit, petere potest, ut accipiat? Ruricola, ubi cœlum non pluit, ut pluat Deus, orat: ubi vero pluviam is demisit, considens gaudet, sed non orat.

XXV. Δημητρίῳ.

Ἀλλὰ καλῶς μὲν ἐποίησε τὰ ὀνείρατα κινήσαντά σε· οὐ μὴν τοι οἶδα ὡς καὶ ὀνειράτων ἄνευ τοῦτ' ἂν ἐποίεις, ὃ πάλαι ἤρξω ποιεῖν, ἀπὸ τῶν χωρίων τῶν ἐμῶν· δεῖ γὰρ ἐκεῖνά τε ἐμὰ καλεῖν καὶ πάντα σά. Δοκεῖς γάρ μοι νομίζειν

XXV. *Demetrio.*

Bonum factum, quod somnia te excitarunt. Probe quidem novi, quod & sine somniis id omne facturus fuisses de prædiis meis, quod olim facere instituisti. Nam & illa mea vocare fas est, quæ tua sunt omnia. Persvasus enim videris esse, te esse injurium, si qua re frua-

o) ὅπερ] Barocc. ὅπως, forte rectius, certe clarius.

ἀδικήσειν, εἴ τινος ἀπολαύσῃς, οὗ μὴ καὶ ἐγώ. Ἐπεὶ δὲ τὰ δῶρά σοι οὐκ ἔστιν ἀμύνασθαι, δέχου παρ' ἡμῶν ἀντὶ ἐνυπνίου. Τὸν παῖδα κελεύσας ἅπτειν λύχνον ὡς ἐπιστείλαιμί σοι· ἐπεὶ δὲ ἔμελλε, κατέδαρθον· p) καὶ ἔδοξα παρ' ὑμῖν τε εἶναι καί σε ζητεῖν. Ἄγοντα οὖν μέ ἕνα δι' ὑψηλοῦ θεάτρου· γραῦν δέ ἕνα ἀγνοοῦσαν, ἐφ' ὅτι ἐχωροῦμεν, ὁδὸν ἑτέραν ἐκείνης r) ἡδίω δεῖξαι· καθ' ἣν ἰόντας ἐντυχεῖν σοι καθημένῳ πρός τινι νεῷ καὶ κήπῳ· τὴν δὲ ἀνάβασιν τὴν εἰς τὸν νεὼ βαθμοὺς οὐκ ὀλίγους ὑπὸ νέων πηδώντων κατέχεσθαι.

ris, qua non & ipſe fruar. Quoniam vero pavia dona referre non poſſum, accipe, quæſo, a nobis ſomnium pro ſomnio. Juſſeram ſervum accendere candelam, ut tibi ſcriberem: eo cunctante, obdormivi. Itaque videbar mihi apud vos eſſe, & te quærere: adeſſe vero, qui me per illuſtre theatrum duceret: anum autem, ignorantem, quo tenderemus, viam oſtendere aliam, illa amœniorem: hac euntes deferebamur ad te, templo cuidam & horto adſidentem: aditus autem in templum per gradus non paucos ab adoleſcentibus obſidebatur, mirantibus, quomodo cum Demoſthene in iis, quos con-

θαυ-

p) κατέδαρθον] MS. κατέδραθον mendoſe. Forma vocis petita eſt ex καταδαρθαίνω.

r) ἐκείνης] pro ἐκείνοις, quod erat in MS.

θαυμαζόντων ὅπως ἡμιλλῶ πρὸς Δημοσθένους λόγων τούτων δὴ τῶν κατὰ τοῦ Φιλίππου· σὲ δ' ἰδόντα μὲν ἡμᾶς ἀναστῆναι, τοῦ λέγειν δὲ οὐκ ἀποστῆναι, ὥστε τὶ καὶ ἡμᾶς ἀκοῦσαι· ἕν με ἠδίκησεν ἡ νὺξ, οὐκ ἐφύλαξα μνήμῃ τὸ ῥηθέν· σοὶ δὲ s) εἴτι τὸ τοιοῦτόν ἐστι πέμπε καὶ ὑπερευφραινε.

tra Philippum dicit, orationibus contenderes. Tu vero nobis conspectis surgebas, a dicendo autē non desistebas, adeo ut & nos audiremus nonnulla. At nox in uno mihi nocuit. Non retinui memoria, quæ dicebantur. Tu itaque, si quid ejusmodi in promtu est, mitte, quæso, & me recrea.

s) σοὶ δὲ] malim legere σὺ δ'.

INDEX I. LOCORUM SCRIPTURÆ SAC. EXPLICATORUM.

EXOD. XXV. 8. p. 149.
NUM. XVI. 47. p. 149.
DEUT. XVIII. 15. p. 137.
JOEL III. 1. p. 137.
AMOS V. 25. p. 152.

PSALM IX. 21. p. 138.
XVI. 10. p. 126.
XX. 3. p. 95.
LXXVII. 18. p. 104.

BARUCH III. 31 p. 153.
MATTH. XIII. 57. p. 289.
XXVI. 7. p. 100.

ACTOR. I. 14. p. 92.
v. 21. p. 93.
II. 1. 94.
2. p. 97.
3. p. 99.
7. p. 100. &c. &c.

III. 2. p. 129.
3. 4. p. 131. &c.
IV. 32. p. 139.
V. 1. p. 140.
VI. 8. p. 141.
9. p. 144.
20. p. 146. ſq.
VIII. 11. p. 156. ſq.
IX. 23. p. 163.
X. 2. p. 164 ſqq.
XI. 26. p. 172. ſq.
XIII. 30. p. 174.
XV. 3. p. 178.
XVI. 25. p. 182. ſq.
XVII. 30. p. 184.
XXI. 20. p. 186.
XXIII. 3. p. 187.
XXIV. 15. p. 189.
25. p. 192.

I. COR. XIV. 18. p. 103.
COLOSS. I. 18. p. 120.

INDEX II. SCRIPTORUM RUM CITATORUM.

A.

Acontius Rhetor. p. 265.
Acuſilaus: 257.
Ammonius: 92. 129. 133. 134. 140. 154. 156. 172.
Apollinaris 93.
Asclepiades de Ægyptiorum Philoſophia ſcriptor: 261.

B.

Baſilius 183. emendatus 190.

C.

Cleobulus Rhetor. 270.
Cyrillus Alexandr. 135.

E.

Elpidius: 262.
Epimenidis trias: 257.
Evagrius 167.
Eudemi hiſtoria 256. 257. 259. 260.
Euſebius 163.
Euſeb. Cæſar. 160.
Euſeb. Emiſſen. 146. ſqq.

H.

Hellanicus 253.
Heraclides Ægypt. 268.
Heraiſci ἀναγεγραφὴ 261.
Heſych. Presbyter. 155. 175. 177.
Hieronymus, Gr. Scriptor. 253.
Homerus 256. 279. 288.
Hyperechius 287.

J.

Jamblichus 203. 210. 240.

Nico-

N.

Nicolaus Presbyter 114. 116. 117. ex comment. in Amosum 151.

O.

Oecumenius emendatus 165. 168. 172. 174.
Oecumenii Interpres notatus 94. 188. &c.
Orpheus; vide Jndicem rerum.

P.

Papias lib. IV. Exegeseos Sermonum Domini 93.
Pherecydis trias Principiorum 257.
Plato 198. 203. 211. 212. 249. 232. in Sophista 247.
Porphyrius 203.
Proclus 212.

S.

Severianus Gabalensis pag. 96. 100. 106. 108. 115. 144. 151. 165.
Severus & Severianus passim confunduntur 96. & in præfatione.
Severus 94. 99. 107. seq. 109. 151. 163. 172. 178. 192. exposit. in Canticum: *Sanctus, Sanctus &c.* 120.
Epist. ad Abb. 177.
ad Anastasium 169. 181. 185.
ad Constantin. Exconf. 164.
ad Edessenos 176.
ad Episcopos 182.
ad Johannem militem p. 156.
ad Maronem 174.
ad Metram Præsidem 173
ad Misaëlem Cubicularium 186.
ad Monachos in monasterio Isaaci 152.
ad Petrum Monachum 139.
ad Phocam 139.
ad Solonem contra Euchetas 171.
ad Timotheum Alex. 175.
Oratio XXVIII. 3. pag. 178. XLVI. p. 161. XLVIII. pag. 97. LXXIV. p. 132. LXXVI. 127. CIX. 145. CXXIII. 128.
Resp. ad Eupraxium Cubicularium 117. 126. 141. sq.
ad Julianum Halicarnass. 119. 121. 135. 161.
Syntagm. contra Alogos 184.
adversus Codicillos Alexandri 189.
contra Testamentum Lampetii 182.
Socrates in Philebo. 233.

T.

Theodorus Heracleot. 159. sq.
Theodosius Episc. Ancyr. pag. 134.
Theophilus Alexander pag. 157.

INDEX III. EORUM, ad quos Libanius ſcripſit.

Ammianus 269.
Andronicus 274. 276.
Apollinarius & Gemellus 272.

B.

Baſſianus 270.

C.

Clearchus 292.

D.

Demetrius 296. 297.

E.

Elpidii Aſſeſſores 262.

F.

Florentius 295.

G.

Gemellus v. Apollinar.

I.

Italicianus 282. qui aliis Italianus.

M.

Maximus 287.
Meletius 275.

P.

Polychronius 266.
Priſcianus 268. 278. 281.

T.

Themiſtius 292.

INDEX IV. RERUM ET VERBORUM.

A.

αι & ευ in MSS. confunduntur. p. 110.
ἀγὼν & ἀγωνίζεσθαι qvid in foro & apud Rhetoras? 267.
ἀδης qvid p. 126. not.
Ægyptii qvid de 3. Principiis. 260.
Actiones ex intentione æſtimandæ p. 149.
Ægyptii qvid de Principiis Rerum. p. 198. qvid de triade. 260. ſq.
Αvος Babylon. Theolog. 258.
Αὸς Babylon. Theol. p. 258
Animalia noxia cur condita? 191.

ἀπα

ἀπὸ ὑπάτων i. e. Exconsul. p. 164.
ἀποφθέγγομαι qvam habeat emphasin p. 109.
Απασῶν Babylonicæ Theolog. 258.
Αρειον γένος 259.
Arbitrii libertatem Deus hominibus relinqvit. p. 177.
Arimanius Persarum. 259.
Ασσωρος Babylon. Theologiæ. 258.
Athenæ ἱερὰ ἀγκύρα 288.
αὐτοζωὴ, αὐτολόγος, αὐτοσοφία &c. vocatur Christus; 161.

B.

Babyloniorum de Principiis Rerum sententiæ. 258.
Βάλλ' οὕτως proverbium, 271.
Belus Babyl. Theologia: 258.
Βραβεύειν qvid? p. 166.

C.

Calumniæ in Christianos conjectæ; p. 105.
Catenæ MS. in Actus Apostol. & epistolas Catholic. excerpta p. 92. sq.
χρηματίζειν qvid? p. 172.
Christus cur a Patre dicatur resuscitatus. p. 119. 127. 174.
Christus ut θεάνθρωπος passus p. 134.
Christus mortuus, divinitate sua nec corpus nec animam destituit: p. 126.
Christus verus legislator p. 136.
Cur & quomodo post resurrectionem ederit p. 170.
Cur primogenitus ex mortuis? p. 120.
Christianismus debet fervide agi 140.
Circumcisionis institutæ causæ variæ p. 141.
Circumcisio typus baptismi. 143.
Cives civibus invident. 289.
Collatio IV. Evangelistarum cum duobus MS. Græcis, p. 48. sqq.
Collatio Dialogi Gregorii Nysseni de resurrectione cum MSS. continuata; p. 1. sqq.
Constantinopolis dicta μεγάλη πόλις· p. 293.
Credere alicui & in aliquem, quo discrimine dicatur? p. 179.
Chaldæi quid de triade Principiorum statuerint pag. 198. 252.
Chusorus Phœnicum 260.

D.

Damascius de Principiis Rerum MS. pag. 195. sq. ubi ex eo Excerpta.
Damascii lib. MS. a multis citatus: vide præfat.
Δαύκη Babylon. Theol. 258.
Deus & homo quomodo in agendo

gendo interdum conjungantur? p. 179.

F.

Fides sanandi, & pro eo precantis, conjuncta esse debet p. 135.

G.

Galilæorum dialectus 100.

Γονυκλισία in precibus quando recepta? 95.

Græci p. 232.

Gregorii Nysseni Dial. de Resurrect. cum MSS. collatus p. 1. sqq.

H.

Heraclidæ qui? 268.

Hρικεπαῖος Orphei 253.

Hesiodi trias: 256.

Homeri trias principiorum 256.

Hymnis Deus coli vult: pag. 182.

Hymnorum utilitas 183.

I.

Ἴλλινος Babyl. Theologiæ 258.

Impii adspectum piorum non ferunt p. 107.

Incestus Chaldæis & Persis frequentatus p. 141.

Josephus venditus Christi typus 144.

Ismaelitæ anno æt. 13. circumcisionem recipiunt p. 144.

Judæ suspendium & obitus 93.

K.

Καμῆφις Ægyptiorum 261.

Κεφαλὴ φίλη 271.

Κισσάρη Babylon. Theologiæ 258.

L.

Liberi Parentibus similes in felicitatis parte habiti 289.

Linguarum donum cur acceperint Apostoli? p. 102. sq.

M.

Magorum de tribus Principiis sententia p. 259.

Μαθεῖν & παθεῖν quid apud Græcos 285.

illa duo verba inter se in MSS. permutantur 285.

MSS. duo IV. Evangelistarum collata p. 48. sqq.

Martyrologium Pauli in compendio pag. 194. Ubi alias idem legatur? ibid. in not.

Μελαγχειρισμὸς & μελαγχειρίζειν quid? 188.

Metis Orphei 253.

Miracula cur sensim desierint? p. 171.

Mochus 260.

Moses Legislator p. 136.

Mundus mare est sensu mystico p. 178.

Μωυμὶς Babylonicæ Philosophiæ 258.

O.

Obduratio hominis ab ipso proficiscitur p. 193.

Οἶνος νέος quis? p. 106.

Opera non pariunt salutem: p. 166.

Ὅραμα, ὅρασις, θεώρημα & ἐνύπνιον quomodo differant? 112.
Ordinatio Ecclesiast. quando rata? p. 157.
Oromasdes Persarum 259.
Orpheus plures Deos statuit 198. quis sit ejus πρωτόγονος θεὸς? 200. 209.
Orphicæ rhapsodiæ 252. 254. 256.
Orphica trias 252.
Ovum Orphei 253.
ὡς ἐμέ· 272.

P.

Παθεῖν & μαθεῖν vid. μαθεῖν.
Pan Orphicæ Theologiæ 255.
πάρεδροι qui? 262.
Pauli martyrologium p. 194.
Pentecostes festo cur Spiritus S. effusus? p. 96.
Persæ: vide Magi.
Phanes Orphei 253.
Phœnicii quid de Principiis Rerum? p. 198. 260.
Platonis Trinitas 203. 240.
Precibus auditorum opus habent doctores Ecclesiæ pag. 173.
Principia rerum quam diverse exposuerint veteres, tradit Damascius, ex cujus Cod. MS. excerptum exstat pag. 198. sqq.
Principia tria multi Philosophorum statuerunt p. 198.
Psalmorum Davidis encomium 183.
Πρόῤῥησις quid? 295.
πῦρ ἐπιχεῖν proverbialiter dictum 264.
Pythagorei quid de Trinitate? p. 240.

R.

Retractatio tempestiva prodest p. 188.

S.

Sabbati via milliari uno constabat p. 93.
Scriptura S. unice contra hæreticos uti decet p. 111.
Sidonii quid de 3. Principiis? 259.
Simulatio num Paulo tribuenda? p. 188.
Stadia 7. conficiunt unum milliare p. 93.
Stare & sedere quid in Scripturis inferat? p. 153.
συκίνη ἐπικουρία, 268.
συναγορεύειν quid? 280.
Syncatabasi utebantur Apostoli p. 186.
Syri p. 232.

T.

Ταυθὲ Babylonicæ Theologiæ 258.
Τήθη vox πολύσημος. 270.

V.

Vlomus Phœniciorum 260.
Votum pro urbis salute 289.

ERRATA.

ERRATA.

Pag. 142. *carnisu* leg. carnis.

pag. 144. & 165. pro Σευήρου leg. Σευηριανοῦ, quamvis prius illud in MS. exſtabat.

p. 155. l. 7. *indigeret*: leg. *careret*.

p. 156. leg. 4. CAP. XIV. leg. CAP. VIII.

p. 164. l. 20. *Prius*, leg. Pius.

p. 167. l. 21. *opera incredulitati* leg. operibus incredulitas.

Reliqua leviora errata, inprimis in Latina verſione obvia, omitto.

ANECDOTA GRÆCA,

SACRA ET PROFANA,
EX CODICIBVS MANV EXARATIS
NVNC PRIMVM IN LVCEM EDITA,
VERSIONE LATINA DONATA,
ET NOTIS ILLVSTRATA

A

IO. CHRISTOPHORO WOLFIO,
Paſtore ad D. Cathar. Hamburg.
& Scholarcha.

TOM. IIII.

HAMBURGI,
Apud THEODORUM CHRISTOPHORUM FELGINER,
A. C. CIↃ IↃ CC XXIIII.

Digitized by Google

Digitized by Google

VIRO

*NOBILISSIMO, AMPLISSI-
MO, ERVDITISSIMOQVE*

DOMINO

JOANNI GRAM-
MIO,

PROFESSORI GRAECARVM LITE-
RARVM IN ACADEMIA HAF-
NIENSI CELEBERRIMO,

DE LITERIS ET ANTIQVITATI-
BVS GRAECIAE JAM PRIDEM OPTI-
ME MERITO, ET ADHVC PRAE-
CLARE MERENTI,

QVARTVM HOC ANECDOTORVM
VOLVMEN,

IN GRATI ANIMI ARGVMENTVM,
PRO COMMVNICATO SECVM

PLVTARCHI PRO NOBILITATE

OPVSCVLO,

CVM VOTO OMNIGENAE PROSPERITATIS, FIRMAE VALETVDINIS,

ET FELICIS PRAETEREA SVCCESSVS,
IN LITERIS HIS ORNANDIS
AMPLIFICANDISQVE,
INSCRIBIT
EDITOR.

PRÆ-

PRÆFATIO.

PAucis accipe, Benevole Lector, quæ in IV. hoc Anecdotorum Volumine tibi exhibeantur. Primo loco conſpicis continuationem excerptorum ex Catena MS. in Actus Apoſtolicos & Epiſtolas Catholicas, quorum partem Tomo III. ſuppeditare me meminiſti. In his placebunt, ni fallor, inprimis duo Athanaſii fragmenta adhuc ἀνέκδοτα ex ſermonibus ejus adverſus Novatianos.

Proxima eſt Collatio *Synodici*, a præſtantiſſimo quondam inter Anglos Præſule, *Guilhelmo Beveregio* editi, cum tribus Codd. MSS. quorum tamen unus fere omnem paginam implet. Illam ego ab Amico quodam in Anglia accepi, qui idoneis indiciis certum me faciebat, collationem iſtam a GUILHELMO LLOYDIO, Præſule itidem Anglicano, cujus ampla in Eccleſiaſticam &

omnem antiquitatem merita non ignoras, profectam esse, qui scilicet sua manu istas lectionum varietates ad exemplum suum Synodici alleverit. Multæ earum, fateor, a *Voello* & *Justello*, aliisque, qui hanc doctrinæ partem diligenter tractarunt, commemoratæ sunt. Sed vel sic tamen operæ pretium duxi, easdem novis his tibicinibus partim adstruere, partim amplificare. Unde Codices illos habuerit Vir doctus, nusquam vidi annotatum. In eo igitur acquiescendum erat, ut suis singulos literis à se invicem distinguerem. Huic opellæ, argumenti similitudine adductus, subjeci emendationes *Claud. Salmasii*, τȣ͂ πάνυ, manu ipsius ad *Christoph. Justelli* Codicem Ecclesiæ Africanæ consignatas. Eas liberali curæ eruditissimi nobisque amicissimi JO. ALBERTI FABRICII gratus debeo, qui etiam hoc modo de literis præclare mereri cum voluptate consuevit.

Posthæc offerunt se tibi variæ eruditorum Virorum animadversiones ad HESYCHII Glossarium. Earum aliæ a Q. SEPTIMIO FLORENTE CHRISTIANO, τῷ κρατικωτάτῳ, profectæ sunt, quas ipse ad suum Hesychii exemplum, ex edit. Aldina anni 1513. manu, minus luculenta, & oculos

culos paſſim fallente, alleverat. In eodem exemplari aliam quoque, neſcio cujus, manum, obſervavi, & præterea ſemel atque iterum DOMINICI BAUDII (non *Barlæi*, quod p. 172. præceps ſcripſi) ad quem idem Codex poſtea perveniſſe videtur. Addidi illis EDUARDI BERNARDI, Viri in his quoque literis magni, & in peregrinis vocibus illuſtrandis, comparandisque τῶν LXX. locis ſolertiſſimi, animadverſiones, quas ex editione Heſychii Schreveliana, quæ hodie ex legato ejus in Bibliotheca Bodlej. ſi exſtat, deſcripſi. Accedunt denique JO. VITI PERGERI caſtigationes, quas, quippe copioſiores, tantum quod ad literam A hac vice proferre licuit. Has acceptas feres laudatiſſimo *Fabricio* noſtro, in cujus Bibliotheca integræ, manu exaratæ, exſtant. Citationes veterum Scriptorum, quas ſubinde hic invenies, præſtare non auſim: neque enim ſub examen eas revocare nunc quidem aut integrum aut volupe mihi fuit, illis ſcilicet hanc operam relinquenti, qui tandem aliquando Scriptorem depravatiſſimum priſtinæ integritati vindicare adgredientur. Quod ad *Florentis* animadverſiones attinet, earum nonnullas, ſed paucas illas, ex edi-

tis ejusdem commentationibus petitas, *Schrevelius* attulit, ſed interdum corruptas. Vide v. c. vocem ἀναίκλεια. Adde vocem ἀναῤῥησιν & Φάλαι. Obſervavi præterea, annotationes *Sopingii*, ab eodem *Schrevelio* publicatas, cum *Florentis* illis frequenter convenire, etiam quod ad verba. Vide, ſi placet, vocem σησαμοειδής. De *Pergero* nihil ab eruditis traditum invenio. Acumen is ſuum, & non levem harum literarum uſum, ſat ſcio, hujus diſciplinæ peritis teſtatum faciet. Utinam in lucem proferantur *Ludolphi Kuſteri*, τοῦ γραμματικωτάτου, in Heſychium curæ! Illas usque ad literam η ab ipſo perductas eſſe, totumque Gloſſarium induſtriam VV. CC. *Franc. Sevini*, & *Claudii Sallerii*, Sociorum Acad. Regiæ Inſcriptionum & literarum elegantiorum, ab aliquot annis excercere, tum aliunde, tum ex Hiſtoria Academiæ illius Tom. III. in vita *Kuſteri*, pag. LVI. conſtat. Non contemnenda præſidia afferre ad hanc provinciam ornandam poterat incomparabilis Bibliotheca, quæ inter Batavos eſt, Lugdunenſis. Illa enim copiam facit eorum, quæ *Th. Bruno, Franciſc.* & *Adrianus Junii*, itemq; *Joſ. Scaliger* ad oras exemplarium ſuorum adſcripſerunt. Harum curarum

rarum Specimina inposterum forte exhibebo. Quibus si *Isaaci Vossii* observata, quæ *Groningæ* latere audio, accesserint, haberent eruditi, de quo & *Hesychio*, & sibi gratularentur. Sed hæc alias.

Extremum locum non postrema hujus Voluminis pars PLUTARCHI, Chæronensis, opusculum ὑπὲρ εὐγενείας sive *pro Nobilitate*, à fine deficiens, occupat. Illius ego ἀπόγραφον primum a Rev. *Jo. Laur. Moshemio*, Doctore & Professore hodie Theologo in Academia Julia, hujusque & literarum ornamento, deinde vero codicem ipsum, in membrana exaratum, à Celeb. *Joanne Grammio*, Græcarum literarum in Academia Hafniensi Professore, a quo Græcia vetus insignem lucem accepit & ampliorem exspectat, feliciter nactus sum. Membranæ illæ uno alterove ante inventam Typographiam sæculo, meo judicio, luculente quidem, sed non sine frequentibus oscitantis librarii indiciis, exaratæ, passim emendationi locum fecerunt. Veterum Scriptorum loca, a Plutarcho allata, omissa in his penitus erant, asterisco vicem eorum supplente. Vix vero Latina opusculi versione perfunctus eram, cum faustis ominibus ad me perfertur Latina

na *Arnoldi Ferroni* * Burdegalensis, regiique Consiliarii, interpretatio, quæ *Lugduni* apud *Seb. Gryphium* 1556. 8. prodiit. Eleganter & erudite illa confecta est, atque veterum testimonia integra Latine, sed sine additis, ubi exstarent, locis exhibet. Atque hanc ipsam, doctorum oculis pene subductam, & à me nonnunquam emendatam, cum Græcis in lucem profero, additis, si pauca exceperis, Auctorum testimoniis, quæ non sine cura aliqua ex monumentis eorum adhuc exstantibus conquisivi. Partem Opusculi ex illo, quod dixi, apographo Celeb. *Fabricius* noster nuper Bibliothecæ Græcæ Volumini XII. p. 268. sqq. Græce inseruit, & integrum a me, quantum ejus exstaret, exspectare jussit.

Quo Codice Græco usus sit *Ferronus* ad interpretationem suam perficiendam, nec in Dedicatione, nec alias, ab eo video admonitum. Quod ut Lectori pateat, ipsam libelli Dedicationem, dignam lectu, ad *Margaritam*

* De doctrina Viri, insignibusque in literas meritis lege præter *Scævolam Sammarthanum* lib. II. Elogiorum n. VI. *Jac. Aug. Thuanum* in Histor. Lib. 35. & hinc *Anton. Teisserium* in Elogiis Thuaneis Part. I. p. 230. tum vero *Vignierium* in Biblioth. Hist. Tom. IV. & ex nostratibus *Freherum* in Theatro Illustrium Virorum p. 847.

garitam Valesiam, *Henrici Regis Franciæ sororem*, *Biturigum Ducem*, adſcribam. Illa ita omnino habet:

MARGUERITÆ VALESIÆ HEROINÆ
ARNOLDUS FERRONUS
S. D.

Inter mille neces, duriq; incommoda belli
Quis putet Aonias poſſe juvare deas?
Me Regina juvant.

Sit enim hæc tui nominis compellatio veriſſima, dum te Regiam prolem Regno omnes digniſſimam fatentur: præſertim ſtudioſi omnes, qui mirabiliter favemus dignitati tuæ, quam ſtudiorum provehendorum cauſa (ſi quid accedere poteſt ad ſummum erga te ſtudium incredibilemque voluntatem) jampridem geſtimus cumulatam omni ornamentorum genere & videre, & venerari. Ego autem etſi nemini concedam, priores ut ferat partes, in te obſervanda & colenda, denuntiationem tamen benevolentiæ hujus, cur tam diu diſtulerim, volui ſuaviſſimi Poëtæ verſibus declarare. Quod enim tempus tranquillitati ſtudiorum meorum reſervaram, id tanta mole agitatum eſt moleſtiarum, qua domeſticis naufragiis, qua publica calamitate, qua acerbiſſima peſte graſſante, omnia ut jam ita affecta, imminuta, debilitata, haberentur deleta, ut convulſa

ex-

exstinctaque viderentur: vixque reditus ad vetera studia excolenda patuerit. Ut autem primum patuit, hortante Godofredo Calmontio, politissimo homine, tibique deditissimo, disquirere cœpi, ut tua dignitate non indignum aliquid tibi è veteri philosophia offerrem, cujus studia jampridem renovanda nobis existimavimus, ut & ingenium curis hisce relevaretur, & oblectaremus homines, ab iis non abhorrentes, qua re cumque tandem possemus. Hoc autem tempore offerimus Plutarchi Chæronei libellum, magna cura conscriptum in obtrectatores nobilitatis. Cui enim patrocinium nobilitatis potius, quam tibi, deferendum putarem, prorsus habui neminem, quæ nobis Paulinas, Sulpitias, Telesillas, Eurycleasque refers: cujus modestia summaque potius eruditio non solum notissima est studiosis, sed etiam admirabilis sæpe doctis visa est. Accidit autem olim commentantibus hæc nobis risu res non indigna: familiaris enim meus, unus ex iis, qui militiam sequuntur, cum videret Plutarchi librum pro nobilitate, excandescere cœpit, Divum hominumque fidem implorare, rogare, ubi illud esset scelus, ubi semissis homo, ubi simiolus, qui sic in nobilitatem inveheretur: vix erat compos animi, ita ardebat iracundia, referret ut vultu ipso & verbis è veteri Comœdia iratum hominem, qui ipsum se exstincturum minatur, primum qui illud produxit scelus: tum autem illum ipsum obtrectatorem nobilitatis (inquiebat) vah quibus lacerarem modis! Sublimem medium arriperem, & capite primum in terram statuerem, ipsi eriperem oculos, post hæc præcipitem darem: cæteros ruerem, agerem, raperem, tunderem, & prosternerem: reliquias omni-

um

um ſanie delibutas diu vexarem, ſaxa ſpargerem tabo & atro ſangvine. Ridet ille nobilitatem verbo? At ego cupio hunc gladio ἀντιμυκτηρίσαι. Quid quæris? vix tandem ad ſe rediit, vix placare hominem potui, cùm docerem, non ita Philoſophoram diſſidentes ſententias gladio eſſe dirimendas, illis potius verbis: DISSEREBANT, EGO CONTRA NEGABAM. In mentem tum mihi venit Lucii Gelli, hominis non mali, de quo non infacetum illud & à multis ſæpe cavillo impetitum relatum eſt. Cum Proconſul Athenas veniſſet, Philoſophos domum ad ſe evocaſſe Stoicos, Academicos, Cyrenaicos, Epicureos, Peripateticos, hisque authorem fuiſſe, ne ita pro dogmatibus ſuis contenderent: æquum eſſe tandem aliquando, litium aliquem facerent finem: ſi tandem de jure ſuo remittere unusquisque volet, poſſe hæc conciliarii docebat, operam ſe illis ſuam deferre, qua ſæpe Romæ diſſentientes etiam de rebus graviſſimis arbiter conciliaſſet. Acutum hominem, qui Philoſophorum contentiones ad forum arbitriumque revocaret. Atqui non tam bene cum rebus humanis agitur, ut, meliora quæ ſint, pluribus placeant. Eſt omnino contentionum Philoſophicarum, quam forenſium alter exitus: ut, qui victus ſit, melior peritiorque evadat, qui vicit, modeſtior & diligentior. Neque vero in tanto unquam honore philoſophia fuiſſet, niſi peritiſſimorum diſceptationibus diſſenſionibusque viguiſſet. Paucis hæc contenta judicibus multitudinem conſulto averſatur. Sed hæc alterius ſunt temporis. Tu, velim, ut ſoles, humanitate tua literas tueare: ego, quæ ad tua ornamenta, eximiumque erga eas animum pertinere videbo, omnia,

igno-

ignota ne sint posteritati (si quid possunt mea scripta) dabo operam : quæ cum exsequar, humanitatem tuam erga literatos æmulabor : beneficia non assequar. Vale. Hactenus ille.

Nihil hic, aut alibi, de MS. Opusculi hujus Codice, quo usus est *Ferronus*, traditur. Id tamen ex interpretatione, cum MS. nostro comparata, apparebit, eum cum nostro plerumque consensisse, etiam iis in locis, qui manifeste in mendo cubant: quemadmodum & ibi à fine deficit, ubi noster μείκρος est. Interdum tamen Ferronianas membranas rectiores & pleniores fuisse necesse est, quod hinc ex varietatibus lectionum, hinc ex lacuna una alteraque nostri, & inprimis ex adductis veterum locis, qui a nostro itidem absunt, apparet.

Ceterum tractatum ipsum genuinum Plutarchi fœtum esse nemo, puto, dubitabit. Scriptio ejus ingenium, doctrinam, lectionisque varietatem, imo & stilum refert. Provocat semel iterumque ad scripta sua, quibus Stoicos oppugnavit. Tale scriptum ὑπὲρ εὐγενείας a Plutarcho olim profectum esse, testem habemus in Indiculo scriptorum ejus *Lampriam*, n. 192. ubi περὶ εὐγενείας inscribitur libellus, qui in Codice nostro rectius

ctius & convenientius tractationi ὑπὲρ εὐγενείας i. e. *pro Nobilitate* dicitur exaratus. Duo fragmenta egregia, quæ in his conſpicis, à Stobæo præterea in Florilegio ſub Plutarchi nomine afferuntur, quæ ſuis locis indicavi & cum MS. contuli. Ex recentioribus *Seldenus* in præfatione ad librum *de Titulis honorum*, *Stobæo* præeunte, illius mentionem fecit. Habuit vero etiam *Pompejus Caimus*, Medicus quondam & Profeſſor Patavinus, quem in exiguo de eodem argumento libello locum quendam ex iſto Plutarchi opuſculo proferre, qui nec in MS. hoc, nec apud Stobæum, exſtet, laudatiſſimus *Grammius* obſervat. Fortaſſe itaque ad illius manus perfectior noſtro Codex pervenerat, niſi ſuſpicari malis, locum à *Caimo* allatum, ad illas pertinere lacunas, quas Latina Ferroni interpretatio ſupplet.

Quod ad tractationis conditionem attinet, ea nata mihi videtur ex ſermone familiari, qui Plutarcho cum *Ariſtodemo* quodam, quem Latina verſio in margine paſſim, ut diſputantem, appellat, olim interceſſerat. Hujus ille exceptionibus ſatisfacit, eaque præterea confutat, quæ, dubiorum

loco

loco, ex *Herodoto*, *Aristotele*, *Euripide*, *Chrysippo* & aliis, vel vere, vel falso, urgeri possent. Interim cum Aristodemo præcipue ipsi res est. Animus mihi erat, curas quasdam posteriores, ad tres priores horum Anecdotorum Tomos his subjicere, quæ mihi ante scripta recognoscenti, vel ab eruditis admonito, subnatæ sunt. Sed præsens pagella eas nunc non capit, & in præfationem ad Tom V. reservari jubet. Unum tamen addere licet. Tom. III. p. 288. in epistola XX. *Libanii* οἱ τῆς ἱερᾶς Αγκύρας sunt *incolæ urbis Ancyranæ*. Homerus vero Αθηνάων ἱεράων meminit Odyss. I. v. 322. Itaque delendam esse intelligis notam *b*. Ita vale, humanissime Lector, & V. Volumen, Deo annuente, exspecta. Dab. Hamburgi IV. Kal. Octob. An. CIƆIƆCCXXIIII.

Con-

Continuabimus Excerpta ex Catena MS. in Actus Apostolicos & Epistolas Catholicas, quæ Tomo III. p. 92. sqq. dare cœpimus. Atque iis quidem, quæ in Acta attulimus, proxime subjiciemus loca *Didymi* nonnulla, in superioribus omissa.

ΠΡΑΞΕΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΩΝ.	ACTORUM APOSTOLIC.
ΚΕΦ. Β. ϛ. ε.	CAP. II. v. 5.
ΔΙΔΥΜΟΥ. a)	DIDYMI.
Ἦσαν δὲ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ]	*Erant vero habitantes Hierosolymis.*
Τὸ ἀπὸ παντὸς ἔθνους ἁπλούστερον ἐκληπτέον, ἵ-	Voces: *ex omni gente*, latius sunt accipiendæ,

A σον

a) Sunt hæc procul dubio Notæ *Didymi Alexandrini*, Scriptoris Seculi IV. ex cujus innumeris scriptis perpauca opuscula ætatem tulerunt, ut proinde fragmentis eorum tanto magis tribuendum videatur. Lege huc eruditissimi *Jo. Alberti Fabricii* nostri Bibliothecam Græcam Volum. VIII. p. 351. sqq. In Acta eum scripsisse nusquam video memorari. Ex sequentibus tamen locis nonnullis verisimile id a nobis, si non certum, reddetur.

σον δυνάμενον τῷ· b) ἀπὸ πολλῶν. Μᾶλλον δέ τις βιαιότερον ἐπιχειρήσει, λέγων, ἐπὶ τοὺς εὐλαβεῖς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας Ἱερουσαλὴμ, φησι· τὸ ἀπὸ παντὸς ἔθνους δηλοῖ τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ ὄντων, οἷον λόγου χάριν ἔστωσαν c) τὰ πάντα ἔθνη ἑβδομήκοντα. d) Ἀπὸ τούτων τῶν ἑβδομήκοντά τινα ἔθνη ἐτύγχανον ἐν Ἱερουσαλὴμ, φέρε ἀπὸ τούτων εἴκοσιν οἱ ὄντες εὐλαβεῖς Ἰουδαῖοι ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἐλάλουν τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ. e) ὡς τὸ ἀπὸ παντὸς ἔθνους, μὴ καθάπαξ εἰρῆσθαι,

ut idem scilicet valeant, quod dixeris; *ex multis gentibus.* Alius efficacius forte dixerit, sermonem hic esse de Judæis piis, Hierosolyma habitantibus, ut indicentur homines Hierosolymis ex quacunque gente versantes. Sic v. c. ponamus gentes in universum omnes esse septuaginta. Ex istis septuaginta, erant nonnullæ gentes Hierosolymis, v. c. viginti earum, ex quibus pii Judæi, Hierosolymis tunc versantes, magnalia Dei prædicabant. Itaque

ἀλλὰ

b) τῷ] ita scripsi pro τὸ, sensu, ut puto, postulante.

c) ἔστωσαν] in MS. legebam: ἤτωσαν.

d) ἑβδομήκοντα] Tot enim numero gentes statuunt imprimis Judæi, &, qui eos imitantur, Christiani nonnulli, ad Noachi scilicet nepotes totidem, vel septuaginta filios Israëlis, qui Ægyptum ingressi sunt, provocantes. Vide inprimis *Jo. Buxtorfii* Dissert. de Confusione Lingvarum p. 78. sq.

e) ἐλάλουν τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ] Hæc quidem in textu Apostolico non ad τοὺς εὐλαβεῖς Ἰουδαίους, sed ad Apostolos, quos illi loquentes audiebant, referuntur.

ἀλλὰ τοῦ ὄντος ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ. Ἐὰν δὲ ἔθνη εἴκοσιν ὑποθώμεθα ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ εἶναι, μὴ νομιζέτω τις, ἐξ ὁλοκλήρου τὰ εἴκοσι ἔθνη εἶναι ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ, ἀλλ' ἀπὸ τούτων τινὰς ἀνθρώπους. Συμφώνως τούτοις f) νοῆσαι σπουδαστέον καὶ τὴν προφητείαν τοῦ Ἰωὴλ g) τὴν ἐκ προσώπου τοῦ Θεοῦ λέγουσαν· Ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, ἀλλὰ τὴν παρεσκευασμένην δέξασθαι τὸ πνεῦμα, δίδοσθαι αὐτὸ ῥητέον.

voces: *ex omni gente*, non ſimpliciter & ſtricte accipiendæ ſunt, ſed de iis tantum, quæ fuerint Hieroſolymis. Dum vero viginti gentes Hieroſolymis fuiſſe ſupponimus, nemo putet, viginti illas integras fuiſſe ibidem, ſed de nonnullis earum hominibus id interpretetur. Atque his convenienter intelligi quoque debet Prophetia Joëlis, ſub Dei perſona ita prolatum: *effundam de Spiritu meo ſuper omnem carnem*, ubi caro de illis intelligenda eſt, qui præparati erant ad recipiendum Spiritum, qui dabatur.

ς. ιζ. Ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

Ὅταν οἱ φοροῦντες τὴν

Verſ. 17. Effundam de Spiritu meo.

EJUSDEM.

Quando illi, qui ima-

 gi-

f) τούτοις] Sic ſcripſi pro τούτους.

g) Ἰωὴλ] II. 28.

εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου, h) τοῦ φωτὸς τοῦ ἀληθινοῦ μετειληφότες λέγουσιν· ἐσημειώθη ἐφ' ἡμᾶς τὸ φῶς τοῦ προσώπου σοῦ Κύριε. i) Δίδοται δὲ καὶ ἐπὶ γῆς τέρατα, πάντων ἐθνῶν ἀναχωρούντων τῶν πατρῴων ἐθῶν τε καὶ θεῶν, ἐπὶ τῷ δέξασθαι τὴν ἔκχυσιν τοῦ πνεύματος· καὶ κατὰ τὸ πνεῦμα θεῖα χαρίσματα τοῖς ἐπὶ γῆς ἀνθρώποις εἶναι τὰ τέρατα.

ginem cœlestis præferunt, & lucis veræ redditi sunt participes, dicent: *signata super nobis est lux faciei tuæ, o Domine.* Edita vero sunt etiam in terris miracula, quando gentes omnes a patriis moribus & Diis recesserunt, recipientes effusionem Spiritus Sancti, ex quo fit, ut divina secundum Spiritum dona hominibus, in terra viventibus, miraculorum loco haberi debeant.

ϛ. κά. Καὶ ἔσται, Πᾶς ὃς ἐὰν ἐπικαλέσηται. κ.τ.λ.

Ως ἀληθεύεται τό· k) Πᾶς ὁ αἰτῶν λαμβάνει, μὴ ἀριθμουμένων εἰς πάντας τοὺς αἰτουμένους τῶν κακῶς αἰτούντων. Ο γὰρ κακῶς αἰτῶν οὐκ αἰτεῖται. Ουτως ἀληθές ἐστι τό. Πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσηται

Vers. 21. *Et erit: Quicunque invocaverit* &c.

Itaque vera sunt illa Christi verba: *Omnis, qui petit, accipit* modo ne inter omnes illos numerentur, qui male orant. Qui enim male orat, non orat. Hoc sensu verum est illud:

τὸ

h) τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου] 1. Cor. XV. 49.

i) *Psalm.* IV. 7.

k) *Matth.* VII. 8.

τὸ ὄνομα Κυρίου, σωθήσεται, οὐ συμπεριλαμβανομένων τῶν ἄνευ τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς, λεγόντων τὸν Ἰησοῦν Κύριον, καὶ διὰ τοῦτο δοκούντων ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ ἑτέρως οὐ ταυτὸν τὸ ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα Κυρίου, καὶ λέγειν αὐτό. Ὁ μὲν γὰρ εὐχόμενος καὶ τυχεῖν τινος ἀγαθοῦ βουλόμενος ἐπικαλεῖται, ᾧ ἀκολούθως γίνεται σωτηρία· ὁ δὲ προσποιούμενος εἶναι δοῦλος, λέγει· Κύριε, Κύριε, τῷ Ἰησοῦ, οὐ πράττων τὰ δούλου. Ὅθεν πρὸς τοὺς τοιούτους φησί. Τί με λέγετε, Κύριε, Κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε, ἃ λ έ γ ω. Παραπλησίως ἐκδέξῃ τό· Πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα Κυρίου, σωθήσεται, τῷ· οὐδεὶς λέγει Κύριον Ἰησοῦν, εἰ μὴ ἐν Πνεύματι ἁ-

Quicunque invocaverit nomen Domini, salvus erit; modo ne hic intelligantur illi, qui, voluntatem Patris non facientes, Jesum dicunt Dominum, & propterea nomen ejus invocare sibi videntur. Interim nec unum est idemque, invocare nomen Domini, & pronunciare illud. Qui enim precatur, & bono aliquo frui cupit, invocat, cui & consequenter auxilium praestatur. Qui vero simulat se esse servum, Christum compellat: *Domine, Domine;* non autem facit quae servi sunt. Ad illos itaque ait: *Quid mihi dicitis: Domine, Domine; nec facitis, quae praecipio?* Illud itaque quod dicitur: *Quicunque invocaverit nomen Domini, ser-*

A 3 γίῳ.

1) *Luc.* VI, 6. ubi tamen pro λέγετε exstat καλεῖτε.

γίῳ. m) κύριον τοῦ καὶ ἔργῳ καὶ διαθέσει δουλεύοντος αὐτῷ, ἀλλ' οὐ μόνον ψιλῇ προφορᾷ λέγοντος τὸν Ἰησοῦν Κύριον.

vabitur, accipies convenienter isti: Nemo dicit Jesum Dominum, nisi in Spiritu Sancto h. e. Dominum suum, qui & opere & habitu serviat illi, neque nuda nominis pronunciatione Jesum Dominum appellet.

Στ. κβ'. Ἄνδρα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποδεδειγμένον.

Εἰ καὶ μανέντες ἀπὸ Ἀρτεμᾶ, n) οἷς ἠκολούθησαν καὶ οἱ ἀπὸ Σαμοσάτων, o) οἴονταί ψιλὸν ἄνθρωπον τὸν Ἰησοῦν διὰ τὴν προκειμένην λέξιν, ἴστωσαν, ὅτι τοῦ θεοῦ υἱὸς, θεὸς λόγος ὤν, ἄνθρωπος γέγονε,

Vers. 22. *Virum a Deo demonstratum.*

Quod si illi, qui delira *Artemæ* dogmata sectantur, cumque iis *Samosateniani*, Jesum pro nudo homine ex verbis hic propositis reputant; sciant, Dei filium, qui est Deus verbum, hominem factum esse,

δεζά-

m) *Cor.* XII. 3.

n) Ἀρτεμᾶ] Eum veteres nunc Ἀρτέμονα, nunc Ἀρτεμᾶν appellant. Vide B. *Ittigium* de Hæresiarchis p. 261.

o) οἱ ἀπὸ Σαμοσάτων] i. e. discipuli *Pauli Samosateni*, quem Artemonis hæresin amplius ornasse veteres tradunt. Similiter Græci dicunt οἱ ἀπὸ φιλοσόφων, οἱ ἀπὸ Πυθαγόρου, οἱ ἀπὸ Ὀρφέως. Vide *Apollonii* epist. XVI.

δεξάμενος δούλου μορφὴν, ὡς εἶναι τὸν ἐπιδημήσαντα p) Χριστὸν ἄνθρωπον ἅμα καὶ Θεόν· ὥσπερ οὖν ὅταν ὁ Χριστὸς λέγηται Θεοῦ δύναμις καὶ Θεοῦ q) σοφία, περὶ τῆς θεότητος, ἀλλ' οὐ περὶ τοῦ ἀνθρωπείου αὐτὸ ἐκλαμβάνομεν· οὕτε πάλιν, ἐὰν λέγηται Χριστὸς τεθνᾶναι καὶ τετάφθαι κατὰ τὰς γραφὰς, r) περὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ, οὐχὶ δὲ περὶ τῆς θεότητος ἐκδεχόμεθα· Καὶ ἄλλα γε μυρία τοιαῦτα ἐν ταῖς γραφαῖς εὑρεῖν, ὅθεν ἐὰν ἄνδρα λέγῃ Ἰησοῦν ἀποδεδειγμένον ἀπὸ Θεοῦ σημείοις καὶ τέρασιν, ἀκολούθως αὐτὸ νοοῦμεν τῷ· s) Νῦν με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι ἄνθρωπον, ὅς

suscepta servi forma, ut proinde Christus inter homines versans, Deus pariter sit & homo. Sicut igitur, ubi Christus Dei potentia & sapientia vocatur, de divinitate ejus, non vero humanitate, id accipimus: sic vicissim, quando Christus secundum Scripturas mortuus & sepultus dicitur, de corpore ejus, non vero de divinitate interpretamur. Et hujusmodi permulta in Scripturis invenire datur. Itaque & ubi (Scriptura) Jesum vocat Virum a Deo signis & prodigiis demonstratum, id intelligimus convenienter illi, quod dicitur:

p) ἐπιδημήσαντα] Voces ἐπιδημεῖν & ἐπιδημία de Christi in carnem adventu, ejusque inter homines conversatione a Scriptoribus Ecclesiasticis adhiberi constat. Lege *Suiceri* Thesaurum Tom. I. p. 1163.

q) 1. *Corinth.* I. 24.

r) 1. *Corinth.* XV. 3. 4.

s) *Joh.* VIII. 40.

τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα. Καὶ τῷ· t) ἄνθρωπος ἐν πληγῇ ὢν καὶ εἰδὼς φέρειν μαλακίαν. Καὶ γὰρ ἀκούοντες αὐτοῦ τοῦ ἀνδρὸς, τοῦ ἀποδεδειγμένου ἀπὸ τοῦ Θεοῦ λέγοντος· u) Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκε. Καί· x) ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· Καί y) ἐγὼ ἐν τῷ Πατρὶ, καὶ ὁ Πατὴρ ἐν ἐμοί· οὐκ ἠλίθιοί ἐσμεν, ὡς περὶ ψιλοῦ ἀνθρώπου ταῦτα λελέχθαι νομίζειν. Εἰπάτωσαν δὲ ἡμῖν οἱ τῆς γνώμης ταύτης, πῶς ἀκούουσιν· z) Οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰ μὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· καὶ τό· a) ἐὰν θεωρῆτε

Jam vero me interficere studetis, hominem, qui veritatem vobis dixi. Nec minus illi, quando dicitur: *homo plagis subjectus, & infirmitatem ferre gnarus.* Quando enim ipsum illum Virum, a Deo demonstratum, audimus dicentem: *Ita enim Deus amavit mundum, ut filium suum unigenitum daret:* item: *ego sum lux mundi:* nec non: *ego in Patre, & Pater in me;* non tam insipientes sumus, ut de nudo homine ista quidem dici opinemur. Illi itaque, qui sic sentiunt, dicant nobis, quomodo accipiant verba hæc: *Nemo ascendit in cœlum, nisi qui*

τὸν

t) τῷ] ita scribendum putavi pro τὸ. Referri enim hoc debet ad proxime antecedens; ἀκολούθως - τῷ.

u) *Joh.* III. 16.

x) *Joh.* VIII. 12.

y) *Joh.* XIV. 10.

z) *Joh.* III. 13.

a) *Joh.* VI. 62.

τὸν ὑιὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα, ὅπου ἦν τὸ πρότερον. Ου γάρ τι τούτων νοῆσαι εὐσεβῶς δυνήσονται, ἀρνούμενοι τὴν θεότητα τοῦ Ιησοῦ. Πῶς ὁ ἐκ τῆς Μαρίας, ὃν ὑπονοοῦσι ψιλὸν ἄνθρωπον εἶναι, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκεν, καὶ ἀναβαίνει, ὅπου ἦν τὸ πρότερον; οὐχ ἕξουσιν εἰπεῖν. Ελεγκτέον ἐκ τῆς προκειμένης λέξεως καὶ τοὺς οἰομένους σάρκα μόνον γεγενῆσθαι τὸν Σωτῆρα. Ου γὰρ κατὰ μόνης σαρκὸς, οἰκείως λεχθήσεται ἡ ἀνὴρ Φωνή.

ex cœlo descendit, filius hominis. Quomodo item illa: *ubi videritis filium hominis ascendentem eo, ubi prius erat?* Neque enim quidquam horum pie intelligere possunt, si divinitatem Jesu negent. Quomodo enim Mariæ filius, quem pro nudo homine habent, ex cœlo descendat, quomodo ascendat idem, ubi prius erat? dicere non habent. Ex eodem hoc dicto proposito illi quoque confutandi sunt, qui nudam carnem Salvatorem fuisse censent. De nuda carne vox *ἀνὴρ* (Vir) usurpari certe convenienter non potest.

Στ. κέ. Ότι ἐκ δεξιῶν μου ἐστιν κ. τ. λ.

Οἱ μὴ ἔχοντες περὶ Θεοῦ ἐννοίας διηρθρωμένας, τοπικῶς ἐκλαμβάνουσι τὸ ἐκ δεξιῶν εἶναι τοῦ Πατρὸς

Vers. 25. *Quia à dextris meis est &c.*

Qui sobrias & justas de Deo sententias non fovent, sessionem filii à dextris Patris locali-

τὸν ὑιὸν, διὰ τὸ b) Κάθȣ ἐκ δεξιῶν μȣ, ἢ κεκαθικέναι τ̃ Σωτῆρα μ̃ ἀνάληψιν ἐκ δεξιῶν τῆς μεγαλωσύνης. c) οἷς δυνατόν τι εἰπεῖν. Ει γὰρ ἐκ δεξιῶν τȣ̃ Πατρὸς ὁ ὑιὸς τοπικῶς, ὡς οἴονται, ἀδύνατον, ἐκ δεξιῶν τȣ̃ ὑιȣ̃ τὸν Πατέρα εἶναι καὶ αὐτὸ τȣ̃το τὸ συμβαινόμενον. Αλλὰ λέγει ὁ ὑιὸς. d) προωρώμην τὸν Κύριον ἐκ δεξιῶν μȣ· ὅθεν ἑτέρως ἢ κατὰ τόπον ἐκληπτέον τὸν ὑιὸν δεξιὸν τȣ̃ Πατρὸς, καὶ τὸν Πατέρα τȣ̃ ὑιȣ̃. Οὕτως τό· e) ἐγὼ ἐν τῷ Πατρὶ, καὶ ὁ Πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν. Ετι δὲ f) καὶ ἡ σάρξ μȣ κατασκηνώσει ἐπ᾽ ἐλπίδι. Επεὶ Ιησȣ̃ς, καθὸ ἀνεδέξατο θάνατον, ἀπέθετο, ἣν καὶ οἰκονομίαν ἔλαβε σάρ-

ter accipiunt, ideo quod dicitur: *Sede a dextris meis*; vel quod Christum Salvatorem post ascensionem *a dextris majestatis sedisse* narratur. Sed illis hæc responderi possunt. Si, quod illi putant, filius à dextris Patris est localiter, non potest eodem modo Pater esse a dextris filii. Jam vero ait Filius: *prævidebam Dominum a dextris meis.* Itaque alio modo, quam locali, statuendum est, Christum esse a dextris Patris, aut Patrem à dextris filii. Eodem modo capiendum est illud: ego sum in Patre, & Pater est in me. Et illud quoque: *& caro mea habitabit in spe.* Jesus enim, in

b) *Psalm.* CX. 1.
c) *Hebr.* I. 3.
d) *Psalm.* XV. 8.
e) *Joh.* XIV. 10.
f) *Psalm.* XVI. 9.

σάρκα, ἐπὶ τῷ πάλιν g) ἀναστῆσαι αὐτὴν ἀπὸ τοῦ θανάτου τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ· εἰκότως τὴν σάρκα ταύτην οὖσαν ἑαυτοῦ, ἐπ᾽ ἐλπίδι κατεσκηνωκέναι φησὶ, διὰ τὴν προσδοκίαν τῆς ἀναστάσεως. Εἰ δέ τις ἐκ προσώπου Δαβὶδ εἰρῆσθαι αὐτὸ ἐκλαμβάνει, παυσάσθω κατατρέχων τῆς περὶ ἀναστάσεως δόξης τῶν ἁπλουστέρων. Εἰ γὰρ καὶ μὴ οἷοί τέ εἰσιν παριστᾶσθαι, ὃ φρονοῦσιν, ἀλλ᾽ οὖν εὐσεβῶς διάκεινται, φάσκοντες τὴν σάρκα ἀνίστασθαι ἐπὶ τὸ εἶναι ἄφθαρτον καὶ πνευματικὸν σῶμα. Ὡς γὰρ ὁ ἐγειρόμενος νεκρὸς μετὰ ἀνάστασιν ζῶν καὶ οὐ νεκρός ἐστιν· οὕτως ἡ ἐγειρομένη σὰρξ μετὰ τὴν ἔγερσιν

quantum mortem subiit, carnem, quam salutis nostræ causa assumserat, deposuit, ut eam tertia die ex morte resuscitaret. Hic carnem suam in spe ait habitasse, procul dubio ob speratam ejus resurrectionem. Si quis vero id omne, tanquam sub persona Davidis, dici opinetur, is desinat se sententiæ cordatiorum de resurrectione opponere. Quamvis enim hi quidem demonstrare ad oculum non possint, quod credunt, pie tamen agunt, dicentes, carnem resurrexisse, ut spirituale & incorruptibile corpus evaderet. Sicut enim mortuus resurgens post resurrectionem vivit, nec amplius mortuus est; ita caro resuscitata post resurrectionem spiritua-

g) πάλιν] in MS. erat πάλαι.

γερσιν πνευματικὸν καὶ ἄφθαρτον σῶμά ἐστιν.

le est & incorruptibile corpus.

Στ. λα΄. Οὐδὲ ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν.

Verſ. 31. *Neque caro ejus vidit corruptionem.*

Τὸ μὴ ἰδεῖν τὴν σάρκα Ἰησοῦ διαφθορὰν, δηλοῖ, οὐ, τὸ μὴ τεθνάναι. Τέθνηκε γὰρ, καὶ ἐν μνήματι ἐτέθη, ἀλλὰ τὸ μὴ διαλελύσθαι. Τρίτῃ γὰρ ἡμέρᾳ ἀνέστη. Ἔπρεπε γὰρ οὕτω τὴν ἀνάστασιν γενέσθαι. Εἰ γὰρ ἦν ἡ σὰρξ αὐτοῦ διαλυθεῖσα κατὰ τοὺς νεκροὺς, δισταγμὸν ἔφερεν ἀναστὰς, ἀμφιβαλλομένου, εἰ αὐτὸ εἴη τὸ τοῦ Ἰησοῦ σῶμα τὸ ἀναστάν. Ἠκολούθει δὲ καὶ τὸ μὴ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ἀλλὰ ἔτι μετ' ἐκείνην, τὴν ἀνάστασιν γεγονέναι. Ὅπως οὖν πᾶς περιελκυσμὸς λυθῇ, καὶ τριήμερος ἀνέστη ἀδιάφθορος ἔτι

Carnem Jeſu corruptionem non vidiſſe, non idem eſt, atque non eſſe mortuam: Mortua enim eſt, & in ſepulchrum repoſita; ſed idem potius eſt, quod: *non corrumpi.* Tertia enim die reſurrexit. Ita enim fas erat, fieri reſurrectionem. Si enim caro ejus ad mortuorum exemplum corrupta fuiſſet, poſt reſurrectionem præbuiſſet occaſionem dubitandi, num idem eſſet Jeſu corpus poſt reſurrectionem. Præterea vero hinc etiam conſequeretur, non tertia die, ſed poſt eam factam eſſe reſurrectionem. Ut igitur omnis hæſitatio præſcinderetur, poſt tri-

οὖσα,

οὖσα, καὶ ἐν μνήματι καινῷ, h) ἔνθα οὐδεὶς πρότερον τέθειτο, ἐτάφη, ἵνα μὴ ὑποληφθῇ i) ἕτερος ἀνθ' ἑτέρου ἐγηγέρθαι.

duum, ſine facta corruptione, reſurrexit, & in ſepulchrum novum, in quo nullus antea reconditus erat, depoſitus fuit, ne alius loco ejus reſurrexiſſe crederetur.

Στ. λή. Καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν.

Τοῦ Σωτῆρος προστάξαντος τοὺς τετελειωμένους k) βαπτίζεσθαι εἰς ὄνομα Πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος, οὐ φρονίμως τινὲς ἐντυγχάνοντες τοῖς γεγραμμένοις, ἀκούοντες τῆς προτροπῆς Πέτρου παραινοῦντος βαπτισθῆναι ἕκαστον ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ, οἱον-

Verſ. 38. *Et baptizetur quisque veſtrum.*

Cum Salvator præcipiat, ut initiati baptizentur in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti, nonnulli, in Scripturam imprudenter graſſantes, Petrumque audientes adhortari, ut unusquisque in nomine Chriſti baptizetur, unam compellationem trinæ iſti

h) *Matth.* XXVII. 6. unde pro κενῷ, quod erat in MS. ſcripſi καινῷ.

i) ὑποληφθῇ] Sic ſcripſi pro ὑπολειφθῇ.

k) τοὺς τελειωθέντας] Verbum τελειόω alias frequenter a Doctoribus Eccleſiæ de baptismo uſurpatur: hic vero potius de illis videtur animi debere, qui doctrina Chriſtiana ſatis ſunt inſtructi.

οἴονται l) ἰσοδυνάμον τὴν μίαν ταῖς τρισὶ προσηγορίαις, τοῦ Σαβελλίου m) τρωθέντες γνώμῃ. Ἡ μέντοι γε ἐκκλησία ἀδιαίρετον καὶ ἀσχιστον νοοῦσα τὴν Τριάδα, τίθεται τὸν Πατέρα υἱοῦ, καὶ τὸν υἱὸν Πατρὸς εἶναι, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα Πατρὸς καὶ υἱοῦ τυγχάνειν. ὡς διὰ ἕνωσιν ταύτην τὸν βαπτιζόμενον εἰς ὄνομα Χριστοῦ κατὰ τὴν Τριάδα βαπτίζεσθαι, οὐκ ἀπομεριζομένου τοῦ Θεοῦ περιγραφαῖς καὶ διαστάσεσι Πατρὸς καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

æquivalere crediderunt, Sabellii ſcilicet hæreſi affecti. Eccleſia vero, SS. Trinitatem indiviſibilem & inſeparabilem credens, Patrem Filii, & Filium Patris, Spiritum autem Sanctum & Patris & Filii eſſe affirmat. Qua unione fit, ut, qui baptizatur in nomen Christi, in Trinitatem baptizetur, nec Dei eſſentia circumſcriptione & diſtinctione nominum Patris & Filii ſeparetur.

KE-

l) *οἴονται*] Sic ſcripſi pro *οἷον τὴν*, quod erat in MS. Contextus enim alioquin mutilus eſt. Nec articulus *τὴν* locum hic commode tuetur.

m) Σαβελλίου] Is enim unam SS. Trinitatis perſonam, ſed tribus diverſis nominibus inſignitam, quorum proinde eadem eſſet & notio & poteſtas, aſſeverare auſus eſt. Deum Trinum ajebat eſſe *ἓν πρᾶγμα πολυώνυμον*. Vide *Baſilii* M. Epiſt. 64. Ideo Sabelliani *Unionitæ* vocantur in Apotheoſi *Prudentii*, & *υἱοπάτορες* ab aliis. Vide *Coteleriu*m ad Tom. I. Monumentorum Eccleſ. Græc. p. 777.

ΚΕΦΑΛ. Γ. ϛ. κ'.

Ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως.

Ὁ προσέχων τῇ ἀναγνώσει, πολλὰ εἴδη τῆς προφητείας εὕρῃ, δηλούμενα ἐν ταῖς γραφαῖς, ὧν ἐστιν ἡ τῶν μελλόντων προαναφώνησις. Τούτῳ τῷ εἴδει τῆς προφητείας κοσμηθέντες θεόθεν ἄνδρες τινὲς προεθέσπισαν τὴν ἐπιδημίαν n) τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὰ πάθη, ἃ ὑπὲρ ἀνθρώπων ἔμελλεν ἀναδέξασθαι. Τὰς περὶ τούτων προφητείας, ἐκβεβηκυίας ἐν τῷ σταυρωθῆναι τὸν Κύριον, ἐπλήρωσεν ὁ Θεὸς, ὅθεν ἐὰν γράφηται ἐντεῦθεν, πάντων τῶν Προφητῶν πεπληρῶσθαι τοὺς λόγους τοῦ Σωτῆρος παθόντος, οὐ καθάπαξ πάντας τοὺς Προφήτας, ἀλλὰ πάντας τοὺς προαναφωνήσαντας τοῦ Χριστοῦ παθήματα.

CAP. III. v. 20.

Ut veniant tempora refocillationis.

Qui lectioni ſtudet, multa prophetiæ genera invenerit, in Scripturis revelata, inter quæ etiam eſt prænunciatio futurorum. Hoc prophetiæ genere homines nonnulli divinitus inſtructi nativitatem Chriſti prædixerunt, nec minus paſſionem, quam pro hominibus ſuſcepturus erat. Hæc de iſtis rebus vaticinia, quæ, Chriſto crucifixo, evenerunt, implevit Deus. Quando itaque hic ſcribitur, Prophetarum omnium ſermones, Chriſto paſſo, impletos eſſe, non omnes Prophetas ſimpliciter, ſed eos tantum, qui Chriſti paſſionem prædixerunt, intelligere oportet.

Στ.

n) ἐπιδημίαν] Vide ſupra not. p.

Στ. κά. Ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως.

Ἑπόμενός τις τῇ συνηθείᾳ τῆς γραφῆς τὰ ἄχρι καὶ τέως ἐκλήψεται οὐ πάντως χρονικὰς περιγραφὰς σημαίνοντα, ὡς ἑτέρου τινὸς συμβαίνοντος παρὰ τὸ πρότερον, μετὰ τὴν χρονικὴν περιγραφήν. Τὸ γὰρ ὑπὸ Θεοῦ λεγόμενον πρός τινας· o) Ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς ὑμῶν, καὶ ἕως ἂν καταγηράσητε, ἐγώ εἰμι, οὐ δηλοῖ, ὅτι μετὰ τὸ γηράσαι τούς, πρὸς οὓς ὁ λόγος, οὐκέτι Θεός ἐστι· ἀθάνατος γὰρ καὶ αἴδιος ὑπάρχει. Τούτῳ μυρία συνᾴδει τῷ αὐτῷ τρόπῳ φερόμενα ἐν τῇ θείᾳ παιδεύσει ἃς αὐτῷ τίς ἐκλέξασθαι δύναται; Εἰ τοίνυν οὕτως ἡ προκειμένη φωνὴ λέγει, δεῖν δέξασθαι τὸν οὐρανὸν τὸν Κύριον ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως κ. τ. λ. ἡγητέον, ὡς ὁ Χριστὸς ἀ-

o) Jes. XLVI. 4.

Vers. 21. *Usque ad tempora restitutionis.*

Qui morem Scripturæ tenuerit, voces *donec* & *tunc* non stricte, tanquam tempus circumscribentes, accipiet, eo sensu, quasi illo præterlapso aliud quid & à priori diversum accidere deberet. Quod enim à Deo dictum est ad quosdam: *Ego sum Deus vester, donec consenueritis, idem ero*; id quidem non infert, quod, ubi consenuerint, illorum Deus non amplius futurus sit: immortalis enim & æternus est. Cum his concordant innumera, quæ eodem modo in divina doctrina traduntur, quibus enumerandis quis suffecerit? Quando itaque præsens dictum ait, *cœlum recipere debere Dominum usque ad tempora restitutio-*

ναλη-

καληφθεὶς εἰς ἐρανὲς μένει ἐκεῖ ἕως τῆς τȣ͂ κόσμȣ συντελείας, ἐλευσόμενος τότε μετὰ δυνάμεως ἀποκαταςάντων πάντων λοιπὸν, ὧν προεθέσπισαν οἱ Προφῆται· ἤτοι, ὅταν τὸ θέλημα ἐνςῇ, καὶ παύσηται τὰ αἰσθητὰ, τότε ὁ Χριςὸς ἔςαι τῶν ἐρανῶν ὑψηλότερος, ἐ μὲν ἐν ἐρανῷ καταςαθεὶς, ἀλλ' ὑπὲρ ἐρανὸν, εἰς ἣν δόξαν εἶχε παρὰ τῷ Πατρὶ, πρὸ τȣ͂ τὸν κόσμον εἶναι· p) Ὑπεράνω ἐν γεγονὼς πάσης ὁρωμένης κτίσεως, τέλος ἐπιτίθησι τῷ q) εἶναι ἐν ἐρανῷ.

nis &c. existimandum est, Christum, in cœlos receptum, ibi manere, usque ad consummationem mundi, & venturum tunc cum potestate, restitutis cetera omnibus, quæ prædixerint Prophetæ. Vel ita quoque hæc capienda sunt, quod, ubi finis imminuerit, & res sensibiles defecerint, Christus cœlis omnibus superior sit futurus, non quidem, tanquam in cœlo, sed tanquam supra cœlum constitutus, in ea gloria, quam ante mundum creatum apud Patrem habuit. Super omnem igitur creaturam visibilem elevatus finem imponit eo, quod in cœlo est.

Στ. κγ'. Εςαι δὲ, πᾶσα ψυχὴ, κ. τ. λ.

Ἐπειδὴ ἀθάνατός ἐστιν ἡ

Vers. 23. *Fiet vero, ut omnis anima* &c.

Quia anima immor-

p) *Joh.* XVII. 5.

q) τῷ] MS. habet τὸ, quod huc non quadrat.

ἡ ψυχὴ, ἐξολόθρευσιν αὐτῆς νοοῦμεν, τῷ ἔξω γενέσθαι τῶν ἀγαθῶν, ὧν ἤμελλεν ἀπολαύειν, εἴγε θεοσεβῶς ἐπολιτεύσατο.

talis est, perditio ejus existimanda est, si illis bonis excidat, quibus fruitura erat, si quidem piam vitam egisset.

ΚΕΦ. Δ. ς. ιβ.

Καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία.

Τῆς σωτηρίας βεβαιουμένης μετουσίᾳ τῆς Τριάδος, ὁ Χριστὸν τὸν ἐπιδημήσαντα προσηκάμενος, πιστεύσας δὲ ἐν τῷ ὀνόματι σώζεται, δοθέντος r) ἐν τῇ ὑπ' οὐρανὸν s) τοῦ τοῦ υἱοῦ προσηγορίας, ἀπὸ τοῦ τῆς ἐπιδημίας χρόνου, ἐν ᾗ ὁ πιστεύων μεθέξει διὰ τοῦ υἱοῦ, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀπο-

CAP. IV. v. 12.

Neque est in ullo alio salus.

Cum salus nostra in æquali Trinitatis essentia fundata sit, sequitur, eum salvari, qui Christũ pro nobis natum amplectatur, & in nomen ejus credat, quod datum est in terra sub appellatione filii, inde a tempore nativitatis, in qua, qui credit, fruitur, per Filium Patre, & Spiritu Sancto, tanquam misso Pracleto. Unde qui sal-

στα-

r) δοθέντος] Legendum videtur δοθείσης, ut referri possit ad vocem προσηγορίας.

s) ἐν τῇ ὑπ' οὐρανὸν] scilicet γῇ, vel χώρᾳ. Ita *terram* frequenter appellant οἱ LXX. & eorum exemplo Scriptores Ecclesiastici. Vide, quæ scripsi nuper ad *Theophili Antiocheni* lib. I. §. 17. p. 54.

σαλέντος Παρακλήτου. ὅθεν ὁ σωζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Σωτῆρος, ἐκ τῆς Τριάδος ἔχει τὴν σωτηρίαν.

vatur in nomine Salvatoris, idem ex SS. Trinitate salutem nanciscitur.

Στ. κδ'. Δέσποτα, σὺ ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

Verſ. 24. *Domine, tu es Deus, qui facit cœlum & terram.*

Πολλοὶ τῶν ἀπὸ αἱρέσεων t) διαιροῦσι τὴν θεότητα, λέγοντες, ἄλλον εἶναι Θεὸν τὸν κοσμοποιὸν, καὶ ἄλλον τὸν Πατέρα τοῦ Χριστοῦ, ὅθεν καὶ τὴν γραφὴν διαιρήσαντες τὴν μὲν παλαιὰν διαθήκην τοῦ κοσμοποιοῦ, τὴν δὲ καινὴν τοῦ Πατρὸς Χριστοῦ λέγουσιν εἶναι· Επομένως δὲ τῇ δυσσεβεῖ γνώμῃ αὐτῶν ἀπεναντίους ἔχειν λέγουσι πρὸς ἑαυτοὺς τοὺς θεοὺς τούτους καὶ τὰς γρα-

Multi hæretici divinitatem dividunt, dicentes, alium eſſe Deum, mundi conditorem, alium vero, qui Pater eſt Chriſti, unde & iidem ; Scripturam diſtinguentes, vetus quidem Teſtamentum a conditore mundi, Novum autem a Patre Chriſti profectum eſſe ajunt. Atque hos Deos convenienter impiæ huic ſententiæ, dicunt

t) Πολλοὶ τῶν ἀπὸ αἱρέσεων] Manichæos hic ſpeciatim innui manifeſtum eſt. Contra hos quoque *Didymus* ſingularem librum ſcripſit, qui ex parte Latine legitur in variis Bibliothecarum Patrum editionibus, Græce autem a *Franc. Combefiſio* Parti II. Auctarii Noviſſimi p. 21. ſqq. inſertus eſt. Sed in eo quidem libelli fragmento fruſtra hæc quæres.

φὰς αὐτῶν, ὡς τοὺς προσφεύγοντας τῷ Κυρίῳ ἐχθροὺς εἶναι τοῦ κοσμοποιοῦ, καὶ βελτίονας αὐτοῦ τυγχάνειν· ὡς αὖ οἱ τοῦ κοσμοποιοῦ ἄνθρωποι, διαβεβλημένοι εἰσὶ πρὸς τὸν Χριστὸν, καὶ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ. Ἐλέγχει δὲ τὴν ἀσέβειαν αὐτῶν ἡ ἐγκειμένη γραφὴ, u) εἰσάγουσα τοὺς Ἀποστόλους μετὰ τὸ ἀπολυθῆναι τῆς ἐπιβουλῆς τῆς πρὸς τῶν Ἀρχιερέων καὶ Πρεσβυτέρων, ἐλθόντας πρὸς τοὺς ἰδίους, τουτέστι τοὺς τὴν αὐτὴν πίστιν ἔχοντας, ἅμα ἐκείνοις καὶ πᾶσιν ὕμνον χαριστήριον ἀναπέμψαι τῷ ποιητῇ οὐρανοῦ καὶ γῆς μετὰ τοῦ μνημονεῦσαι, ὡς καὶ διὰ τοῦ στόματος Δαβὶδ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι εἰκότως τὸν δεύτερον ψαλμὸν, οὗ

ſibi invicem eſſe adverſos, ſicut & Scripturas eorum, ita ut, qui Domino adhæreant, Conditori mundi adverſentur, eoque meliores ſint; ſicut viciſſim, ſectatores creatoris mundi de Chriſto & doctrina ejus peſſime ſentiant. Præſens vero Scripturæ locus impietatem eorum redarguit, quippe qui Apoſtolos, ab inſidiis Summorum Sacerdotum & Presbyterorum liberatos, & ad ſuos, h. e. eos, qui eandem cum ipſis fidem profitebantur, reverſos, repræſentat nobis, una cum ipſis omnibus hymnum euchariſticum canentes conditori cœli & terræ, ac præterea commemoran-

ῃ

u) ἐγκειμένη γραφὴ] Ex his verbis patere videtur, *Didymum* in Acta ſigillatim ſcripſiſſe, quia in locum hunc quaſi ex profeſſo commentatur. Simili phraſi & infra utitur. Conf. ad. c. VII. 22. 38. & 54. inprimis vero ad VIII. 2.

ἡ ἀρχή· Ινα τί ἐφρύαξαν ἔθνη κ. τ. λ. Διὰ γὰρ πάντων τούτων παρίσταται, ὡς αὐτὸς εἴη Θεὸς κοσμοποιὸς, καὶ Πατὴρ τοῦ Σωτῆρος ὑπάρχων, καὶ ὅτι δέδονται παρ' αὐτοῦ ἀμφότεραι διαθῆκαι.

tes, Psalmum II. tanquam ab eo per os Davidis in Spiritu Sancto pronunciatum, cujus hoc est initium: *Quare fremuerunt gentes* &c. His enim omnibus indicatur, quod idem Deus sit conditor mundi & Pater Salvatoris nostri, quodque ab eodem Testamentum utrumque profectum sit.

ΚΕΦ. Ε. ς. λβ.

Καὶ τὸ Πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον, ὃ ἔδωκεν ὁ Θεός κ. τ. λ.

Ουκ ἐνταῦθα μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν ἑτέροις χωρίοις τῆς γραφῆς δηλοῦται, ὡς τὸ ἅγιον Πνεῦμα δίδοται, ἡμῶν τὴν αἰτίαν τοῦ λαβεῖν αὐτὸ παρεχόντων· x) Τὸ γὰρ

CAP. V. v. 32.

Et Spiritus Sanctus, quem dedit Deus obedientibus ipsi.

Non solum in hoc, sed & aliis Scripturæ locis significatur, Spiritum Sanctum dari, si nos ipsi occasionem & causam illum accipiendi suppeditemus. Obe-

x) τὴν αἰτίαν τοῦ λαβεῖν αὐτὸ παρεχόντων] πελαγιανίζειν hic videtur *Didymus*, nisi hæc & sequentia de *ordine* accipienda putes, in quo versari debet, qui per Spiritum S. ad fidem, & alia hinc pendentia perdu-

πειθαρχεῖν Θεῷ προαιρετικὸν, ὥσπερ τὸ πιστεύειν, οἷς κατὰ ἀναλογίαν δέδοται τὸ Πνεῦμα, τοῖς τῶν χαρισμάτων αὐτοῦ τυγχάνουσι. Συνάδει δὲ τούτοις καὶ τό· y) Δώσει Πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.

dire enim Deo est res arbitrii nostri, sicut & credere, quibus scilicet convenienter Spiritus S. datus est, tanquam donis gratiæ ejus affectis. His affine est illud: *Dabit Spiritum S. petentibus ab ipso.*

ΚΕΦ. ϛ. ϛ. έ.

Καὶ ἐξελέξαντο τὸν Στέφανον.

Τῶν μετεχόντων τῆς ἀρετῆς οἱ μὲν τελείως, οἱ δὲ ἐλλιπῶς αὐτὴν ἔχουσι. Στέφανος γοῦν μαρτυρεῖται τῆς ἐκλογῆς τετυχηκέναι, διὰ τὸ πλήρης εἶναι πίστεως καὶ πνεύματος, οὐ παντὸς τοῦ ὅπως δήποτε πιστεύοντος, πλήρης ὄντος z) πίστεως. Εἴρηται γὰρ περί τινος ὀφθέντος τῷ Πέτρῳ·

CAP. VI. v. 5.

Et elegerunt Stephanum.

Qui virtuti student, eorum alii perfecte, alii imperfecte eam possident. Ideo Stephanus hic electus fuisse dicitur, eo quod fide & spiritu plenus esset; neque enim omnes, qui alioquin credunt, pleni sunt fide. Quidam enim, qui a Petro conspectus est, dicitur, *fi-*

cendus est. Ceterum idem in aliis *Origenem* securius sectatus est, quod monet *Hieronymus* in Apologia postrema p. 163.

y) *Luc.* XI. 13.

z) πλήρης ὄντος] MS. habebat ὄντως, vitiose. Forte & pro πλήρης rectius aliquoties in his verbis legetur πλήρους.

τρῳ, a) πίστιν ἔχοντος, οὐ μὴν πλήρης αὐτῆς ὄντος.

dem habere, non autem fide plenus esse.

ΚΕΦ. Ζ. ς. κ'β.

Καὶ ἐπαιδεύθη Μωσῆς πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων.

CAP. VII. v. 22.

Et institutus fuit Moses in omni sapientia Ægyptiorum.

Ἐκ τοῦ προκειμένου b) φανεροῦται, ὡς οὐκ ἀποβλητέα πάντη ἐστὶν ἡ τῶν ἔξωθεν τῆς γραφῆς παίδευσις. Τρόπῳ γὰρ ἐγκωμίου εἴρηται, ὡς ἐπαιδεύθη Μωυσῆς πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· καὶ περὶ Δανιὴλ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ Ἑβραίων, ὡς ὑπερέβαλλον πάντας ἐν τῇ χαλδαίων φιλοσοφίᾳ καὶ ταῖς συγγενέσιν ἐπιστήμαις. c) Ὅρα δὲ τούτων λεγομένων, πῶς δεῖ προσέρχεσθαι d) τοῖς ἄλλοις

Ex præsenti loco patet, doctrinam externam non omnino contemnendam esse. In laude enim hic ponitur, quod Moses omni sapientia Ægyptiorum fuerit instructus, sicut de Daniele, & sociis ejus Judæis prædicatur, quod omnes in Chaldæorum Philosophia affinibusque scientiis superarint. Disce vero etiam ex dictis, quomodo cum ratione in

B 4 λογι-

a) Πέτρῳ] Legendum puto Παύλῳ. Hic enim *Act.* XIV. 9. intuitus esse dicitur hominem claudum, & vidisse, ὅτι πίστιν ἔχει τοῦ σωθῆναι. Id certe de Petro nusquam in N. T. memorari memini.

b) ἐκ τοῦ προκειμένου] Vide paulo ante notam *u*.

c) *Daniel* I. 19.

d) προσέρχεσθαι] de disciplina capienda passim usurpa-

λογικῶς. Δεῖ γὰρ ἐπ' ὀλίγον αὐτοῖς προσέχειν τῇ θεοπνεύστῳ γραφῇ ἐμμένοντας. Τὸ γάρ· μὴ πολὺς ἴσθι πρὸς ἀλλοτρίαν· e) οὐ περὶ γυναικὸς, συνοικούσης ἀνδρὶ, ἀλλὰ τοιαύτης σοφίας εἴρηται. Ἀλλοτρία γὰρ γυναικὶ οὐδὲ κατὰ πόσον προσέρχεσθαι ἀβλαβές.

illis disciplinis versari oporteat. Paucis enim illis studendum est, in Scriptura vero divinione acquiescendum. Illud enim, quod dicitur: *ne multus sis cum peregrina*; non de uxore, marito juncta, sed de hujusmodi sapientia capiendum est. Alienæ enim uxori etiam parumper accedere noxa non vacat.

Στ. λβ. Ἔντρομος δὲ γενόμενος Μωυσῆς.

Εἰ καὶ μὴ αὐταῖς λέξεσι φέρεται ἐν τῇ Ἐξόδῳ κειμένη φωνὴ, ἀλλ' οὖν ἰσοδύναμος κεῖται. Οὐ πολὺ γὰρ διοίσει τῷ f) ἔντρομος, τὸ ἔμφοβος δὲ γενόμενος Μωυσῆς. Λέγεται δὲ ταῦτα περὶ

Verſ. 32. *Moses vero perterritus* &c.

Quamvis non totidem verbis præsens locus in Exodo legatur, æquipollentibus tamen ibi effertur. Neque enim multum differet vox ἔντρομος a voce ἔμφοβος. Dicuntur τοῦ

tur. Ita προσέρχεσθαι τῷ θείῳ λόγῳ dicit *Origenes* Tom. II. Commentar. in Matthæum f. 255.

e) πρὸς ἀλλοτρίαν] Præceptum hoc est Salomonis *Proverb.* V. 20.

f) τῷ] ita scripsi pro τό.

τοῦ κατὰ τὴν βάτον ὁράματος, g) μεμνύστης τῆς αὐτῆς διαφορᾶς τοῦ φοβεροῦ καὶ ἐμφόβου, καὶ ἐν τῇ διηγήσει τῇ περὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ. h) Τὸ γὰρ ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους i) λεχθέν· Καὶ οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον περὶ τοῦ ὄρους τοῦτό ἐστιν. Ἐπ᾽ αὐτοῦ γὰρ εἶπε Μωυσῆς· ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος, ἐκ παραλλήλου ταῖς λέξεσι χρησάμενος.

vero ista de visione, in rubo oblata. Non alia differentia inter φοβερὸν & ἔμφοβον etiam obsservatur in narratione de rebus in monte *Sina.* Quod enim in epistola ad *Hebræos* dicitur: *Et adeo terribile erat visum;* ad montem illum pertinet. De eo enim dixerat Moses: *Expavefactus sum & tremebundus;* vocibus istis tanquam æquipollentibus usus.

Στ. λή. Οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ.

Ἡ προκειμένη λέξις δηλοῖ, ὡς οὐ μόνον τοπικῶς εἶναι συμβαίνει κρείττοσι καὶ χείροσι χωρίοις. Ἔξω γὰρ τῆς Αἰγύπτου κατὰ τόπου ὄντες οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος, τῇ διαθέσει ἐν αὐτῇ ὑπῆρχον,

Vers. 38. *Hic est, qui fuit in cætu, in deserto.*

Præsens locus ostendit, quod aliquis in melioribus aut deterioribus regionibus etiam extra respectum loci esse possit. Cum enim illi, de quibus hic sermo est, quod ad locum

g) *Exod.* III. 6.
h) *Exod.* XIX.
i) *Hebr.* XII. 12.

οὐκ ἀποστήσαντες τὴν γνώμην ἑαυτῶν τῶν Αἰγυπτιακῶν ἐθῶν. Τῆς αὐτῆς νοήσεώς ἐστι καὶ τὸ ἐν Εὐαγγελίῳ· k) Ὅπου ὁ θησαυρὸς, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία, οὐ πάντως * τοπικῶς ἐκεῖ ὄντος, ὅπου τις ἔχει τὴν γνώμην. Πολλοὶ γοῦν ἔτι ἐπὶ γῆς ὄντες θησαυρίζοντες κατάλληλα τῷ οὐρανῷ ἐκεῖ τὴν καρδίαν ἔχουσιν· ἀλλὰ κἀκεῖ ἔτι τυγχάνοντες οἱ παραβάντες Ἄγγελοι, τὴν διάθεσιν εἶχον ἐν τῇ γῇ· ᾧ ἠκολούθησε τὸ ἐξ οὐρανοῦ εἰς γῆν αὐτοὺς ἐῤῥίφθαι.

extra Ægyptum essent, habitu tamen animi in ea versabantur, quandoquidem mentem suam ab Ægyptiorum moribus non avocabant. Eodem modo capiendum est, quod in Evangelio dicitur: *ubi thesaurus est, ibi etiam cor est*; cum tamen unusquisque ibi non statim sit quod ad locum, ubi est animo. Hinc multi, in terris adhuc versantes, & cœlo digna parantes, cor ibi habent, vicissim vero Angeli, deinceps lapsi, etiam tunc, cum ibi adhuc essent, terræ mentē affixerant: unde consequenter ex cœlo in terram deturbabantur.

Στ. μβʹ. Ἔστρεψε δὲ ὁ Θεὸς, καὶ παρέδωκεν αὐτούς.

Vers. 42. *Convertit vero se Deus, & tradidit eos.*

Οἱ μὲν ὃν δεῖ τρόπον ἐντυχόντες τῇ παλαιᾷ γραφῇ οἴονται παραδεδό-

Qui ita, ut decet, Scripturam V. T. legunt, Judæos putant a Deo

σθαι

k) *Matth.* VI. 21. * πάντως] Legendum puto παντός.
* Forte excidit particula negandi οὐκ.

σθαι τοὺς Ἑβραίους ὑπὸ Θεοῦ λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, συναρπαγέντες, ἐκ τοῦ· Εἰ γὰρ ὁ δι' Ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος, l) καὶ ἐκ τοῦ διατετάχθαι τὸν νόμον δι' Ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου. m) Πολλῆς ἢ παραμυθίας δεῖ τῷ οὕτως ἠθεμένῳ. Ἐπιστήσαντες δὲ ἡμεῖς τό· ἔστρεψεν ὁ Θεὸς, καὶ τὰ ἑξῆς, παράδοσιν n) νῦν δηλουμένην οὕτω γενέσθαι ὑπολαμβάνομεν, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν γραφομένων τῷ Ἀποστόλῳ οὕτως ἐχόντων· o) διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας καὶ εἰς ἀδόκιμον νοῦν. Ὡς γὰρ ἐν τούτοις, οἷς ἡμεῖς εἱλάμεθα, παραδίδωσιν ὁ Θεὸς μετὰ τὸ πολλάκις κωλυ-

ipso traditos, ut servirent exercitui cœli, abrepti scilicet eo, quod legitur: *Si enim sermo, per Angelos pronunciatus, firmus fuit* &c. & altero illo, quo *lex per Angelos in manu Mediatoris statuta* dicitur. Qui vero ita statuit, multa correctione & alloquio opus habet. Nos vero scientes id, quod dicitur: *Convertit se Deus* &c. deditionem, de qua hic sermo est, talem fuisse putamus, de quali ab Apostolo alibi scriptum est: Propterea tradidit eos Deus in affectus ignominiæ, & in reprobam mentem. Sicut enim in iis, quæ ipsi elegimus, esse nos

l) *Hebr.* II. 2.

m) *Galat.* III. 19.

n) παράδοσιν] ita scripsi pro παράδοσι, quod erat in MS. ubi itidem primum scriptum fuerat παραδίδοσι, syllaba δι abundante, quam diligentior manus deinde litura recte induxerat.

o) *Rom.* I. 26.

κωλῦσαι, οὕτω πόθον ἔχοντας τοὺς Ἑβραίους, θεραπεύειν τὴν κτίσιν παρὰ τὸν κτίσαντα, p) κωλύσας πολλάκις διὰ τῶν Προφητῶν τὴν τοιαύτην πρόθεσιν, ἐμμένοντας αὐτοὺς παρέδωκεν, ᾧ εἵλαντο. Ὅθεν ἀκριβεστέρως ἀκούειν δεῖ τό· Ἔστρεψεν ὁ Θεὸς, καὶ παρέδωκεν αὐτούς. Ου γὰρ προηγούμενον ἦν θέλημα τῆς νομοθεσίας τοῦτο. Ει γὰρ ἐν αὐτῇ φέρεται· q) Κύριον τὸν Θεὸν προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις· ταύτην τὴν ἐντολὴν τοὺς παραβάντας παρέδωκε λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, οὐκέτι προηγουμένῃ βουλήσει ποιῶν αὐτοὺς, ἀλλ᾽ ὡς εἶπε τὸ ῥητόν· στρέψας ἐξ ἄλλου θελήματος.

permittit Deus, postquam sæpe prohibuit; ita Judæos, creaturæ potius quam Creatori cultum præstare annitentes, tandem, sæpe antea per Prophetas ab hoc consilio revocatos, in iis, quæ elegerunt, pertinaces hærere permisit. Itaque accuratius attendere oportet dicto: *Convertit se Deus, & tradidit eos.* Neque enim hoc erat primum latæ legis institutum. Quando enim in illa dicitur: *Dominum Deum tuum adorabis, & ipsi soli servies*; eos, qui præceptum hoc violaverant, tradidit, ut servirent exercitibus cœli, non sane destinato consilio tales efficiens, sed ita potius, ut textus tradit: *postquam se a priore voluntate avertit.*

Στ.

p) *Rom.* I, 25.

q) *Deuter.* VI. 13.

Στ. ν'δ. Ακούοντες δὲ ταῦτα διεπρίοντο.

Υπόγυον ἐσαφηνίσθη τοῦτο, ὅτε ἐλαμβάνομεν, τό· r) εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος, ὁ δι' ἀγγέλων ὑποταγεὶς νόμος ἀνθρώποις ὑπὸ Θεοῦ Αγγέλων δίδοται, εἰ μὴ ἄρα καὶ οὕτως δέξηται, ὅτι ὁ νόμος οὕτω διετάγη τοῖς ἀνθρώποις, ἵνα ἀγγέλων πολιτείαν ἔχωσι. Καὶ γὰρ οὗτοι ὑπὸ θεοῦ τεταγμένοι εἰσίν. Ειρηται γοῦν περὶ αὐτῶν. s) Ευλογεῖτε τὸν Κύριον πάντες οἱ Αγγελοι αὐτοῦ, δυνατοὶ ἰσχύϊ, ποιοῦντες τὸν λόγον αὐτοῦ. Δοκεῖ δὲ βίαιος εἶναι ἡ δευτέρα παράδοσις.

Vers. 54. *Hæc vero audientes lancinabantur.*

Locus hic paulo ante illustratus est, cum tractaremus illud dictum: *si enim sermo per Angelos prolatus* &c. i. e. lex, per Angelos promulgata, hominibus a Deo Angelorum data est: nisi id potius innuatur, quod lex ita præcepta est hominibus, ut illi ad morem Angelorum vitam agant. Illi enim sub Deo collocati sunt. Propterea de iis dicitur: Benedicite Domino omnes Angeli ejus, potentia valentes, & facientes præcepta ejus. Interim posterior illa interpretatio videtur violentior.

KEΦ.

r) ἐλαμβάνομεν τό. Respicit ea, quæ ad v. 42. dicta ab ipso erant, quamvis in excerptis his talia non legantur. Interim patet hinc iterum, excerpta ista Catenæ ex singulari & justo Didymi commentario in Acta hausta esse. Confer paulo post notam *b*.

s) *Psalm* CIII. 20.

ΚΕΦ. Η. β.

Καὶ ἐποίησαν κοπετὸν μέγαν.

Ὥσπερ οὖν πᾶν κέρδος ἀποδέχεσθαι δεῖ, ἢ t) μόνον τὸ πρὸς τὴν κυρίως ὠφέλειαν συντελοῦν, οὕτως οὐκ ἐπὶ πάσῃ ζημίᾳ ἢ συμφορᾷ δυσχεραίνειν χρή· ἀλλ᾽ ἐπὶ μόνων τῶν βλαπτόντων ψυχήν. Ἐπεὶ τοίνυν καὶ ὁ Στέφανος, συνὼν ἀνθρώποις, πρὸς θεοσέβειαν τοῖς ποθοῦσιν αὐτῆς πολὺ συνεβάλετο, ἀκόλουθον ἦν ἐπὶ τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ ἀνιαρῶς φέρειν στερηθέντες ἀνδρὸς τοιούτου τῶν ὑστερησάντων αὐτοῦ. Ἀναγκαῖόν ἐστι καὶ ἐπὶ θανάτῳ τῶν τυχόντων, κἂν ἄλλως φίλτα-

CAP. VIII. 2.

Et fecerunt planctum magnum.

Sicut igitur lucrum omne recipere oportet, nec illud ſolum, quod ad ſalutem vere talem facit; ita nec damnum aut infortunium quodvis, ſed ea tantum, quæ animæ nocent, graviter ferre oportet. Quoniam itaque Stephanus, cum hominibus verſans, ad pietatem illius cupidis multum conferebat, conſentaneum erat, ut cæde ejus triſtarentur illi, qui tanto Viro impoſterum carituri erant. Atque ita neceſſe quoque eſt, mortem quorumcunque, ſi alioquin amiciſſimi nobis fuerint, lugere, tri-

τοι

t) ἢ] Malim legere μὴ. Opponuntur enim invicem lucrum majus & minus, ſicut deinceps luctus gravior & levior.

τοι u) ὦσιν, ὀλοφύρεσθαι λυπουμένους πέρα x) τοῦ μέτρου. Τύπον γὰρ καὶ περὶ τούτων δίδωσιν ὁ Σωτὴρ ὃς μέχρι τοῦ δακρῦσαι ἐπὶ τῷ ἀγαπωμένῳ Λαζάρῳ τεθνηκότι ἔφθασεν. y)

ſtitia interim non præter modum admiſſa. Exemplum enim hujus rei Servator ipſe præbet, qui ſuper Lazarum, quem amaverat, mortuum etiam ad lacrymas proceſſit.

Στ. κ'β. Μετανόησον οὖν.

Verſ. 22. *Pœnitentiam igitur age.*

Προαιρετικὴ τροπὴ, ἣ πίπτει εἰς μόνον τὸν δεκτικὸν ἀρετῆς καὶ κακίας. Ὁ δὲ κατὰ τοὺς μύθους τῶν αἱρετικῶν φύσει κακὸς ὢν ἄνθρωπος οὐκ ἔστι δεκτικὸς τῆς κατὰ βούλησιν μεταβολῆς. Ὅθεν παρέλκει τὸ Μετανόησον, λεγόμενον τῷ Σίμωνι, ἐκ κατασκευῆς ὄντι κακῷ κατὰ τοὺς ἐκεί-

Voluntaria hic eſt mutatio, quæ cadit tantum in eum, qui virtutis & vitii eſt capax. Jam vero homo, ſecundum hæreticorum fabulas, malus natura cum ſit, non eſt capax voluntariæ mutationis. Itaque ſuperfluum eſt, quando ad Simonem dicitur: *pœnitentiam age*; quippe

νων

u) φίλτατοι] MS. vitioſe φιλτάτοις.

x) πέρα τοῦ μέτρου] Negationem hic ſuſpicor excidiſſe, quam in verſione expreſſi. Neque enim immodicum luctum ſvadere hic cenſendus eſt Didymus, qui id tantum exemplo Chriſti, Domini noſtri, evincit, quod homines nobis amicos, etiamſi alioquin non multum profuturos, lugere liceat defunctos.

y) *Joh.* XI. 35.

νων μύθους. Ἀλλ᾽ οὐ ματαίως εἴρηται τό· μετανόησον οὖν. Αὐτεξούσιος ἄρα καὶ αὐτός. Τούτου δὲ μὴ ὄντος φύσει κακοῦ, ἢ ἐπιτεταλμένην κακίαν ἔχοντος, οὐδ᾽ ἄλλος τις εὑρεθείη τοιοῦτος. z)

qui secundum fabulas ipsorum ex ipsa creatione malus esset. Jam vero non frustra hic dictum est: *pœnitentiam igitur age.* Itaque & ipse in tantum liber est. Cumque is natura non sit malus, aut injunctæ pravitati obnoxius, neque alius quisquam talis esse deprehendetur.

Στ. λϛ. Ὡς δ᾽ ἐπορεύοντο.

Ἐπιστατέον, * ὡς πολλὴ σπουδὴ ὑπῆρχε τοῖς τελείως χριστιανίζουσι περὶ τὸ αἰσθητὸν βάπτισμα. Διττοῦ γὰρ ὄντος τοῦ διδομένου, ὁτὲ μὲν δι᾽ ὕδατος, ὁτὲ δὲ ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυ-

Vers. 36. *Cumque proficiscerentur.*

Sciendum est, homines vere Christianos maximam rationem habuisse baptismi externi & sensibilis. Cum enim duplici modo ille conferretur, hinc per aquam, hinc per Spi-

ρὶ,

z) Hæc quoque frustra quæsivi in laudato *Didymi* adversus Manichæos libello.

* Ἐπιστατέον] Locus hic totidem verbis exstat in Catena Oecumenii ad h. l. ubi tamen pro κατὰ τὴν ἀνάστασιν legitur καὶ τὴν ἀνάστασιν. Atque hoc puto rectius.

ἐν, a) οὐ διὰ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ἐν πνεύματι βαπτίσματος καταφρονοῦν τοῦ σωματικωτέρου. Συμβάλλεται γὰρ καὶ τοῦτο εἰς σωτηρίαν κατὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ σώματος. Ἔστι δὲ διὰ τῆς προκειμένης βίβλου τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων b) πολλὰ θηρεῦσαι παραστατικὰ τοῦ χρησίμου τοῦ ἐξ ὕδατος βαπτίσματος.

ritum Sanctum & ignē, non contemnebant illũ, qui magis corporalis erat, eo quod alter, qui per Spiritum fiebat, præstantior esset. Nam & ille quod ad resurrectionem corporis ad salutem confert. Licet vero & plura ejusmodi loca ex præsenti Actuum Apostolicorum libro afferre, quæ baptismum per aquam prodesse testantur.

Στ. λθ'. Πνεῦμα Κυρίου ἥρπασε τὸν Φίλιππον.

Vers. 39. *Spiritus Domini abstulit Philippum.*

Ἡ προκειμένη ἁρπαγὴ ἰσοδυναμεῖ τῇ ἀναλήψει Ἡλίου. Καὶ ἐπεὶ ἁρπαγεὶς ὁ Φίλιππος ἐκ τόπου μετενέχθη, ἀκόλουθον, καὶ τὸν Ἡλίαν ἀναληφθέντα ἐκ τοῦ περὶ γῆν τόπου εἰς ἕτερον χῶρον μετενεχθῆναι, κἂν

Raptus ille similis est raptui Eliæ. Cumque Philippus de loco in locum translatus sit, consequitur, Eliam quoque, ex terra sublatum, in alium locum fuisse translatum, quamvis nunc quidem appellen-

a) *Matth.* III. 11.

b) προκειμένης βίβλου] Clarissime hinc patet, *Didymum* in explicandis Actibus Apostolicis data opera versatum esse.

ὅπου μὲν σημαίνηται τὰ ὀνόματα τῶν τόπων εἰς ἃ μετηνέχθησαν· ὅπου δὲ μὴ σημαίνηται· οἱ ἁρπαγέντες τε καὶ ἀναληφθέντες Φίλιππος μετὰ τὴν ἁρπαγὴν εὑρέθη εἰς Ἄζωτον, Παῦλος ὁ Ἀπόστολος εἰς τρίτον οὐρανὸν καὶ ἕως τῆς Παραδείσου c) μετατεθεὶς ἤκουσεν ἀῤῥήτων ῥημάτων. Εἰς τοῦτο λήψῃ καὶ τὸν Ἀββακούμ. Καὶ αὐτὸς γὰρ μετεωρίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἐκ τῆς Ἱερουσαλὴμ εἰς τὴν Βαβυλῶνα. d) Ἠλίας δὲ ἀνελήφθη μετενεχθεὶς οὐκ ἐν ὡρισμένῳ τόπῳ. Εἴρηται γὰρ ἀναληφθῆναι αὐτὸν ὡς εἰς τὸν οὐρανόν. e) Αὕτη δὲ ἡ λέξις δηλοῖ, ὅτι οὐκ εἰς τὸν οὐρανόν· οὐ μὴν, ποῦ γέγονεν, ὁρίζει. Συμφώνως τοῖς εἰρημένοις καὶ ὁ Ἐνὼχ μετατεθεὶς ἐκ τόπου εἰς τόπον γέγονε,

tur loca, in quæ translata ſint, nunc vero non appellentur. Ex ejusmodi enim abreptis & ſublatis Philippus poſt raptum Azoti inventus eſt; Paulus vero Apoſtolus in tertium cœlum, imo in paradiſum ipſum delatus verba ineffabilia audivit. Eodem modo de Habacuco quoque ſtatues. Nam & ipſe ab Angelo Hieroſolymis Babylonem perlatus eſt. Elias vero ſublatus non legitur in certum quendam locum perveniſſe. Dicitur enim aſſumtus eſſe tanquam in cœlum. Quæ phraſis infert, quod non ſit in cœlum ipſum translatus: nec, ubi fuerit, definit. Similiter etiam Enochus ex loco in locum delatus fuit. Id enim in-

σα-

c) 2. *Corinth.* XII. 4.

d) Vide Hiſtoriam de Dracone Babylonico v. 35.

e) 2. *Regg.* II. 11.

σαφῶς γὰρ τοῦτο παρίσαται ἐκ τοῦ μετατεθεῖσθαι αὐτόν. f) Ἐπειδὴ δὲ οὐκ εἴρηται ποῦ ἐν ταῖς δεδημοσιευμέναις βίβλοις, g) ἐν ἀποκρύφοις λέγεται, ὅτι ἐν τῷ παραδείσῳ. Ἐὰν οὕτως ἔχῃ, συνεπίσκεπται καὶ περὶ τοῦ Ἡλίου. Μὴ ἄρα τὸ ὡς εἰς τὸν οὐρανὸν ταυτόν ἐστι τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ. Ἀναμφιβόλως δὲ περὶ τοῦ Σωτῆρος εἴρηται, ὡς μετὰ τὴν ἀνάστασιν εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνελήφθη. Πολλαὶ γὰρ μαρτυρίαι εἰσὶ περὶ τούτου. h)

telligitur ex eo, quod translatus dicitur. Quia vero in Canonicis libris non exprimitur, quo pervenerit; in Apocryphis in paradiſum ſublatus memoratur. Si ita res habeat, patet ſimul, quid de Elia ſit ſtatuendum. Itaque phraſis: *tanquam in cœlum*; non æquipollet phraſi: *in paradiſo*. De Salvatore vero noſtro diſerte dicitur, quod poſt reſurrectionem in cœlum ſit ſublatus. Multa enim, quæ huc pertinent, teſtimonia exſtant.

ΚΕΦΑΛ. Θ. ϛ. ϛ'.

Ἀλλ' ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε.

Ἐπεὶ ὁ εἰπὼν τῷ Παύλῳ Ἰησοῦς· Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με διώκεις; αἴτιος

CAP. IX. v. 6.

Sed ſurge & ingredere.

Quia Jeſus, ad Paulum dicens: *Saul, Saul, quid me perſequeris?* cau-

f) *Geneſ.* V. 24.

g) δεδημοσιευμέναι βίβλοι] libri Canonici hic dicuntur, tanquam qui publici juris ita facti ſint, ut ſinguli eorum lectioni vacare poſſint.

h) Vide v. c. *Marc.* XVI. 19. *Luc.* XXIV. 51. & *Act.* I. 9.

αὐτῷ γέγονε τοῦ μὴ ὁρᾷν, κατηγορούντων αἱρετικῶν τοῦ εἰπόντος· Τίς ἐποίησε βλέποντα καὶ τυφλὸν; οὐκ ἐγὼ Κύριος ὁ Θεός. i) Εἰς ἀπορίαν γὰρ αὐτοὺς τὰ τοιαῦτα περιΐστησι, διαφόρους θεοὺς λέγοντας, καὶ τὸν μὲν κατηγοροῦντας, ὡς τοῦ μὴ βλέπειν αἰτίου, τὸν δὲ ἕτερον ἀποδεχομένους, ἐπὶ τῷ τὸ βλέπειν παρέχειν. Ἡμᾶς δὲ τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦντας θεὸν οὐ θλίψει ταῦτα, μάλιστα εἰδότας, ὅτι προνοητὴς τῶν ὅλων ὑπάρχων οἶδε, τίνι τὸ βλέπειν ὀρέξει, ἢ μή· καὶ διὰ τί· καὶ πότε, καὶ πῶς; Τὸν γοῦν ἀπὸ γεννητῆς τυφλὸν διὰ τοῦτο γεγεννῆσθαί φησιν, ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. Οὐ κακὸν δὲ τὸ αἴτιον τῆς φανερώ-

sa fuit cœcitatis ejus, opponendum hoc est hæreticis, invehentibus in eum, qui dicit: *quis fecit videntem & cæcum? Nonne ego Dominus Deus?* Hujusmodi enim loca in angustias conjiciunt eos, qui diversos dicunt esse deos, & alium quidem incusant, tanquam qui cœcitatis auctor sit, alium vero recipiunt, eo quod visum restituat. Nos vero, qui unum Deum profitemur, hæc non premunt, inprimis cum sciamus, quod ipse, universi hujus curam habens, perspectum habeat, cui videndi facultatem largiturus sit, cuive minus? & cur? & quando? & quomodo? Ita v. c. cœcum, a nativitate talem, ideo ait natum esse, ut opera Dei in ipso manifestarentur.

σεως

i) *Exod.* IV. 11.

σεως τῶν ἔργων τοῦ Θεοῦ, διὸ οὐδὲ ἀπεμφαίνει εἰπεῖν, ὅτι ὁ Θεὸς τυφλοῖ τινα.

Cumque id malum non sit, quod manifestandis Dei operibus inservit, non inconveniens est, dicere, quod Deus aliquem cœcum faciat.

ΚΕΦΑΛ. Θ. ς. ζ´.

Ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες.

Τίς ἡ διαφωνία τῶν ἐν ταῖς Πράξεσιν ἀναγεγραμμένων ἐν τῇ κατὰ Παῦλον ὀπτασίᾳ; Ἐν μὲν γὰρ τῇ καθ᾽ ὁδὸν ὀπτασίᾳ ἱστορεῖ ὁ Λουκᾶς τοὺς μετ᾽ αὐτοῦ ὄντας τῆς φωνῆς μὲν ἀκηκοέναι, μηδένα δὲ θεωρῆσαι, ἐν δὲ τῷ διηγεῖσθαι τὸν Παῦλον k) ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν τὴν αὐτὴν ὀπτασίαν, λέγει τοὺς μετ᾽ αὐτοῦ ὄντας τὸ μὲν φῶς τεθεᾶσθαι, τὴν δὲ φωνὴν τοῦ λαλοῦντος μὴ ἀκηκοέναι. Κατὰ μὲν τὴν ἱστορίαν ὁ Χρυσόστομος πάνυ ἡρμένευσε τὸν τόπον, ἔφη,

CAP. IX. v. 7.

Audientes quidem vocem, neminem vero videntes.

Quæ est illa pugna in narratione Actuum Apostolicorum de visione Paulina? Lucas enim testatur, eos, qui cum Paulo fuerint in ista, quæ in via offerebatur, visione vocem quidem audivisse, neminem vero vidisse: Paulus vero, eandem visionem, cum in gradibus staret, enarrans ait, eos, qui secum fuerint, lucem quidem vidisse, vocem vero loquentis non audivisse. Ex historiæ quidem nexu Chrysostomus lo-

k) *Actor.* XXI. 40. & XXII. 9.

ἔφη, 1) ὅτι ἡ πρώτη ἐξήγησις, ἡ λέγουσα· τῆς φωνῆς ἤκουον οἱ σιωπῶντες, τῆς Παύλου φωνῆς λέγει ἀκούειν αὐτοὺς τῆς λεγούσης· Τίς εἶ, Κύριε, οὐδένα δὲ ἔβλεπον ἄνθρωπον, εἰ μὴ Παῦλον. Ἡ δὲ δευτέρα ἐξήγησις, ἡ λέγουσα, τὸ μὲν φῶς τεθεᾶσθαι, τὴν δὲ φωνὴν τοῦ λαλοῦντος μὴ ἀκηκοέναι, φωνῆς λέγει τῆς τοῦ Κυρίου πρὸς τὸν Παῦλον γεγενημένης. μόνον δὲ τὸ φῶς τεθεᾶσθαι. *

cum hunc curate interpretatus est, dicens, quod prior illa narratio, quæ dicit, vocem audiisse præsentes, eos dicat Pauli quidem vocẽ audiisse dicentem: *Quis es, Domine?* nullum vero hominem, præter Paulum, vidisse. Posterior vero narratio, quæ ait, lucem qvidem eos conspexisse, vocem vero loquentis non percepisse, eodem judice, accipienda est de voce Domini ad Paulum facta; ut proinde illi quidem solam lucem viderint.

Σ].

1) ἔφη] Excidisse ante hoc verbum videtur particula καὶ. De aliis ἐναντιοφανείας hujus conciliationibus dicemus alias ad ipsum hum locum Actuum Apostolic.

* μόνον δὲ τὸ φῶς τεθεᾶσθαι] Respicit noster S. Chrysostomi Homiliam XLVII. in Acta Apost. cap. XXII. Tom. III. edit. Paris. p. 410. ubi hæc legis: Μηδὲν ξενισθῇς, εἰ ἐνταῦθα μὲν οὕτως, ἑτέρωθι δὲ λέγει, ὅτι εἱστήκεισαν τὴν μὲν φωνὴν ἀκούοντες, μηδένα δὲ θεωροῦντες. Οὐκ ἔστι τοῦτο ἐναντίον, φωναὶ γὰρ δύο ἦσαν ἡ Παύλου, καὶ ἡ τοῦ Κυρίου. Τὴν φωνὴν τοίνυν ἐκεῖ τοῦ Παύλου λέγει· ἐνταῦθα δὲ καὶ προσέθηκεν, εἰπὼν τὴν φωνὴν

Σ]. έ. Ειπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος.

Οι τὰς φύσεις δογματίζοντές, m) φασι, Παῦλον πνευματικὸν ὄντα ἀνεπίδεκτον εἶναι κακίας. Κρατύνουσι δὲ τοῦτο αὐτῶν τὸ φρόνημα καὶ ἐκ τῆς προκειμένης λέξεως, εἰπόντος τοῦ Θεοῦ περὶ αὐτοῦ, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς ἐστί μοι οὗτος. Ου γὰρ ἔσαι, γέγραπται, φασιν ἐκεῖνοι. Ρητέον δὲ πρὸς τοῦτο, ὅτι ἡ μαρτυρία αὐτη γέγονεν, ὅτε ἐξ οἰκείας προαιρέσεως

Vers. 15. *Dixit vero ad illum Dominus.*

Qui de natura duplici multa tradunt, Paulum, ut hominem spiritualem, malitiæ capacem fuisse negant. Quam sententiam illi quidem confirmant ex præsenti loco, in quo Deus ait de ipso: *vas electum mihi est iste.* Neque enim, ajunt illi, scriptum hic est: *Erit mihi.* Ad hæc vero responderi debet, testimonium hoc de ipso e-

οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. Ουκοῦν τὸ μηδένα θεωροῦντες, οὐ τὸ ἰδεῖν, ἀλλὰ τοῦ μὴ ἀκοῦσαι δηλωτικόν ἐστι. h. e. *Non sunt hæc contraria. Voces enim duæ erant, una Pauli, altera Domini. Vocem igitur illic Pauli dicit: hic vero addidit etiam dicens:* Vocem non audierunt loquentis mihi. *Igitur dum dicit:* nullum videntes steterunt: *h. e. loquentem.*

m) οἱ τὰς φύσεις δογματίζοντες] Respicit hic Manichæos iterum. Verbum δογματίζειν Scriptoribus Ecclesiasticis receptum est, ubi sermo est de errore aliquo ab hæreticis vel promulgato, vel pertinaciter defenso. Ita *Clem. Alexandr.* Stromat. I. p. 276. τὰ παρὰ τῶν ἐπισήμων δογματιζόμενα αἱρέσεων. Conf. infra ad cap. X. 10.

πεισθεὶς ὁ ἀνὴρ τῷ χρησμῷ, ἀπῆλθεν ἐπὶ τὸ συντυχεῖν τῷ Ανανίᾳ. Διὸ καὶ ἀκόλουθον τυγχάνει, τὸν τοσαύτην ἐνδεχόμενον μετάνοιαν ῥοπῇ καιροῦ ὑπάρξαι ἐκλογῆς σκεῦος. Πρὸς τούτοις καὶ τὸ μηδὲ φαγεῖν ἐφ' ὅλας τρεῖς ἡμέρας, δεῖγμα ἦν τῆς σφοδρᾶς μετανοίας. Δυνατὸν δὲ εἰπεῖν, ὅτι ὁ Θεὸς, ὁ τὰ μέλλοντα γινώσκων ἀκριβῶς, ὡς τὰ παρόντα ἐμαρτύρησε διὰ τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ ὑπηρεσίαν, ὡς ἤδη σκεῦος ἐκλογῆς ὑπῆρχεν. Ἄλλος δὲ λέξει, ὅτι θεοσεβὴς ὢν ζήλῳ, τῷ μεστῷ ἀγνοίας, n) ἐδίωκε τοὺς πιστεύοντας τῷ Σωτῆρι ὡς ἀποστάτας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ νόμου αὐτοῦ, καὶ ἐπεὶ θεϊκῇ πως προθέσει τοῦτο ἔπραττεν, εἰ καὶ πεπλανημένως, εἰς τὴν πρόθεσιν αὐτοῦ σκοπήσας ὁ χρηματίσας εἶπε, τί με διώκεις; Ευ-

ditum esse, cum sponte sua, oraculo huic fidem habens, ad colloquendum cum Anania profectus est. Ex quo consequitur, eum, qui tam insignem pœnitentiam momento temporis ageret, vas electum fuisse. Præterea vero jejunium, per integrum triduum continuatum, seriæ pœnitentiæ argumentum, præbet. Dici vero etiam potest, quod Deus, qui futura accurate, prævidet, de iis tanquam jam præsentibus, locutus sit ob ministerium in posterum ab eo præstandum, quasi etiam tunc vas electum fuerit. Alius vero forte dixerit, quod, cum pius esset ex Zelo, ignorantiæ pleno, persecutus sit eos, qui in Christum credebant, tanquam alienos a Deo

θέως

n) Vid. 1. *Tim.* I. 13. & *Rom.* X. 2.

θέως γὰρ ἐπήκουσε τῷ λαλοῦντι, καὶ καταλληλα τῇ κλήσει ἔπραξεν. Επαύσαντο δὲ αὖ τῆς ἀπάτης οἱ τὰς φύσεις φρονοῦντες, εἰ ἐπιστήσαντες ἦσαν, τὸ ἐκλογῆς αὐτὸν εἶναι σκεῦος τοῦ ἐκλεγομένου οὐ φύσιν, ἀλλὰ βίον σκοποῦντος.

& lege ejus; atque adeo, cum Paulus respectu ad Deum habito, quamvis per errorem, hæc egerit, Dominus, hanc ejus intentionem respiciens, dixerit: *quid me persequeris?* Statim enim auscultavit loquentem, & quæ vocatione hac digna erant, præstitit. Qui vero ita de duplici natura sentiunt, ab errore facile recederent, si nossent, eum vas esse electum illius, qui non naturam eligit, sed vitam respicit.

Στ. λγ. Ευρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα.

Verſ. 33. *Invenit vero ibi hominem quendam.*

Πολλὴν διαφορὰν ἔχει τὸ πραχθὲν ὑπὸ τοῦ Πέτρου εἰς τὸν ἐπὶ ὅλα ὀκτὼ ἔτη διὰ νόσον χαλεπὴν κατακείμενον πρὸς τὸ ὑπὸ Ιησοῦ γενόμενον εἰς τὸν ὅλα τριάκοντα καὶ ὀκτὼ o) ἔτη ἐπὶ σκίμποδος p) μείναντα διὰ

Multum omnino id, quod a Petro præstitum est in eum, qui per octo integros annos ex paralysi insanabili decubuit, differt ab eo, quod à Jesu factum est in eum, qui octo & triginta annis in te-

C 5 πάρε-

o) *Joh.* V. 5.

p) ἐπὶ σκίμποδος] σκίμπους i. e. lectulus humilis

πάρεσιν q) ἀνίατον. Ο μὲν γὰρ Πέτρος εἰπών· Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦς Χριστὸς, ἀνάστα, στρῶσον σεαυτῷ, τὸ σημεῖον εἰργάσατο· Ἰησοῦς δὲ φήσας, ἔγειραι, ἆρον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει, οἷα Θεὸς τὸ περάσιον πεποίηκεν. Εἶχε δὲ παραλλαγὴν πολλὴν τὰ πρὸς ἑκατέρους εἰρημένα. Τῷ μὲν γὰρ ἐλέχθη· ἀνάστα καὶ ἆρον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει. Εμφαίνει γὰρ ἡ πρόσταξις ἰσχὺν πολλὴν σὺν ὑγείᾳ βεβαίᾳ ἐγγεγονέναι τῷ εὐεργετουμένῳ, μάλιστα ὅτε ἐπιφέρεται· Αναστὰς οὖν ἦρε τὸ κράββατον ἑαυτοῦ καὶ περι-

gris ex paralysi immedicabili in lecto hæsit. Petrus enim dicens: *Anania, medeatur tibi Jesus Christus, surge, sterne lectum tibi ipsi*, miraculum hoc perfecit. Jesus vero dicens: *surge, tolle lectum tuum, & ambula*, ut Deus mirandum hoc opus edidit. Multum vero discriminis intercedit inter ea, quæ ad utrumque dicta sunt. Alteri enim dicebatur: *surge, & tolle lectum tuum, & ambula.* Mandatum enim hoc evincit, homini sanato cum integra valetudine robur magnum collatum esse,

paralyticis inprimis accommodatus est. *Eustathius* ad Ibiad. II. p. 1077. ed. Rom. exponit per εὐτελῆ κλίνην καὶ χθαμαλὴν, πελάζουσαν τῇ γῇ. Vide de hac voce *Casaubon.* ad Sveton. II. 28. & Illustr. *Spanhemium* ad Aristophan. Nubes v. 253.

q) πάρεσιν] πάρεσις & παράλυσις de resolutione nervorum, quæ proprie paralysis dicitur, promiscue usurpatur à Medicis. Ita *Trallianus*: παρέσεως πάθος, ὃ καὶ παράλυσιν ὀνομάζειν εἰώθασι.

περιεπάτει. Τῷ δὲ ἀνάστα, στρῶσον σεαυτῷ· οὐ γὰρ τοσαύτη ἐμφαίνεται ἰσχὺς τοῦ δυνηθέντος στρῶσαι μετὰ πολλὴν νόσον, ὅσον τοῦ τὸν κράββατον αἴροντος καὶ περιπατοῦντος. Εσημειωσάμεθα δὲ ταῦτα προφάσει τῆς ἀναγωγῆς, ἀλλ' οὐ συγκρίνοντες τῷ Πέτρῳ. Ο μὲν γὰρ ὡς Θεὸς ἐποίει· ὁ δὲ πιστεύων εἰς θεόν. Φησὶ γάρ· ἰᾶταί σε Ιησοῦς ὁ Χριστὸς, ὡς ἑκάτερα ταῦτα Χριστοῦ εἶναι ἔργα.

inprimis cum subjungatur: *Surgens itaque sustulit lectum suum & abiit.* Alteri vero dicebatur: *surge & sterne tibi ipsi lectum.* Jam vero illi, qui lectum sibi post gravem morbum sternere potest, non tantum tribuitur robur, quantum illi, qui lectum tollere potest & ambulare. Atque illa quidem magis per anagogen quandam observavimus, quam ut cum Petri actione compararemus. Christus enim alterum fecit ut Deus; Petrus vero, ut in Christum credens. Dicit enim: *sanet te Jesus Christus*, ut proinde utrumque opus ipsius Christi sit.

Στ. λϛ. Εν Ιόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια.

Vers. 36. *Joppæ vero erat discipula.*

Σημειωτέον, ὅτι καὶ μέχρι γυναικῶν φθάνει τὸ τῶν μαθητριῶν

Notandum hic est, discipularum nomen, hujusque nominis di-

ὄνομα,

ὄνομα, καὶ ἡ ἀξία τῆς ἐπωνυμίας. Ἀπέστειλαν δὲ δύο ἄνδρας πρὸς αὐτόν. Μᾶλλον ἡ πίστις τῶν πασχόντων τὰς ἰάσεις ἐργάζεται. Ἰδοὺ γὰρ καὶ ὧδε οἱ πιστεύσαντες, ὅτι διὰ τῆς τοῦ Πέτρου παῤῥησίας δύναται ἀναστῆναι νεκροὺς, ἐπέτυχον τοῦ σκοποῦ· πλὴν οὐχ οἵα δήποτε πίστις συμβάλλεται, ἀλλ' ἡ εἰς τοὺς ὄντως ἁγίους.

gnitatem etiam in fœminas cadere. *Miserunt autem binos Viros ad ipsum.* Adeo fides ægrotorum ſanationem promovet! Namque & hic illi, qui credebant, quod per fiduciam Petri (Deus) excitare poſſit mortuos, ſcopum ſuum conſequuti ſunt. Interim non cujusvis generis fides in hanc rem quidquam confert, ſed illa, quæ in homines vere ſanctos tendit.

Στ. λϛ. Αυτη πλήρης ἦν ἔργων.

Ἐπεί τινες ὀκνηρῶς ἔχοντες περὶ τελείας ἀρετῆς ἀνάληψιν φασι, μὴ δυνατὸν κατορθοῦσθαι ἀνθρώπῳ βίον ἄληπτον, ἐλεγκτέον αὐτοὺς ἐκ τῆς προκειμένης γραφῆς μαρτυρούσης, ὡς ἄρα ἡ Δορκὰς πλήρης πάντων ἀγαθῶν καὶ ἐλεημοσυνῶν, ὧν ἐποίει, ὑπῆρχε. Ἀκολουθεῖ γὰρ, τὸν οὕτω

Verſ. 36. *Illa operibus plena erat.*

Quonium nonnulli, qui negligenter in ſtudio perfectæ virtutis verſantur, fieri poſſe negant, ut homo inculpabilem vitam agat, illi quidem præſenti loco Scripturæ confutari poſſunt, quo *Dorcas* plena fuiſſe dicitur bonis operibus omnibus, & erogatis in pauperes

κατορ-

κατορθοῦντα βίον ἔχειν ἀκηλίδωτον. Πλήρης δὲ ἐλεημοσυνῶν, ὧν ἐποίει, ἥτις εὑρίσκεται, ὅταν διὰ τὸ κοινωνικὸν καὶ Θεοῦ ἐντολὴν ποιῇ αὐτὰς, καὶ μὴ ὅπως θηρεύσει τὸν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἔπαινον. Τὸ αὐτὸ ἐρεῖς καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν, ὧν πλήρης ἡ ἐπαινουμένη ἄνθρωπος ὑπῆρχεν.

eleemosynis. Qui enim ita vitam instruit, eum sine sordibus vivere necesse est. Plena vero eleemosynis ea invenitur, quæ ex beneficentiæ, non autem vanæ gloriæ, apud homines aucupandæ, studio, secundum præceptum Dei, eas erogat. Idem dices quoque de aliis operibus, quibus fœmina, hic laudata, referta fuit.

Στ. λζ'. Ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν.

Διὰ τί περιέμειναν ἀποθανεῖν; τί μὴ ἐσκύλη Πέτρος καὶ πρὸ τούτου; Ἀνάξιον r) ἡγοῦντο λοιπὸν φιλοσοφοῦντες ὑπὲρ τῶν τοιούτων τοὺς μαθητὰς σκύλλειν, καὶ τοῦ κηρύγματος περισπᾶν,

ὅτι

Vers. 37. *Ut ex morbo obiret.*

Quare vero exspectarunt, donec moreretur? cur non prius Petro molesti fuerant? Indignum scilicet putabant, ratione usi, in hac causa discipulis negotium facessere, & ab Evangelii ministerio avocare. Propterea di-

r) ἀνάξιον ἡγοῦντο] Locum hunc affert *Oecumenius* ad h. l. p. 92.

ἐπεὶ καὶ διὰ τοῦτο λέγει, ὅτι ἐγγὺς ἦν, εἶπε ἐν τάξει παρέργου τοῦτο ἦτον.

citur Lyddam Joppæ vicinam fuiſſe: unde ut operam hanc ſubceſivo tempore ſuſciperent, requiſiverunt.

ΚΕΦ. Ι. ς. ί.

Ἐγένετο ἐπ᾽ αὐτὸν ἔκστασις.

Οἱ τὰς Φύσεις εἰσάγοντες s) ἑτεροδεκτοί, t) Φασιν, ἀνεπιδέκτους εἶναι σωτηρίας ἀνθρώπους ἐκείνους, τοὺς διὰ φαυλότητα ἤθους κύνας καὶ χοίρους καλουμένους, οἷς τὸ ἅγιον διδόναι καὶ τοὺς μαργαρίτας τοὺς θείους ἀπεῖπεν ὁ σωτήρ. u) Πρὸς τούτοις τοὺς Φύσει κακοὺς λέγουσι τοὺς εἰρημένους λύκους ἅρπαγας καὶ ἀλώπεκας, καὶ πάντας ἅπαξ ἁπλῶς τοὺς

CAP. X. 10.

Incidit in eum mentis exceſſus.

Qui duplicem naturam doctrina ſua prava invehunt, eos homines ſalutis capaces eſſe negant, qui per pravitatem ſuam canum & porcorum nomine appellantur, quibus etiam Sanctum dare & divinas margaritas projicere Salvator prohibuit. Iidem inſuper eos natura ſua malos dicunt, qui lupi rapaces, & vulpes

ἐνέ-

s) οἱ τὰς Φύσεις εἰσάγοντες] i. e. Manichæi, eorumque ſimiles, quos ſupra appellaverat τοὺς Φύσεις δογματίζοντας. Vide ſuperius not. *m*.

t) ἑτεροδεκτοι, i. e. ἑτερόδοξοι, quæ vox in hoc argumento frequentior eſt.

u) *Matth.* VII. 6.

ὀνόμασιν ἀλόγων ζώων δηλουμένους. Ἐλεγκτέον οὖν αὐτοὺς, ὡς οὐδεὶς ἐκείνων κατὰ φύσιν, ἀλλὰ κατὰ πρόθεσίν ἐστι κακὸς, ἐκ τῆς ἐγκειμένης ὀπτασίας. Τὸν γὰρ Πέτρον διδάξαι βουλόμενος ὁ Θεὸς μηδένα ἄνθρωπον παραιτεῖσθαι ὡς κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον ὄντα, σκεῦος ἐμφερές τι ὀθόνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθῆκεν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν ᾧ ὑπῆρχε πάντα τὰ γένη τῶν ἀλόγων ζώων, ἀφ᾽ ὧν πτύσας φαγεῖν ὁ Πέτρος προσετάττετο. Ὁ δὲ ἀκμὴν ἐμμένων τῇ Ἰουδαϊκῇ συνηθείᾳ αἰσθητὰ νομίσας τὰ ὁρώμενα παρῃτήσατο, εἰπών· κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον μηδέποτε βεβρωκέναι. Ταῦτα αὐτοῦ εἰρηκότος ὁ χρησμὸς πρὸς αὐτόν· ἃ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνου. Ἀφ᾽ οὗ καὶ γνῶσιν λαβὼν, ὡς περὶ ἠθῶν ἀνθρώπων τούτων εἰρημένων, εἶπε δεδειχέ-

aut aliis brutorum animalium nominibus appellantur. His igitur ex præsenti visione obvertendum est, nullum eorum natura, sed tantum proposito malum esse. Cum enim Deus docere Petrum vellet, nullum hominem, tanquam impurum & pollutum, repellendum esse, vas quoddam, linteo simile, quatuor extremis devinctum ex cœlo in terram demisit, in quo omnia brutorum animalium genera inveniebantur: ex his Petrus, aversans ipse, edere jussus est. Ille vero in Judaica sententia adhuc hærens, & ea, quæ videbantur, ad sensus referens, facere hoc recusavit, dicens, se nunquam immundum quidquam & impurum comedisse. Cum hæc diceret, divinum audiit oraculum: *quæ*

ναι

ναι αὐτῷ τὸν Θεὸν, ὡς ἐδὲις κατὰ φύσιν ἀκάθαρτος ἀνθρώπων· διὸ καὶ ἀναντιῤῥήτως ἀπαντῆσαι πρὸς τὸν Κορνήλιον, ὠφεληθῆναι θέλοντα σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ τὴν εὐαγγελικὴν διδασκαλίαν. Οθεν ἐπιδέδεικται τὰ τετράποδα καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ ἀναφορὰν ἔχοντα εἰς τὰς ἀνθρώπων καταςάσεις ὑπὸ Θεῦ χαρισθέντα· ὐ διὰ φύσιν, ἀντιπεράττυσαν τὸ ἅγιον, τὺς μαργαρίτας κεκώλυται κυσὶν ἢ χοίροις διδόναι, ἀλλὰ διὰ προαίρεσιν χειρίςην, ἣν καταλεῖψαι δυνατὸν μηκέτι κύνα ἢ χοῖρον ὄντα. Η Συροφοινίκισσα γὺν γυνὴ x) διὰ πίςιν ἐκ κυνὸς ἄνθρωπος γέγο-

Deus mundavit, tu ne polluito. Quo ipſo quoque edoctus, Deum de moribus dictorum Virorum locutum eſſe, ait, Deum ſibi oſtendiſſe, neminem hominum natura ſua immundum eſſe, ſeque adeo ſine hæſitatione accedere ad Cornelium, ex doctrina Evangelica cum tota domo ſua fructum capere cupientem. Propterea oſtendebantur illi quadrupedia, & reptilia, & volatilia, inter quæ & hominum diverſam indolem affinitas quædam intercedit, a Deo exhibita. Itaque non ob naturam, ſanctitati repugnantem, margaritæ canibus aut porcis projici prohibentur, sed propter propoſitum animi peſſimum, quod abjici omnino poteſt, ut non amplius canis aut por-

x) *Marc.* VII. 26.

γέγονεν, ὅθεν καὶ τὸν ἄρτον τῶν τέκνων παρέσχεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς.

Ἐγένετο δὲ ἐπ' αὐτόν, φησιν, ἔκστασις, καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον. Οἱ γυναικῶν παραπαισουσῶν y) ἐλόμενοι εἶναι μαθηταὶ, οὗτοι δέ εἰσιν οἱ ἀπὸ τῆς Φρυγίας, z) φασὶ τοὺς Προφήτας, κατεχομένους ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, μὴ παρακολουθεῖν ἑαυτοῖς a)

cus existas. Ita fœmina Synophœnissa per fidem ex cane homo facta est, unde & Jesus illi panem filiorum largiebatur.

Incidit vero in eum, ait Scriptura, *excessus mentis*, *& vidit cælum apertum.* Qui mulierum exorbitantium Discipuli esse amant, tales vero sunt Cataphryges, Prophetas, a Spiritu Sancto agitatos, ajunt, ipsius Prophetici impulsus tempore dicta

D παρα-

y) γυναικῶν παραπαισουσῶν] Sunt illæ *Prisca* & *Maximilla*, a quarum ore pendebat *Montanus*, quasque prophetissarum loco & numero habebat.

z) οἱ ἀπὸ τῆς Φρυγίας] Montanus *Ardaba* vico, Mysiæ, quæ Phrygiæ urbs est, vicino, ortum duxit, teste *Nicephoro* IV. 22. Hinc asseclæ ejus, qui & ipsi inprimis in *Phrygia* versabantur, Φρύγες, & οἱ κατὰ Φρύγας & Φρυγασταὶ dicti sunt. Conf. Cl. *Fabricii* nostri notas ad *Philastrium* de Hæresibus p. 101.

a) μὴ παρακολουθεῖν ἑαυτοῖς] Hunc Montanistarum errorem tangit *Epiphanius* Hæresi XLVIII. §. 2. contrarium asserens, his verbis: Ὅσα γὰρ οἱ Προφῆται εἰρήκασι καὶ μετὰ συνέσεως παρακολουθοῦντες ἐφθέγγοντο, καὶ ἐπλεόνασαν τὰ παρ' αὐτῶν

παραφερομένοις κατὰ τὸν τῆς προφητείας καιρόν. Δοκοῦσι δὲ ἀπόδειξιν ἔχειν ταύτης τῆς κακοδοξίας, καὶ ἐκ τῆς προκειμένης γραφῆς, λεγούσης ἐξεστακέναι τὸν Πέτρον. Ἀλλ᾽ ἴστωσαν οἱ ἠλίθιοι, οἱ ἀληθῶς παραπαίοντες, ὡς πολλὰ σημαίνει ἡ λέξις αὕτη. b) Δηλοῖ γὰρ καὶ τὴν ἐπὶ θαυμασμῷ ἔκπληξιν, καὶ τὸ ἔξω τῶν αἰσθητῶν γίνεσθαι, ποδηγούμενον ἐπὶ τὰ πνευματικὰ, καὶ τὸ παρακόπτειν, ὅπερ οὐ λεκτέον οὔτε ἐπὶ Πέτρου, οὔτε ἐπὶ Προφητῶν, ἀλλὰ τὰ ἄλλα

sua non intellexisse. Hujus erroris demonstrationem etiam ex præsenti Scripturæ loco habere sibi videntur, quippe qui in excessum mentis Petrum incidisse dicat. Sed sciant stupidi illi, & vere desipientes, verbum hoc multa denotare. Significat enim tum stuporem ex admiratione ortum, tum a sensualibus ad spiritualia excessum, tum vero etiam delirium, quod nec de Petro, nec de Prophetis dicere fas

εἰρημένα, καὶ ἔτι πληροῦνται. *Nam quæcunque Prophetæ locuti sunt, ea scientes intelligentesque dixerunt, planeque, uti nunciata sunt, acciderunt, & hodieque perficiuntur.* Contraria vero omnia venditatis ipsorum Prophetissis accidere, idem eadem opera observat. Prophetas ipsos oraculorum suorum intelligentiam habuisse, præ ceteris solide probavit *Gurtlerus* in Systemate Theologiæ Propheticæ cap. III. p. 20. sqq. Verbi παρακολουθεῖν hanc frequenter notionem esse, quæ h. l. ei tribuitur, ostendit *Gatakerus* ad Antonin. V. 5. Adde, quæ dixi ad Luc. I. 3.

b) πολλὰ σημαίνει ἡ λέξις αὕτη] Idem contra Montanistas urget, & evincit Epiphan. l. c. §. 4.

λα ἐκ τῆς λέξεως σημαινόμενα. Αμέλει γοῦν ὁ ἐκστὰς Πέτρος c) παρηκολούθει, ὡς ἀπαγγέλλων, ἃ εἶδε καὶ ἤκουσε, καὶ τίνος σύμβολα τὰ δειχθέντα ἦν. Ταῦτα καὶ περὶ τῶν Προφητῶν πάντων ἐρεῖς παρακολουθούντων, οἷς ἔλεγον τὰ θεωρούμενα. Σοφοὶ γὰρ ἦσαν νοοῦντες ἀπὸ τοῦ ἰδίου στόματος, ἃ προέφερον, τοῦ Κυρίου μετὰ τὴν ἀνάστασιν φανερῶς ἐντειλαμένου μαθητεῦσαι πάντα τὰ ἔθνη. Η πῶς οἱ ἐν Ιεροσολύμοις Απόστολοι ἀκούσαντες τὰ κατὰ τὸν Κορνήλιον, διεκρίνοντο πρὸς τὸν Πέτρον. d) Πάνυ μὲν

eſt, ſed cetera illa hac voce ſignificari ſolita: Et ſane Petrus, in ecſtaſin raptus, adſecutus eſt omnia, quippe qui retulerit omnia, quæ viderat, & audiverat, ſciverit etiam, quid ea inferrent, quæ ipſi conſpicienda dabantur. Eadem quoque de Prophetis omnibus dices, quod ſcilicet res perceperint, viſa ſcilicet aliis enarrantes. Sapientes enim erant, & gnari eorum, quæ ore ſuo proferebant, poſtquam Dominus ipſe poſt reſurrectionem diſerte præcepiſſet, ut

c) ὁ ἐκστὰς Πέτρος] Petrum revera in ecſtaſi illa conſcium ſui, rerumque, quæ fierent, fuiſſe, oſtendit idem l. c. §. 7. ubi inter cætera hæc legis: γεγόνασι γὰρ ἐν ἐκστάσει οἱ Προφῆται, οὐκ ἐν ἐκστάσει λογισμῶν. Γέγονε γὰρ καὶ Πέτρος ἐν ἐκστάσει, οὐχὶ μὴ παρακολουθῶν τῷ λόγῳ, ἀλλ' ὁρῶν καθημερινῆς ἀκολουθίας ἐπέκεινα παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ὁρώμενα.

d) Vid. *Act.* XI. 2.

ἂν ἐδεῖτο τῆς περὶ τῶν ἐθνῶν θείας ἀποκαλύψεως ὁ τῶν Ἀποστόλων ἔξαρχος, e) Πέτρος, ὁ πανάγιος.

gentes omnes doctrina sua imbuerent. Quomodo enim alioquin Apostoli, qui Hierosolymis erant, auditis, quæ de Cornelio acta erant, cum Petro disputare potuissent? Itaque hac de gentibus revelatione omnino opus habebat Petrus, Apostolorum coryphæus & Vir sanctissimus.

Atque ista quidem Didymi loca ex hac Catena excerpsi, quorum longe plura in eadem exstabant. Addam illis duo Athanasii loca, quæ in eadem ad Actus Apostolorum illustrandos afferuntur.

ΚΕΦ. Η. ϛ. κδ.

Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Κύριον.

Ἀθανασίου ἐκ τοῦ πρὸς τοὺς λεγομένους Καθαροὺς f) Λόγ. Γ.

Πρὸς οὖν τὴν ὑποκει-

CAP. VIII. v. 24.

Precamini vos pro me ad Dominum.

Athanasii ex Sermone III. contra Novatianos.

Adversus hanc ejus a-

μένην

e) τῶν Ἀποστόλων ἔξαρχος] Hujusmodi elogiis sæpe afficitur Petrus ab Ecclesiæ Doctoribus. Ita *Photio* lib. I. contra Manichæos §. VIII. vocatur κορυφαῖος τῶν Ἀποστόλων, ad quem locum, vide, si placet, quæ scripsi Tom. I. Anecdotorum p. 24.

f) Καθαροὺς] Catharorum nomine & ipsi Novatiani se

μένην αὐτοῦ πικρίαν, καὶ ταύτην αὐτοῦ τὴν κατὰ τῆς δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ τόλμαν καὶ ἐπιχείρησιν Πέτρος δικαίως ἐκινήθη, καὶ κινηθεὶς εἶπε πρὸς αὐτόν· Τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν. g) Εἰ καὶ μὴ δεῖ, ἀλλὰ διὰ τὴν τόλμαν σου ταύτην, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι, οὐκ ἔστι σοι μερὶς, οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ. Η γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Καὶ τοσαῦτα κατ' αὐτοῦ εἰπὼν ὀρθῶς καὶ δικαίως οὐδὲν τούτων ἀνί-

maritudinem, & temeritatem insolentem, qua in Dei donum ferebatur, Petrus merito graviter commovebatur, commotusque ad eum dicebat: *Pecunia tua tecum pereat.* Quamvis enim melius tibi esse possit, tamen propter insolentiam illam tuam, quod gratuitum Dei donum pecunia comparari posse censeas, *non est tibi portio, neque sors in sermone isto. Neque enim cor tuum rectum est coram Deo.* Tam graviter in eum locutus recte tamen & me-

vocabant, & ab aliis appellabantur. Vide *Bevereg.* ad Canon. VIII. Concil. Niceni. Conf. B. *Mayeri* Commentar. de Pietistis Veteris Ecclesiæ p. 99. seq. Præstantissimus *Bernh. de Montfaucon* tria fragmenta Sermonum Athanasii *Collectioni Patrum Novæ* Paris. 1706. fol. editæ, Tomo II. p. 103. inseruit, inter quæ tamen præsens hoc una cum sequente frustra quæres. Cumque prius illud, ex III. contra Novatianos libro afferatur, patet, non duos, quos suspicabatur Cl. *Montfauconius*, sed tres minimum libros adversus Novatianos ab Athanasio scriptos fuisse.

g) *Actor.* VIII. 20.

αἴον ἡγησάμενος τῷ τῆς μετανοίας φαρμάκῳ, θεραπευτικὰ δὲ ταῦτα κρίνας εἶναι ἐπήγαγε· μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου, καὶ δεήθητι τοῦ Κυρίου, εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου. Μέγα γάρ σοι καὶ τοῦτο· Καὶ μὴ ἤδη τὴν δωρεὰν οὕτως ἀκαθάρτως καὶ ῥυπαρῶς διὰ χρημάτων σπεῦδε. Ἀλλὰ τέως τῆς πικρίας σου καὶ τῆς κακῆς ταύτης ἐπινοίας παυσάμενος μετανόησον, εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου, οὐχ ὡς ἀμφιβάλλων, ἀλλ' ὅτι δυσίατα πάθη οὐκ ἀνίατα μέντοι, ἀλλὰ δυσίατα. Εἰ γὰρ ἦν ἀνίατον, περιττὸν ἦν, τό· μετανόησον ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ Κυρίου, ἀλλ' ὅτι ἡ μετάνοια μὲν ἰσχύει διὰ τούτων. Ὅτι δὲ μετὰ πολλῆς μετανοίας καὶ ἐπιμελείας χρεία τοῖς βα-

rito nihil horum pœnitentia accedente immedicabile esse existimans, sed potius medicinæ locum superesse judicans, subjungit: *pœnitentiam igitur age de hac pravitate tua, & precare Dominum, si forte remittetur tibi cogitatio cordis tui.* Nam & hoc tibi magnum erit: Cave itaque, ne donum Dei tam impure & sordide pecunia tibi tam festinanter comparare studeas. Sed potius ab amaritudine tua & mala ista cogitatione recedens, pœnitentiam age, si forte remittetur tibi cogitatio cordis tui; quæ verba non dubie proferuntur, sed ideo, quia affectus difficulter sanabiles non insanabiles quidem sunt, sed ægre tamen sanantur. Si enim prorsus emendari non potuisset, superfluum fuisset dicere: ῥυν-

ῥυωθεῖσιν εἰς κακίαν, παρεςὰς ἐπήγαγεν· εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σȣ. Εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα. Καὶ τοσȣ̃τον ἴσχυεν ἡ εἰς μετάνοιαν προτροπὴ τȣ̃ μεγάλȣ τȣ́τȣ Ἀποςόλȣ, καὶ πρὸς τὸν τοσȣ̃τον Μάγον, καὶ πρὸς τὸν ȣ̓́τω χολῆς καὶ πικρίας μεςὸν, καὶ τοσȣ́των κακῶν πεπληρωμένον, ὡς ἤδη ἐπιμελείας ἑαυτὸν δȣ̃ναι, καὶ ταῦτα αὐτῷ εἰπόντι τὴν γραφὴν ἐπιμαρτυρεῖν. Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμȣ̃ πρὸς τὸν Κύριον· ȣ̓ γάρ ἐμοὶ παῤῥησία μέτεςιν, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ᾽ ἐμὲ, ὧν δὴ εἰρήκατε. Οὔτε δὴ ἀπηγόρευσε ταῦτα αὐτῷ ὁ θεῖος Ἀπόςολος, ȣ̓́τ᾽ ἀπηρνήσατο. Πῶς γὰρ ὁ καὶ ὑποθέμενος καὶ εἰπών. Τοσȣ̃τον δὲ ὠφελήθη ȣ̓̃τος αὐτὸς ὁ τηλικȣ̃τος μάγος ἀπὸ τῆς ἐλπίδος, τῆς εἰς

pœnitentiam age de malitia tua, & precare Dominum. Itaq; pœnitentia in hac cauſa efficax eſt. Quia vero cũ pœnitentia magna cura opus eſt illis, qui ad malitiã indurati ſũt, ſtatim ſubjungit: *ſi forte tibi remittetur cogitatio cordis tui. Nã in felle amaritudinis & vinculis injuſtitiæ te eſſe video.* Et tantũ quidẽ valuit excitatio iſta ad pœnitentiam, a tanto Apoſtolo ad tantum Magum, eumque tanto felle & amaritudine refertum, tantisque peccatis oppreſſum, ut jam tum curam illam ſuſciperet, verbisque, Scriptura teſtante, his eam profiteretur: *Orate vos pro me ad Dominum:* neque enim mihi tanta ineſt fiducia, ut ne quid eorum, quæ dixiſtis, ſuper me veniat. Nec præcidit ipſi hujus rei ſpem divus Apoſtolus, neque facere hoc de- *με-*

μετάνοιαν, ὡς ἤδη τοσοῦτον τῆς πονηρίας καὶ πικρίας αὐτὸν μεταβληθέντα εἰπεῖν· ἐγὼ μὲν οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ὑπὲρ ἐμαυτοῦ δεηθῆναι· ὑμεῖς δὲ δεήθητε ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς Κύριον.

regavit. Quomodo enim id facere poterat, qui ipſe ſvaſerat, & præceperat? Tantum vero commodi hinc capiebat ipſe ille tantus Magus ex hac ſpe, ad pœnitentiam facta, ut à malitia ſua & amaritudine multum mutatus diceret: ego quidem idoneus non ſum, qui pro me ipſo precer: vos vero orate pro me ad Dominum.

Τοῦ Αὐτοῦ ἐκ τοῦ πρὸς τοὺς Νουατιανοὺς τοὺς ἑαυτοὺς ὀνομάσαντας Καθαροὺς Λόγου β΄.

Ejusdem ex Sermone II. contra Novatianos, qui ſe ipſos *Catharos* appellant.

ΚΕΦΑΛ. ις. ϛ.΄γ.

CAP. XVI. 3.

Καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτόν.

Et aſſumtum eum circumcidit.

Ἵν᾽ οὖν μὴ κωλύηται h) εἰς συναγωγὰς παραβάλλειν, διὰ τὸ ἀπερίτμητον εἶναι τὸν Τιμόθεον, οὕτως συμπαρεῖναι τοῦτ᾽ ὠ-

Ne igitur prohiberetur in Synagogas penetrare, quia Timotheus non erat circumciſus, ut & hoc fieret, per-

κονό-

h) κωλύηται] Ita ſcripſi pro κωλύητε, id quod ſenſus requirere videtur. Verebatur enim Paulus, ne Timotheus, non circumciſus a Judæis ex Synagogis excluderetur.

κονόμησεν i) ὐχὶ καὶ ἐδογμάτισεν.

misit quidem prudenter, non vero præcepit.

Εις τὴν Επιστολὴν Καθολικὴν τῦ Ιακώβυ.

In Epistolam JACOBI Catholicam.

ΚΕΦΑΛ. α. ς. ιδ.

CAP. I. v. 14.

ΣΕΥΗΡΟΥ.

SEVERI.

Εκαστος δὲ πειράζεται] Τινὲς δὲ τὸ προκείμενον ῥητὸν ὕτως ἐπειράθησαν ἐξηγήσασθαι, φήσαντες, αὐτὴν τὴν ἐπιθυμίαν ἀνομιῶν μητέρα καλεῖν τὸν Δαβὶδ, ἥτις διὰ τῆς ἀτοπωτάτης ὀρέξεως οἱονεὶ συλλαμβάνυσα καὶ κύυσα τὴν πρᾶξιν τῆς ἁμαρτίας ἀποτίκτει, καὶ αὐτὸν τὸν ἁμαρτωλὸν, ταύτην ἐνεργῦντα καὶ πράτ]ον]α,

Unusquisque vero tentatur Nonnulli textum, qui præ manibus est, ita explicare conati sunt, dicentes, ipsam cupiditatem Davidem iniquitatum matrem vocare, quæ scilicet ex intensissima libidine quasi concipiens & fovens perpetrationem peccati, & ipsum quoque peccatorem illud patrantem & perficien-

D 5 καὶ

i) ᾠκονόμησεν, ὐχὶ καὶ ἐδογμάτισεν] Quæ certa de causa & certo quodã scopo ad temp⁹ a Deo fiunt, vel, ut fiant, permittuntur, ea οἰκονομεῖσθαι, vel κατ' οἰκονομίαν, vel οἰκονομικῶς fieri a Patribus dicuntur. Sic *Damascenus* lib. III. de orthodoxa fide c. 23. p. 266. de Christo: εἰ καὶ οἰκονομικῶς ἑαυτὸν συνέστελλε πολλάκις, ὐ γὰρ ἠγνόει τὸν καιρὸν.

καὶ πέρας τῶν τοιούτων ὠδίνων ποιεῖται τοῦ ἁμαρτάνοντος τὸν θάνατον. Οὕτως γὰρ ἐπιστέλλων Ἰάκωβος ἔφησεν, εἷς ὢν τῶν τοῦ Χριστοῦ σοφῶν μαθητῶν· ἕκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος. Εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν, κ. τ. λ. Ὑπὸ ταύτης οὖν τῆς ἐπιθυμίας κεκισσῆσθαι καὶ συνειλῆφθαι καθὰ δὴ τῶν ἁμαρτωλῶν μητρὸς ἔφησεν ὁ Δαβίδ.

tem perit, terminum vero illorum partus dolorum mortem peccantis constituit. Ita enim Jacobus, unus ex sapientibus Christi discipulis, ait, scribens: *unusquisque vero tentatur, a propria cupiditate pellectus & inescatus. Postea cupiditas, ubi concepit, parit peccatum &c.* Ab illa itaque cupiditate, tanquam peccatorum matre, & appetitum & conceptum se ait David.

ΗΣΥΧΙΟΥ τοῦ Πρεσβυτέρου. k)

Ὠδῖνες θανάτου αἱ τῶν ἁμαρτωλῶν ἐπιθυμίαι τυγχάνουσι.

HESYCHII *Presbyteri.*

Cupiditates peccatorum sunt dolores mortis parturientis.

στιχ. ιζ.

ΣΕΥΗΡΟΥ.

Παρ' ᾧ οὐκ ἔστι παραλ-

Ad v. 17.

SEVERI.

Apud quem non est mu- λαγὴ]

k) Est ille procul dubio Hesychius, Presbyter Hierosolymitanus, Scriptor Seculi V. cujus frequens est in Catenis, speciatim in Psalmos, in quos commentarius ejus MS. ex

λαγὴ] Λέγοντος γὰρ ἔξεστιν ἀκούειν τοῦ Θεοῦ. Ἐγώ εἰμι, ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἀλλοιοῦμαι. Καὶ αὐτῷ μὲν πρόσεστι τῷ παγίως καὶ ἀναλλοιώτως κατ' οὐσίαν ἔχειν, τοῖς δὲ κατὰ τὸ εὐαγγέλιον πολιτευομένοις καὶ πρακτικῶς τὰς ἐντολὰς μετιοῦσιν ἐκ τῆς ἄνωθεν δωρεᾶς καὶ μετουσίας τὸ ἀναλλοιώτως ἐν τοῖς κατὰ τὸν βίον ἐπιτηδεύμασι διακεῖσθαι προσγίνεται, καὶ τὸ μὴ συμβάλλεσθαι τοῖς καιροῖς. Διὸ καὶ Παῦλος l) παρήνει τισὶ λέγων· μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοὸς ὑμῶν εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς, τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν, καὶ εὐάρεστον, καὶ τέλειον.

tatio] Audire enim possumus Deum dicentem: *ego ſum, ego ſum, & non mutor.* Atque ipſi quidem proprium eſt ex eo, quod ſecundum esſentiam conſiſtit, nec mutari poteſt, illis vero, qui ſecundum Evangelicam doctrinam vivunt, & præcepta ſectantur, divino beneficio accidit, ut in vitæ hujus negotiis, eadem ſemper ratione verſentur, neque ad tempora ſe accommodent. Propterea & Paulus adhortatur nonnullos dicens: *ne conformemini ſæculo huic, ſed transformemini renovatione mentis veſtræ, ut probetis, quænam ſit voluntas Dei bona, & accepta & perfecta.*

KE-

parte apud me exſtat, mentio. Forte hæc explicatio ad Pſ. XVII. 5. ab eo allata fuit. In Corderii tamen Catena in Pſalmos, quæ exſtat, fruſtra quæſivi, quod & de reliquis, quæ hic ſequuntur, fragmentis dictum eſto.

l) *Rom.* XI. 2.

ΚΕΦάλ. Β. ϛ. ζ.

ΑΠΟΛΛΙΝΑΡΙΟΥ. m)

Οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσι] Τοῦτο μὲν οἱ τῶν Ἰουδαίων ἄρχοντες ἐκ τῶν καρποφοριῶν πλουτοῦντες· τοῦτο δὲ καὶ οἱ τὰ Ῥωμαίων διοικοῦντες πράγματα, εἰδωλολατροῦντες τότε.

CAP. II. v. 6.

APOLLINARII.

Divites vi dominuntur] Alterum quidem faciebant Judæorum optimates, ex collatis frugibus ditescentes: alterum vero illi, qui Romanorum res administrabant, & idolis serviebant.

ϛ. ιγ. ΗΣΥΧΙΟΥ.

Κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως] Ὥσπερ τὸ ἔλαιον ἐξολισθαίνειν τοὺς ἀθλητὰς τὰς χεῖρας τῶν ἀντιδίκων ποιεῖ, οὕτως ἡ ἐλεημοσύνη τοὺς ταύτης ἀσκουμένους ἐκκλίνειν καὶ ἀποφεύγειν παρασκευάζει τοὺς δαίμονας.

v. 13. HESYCHII.

Gloriatur misericordia contra judicium] Sicut oleum efficit, ut athletæ adversariorum suorum manibus elabantur; ita eleemosynarum largitio efficit, ut, qui illi student, dæmones effugiant & evitent.

ϛ. κέ. ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ τοῦ ΓΑΒΑΛ.

Ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαάβ] Ἄκουε τῆς γραφῆς μαρτυρούσης αὐτῇ τὰ κατορ-

SEVERIANI GABALENS. ad v. 25.

Similiter & Raab] Audi Scripturam, testimonium ipsi vitæ bene actæ

θώμα-

m) Est hic Apollinaris Laodicenus, qui sæpe in Catenis laudatur.

θώματα. Ην ἐν πορνείῳ μαργαρίτης, ἐν βορβόρῳ πεφυρμένος, χρυσὸς ἐν πηλῷ διερριμμένος, ἄνθος εὐσεβείας ἀκάνθαις κεχωσμένον, εὐσεβὴς ψυχὴ ἐν ἀσεβείας χώρῳ κατακέκλεισο.

præbentem. Erat scilicet in lupanari margarita cœno maculata, aurum luto contaminatum, flos pietatis spinis circumseptus, anima pia impietatis sede coercebatur.

ΚΕΦ. γ. ϛ. ζ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.

Ουτως ἡ γλῶσσα καθίσαται] Ει ἀγαπᾷς τὴν ζωὴν, ποίησον τὴν ἐντολὴν τῆς ζωῆς. Ὁ γὰρ ἀγαπῶν μὲ, φησι, τὰς ἐντολάς μου τηρήσει. n) Πρώτη δὲ ἐντολὴ τό· o) παῦσον τὴν γλῶσσάν σου ἀπὸ κακοῦ.

CAP. III. v. 6. BASILII.

Ita lingua existit] Si diligis vitam, fac mandata vitæ. Qui enim me amat, inquit, præcepta mea servabit. Primum vero præceptum illud est: *cohibe linguam tuam a malo.*

ΗΣΥΧΙΟΥ ϛ. η.

Τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς] Καθάπερ γὰρ ἡ ῥομφαία ἑτοιμοτέρα πρὸς τομὴν, ἂν ἀκονηθῇ, καὶ ὀξυτέρα πρὸς ἀναίρεσιν γίνεται, οὕτως ἡ γλῶσ-

HESYCHII v. 8.

Linguam vero nemo domare potest] Sicut enim gladius, si acuatur, ad cædendum aptior, & ad occidendum acutior redditur: ita lingua

σα

n) *Joh.* XIV. 23.

o) *Psalm.* XXXIII. 13. Exstat vero locus Basilii hic citatus in Commentario ejus in Psalmos.

σα δυσχερὴς, καὶ καθ' ἑαυτὴν εἰς τὸ ἠρεμεῖν τυγχάνουσα καὶ δυσκάθεκτος, τότε χαλεπωτέρα γίνεται, ὅταν παρὰ τῶν πονηρῶν συκοφαντεῖν καὶ λοιδορεῖν καὶ διαβάλλειν ἐθίζηται.

gua, quæ per ſe difficulter in quiete continetur, nec facile coerceri poteſt, inſolentior evadit, ſi a malis fallere, calumniari & criminari diſcat.

ΚΕΦΑΛ. Δ. ϛ. α'.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ. p)

Πόθεν πόλεμοι] Ὁ μὲν γὰρ ἀγρὸν ἀρκοῦντα κεκτημένος ἐπειδὴ μείζονα θεωρεῖ τὸν τοῦ γείτονος, αὐξῆσαι τὸν ἑαυτοῦ φιλονεικεῖ, ὡσαύτως καὶ ποιῆσαι τὸν οἶκον ὑψηλότερον.

CAP. IV. 1.

DIONYSII.

Unde bella?] Qui enim agrum ſibi ſufficientem poſſidet, ubi viderit proximi ſibi majorem eſſe, ſuum amplificare ſtudet; ſimiliter vero & domum altius evehere conatur.

ΗΣΥΧΙΟΥ ϛ. ι'.

Ταπεινώθητε ἐνώπιον τοῦ Κυρίου] Μακάριον ἐνώπιον θεοῦ ταπεινοῦσθαι. Φησὶ γὰρ ὁ Ἰάκωβος· ταπεινώθητε ἐνώπιον Κυ-

HESYCHII ad v. 10.

Subjiciamini coram Domino] Beata res, coram Deo humiliari. Jacobus enim ait: *humilietis vos coram Domino,*

ρίου,

p) Suſpicor, hunc eſſe Dionyſium Alexandrinum, diſcipulum Origenis, qui alias *Magni* cognomine appellatur. Illius mentio frequens eſt in Catena MS. in epiſt. ad Romanos, quam B. Reiſerus memorat in Catalogo MSS. pag. 9.

ρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς. Ὅταν τοίνυν οὕτω ταπεινωθῶμεν, κἂν ὑπὸ ἀνθρώπων μισούντων τὰς ἀρετὰς πολεμηθῶμεν, ἔχομεν τὸν Θεὸν ἐξαιρούμενον, μόνον ἵνα τοῦ νόμου αὐτοῦ μὴ ἐπιλαθώμεθα, μηδὲ ἀποκακῶμεν ἐν ταῖς θλίψεσι· Φησὶ γὰρ ὁ Δαβίδ. q) ἴδε τὴν ταπείνωσίν μου, καὶ ἐξελοῦ με, ὅτι τοῦ νόμου σοῦ οὐκ ἐπελαθόμην.

& exaltabit vos. Quando itaque sic humiles reddimur, etiamsi a dæmonibus struantur insidiæ, etiamsi ab hominibus, virtutum osoribus, oppugnemur, Deum tamen habemus nos exaltantem, modo Legis ejus non obliviscamur, neque in calamitatibus langvescamus. David enim inquit: *vide dejectionem meam, & libera me, quia legis tuæ non sum oblitus.*

ΚΕΦ. Ε. ς. ά.

ΗΣΥΧΙΟΥ.

Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι] Προλέγει τὴν τιμωρίαν, διὰ φιλανθρωπίαν, ἵνα μετανοήσαντες ἔξω γένοιντο τῶν ἀπειλουμένων.

CAP. V. v. 1.

HESYCHII.

Agite itaque, o divites] Prædicit pœnam, amore hominum ductus, ut pœnitentia acta, liberi evaderent à malis impendentibus.

Ad-

q) *Psalm.* CXIX. 153.

Addam his Cyrilli quendam locum, in eadem Catena ex Commentario ejus in Epist. ad Romanos allatum.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. r)

ΚΕΦΑΛ. Β. ϛ. κ'β.

Βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει.

Ἐπειδὴ ὁ μακάριος Ἰάκωβος τὸν Ἀβραὰμ λέγει ἐξ ἔργων δεδικαιῶσθαι ἀνενεγκόντα Ἰσαὰκ τὸν ὑιὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· ὁ δὲ Παῦλος λέγει, αὐτὸν ἐκ πίστεως δεδικαιῶσθαι, οὕτω τὴν δοκοῦσαν ἐναντιότητα νοητέον, ὅτι πρὸ μὲν τοῦ ἔχειν τὸν Ἰσαὰκ ἐπίστευσε, καὶ μισθὸν πίστεως ἔλαβε τὸν Ἰσαὰκ, ὅμως καὶ ὅτε ἀνήνεγκε τὸν Ἰσαὰκ, ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, οὐ μόνον τὸ ἔργον ἐποίει, ὁ προ-

CYRILLI.

ad CAP. II, 22.

Vides, quod fides coperata sit.

Cum Divus Jacobus Abrahamum ajat ex operibus justificatum esse, Isaacum scilicet, filium suum, super altare offerendo; Paulus vero vicissim affirmet, eum ex fide justificatum: pugna hæc apparens ita tollenda est, quod Abrahamus ante quam Isaacum haberet, crediderit, fideique suæ præmium ipsũ Isaacum acceperit, præterea vero, cum

r) Cyrilli in epist. ad Romanos Commentarius non exstat editus. Varia illius fragmenta in Catena MS. Bodlejana in epist. ad Romanos, de qua alias dicam, leguntur. Inter ea vero præsens hoc frustra quæsivi.

προσετάγη, ἀλλὰ καὶ τῆς πίστεως οὐκ ἀπέστη, ὅτι ἐν Ἰσαὰκ μέλλει τὸ σπέρμα αὐτοῦ πολυπληθεῖν ὡς τὰ ἄστρα, λογισάμενος, ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγεῖραι δυνατὸς ὁ Θεός· Ὅμως ὁ Παῦλος s) μάρτυρα τῶν ἰδίων λόγων καὶ συλλήπτορα ποιεῖται τὸν μακάριον Δαβίδ, ἄνδρα διαβόητον ἐν εὐσεβείᾳ, καὶ σοφῶς διασκευάζει, ὡς ἐν πνεύματι λαλῶν τὴν διὰ πίστεως ἄφεσιν, διαγγέλλει πᾶσιν ἀνθρώποις. Ἤδει γὰρ ἐν Χριστῷ παρεσομένην κατὰ καιρούς.

Iſaacum ſuper altari obtuliſſet, non ſolum id, quod præceptum erat, perfecerit, ſed & fide non exciderit, fore, ut per Iſaacum ſemen ſuum inſtar ſtellarum multum eſſet, recogitans, quod etiam ex mortuis Deus excitare poſſit. Paulus inſuper verborum ſuorum teſtem & aſſertorem beatum Davidem, Virum pietate illuſtrem, affert, & ſapienter conficit, quod per Spiritum de remiſſione peccatorum per fidem locutus, eam omnibus hominibus annunciet. Noverat enim illam ſuo tempore in Chriſto præſto eſſe futuram.

Εἰς τὴν Ἐπιστολὴν πρώτην Καθολικὴν τοῦ ΠΕΤΡΟΥ.

ΚΕΦΑΛ. Β. ς. ά.

Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν.

IN PRIOREM PETRI EPISTOLAM CATHOLICAM.

CAP. II. 1.

Abjecta igitur malitia omni &c.

s) Reſpicit noſter *Roman.* IV, 7. ſqq.

ΣΕΥΗΡΟΥ.

Ει μὴ γὰρ ὁ λόγος, μείνας, ἐν οἷς ἦν, ἀμείνωνγε τροπῆς, ὡς Θεὸς ἐκ μήτρας αὐτῆς ἑνωθεὶς σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν, ψυχὴν ἐχούσῃ τὴν νοερὰν καὶ τῆς ἐμῆς γενέσεως τὰς ὠδῖνας καὶ αὐτὴν τὴν εἰς τὸ εἶναι πάροδον, διὰ τῆς ἰδίας κυοφορίας εὐλόγησε καὶ τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως, οὐκ ἐλύθη τὸ· t) ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα, τὸ τῆς πικρᾶς γεύσεως ἐπιτίμιον, εἰ μὴ γαλακτοτροφίας ἠνέσχετο, οὐκ ἂν ἡμεῖς ὡς τὰ ἀρτιγενῆ βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσαμεν, καθώς φησιν ὁ θεσπέσιος Πέτρος.

SEVERI.

Nisi enim Verbum, in eo statu, in quo erat, permanens, h. e. omni mutatione superius, ut Deus ab ipso utero matris, quoad hypostasin unitus carni, anima rationali instructæ, & dolores nativitatis meæ & ipsum in vitam ingressum, sua in utero gestatione, & quod ad carnem nativitate, sanctificasset, non solutum fuisset id, quod dictum est: *in tristitia paries liberos;* in pœnam scilicet gustationis amarissimæ. Nisi lacte se nutriri passus fuisset, nos nunquam, ut infantes modo nati, lac sermonis sincerum appetivissemus, ut monet divus *Petrus.*

Στ. ι. Οἵ ποτε οὐ λαός, νῦν δὲ λαός.

Vers. 10. *Qui olim non populus, nunc vero populus.*

ΣΕΥΗΡΟΥ.

Τοῦτ' ἔστι καὶ ἐξαίρε-

SEVERI.

Hoc est (*populus*) in fa-

τοι

t) *Genes.* II. 16.

τον ἐν περιουσίᾳ καὶ κτήματι λελογισμένος, ἐπειδὴ κτίσματα μὲν τοῦ πεποιηκότος ἅπαντες ἄνθρωποι, Κτήματα u) οἱ διὰ τῆς ἐπιγνώσεως ἐκποιηθέντες ὑπὸ Θεοῦ καὶ τὰ τῆς αὐτοῦ δεσποτείας ἄξια πράττοντες, καὶ ὑπ' οὐδενὸς ἢ πάθους ἢ ἁμαρτίας ἢ νόθου θεοῦ δεσποζόμενοι.

milia & poſſeſſione ejus eminentiori ſenſu numeratus, quia omnes quidem homines conditoris ſunt creaturæ; poſſeſſio autem illi tantum, qui per cognitionem ſalutarem exculti ſunt à Deo, eaque perficiunt, quæ dominio ejus digna ſunt, nec affectui ulli aut peccato, aut Deo ſpurio ſe ſubjiciunt.

Στ. κ'β. Ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν.

Καὶ μάλα εἰκότως. Ὁ γὰρ προσφέρων ἑαυτὸν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, οἰκείαν μὲν ἁμαρτίαν οὐκ ἔχει· φέρει δὲ ἐν ἑαυτῷ τὰς ἐκείνων πλημμελείας, ὑπὲρ ὧν εἰς θυσίαν προσάγεται, τοῦτο δηλοῦντος ἐναργέστατον καὶ τοῦ τύπου τοῦ νομικοῦ. Ποίαν γὰρ ἰδίαν ἁμαρτίαν εἶχεν ὁ ἀμνὸς,

Verſ. 22. *Qui peccata noſtra ipſe obtulit.*

Et merito quidem hæc dicuntur. Qui enim ſe ipſum offert pro peccatis, proprium peccatum non habet, eorum vero ptævaricationes ſuas facit, pro quibus in victimam offertur. Id quod Legalis quoque typus manifeſtiſſimum reddit.

u) κτήματα] Puto hic excidiſſe δὲ, quod in verſione expreſſi.

ἢ ὁ χίμαρος, ὁ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν θυόμενος, x) καὶ ἁμαρτία διὰ τοῦτο καλούμενος;

Quodnam enim peccatum proprium habebat agnus, aut hircus, qui pro peccatis mactari solebat, & propterea *peccati* nomine vocari solebat?

ΚΕΦ. Γ. ϛ. ζ.

CAP. III. v. 7.

Οἱ ἄνδρες ὁμοίως συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν.

Mariti similiter cohabitantes prudenter.

Τοῦ Αὐγ.

EJUSDEM.

Ἀνδρὸς γὰρ καὶ γυναικὸς ἡνωμένων ἁγνὴ καὶ ὁμόφρων ἡ συζυγία διϊππεύει πρὸς τὰς οὐρανίας πύλας θᾶττον ἢ πρὸς αἶσχη. Εἰ γὰρ τῆς συναφείας, ἣν ἡ Ἐκκλησία συνῆπται Χριστῷ, νυμφικῶς ἅμα καὶ μυστικῶς εἰκόνα φέρουσιν, ἶσα τῇ Ἐκκλησίᾳ κατορθοῦν δύνανται προσευχόμενοι.

Sancta enim & concors mariti & fœminæ societas ad cœlestes portas potius & propius quam ad turpitudinem perducit. Si enim conjunctionis, qua Christo Ecclesia adhæret, virginum instar & mystice, imaginem præferunt, precibus suis eadem, quæ Ecclesia, efficere possunt.

Στ.

x) ὁ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν θυόμενος] Respicit noster *Levit* XVI. 9. ubi de hirco expiatorio dicitur, καὶ προσοίσει περὶ ἁμαρτίας, in Hebr. עשהו חטאת.

Στ. ι. ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾷν.

Βασιλείου. y)

Εἰ τίς, φησι, θέλει ζωὴν οὐ τὴν κοινὴν ταύτην, ἣν ζῇ καὶ τὰ ἄλογα ζῶα, ἀλλὰ τὴν ὄντως ζωὴν τὴν θανάτῳ μὴ διακοπτομένην. Νῦν γάρ φησιν z) ἀποθνήσκετε, καὶ ἡ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ. Ὅταν δ᾽ ὁ Χριστὸς φανερωθῇ ἡ ζωὴ ἡμῶν. οὐκοῦν ἡ ὄντως ζωὴ ὁ Χριστὸς, καὶ ἡ ἡμετέρα ἐν αὐτῷ διαγωγὴ ζωή ἐστιν ἀληθινή.

ΗΣΥΧΙΟΥ. a)

Ἐνταῦθα τὸ τίς, οὐχ

Vers. 10. *Qui enim vitam vult diligere.*

BASILII.

Si quis, inquit, vitam amat, non communem illam, qua etiam animalia bruta fruuntur, sed vitam vere talem, & quæ morte non interrumpatur. Nunc enim, ait, morimini, vita autem vestra abscondita est cum Christo apud Deum. Ubi vero Christus apparuerit, vita nostra &c. Itaque vera vita est Christus, nostra quoq; in ipso vivendi ratio vera vita est.

HESYCHII.

Vox *Quis*? hoc lo-

E 3 ὡς

y) Exstat hic locus in Commentario Basilii in *Psalm.* XXXIII. 13.

z) *Paulum* innuit *Coloss.* III. 4.

a) Locus hic Hesychii procul dubio ex Comment. ejus in Psalmos petit⁹ est, ubi XXXIII. 13. legitur: τίς ἐστιν ἄνθρωπος ὁ θέλων ζωήν. In Catena tamen Corderiana in Psalmos non legitur.

ὡς ἀποροῦντος τοῦ προφήτου κεῖται, ἀλλὰ μακαρίζοντος, καὶ μᾶλλον προτρέποντος, ἴσως καὶ ἀποροῦντος. Οἱ γὰρ πολλοὶ οὐ θέλουσι τὴν ὄντως ζωὴν ὑπὸ τῆς τοῦ προσκαίρου δελεαζόμενοι, οὐδὲ ἰδεῖν ἀγαπῶσιν ἡμέρας ἀγαθὰς τὰς τοῦ μέλλοντος τῇ κατὰ τὸν παρόντα βίον εὐημερίᾳ προσέχοντες.

co non eſt Prophetæ dubitantis, ſed felicem prædicantis, vel potius excitantis, fortaſſe tamen etiam dubitantis. Plerique enim non amant vitam vere talem, ineſcati ſcilicet a temeraria iſta, neque videre deſiderant dies felices vitæ imminentis, tranquillitati præſentis vitæ tantum intenti.

Στ. ιθ. Ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξεν.

Verſ. 19. *In quo & Spiritibus in custodia prædicaverit.*

ΣΕΥΗΡΟΥ.

Ἀλλ' οὐ πᾶσι τοῖς ἐκεῖσε κατεχομένοις, ἀλλὰ μόνοις τοῖς πιστεύσασι καὶ ἐπεγνωκόσι αὐτὸν τὴν ἄφεσιν ἐδωρήσατο. Ἐπέγνωσαν δὲ αὐτὸν οἱ δι' ἀγαθῶν ἔργων τῆς κακίας ἑαυτοὺς ἐκκαθάραντες, καθ' ὃν ἐν σαρκὶ χρόνον ἐβίωσαν. Πάντες γὰρ καὶ οἱ δικαίως πολιτευσάμενοι, πρὶν ἐπιφα-

SEVERI.

Non quidem omnibus ibi detentis, ſed iis tantum, qui crediderant & agnoverant eum, remiſſionem largitus eſt. Agnoverant vero eum, qui per bona opera a vitiis ſe purgarunt, quoad in carne vixerunt. Omnes enim, atque adeo & illi, qui pie vixerant,

νῆναι

νῆναι τοῖς καταχθονίοις Χριστὸν, ὑπὸ τῶν δεσμῶν τοῦ θανάτου κατείχοντο, καὶ τὴν αὐτοῦ κἀκεῖσε παρουσίαν ἀνέμενον, ἀποκεκλεισμένης αὐτοῖς τῆς ἐπὶ τὴν παράδεισον ὁδοῦ διὰ τῆς τοῦ Αδὰμ παραβάσεως. Οτι δὲ οὐ πάντες οἱ ἐν τοῖς ὑποχθονίοις ὄντες ἀπώναντο τῆς ἐκεῖσε Χριστοῦ καταβάσεως, ἀλλ' οἱ πεπιστευκότες μόνον, δηλοῖ μὲν Γρηγόριος ὁ Θεολόγος b) ἐν τῷ εἰς τὸ Πάσχα λόγῳ, προτείνας ἐν c) ἐπαπορήσει τὴν πρότασιν ὡς ἀξίαν ζητήσεως, τῇ ἐπαγωγῇ δὲ δοὺς τὴν τῆς ἀληθείας ἐπικράτειαν. Εφη γὰρ οὑτωσί· κἂν εἰς ᾅδου κατίῃ, συγκάτελθε. Γνῶθι καὶ τὰ

ante quam Christus subterraneis se sisteret videndum, a vinculis mortis constricti erant, ejusque præsentiam ibi exspectabant, quia illis via ad paradisum peccato Adami interclusa erat. Quod vero non omnes, qui subterraneis locis comprehensi erant, fructum ex Christi descensu perceperint, sed ii tantum, qui crediderant, Gregorius Theologus in Sermone Paschali declarat, ubi quæstionem primum cum dubitatione, tanquam examine dignam, proponit, & deinde veritati palmam relinquit. Ita enim ait: *Si in infernum descenderit, simul descende-*

 ἐκεῖ

b) Exstat hic locus in Orat. XLII. Tom. I. Opp. edit. Coloniens. vel potius Lipsiensis p. 693.

c) ἐν] Erat in MS. lacuna unius, ut puto, vocis, sine qua tamen sensum satis puto clarum esse.

ἐκεῖ d) μυστήρια· τίς ἡ οἰκονομία τῆς διπλῆς καταβάσεως; τίς ὁ λόγος; ἁπλῶς σώζει πάντας ἐπιφανεὶς, ἢ κἀκεῖ τοὺς πιστεύοντας; e) Ἰγνάτιος f)

rit, simul descende. Ea quoque, quæ ibi sunt, miracula cognosce: quodnam duplicis descensus consilium fuerit, quæ ratio? utrum omnes sine ulla exceptione apparitione sua salvos fecerit, an illic quo-

δὲ

d) Edita Nazianzeni sic habent: καὶ τὰ ἐκεῖσε τοῦ Χριστοῦ μυστήρια.

e) ἢ κἀκεῖ τοὺς πιστεύοντας; Ita scilicet nonnulli veterum, sed pauci, improbantibus recte cæteris, sentiebant, quod & credentes & increduli à Christo descendente ex inferis revocati sint. Sic *Augustinus* Hæresin hanc LXXIX. facit, quæ *descendente ad inferos Christo, credidisse incredulos, & omnes inde liberatos* existimat. Confer quæ de hac nonnullorum sententia commentatur *Jo. Pearsonus* ad Symbolum Apostolic. p. 427. Lat. & p. 436. qui & in universum veterum Doctorum de hoc argumento sententias, quas in sequentibus Fragmentis expositas videbis, diligenter edisserit. Confer præterea *Guil. Spencerum* in notis ad Origenem contra Celsum pag. 39. *Petavium* in Dogmatib. Theologic. ubi de Incarnatione lib. XIII. c. 18. item ex nostratibus B. *Ittigium* in Selectis Capitibus Hist. Eccles. Sec. I. p. 101. sqq. Cæterum non opus est, ut hic moneamus, descensum Christi ad inferos nec credentibus, qui ibi non erant, nec incredulis & impiis profuisse, quibus potius mortis se & inferni triumphatorem ostendit, & eadem opera incredulitatem eorum pertinacem exprobravit ac castigavit.

f) Ἰγνάτιος] Ignatii hic locus totidem verbis legitur hodie in Epist. ad Magnesios §. IX. p. 23. edit. Oxoniens. Cave tamen putes, eum id probare, ad quod probandum hic affertur. De mortuis enim a Christo *Matth*, XXVII.

δὲ ὁ θεοφόρος g) καὶ μάρτυς οὕτω φησί· πῶς ἡμεῖς δυνησόμεθα ζῆσαι χωρὶς αὐτοῦ, οὗ καὶ προφῆται μαθηταὶ ὄντες τῷ πνεύματι ὡς διδάσκαλον αὐτὸν προσεδόκων καὶ διὰ τοῦτο ὃν δικαίως ἀνέμενον, παρὼν ἤγειρεν αὐτοὺς ἐκ νεκρῶν.

que eos tantum, qui crediderint? Ignatius vero Theophorus & Martyr: *Quomodo nos*, inquit, *vivere sine eo poterimus, cujus ipsi quoque Prophetæ discipuli cum essent, in Spiritu eum ut Magistrum exspectarunt, quos etiam propterea, quod juste exspectaverant, adveniens ex mortuis excitavit?*

Καὶ μετ' ὀλίγα·

Καθάπερ οὖν ὁμοτίμως πᾶσι τοῖς ἐπὶ γῆς διὰ τῆς ἐνσάρκου παρουσίας ἐφάνη Χριστὸς, καὶ οἱ πιστεύσαντες ὠφελήθησαν, οὕτω καὶ διὰ τῆς εἰς ᾅδου καταβάσεως τοὺς πιστεύσαντας h) καὶ ἐπε-

Et post pauca.

Quemadmodum igitur omnibus, in terra habitantibus, adventu suo in carnem apparuit Christus, credentes autem fructum inde perceperunt; ita quoque per descensum ad infe-

excitatis, loqui potius videtur, quod recte monuit *Th. Smithus* in Notis ad h. l. p. 80.

g) θεοφόρος] de isto *Ignatii* cognomine lege diligenter agentem *Jo. Pearsonum*, diligentissimum quondam antiquitatis Sacræ Interpretem, in Notis ad epistolas Ignatii p. 3.

h) τοὺς πιστεύσαντας] Eos, qui ita ex veteribus statuerint, recenset *Pearsonus* ad Symbolum Apostolic. pag. 425.

γνωκότας αὐτὸν ἠλευθέρωσε τῶν τοῦ θανάτου δεσμῶν. Αἱ γὰρ τῶν ἐν εἰδωλολατρείαις καὶ κώμοις καὶ μέθαις καὶ ἀθεμίτοις ἀσελγείαις βιωσάντων ψυχαὶ, ταῖς σαρκικαῖς προσπαθείαις οἷον ἀποτυφλωθεῖσαι, πρὸς τὰς τῆς θεοφανείας αὐγὰς βλέπειν οὐκ ἴσχυον, ἵνα πιστῶς ἐπιγνοῖεν τὸν ἐπὶ τὸ πάντας ἐλευθερῶσαι τότε τοῖς καταχθονίοις ἐπιφανέντα, καὶ κοινῇ πᾶσι κηρύξαντα, καὶ μετὰ τοῦ φιλανθρώπου τὸ δίκαιον ἐνδεικνύμενον, ἵν' οἱ τῆς τοιαύτης εὐεργεσίας ἀποπεσόντες, σφᾶς αὐτοὺς ἴσχοιεν αἰτιᾶσθαι τὸν δημιουργὸν, καὶ τῶν ὅλων θεὸν ἀπολείποντες, καὶ δαίμοσι μισανθρώποις δουλεύσαντες, καὶ ὡς ἐκείνοις φίλον ὑπῆρχε, διαβιώσαντες.

ros à mortis vinculis eos liberavit, qui crediderant, ipſumque agnoverant. Animæ enim eorum, qui, in idololatria, luxuria, ebrioſitate & infandis libidinibus vitam agentes, carnalibus deliciis oculos quaſi obfuſcatos habebant, ſplendorem divinæ apparitionis reſpicere ita non poterant, ut fide agnoſcerent eum, qui tunc ad omnes liberandos inferis quoque apparebat, omnibusque in univerſum prædicabat, cum humanitate juſtitiam probans, ut, qui tanto beneficio exciderent, ſe ipſos accuſare deberent, tanquam qui Conditorem Deumque univerſi deſeruisſent, dæmonibusque homini infenſis ſerviisſent, vitamque, ut illis placebat, egiſſent.

AMMO

Ἀμμωνίου. i)

Ἠρώτησέ με ὁ σχολαστικὸς Καισάριος, k) εἰ κατελθόντος εἰς ᾅδου Ἰησοῦ τοῦ Θεοῦ λόγου, πασῶν τῶν ψυχῶν ἐλύθη τὰ δεσμὰ, καὶ εἶπον· Ναί. Εἶτα οὖν φησι, καὶ ὁ Ἰούδας λελυμένος ἦν; Καὶ εἶπον· καὶ πάνυ. Οὐ γὰρ οἷόν τε ἦν, τοῦ παμβασιλέως παρόντος, τὸν τύραννον, τὸν καὶ αὐτοῦ χειρωθέντα, λέγω δὴ τὸν θάνατον, ἔτι τοὺς αἰχμαλώτας κατέχειν. Τί οὖν ὁ Κύριος ἐποίησέ, φησιν; Ἐκήρυξεν, ὡς ἐπὶ γῆς, καὶ τοῖς ἐν ᾅδου πᾶσιν τὴν εἰς αἰώνιον σωτηρίαν ἄγουσαν ὁδὸν, ὥστε πιστεύειν εἰς τὸν πα-

AMMONII.

Interrogavit me Cæſarius Scholaſticus, num, Jeſu, Dei verbo, ad inferos deſcendente, omnium animarum vincula ſoluta ſint? Et reſpondi quidem: Omnino. Itaque, regesſit, etiam Judas vinculis liberatus fuit? Reſpondi: Maxime vero. Neque enim fieri poterat, ut, Rege omnium præſente, tyrannus, & ipſe captus, mors ſcilicet, captivos adhuc detineret. Quid igitur, inquit, Dominus fecit? Prædicavit, ut in terra, ita & in inferno, viam ad æternam ſalutem

τέρα

i) Ammonium hunc ſuſpicor eſſe Eccleſiæ Alexandrinæ Presbyterum, qui Sec. V. medio vixit. Idem enim, quod *Combefiſius* in Biblioth. Concionatoria monuit, in Catenis variis ad N. T. paſſim memoratur. Confer eruditiſſimi *Fabricii* noſtri Bibliothec. Græcam lib. IV. p. 179.

k) Καισάριος] Quis ille ſit *Cæſarius*, non facile dixerim. De Cæſario, Gregorii Nazianzeni fratre, cujus exſtant Dialogi, interpretari, temporis, quo uterque vixerunt, rationes vix ferunt.

τέρα καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἐνανθρωπήσαντα καὶ ἀποθανόντα ὑπὲρ ἡμῶν καὶ κατελθόντα εἰς ᾅδου, καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ τοὺς μὲν πιστεύσαντας ἀνήγαγε σὺν ἑαυτῷ τοὺς δὲ ἀπιστήσαντας εἴασε κάτω πάλιν ἐν τῇ πρώτῃ καταστάσει. Εἶτα πάλιν εἶπέ μοι· Καὶ πῶς οἷόν τε ἦν τοὺς ἐν ᾅδου διὰ μετανοίας ἐλευθερωθῆναι· Ἐν δὲ τῷ ᾅδῃ τίς ἐξομολογήσεταί σοι; 1) καὶ εἶπον· τοῦτο τὸ εἰρημένον οὐκ ἔχει χώραν ἐπὶ τῆς τοῦ Κυρίου παρουσίας κατὰ τὸν καιρὸν, καθ' ὃν ἦν εἰς ᾅδου, ἀλλὰ πρὸ τῆς αὐτοῦ κατόδου καὶ μετὰ τὴν ἄνοδον λεγόμενον χώραν ἔχειν τὸ εἰρημένον. Ἐν δὲ τῷ ᾅδῃ τίς ἐξομολογήσεταί σοι; ἢ τάχα ἡ ἐξομολόγησις ἐπὶ τῶν μεταμελομένων ἐφ' οἷς ἔπραξαν, καὶ ἐξομολογουμένων τὰ ἴδια πλημμελή-

ducentem, ut crederent in Patrem, & in ipsum, humana carne indutum & mortuum pro nobis, & ad inferos profectum, & in Spiritum Sanctum. Et credentes quidem secum in altum evexit, incredulos vero in pristino apud inferos statu reliquit. Hinc ulterius objecit: Quomodo vero fieri poterat, ut inferorum animæ per pœnitentiam liberarentur? (Obstat enim dictum:) *in inferno quis confitebitur tibi?* Et respondi: dictum hoc non habet locum in præsentia Christi, eo tempore, quo apud inferos erat; sed ante ejus descensum & post ascensionem oraculum hoc locum habuisse affirmamus. Vel etiam *confessio* illa in iis, quos fa-

μελή-

1) *Psalm.* VI. 5.

μελήματα χώραν ἔχει, ὅπερ τότε οὐ γέγονε. ψιλὴ γὰρ πίστις ἔσωσε τοὺς ἐν ᾅδῃ πιστεύσαντας. Καὶ ἔστι μὲν σαφὲς ἀνάγνωσμα ἐν ταῖς καθολικαῖς, ὅτι ἐκήρυξεν ἐν ᾅδου τοῖς ἀπειθήσασιν ἀνθρώποις. Εκήρυξε δὲ οὐχὶ μάτην, ἀλλ' ἵνα τοὺς πιστεύσαντας τῷ κηρύγματι λυτρώσηται, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ὢν τοὺς πιστεύσαντας ἠλευθέρου τῶν πρότερον ἁμαρτημάτων. m)

ctorum suorum pœnituit, quique propria peccata professi sunt, locum tantum habet, quod tunc quidem non accidit. Nuda enim fides salvavit illos, qui in inferno crediderant. Et exstat quidem in Epistolis Catholicis dissertum in hanc rem Oraculum, quod Christus hominibus, qui non crediderant, in inferno prædicavit. Prædicavit autem non frustra, sed ut eos, qui concioni credituri essent, redimeret, sicut &, in terra cum esset, credentes a pristinis peccatis liberabat.

Τοῦ

m) Post hæc idem Ammonius varia afferebat, quod mireris, pro adstruenda Judæ proditoris salute. Fuisse inter veteres, nominatim *Caianos*, *Cerinthum*, & alios, (quos Pseudo-Hieronymus Indiculo Hæresium cap. VIII. *Judaitas* appellat,) qui de Juda benigne, imo præclare, senserint, ex Philastrio c. XXXIV. & cap. II. patet. Confer B. *Ittigium* de Hæresiarchis Apostolicæ ætatis Diss. II. p. 115.

Τῦ Κυρίλλυ. n)

Λύει ἐνταῦθα τὴν ἀντίθεσιν ἐκείνην, ἥν τινες ἀντιτιθέντες λέγουσιν, εἰ ἐπωφελὴς ἡ ἐνανθρώπησις, τί δήποτε μὴ πρὸ πολλῶν ἐνηνθρώπησε χρόνων; ἰδοὺ γὰρ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξεν, ἵνα λύσῃ τούτους, ὅσοι πιστεύειν ἔμελλον, εἰ καὶ ἐκεῖνο καιροῦ σαρκωθεὶς τοῖς ἐπὶ γῆς ἐπεφοίτησεν. Ουτοι γὰρ αὐτὸν, καὶ ἐν τοῖς καταχθονίοις ἐπιφανέντα, πάντως ἐπέγνωσαν, καὶ τῆς ἐπιφανείας ἀπέλαυσαν.

CYRILLI.

Solvit hic objectionem illam, quam nonnulli ita formant: Si incarnatio profuit, quare non ante multa tempora humanam carnem induit? Vide enim, quod etiam Spiritibus in custodia detentis profectus prædicavit, ut eos solveret, qui credituri erant, si eo tempore incarnatus in terra degisset. Illi enim ipsum, cum inferis appareret, omnino agnoverunt, & apparitionis ejus fructum ceperunt.

Αγε-

u) Unde hic *Cyrilli* locus petitus sit, non liquet: Interim constat, eum & alibi eandem hanc sententiam promulgasse. Ita enim lib. XII. in Johannem scribit: πληρεστάτη γὰρ οὕτως ἡ τῆς φιλανθρωπίας ἐπίδειξις ἦν, τῷ μὴ μόνον ἀνασῶσαί φημι τοὺς ἔτι ζῶντας ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἤδη κατεχομένοις ἐν σκότῳ κατὰ τὸ γεγραμμένον διακηρύξαι τὴν ἄφεσιν. Alia veterum loca huic similia lege apud *Pearsonum* p. 429. ad Symbol. Apostol.

Ανεπιγράφου.

Τουτέστι καὶ τοῖς ἐν ᾅδου ἐκήρυξεν, ἵνα λύσῃ τούτους, ὅσοι πιστεύειν ἔμελλον, εἰ κατὰ τὸν τῆς ἐκείνων ζωῆς καιρὸν σαρκωθεὶς ἐπεδήμησεν. Οὗτοι γὰρ καὶ εἰς ᾅδου πάντες ἐπέγνωσαν. Ἐστὶ γὰρ τὰ πλείω τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκονομίας ὑπὲρ φύσιν καὶ προσδόκησιν. Καθάπερ οὖν ὁμοτίμως πᾶσι τοῖς ἐπὶ γῆς διὰ τῆς ἐνσάρκου παρουσίας ἐπεφάνη Χριστὸς, καὶ οἱ πιστεύσαντες ὠφελήθησαν· οὕτω καὶ διὰ τῆς εἰς ᾅδου καταβάσεως τοὺς πιστεύσαντας καὶ ἐπεγνωκότας αὐτὸν ἠλευθέρωσε τῶν τοῦ θανάτου δεσμῶν.

Incerti cujusdam.

Hoc eſt: etiam inferis prædicavit, ut eos ſolveret, qui credituri fuiſſent, ſi eo tempore, quo ipſi vivebant, incarnatus inter eos verſatus eſſet. Illi enim omnes etiam in inferno ipſum agnoverunt. Pleraque enim eorum, quæ ad œconomiam ſalutis noſtræ pertinent, naturam & exſpectationem excedunt. Sicut igitur Chriſtus omnibus in terra exiſtentibus æqualiter adventu ſuo in carnem apparuit, ita ut credentes fructum inde caperent; ita quoque deſcenſu ſuo ad inferos eos, qui credebant, & agnoſcebant ipſum, a vinculis mortis liberavit.

ΚΕΦΑΛ. Δ. ιϛ. ά.

Χριστοῦ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί.

CAP. IV. v. I.

Chriſto igitur in carne pro nobis paſſo.

Σευή-

ΣΕΥΗΡΟΥ ἐκ τῆς πρὸς Φώτιον o) Ἐπιστολῆς.

Προδήλως δείκνυσι διὰ τοῦ προσδιορίσασθαι, καὶ εἰπεῖν σαρκὶ, ὡς ὁ αὐτὸς ἀπαθὴς ὑπῆρχε θεότητα, καὶ οὐ συναισθάνεσθαι πέφυκεν ἡ τοῦ καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπου ψυχή. Τὸ γὰρ θεῖον ἀπαθὲς, καὶ οὐδενὶ τῶν ἀλγύνειν πεφυκότων ὑποκείμενον, οὐδὲ κατάτι τῶν τῆς ἀπαθείας ἐξιστάμενον ὅρων, ἀλλ' αὐτὸ τῶν παθῶν πάθος γινόμενον, καὶ ἀμβλῦνον τοῦ θανάτου τὸ κέντρον. p)

SEVERI *ex epistola ad Photium.*

Cum distinguat hic, & de *carne* speciatim loquatur, manifestum fecit, Christum quod ad divinitatem passioni non subjectum fuisse, neque plagas sensisse, sicut nostra hominum anima cum corpore sentire solet. Divinitas enim pati non potest, neque ulli earum rerum, quæ dolorem afferre possunt, obnoxia, nec ullo modo impassibilitatis t e r m i nos egreditur, sed potius passionum fit passio, & mortis telum obtundit.

Τοῦ Αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ἀνδρόνικον Κοινοβιάρχην Ἐπιστολῆς. q)

EJUSDEM *ex epistola ad Andronicum Cœnobiarcham.*

Χει-

o) Epistolarum nostri ad Photium excerpta passim exstare in Codd. Coislinianis docet Cl. *Montfauconius* in Catalogo Coisliniano p. 44. & 95.

p) 1. *Corinth.* XV. 55.

q) Confer *Montfauconium* l. c.

Χριστοῦ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ] καὶ ὡσαύτως, ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, θανατωθεὶς μὲν σαρκὶ, ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι. Καὶ γὰρ κηρύξας τὸν Χριστὸν πεπονθέναι καὶ τεθνατῶσθαι σαρκὶ, σαφῶς ἔδειξεν, ὡς ὑπῆρχε καὶ αὐτὸς παθητὸς σαρκὶ, καὶ ἀπαθὴς τῇ θεότητι. καὶ οὐ διαιρούμενος μετὰ τὴν ἄφρασον ἕνωσιν τῇ δυάδι τῶν φύσεων. Ἀλλ' εἷς ὢν Κύριος, καὶ Χριστὸς καὶ υἱὸς, καὶ ἓν πρόσωπον, καὶ ὑπόστασις μία ἡ αὐτοῦ τοῦ λόγου σεσαρκωμένη, παθόντος μὲν καὶ ἀποθανόντος ἑκουσίως, ᾧ γέγονεν ἄνθρωπος, μείναντος δὲ ἀπαθοῦς, ᾧ κατ' οὐσίαν ὑπῆρχε πρὸ αἰώνων Θεὸς καὶ ὁμοούσιος τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Πνεύματι, καὶ τὸ πρὸς ἡμᾶς ὁμοούσιον καὶ ὁμοιοπαθὲς ἐν ἀληθείᾳ

Christo itaque pro nobis carne passo. Similiter alibi: quod & Christus semel propter peccata pro nobis mortuus est, justus pro injustis, interfectus quidem carne, vivificatus autem spiritu. Dum enim Christum passum & quod ad carnem occisũ prædicat, manifestum facit, quod & quoad carnem pati potuerit, & quod ad divinitatem passus non sit, neque etiam, post factam ineffabilem utriusque unionem, per duas naturas duplex evaserit; Sed unus fuerit Dominus, & Christus & filius, una persona, hypostasis una Verbi incarnata, quod passum quidem sit, & mortuum sua sponte, in quantum homo fuit; passioni vero subjectum non fuerit, in quantum per essentiam Deus fuit ante sæcula, & Patri

καὶ βουλήσει καταδεξάμενος.

ac Spiritui Sancto coëssentialis, simul vero eandem nobiscum essentiam & patiendi facultatem vere & libenter susceperit.

Τοῦ Αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τοὺς ἐν Κωνςαντίνου πόλει Ορθοδόξους Επιςολῆς. r)

EJUSDEM *ex epistola ad Orthodoxos CPolitanos.*

Τοῦτο γὰρ οὐ κατὰ τὴν τῶν Δοκητῶν s) ψυχολογίαν διαζευγνῦντός ἐστιν, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἕνα καὶ ἀδιάτμητον εἰδότος τὸν ἀτρέπτως σαρκωθέντα λόγον μονογενῆ. Καὶ γὰρ ἐπειδὴ περὶ ἀπαθοῦς κατὰ φύσιν θεοῦ διελέγετο παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν· τούτου χάριν ἀναγκαῖον ἡγήσατο τὸν καὶ

Hæc enim verba non ita capienda sunt, ac si ad exemplum Psychologiæ Docetarum naturas separaret, sed ita potius, ut Verbum unigenitum, unum & indivisum idque carne humana immutabiliter indutum esse profiteretur. Cum enim de Deo, quod ad naturam suam passioni non ob-

r) Vide *Montfaucon.* l. c.

s) Δοκητῶν] de Docetis, qui Christum non vere, sed secundum apparentiam passum dicebant, lege *Eusebium* Hist. Eccles. VI. 12. ex recentioribus vero *Pearsonum* in Vindiciis Ignatianis II. p. 24. *Dionys. Petavium* de Incarnatione IV. 1. Tom. IV. Dogmatum Theolog. Auctorem Anglum dissertationis in Tatianum pag. 25. & ex nostratibus B. *Ittigii* Dissertat. de Hæresiarchis p. 184. De nomine ipso ejusque origine exponit idem *Pearsonus* ad Ignatii Epistolas pag. 12.

προσδιορισμὸν, καὶ κατήγγειλε αὐτὸν πεπονθέναι σαρκί. Τοῦ αὐτοῦ δὲ ὄντος ἀπαθοῦς καὶ ἑνὸς ἐξ ἀμφοῖν τοῦ Ἐμμανουὴλ, θεότητος λέγω καὶ ἀνθρωπότητος, χρειωδέστατα λίαν προσδιωρίσατο, τὸν πεπονθότα γινώσκειν μὲν ἀπαθῆ, πεπονθότα δὲ τῇ πεφυκυίᾳ πάσχειν σαρκί.

noxio, tanquam pro nobis passo, locutus esset, distinctione hic opus esse existimavit, ideoque quod ad carnẽ eum passum esse adseruit. Idem enim cum impassibilis esset & unus ex duabus naturis, divina scilicet & humana, *Immanuel*, utilissime ita distinxit, ut eum, qui passus est, cognosceremus & impassibilem fuisse, & revera tamen passum esse quod ad carnem, passioni quippe obnoxiam.

Τοῦ Αὐτοῦ.

Διὰ τοῦτο ἀναγκαῖον ὁ Πέτρος ἡγήσατο τὸν προσδιορισμὸν εἰπὼν παθόντος σαρκὶ, ὡς περὶ ἑνὸς προσώπου καὶ μιᾶς ὑποστάσεως καὶ μιᾶς φύσεως τὸν Θεὸν λόγον σεσαρκωμένον διαλεγόμενος. Εἰ γὰρ εἰς δύο διῄρητο, περιττὸν ἦν καὶ ἀπόπληκτον ἄγαν, ἢ ῥη-

EJUSDEM.

Propterea Petrus, Christum *quod ad carnem passum* prædicans, opus esse putavit hac distinctione, tanquam qui de Deo, Verbo incarnato, ut de una persona, una hypostasi & natura una locutus esset. Si enim in duo distinxisset, superfluum

μα μεθύοντος νῦ καὶ παραπαίοντος λογισμῦ, τὸ τὸν παθητὸν λέγειν πεπονθέναι σαρκί. Ἀλλ᾽ ἐπείπερ ἦν Θεὸς ἀπαθὴς, καὶ δι' ἡμᾶς ἀτρέπτως παθητὸς γενόμενος ἄνθρωπος, Χριστὸν ἡμῖν ἐκήρυξε παθητὸν σαρκί.

& incongruum valde imo mentis non ſobriæ & rationis vacillantis argumentum futurum erat, ſi eum, qui pati poterat, quod ad carnem paſſum eſſe affirmaret. Quia vero Deus erat paſſioni non obnoxius, noſtri vero cauſa ſine mutatione homo factus paſſibilis, ideo Chriſtum nobis prædicavit quod ad carnem paſſum.

Στ. γ'. Ἀρκετὸς γὰρ ἡμῖν ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τῦ βίου.

Τῦ Αὐτῦ.

Ὁ τοίνυν λέγει, τοιῦτό ἐστι. Δεῖ τῶν τῦ ἐθνικῦ βίου πράξεων ἀσελγῶν ἀπέχεσθαι, καὶ μὴ ἀνατρέχειν πρὸς τὰ παλαιὰ, μήτε ζηλῦν ἐκείνους τοὺς ἐν κώμοις καὶ μέθαις ἀναστρεφομένους.

Verſ. 3. *Sufficit enim nobis tempus vitæ præterlapſum.*

EJUSDEM.

Dictorum ſententia hæc eſt: à flagitioſis vitæ gentilis actionibus abſtinendum eſſe, neq; ad priſtina recurrendum, neque eos imitandos, qui in epulis & vinoſitate verſarentur.

Στ. δ. Ἐν ᾧ ξενίζονται.

Τȣ͂ Αὐτȣ͂.

Οἵτινες ξενίζονται καὶ ἐκπλήττονται, βλέποντες ὑμᾶς καθάπαξ εἰς τὸ ἀγαθὸν ἐπιστρέφοντας, καὶ μὴ συντρέχοντας αὐτοῖς εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, καὶ ȣ μόνον τὸ ἀγαθὸν ȣ ζηλȣ͂σιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς βλασφημίαν ἐκτρέπονται.

Verſ. 4. *Sed inſolens ipſis videtur.*

EJUSDEM.

Qui pro inſolito reputant, ideoq; percelluntur, ubi vident, vos uno impetu in bonum ferri, neque ſecum in eadem vitæ intemperantis mollitie volutari, atque adeo bonum non ſolum non ſectantur, ſed & ad blasphemias ſe averti patiuntur.

Στ. ϛ. Εἰς ȣ͂το γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη.

Ἀνεπιγράφȣ.

Τινές φασιν, ὅτι ζῶντας τὰς ψυχὰς ἐκάλεσε, καὶ νεκρȣ̀ς τὰ σώματα. Ἀδύνατον γὰρ ψυχῆ t) ἐκτὸς τȣ͂ ἰδίȣ σώματος ἐλθεῖν εἰς κρίσιν. ὅμως ζῶν-

Verſ. 6. *Propterea enim etiam mortuis prædicatum eſt Evangelium.*

Non Nominati.

Nonnulli dicunt, Petrum viventes *animarum*, mortuos autem *corporum* nomine appellaſſe. Neque enim anima extra proprium

t) ψυχῆ] ita ſcripſi pro ψυχὴ, quod erat in MS. Forte etiam legendum eſt ψυχὴν.

ζῶντας ἐνταῦθα τοὺς δικαίους καλεῖ, διὰ τὸ πράξεις ἐπιτηδεῦσαι τῆς μελλούσης ζωῆς, νεκροὺς δὲ τοὺς ἁμαρτωλοὺς, τοὺς νενεκρωμένους τοῖς παραπτώμασι, καὶ τοῖς νεκροῖς ἔργοις ἐναποθανόντας. Καὶ γὰρ δικαίοις, ἀλλὰ καὶ ἁμαρτωλοῖς μάλιστα, καὶ τοῖς νενεκρωμένοις τοῖς παραπτώμασιν ἐκηρύχθη τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα αὐτοὶ κρίνωσιν ἑαυτοὺς, τὴν ψῆφον καθ' ἑαυτῶν ἀνθρωπίνως ἐκφέροντες, καὶ τὴν σάρκα κρίνοντες, καὶ τοῖς πόνοις τῆς μετανοίας δαμάζοντες, καὶ τῆς θείας ἑαυτοὺς ἐξαρπάζοντες κρίσεως, ὥστε κρίνεσθαι μὲν ἐν σαρκὶ κατὰ ἀνθρώπου, τουτέστιν ὡς ἄνθρωπος, ἑαυτοῦ φειδόμενοι, κρίνει ἑαυτὸν, ζῆν δὲ κατὰ Θεὸν ἐν πνεύματι. u)

corpus in judicium venire posse. Enimvero justos potius *viventes* hic appellat, eo quod actiones futura vita dignas perfecerunt, *mortuos* autem peccatores, peccatis mortuos, & in mortuis operibus defunctos. Namque & justis, & maxime peccatoribus, tum vero illis, qui in peccatis mortui sunt, Evangelium annunciatum est, ut ipsi judicarent se ipsos, sententiam contra se humano more pronunciantes, carnemque condemnantes, & pœnitentiæ laboribus coërcentes, atque hoc modo divino judicio se subducentes, ut judicentur ita in carne, hominum more, h. e. sicut homo, sibi ipsi parcens, se ipsum condemnet, vivant vero in Spiritu secundum Deum.

Σε-

u) Quædam horum exstant in sequente *Severi* loco, qui forte Anepigraphum istum adhibuit: nisi forte, quod malim,

Σευήρου ἐκ τῶν κατὰ Ἀλέξανδρ. x)

Τουτέστι τῷ μέλλοντι, τῷ λόγου θᾶττον, καὶ ἑτοίμως καὶ μετ' εὐκολίας πάσης, οὐδενὸς ὄντος τοῦ ἐμποδίζοντος. Πάντα γὰρ αὐτῷ γυμνὰ παραστήσεται κρῖναι δικαίους τε καὶ ἁμαρτωλούς. Κρινεῖ γὰρ τότε καὶ ἀφορεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὡς φησιν αὐτὸς ὁ Σωτήρ, καὶ στήσεται μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. y) Ζῶντας γὰρ τοὺς δικαίους καλεῖ διὰ τὸ πράξεις ἐπιτηδεῦσαι τῆς μελλούσης ζωῆς καὶ πρὸς ταύτην παρασκευάσασθαι, νεκροὺς δὲ τοὺς ἁμαρτωλοὺς τοὺς νενεκρωμένους τοῖς παραπτώμασι καὶ τοῖς νε-

SEVERI *ex libris contra Alexandr.*

Hoc est in futuro (judicio) ocyssime, & promte, & cum omni celeritate exercendo, cum nemo futurus sit, qui prohibeat. Omnia enim sibi ipsi nuda sistet, ad judicandos justos æque ac peccatores. Tunc enim judicabit & separabit eos à se invicem, ut ipse ait Servator, & oves quidem a dextris suis, hircos autem à sinistris collocabit. *Vivos* enim appellat justos, eo quod opera fecerunt futura vita digna, & ad eam contenderunt: *mortuos* autē peccatores vocat, pec-

Severi nomen, quod proxime antecedit, omissum hic esse in Catena statuas.

x) Severi hi libri in Catena MS. Bibl. Coislin. ad Octateuchum appellantur συντάγματα κατὰ κωδικίλλων Ἀλεξάνδρου i. e. *Syntagmata adversus codicillos Alexandri*, teste Montfauconio l. c.

y) *Matth*, XXV. 33.

κροῖς ἔργοις ἐναποθανόντας. Ουτως που φησι καὶ ὁ Προφήτης· z) προσκαλέσατε τὸν οὐρανὸν ἄνω, καὶ τὴν γῆν τοῦ διακρῖναι τὸν λαὸν αὐτοῦ, τοὺς μὲν τοῦ οὐρανοῦ πράξαντας ἄξια προσαγορεύσας οὐρανὸν, γῆν δὲ ὀνομάσας τοὺς προσηλωθέντας καὶ προσπαγέντας τῇ γῇ. Καὶ διὰ τοῦτο τοὺς μὲν ἄνω καλουμένους ὡς μεταρσίους καὶ ὑψηλοὺς, τοὺς δὲ βρίθοντας κάτω πάντως εἰς γῆν καὶ διακρινομένους τοῦτον τὸν τρόπον. Καὶ οὐχ ἕξουσιν ἀπολογίαν, ὡς μὴ τυχόντες τῆς προσηκούσης προνοίας. Εἰς τοῦτο γάρ, φησι, καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη.

catis mortuos, & in mortuis operibus fato functos. Ita enim alicubi ait Propheta: *advocabit cœlum superne, & terram, ut dijudicet populum suum*: ubi eos, qui cœlo digna egerint, *cœli* nomine; illos autem, qui terræ affixi & agglutinati quasi fuerint, *terræ* nomine appellat: ac proinde eos, quos à supernis nominat, ut evectos & sublimes, ceteros vero, ut in terram penitus defixos, atque hoc modo à se invicem satis distinctos repræsentat. Neque habebunt hi, quo se excusent, tanquam qui necessaria providentia destituti fuerint. *In hoc enim*, inquit, *etiam mortuis Evangelium annunciatum est.*

Aus-

z) Psalten innuit Ps. L. 4. ubi tamen rectius legitur apud τοὺς LXX. προσκαλέσεται, quod heic a librario, ut puto, per errorem in προσκαλέσατε conversum est.

Ἀνεπιγράφου.

Νεκροὺς ἐνταῦθα καλεῖ τοὺς ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὸ τῶν κατηριθμημένων ἁμαρτιῶν νενεκρωμένους, οὓς καὶ εὔχεται ὁ Ἀπόστολος ἐπιστρέψαντας λόγον ἄμεμπτον ἀποδοῦναι τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. a) ζῶντας δὲ καὶ νεκροὺς πάλιν φησὶ τοὺς δικαίους καὶ ἁμαρτωλοὺς, οἷς ὁ θεῖος λόγος ἐπιδημήσας εὐηγγελίσατο τὴν τῶν ἀνθρώπων βασιλείαν, οἵτινες ἁμαρτωλοὶ προσδεξάμενοι αὐτοῦ τὰς ἐντολὰς κρινοῦσιν ἑαυτοὺς κατὰ ἀνθρώπους σαρκὶ, τουτέστιν ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ τούτῳ βίῳ τὴν ἑαυτῶν σάρκα καταδικάζουσιν ἐν νηστείαις καὶ χαμευνίαις, δάκρυσι καὶ τῇ λοιπῇ κακοπαθείᾳ, ἵνα ζήσωσι κατὰ Θεὸν πνεύματι, τὸ Ἀποστολικὸν λόγων ἐνθυμούμενοι, τὸ φάσκον· b) εἰ

Non Nominati Auctoris.

Mortuos hic vocat eos, qui inter Gentes per enumerata peccata in morte erant, quos & Apostolus vult se convertere, & idoneam rationem reddere illi, qui paratus sit ad judicandum vivos & mortuos. *Viventes* vero & *mortuos* iterum appellat, hinc justos, hinc peccatores, quibus nempe Verbum Dei, cum inter eos versaretur, regnum hominum, iis scilicet, qui olim quidem peccatores, postea autem præceptis ejus morigeri, se ipsos judicabunt secundum homines quod ad carnem, h. e. qui in vita hominum præsente carnem suam jejuniis, dormitione humi facta, lacrymis item & aliis ejusmodi molestiis carnem adfligunt,

a) 1. *Pet.* IV. 5.
b) 2. *Corinth.* IV. 16.

καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ.

ut Spiritu secundum Deum vivant, moniti Apostoli memores: *etiamsi* homo noster exterior corrumpitur, interior tamen de die in diem renovatur.

Ἀνεπιγράφου ἐρώτησις· τί ἐστιν· εἰς τοῦτο καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη. c)

Interrogatio Non-nominati Scriptoris de eo: quid sit: ideo & mortuis Evangelium annunciatum est?

Φασὶν οὖν τινες, νεκροὺς λέγειν ἐνταῦθα τὴν γραφὴν τοὺς πρὸ τῆς ἐπιδημίας τοῦ Χριστοῦ τελειωθέντας d) ἀνθρώπους, οἷον τοὺς ἐν τῷ κατακλυσμῷ, οἵτινες οὐχ ὑπὲρ ἀγνοίας θεοῦ τοσοῦτον ὅσον τῆς εἰς ἀλλήλους παροινίας τὴν δίκην ἔτισαν, οἷς εὐαγγελίζεσθαι λέγει τὸ μέγα τῆς σωτηρίας κήρυγμα, κριθεῖσιν ἤδη

Nonnulli ajunt, Scripturam hic mortuos appellare eos, qui ante adventum Christi vita functi sint, v. c. eos qui in diluvio perierint, qui non tam ex ignoratione Dei, quam ex mutua in se invicem insolentia pœnas luebant. His ait annunciatum esse magnum de salute præconium, jam qui-

σαρκὶ

c) Longiora hæc erant, ex quibus potiora proinde excerpenda esse duxi.

d) τελειωθέντας] Verbum τελειοῦσθαι de morte in genere, & speciatim illa Martyrum, adhiberi idoneis locis comprobat *Suicerus* Tom. II. Thesauri p. 1260.

σαρκὶ κατὰ ἄνθρωπον, τουτέστιν ἀπολαβοῦσι τῶν εἰς ἀλλήλους ἐγκλημάτων τὴν δίκην διὰ τῆς ἐν σαρκὶ ζωῆς, ἵνα ζήσωσι κατὰ Θεὸν πνεύματι, τουτέστι ψυχῇ δεχόμενοι κατὰ τὸν ᾅδην ὄντες τῆς θεογνωσίας τὸ κήρυγμα διὰ τοῦ καὶ νεκροὺς σῶσαι κατελθόντος, καὶ εἰς ᾅδην σωτῆρος, πιστεύσαντες. Ὑπὲρ τοῦ δὲ νοηθῆναι τὸν τόπον οὕτως ἐκλάβωμεν· Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς κ. τ. λ. ἢ πάλιν νεκροὺς λέγει τυχὸν ἐπικεκρυμμένως, τοὺς τὴν νέκρωσιν τὴν Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντας, e) οἷς εἰκότως κατὰ ἀλήθειαν δι᾽ αὐτῶν τῶν ἔργων δίδοται τὸ θεῖον εὐαγγέλιον.

dem judicatis quod ad carnem ſecundum hominem, h. e. iis, qui pœnas injuriarum, ſibi invicem illatarum, in carne viventes dederant, ut viverent aliquando ſecundum Deum ſpiritu, h. e. animo reciperent, apud inferos exiſtentes, doctrinam de cognitione Dei, credentes in eum, qui, ut mortuos ſalvaret, ad inferos deſcenderat, Salvatorem. Atque ita, ſi ad locum reſpiciamus, capienda ſunt verba iſta: *Ad hoc enim etiam mortuis Evangelium nunciatum eſt &c.* Vel etiam Scriptura hic obſcurius nonnihil eos appellat mortuos, qui mortem Chriſti in corpore ſuo circumtulerunt, quibus veritati convenienter, ipſorum operum ratione habita divinum Evangelium nunciatum eſt.

Σευή-

e) Alludit ad 2. *Cor.* XV. 10.

Σευήρου.

Νεκρὺς οἶδεν ἡ θεία γραφὴ τὺς ἁμαρτωλὺς καὶ νενεκρωμένυς τὴν ψυχὴν ταῖς ἁμαρτίαις ἀποκαλεῖν, ὡς ἔνθα f) Παῦλος Εφεσίοις ἐπιστέλλων, g) φησί· καὶ ἦμεν τέκνα ὀργῆς, ὡς καὶ οἱ λοιποί. Ο δὲ Θεὸς πλύσιος ὢν ἐν ἐλέει διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ, ἣν ἠγάπησεν κ. τ. λ. Καὶ πάλιν ἐκ τοῦ ἐναντίυ νεκρὺς τοῖς ἱεροῖς γράμμασιν προσαγορεύειν ἔθος, τὺς διὰ τῶν τῆς δικαιοσύνης ἔργων τὸ σῶμα νεκρῦντας ἀπὸ τῶν τῆς ἁμαρτίας παθῶν καὶ τῶν ἐπιθυμιῶν τῆς σαρκὸς κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῇ πρὸς Ρωμαίυς h) ἐπιστολῇ· τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι' ἁμαρτίαν, τὸ

SEVERI.

Mortuos Scriptura divina vocare solet peccatores, & qui peccatis, quoad animam, mortui sunt ad bonum, sicut hic Paulus ad Ephesios scribens ait: *& eramus filii iræ, sicut & ceteri. Deus vero, dives cum esset misericordia, propter multum suum amorem, quo nos prosequebatur, nos, qui peccatis eramus mortui, vivificavit cum Christo.* Vicissim vero Scripturæ Sacræ receptum est, eos quoque vocare mortuos, qui per opera justitiæ corpus suum mortificant ab affectibus peccati, & cupiditatibus carnis, prout dicitur in epistola ad Romanos: *Corpus*

ↄ

f) ἔνθα] Conjectura hinc non inepte fieri potest, hausta hæc esse ex singulari commentario in epistolam ad Ephesios, quia ita Auctor loquitur, ac si data opera in istum locum commentaretur.

g) *Ephes.* II. 3.

h) *Roman.* VIII. 10.

δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. Καὶ πάλιν· πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ τῷ σώματι περιφέροντες. i)

quidem mortuum est propter peccatum, spiritus vero vita est, propter justitiam. Et alibi : *semper mortem JEsu corpore nostro circumferentes.*

Τοῦ Αὐτοῦ.

Καὶ δικαίοις, ἀλλὰ ἁμαρτωλοῖς μάλιστα καὶ τοῖς νενεκρωμένοις τοῖς παραπτώμασιν ἐκηρύχθη τὸ εὐαγγέλιον, ἵν' αὐτοὶ κρίνωσιν ἑαυτοὺς, τὴν ψῆφον καθ' ἑαυτῶν ἀνθρωπίνως ἐκφέροντες, καὶ τὴν σάρκα κρίνοντες. k)

EJUSDEM.

Et justis, sed peccatoribus maxime, iisque qui peccatis mortui erant, prædicatum est Evangelium, ut ipsi se judicent ipsos, sententiam contra se humano more dicentes, & carnem judicantes.

ΚΕΦ. Ε. ς. ή.

Ὅτι ὁ ἀντίδικος ὑμῶν ὁ Διάβολος κ. τ. λ.

CAP. V. v. 8.

Quia adversarius vester, Diabolus &c.

ΣΕΥΗΡΟΥ.

Ἐντεῦθεν ἐκμανθάνομεν, l) καὶ τοῦ ἀνταγωνιστοῦ τὸ θηριῶδες ὁμοῦ καὶ

SEVERI.

Hinc discimus adversarii ferinam & insatiabilem pariter nocendi

ἀκ-

i) 2. *Corinth.* IV. 10.

k) Post hæc sequuntur eadem, quæ ad v. 4. sub Severi nomine allata sunt.

l) ἐκμανθάνομεν] Sic scripsi pro ἐμανθάνομεν.

ἀκόρεστον, καὶ ὅτι πάντας εἰς τοῦτο τὸ στάδιον ἀξιωθέντας καταβῆναι m) διὰ τῶν ὁμοίων ἐλθεῖν πρὸς τὸ μέτρον τῆς ἐνούσης ἑκάστῳ δυνάμεως. βούλεται γὰρ ἡμᾶς ὁ ἀγωνοθέτης ὁμοίως διὰ πάντων ἀγαγεῖν, ὅσπερ n) ἐκ πάντων καθάπερ ἐκ λειμῶνος ἄνθη συλλέγων τὸν τῆς ἀφθαρσίας ἡμῖν στέφανον πλέξας δωρήσεται.

cupiditatem, nec minus id, quod omnes, qui digni habiti ſunt, ut ſtadium hoc ingrederentur, eadem omnino pro modulo facultatis, quam quisque habet, experiri debeant. Agonotheta enim noſter nos ſimiliter per omnia ducere vult, qui ex omnibus illis, tanquã ex viridi prato flores colligens, coronam immortalitatis ex iis collectam, nobis donabit.

Εἰς Ἐπιστολὴν Β. τοῦ Πέτρου.

In Epiſtolam PETRI II.

ΚΕΦΑΛ. Β. ς. ή.

CAP. II. 8.

Βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς.

Cum enim oculis & auribus juſtus inter eos habitaret.

ΣΕ-

m) καταβῆναι] Excidit hic δεῖ vel χρὴ, aut verbum ſimile, quo ad complementum ſententiæ opus eſſe quivis intelligit.

n) ὅσπερ] Sic putavi ſcribendum pro ὥσπερ.

ΣΕΥΗΡΟΥ ἐκ τῆς πρὸς Λεόντιον Χαρτουλάριον o) Ἐπιστολῆς.

Πεπεῖσθαι χρὴ σαφῶς, ὡς καὶ ὁ ἐπὶ τούτοις στεναγμὸς, καὶ τὸ συναλγεῖν τοῖς πάσχουσι μέγιστον φέρει παρὰ θεοῦ τὸν μισθὸν, καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν οἰκείωσιν προξενοῖ, καὶ τοσοῦτον, ὡς καὶ πανδήμου πολλάκις ὀργῆς ἐπαιωρημένης ἐξαιρεῖσθαι τοὺς τῇ λύπῃ συντετριμμένους καὶ συμπαθεῖς τὴν διάνοιαν. Ὅθεν γέγραφέ τι p) τοιοῦτον ὁ τῶν Ἀποστόλων πρωτοστάτης καὶ ἔγκριτος Πέτρος περὶ τοῦ Λὼτ ῥυσθέντος ἀπὸ τῶν Σοδόμων καταστροφῆς. Βλέμματι γὰρ κ. τ. λ.

SEVERI *ex epist. ad Leontium Chartularium.*

Persuasum nobis esse oportet, quod gemitus super his rebus, & commiseratio in afflictos probata, magnam à Deo mercedem refert, & penitiorem ejus amicitiam conciliat, in tantum, ut illi, qui tristitia fracti aliorum vices miserantur, sæpe eripiantur iræ ejus in universos grassanti. Hinc & Petrus, Apostolorum primipilus & præcipuus, simile quid de *Lotho*, ex ruina & excidio Sodomæorum erepto: *Oculis enim & auribus justus inter eos habitans,* &c.

ΕΥΣΕ-

o) χαρτουλάριος] de nomine hoc, & dignitate officii, quam variam infert, lege *du Fresne* in Glossario mediæ & infimæ Græcitatis p. 1755. sq. & ad Cinnamum p. 452.

p) τι] Sic scripsi pro τε.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ τῆς Ἐμίσης. q)

Στ. ιή. Ὑποζύγιον ἄφωνον.

Εἶτα σὺ μὲν ἀπαιτεῖς με φυλάξαι σοὶ ὑπακοὴν, αὐτὸς δὲ παρακοῦσαι τοῦ Θεοῦ οὐ φοβῇ. Καὶ σὺ μὲν ἀγανακτεῖς ὡς ὑπερορώμενος παρ' ἐμοῦ· αὐτὸς δὲ παρελθὼν τὴν κέλευσιν τοῦ Θεοῦ οὐκ εὐλαβήθης, διόπερ ὁ Ἀπόστολός φησιν ἐν τῇ Καθολικῇ ὑποζύγιον ἄφωνον.

EUSEBII EMISSENI.

Verſ. 18. *Jumentum mutum.*

Et tu quidem vel ſic à me poſtulas diligens obſequium, qui ipſe Dei mandatum violare non vereris. Tu indignaris, tanquam cujus nulla a me habeatur ratio; cum ipſe præceptum divinum transgredi ſuſtinueris. Propterea Apoſtolus in epiſtola Catholica appellat *jumentum mutum*.

ΚΕΦΑΛ. Γ. ς. ιγ.

ΣΕΥΗΡΟΥ.

Καινοὺς δὲ οὐρανούς.

Οὐ γὰρ ἡμεῖς μόνον διὰ τῆς ἀναστάσεως ἐλπίζομεν τὴν εἰς τὸ ἄμεινον μεταποίησιν, ἀλλὰ

CAP. III. v. 13.

SEVERI.

Novos Cœlos.

Neque enim nos ſolum per reſurrectionem in melius mutatum iri confidimus, ſed & quæ

καὶ

q) Eſt hic Euſebius *Emiſſenus*, vel *Emeſenus*, qui interdum etiam *Phœnix* a Phœnicia, ubi Epiſcopatum geſſit, dici ſolet, Scriptor Seculi IV. cujus ſcripta exſtant varia, & fragmenta quoque in Catenis obvia. Ex ejusmodi Catenis inedita nonnulla affert Cl. *Montfauconius* ad Origenis Hexapla, v. 6. Tom. I, p. 16. b. p. 22. &c.

καὶ ἡ περὶ ἡμᾶς ὁρωμένη κτίσις ἅπασα κατάλληλον ἕξει τῇ ἡμετέρᾳ δόξῃ μετασχηματισμὸν καὶ συμμεθέξει τῆς ἐκεῖθεν λαμπρότητος. Ὥσπερ καὶ νῦν τῇ ἐκ τῆς ἁμαρτίας φθορᾷ δουλευσάντων ἡμῶν καὶ τὰ περὶ ἡμᾶς στοιχεῖα φθορᾶς εἰσὶν ὑπέζευκται καὶ ἀλλοιώσεσιν. Ὁρῶμεν γὰρ ἥλιον ἐκλείποντα, σελήνην δὲ φθίνουσαν, ὡς εἶπε φιλοσοφῶν ὁ μέγας Ἰώβ. r) οὕτως τότε τῆς ἀθανασίας καὶ ἀφθαρσίας μελλούσης τοῖς ἡμετέροις σώμασιν ἐπανθεῖν ἐκ τοῦ λειμῶνος τῆς ἀναστάσεως, καὶ ὁ περὶ ἡμᾶς ὁρατὸς οὗτος κόσμος τῇ ἁρμοζούσῃ φαιδρότητι γανωθήσεται, δεικνῦντος διὰ τούτου τοῦ καλοῦ δημιουργοῦ, καὶ ἐπὶ τὸ κάλλιον μετασκευάζου, ὡς καὶ τὴν ἀρχὴν διὰ τὴν ἡμετέραν δουλείαν τε καὶ διακονίαν τὴν αἰσθητὴν κτίσιν ἐκ

circa nos conſpicitur, creatura omnis transformatione, quæ noſtræ conformis ſit, gaudebit, & gloria hinc naſcente beabitur: non minus, atque nunc quidem, dum nos corruptioni, ex peccato ortæ, obnoxii ſumus, elementa nobis vicina corruptioni & mutationi ſubjiciuntur. Videmus enim Solem deficientem, & Lunam decreſcentem, prout magnus *Jobus* philoſophatur. Ita ſimiliter, ubi tunc immortalitas & incorruptibilitas corporibus noſtris, ex prato reſurrectionis efflorescet; mundus hic viſibilis circa nos conveniente ſplendore effulgebit, Conditore optimo, qui omnia in melius refingit, hoc ipſo docente, quod & ab initio creaturam vi-

G τοῦ

r) *Job*, XXXI. 26.

τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι παρήγαγε, καὶ ἐς ὕστερον δι' ἡμᾶς πάλιν μεθαρμόσει πρὸς τὴν ἔνδοξον ἐκείνην καὶ ἀγήρω κατάστασιν. s)

ſibilem in commodum & ſervitium noſtrum ex nihilo crearit, ut esſet, idemque inpoſterum propter nos eandem ad glorioſam illam & nunquam marceſcentem conditionem transformaturus ſit.

Καὶ μετ' ὀλίγα.

Ὥσπερ γὰρ οἰκέτης, κακῶς μὲν πράττοντος τοῦ δεσπότου, μετέχει τῆς κακοπραγίας, ἐπὶ τὸ ἄμεινον δὲ μεταβάλλοντος, εὖ διάκειται καὶ αὐτός· οὕτω καὶ ἡ κτίσις ταχθεῖσα δουλεύειν ἡμῖν ἐκοινώνησε τὸ πρὶν τῆς φθορᾶς, εἰς ἀφθαρσίαν δὲ ἐπανελθοῦσι συμμεθέξει πάλιν τῆς ἐκεῖθεν τιμῆς. Ὅπερ καὶ ὁ θεσπέσιος Παῦλος Ῥωμαί-

Et poſt pauca :

Sicut enim famulus, Domino infeliciter agente, calamitatis ejus particeps eſt, rebus vero ejus in melius converſis, & ipſe melius habet; ita quoque creatura, in ſervitium noſtrum condita, primum quidem in ſocietatem corruptionis abrepta eſt, deinde particeps futura gloriæ nobiscum, ad immortali-

οις

s) Sententia hæc de mundo viſibili non perituro, ſed quod ad qualitates immutando & ornando, multis veterum Doctorum placuit. Lege illorum loca collecta a *Fevardentio* ad Irenæum de Hæreſibus IV. 6. *Dionyſ. Petavio* in Dogmat. Theolog. Tom. II. lib. I. c. 12. *Gerh. Joh. Voſſio* in Theſibus Theolog. Diſput. XVIII. §. 30. Tom. VI. Opp. p. 422. & *Frider. Spanhemio* in Dubiis Evangelic. Part. III. Dub. 132.

οις t) γράφων ἔλεγε· Ἡ γὰρ ἀποκαραδοκία κ. τ. λ. Προσωποποιεῖ τὴν κτίσιν ὁ κήρυξ τῆς ἀληθείας ἐναργῶς παραστῆσαι βουλόμενος τὸ τοῦ πράγματος μέγεθος.

tatem translatis. Hoc ipsum divinus Paulus, ad Romanos scribens, indicat: *Exspectatio enim creaturæ revelationem filiorum Dei sperat &c.* Hic præco veritatis creaturam personæ habitu induit, ut rei hujus magnitudinem eo clarius repræsentaret.

Καὶ μετ' ὀλίγα.

Τῇ γὰρ ἁμαρτίᾳ δελεασθέντες ἡμεῖς εἰς ματαίαν ἐξεκυλίσθημεν καὶ ἐφθαρμένην ζωὴν, καὶ ὅμως καὶ οὕτως ἔχουσι καὶ πρὸς πᾶσαν αἰσχρὰν ἐπιθυμίαν ὀκέλλουσι, καὶ πρὸς αὐτὸ τῆς ἀπωλείας τὸ βάραθρον, ἡ κτίσις ἐδούλευσεν οὐχ ἑκοῦσα, τουτέστιν, οὐ κατ' ἀξίαν. Τοῖς γὰρ ἀξίοις ἕλοιτο ἄντις ἑκουσίως δουλεύειν. Τὸ γὰρ ὑποτετάχθαι τοῖς ἀναξίοις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀκούσιον, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα τῷ ὑ-

Et post pauca.

Nos enim peccato illecti in vitam vanitatis plenam & corruptioni obnoxiam præcipites acti sumus: & vel sic tamen nobis ita comparatis, & ad omnes cupiditatum sordes, ipsumque interitus barathrum allisis, creatura serviit, non sua sponte, h. e. indignis. Illis enim, qui digni sunt, libenter quis & ultro serviat, sicut vicissim indignis utplurimum inviti subji-

t) *Roman.* VIII. 19.

περιβάλλοντι τῆς χρηστότητος καὶ τῷ περιόντι τῆς ἀγαθότητος.

cimur. Servit igitur creatura propter eum, qui eam ex abundantia benignitatis & bonitatis suæ copia subjecit.

Εἰς Ἐπιστολὴν Α Ἰωάννου.

In Epistolam I. Johannis.

ΚΕΦΑΛ. Α. ς. α΄.

CAP. I. v. 1.

Ὃ ἦν ἀπ᾽ ἀρχῆς.

Quod erat ab initio.

Σευήρου ἀπὸ Λόγου νθ΄. u)

SEVERI ex Sermone LIX.

Καὶ μὴν αὐτὸς εἶπε· x) Θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται, πῶς οὖν τὸν τῆς ζωῆς καὶ τὸν ζῶντα λόγον ἑωρακέναι καὶ ἐψηλαφηκέναι διϊσχυρίζεται, ἢ δῆλον, ὅτι τῷ σεσαρκῶσθαι καὶ ἐνηνθρωπηκέναι θεατὸς καὶ ψηλαφητὸς γενέσθαι εὐδόκησεν, οὐχ ὃ ἦν θεαθεὶς καὶ ψηλαφηθεὶς, ἀλλ᾽ ὃ γέγονεν. Εἷς γὰρ ὑπάρχων καὶ ἀθέατος, καὶ ἀφῇ μὲν ὑποπίπτων καὶ ψηλαφώμενος, ὁ αὐτὸς καὶ θεϊκῶς καὶ ἀνθρωπίνως

Et ipse sane dixit: Deum nemo unquam vidit: quomodo igitur verbum vitæ & vivens vidisse & palpasse se affirmat? nonne hinc manifestum est, quod eo ipso, quo incarnatus & homo factus est, visibilis & palpabilis fieri voluit, non secundum id, quod erat, videndus & pulpandus, sed secundum id, quod factus erat. Cum enim unus sit, & indivisibilis, idem erat & visibilis, &

φθεγ-

u) Vide notas ad Tom. III. Anecdotorum p. 97.
x) 1. *Joh.* IV. 12.

φθεγγόμενος, καὶ θεοπρεπῶς ἐνεργῶν τὰ θαύματα, καὶ οἰκονομικῶς τὰ πάθη δεχόμενος.

invisibilis, & tactui obnoxius, & palpatus, idem, Dei æque ac hominis instar loquens, & ut Deum decebat, miracula in hominum salutem perficiens, passionem vero in humanitate suscipiens.

ΚΕΦΑΛ. Β. ς. ιέ. Ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον.

Τοῦ Αὐγ.

Τούτου χάριν καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς ἐν Εὐαγγελίοις ὁ Κύριος ἔλεγεν, y) ὅτι ὑμεῖς οὐκ ἐστὲ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, δηλαδὴ τῆς κοσμικῆς ἡδυπαθείας, καὶ διαχύσεως, ἧς ἄρχων ἐστὶν ὁ διάβολος. Τῆς γὰρ ἀνθρωπείας φύσεως ὥσπερ καὶ τῆς ἄλλης πάσης κτίσεως καὶ ποιητὴς ὑπάρχει καὶ βασιλεὺς ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος Χριστὸς σὺν Πατρὶ καὶ τῷ Πνεύματι.

CAP. II. v. 15. *Si quis mundum diligit.*

EJUSDEM.

Propterea etiam Dominus in Evangelio dixit: Vos non estis ex mundo hoc, h. e. mundanis deliciis & sordibus dediti, quarum Dominus est Diabolus. Christus enim, Dei Verbum, humanæ naturæ, ut & reliquarum creaturarum omnium & Dominus & Rex est, cum Patre & Spiritu Sancto.

Στ. ιή. Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν.

Vers. 18. *Infantes, ultima hora est.*

y) *Joh.* XV. 19.

Τοῦ Αὐτοῦ.

Καὶ Ἰωάννης δὲ ὁ Εὐαγγελιστὴς καὶ ὁ Ἀπόστολος φήσας, παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστὶν, οὐκ ἐψεύσατο. Καὶ γὰρ ὥρας ἔθος καλεῖν οὐ τὰς τῶν ἡμερῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς ὅλας τοῦ ἔτους. z) Διαιρεῖται γὰρ πᾶς ὁ ἐνιαυσιαῖος κύκλος εἰς ἐαρινὴν καὶ θερινὴν καὶ μετωπορινὴν καὶ χειμερινὴν ὥραν. Χειμὼν δὲ ὡς ἀληθῶς ἦν ὁ τῆς ἀθείας, ὁ κατακρατήσας παντὸς κόσμου, καθ᾽ ὃν ἀκαρπία πᾶσα πνευματικὴ καὶ τῆς τοῦ θείου πνεύματος πορώσεως ψῦξις, καὶ ἐρημία παντελὴς τῶν ἐξ οὐρανοῦ

EJUSDEM.

Et Johannes quidem Evangelista ac Apostolus, *infantes*, inquiens, *ultima hora est*, non est mentitus. Horas enim appellare consuevimus, non eas solum, quæ dierum sunt, sed & diversas totius anni tempestates. Totus enim anni circulus in vernum, æstivum, autumnale & hybernum tempus distinguitur. Atque ibi quidem hybernum revera erat illud, quo Atheismus toti mundo dominabatur, atque adeo omnis sterilitas spiritualis, & contrarium

δω-

z) τὰς ὅλας τοῦ ἔτους] De illa notione vocis ὥρα, qua certam anni tempestatem infert, lege *Scaligerum* in limine operis immortalis de Emendat. Temporum, itemque *Vossium* in Etymologico voce *Hora*. De *æstate* speciatim adhiberi ex veteribus Scriptoribus evicit Illustris *Spanhemius* ad Callimachum in Cererem v. 124. & ad Juliani Orationes p. 123. Deinde Synecdoche effecit, ut ad annum integrum denotandum transferretur. Vide eundem Spanhemium ad Julian. Oratt. p. 124. & *Kusterum* ad Suidam Tom. I. ἐς ὥρας, item Casaubonum ad Athenæum II. 14. & ad Theocritum Idyll. XV. 74.

δωρεῶν καθ' ὅλης τῆς γῆς, ὅτε Χριστὸς ἡμῖν διὰ τῆς ἐνσάρκου παρουσίας, ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης ἀνέτειλε. Καὶ ἄλλως δὲ πεντακισχιλίων ἐνιαυτῶν παραδραμόντων, ἐξ οὗ γέγονεν ὁ κόσμος, ὡς τὰ Μωυσέως ἡμῖν παραδέδωκε γράμματα, καὶ ἀπὸ τῆς Χριστοῦ παρουσίας οὔπω πεπληρωμένων ἑξακοσίων ἤγουν ἑπτακοσίων ἢ χιλίων ἐτῶν. Δῶμεν γὰρ οὕτω, πῶς οὖν a) ἔξω λόγου φανήσεται τῶν ἑξακοσίων ἐτῶν ἢ χιλίων, εἰ τύχοι, τὰς ἡμέρας πρὸς τὰς τῶν πεντακισχιλίων παρεξεταζομένας, ἐσχάτας καλεῖν. Ταύταις δὲ ταῖς ἐννοίαις συνῳδεῖν καὶ τὸν ἁγιώτατον τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἐπίσκοπον Ἰωάννην ἐν τῷ λ'δ λόγῳ τοῦ εἰς τὸ κατ' Ἰωάννην Εὐαγγέλιον ὑπομνήματος, εὑρίσκομεν, εἰρηκότα ταυ-

Spiritus divini inflammationi frigus, & absoluta per omnem terram donorum cœlestium defectio, cum nempe Christus, Sol justitiæ, adventu suo in carnem nobis exoriretur. Præterea dici quoque potest, quinque miullia annorum à mundo condito præterlapsa esse, quod Mosis scripta testatum nobis reliquerunt, a Christi vero nativitate nondum sexcentos, aut septingentos, aut mille annos præteriisse. Si hoc ponamus, quomodo inconveniens videbitur, sexcentorum aut mille annorum, si placet, dies, cum illis quinquies mille annorum comparatos, ultimos vocare? Atque cum his quidem cogitatis Sanctissimum

a) οὖν] ita scripsi pro οὐκ, quod series sermonis non admittit.

τί. Πόθεν γὰρ οἶδας, ἄνθρωπε, ὅτι οὐκ ἐγγὺς τὸ τέλος, καὶ μετὰ βραχὺν χρόνον ἀπαντήσεται τὰ εἰρημένα. Ὥσπερ γὰρ τοῦ ἐνιαυτοῦ τὸ τέλος οὐ τὴν ἐσχάτην ἡμέραν λέγομεν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὸν ἔσχατον μῆνα, καί τοι γε λ' ἡμέρας ἔχοντα, οὕτω καὶ τῶν τοσούτων ἐτῶν κἂν τριακόσια ἔτη τὸ τέλος εἴπω, οὐχ ἁμαρτήσομαι.

Episcopum CPolitanum *Joannem* in commentationis super Evangelium Johannis Sermone XXXIV. conspirare videmus, ita loquentem: *Unde enim nosti, homo, quod finis non prope sit, & quod dicta non brevi tempore sint eventura? Sicut enim finem anni non ultimum diem, sed etiam ultimum mensem, quamvis triginta dieb⁹ constantem, esse dicimus; ita nec erravero, si vel trecentos annos tot annorum finem esse dixero.*

Στ. κ'. Χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἀληθινοῦ.

Vers. 20. *Unctionem habetis a verace.*

Τοῦ Αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ἡρακλιανὸν Ἐπιστολῆς. b)

EJUSDEM *ex Epistola ad Heraclianum.*

Χριστοί εἰσιν οὐχ οἱ Προφῆται μόνον καὶ ἅγιοι ἐπ' ἐκείνους καὶ πρὸ ἐκείνων ἄνδρες, ἀλλ' ἐξ-

Uncti sunt non solum Prophetæ & Sancti, qui vel post illos vel ante illos vixerunt, Viri, sed

αἱρέ-

b) Eadem epistola in Codd. Coislinianis passim ad partes vocatur, teste *Montfauconio* l. c.

αἱρέτως καὶ πάντες οἱ εἰς τὸν μέγαν καὶ μόνον καὶ ἀληθῆ Χριστὸν καὶ σωτῆρα Θεὸν πιστεύσαντες ὕστερον, καὶ νῦν ἔτι πιστεύοντες, καὶ ἐν τῷ θείῳ τῆς παλιγγενεσίας λουτρῷ καὶ βαπτίσματι, συμβολικῷ τῷ μύρῳ c) χριόμενοι καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος υἱοθεσίαν λαμβάνοντες, καὶ τῆς πλουσίας παρ' αὐτοῦ δωρεᾶς, δι' ὧν γενόμεθα κληρονόμοι Θεοῦ καὶ συγκληρονόμοι Χριστοῦ. d)

inprimis etiam ii, qui in magnum, & solum, & verum Christum Salvatoremque Deum postea crediderunt, & adhuc credunt, atque divino regenerationis lavacro & baptismo, oleo symbolico, inuncti sunt, & per Spiritum Sanctum in filios recepti, gratiæque ejus ditissimæ participes facti. His enim reddimur hæredes Dei & cohæredes Christi.

ΚΕΦΑΛ. Γ. ς. ϑ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

Πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ.

Ου τοῦτο εἶπεν, ὡς εἰς τὸ ἀνεπίδεκτον e) ἁ-

CAP. III. 9.

EJUSDEM.

Omnis, qui ex Deo natus est.

Non dicit hæc eo sensu, quasi natura ipsa ef-

G 5 μαρ-

c) μύρῳ] de illo unctionis ritu, veteribus in Baptismo recepto, lege, ut alios taceam, *Suicerum* in Thesauro Ecclesi. voce ἔλαιον & χρίσμα.

d) *Rom.* VIII. 17.

e) ἀνεπίδεκτον] Sic lego pro ἐπίδεκτον, quod erat in MS. Neque enim sensus aliud admittit; unde & paulo post eadem hac voce utitur noster.

μαρτίας καὶ ἀπαθείας ἡμῶν περιςάσης τῆς φύσεως, ἀλλ' ὅτι ἐφ' ὅσον ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ φυλάττει τὴν τῆς γεννέσεως χάριν, διὰ τῆς καθαρᾶς πολιτείας ἁμαρτάνειν οὐ δύναται, καὶ τὴν αἰτίαν προςίθησι τοῦ μὴ δύνασθαι ἁμαρτάνειν λέγει, f) ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει. Τί δέ ἐςι τὸ σπέρμα τοῦ Θεοῦ τὸ μένον ἐπὶ τοὺς πιςοὺς, ἢ ἡ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπιφοίτησις; δι' ἧς ἀνεγεννήθημεν, ἥτις οὐκ ἀφίςαται ἡμῶν, ὅταν κατὰ Παῦλον μὴ λυπῶμεν διὰ τῶν αἰσχίςων πράξεων, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθημεν εἰς ἡμέραν ἀποκαλύψεως. g) Τὸ οὖν, οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, οὐ κατὰ τὸ γενέσθαι τὴν φύσιν ἡμῶν ἀνεπίδεκτον ἁμαρ-

ficeret, ut peccato obnoxii, vel ab eo liberi ſimus, ſed ideo quod, in quantum ex Deo genitus, regenerationis gratiam conſervat, in tantum idem pie vivendo peccare non poſſit. Hinc & cauſam, cur peccare non poſſit, ſubjiciens; addit, quod ſemen ejus in ipſo maneat. Quodnam vero ſemen Dei, in fidelibus manens, aliud eſt, quam Spiritus Sancti illapſus, per quem regenerati ſumus? Ea autem à nobis non recedit, quoad, ut Paulus ait, malis actionibus triſtitia non afficimus Spiritum Dei Sanctum, quo ſignati ſumus in diem revelationis. Itaque verba illa: *non poteſt peccare*; non ita capienda

f) λέγει] Scribendum puto λέγων, niſi malis τῷ λέγει præmittere καὶ.

g) *Epheſ.* IV. 30.

ἁμαρτίας καὶ εἰς ἀπάθειαν περιστῆναι νοητέον· ἀλλὰ κατὰ τὸ μὴ ἀκόλουθον, μηδὲ ἁρμόδιον. Ου γὰρ ἐνδέχεται τὸν τὴν πνευματικὴν φυλάττοντα γέννησιν, καὶ πνευματικὰς καὶ καθαρὰς πράξεις ἐπιτηδεύοντα, κατὰ ταυτὸ καὶ ἁμαρτάνειν. Καὶ ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει, καὶ οὐχ ἡμεῖς βιαζόμεθα πρὸς τὸ δοκεῖν τοῦ ῥητοῦ τὴν ἐξήγησιν, αὐτὸν τὸν θεσπέσιον Ιωάννην λάβε μοι μάρτυρα. Εν γὰρ τῷ τέλει τῆς Επιστολῆς τὸ αὐτὸ ῥητὸν ἀναλαμβάνων σαφηνίζει τὴν οἰκείαν διάνοιαν. Λέγει γὰρ οὕτως· h) Οιδαμεν, ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ Θεοῦ τηρεῖ ἑαυτὸν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἅπτεται αὐτοῦ. Ορᾷς ὅτι ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦτο οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, οὐχ ὅτι τὴν φύσιν ἐστὶν ἀπα-

θὴς,

sunt, ac si natura nostra in eum statum collocetur, ut à peccato rursus immunis & libera evadat, sed ita potius, quod peccare talem nec deceat, nec conveniat. Neque enim fieri potest, ut, qui generationem spiritualem sartam servat, spiritualesque & sanctas actiones consectatur, eadem opera peccet. Quod vero ita res habeat, quodque nos dicti hujus interpretationem ad sententiam nostram non vi quadam detorqueamus, Johannem ipsum testem accipe. In fine enim epistolæ idem hoc dictum repetens, verum ejus sensum simul aperit. Ita enim ait: *Novimus, quod, qui ex Deo genitus est, peccatum non facit, sed natus ex Deo custodit se ipsum, & malus non tangit eum.* Vides

h) 1. *Joh.* V. 18.

θὴς, ἀλλ' ὅτι τηρεῖ ἑαυτὸν κατὰ τὸ εἰρημένον τῷ μακαρίῳ Παύλῳ, i) ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι, βλεπέτω, μὴ πέσῃ. Καὶ γὰρ ὡς ἀληθῶς ὁ φυλάττων ἑαυτὸν καὶ τὰ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι δοκοῦντα πράττων ἁμαρτάνειν οὐ δύναται.

hic, quod ex Deo genitus peccare non potest, non quidem, quia natura ſua peccati non capax eſt, ſed quia cuſtodit ſe ipſum, ſecundum id, quod a Sancto Paulo dicitur: *Itaque, qui ſibi videtur ſtare, videat, ne cadat.* Namque, qui ſibi proſpicit, eaque, quæ Spiritui Sancto placent, perficit, peccare non poteſt.

Εἰς τὴν Ἐπιστολὴν Β. Ἰωάννου.

In Epiſtolam II. Johanhannis.

Στ. ί. Εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς.

Verſ. 10. *Si quis venit ad vos.*

ΣΕΥΗΡΟΥ.

Οἱ γὰρ ὀρθῶς μὲν ὁμολογοῦντες καὶ γράφοντες περὶ πίστεως, μὴ ἀποπεμπόμενοι δὲ τοὺς μὴ ὀρθὰ γεγραφότας, ὑπόπτους σφᾶς αὐτοὺς ποιοῦσιν αὐτοῖς καὶ τοῦ ἀδοκίμου φρονήματος.

SEVERI.

Qui enim recte de fide ſentiunt & ſcribunt, illos autem, qui minus recte de ea ſcripſerunt, non averſantur, ſe ipſos illis de ſententia erronea ſuſpectos faciunt.

Εἰς

i) 1. *Corinth,* X. 12.

Εἰς τὴν Ἐπιστολὴν τοῦ ΙΟΥΔΑ.

In Epistolam JUDÆ.

Στ. ϛ'. Ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχήν.

Verſ. 6. *Angelosque qui non ſervaverant principium ſuum.*

Ἡσυχίου ῥητὰ προκείμενα· ἔλεος καὶ ἀλήθειαν αὐτῶν τίς ἐκζητήσει; k)

HESYCHII in verba iſta: *miſericordiam & veritatem ejus quis exquiret?*

Τίς γὰρ αὐτοῦ τὴν φιλανθρωπίαν καταλαβεῖν, ἢ τίς λογιστεῦσαι τὴν ἀλήθειαν δύναται; ἀπὸ μὲν γὰρ τῆς ἀληθείας ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο· διὰ δὲ τὴν φιλανθρωπίαν πόρνας καὶ τελώνας εἰς τὴν βασιλείαν εἰσήγαγεν.

Quis enim ejus in homines amorem comprehendere, aut veritatem cogitando adſequi poteſt? Ob veritatem enim Angelis peccantibus non pepercit: ob humanitatem vero ſcortatrices & publicanos in regnum ſuum admiſit.

Στ. η'. Ὁμοίως μὲν καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι.

Verſ. 8. *Similiter & illi ſomniantes.*

ΣΕΥΗΡΟΥ ἐκ τῆς πρὸς Θωμᾶν Ἐπίσκοπον Γερμανικίας Ἐπιστολῆς. l)

SEVERI ex Epiſtola ad Thomam Epiſcopum Germaniciæ.

Ἰστέον

k) Exſtant hæc Pſ. LXI. 7. unde patet, hæc ex Heſychii in Pſalmos commentario petita eſſe. Fruſtra tamen in Catena Corderiana in Pſalmos hæc quæres.

l) Ex eadem hac ad Thomam epiſtola fragmentum breve in

Ἰςέον, ὡς περὶ τινων διαλέγεται τὴν ἡδονὴν πρεσβευόντων, καὶ τὸ ἡδὺ τῆς σαρκὸς καὶ τῆς ἐν κόσμῳ φαντασίας διωκόντων, καὶ ταῦτα ἡγουμένων εἶναι θρησκείαν καὶ βλασφημίαν, καὶ φερομένων πρὸς τὸ μὴ ὁμολογεῖν μίαν κυριότητα καὶ θεότητα. Τοιοῦτοι γάρ τινες ὤφθησαν οἱ ἀπὸ Οὐαλεντίνου καὶ Μαρκίωνος μέχρι τῶν ἀνοσιωτάτων καὶ βδελυρῶν Μανιχαίων καταγόμενοι χρόνων. Τοῦτο γοῦν φησιν ὁ Ἀπόστολος, ὡς ὁμοίως καὶ αὐτοὶ τοῖς ἐν Σοδόμοις πυρποληθεῖσι διὰ τὴν ἀσέλγειαν, ἣν ἐπλημμέλουν, ἐνυπνιαζόμενοι δὲ, τουτέστι τὰ ἐν κόσμῳ φρονοῦντες, καὶ ταῖς προσκαίροις φαντασίαις

Sciendum est, quod sermo sit de nonnullis, qui voluptates sectantur, & delicias carnis mundiq; pompam appetunt, cultumque Dei & blasphemiam eodem habent loco, atque eo procedunt, ut non unum Dominum & Deum esse confiteantur. Tales enim fuerunt Valentiniani & Marcionitæ usque ad ætatem impurissimorum & scelestissimorum Manichæorum. Hoc itaque ait Apostolus, quod illi ad exemplum Sodomæorum, igne ob lasciviam, cui indulserunt, eversorum, *somniantes* vero, h.e. ea, quæ mundi sunt, cogitantes, & temporariis phantasiis sopiti

κε·

Codice Coisliniano XXIII. obvium, affert Cl. Montfauconius in Biblioth. Coisliniana p. 68. qui & observat, in Codice XXV. fol. 250. verso aliud ex eadem epistola exstare prolixius, in quo Severus perditos Manichæorum mores ac errores insectetur. Tale hoc nostrum esse Lector intelliget.

κεκαρωμένοι τὴν σάρκα μιαίνουσι. Τοῖς γὰρ τοιούτοις νύξ ἐστιν ὁ βίος, καὶ ἐγρηγορότες καθεύδουσι, καὶ ἐνύπνια βλέπουσι, τὰ ἅμα τῷ φανῆναι τέρποντα καὶ παροδεύοντα. Ταύτῃ τῇ διανοίᾳ καὶ Παῦλος ὁ μέγας νύκτα τὸν ἀσελγῆ βίον εἰδὼς καὶ κάρον βαθὺν τὰ τοιαῦτα φρονήματα Ῥωμαίοις ἐπιστέλλων παρῄνει καὶ ἔλεγεν· Ἡ νὺξ προέκοψεν m) κ. τ. τ.

carnem maculant. Hujusmodi enim hominibus vita eſt nox, ut etiam vigilantes dormiant, & ſomnia videant, quæ in primo conſpectu & delectant & trãseunt. In eandem ſententiam magnus quoque Paulus, vitam laſcivam pro nocte, & ejusmodi cogitationes pro veterno habens, ad Romanos cum ſcriberet, cohortaturus eos ita loquitur: *Nox proceſſit* &c.

Καὶ μετ' ὀλίγα.

Κυριότητα δὲ ἀθετοῦσι] μίαν γὰρ θεότητα καὶ κυριότητα οὐχ ὁμολογοῦσιν ἀρχὴν εἶναι τῶν πάντων, ἀλλ' ἕτερον μὲν ὑπάρχειν τῆς παλαιᾶς διαθήκης Θεὸν, πονηρόν τινα καὶ τιμωρητικὸν καὶ αἵμασι χαίροντα· τῆς δὲ Νέας ἕτερον, τὸν ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις καὶ Ἀποστόλοις λαλήσαντα, ὃ καὶ

Et poſt pauca.

Dominatum vero abjiciunt. Unum enim Deum & Dominum non profitentur eſſe principium rerum omnium, ſed alium quidem Veteris Teſtamenti Deum fingunt, eumque malum, & ad pœnas promtum, ac ſanguine gaudentem: alium vero Novi, qui in Evangeliis

δύο

m) *Rom.* XIII, 12.

δύο ἀρχὰς ἀντιτεταγμένας ἀλλήλαις, πονηρὰν τε καὶ ἀγαθὴν, ἐφιστάσας πάσῃ τῇ κτίσει, καὶ ἀμφοτέρας ἀγεννήτους λέγουσι. Καὶ τὴν μὲν ἐναντίαν εἶναι τῶν ἀγαθῶν, τὴν δὲ τῶν κακῶν. Ὅπερ ἐξαιρέτως περὶ τοὺς ἄλλους τῆς τοῦ Μάνεντος διανοίας ἀπόβρασμα γέγονεν, ἐξ οὗ τὸ πονηρὸν σμῆνος τῶν Μανιχαίων κατάγεται. Οἱ οὕτως ἔχοντες, καὶ τὴν κυριότητα ἀθετοῦντες, τουτέστι τὸν ἕνα καὶ μόνον Κύριον καὶ ἐπὶ πάντων Θεὸν, ἀναγκαίως καὶ τὰς δόξας βλασφημοῦσι· δόξας δὲ, ἢ τὰ δόγματα τῆς εὐσεβείας, ἢ τὴν παλαιὰν διαθήκην καὶ νέαν μετὰ θεοπρεποῦς δόξης ἐκφωνηθεῖσαν.

& Apostolorum scriptis locutus sit. Vel duo ajunt esse Principia, sibi invicem opposita, malum & bonum, toti creaturæ dominantia, eademque coæterna, quorum alterum bonis, alterum malis adversetur. Atque hæ quidem inter ceteros ita sentientes Manetis quisquiliæ sunt, a quo impium Manichæorum agmen ortum est. Qui vero ita sentiunt, & dominatum h. e. unum & solum Dominum & super omnia Deum evertunt, illi necessario etiam doctrinas blasphemant. Doctrinas vero vel dogmata ad pietatem ducentia, vel Vetus & Novum Testamentum, cum gloria, Deo digna, promulgata, appellat.

Καὶ μετ᾽ ὀλίγα.

Οὐκοῦν ἐκ τούτων πρόδηλον, ὡς δόξας τὰς δια-

Et post pauca:

Ex his itaque manifestum est, quod do-

κονη-

κονηθείσας δύο διαθήκας καλεῖ, τὴν μὲν, τὴν διὰ τῆς Μωυσέως ὑπουργίας, τὴν δὲ δι' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ κενώσαντος ἑαυτὸν, καὶ δούλου λαβόντος μορφὴν, καὶ λέγοντος πρὸς τοὺς μαθητάς· n) Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι.

ctrinas, publico ministerio traditas, duo vocat Teſtamenta, alterum quidem Moſis opera promulgatum, alterum vero per ipſum Dominum, & Deum, & Servatorem noſtrum Jeſum Chriſtum, qui ſe ipſum exinanivit, & ſervi formam aſſumſit, & ad diſcipulos dixit: Filius enim hominis non venit, ut ſibi ſerviatur, ſed ut ſerviat aliis.

Collatio *Synodici* ſive Pandectarum Canonum SS. Apoſtolorum & Conciliorum, a *Guilielmo Beveregio* Oxon. 1677. fol. 2. Tomis edit. cum tribus MSS. Codd. qui hic literis A. B. C. deſignantur.

T.I. Pag.2. B.6. εἰς τὸ θυσιαστήριον. — πρὸς τὸ θυσιαστήριον. Cod. A.

n) *Marc.* X. 45.

p. 5. E. 6. ὡς μὴ ὑγιῶς ἀνενέγκαντος.	Delet A.
p. 7. C. 1. ὧν κληρικῶν.	ὧν ὡς Κληρ. A.
F. 5. post vocem ἀφορισμὸς	addit A: ὡς ψευσαμένῳ καὶ ἀπατήσαντι τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ.
p. 14. lin. ultima Ἐπίσκοπος.	Delet A.
p. 16. B. 7. ἐπὶ κλοπῇ.	Delet A.
p. 17. B. 1. καὶ διὰ τούτων φοβεῖσθαι θέλοντα.	καὶ διὰ τοιούτων φοβεῖν ἐθέλοντα.
p. 21. B. 5. ἀφωρισμένος.	ἐν ἀφορισμῷ. A.
p. 22. D. 6. ἐν αὐτοῖς.	ἐν ἑαυτοῖς. A.
E. 5. Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ὁ πατὴρ διὰ Κυρίου.	Delet A.
p. 24. E. 3. μενέτω.	μὴ ἔσω A.
p. 27. E. 6. εἴτε.	εἴγε καὶ A.
E. 7. τὰ ἴδια.	τῶν ἰδίων A.
F. 8. δυσφημίαις περιβάλλεσθαι.	δυσφημίᾳ περιβάλλοντας. A.
p. 28. E. 4. καὶ.	Delet A.
E. 7. εἴγε δέοιτο.	εἴγε δέοι. A.
p. 32. B. 1. ἐκβαλὼν, ἢ ἑτέραν λάβοι.	ἐκβαλὼν, ἑτέραν A.
p. 33. A. 3. ἀλλ' εἰς τρεῖς.	ἀλλ' ἢ εἰς A.
C. 7. τρία βαπτίσματα.	A in margine hic habet: ἀντὶ τοῦ τρεῖς καταδύσεις. Idem in margine: ἕως ὧδε ἡ Ῥωμαίων Ἐκκλησία κρατεῖ.

Pag.

P. 34. E. 4. ἀποστρέφοντα.	ἐπιστρέφοντα A.
p. 38. A. 3. ἀμελεία καὶ.	Delet A.
E. 5. ἢ διάκονος.	Delet A.
p. 40. B. 1. προσαγέσθω.	προαγέσθω. A.
p. 43. D. 7. ᾑρετίσατο.	καὶ ᾑρετίσατο. A.
p. 45. A. 6. ἢ διάκονος.	A addit ἢ ὑποδιάκονος.
7. τοῦ Πάσχα.	Delet A.
p. 47. B. 2. ἀφοριζέσθω.	Addit A. καὶ τὸ ἐπίπεμπτον προστιθέτω μεθ' οὗ ἔλαβεν.
p. 48. A. 3. ἢ ἐλεγχθείη, ὁρίζεσθαι τό.	ἐλεγχθέντος αὐτοῦ, ὁριζέσθω τὸ A.
p. 50. F. 4. οὐ καί.	οὐ γάρ. A.
p. 54. A. 2. συγγνώμης.	γνώμης A.
5. καὶ τοῦ οἴκου.	καὶ τοῦ οἴκου ἑαυτῶν A.
p. 56. A. 1. ἡμῖν.	ὑμῖν A.
4. Κελτῶν ἐν.	Delet A.
9. προσιστορείσθω.	προϊστορείσθω. A.
10. τοὺς νέους τὴν σοφίαν.	τοὺς νέους αἱ σοφίαι A.
B. 8. ἡμῶν τῶν Ἀποστόλων.	Addit A: ταῦτα καὶ περὶ κανόνων διατετάχθω ὑμῖν παρ' ἡ-

μῶν, ὦ Ἐπίσκοποι, ὑμεῖς δὲ ἐμμένοντες αὐτοῖς σωθήσεσθε, καὶ εἰρήνην ἕξετε, ἀπειθοῦντες δὲ κολασθήσεσθε, καὶ πόλεμον μετ' ἀλλήλων ἀΐδιον ἕξετε, δίκην τῆς ἀνηκοΐας τὴν προσήκουσαν τιννύντες. Ο Θεὸς δὲ ὁ μόνος ἀΐδιος καὶ τῶν ὅλων ποιητὴς ἅπαντας ἡμᾶς διὰ τῆς εἰρήνης ἐν πνεύματι ἁγίῳ σθενώσει καὶ καταρτίσει εἰς πᾶν ἔρ-

ἔργον ἀγαθὸν ἀτρέπτους, ἀμέμπτους, ἀνεγκλήτους, καὶ καταξιώσει τῆς αἰωνίου ζωῆς σὺν ἡμῖν, διὰ τῆς μεσιτείας τοῦ ἠγαπημένου παιδὸς αὐτοῦ, Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν, μεθ' οὗ ἡ δόξα αὐτῷ τῷ ἐπὶ πάντων Θεῷ Πατρὶ σὺν ἁγίῳ Πνεύματι τῷ παρακλήτῳ, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

In eodem Codice A. immediate ſequuntur Ἱππολύτου Κανόνες Ἐκκλησιαστικοὶ περὶ ἀπαρχῶν &c. Hippolyti vero Canonibus ſuccedunt illi Concilii Nicæni.

Pag. 58. titulus Canonum Concilii Nicæni plenius ita conceptus legitur in Codd. A & B. Κανόνες τῶν ἁγίων Πατέρων τῶν (Cod. B & C. addunt τιή) ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων ἐν ὑπατείᾳ Παυλίνου καὶ Ἰουλιανοῦ, τῶν λαμπροτάτων ἔτους χλ´ς´ ἀπὸ Ἀλεξάνδρου ἐν μηνὶ Δεσίῳ (B. in marg. Ἰουνίῳ) ἐννεακαιδεκάτῃ πρὸ ιγ´ Καλανδῶν Ἰουλίων. Codex C. conſentit, ſi excęperis, quod poſt ἁγίων addit καὶ θεοφόρων & pro ἐννεακαιδεκάτῃ habet δεκάτῳ.

P. 58. E. 8.	χρῆναι προάγεσθαι.	χρῆναι παράγεσθαι. A. B. C.
p. 60. A. 1.	ἐπειγομένων.	ὑπηγμένων. B.
6.	εἰς ἐπισκοπὴν ἢ πρεσβυτικήν.	εἰς Ἐπίσκοπον ἢ Πρεσβύτερον. A.
9.	μηδὲ.	μή. A. B. C.
B. 3.	εὑρεθείη περὶ τὸ πρόσω-	εὑρεθεῖ π. τ. π. καὶ ἐλεγχθῇ B. Lege

πον

	πον ἢ ἐλέγχοιτο.	εὑρεθῇ, ἐλεγχθῇ.
P. 63. A. 3.	ἐξ ἅπαντος τρεῖς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναγομένους, συμψήφων γινομένων καὶ τῶν ἀπόντων, καὶ συντιθεμένων.	ἐξ ἅπαντος τελῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναγομένων συμψήφων γινομένων, καὶ τῶν ἀπόντων συντιθεμένων. B.
A. 6.	δίδοσθαι.	διδόσθω. B.
p. 64. A. 8.	τῶν λαϊκῷ τάγματι.	τῶν ἐν λαϊκῷ τάγματι. B & C.
B. 3.	ἀηδία.	αἰτία. B.
ibid.	γένωνται.	γεγένηται. A. B. C.
C. 3.	κατὰ τό.	περὶ A. B. μετὰ C.
p. 66. A. 2.	ὥσπερ.	ὥστε A. B. C.
7.	τοῦ μητροπολίτου.	τοῦ ἐπισκόπου ἤγουν. C.
p. 68. D. 4.	προσερχομένων.	Cod. C. videtur habere προσερχομένων.
D. 6.	τῇ ἁγίᾳ.	A. B. & C. addunt καὶ μεγάλῃ.
7.	ἐγγράφους.	Delet C.
9.	τῆς Καθολικῆς δόγμασιν Ἐκκλησίας.	τῆς Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας δόγμασι A. B.
p. 71. B. 3.	γνωσθέντες γ. καθαιροῦνται.	Delet C.
F. 4.	τῶν εὐχῶν.	τῶν προσευχῶν. A. B. C.
p. 74. A. 2.	τελείου.	τοῦ τελευταίου. A. B. C.
3.	ἀποστερεῖσθαι.	ἀποστερείσθω. C.

4. πάλιν.	Delent A. B. C.
5. ἔςω.	ἔςαι. C.
P. 75. B. 6. εὑρεθεῖσαν.	εἰ εὑρεθείησαν A. εἰ εὑρεθεῖεν C.
C. 2. ἐν ᾗ ὁ.	ἐν delent A. & B. ἧς ἡ Ἐπίσκοπος. C.
p. 76. F. 5. τολμήσειέν τις ὑφαρπάσαι.	τολμήσει ἐν τισιν ἀφαρπάσαι. C.
p. 78. A. 7. ἡμιολίως ἀπαιτῶν.	ἢ ἡμιολίας. A. B. C.
p. 80. A. 8. τῶν καὶ πρεσβυτέρων ἐλάττους. λαμβανέτωσαν.	τῶν δὲ πρεσβυτέρων. ἐλάττους τυγχάνουσι A & B.
p. 82. C. 2. ἐν τῷ κλήρῳ.	ἐν τῷ κανόνι. A. & B. κανῶνι. C.

Pag. 84. poſt Canonem XX. in Cod. A. ſequuntur immediate 1. Canones Ancyrani. 2. Neocæſarienſes. 3. Gangrenſes. 4. Antioch. 5. Laodiceni ac 6. denique illi, qui habentur hic pagina proxime ſequente & ſubſequente. In Codice vero B. ſequuntur proxime Διονυσίου Ἀλεξανδρ. ἐκ τῆς πρὸς Κόνωνα Ἐπιςολῆς καὶ τοὺς πρὸς Κόνωνα Ἐπιςολῆς καὶ τοὺς πρὸς τῇ Ἐξόδῳ. Inde vero Canones Ancyrani, Neocæſarienſes, &c. ut ſupra in Cod. A.

P. 83. B. 6. τὴν τῶν Εὐνομιανῶν.	Addit hic A: εἴτ' οὖν Ἀνομοίων ἢ τὴν τῶν Ἀρειανῶν.
p. 93. A. 6. ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος.	ἤρεσε τῇ ἁγίᾳ Συνόδῳ. A.
C. 6. ἀποσχισθέντας.	ἀποσχίσαντας. A.

D. 6. καλεγνωσμένοι.	προκατεγνωσμένοι. A.
E. 5. ἢ ἐγγράφως αὐτοὺς ἐπιτιμήσασθαι κίνδυνον.	ἢ ἐγγράφως αὐτοὺς τὸν ἴσον αὐτοῖς ὑποτιμήσασθαι. A.
E. 6. τάξει.	ἐξετάσει. A.
p. 99. B. 4. συνόδου, καὶ.	Addit hic A: μείναντας κατὰ χώραν ἢ πόλιν.
6. ἐν αὐτῇ.	περὶ αὐτῶν A.
7. εἴτις μητροπολίτης.	εἴτε ὁ μητροπολίτης A.
p. 100. D. 3. ἐπέχοντας.	ἐκπίπτοντας. A.
p. 101. F. 6. καὶ μένειν οὐδὲν ἧττον.	μένειν καὶ τούτους καὶ εἶναι οὐδὲν A.

Pag. 102. post Canonem VI. ἀκοινωνήτους ὑπάρχειν sequuntur Cod. A. immediate rubris characteribus descripta sequentia: Διαλαλιὰ τῆς αὐτῆς ἁγίας Συνόδου ἐκφωνηθεῖσα μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι τὴν ἔκθεσιν τῶν τιη ἁγίων Πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ καὶ τὸ δυσσεβὲς σύμβολον τὸ ὑπὸ Θεοδώρου τοῦ Μομψουεστίας παραπλασθὲν, καὶ ὑπὸ Χαρισίου, Πρεσβυτέρου Φιλαδελφείας ἐπιδοθὲν τῇ αὐτῇ κατὰ Ἔφεσον ἁγίᾳ Συνόδῳ.

p. 103. C. 5. εἴτε Κληρικοί.	Addit hic A. εἴτε Λαϊκοί.
p. 104. E. 6. ταύτην.	τοῦτον. A.

Titulum Canonis VIII. præcedit in A. ψῆφος τῆς αὐτῆς ἁγίας Συνόδου ἐκφωνηθεῖσα ἐκ προελεύσεως γενομένης αὐτῇ παρὰ τῶν Κυπρίων Ἐπισκόπων.

p. 106. F. 3. Ἐπίσκοπον.	εὐλαβέστατον Ἐπίσκοπον. A.
p. 111. Κανόνες λʹ.	Cod. A. ita: Κανόνες τῶν χλʹ ἁγίων Πατέρων τῶν ἐν Χαλκηδόνι συνελθόντων, ὑπατείας Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου Αὐγούστου, καὶ τοῦ δηλωθησομένου τῇ πρὸ ὀκτὼ Καλανδῶν Νοεμβρίων.
p. 112. A. 7. δι' αἰσχροκερδίαν.	δι' αἰσχροκερδίαν οἰκείαν. A.
p. 113. E. 6. ἢ πράγματα, ἢ ἐπεισάγειν.	ἢ πραγμάτων ἐπεισάγειν. A.
p. 116. B. 9. τά τε τῆς Ἐκκλησίας.	τάς τε Ἐκκλησίας. A.
C. 1. διαφόρως.	ἀδιαφόρως. A.
C. 9. ἐπετάξαντο προσκαρτεροῦντας.	ἀπετάξαντο προσκαρτεροῦντες A.
p. 118. F. 1. ἄκορον.	Delet A.
p. 120. E. 9. διατύπωσιν.	Addit A. καθ' οἷον δήποτε τρόπον· καὶ μὴ ὑποταττόμενοι τῷ ἰδίῳ Ἐπισκόπῳ.
p. 122. A. 3. δικαστήρια μὴ κατατρεχέτω.	δικαστήρια τρεχέτω. A.
p. 129. A. 1. ἀγνώστους.	ἀναγνώστας. A.
E. 6. μὴ βαπτίσαντας.	μὴ βαπτισθέντα. A.
7. ἐπὶ τοῖς.	παρὰ τοῖς. A:
p. 133. D. 1. ἐπαρχίαν.	Ἐκκλησίαν. A.

P. 137. D. 5. οἵτινες. — ἔιτινες. A.
p. 138. D. 1. παραλαμβάνουσι. — πάλαι κανόσιν. A.
2. περὶ τοὺς οἰκείους. — εἰς τοὺς ἰδίους. A.
p. 140. C. 1. φυλάττεσθαι. — Addit A. τῷ μοναστηρίῳ.
καὶ μηκέτι. — καὶ μηκέτι δύνασθαι. A.
P. 145. Can. XXVIII. Præmittitur huic Canoni in Cod. A. titulus iste: ψῆφος τῆς ἁγίας Συνόδου ἐκφωνηθεῖσα χάριν τῶν πρεσβείων τὸν θρόνον τῆς ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλ.

A. 3. Ἐπισκόπων. Addit A: τῶν συναχθέντων ἐπὶ τοῦ τῆς εὐσεβοῦς μνήμης μεγάλου Θεοδοσίου τοῦ γενομένου Βασιλέως ἐν τῇ βασιλίδι Κωνσταντινουπόλει νέᾳ Ῥώμῃ.

B. 11. ἐκ διοικήσεων. Addit A: μετὰ τῶν τῆς ἐπαρχίας Ἐπισκόπων.

P. 147. Post Can. XXVIII. in Cod. A. immediate sequuntur hæc: Τῆς αὐτῆς ἁγίας Συνόδου ἐκ τῆς πράξεως, τῆς περὶ ἁγίου Φωτίου Ἐπισκόπου Τύρου καὶ Εὐσταθίου, Ἐπισκόπου Βηρυτοῦ, οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον: Περὶ τῶν Ἐπισκόπων τῶν χειροτονηθέντων μὲν παρὰ Φωτίου τοῦ εὐλαβεστάτου Ἐπισκόπου, ἀποκινηθέντων δὲ παρὰ Εὐσταθίου τοῦ εὐλαβεστάτου Ἐπισκόπου, καὶ μετὰ τὴν ἐπισκοπὴν Πρεσβυτέρων εἶναι κελευσθέντων τί παρίσταται τῇ ἁγίᾳ Συνόδῳ. Πασχασῖνος καὶ Λουκίνσιος οἱ εὐλαβέστατοι Ἐπίσκοποι καὶ Βονιφάτιος πρεσβύτερος τοποτη-

ρηταὶ τῆς Ἐκκλησίας Ῥώμης εἶπον. Ἐπίσκοποι εἰς πρ.

Ibid. F. 6. post ἱερωσύνην sequitur immediate in Cod. A. πάντες οἱ εὐλαβέστατοι Ἐπίσκοποι ἐβόησαν. Δικαία ἡ κρίσις τῶν Πατέρων· πάντες τὰ αὐτὰ λέγομεν, οἱ πατέρες δικαίως ἐψηφίσαντο· ἡ ψῆφος τῶν Ἀρχιεπισκόπων κρατείτω. Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον. Τὰ ἀρέσαντα τῇ ἁγίᾳ Συνόδῳ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον βέβαια φυλαττέσθω.

Τῆς αὐτῆς ἁγίας Συνόδου ἐκ τῆς δ΄ πράξεως ἔνθα σκοπεῖται τὸ κεφάλαιον τὸ κατὰ τοὺς Ἐπισκόπους τοὺς Αἰγυπτίους.

Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ὑπερφυὴς Σύγκλητος εἶπε. Ἐπειδὴ οἱ εὐλαβ. &c. sine ulla numerica nota in margine.

p. 148. F. 2. ἐπὶ τοῦ ὁμοίου. — ἐπὶ τοῦ ἰδίου. A.

F. 4. μεγαλοπόλεως. — A. habet hic ista: Πασκασῖνος ὁ εὐλαβέστατος Ἐπίσκοπος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ Ἀποστολικοῦ θρόνου Ῥώμης εἶπεν. Εἰ προστάττει ἡ ὑμετέρα ἐξουσία, καὶ κελεύετε, τί ποτε αὐτοῖς παρασχεθῆναι φιλανθρωπίας ἐχόμενον, ἐγγύας δότωσαν, ὅτι οὐκ ἐξέρχονται ταύτης τῆς πόλεως, ἕως οὗ τῶν Ἀλεξανδρέων Ἐπίσκοπον δέξηται.

Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ὑπερφυὴς Σύγκλητος εἶπον. Ἡ τοῦ ὁσιωτάτου Ἐπισκόπου Πασκασίνου ψῆφος βεβαία ἔστω. ὅθεν μένοντες ἐπὶ τοῦ οἰκείου σχήματος οἱ εὐλαβέ-

βέςατοι Ἐπίσκοποι τῶν Αἰγυπτίων ἢ ἐγγύας παρέξουσιν, εἰ τοῦτο αὐτοῖς δυνατὸν, ἢ ἐξομοσίᾳ καταπιςευθήσονται, ἀναμένοντες τὴν χειροτονίαν τοῦ ἐσομένου Ἐπισκόπου τῆς Ἀλεξάνδρεων μεγαλοπόλεως.

Κανόνες τῶν ἐν Σαρδικῇ. Vide infra p. 482.

P. 152. A. 5.	Προσφωνητικὸς λόγος κ.τ.λ.	A ita: Προσφωνητικὸς τῆς αὐτῆς Συνόδου πρὸς τὸν εὐσεβέςατον βασιλέα Ἰουςινιανὸν, ὡς ὑπέταξαν τοὺς ὑπ' αὐτῶν ἐκτεθέντας Κανόνας.
p. 152. D. 10.	ἀνισῶν.	Ἀντανισῶν. A.
E. 2.	τὴν καθ' ἡμῶν τυραννίδα.	τῆς καθ' ἡμῶν τυραννίδος. A.
4.	τοὺς λαούς.	τοῖς λαοῖς. A.
10.	ὑποδείξαντα διά.	ὑποδεῖξαι διά A.
F. 5.	τοῦ παρόντος κόσμου.	Delet A.
p. 153. B. 2.	πραγμάτων.	πταισμάτων. A.
C. 11.	ἀποκαταςῆσαι.	προσκαταςῆσαι. A.
D. 6.	καὶ θεόλεκτον οἰκουμενικὴν ἀθροισθῆναι σύνοδον.	καὶ θεόλεκτον συναθροισθῆναι σύνοδον. A.
D 7.	τῶν πολέων.	τῶν πολλῶν. A.
D 8.	συνελεύσει.	συννεύσει. A.
E. 6.	ἀνεγράψαμεν.	ἐνεγγράψαμεν. A.

E. 9.

E. 9. βασιλέως.	βασιλέως Θεοδοσίου. A.
P. 155. B. 3. ὃς ἂν οὖν.	ὃς ἄνου. A.
p. 156. D. 8. κρατεῖ καὶ ἀσπάζεται κ. τ. λ.	κρατῇ καὶ ἀσπάζηται, καὶ οὕτως διδάξῃ τε καὶ κηρύττῃ, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας ἰέναι τούτων ἐπιχειρῇ. A.
E. 2. ἐκπιπτέτω.	ἐκπιπτέσθω. A.
4. διαγινώσκομεν.	διεγνώκαμεν. A.
p. 158. D. 3. τῶν ἐν Αγκύρᾳ.	τῶν ἐν Αγκύρᾳ ἔτι μὴν καὶ τῶν ἐν Καισαρείᾳ. A.
E. 11. τὸ πρότερον.	τοῦ προτέρου. A.
p. 159. Can. γ. addit A. tituli loco:	Περὶ ἱερέων καὶ Κληρικῶν. A.
p. 160. A. 6. μύσει παραπεσόντας.	πάθει περιπεσόντας. A.
ibid. ἐπιγνώσεως.	συνελεύσεως. A.
B. 4. ἐπιτιμηθέντας.	ἀποκινηθέντας. A.
B. 10. γάμῳ ἑνὶ προσομιλήσαντας.	γάμῳ ἑνὶ παρανόμῳ προσομιλήσ. A.
C. 3. ἐν ἑτέρῳ.	ἐν ἑτέρῳ μείζονι. A.
8. ἱερατικοῖς.	ἱερατικῶς A.
p. 162. C. 1. καταλόγῳ.	καταλεγομένων τάγματι A.
C. 3. θεραπαινίδα.	θεραπαινίδας A.
6. παραφυλαττέσθωσαν.	παραφυλαττέτω. A.

F. 1

F. 1. εἴρηται.	εὕρηται. A.
P. 162. F. 5. μετὰ τὴν ἐπ' αὐτῷ χειροτονίαν, ἔχειν ἄδειαν.	μετὰ τὴν ἐπ' αὐτῷ προερχομένην χειροτονίαν, ἔχειν ἄδειαν γαμικὸν A.
p. 164. A. 4 ἐν ταῖς πρωτοκλισίαις.	ἐν delet A.
A. 7. παραβολὴν τοιάνδε.	παραβολὴν ἐπέχων, πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτοὺς· ὅτ' ἄν. A.
B. 1. ὅταν ἔλθῃ.	ἵνα ὅταν ἔλθῃ. A.
.4. ὁ ταπεινῶν.	ὁ ταπεινῶν ἑαυτόν. A.
p. 166. A. 6. τῶν ἑκάστης ἐπαρχίας.	τῶν ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ. A.
A. 7. διά τινάς τε τῶν βαρβάρων ἐπιδρομάς.	διά τε τὰς βαρβάρων ἐπιδρομάς. A.
p. 169. D. 3. ἐπ' αὐτοὺς προελθοῦσαν χειροτονίαν οὐ παρῃτοῦντο, πρόσκομμα τοῖς ἐντεῦθεν ἄλλοις τιθέντες.	ἐπ' αὐτοῖς προελθοῦσαν τῆς Ἐπισκοπῆς χειροτονίαν οὐ παραιτοῦνται, πρόσκομμα τοῖς τῆς Ἐπισκοπῆς τιθέντες. A.
D. 10. προθυμούμενοι, καὶ τὸ μὴ δοῦναι μῶμόν τινι τὰ τῆς.	προμαθούμενοι, καὶ τὸ μὴ δοῦναι μῶμον ἵνα κατὰ τῆς. A.
p. 171. B. 7. κωλυέσθω.	κωλύεσθαι. A.

	C. 2. φωνῆς βοώσης.	φωνῆς ἐκβοώσης διαπρυσίως ά. A.
	C. 5. ἴσμεν δὲ, ὥσπερ καὶ οἱ.	ἴσμεν γὰρ ὅπως καὶ οἱ. A.
	C. 11. παραδοθὲν.	ῥηθὲν καὶ παραδοθὲν. A.
p. 173.	B. 2. ἐν τούτοις.	ἐν τούτῳ. A
	B. 4. ἀποστερεῖσθαι.	ἀποτηρεῖσθαι. A.
	B. 6. εἰκοσιπέντε χρόνων.	εἰκοσιπέντε ἐτῶν. A.
	B. 7. τεσσαράκοντα ἐτῶν.	τεσσαράκοντα χρόνων. A.
	B. 8. διακόνισσαν χειροτονεῖσθαι.	διακόνισσα-χειροτονείσθω. A.
	C. 1. χρόνων χειροτονείσθω.	χειροτονείσθω ἐνιαυτῶν. A.
p. 174.	B. 2. ἡ δὲ κατὰ Νεοκαισαρείαν Σύνοδος.	οἱ γὰρ τῆς κατὰ Νεοκαισαρείαν Συνόδου.
	D. 8. τὴν τῶν διακόνων.	τὴν τῶν διακονιῶν. A.
	D. 9. ἡ οἰκονομία;	A delet notam interrogandi.
	D. 11. εἶναι.	A post εἶναι punctum ponit.
p. 176.	E. 7. ἐπιδρομαὶ δι' ἄς.	ἐπιδρομαὶ ἰδίαν. A.
	F. 1. ἀνέρχεσθαι.	ἐπανέρχεσθαι. A.
p. 177.	E. 7. παραβαίνοντας.	παρεκβαίνοντας. A.
	F. 6. ἵνα μή.	Delet A.
p. 178.	A. 1. προσήκοντες.	προσέχοντες. A.

P.

. 180. E. 6. τῷ τῶν Λαϊκῶν.	τῷ τοῦ Κληρικοῦ. A.
. 182. C. 1. ἀπανουργήτως.	ἀπανουργέντως. A.
. 185. C. 1. πρὸς τοῖς ἄλλοις.	πρὸς τοῖς ἄλλοις ἅπασιν. A.
. 186. A. 1. ἐκ τῆς ἀγνοίας.	ἐκ delet A.
A. 3. τοῦ Κυρίου διανεμέτω.	τοῦ Χριστοῦ καταvεμέτω. A.
A. 7. δι' ἥν.	δι' ἧς. A.
. 188. A. 8. προσένεξιν.	προσένεξιν. A.
E. 5. τοὺς τόπους.	τοὺς τύπους. A.
. 189. ad Canonem XXX in margine Cod. A.	Τί λέγει ὅτι ὅπερ ἐν ἄλλοις ἀποκωλύει ἐν τοῖς ἐθνικοῖς καὶ ἐπιτρέπει.
. 191. A. 2. ἢ βαπτίζοντας.	Delet A.
F. 5. παρέδωκεν.	παρέδωκεν, οἶνον παρέδωκε. A.
. 194. D. 8. κατάγεσθαι.	καταττάτεσθαι. A.
E. 2. θείου ναοῦ.	τοῦ θείου νόμου. A.
E. 3. τοῖς κλῆρον.	τοῖς εἰς κλῆρον. A.
E. 7. τούτους ἐκκλησιαστικούς.	τούτους ἐκκλησιαστικῶς. A.
F. 1. ἀποφωνεῖν.	ὑποφωνεῖν. A.
. 197. A. 10. προσαγωγῆς.	προαγωγῆς. A.
B. 2. τῷ χειροτονηθέντι.	τῷ χειροτονηθησομένῳ. A.

Pag.

P. 198. E. 1.	ὁρίζομεν.	ὁρίζομεν ὥστε. A.
E. 5.	μεθ' ὃν ὁ τῆς.	μεθ' ὧν ὁ τῆς. A.
p. 199. C. 8.	τὸ ἀπροκριμάτιστον.	τὸ ἀπρόκριτον. A.
p. 204.	Κανὼν μ'.	A. Κανὼν περὶ Μοναχῶν καὶ Μοναστριῶν.
A. 2.	χρὴ ἀνεξετάστως.	χρὴ μὴ ἀνεξετάστως. A.
3.	προσίεσθαι.	προΐεσθαι. A.
8.	τὸν μοναχικὸν.	τὸν μοναδικὸν. A.
C. 6.	ἐντεῦθεν αὐτοῦ.	ἐντεῦθεν αὐτῷ. A.
7.	προβιβάζοντες.	προσβιβάζοντες. A.
p. 206. B. 5.	διώκουσι.	μεταδιώκουσι. A.
6.	ἐγκλεισθῆναι.	ἐγκεκλεῖσθαι. A.
8.	λυσιτέλειαν.	λυσιτέλειαν καὶ ὠφέλειαν. A.
p. 213. D. 3.	εὐπρόσεδρον.	εὐπρόσδεκτον. A.
p. 215. B. 6.	τῆς διακονίας ἀναβιβασθήσεται.	τῆς διακονίας της ἀναβιβαζέσθω. A.
p. 222. B. 1.	τῇ τοιαύτῃ σιωπῇ.	ἡ τοιαύτη σιωπὴ. A.
p. 224. A. 8.	τεσσαρακοστῆς, ὡς καὶ.	τεσσαρακοστῆς τῶν νηστειῶν ἡμέραις. ὡς A.
B. 3.	παντὸς.	παντοίου. A.
E. 4.	ἐντὸς θυσι-	ἐν τοῖς θυσιαστηρίοις. [illegible]

	στηρίξ-προσφέρειν.	-σφέρεσθαι. A.
P. 225.	Can. LIX.	A. in margine: ὅπως νῦν οὐ δέον παρορᾶται.
p. 227.	D. 5. τῷ αὐτῷ ἢ τούτῳ.	τῷ αὐτῷ ἢ τούτῳ ἐπιτιμίῳ. A.
	D. 6. ἄρκτους ἐπιφερομένους.	ἄρκους ἐπισυρομένους. A.
	D. 8. καὶ γενεαλογίαν.	καὶ γενεθλιαλογίαν. A.
p. 230.	D 3. δαιμονιώδους.	μανιώδους. A.
p. 240	F. 1. τολμήσοι	θελήσοι. A.
p. 241.	E. 1. γάμῳ νομίμῳ.	γάμου νόμῳ. A.
p. 246.	C. 2. ἀρωμάτων.	βρωμάτων. A.
p. 252	D. 3. τὸ τῆς ταπεινώσεως.	τὸ τῆς ταπεινώσεως ὕψος. A.
p. 262.	C 5. τῆς περὶ τὸ μεγα.	τῆς μετὰ τὸ μέγα. A.
	C. 7. ῥήματος.	προσρήματος. A.
	C. 8. ὑπογράφοντος.	ὑπογραφόντων. A.
p. 264	A. 3. τιμώντων ἀνάστασιν.	τιμῶντες ἀνάστασιν. A.
	4. τῆς τοιαύτης	τῆς τούτου. A.
p. 271.	C. 5. εἶτα προσφυγόντων.	Delet A.
	D. 1. ὁρμώμενοι.	ἐρχόμενοι. A.
	D. 4. τὴν δὲ δευτέραν κατηχουμένους.	Delet A.

	D. 10.	τοὺς δὲ Νεστοριανούς.	Delet A.
p. 273.	A. 4.	διασκευάζοντας.	διασκεδάζοντας. A.
	B. 6.	διάγοιτο.	διαγένοιτο. A.
p. 277.	E. 2.	ὡς τινες ἔνδον.	ὥστε ἔνδον. A.
	E. 5.	τῶν ἱερέων.	τῶν ἱερῶν. A.
p. 279.	A. 7.	τρόπῳ.	τόπῳ. A.
	F. 2.	καὶ σώματι μεθέξει.	καὶ σώματι· καὶ μετέχει. A.
p. 281.	B. 1.	ἀμετρίᾳ καθ' ἕτερον.	ἁμαρτίᾳ καθ' ἕτερον. A.
	B. 2.	τῆς βλάβης τὰς παραφυάδας	πλάνης παραφυάδας. A.
	B. 4.	αὖ στάσῃ.	ἀντισταίη. A.
	B. 7.	εἴτε.	ἤτοι. A.
p. 281.	B. 8.	προσκαλεῖται.	προκαλεῖται. A.
	C. 7.	ἀλλ' ἐν ἑτέρῳ τρόπῳ.	ἀλλ' ἔνιγε τρόπῳ. A.
	C. 8.	διὰ τῶν ἁπαλωτέρων.	διὰ τῶν αὐστηροτέρων. A.
p. 284.		Κανὼν ά.	Οὐ δεῖ τοὺς θείους κανόνας κατὰ πάντα φυλάττειν. A.
	D. 2.	ζήσομαι.	ζῆσόν με. A.
	D. 4.	δηλονότι διαμένουσι.	δηλον-διαμένοντα.
	D. 7.	Πέτρος.	Delet A.
	D. 11.	ἐχόντων.	ὄντων. A.

E. 1

E. 1. ἀσπασίως. Delet A.

p. 287. Κανὼν β΄. Ὅτι δεῖ τὸν χειροτονούμενον Ἐπίσκοπον ἀσφαλῶς τοὺς κανόνας φυλάττειν, εἰ δὲ μήγε, μὴ χειροτονεῖσθαι. A.

Ibid. ad Canon. iſtum in margine hæc leguntur:

Μηδὲν θαυμάσῃς, μηδὲ παράδοξόν σοι δόξῃ, ὅτι τὴν τῶν ψαλμῶν ἀπαιτεῖ γνῶσιν, καὶ τὴν ἄλλην τῶν ἱερῶν μαθημάτων ἐπίγνωσιν τοὺς μέλλοντας εἰς ἀρχιερωσύνην ἔρχεσθαι ὁ προκείμενος κανὼν οὗτος. Τῆς γὰρ Ἰσαύρων ἐπικρατούσης δυσσεβείας καὶ τῆς εἰκονομαχικῆς ἐμπλατυνομένης αἱρέσεως ἐπὶ τοσοῦτον ἐξ ἀνθρώπων ἀπῆλθε τὰ θεῖα ταῦτα μαθήματα, ὥστε μόλις εὑρίσκεσθαί τινας τῶν ὑποδεδυκότων τὸ τῆς ἀρχιερωσύνης ὄνομα. Αὐτὸ γὰρ τοῦτο μόνον ὁλόκληρον, μήτι γε ἄλλο, τοὺς Δαυιτικοὺς ψαλμοὺς εἰδέναι. Διὸ ἐξ ἀνάγκης γέγονεν, εἰ καὶ μὴ καταθύμιον τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μεγάλῳ Ἀρχιερεῖ Ταρασίῳ καὶ τῇ ἁγίᾳ καὶ Οἰκουμενικῇ ζ΄ Συνόδῳ, τοιοῦτόν τινα περὶ τῶν Ἀρχιερέων διατυπῶσαι κανόνα. Τὸ γὰρ περίδοξον τῆς διορθώσεως τὴν ὑπερβολὴν ἐλέγχει, οὐχ ὕβριν φέρει τοῖς διορθουμένοις τῆς προκαταχούσης ἀθεότητος.

P. 288. Κανὼν γ΄. Ὅτι οὐ δεῖ ἄρχοντας ψηφίζεσθαι Ἐπισκόπους. A.

p. 290. Κανὼν δ΄. Περὶ τοῦ ἀπέχεσθαι τοὺς Ἐπισκόπους πάσης δωροληψίας.

A. 1. ὁ μέγας.	Delet A.
A. 7. ἡγουμένους.	ἡγούμενος A. qui & omittit proxime sequentia ἢ λαμβάνειν.
8. μαθόντες.	μαθητευθέντες. A.
B. 5. ἰδιοπάθειαν.	ἰδίαν ἀπάθειαν. A.
8. ὡς.	Delet A.
p. 280. B. 8. λειτουργίας, καὶ εἰς ἀναίσθητον.	A delet εἰς.
C. 2. τῶν Ἀποστόλων ποιμαίνετε.	τῶν Ἀποστόλων ἀκρότης ποιμάνατε. A.
C. 3. ἐπισκοποῦντες.	Delet A.
C. 7. φανερωθέντος τοῦ Ἀρχιποιμ.	φανερωθέντος παρὰ τοῦ Ἀρχιποιμένος. A.
p. 292. Κανὼν ε.	Ὅτι οἱ ὀνειδίζοντες τοὺς Κληρικοὺς διὰ τὸ τετάχθαι ἐν Ἐκκλησίᾳ χωρὶς δόσεων, ἐπιτιμίῳ ὑπόκεινται. A.
F. 4. αὐτοῖς.	αὐτοὺς. A.
F. 10. καὶ πάσης ἱερωσύνης.	καὶ ἐκ πάσης ἱερωσύνης. A.
p. 293. A. 3. καταγέντας.	καταγαγέντας. A.
6. ἐπιτιμίου.	δι ἐπιτιμίου. A.
B. 1. καὶ τὸ δεύτερον.	κατὰ τὸ δεύτερον. A.
p. 295. Κανὼν ϛ.	Περὶ τοῦ γίνεσθαι τοπικὴν Σύνοδον κατὰ χρόνον. A.

C. 5.

C. 5. καὶ Φροντίδι τίθεσθαι καὶ φυλάττεσθαι τὰς.	καὶ Φροντίδι γίνεσθαι τάς. A.
D. 1. πεποιηκώς.	Delet A.
P. 296. Κανὼν ζ΄.	Ὅτι τοὺς ἐγκαινιασθέντας ναοὺς ἐκτὸς καταθέσεως ἁγίων λειψάνων δέον ἀναπληρωθῆναι. A.
F. 4. μετὰ τῆς συνήθους εὐχῆς.	Delet A.
p. 298. Κανὼν η΄.	Ὅτι τοὺς Ἑβραίους οὐ χρὴ δέχεσθαι, εἰ μήποτε ἐξ εἰλικρινοῦς καρδίας ἐπιστρέψωσιν. A.
A. 3. ἀρνούμενοι.	ἀρνοῦνται. A.
A. 4. λαθραίας.	λαθραίως. A.
A. 7. εἶναι-Ἑβραίους.	ἔστωσαν-Ἑβραῖοι. A.
A. 8. ὠνεῖσθαι.	ὠνήσασθαι. A.
A. 9. ἐξ εἰλικρινοῦς πίστεως.	delet A.
ἐξ αὐτῶν.	ἐξ delet A.
p. 299. Κανὼν θ΄.	Περὶ τοῦ μὴ κρύπτειν τῆς Χριστιανοκατηγορικῆς αἱρέσεως βιβλίον. A.
p. 300. Κανὼν ι΄.	Ὅτι οὐ δεῖ Κληρικὸν ἀπολιπεῖν τὴν ἑαυτοῦ παροικίαν, καὶ ἐν ἑτέρᾳ ἀφικέσθαι χωρὶς εἰδήσεως τῆς Ἐπισκόπου. A.

	D. 6.	ὡς κεκωλυμένους.	ὡς κεκωλύσθαι. A.
	D. 10.	ἐπαναγινώσκων τὰς θείας γραφάς.	ἐπαγινώσκων αὐτοῖς. A.
P. 301.	Κανὼν ια.		Ὅτι δεῖ οἰκονόμους εἶναι ἐν τοῖς Ἐπισκοπείοις καὶ Μοναστηρίοις.
p. 303.	Κανὼν ιβʹ.		Ὅτι οὐ δεῖ ἐμποιεῖσθαι Ἐπίσκοπον ἢ ἡγούμενον ἐκ τῶν προαστείων τῆς Ἐκκλησίας. A.
	B. 4.	οὕτως ἄκυρος ἔστω &c.	ἄκυρον εἶναι τὴν πρᾶσιν καὶ ἀποκαθίστασθαι ἐν τῷ.
p. 312.	Κανὼν ιγ.		Ὅτι μεγάλης κατακρίσεως ἄξιοί εἰσιν οἱ τὰ μοναστήρια κοινοῦντες. A.
p. 314.	Κανὼν ιδ.		Ὅτι οὐ χρὴ ἐκτὸς χειροθεσίας ἀναγινώσκειν ἐν τῇ συνάξει ἐπὶ ἄμβωνος. A.
	D. 2.	τὸ σὺν.	Delet A.
	D. 5.	παρ Ἐπισκόπων.	παρ' Ἐπισκόπου. A.
	D. 10.	παρὰ Ἐπισκόπου πρὸς προεδρείαν ἡγουμένου.	παρ' Ἐπισκόπου προεδρείας ἡγουμένου.

In

In marg Cod. A. ad hunc Canonem ista scribuntur: Τὸ μὲν εἰς ἀναγνώστας τινὰς χωρὶς εὐχῆς καὶ χειροθεσίας μόνον περικείρεσθαι νῦν οὐχ ὁρᾶται. Τὸ δὲ ἡγουμένους τι ὰς καὶ πρεσβυτέρου τιμὴν ἔχωσι χειροτεθεῖν ἀναγνώστην οὐδὲ τοῦτο νῦν ὁρῶμεν προβαῖνον. A.

P.310. Κανὼν ιέ.	Οτι οὐ δεῖ Κληρικὸν ἐν δυσὶν Εκκλησίαις κατατάττεσθαι. A.
p.317. A.1. τὰ γὰρ δι' αἰσχροκέρδειαν.	ἐν μιᾷ Εκκλησίᾳ· τὰ γὰρ δι' αἰσχρ. A.
p.318. Κανὼν ιϛ.	Οτι οὐ δεῖ ἱερατικὸν ἄνδρα ἱματίοις πολυτελέσιν ἀμφιέννυσθαι. A.
A.10. καὶ καλαστάσεως.	Delet A.
B.2. προφανῶν.	περιφανῶν. A.
B.4. ἄνω φύουσα.	ἀναφύουσα. A.
C.7. ἐνεδέδυτό τις.	ἐνεδέδυτο οὐδέτι. A.
C.10. τῶν βασιλείων.	τῶν βασιλέων. A.
p.319. Κανὼν ιζ'.	Οτι μὴ ἔχων τὶς τὰ πρὸς ἀπαρτισμὸν μὴ ἐπιχειρεῖν κτίζειν εὐκτήριον οἶκον. A.
D.4. φυλαττέσθω.	φυλάττεσθαι. A.
p.321. Κανὼν ιή.	Οτι οὐ δεῖ γυναῖκας ἐνδιαιτᾶσθαι ἐν Επισκοπείοις ἢ ἐν Μοναστηρίοις ἀνδρείοις. A.
B.2. γυνή.	γυναικί. A.

P. 322.	Κανὼν ιθ'.	Περὶ τοῦ ἐκτὸς δοσίων τὰς καταλαγὰς τῶν ἱερατικῶν μοναχῶν τε καὶ μοναστηρίων γίνεσθαι. A.
	Ad marginem hujus Canonis idem Cod. A. Ἀναγκαῖον εἰ καὶ παρ' ἐνίοις ὀλιγωρῆται.	
	C. 6. τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ.	τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου. A.
P. 325.	Κανὼν κ'.	Ὅτι οὐ δεῖ ἀπὸ τοῦ παρόντος γίνεσθαι διπλοῦν μοναστήριον καὶ περὶ τῶν διπλῶν μοναστηρίων. A.
P. 326.	μηδὲ κοιταζέσθω.	μηδὲ ὁμιλείτω. A.
	A. 8. καὶ συντόμως ἐξ αὐτῆς ἀπαναχωρείτω.	Delet A.
P. 327.	Κανὼν κα'.	Ὅτι οὐ δεῖ καταλιμπάνειν τοῖς Μοναχοῖς τὰ οἰκεῖα μοναστήρια, καὶ ἐν ἑτέροις μεταβαίνειν A.
P. 328.	Κανὼν κβ'.	Ὅτι δεῖ μετ' εὐχαριστίας καὶ πάσης φειδοῦς καὶ εὐλαβείας μοναχοὺς εἰ συμβῇ μετὰ γυναικῶν ἐσθίειν.
	D 2. γυναῖκα.	γυναικί. A.
	D 11 μετά τινων.	διά τινων. A.
	E. 2. ἐπέρχεται προφητικὴ ἀρὰ οὕτως ἡ λέγουσα.	ἐπεισέρχεται προφητικὴ ἀρά, οὑτωσὶ λέγουσα. A.
	E. 5. ποῦ ποτε.	πώποτε. A.

E. 8.

E. 8. ἐκτεθέντα. ἐκδοθέντα A.

Post Canonem illum in Codice A. sequitur immediate Tarasii epistola ad Adrianum: πολυμερῶς καὶ - - ἀναδεικνύοντες. Deinde Canones, qui hic exstant p. 331. sqq.

p. 331	E. 5.	οἰκοδομή.	ἀνοικοδομή. A.
	F. 7.	ἀφιερωσάντων ὁρᾶσθαι.	ἀφιερωσάντων καθορᾶται. A.
	ibid.	θάμβος καὶ.	θάμβος ὁμοῦ καὶ. A.
p. 332.	A 5.	πάντα δὲ ἐν αὐτῇ προσήκοντα.	μετὰ πάντων δὲ τῶν αὐτῷ προσηκόντων σύν. A.
p. 334.	D. 4.	ἄφθονον.	ἀφθόνως. A.
	D. 5.	μόνῳ.	μόνων. A.
	E. 3.	τῷ Θεῷ.	τῷ Χριστῷ. A.
p. 336		εἴτις οὖν.	ἵνα εἴτις. A.
p. 337.	A. 7.	αὐτοὺς διʼ εὐλάβειαν.	αὐτοῖς διʼ εὐσέβειαν. A.
	B. 9	μονῆς εἰς ἕτερον.	μονῆς ἢ εἰς ἕτερον. A.
	C. 7.	ἐπιστατῆσαι.	ἐπιστῆσαι. A.
p. 339.	C. 7.	ὁ ἐξαμηνιαῖος ἀρκέσει.	ὁ ἐξαμηναῖος ἐξαρκέσει. A.
p. 341.	E. 8.	διατάσσεσθαι.	προσκυροῦσθαι. A.
	F. 4.	κατὰ τὸν παλαιὸν Ἀνανίαν.	κατὰ τὸν πάλαι Ἀνανίαν. A.
	F 8.	κρατεῖν.	κρατεῖσθαι. A.
p. 354.	F. 4.	τὸ πρόκειμα τῶν κανονικῶν συνισταμένων.	Delet A.

p. 346. C. 1.	μὴ ὄντας ἢ τῆς ἐπὶ τὴν ἱερωσύνην.	μέλλοντας ἢ καὶ τῆς ἐπὶ ἱερωσύνης. A.
C. 4.	δικαίας.	δικαίως. A.
C. 9.	νόσημά τι.	νόσημά τινι. A.
C. 10.	βιάζοιτο.	ἐκβιάζοιτο. A.
D. 4.	αἰτιώμεθα.	ὑπευθύνους τιθέμεθα. A.
D. 5.	σώματος.	νοσήματος. A.
p. 347. E. 1.	τύπτοντας ἐξειλήφασι.	τύπτειν ἐξειλείφασι. A.
p. 349. D. 7.	ἐκ τῆς τοσαύτης παραποιήσεως καὶ δυσσεβείας μεγέθους.	τῆς τοσαύτης παραποιήσ. καὶ δυσσεβ. μέγεθος.
E. 8.	ἡ ἁγία σύνοδος τοὺς ἕν τι τῶν ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ἱερῶν καὶ ἁγίων σκευῶν.	ἡ ἁγία σύνοδος τοὺς τὸ ἅγιον ποτήριον ἢ τὸν δίσκον, ἢ τὴν λαβίδα, ἢ τὴν σεβασμίαν ἐνδυτὴν, ἢ τὸν λεγόμενον ἀέρα, ἢ ἁπλῶς τοὺς ἕν τι &c. A.
p. 351. F. 2.	ἐνδιδασκούσης.	ἐκδιδασκούσης. A.
p. 354. A. 1.	κατὰ.	Delet A.
C. 4.	ὑποστῆναι.	ἀποστῆναι. A.
C. 6	διατεταγμένον.	τεταγμένον. A.
D. 3	οἱ γὰρ διαίρεσίν τινα.	οἱ γὰρ δι αἵρεσιν τινα A.

D. 11

D. 11. ἀλλὰ ψευδεπισκόπων διδασκάλων.	ἀλλὰ ψευδεπισκόπων καὶ ψευδοδιδασκάλων. A.
p. 356. A. 3. τὸ, μηδενὶ τρόπῳ.	τοῦ μηδενὶ τρόπῳ. A.
C. 5. προχειρίζεσθαι.	Delet A.
p. 538. D. 3. ἀθρόον.	ἀθρόως. A.
D. 8. ἐπισκοπικῆς.	ἐπισκοπῆς A.
E. 1. διά.	Delet A.
p. 360. A. 2. τὴν θεοῦ λόγου.	καὶ ἐπωνύμῳ τοῦ θεοῦ λόγῳ συστάσης. A.
A. 4. βεβαιωσάσης.	ἐπιβεβαιωσάσης. A.
p. 361. B. 9. ἐν τῷ τῆς ἀρχιερωσύνης.	ἐπὶ τῷ τῆς ἀρχιερωσύνης. A.
P. 362. Poſt Canonem III. alia ſequuntur in Cod. A. quæ tamen collator non adſcripſit.	
p. 375. C. 6. προσδέχεσθαι.	προσδέχεσθαι ἢ ὁμιλεῖν. A.
p. 377. B. 4. τι.	Delet A.
B. 11. προσδεχθήτωσαν.	προσδεχθῆναι. A.
p. 379. a. D. 4. εὐχῆς δὲ.	εὐχῆς δὲ μόνης. A.
p. 379. b. Can. V. A. 5. κοινωνείτωσαν ἔτει χωρίς.	κοινωνησάτωσαν χωρίς. A.
A. 6. τῇ τετραετίᾳ.	τῇ τελετίᾳ. A.
p. 380. B. 5. τὴν ἑξαετίαν.	ἀρχὴν τῆς ἑξαετίας. A.

	B. 7. τινὸς προφάσεως.	τινὸς προφάσεως. A.
p. 382.	A. 1. τετραετίαν ὑποπεσέτωσαν.	τριετίαν ὑποπιπτέτωσαν. A.
p. 383.	B. 7. καθισάμενος.	καθίσανται. A.
	C. 2. παρασιωπήσαντες.	σιωπήσαντες. A.
p. 389.	D. 4. ὄντας.	ὄντας καὶ A. qui etiam nullam habet interpunctionis notam post vocem κλήρῳ initio Canonis.
p. 390.	F. 3. εἴπερ.	εἴτε. A.
p. 392.	B. 9. ἔτη ὑποπεσέτωσαν· κοινωνίας τυγχανέτωσαν.	ἔτεσι ὑποπεσόντες. κοινωνίας τυγχανέτωσαν.
p. 395.	A. 1. Εἴτινες.	οἵτινες. A.
	A. 8. αὐτοῖς.	αὐτοὺς. A.
p. 396.	B. 1. ἐπαγγελλόμενοι.	ἐπαγγειλάμενοι. A.
	B. 3. παρθένους τισὶν, ὡς ἀδελφοῖς.	παρθένους τισὶν ἀδελφὰς A.
p. 398.	E. 8. Περὶ ἀκουσίων.	Ἐπὶ ἀκουσίων. A.
p. 402.	B. 1. αὐτοῦ μετατιθέσθω.	αὐτοῦ μετατίθεσθαι. A.
	B. 2. ἐξωθείσθω τέλεον, καὶ ἀγέσθω.	ἐξωθεῖσθαι αὐτοῦ τέλειον καὶ ἄγεσθαι αὐτοῦ. A

F. 1

	F. 1. μὴ πειθομένη λῦσαι τὸν γάμον.	Delet A.
p. 405.	F. 1. οὗτος δὲ ἁμαρτάνων.	οὗτος δὲ φανῇ ἁμαρτάνων. A.
p. 406	E. 4. κοινωνοί.	κοινοί. A.
p. 408	D. 3. διακονίας.	ὑπηρεσίας. A.
p. 411	C. 5. ἐβαπτίσθη.	ἐφωτίσθη. A.
p. 412.	E. 7. κληθῇ μόνος, δίδωσιν.	κληθῇ, μόνος δίδωσιν. A.
p. 416	B. 1. Βάσσος, οἱ συνελθόντες.	Βάσος, Εὐγένιος οἱ συνελθόντες. A.
	C. 3. ἐγκρατεῖν.	ἐνεγκεῖν. A.
	C. 9. καὶ τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ξένα ἀμφιέσματα.	καὶ τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ συναγομένων, ξένα ἀμφιάσματα. A.
	E. 6. καὶ τὰς συνάξεις τῶν μαρτύρων καὶ τῶν ἐκεῖ.	καὶ τ. συνάξεις τ. μαρτ. καὶ τῶν τόπων, ἔνθα οἱ μάρτυρες κεῖνται, καταφρονοῦντες, καὶ τῶν ἐκεῖ.
	F. 1. οὔπε γὰρ κοινὴ γνώμη.	οὐδὲ γὰρ κοινῇ γνώμῃ ἑαυτῶν λοιπὸν ἐγένοντο. A.
	F. 8. ἕκαστον, ὅ.	ἕκαστον, ὧν. A.
p. 417.	A. 3. παραφυλάξασθαι.	οὗτο παραφυλάξασθαι. A.
	A. 5. εὐσεβῆ.	εὐλαβῆ. A.
	A. 6. δυναμένην.	δυναμένους. A.
p. 419.	A. 7. περὶ.	παρὰ. A.

E. 3.

	E. 3.	κατ' ἰδίαν ἐκκλησιάζει.	ἰδίᾳ ἐκκλησιάζοι.
p. 422.	D. 3.	καὶ ἀναχωρεῖν ἐθέλοι.	καὶ ἀναχωρεῖν αὐτοῦ ἐθέλοι.
p. 425.	C. 6.	ἀποκυροῦντος.	ὑποικουροῦντος.
p. 426.	C. 6.	κατὰ.	μετ'.
	D. 9.	ἀποστρεφόμεθα.	οὐκ ἀποδεχόμεθα.
	D. 10.	ἀσπαζόμεθα.	ἀποδεχόμεθα.
	E. 6.	πάντα συνελόντως.	ταῦτα συνελόντες.
p. 434	A. 8.	τολμήσειεν ἔτι.	τολμήσει ἔτι.
	B. 5.	τολμήσειαν.	τολμήσειεν.
p. 436.	A. 3.	ἔπηξε.	ἔστησε.
	A. 5.	μηδὲ ὑπακούοι καὶ.	μηδὲ ὑπακούειν. καὶ.
p. 437.	A. 6.	ἐν τῷ κλήρῳ.	ἐν τῷ κανόνι.
		καταλεγομένων κρατείτω.	Delet.
p. 439.	A. 8.	ὑπόκεινται.	ὑπόκειται.
p. 443.	E. 2.	καὶ τῆς παρὰ λόγου.	καὶ τῆς παραλόγου.
p. 444	A. 5	παρὰ αὐτοῦ.	παρ' αὐτοῦ.
	B 1.	διαλύσαιντας.	διαλύσοντας.
	F. 3.	σύμφωνον.	σύμφωνοι.
p. 447.	D. 3.	διὰ τὴν ἑαυτοῦ αἰτίαν.	παρὰ τὴν ἑαυτοῦ αἰτίαν

Pag.

p. 448	C. 7. πλειόνων παρουσίας.	πλειόνων ἤτοι παρουσ.
	C. 8. τὰ ὠρισμένα γίνοιτο.	τὸ ὠρισμένον γίγνοιτο.
p. 450.	A. 4. ἐκλήθη ἐξ ἀρχῆς.	ἐκληρώθη ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἐξ ἀρχῆς.
	C. 3. πρεσβύτερον ἢ διάκονον.	πρεσβυτέρους ἢ διακόνους.
	F. 2. περὶ τῇ τελευτῇ.	πρὸς τῇ τελευτῇ.
	F. 5. δεῖ μὴ ἄλλως γίνεσθαι ἐπίσκ.	μὴ δεῖν ἄλλως γίνεσθαι ἢ ἐπίσκοπον.
p. 451.	B. 10. περὶ αὐτῶν.	περὶ αὐτοῦ.
	C. 9. ἐπιμένειν ζημίαν.	ὑπομένειν τινὰ ζημίαν.
	C. 11. αὐτοῦ διαφέροντας.	αὐτῷ διαφέροντας.
	D. 7. στερεῖσθαι.	ὑστερεῖσθαι.
	D. 10. τοὺς πόρους	τοὺς σπόρους.

Pag. 453. A. 1. Κανόνες &c. Titulum hunc nonnihil aliter & plenius exhibet Codex A. Κανόνων τῶν ἐν Λαοδικείᾳ τῆς Φρυγίας συνελθόντων μακαρίων Πατέρων. Η ἁγία Σύνοδος ἡ κατὰ Λαοδίκειαν τῆς Φρυγίας Πακατιανῆς συγκροτηθεῖσα διαφόρων ἐπαρχιῶν τῆς Ἀσιανῆς ὅρους ἐξέθετο Ἐκκλησιαστικοὺς ὡς ὑποτέτακται.

A. 5. λαθρογαμήσαντας.	λαθρογαμίαν ποιήσαντες.
6 χολάσαντας.	χολασάντων.

B. 2. κοινωνίαν.	κοινωνίαν ὡρίσαμεν.
p. 458. D. 6. τοῦ εὐθέος λόγου.	τοῦ εἰθέου λόγου.
p. 459. C. 1. μεταπέμπεμπεσθαι.	διαπέμπεσθαι.
p. 462. E. 1. τῶν ἱερῶν.	τῶν δεσποτικῶν.
p. 464. A. 1. Ὅτι οὐ δεῖ ἱερατικόν.	Ὅτι οὐ δεῖ ἱερατικοὺς ἀπὸ Πρεσβυτέρων ἕως διακόνων.
p. 465. A. 3. προστρίβεσθαι τῇ ἱερατικῇ.	προστρίβεσθαι τῇ ἐκκλησιαστικῇ.
p. 466. D. 3. τοῖς ἔθνεσιν.	παρὰ τοῖς ἔθιεσιν.
p. 475. B. 1. τὸ βάπτισμα εἶτα.	τὸ Φώτισμα. καὶ εἶτα.
p. 476. D. 8. τῇ ὑστέρᾳ.	τῇ ὑστεραίᾳ.
p. 477. C. 3. μνήμας ποιεῖν.	μνείαν ποιεῖν.
p. 478. C. 3. ἀναχωρεῖν.	ἀναχωρεῖν ἐκεῖθεν.

Pag. 482. A. 1. Κανόνες τῶν ἐν Σαρδικῇ &c. Titulum ita exhibet Cod. A. Κανόνες τῶν ἐν Σαρδικῇ συνελθόντων ἁγίων Πατέρων. Ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ἐν Σαρδικῇ συγκροτηθεῖσα ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν ὥρισε τὰ ὑποτεταγμένα.

D. 1. ἐπιχειρεῖτε.	ἐπιχειρεῖται.
D. 2. ἐπίσκοπος.	ἐπισκόπων.
D. 9. τοῦτο ἀρέσκει.	τοῦτο ἀρέσκει πᾶσιν.
p. 484. Κανὼν β'.	Ὅσιος Ἐπίσκοπος εἶπεν· εἰ δέ τις τοιοῦτος.
p. 485. B. 4. ἐν αὐτῇ.	ἑαυτοῦ.

B. 7.

B. 7. καὶ συνεπισκόπων - μηδέτερον. — καὶ συνεπισκόπου· μηδένα ἕτερον.

Pag. 487. Κανὼν δ΄. Codex A. habet ista: Γαυδέντιος Ἐπίσκοπος εἶπεν· εἰ δοκεῖ ἀναγκαῖον, προστεθῆναι ταύτῃ τῇ ἀποφάσει ἥντινα ἀγάπης εἰλικρινοῦς πλήρη ἐξενήνοχας· ὥστε ἐάν τις &c.

Pag. 488. ad marginem Canonis V. idem hæc exhibet: Πρόδηλον, ὅτι περὶ τῶν ἐν τῇ δύσει Ἐπισκόπων ὁ κανὼν οὗτος ἐκπεφώνηται, διότι καὶ ὅσιος, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐκθέμενοι τοὺς κανόνας τῶν μερῶν ἐκείνων ἦσαν. Ἐν γὰρ τῇ ἀνατολῇ οὐδαμῶς μέχρι τοῦ νῦν συνήθεια τοιαῦτα κεκράτηκεν.

E. 2. τὰ λεγόμενα ἤρεσεν. — τὰ λεγόμενα ἤρεσεν.

p. 492. E. 2. τοσαύτην μὴ ἔχειν. — μὴ τὴν τοσαύτην ἔχειν.

E. 7. συμβουλάς. — ita in margine Cod. A. sed in textu ἐντολάς.

p. 494. Κανὼν η΄. — Ὅσιος Ἐπίσκοπος εἶπεν· καὶ τοῦτο ἡ ἀγχίνοια ὑμῶν κρινάτω, ἵν᾽ ἐπειδή.

D. 3. ἐπιστέλλοιεν. οὗτο γὰρ ὑπηρέτου τὸ πρόσωπον. — ἀποστέλλοιεν. οὐ γὰρ ὑποκρίτου τὸ πρόσωπον.

Κανὼν ια΄. — Ὅσιος Ἐπίσκοπος εἶπεν· καὶ τοῦτο ἀκόλουθον νομίζω εἶναι ἵνα ἐν ὅια

		δήποτ' οὖν ἐπαρχίᾳ ἐπίσκοπον.
P.495. A.5.	παρέχειν.	παρέχειν ἡγοῖτο.
B.1.	συμβουλὴν ταύτην.	συμβουλίαν ταύτην.
p.496.D.4.	καὶ ὑποδιακόνους.	Delet.
p.497.F.1.	ταραχὰς ποιεῖν.	ταραχὰς παρέχειν.
p.498.A.4.	θλίβειν.	λυπεῖν.
A.6.	πρεπωδεστάτην.	πρεπωδεστάτην ὁριζόμεθα.

Pag. 501. B. 1. post καθεστάναι hæc habet A: Ἅπαντες οἱ Ἐπίσκοποι εἶπον· αὕτη ἡ κρίσις καὶ τὴν εἰρήνην πάντοτε διαφυλάξει, καὶ διατηρήσει τὴν πάντων ὁμόνοιαν.

Κανὼν ιδ΄. Cod. A. Ὅσιος Ἐπίσκοπος εἶπε· τί γὰρ πάντοτέ με κινοῦν ἀποσιωπῆσαι οὐκ ὀφείλω, εἴτις.

D.2.	ἐπίσκοποι.	Delet.
D.7.	μὴ ἔχειν.	μὴ ὑπέχειν.
E.9.	οἱ ὑπηρετούμενοι.	οἱ ὑποτεταγμένοι.

P.504. H. 8. ὅσιος & quæ sequuntur, in Cod. A. constituunt Canonem ιζ quemadmodum ibidem Canon ιζ in eodem est Canon ιη.

D.2.	κωλύηται ἐκεῖσε.	κωλυέσθω ἐκεῖ.
D.7.	ὁ τοιοῦτος.	ὁ τοιοῦτος· πάντες εἰρήκασιν· ἤρεσε καὶ τοῦτο.

Pag.

Pag. 505. Κανὼν ιή. Cod. A. ὅσιος Ἐπίσκοπος εἶπεν· ὑποβάλλοντος καὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν Ὀλυμπίου· καὶ τοῦτο.

p. 505. Κανὼν ιή Cod. A. est ιθ.

D. 4. ἐκκλησιῶν·] ἐκκλησιαστικῶν.

P. 506. Κανὼν κ' & κά in Cod. A. exstat, sed à recentiore manu. Idem non habet numerum κά, sed tamen Canonem ipsum.

D. 2. ἤγουν. ἤτοι.

P. 509. A. 1. ἡ ἐν Καρθαγένῃ usque ad τῆς συνόδου non habet Cod. A. qui eorum loco exhibet: μετὰ τὴν ὑπατείαν &c. Conf. *Beveregium* Tom. II. p. 202. Annotatt.

E. 7. τίνα ἐγγράφως. τινὰ ἐγγράφως, τινὰ δὲ καὶ ἀγράφως.

F. 9. ἀγάπῃ καὶ. Deest.

A. 4. προκομισθήτω κομμονιτώριον. προκομισθῇ τὸ Κομμονιτώριον.

P. 510. A. 7. Post: καὶ τὰ πρακτέα hæc adduntur: Δανιὴλ Νοτάριος ἀνέγνω. Κομμονιτώριον· τῷ ἀδελφῷ Φαυστίνῳ καὶ τοῖς τέκνοις Φιλίππῳ καὶ Ἀσέλλῳ τοῖς Πρεσβυτέροις Ζώσιμος Ἐπίσκοπος· τὰ καταπ.

D. 7. ad verba: οἱ τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου, in margine A hæc legebantur: Οὐκ ἔστι τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου ὁ κανών· ἀλλὰ τῆς Σαρδικῆς ε', ὅθεν καὶ οἱ τῆς παρούσης συνόδου ἔφησαν αὐτὸν ἀγνοεῖν, κα-

θαι δηλοῦσιν αἱ περὶ τούτου αὐτῶν ἀποφάσεις.

E. 6.	περαιώσωσι.	περατώσωσι.
P. 511. C. 1.	ἀφαιρεθῆναι.	φανερωθῆναι.
C. 3.	ἐντελῆ ἴσα ἔλθωσιν.	εὐτελῆ ἵνα ἔλθωσιν.
C. 10.	συζεύξομεν.	συζεύζωμεν.
C. 11.	τοποτηρητής.	Ἐπίσκοπος.
D. 11.	βουλεύσασθαι.	βουλεύσασθε.
E. 6.	ἀρέσκει.	ἀρέσῃ.
E. 11.	τοίνυν.	νῦν.
F. 1.	ὡς.	Deest.
F. 10.	ἐναγῆναι.	ἐνταγῆναι.
p. 512. A. 1.	in margine A.	Τῆς ἐν Σαρδικῇ Συνόδου Κανὼν ιδ.
A. 2.	ἐάν τις τυχόν.	ἐάν τις τυχών.
D. 3.	Οφφετούλης.	Ιυπφετούλης.
E. 7.	ἀμφιβολίαν οὖσιν.	ἀμφιβολὲν οὖσιν.
p. 514. E. 1.	ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως.	ἢ ἐξ ἄλλης οὐσίας λέγοντας ἀλλοιωτόν.

F. 5. Inter Canones I. & II. in Codice A. rubris characteribus hæc descripta leguntur: Περὶ κηρυκτέας τῆς ἁγίας Τριάδος σύμπασα ἡ Σύνοδος εἶπε· Θέλοντος.

P. 515. προαχθέντων.	πραχθέντων.
p. 518. B. 2. δέον ἐπέχειν.	δέ ν ἀπέχειν.
p. 519. Κανὼν ϛ.	Ωϛε Χειρίσμα ἀπὸ Πρεσβυτέρων μὴ γίνεσθαι, Φορτουνάτος Επίσκοπος εἶπεν· Εάν τις κ. τ. λ.
E. 8. καὶ ναῶν.	Deest.
F. 1. ἀναφανῇ.	ἀναφυῇ.
F. 5. ποίησιν -- καθιέρωσιν.	ποίησις -- καθιέρωσις.
p. 521. Κανὼν ζ.	Περὶ τῆς τῶν ἐν κινδύνῳ καθεςώτων καταλλαγῆς Αυρήλιος Επίσκοπος εἶπεν· Εάν τις.
D. 4. ἡ σύνοδος εἶπεν.	ἀπὸ πάντων τῶν Επισκόπων ἐλέχθη.
p. 513. E. 9. πρώτης.	Deest.
F. 3. ἔςω.	Addit hic A. rubris characteribus, & quasi a linea: ἀπὸ τῶν Επισκόπων ἐλέχθη.

p. 525. Κανὼν ιβ΄. Cod. A. ita: Εάν τις Επίσκοπος χωρὶς καιροῦ συνόδου ἐγκλήματι περιβληθῇ· ὁ τοιοῦτος ἀκουσθῇ ἀπὸ ιβ΄ Επισκόπων. Φῆλιξ Επίσκοπος εἶπεν· Αναφέρω κατὰ τὸν.

E. 4. καὶ γνήσεται.	καὶ γένηται.
p. 527. B. 6. ἀβουλήτως.	ἀβούλως.
B. 7. ἀμελεῖν.	Deest.

C. 1. ἀποςερήσῃ τῆς τιμῆς. ςερήσει τῆς τιμῆς.

P. 529. lin. ultima: Τῆς τῇ Εκκλησίᾳ δουλευουσῶν. ἐκκλησίας δουλευτῶν.

p. 530. B. 11. ὥςε ὅπου. ὥςε τὸ ὅπου.

p. 535. Κανὼν ιϛ. Cod. A. ita: ὥςε μηδένα Επίσκοπον ἢ Πρεσβύτερον, ἢ Διάκονον ἐκληψίν τινα διαλαμβάνειν, καὶ ὥςε τοὺς ἀναγνώςας γαμετὰς λαμβάνειν, καὶ ἵνα οἱ Κληρικοὶ γυναικῶν ἀπέχωνται, καὶ ποίῳ δεῖ καιρῷ ἢ αὐτοὺς ἢ τὰς παρθένους καθιεροῦν. Ομοίως

E. 4. καὶ ὥςε. ἤρεσεν ὥςε.

E. 8. ἐὰν εἰδὼς, ὅσον. ἐὰν εἰδὼς, ὅσον.

p. 540. Κανὼν ιζ'. Ωςε ἑκάςην ἐπαρχίαν διὰ τὸ μακροδαπὲς πρωτεύοντα ἔχειν ἴδιον.

Κανὼν ιή. Εάν τις. In Cod. A. nihil eſt aliud, quam titulus XIX. XX. XXI. & ex illis tribus conſtat Canon ιή.

E. 1. προμιμνήσκεσθαι. ὑπομνήσκεσθαι.

p. 541. C 6. τῶν ὅρον. τῶν ὅρων.

p. 542. ad marginem Can. κ'. (quem tamen numerum non exprimit) Cod. A. hæc monet: σημείωσαι, ὅτι τοῖς σώμασι τῶν τελευτώντων οὐ δίδοται εὐχαριςία, ὅτι οὐ δεῖ βαπτίζειν τοὺς τελευτήσαντας.

E. 1,

E. 1. σύνοδον γίνεσθαι. σύνοδον συγκαλεῖσθαι.

p. 543. Canon κ'β est in Cod. A. ιθ' ὥστε Ἐπισκόπου κατηγορουμένου πρὸς τὸν πρωτεύοντα τῆς αὐτοῦ ἐπαρχίας τὸ πρᾶγμα ἀνενεχθῆναι. Αὐρήλιος Ἐπίσκοπος εἶπεν.

p. 544. A. 10. τὰ πράγματα. τὰ τοῦ πράγματος.

B. 2. μὴ δεχθῆ. μὴ προσδεχθῆ.

p. 546. Κανὼν κ'γ. Περὶ πρεσβυτέρων καὶ Κληρικῶν κατηγορουμένων.

A. 3. αἱρετικῶν. ἑταιρικῶν.

A. 8. τρόπου. τόπου.

Κανὼν κ'δ, qui est in Cod. A. κα', ubi præterea hæc legas: ὥστε τὰ τέκνα τῶν Κληρικῶν ἐν συνοικεσίῳ, μὴ συνάπτεσθαι αἱρετικοῖς.

p. 547. Κανὼν κε' in A. est κ'β.

A. 6. μηδένα συνεισάγειν. μηδὲν συνάγειν.

p. 548. Κανὼν κ'ς in A est κ'γ. ὥστε τοὺς Ἐπισκόπους πέραν θαλάσσης μὴ ἀποδημεῖν.

p. 549. Κανὼν κζ' in A est κδ'. ὥστε ἐκτὸς τῶν Καθολικῶν γραφῶν μηδὲν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀναγινώσκεσθαι.

Κανὼν κα' in A κε'. Περὶ Ἐπισκόπων καὶ τῶν ἑπομένων τάξεων τῶν

	τὰ ἅγια μυστήρια ψηλαφουσῶν ἤρεσεν ἀπὸ γυναικῶν ἐγκρατεύεσθαι.
E. 5. πρὸς τούτοις.	πρὸς ἐπὶ τούτοις.
F. 4. κεῖρα.	κῆρα.
F 6. ἐρύθμισεν.	ἐῤῥύθμισεν.
p. 551. Κανὼν κθ΄. in A. κϛ΄ qui ista habet:	ὥστε μὴ ὑπό τινος διασπᾶσθαι τὰ τῆς Ἐκκλησίας πράγματα.
A. 6. ἀνάγκη ἐπείγει τὴν Ἐκκλησίαν.	ἀνάγκη τῆς Ἐκκλησίας.
A. 7. κἂν τοὺς γειτνιῶντας πρὸς.	καὶ τοὺς γειτνιῶντας εἰς.

p. 552. Κανὼν λ΄ in A. κζ΄. Πρεσβύτεροι καὶ Διάκονοι ἐπὶ βαρυτέρῳ ἁμαρτήματι ἐλεγχθέντες χειροθεσίαν ὡς λαϊκοὶ μηδαμῶς ὑποδέξωνται.

D. 4. βαρυτέρῳ ἐγκλήματι.	βαρυτέρᾳ ἁμαρτίᾳ.
τῷ ἀναγκαίως - ἀποκινοῦντι.	τῇ ἀναγκαίως - - ἀποκινούσῃ.
D. 7. ἀναβαπτιζομένοις.	ἀναβαπτιζομένους.
p. 553. Κανὼν λα΄ in A. κη΄.	Πρεσβύτεροι Διάκονοι καὶ Κληρικοί, οἱ ἐν τῷ ἰδίῳ πράγματι ἔκκλητον παρέχοντας ἐπὶ τὰ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς κοινωνίαν μηδαμῶς δεχθῶσιν.

C. 7.

	C. 7. τῶν ἰδίων Ἐπισκόπων.	τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου.
P. 554.	Κανὼν λβ'. in A. κθ'.	Εἴτις ἀπὸ κοινωνίας ὢν πρὸ τοῦ ἀκουσθῆναι κοινωνῆσαι τολμήσοι αὐτὸς καθ' ἑαυτοῦ τὴν καταδίκην προήγαγεν.
	E. 4. πρὸς τοῦ ἀκουσθῆναι.	πρὸ τοῦ ἀκουσθῆναι.
p. 555.	Κανὼν λγ'. in A λ'.	περὶ τοῦ κατηγοροῦντος καὶ κατηγορουμένου.
	E. 2. ἔνθα.	ὅθεν.
p. 556.	Κανὼν λδ'.	Κανὼν λά.
p. 558.	Κανὼν λέ.	Κανὼν λ'β.
	B. 3. ὑποκεῖσθαι.	ὑποκείσθω.
p. 560.	Κανὼν λ'ς.	Κανὼν λ'γ.
	A. 1. πρεσβυτέρους -- καθιεροῦνται.	πρεσβυτέρου -- καθιέρωνται & ſic paulo poſt A. 6.
	A. 3. καταχρίσασθαι.	κεχρῆσθαι ubi & τὸ ἐκ deeſt.
p. 561.	D. 1. τὸ τρίτον.	τῷ τρίτῳ.
	D. 3. τὸ σηκρῆτον.	τὸ σηκρῆτον.
	E. 1. πρᾶξις δευτέρα.	Deſunt hæ duæ voces.
	E. 3. ἀπεστέλλοντο.	ἀποστέλλονται.
	E. 4. τῷ τρίτῳ.	τῷ δευτέρῳ.
	F. 2. τὸ σήκρητον.	τὸ σηκρῆτον.

F. 5.	Πουπιανήτου, Τίτου τοῦ Μηγελπητανοῦ, Εὐαγγέλου Ἀσουελτανοῦ.	Πουπιανίτου τούτου τοῦ Μεγελπητανοῦ εὐαγγέλου· Ἀσουελτανοῦ.
F. 7.	ὅς καὶ εἶπεν οὕτως.	Αὐρήλιος Ἐπίσκοπος εἶπεν.
F. 11.	ὑμετέρας.	ἡμετέρας.
P. 562. A. 8.	χώρας.	ἐκκλησίας.
A. 9.	ἀπὸ Κρηνκεντιανοῦ.	ἀπὸ Κρεσκεντιανοῦ.
	Κανὼν λζ'.	Κανὼν λ'δ.
p. 563.	Κανὼν λή.	Κανὼν λέ.
C. 6.	εἰς αὐτοὺς.	εἰς αὐτὰ.
p. 564.	Κανὼν λ'θ.	Κανὼν λ'ς.
D. 2.	πρινὴ πάντας.	πρὶν ἢ πάντας.
p. 565.	Κανὼν μ'.	Κανὼν λζ' ad cujus marginem hæc legas; σημείωσαι· περὶ ἀπαρχῆς μέλιτος καὶ γάλακτος τί φησ. ὁ κανών.
B. 4.	δηίσασθαι.	διίσασθαι.
ibid.	ἀπαρχαῖς.	ἐπαρχίαις.
p. 567.	Κανὼν μ'β.	Κανὼν λ'θ. In margine: ξένον, ἐναντίον τοῖς ἄλλοις.
	Κανὼν μ'γ.	Κανὼν μ.
	Κανὼν μ'δ.	Κανὼν μά, ubi ad marginem

ginem hæc exſtant: σημείωσ. ὅτι τοῦτο νῦν μᾶλλον ἢ ἔκπαλαι, οὔτε ἀκοῇ ἐστι φορητὸν, πολλῷ ἢ μᾶλλον οὐδ' ἡ πρᾶξις οἶδε θεμιτόν. οὐδεὶς γὰρ οὐδαμοῦ ἐν οὐδεμιᾷ ἡμέρᾳ μετὰ βρῶσιν ὁρᾶται τὰ θεῖα μυστήρια, ἤτοι τὴν εὐχαριστίαν ἱερουργεῖν, ὥστε ἔξεστι συνιδεῖν, ὅτι πολλὰ καὶ τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ παλαιῶν ἐθῶν κατὰ προκοπὴν εὐτελεστέραν εἰς τὸ εὐσεβέστερον ἐκαινίσθη.

P. 568.	Κανὼν μέ.	Κανὼν μ΄β.
	D. 3. εἰ μὴ τυχὸν.	εἰ μηδ' αὖ τυχὸν.
	F. 7. τῆς μετανοίας τοῦ καιρὸν.	τῆς μετανοίας ἐν καιρῷ.
p. 569.	A. 3. πρὸς τῆς ἀψίδος.	πρὸ τῆς ἀψίδος.
p. 570.	Κανὼν μζ΄.	Κανὼν μ΄δ.
p. 571.	Κανὼν μή.	Κανὼν μέ.
	A. 1. αὐτῶν ἀποκρίνασθαι.	ἑαυτῶν ἀποκρίνασθαι.
p. 572.	Κανὼν μθ΄.	eſt ſecunda pars Canonis μέ.
	Κανὼν ΄ν.	Κανὼν μ΄ς.
p. 573.	Κανὼν νά.	Κανὼν μ΄ζ.
	A. 3. καὶ παιδίων.	Deeſt καὶ.
	A. 7. οἰκείᾳ προαιρέσει - - ἡ τῶν γονέων.	οἰκείᾳ προθέσει - - τῇ τῶν γονέων.
	A. 8. προκόπτειν.	προσκόπτειν.
	B. 1. προθέσει.	τρόπῳ.
	B. 2. τούτων δὲ ἐναρχθέντων.	Eſt titulus in Cod. A. & quidem rubris characteribus ſcriptus.

B. 9.

	B. 9. τὰ ἐνταλέντα.	ἐνταλθὲν.
p. 574.	Κανὼν νβ΄.	Κανὼν μη΄.
	D. 2. ἀναχειροτονήσεις.	μετακινήσεις.
	D. 4. Βεκένης.	τυβυκείη.
	D. 6. τὴν τοιαύτην Ἐκκλησίαν.	αὐτὴν Ἐκκλησίαν.
p. 576.	Κανὼν νγ΄.	Κανὼν μθ΄.
	E. 1. Αρζοίη.	Αρζυίη.
	E. 8. εἰς ἥν.	πρὸς ἥν.
p. 577.	Κανὼν νδ΄.	Κανὼν ν΄.
	E. 4. ἀναφυῆ.	ἀναφύη.
	F. 4. ἀποκαταδέχηται.	ἀποδέχηται.
p. 579.	Κανὼν νέ.	Κανὼν νά.
	E. 2. ἐνταλθὲν.	ἐνταλὲν.
p. 580.	Κανὼν νς΄.	Κανὼν νβ΄.
	C. 3. ἡμᾶς.	ὑμᾶς.
	C. 5. ἐπισκέπτεσθαι.	ἐπισκέπτεσθαι κατὰ τάξιν. ἐπισκέψασθε τὴν Μαυρητανίαν.
	C. 9. παράκεινται.	παράκειται.
	D. 3. Αρζυιανοί.	Αρζυιτανοί.
p. 581.	Κανὼν νζ΄.	Κανὼν νγ΄.
	A. 7. διοικήσεις.	οἰκήσεις.
	B. 8. ὡς ἂν εἴ τινι.	ὡσανεὶ τῶν.
p. 581.	C. 1. ἄτακτοι εὐνοίᾳ.	ἀτάκτῳ εὐνοίᾳ.
	ibid. ἑαυτοὺς.	ἑαυτοῖς.

C. 9.

	C. 9. συμπάσῃ.	σὺν πάσῃ.
	C. 10. ἀρέσκῃ τὸ παρ' ἐμοῦ, βεβαιωθήτω.	ἀρέσκῃ, τὸ παρ' ἐμοῦ βεβαιωθῇ.
	F. 5. σύμπαντες οἱ Ἐπίσκοποι εἶπον· ἀρέσκει, ἀρέσκει.	Deest.
p. 583	Κανὼν νή.	Κανὼν νδ'.
	C. 7. ἐπὶ πολλά.	ἐπὶ πολλὰ ἔτη.
	D. 3. κεχρῆσθαι.	κατακεχρῆσθαι.
	D. 4. καὶ γὰρ διάκονον.	καὶ γὰρ καὶ διάκονον.
	D. 5. ὑμῖν.	ἡμῖν.
	D. 10. ἀξίως.	ἀναξίως.
	E. 2. κατὰ τὸ ὁρισθὲν τῇ συνόδῳ.	κατὰ τῶν ὁρισθέντων τῇ.
	E. 5. τὴν χείραν.	τὴν χήραν.
p. 587.	Κανὼν νθ'.	Κανὼν νέ.
	D. 1. τῷ Ἐπισκόπῳ.	τὸν Ἐπίσκοπον.
	D. 4. διακόνους ἢ πρεσβυτέρους ἢ ἐπισκόπους.	διακόνων ἢ πρεσβυτέρων ἢ ἐπισκόπων.
	E. 1. ἐν τούτῳ.	τοὺς ἐν τούτῳ.
	E. 5. ὑμετέρας.	ἡμετέρας.
	E. 8. ἀνέχομαι.	ἀντέχομαι.
	E. 9. θέλει.	ἤθελε.
	E. 11. ἐπιγόνιος.	Ἀντίγονος, ab initio lineæ.

F. 1.

	F. 1.	ἡ ἀγαθέλεια.	ἡ ἀγαθοθέλεια.
	F. 5.	καὶ μόνη.	καὶ μόνον.
	F. 6.	εἰ συνίδης.	εἰ συνήθης.
		ταύτῃ.	Deest.
	F. 11.	ὧν ἂν θέλης.	ἣν ἂν θέλης.
P. 588.	A. 1.	ὅθεν συνίδης.	καὶ ὅθεν συνίδοις.
	ibid.	Ποσουμετιανός.	Πουσουμιανός.
	A. 2.	εἶτα.	εἶτε.
	A. 9.	εἰς χειροτονίαν.	πρὸς χειροτονίαν.
		Ποσουμετιανός.	Πουσουμιανός.
	A. 10.	Ἐπίσκοπος.	Deest.
	B. 2.	συνωθήσεται.	συνωθηθήσεται.
	3.	κληρικοὺς ἐξ αὐτῶν.	κληρικοὺς ἕνα ἐξ αὐτῶν.
p. 591.		Κανὼν ξ΄.	Κανὼν νϛ΄.
	E. 6.	ἀνατραπῆναι.	ἀναρτηθῆναι.
	E. 8.	ἑκάστης.	ἐκ τῆς.
	F. 3.	τιμὴν ἰδίας.	τιμὴν ἰδίαν.
p. 593.	B. 7.	ἀποστέλλονται.	ἀπεστέλλοντο.
	C. 2.	πρᾶξις τρίτη.	Deest.
	C. 2.	ἀνεδέξαντο.	ἀνεδέξατο.
	C. 6.	αὐτοὺς.	Deest.
	C. 10.	πρὸς τὸν βασιλέα.	παρὰ τῷ βασιλεῖ.

	D. 5. συνεπισκόποις.	ἐπισκόποις.
	E. 3. ἀποδείξασθαι, ἕνα ἱερέα.	ἀποδέξασθαι ἕνα συνιερέα.
	E. 4. τὰ ἀφείλοντα.	τὰ ὀφείλοντα.
	E. 11. τῆς Μεδιολάνων.	τῆς ἐν Μεδιολάνῳ.
	F. 1. ἐν.	Deest.
p. 594.	Κανὼν ξά.	Κανὼν νζ'.
	D. 1. μετὰ τὸ κεῖραν.	εἰς κῆραν.
	D. 5. τῶν χειρῶν ἀναδεχθῆναι.	τῆς χειρὸς. ἀναδεχθῆναι τ.
	D. 6. ὀνόματος μή.	ὀνόματος. μή.
	D. 8. αὐτῶν.	ἑαυτῶν.
	E. 3. ἁπλᾶ εἰσιν.	ἁπλᾶ ἐστιν.
	E. 7. τῶν χειρῶν.	τῆς χειρὸς.
	F. 2. αὐταῖς.	αὐτοῖς.
	F. 4. ἐπεγνωκότες.	ἐπιγνόντες.
	F. 7. καὶ ὁλοκλήρως.	καὶ κλῆρος.
p. 595.	A. 2. ἐλθεῖν.	μετελθεῖν.
	A. 5. ψηφισθησόμενον.	ψηφισομένων.
p. 596.	Κανὼν ξβ'.	Κανὼν νθ'.
	D. 7. προσκαλεῖσθαι.	προκαλεῖσθαι.
	D. 10. ἵνα μηδὲ.	καὶ ἵνα μηδὲ.
p. 597.	Κανὼν ξγ'.	Κανὼν ξ'.

D. 5.

	D. 5. ἐκτελοῦνται.	ἐπιτελοῦνται.
	D. 6. προσάγεσθαι.	προσσυνάγεσθαι.
P. 598.	Κανὼν ξ΄δ.	Κανὼν ξα.
	D. 2. θεώρια.	θεωρεῖα.
p. 599.	Κανὼν ξε.	Κανὼν ξ΄β.
	A. 4. εἴτε παρὰ.	εἴτε ἐπὶ.
	A. 5. διεκδικεῖσθαι ποινῆς, ἢ ἐπὶ τούτῳ.	ἐκδικεῖσθαι· ποινῆς ἐπὶ τούτῳ παρεντεθείσης. ζημίας χρημάτων τε ἢ τιμῆς.
p. 599.	A. 7. κείρειν.	κῆρειν.
	Κανὼν ξς.	Κανὼν ξ΄γ.
	E. 1. περὶ τοιούτων μὴν.	περὶ τούτων ἔτι μὴν.
	E. 5. τὸν τοιοῦτον.	τῶν τοιούτων.
p. 600.	Κανὼν ξζ.	Κανὼν ξ΄δ.
	B. 3. γινομένων. περὶ ἐλευθεριῶν.	γινομένων αὐτητέον ἐκ τοῦ βασιλέως. περὶ ἐλευθ.
	B. 4. κηρυκτέων.	κηρυκτέον.
	C. 1. ἀγάπη.	ἁγιωσύνη.
	C. 3. πάντων ἡμῶν.	πάντων ὑμῶν.
	C. 6. ὀφείλει.	ὀφείλειν.
p. 601.	Κανὼν ξή.	Κανὼν ξέ.
p. 602.	Πρᾶξις τετάρτη.	Deest.
	C. 5. Φλαβίου.	Φλαβίτου.
	C. 10. τῶν ἑτέρων.	τῶν ἑταίρων.
	D. 6. προσποιησώμεθα.	παραπροσποιησώμεθα.

D. 10

	D. 10. καθισταμένων.	καθισταμένοις.
	Κανὼν ξθ.	Κανὼν ξϛ.
	E. 3. ἐπινεύματος.	ἐπινεύσαντος.
	F. 3. ἵνα.	Deest
p. 603.	Κανὼν ό.	Κανὼν ξζ.
	D. 2. ἄρχουσιν Ἀφρικοῖς.	ἄρχουσιν Ἀφρικῆς.
	E. 5. ποιήσουσιν.	ποιήσωσιν.

Reliqua, quæ ad hunc Tomum I. pertinent, non erant collata.

Ex Tomo II. comparata cum eodem MS. erat epistola Tarasii, quæ exstat p. 184. sqq.

Tom. II. pag. 184. quinque priores lineæ desunt.

	A. 8. Ταράσιος ἐλέῳ.	Ταράσιος ἀνάξιος ἐλέῳ.
	ibid. Κωνσταντίνου πόλεως νέας Ῥώμης.	Deest.
	C. 3. εἰ γὰρ καὶ.	καὶ εἰ καὶ.
	D. 1. παραγγέλματος ἢ.	Deest.
	D. 10. τῶν ἁγίων.	τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων.
	E. 1. ἱεροπρεπὴς ἀρχιερωσύνη.	ἀρχιεροπρεπὴς ἱερωσύνη.
p. 185.	A. 7. οὐδὲ κληρονομία.	οὐδὲ κλῆρος.
	A. 8. αὐτοῖς.	παρ᾽ αὐτοῖς.
p. 185.	B. 5. ἀποκείμεναι.	ὑποκείμεναι.

B. 6.	διδόντα ἢ λαμβάνοντα.	δόντα ἢ λαβόντα.
B. 7.	εἴτε καὶ πρὸ τῆς χειροτονίας, εἴτε καὶ μετὰ τὴν χειροτονίαν.	εἴτε καὶ π. τ. χ. εἴτε καὶ ἐν τῇ χειροτονίᾳ.
E. 2.	καὶ ἐγένετο τοῦτο τὸ ῥῆμα.	καὶ ἐγένετο ἱερεὺς εἰς τὰ ὑψηλὰ, καὶ ἐγένετο ῥῆμα τοῦτο εἰς ἁμαρτίαν.
E. 5.	ἐκ τῆς τετάρτης τῶν Βασιλειῶν.	ἐκ τῆς τετάρτης τῶν Βασιλειῶν, περὶ τῆς λέπρας τοῦ Γιεζῆ.
E. 8.	ἰδοὺ ἐγὼ ἔγνωκα.	ἰδοὺ δὴ ἔγνωκα.
E. 9.	καὶ λάβε.	καὶ νῦν λάβε.
F. 6.	λάβε διτάλαντον.	λάβε δὴ τάλαντον.
F. 7.	φυλάκοις.	θυλακίοις.
F. 8.	ἀλλασομένας.	ἀλασσομένας.
p. 186. A. 1.	ὅτι.	ὅτε.
A. 3.	ἀργύριον, καὶ λήψῃ.	ἀργύριον καὶ συνέλαβεν τὰ ἱμάτια.
ib.	ἐν αὐτῷ.	ἑαυτῷ.
	καὶ ἀμπελῶνας καὶ ἐλαιῶνας.	καὶ ἐλαιῶνα καὶ ἀμπελῶνα.
A. 6.	ὡσεὶ.	ὡς.
B. 6.	τὸ δὲ ῥῆμα τοῦ νόμου.	τοῦτο δὲ τὸ ῥῆμά ἐστι τοῦ νόμου. οὐκ ἔστι τοιοῦτο
B. 8.	χαίρειν.	χαίρειν τοῦ θεοῦ.

B. 9

	B. 9. ἀργύριον ἐπί.	ἀργύριον ὑπέρ.
	B. 10. προκομήσαντι.	προσκομίσαντι.
	C. 2. πολούμενα.	πωλούμενα.
	C. 3. αὐτοῦ.	αὐτῶν.
	C. 4. διαπορῶντος.	ἀπορῶντος.
	C. 6. τῆς αὐτοῦ χάριτος.	τῆς ἀπ' αὐτοῦ χάριτος.
	D. 2. ἅμα προσλαμβάνειν.	ἅμα προλαμβάνειν.
	D. 5. ἀπόθεσθε.	ἀποθέσθαι.
	D. 6. μολύνοντες.	μολύναντες.
	D. 7. τοὺς ἀναξίους.	τοὺς ἀξίους.
	E. 3. τῶν ἓξ λοιπῶν.	τῶν ἓξ λοιπόν.
	F. 3. ἀναγνώσματος.	ἀναγνωσμάτων τῶν.
	F. 7. ἔδοξαν τεθαῤῥηκέναι. οὐ πάνυ.	ἔδοξε τεθαῤῥηκέναι. τινὲς δὲ καὶ γυναικῶν, καὶ τὰ εἴδη τῶν ἐνεχύρων λεγόντων, καὶ τοὺς τόπους καὶ τοὺς καιροὺς, καὶ τὴν ποσότητα. οὐ πάνυ.
P. 187.	A. 2. ὁμολογοῦμεν.	ὁμολογεῖται.
	A. 3. εἶναι ἵνα τῆς λειτουργίας τῆς	εἶναι ἵνα δόξωμεν τῆς εὐ-

	δημοσίας ἐλευθερωθῶμεν.	λῆς τῆς δημοσίας ἐλευθεροῦσθαι.
A. 4.	εἰ μή ἐστιν.	εἰ μέν ἐστι.
A. 6.	τινά.	τινές.
A. 8.	ἐγὼ αὐτοὺς ἀπαλλάσσω	ἐγὼ αὐτοὺς σὺν Θεῷ ἀπαλλάσσω.
A. 10.	κληρονόμων· κοινωνεῖν δέ.	κληρονόμων. προσέταξεν ἡ σύνοδος τὸ μὲν χρυσίον αὐτοὺς λαβεῖν παρὰ τῶν κληρονόμων Αντωνίου. κοινωνεῖν δέ.
B. 1.	Ιουδαϊκόν.	Ιουδαϊκὸν ἢ Αιγυπτον τοῦ πωλ.
C. 3.	ἐπὶ χρήμασιν οἰκονόμον &c.	ἐπὶ χρήμασιν Επίσκοπον ἢ χωρεπίσκοπον, ἢ Πρεσβυτέρους, ἢ Διακόνους, ἢ ἕτερόν τινα τῶν ἐν τῷ κλήρῳ καταριθμουμένων. ἢ προβάλλοιτο ἐπὶ χρήμασιν οἶκον.
F. 3.	ταῦτα πάντες.	ταῦτα πάντα καί.
F. 4.	ἀρχιερεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν τῷ κλήρῳ καταριθμούμενοι.	Αρχιερεῖς, καὶ οἱ τῷ κλήρῳ κατηριθμημένοι, ἀλλὰ καί.
F. 7.	χρυσίῳ ἢ ἀργυρίῳ.	Deest.
F. 8.	ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι.	Deest.

P. 188. A. 2. ἀποστολικοῖς. | ἀποστολικοῖς Κανονικοῖς.
A. 8. αἰσχροκερδῆ. | αἰσχροκερδῶς.
B. 3. ἐπινικίως. | ἐπινίκια.
B. 5. καρπὸς. | Deest.
B. 6. ἐν γήρα. | ἐν γήρει.

Subjiciam his observationes & emendationes, quas *Claud. Salmasius*, ὁ πάνυ, ad Codicem Ecclesiæ Africanæ, à *Christoph. Justello* Parisſ. 1615. 8. editum, manu sua consignavit. Exemplar illud ex Biblioth. Gudiana ad eruditissimum *Jo. Albert. Fabricium* pervenit, quo bona Viri Optimi nobisque amicissimi pace usi sumus. Canones vero ipsi emendatiores recusi exstant in *Bibliotheca Juris Canonici veteris* Voelliana & Justelliana Tom. I. p. 321 & in Synodico Beveregiano Tom. II. p 509. In collatione hac sequor editionem Paris. primam modo memoratam.

P. 34. l. 3. *Ecclesiæ consedissent.*] MS. æque cum consedissent; quæ Græcus Interpres sic vertit: ταῦτα ἀπὸ καὶ αὐτοῖς ἤρεσεν.

l. 8. *exspectantes fratres.* pro *exspectando*, vel legendum: *exspectante* pro *exspectando*.

l. 11. *qua de re*] pro *quare* Græc. Interpres legit. qua de re Domino nostro de tantæ congregationis cœtu gratias referamus superest. Ut tam exemplaria &c.

l. 6. à fine: *firmantes*] pro: firmantibus.

P.35. l.7. ἐξητήσαμεν.	lege ἐξητήθη ex V. C.
l.12. ὑπολέληπται.	leg. ὑπολέλειπται.
p.36. l.7 τίνα ἐγγράφως.	Adde ex MS. ἵνα δὲ καὶ ἀγράφως h. e. *aliqua etiam in mandatis.*
ib. l.3 à fine: ἀνεμνήσθημεν.	Melius ἀνεμνήσαμεν.
p.37. l.3. à fin. *adquæ.* p.38. l.8 à f. *Vobis commissa negotia non latent vos.*	Videtur aliter distinxisse Græcus Interpres, nempe: *vobis commissa negotia non latent: vos ita ac si nostra* &c. & rectius.
p.39. l.4. περιήχεται.	περιέχηται.
l.9. ἐνεφάνησαν.	ἐνεφάνισαν.
l.8. à fin. ἡμῖν.	ὑμῖν.
οὐ λανθάνουσιν.	οὐ λανθάνουσιν, ὑμᾶς· ita ex Latinis.
l.6. à f. μᾶλλον δὲ]	adde ἐπειδή.
p.42. l.10. à fin. *hoc authenticum Concilium Nicenum.*	*hoc authenticum Concilii Nicæni.* Ita legendum ex V. C. & Interprete Græco.
p.43. l.10. ἴσως.	ἴσοις.
l.8. à fin. τῆς ἡμετέρας.	τῆς ὑμετέρας.
p.44. l.3. φυλάξαντας.	φυλάξοντας.
p.46. l.12. *promisimus.*	Lege: *prompsimus*, vel *proposuimus*, vel *præmisimus.* Promittere antiquitus *præmittere.*

l. ult

l. ult. *hoc commonitorio.*	Legit Græcus Interpres: hoc *commonitorium* continere.
P. 47. l. 7. βουλεύσασθαι.	βουλεύσασθε.
p. 48. l. 11. ἡγησάμεθα ὀφείλειν ἐναγῆναι ἐπειδὴ οὕτως λέλεκται.	Distingue, & lege: ἡγησάμεθα ὀφείλειν ἐνταγῆναι, ἐπειδὴ οὕτως λέλεκται, Ὅσιος Ἐπισκ.
l. 8. à fin. τυχών.	Lege τυχόν.
l. 6. ἰδίου.	adde καὶ.
l. 5. τελήσοι.	θελήσοι.
p. 49. l. 13. *quod taliter dictum est:*	MS. *quod ubi taliter dictum*: quod secutus Græcus Interpres, & ita omnino legendum: quod ubi taliter dictum, Osius Episcopus dixit.
ibid. l. ult. *interpellet.*	adde: *ut.*
p. 51. l. 4. δέξεται.	δέξηται.
p. 52. l. 4. ὅπερ οὐκ ὀφείλει &c.	ὅπερ οὐκ ὀφείλει εἶναι εἰς ἀμφίβολον, ἐρχομένων τῶν αὐτῶν κανόνων.
l. 9. καταξιώσει.	καταξιώσῃ.
l. 3. à fine καταδέξασθαι.	lege: καθ᾽ ἃ δέξασθαι.
p. 53. l. 3. *aliqua infirmari credo.*	Lege ex Græco: *aliqua firmari, aliqua infirmari credo.*

ibid. l. 11. deliberare possit, utrumnam.	Aliter legit Gr. Interpres hoc modo: *deliberare possit utrumque. Nam & hoc concedendum est, & reticendum* &c. *si adhuc in* dubium venit. *Et de hoc capitulo*, &c.
ib. l. 7. à fin. informari debeat.	*infirmari debeat.* Ita leg. ex Græco.
l. 3. à f. nunc patimini exemplaria.	*Pati*, pro exspectare & sustinere.
P. 54. l. 5. à f. quod declarata.	*quo* declarata.
p. 55. l. 2. ἐκβληθῆναι.	ἐμβληθῆναι.
ib. l. 7. ἅπερ τούτοις.	Vide p. 59.
ib. l. 7. à fin. φανεροθείσης.	Φανερωθείσης.
p. 59. ad lineas tres extremas.	vid. p. 55. supra.
p. 60. l. 3. ἡ σὴ ὁμολογία.	leg. ἴση ὁμολογία.
p. 62. l. 1. de continentia.	*de continentiæ* V. C. Sic locuti illo tempore multi.
l. 10. vel qui.	Lege: *si qui.*
p. 64. l. 11. κατακέχρηται.	leg. καταχρῆται.
l. 6. à fin. ἀμαβερὰ.	leg. ἀμαυρά.

Pag.

p. 65. l. 5. in omnibus.	Pro: *ab omnibus.*
l. 10. malarum.	*malorum*: Sic in Sal. ſæpe: *aliquem rem.*
l. 2. à fin. *exſequenda.*	Videtur Gr. Interp. legiſſe: *ſequenda.*
p. 68. l. 6. à f. Νουάδιος.	Νεμίδιος.
p. 69. l. 3. à f. in accuſationem.	in accuſatione.
p. 72. l. 3. Αυρήλιος.	Αλύπιος.
p. 73. l. ult. à *præpoſito* ſuo.	Videtur legiſſe Interp. à *propoſito* ſuo, vel *in* propoſito ſuo: nam propoſitum eſt διαγωγή. Sic mali propoſiti virum dicimus hominem malum & malæ converſationis.
p. 74. l. 12. *non* habuerit.	Dele *non*, quam nec Interpres Gr. agnoſcit.
l. 3. à f. fuerit *ei.*	Dele *ei.*
l. 2. à f. congregare.	Pro; congregari.
p. 75. l. 7. à f. *φίλιξ-ἀναφερέτω.*	*φήλιξ-ἀναφέρω.*
p. 76. l. 10. *ὧν τινων ὡς ἔτυχεν ἀβέλως.*	Diſtingue: *ὧν τινων, ὡς ἔτυχεν ἀβέλως οἱ πρωτεύοντες τῆς οἱασδήποτε ἐπαρχίας ἐ καταολμῶσιν.*

P. 77. l. 10. Sicuti & inconsulto Primate.	Videtur legisse interpres *sicut: & inconsulto Primates cujuslibet provinciæ tam facile non præsumunt. Multi congregati* &c.
l. 14. nisi si necessitas.	Legit Int. *si etiam necessitas fuerit.*
p. 79. l. 4. δῆλον ὅτι.	Lege: δηλονότι.
l. 8. à f. καταρθῆναι.	καθαρθῆναι.
p. 80. l. 8. à f. γυναικῶν ἀπέχωνται.	τόκων ἀπέχωνται.
p. 81. l. 10. Sed nec spectent licet hoc &c.	Distingve: Sed nec spectent licet. Hoc semper Christianis indictum sit, ut, ubi blasphemiæ sunt, non accedant; & sic Gr. Int.
p. 83. l. 1. ἐμπλέκει.	Lege ἐμπλέκῃ.
l. 7. ἐὰν εἰδὼς.	ἐὰν εἰδ῀ος.
l. 10. μὴ προσκυρῶσιν.	μὴ προσκυνῶσιν.
l. 4. à f. ἴδιον ἔχῃ πρωτεύοντα συναινέσει.	ἴδιον ἔχῃ πρωτεύοντα. συναινέσει.
p. 84. l. 6. à f. ἄγνοια.	In Lat. est *ignavia.* An ἄνοια legendum?
ib. βεβαιότερον.	βεβαιωτέον.
p. 85. l. 7. à fin. *ignavia.*	*Ignava* legit Gr. Int.

Pag

P. 86. l. 3. à f. quibus cum occurrere non potuisse, manifestum sit causæ &c.	Distinguit Gr. Int. quibus cum occurrere, non potuisse manifestum sit causæ dicendæ, intra alterum mensem &c.
p. 89. l. 6. à f. causæ peragendæ. Si se ad diem &c.	causæ peragendæ, si se ad diem occurrere, &c.
l. 4. à f. probaverit, placuit id vero &c.	Distingue: probaverit. Placuit id vero &c.
p. 91. l. 9. à f. ὑπερ θέσεων.	ὑπερθέσεων.
l. 7. à fin. τόπου.	τύπου.
l. 5. à f. περατώσει.	περατώσῃ.
p. 92. l. 4. πραγάτων.	πραγμάτων.
l. 8. à f. κατεξαίρετον.	κατ' ἐξαίρετον.
p. 95. l. 13. τούτῳ δὲ]	τοῦτο δέ.
p. 96. l. 1. ἐγκρατείας.	forte ἀκρατείας.
p. 100. l. 11. περὶ αὐτῶν.	παρὰ αὐτῶν vel παρ' αὐτῶν.
p. 103. l. 9. ἀτιμίαν.	τίνα βίαν.
l. 11. δυσχειρεια.	δυσχέρεια.
p. 104. l. 9. à f. ἔφιδον.	ἔφοδον.
p. 153. l. 6. à f. tua.	tuam.
p. 353. l. 1. hæc utique usque ad eventum.	Itaque usque ad eventum.
l. 4. sibi.	si ibi.

l. 8.

l. 8. custodirentur. custodiantur.

p. 374. l. 8. à f. unicuique providentiæ. Omnino leg. *provinciæ.*

Quæ sequuntur in notissimum & depravatissimum adhuc Glossarium HESYCHII Annotationes & Emendationes, huc dum ineditæ, eæ JOANNI VITO PERGERO, Q. SEPTIM. FLORENTI CHRISTIANO, CASP. BARLAEO, & EDUARDO BERNARDO, Viris in hoc doctrinæ genere eximiis, debentur. PERGERI illæ cum litera A. hic desinunt, quas tamen omnes, ad totum Hesychium pertinentes, Celeb. nobisque amicissimi *Jo. Alb. Fabricii* beneficio possideo, eas forte inposterum exhibiturus. Illis, ut pote copiosioribus, Auctoris nomen non addidi, reliquas vero, ipsis Auctorum nominibus adjectis, ab istis distinxi. Cætera, quæ huc pertinent, in præfatione afferentur.

Pag. 1. αἴς τῷδε Καλλιμάχῳ· ἆ πάντα συναγείρας] τὸ ἆ ex Aristæneto II. epist. 5 * *utinam* interpretatur, verba hæc Callimachi ex ejus Choliambiis Etymologistæ laudatis Hesychium depromsisse putat, quæ restituit: ἆ παντα σὺν ἄγειρας.

καὶ

* Utinam suem plaga circumdares omnem. Virgo *citharædum alloquitur*: πυκνὰ παλλαμένης ἐφάπτομαι τῆς καρδίας καὶ δεινῶς ἐκπηδᾷν καὶ φθέγγεσθαί μοι δοκεῖ ἆ, εἶα.

κὰι τὸ ά ἄρθρον] lege κὰι τὸ ἄναρθρον. Sensus est, litera ᾶ designari utinam, deinde vocem inarticulatam cum alto suspirio prolatam, ut ᾶ δειλοί.

ἄατον] lege ἀάατον, ex Homeri Il. ξ. 271.

ἀάβακτοι] lege ἀάβατοι.

Pag. 2. ἀαναίμα π. χάρις] Legendum καρὶς s. χαρὶς ἀαναίμα, pro squilla ponitur. Est enim ἐκ τῶν ἀναίμων μαλακοστράκων. Plinius Valerianus: charidas vivas in oleo necare, & ex hoc ungere jubet vomicas exteriores apud Th. Reinesium Variis Lect. p. 192.

Αππυς] *Florens Christianus* legi vult ἀάπτυς, quod *Scaliger* malebat.

ἀάτυλον] recte ita scribitur: quod nullos calles cuti affricat, innocuum.

ἄβαγνα, ῥόδα] e superiori linea supple ἀμαραντῶν, rosæ, quæ nascuntur in montibus Colchidis, quos ἀμαραντὰ vocant.

ἀβάγητρον, λεκτὸν] malim: ἀβάγη, ἦτρον λεπτὸν, involucrum s. membrana tenuis, quæ à fœtu recens edito (ἀπάγεται) removetur.

Αβὰδ] אבת Abbas.

ἀβάκης - ὁ Σκύθαι λέγουσιν ἄνδρα καλεῖν] lege conjunctim ἀνδρακαλὶν, quod idem est ac ἀνδρείκελον, statua aut figura virum repræsentans.

ἄβακι ἀγελαίσονες] forte ἀβάκια γελασῖνοι, dentes primores, nec inter τὰς βάκας contenti.

ἀβα-

ἄβακτον] linguæ fascino non obnoxium, Conf. Gellium lib. IX. 4.

Pag. 3. ἀβάλη, ſcribe ἀβάλλω.

ἄβατος] forte ἄβανος rudis à βανὸς, ars. Ordo requirit ἄβαξος. Supra ἀβάκες, ἄβαξ, ἄφωνος.

ἄβαρκνα] lege ἀβαρνία i. e. ἀπυρνία, ἡ τῦ πύρνυ ἔνδεια, alibi ἀπανία. Hinc ἀβάρνυ, ingemiſce plora, clama, veluti αἱ ἄρτον αἰτίζυσαι τὸ πάπαν κόραι. Æſchylus Ηδωνοῖς.

- - - τί ποτ' ἔσεται;

ὁ μυσόμαντις ἄλαλος ἀβαρνεύων σένει.

Sic malim legere, quam ἀβρατεὺς ὃν σένει prout excuſum eſt in σχολ. ad Ariſtoph. Aves v. 279.

ἀβαρταὶ] vide φάρκες.

ἄβαςον] lege ἄβασον, quod caret βάσεσι, *pedibus*, idque propter ἀκίνητον.

ἄβαςον, ἄβατον ἀβίατον, ἄβατον] conſtituatur novus articulus cum voce ἄβατον.

Αβδιῦ ἑρμῦ δῦλος ἐξομολογητός] Lego ἑρμηνεύεται. Nempe עובריה ex Syllabo Origeniano, (qui in MS. *Cyrillo* tribui ſolet invidiæ amoliendæ cauſa) Nominum Hebraic. Sic enim MS. Barocc. Αβδίυ ἑρμηνεύεται δῦλος ἐξομολογητός. Rectius eſſet hoc: δῦλος θεῦ, ut Hieron. correxit. Verum Αβδιῦδ ſervus confeſſus & celebratus. *Bernardus*.

Αβελ] Quaſi eſſet אבל veteri errore, pro הבל quod *vanum* ſignificat, ſed ut ego malo *orbum*. *Bernardus*.

Pag. 4. ἀβὺ ὑπὸ Σκύθαις εἴρηται] Supple τόξον, hinc paulo post ἄβιε ἔβαλλον.

ἄβιδα] abietis robur habentur. Conf. Amos II. 9.

ἀβίλτακα] Artaxerxem Mnemonem Evildacum Persæ vocarunt.

ἀβιλύκη] vox Punica, ex אֶבֶן & לוּחַ. Abilux hominis Hispanici nomen est in Polybio & Livio Lib. XXII in Oratione Minutii: (Romanus, primo adventu incognitus, ante ab re clementi liberalique initium fecerat: & *Abelux*, vir prudens, haud frustra videbatur socios mutasse) a quo non longe recedunt *Avelis* Numida apud Pontium Paullinum lib. de Regibus. *Volux* nomen filii Bocchi Regis Mauritaniæ apud Sallust. Bello Jugurth. c. 106. & appellativum *Balux*, quod Hispanis assignat Plin. XXIII. 4.

ἀβιόλη, σπ, ἐμφερὲς] scribe κατωφερές. Festus; Billis, semen humanum humi profusum.

ἀβίηκτον] abjectum.

ἄβλαξ] splendidus Cypriis, forte quasi ἀβόλαξ splendida abolla indutus, aut multas habens abollas, vel, quod verius, pro ἄβραξ ab ἁβρός.

ἀβλόει σπεῖσον] lege σπεῦσον, pro ἀβίλει. ἀβολῆσαι, quod est ἀπαντῆσαι. Vide ἄβολον ἦμαρ.

ἀβολεῖν] Lego συναντήσειν. Apollon. lib. III. sub finem: ἀβολήσαμεν. *Florens*.

ἄβο-

ἄβολος νέος ὐδέπω ῥίψας ὀδόντα, τὸν δὲ αὐτ καὶ κατηρτυκότα ἔλεγον Αβοος ἔξω Ταραντίνοις] Pullus, qui nondum dentes abjecit. At, cui omnes dentes exciderunt, vocabant ἄβοον, eliſo λ litera tricenaria. Deleo igitur αὐτ καὶ legoque: τὸν δὲ κατηρτυκότα ἔλεγον ἄβοον ἔξω τῆς τελακάδος.

ἄβοσοι, οἱ αἴτησιν ὑπὸ Λακώνων] forte οἱ ἐδεσαὶ πλακύντων, comedones placentarum. βῦς enim placentæ nomen, ut notum.

ἀβυσκολεῖ] tumultuatur, veluti ſervi ſolent, feſto Saturnaliorum: ἄβυτος enim ſervitus, βὺς ſerva Argivis.

Αβραι] *Exod.* II. 5. *Bernard.*

Pag. 5. ἀβράνας] *Reineſ.* III. Var. Lect. c. 1. legi vult ἀββάνας. Affen.

ἀβρανίδας κροκωτὺς] placet κροκότλας, crocutas τῆς κροκείσσης αὐτῶν κόττης ἕνεκεν propter fulvum ipſorum caput.

ἀβρελάχεται] l. ἀβρελωχεῖται.

ἀβρελοκομᾶ] lege ἀβροκομῶν.

ἀβροδίαιτος] Ad notam 12. edit. Schrevelii, quæ ſimul calamo inducta erat, hæc ſcripſerat *Bernardus*: ἀβροδιαίτων δ' ἕπεται Λυδῶν ὄχλος, *molliter degentium*, ſive τρυφηλῶν. Æſchyl. Perſ. 41.

Αβραὰμ] ad notam 15 idem hæc habebat: *Philo* p. 292. πατὴρ ἐκλεκτὸς ἠχῦ, aut ἠχῦς Scilicet אב בר המון. Nam בר ἐξειλεγμένος καὶ κεκαθαρμένος, ut Philo voluit.

Αβυσ-

Αβυσσ@] *Job*. XXVIII. 14. תהום *Bernard.*

Αγαθοδαιμονισαὶ] *Florens* eadem hic fere notabat, quæ ad hanc vocem in *Palmerii* nota leguntur.

ἀβρομία] pro ἀβρομμία, debilitas oculorum, quæ mollitiæ Venereæ accepta fertur.

Pag. 6. ἀγαγύρτην] Latinis per apocopen efferentibus, agagam. Petronius Dalmata: Agaga est, curabo ut, stigma habeat.

Pag. 7. ἀγαλμαῖον] e commate sequenti prome, quæ hic deest, explicationem, & vocem πάτελα in Πάρος muta. Αγαλμα dicebatur Parius ille lapis κατ' ἐξοχὴν, quasi omnia marmorum genera forent ad statuas sculpendas præ illo inutilia. Sidonius Apollinaris ei primas tribuit in his: Jam si marmora inquines, non illis quidem Paros, Carystos, Proconisos &c.

ἀγαλματοφορεῖσθαι] Vid. *Philo* p. 670. C. & 673. D. *Bernard.*

ἀγαθὸν ὂν τὴν λίνον] lege ἀγαθὸν ποιητὴν λῖνον.

Pag. 8. ἀγαμίας ἔνθα] e lineis duabus proxime sequentibus retraho τινὲς & μνώδης scribens ἀγαμίας τινὲς μὲν πεδίον, ἔνθα-

ἀγάνιδα ἀτρέμας] lego ἀγανίδα Αρτεμιν pro αἰγανίδα ab αἰγανέα jaculum.

ἀγαπητὸς] Conf. Amos VIII. 10. Baruch IV. 16. Xenoph. Cyropæd. IV. p. 66. 40. pag. 67. 17.

ἀγαῤῥάπται τε ἔφθορεν] forte legendum ἀγαῤ-

ῥίπτει τ. ε. θ. ἐφορμᾷ, ut ἀγαῤῥίπτει vitiose scriptum pro ἀναῤῥίπτει v. g. κίνδυνον, adit periculum; inveniatur τῷ ε. libro Θουκυδίδου sic infr. p. 761. in πηδὸς scribitur μέγα δ' ἔβραχε πηδινός τε, sed legendum τῷ ε puto Iliad. v. 838.

ἀγαθᾶ σιωπᾶ] forte ἀγάοσα σιώπα.

ἀγασοπέρπαι, οἱ τοὺς τελώνας] lege τοῖς τελώναις.

ἀγάσει] forte ἀγαστρεῖ, pugnos in ventrem ingerit.

Αγγαρος] אגרתא ἐγγάρτα sane epistola, dialecto Assyriaca, & אגירא ἀγυρὰ mercenarius, ἐργάτης. Angarus igitur nihil aliud, quam *servus publicus*. *Bernardus*. Idem ad notam 10. quæ hanc vocem illustrat. laudat istos: *Joseph* Antt. XI. 6. Herod. lib. VIII. *Matth*. I. 41. *Arrian*. in Epictet. III. 26. & Digestum Justin.

ἄγειν μυστήρια] Aristoph. Ran. Act. I. Sc. 3. v. 122.

ἀγοπήνας] lege ἀγοπήνασα.

Pag. 10. ἀγγορραρὰξ] lege ἀγγόῤῥαξ, vel ἄγχον ῥάκημος, strangulans racemus.

ἀγγοπὴς] lege ἀγγόρπη id est harpe falcata, Vid. infra Palmerii notam ad p. 703. Diodor. Siculus lib. III. Bibl. ex interpretatione Poggii Florentini: Cum incedens bestia arbori propinquat, in qua speculator occultus latet, ex ea desiliens manibus apprehensa cauda pedibusque ad dextrum femur

mur appositis securi, quæ humero pendet levi, ut quæ unica manu tractari queat, & acie acutissima dextra manu apprehensa, nervos dextri poplitis, crebris ictibus amputat, sinistra manu regens agile corpus, beluæ conatus magna velocitate effregit. Jul. Guil. Zincgrefius Emblem. LX. elephanti durissimum dorso tergus est, unde Aristot. & Ælianus falcem, Statius bipennem elephantistæ tribuunt, ut levi cutis vulneratione regatur.

ἀγεληδὸν] 2. Maccab. III. 18.

ἄγεν δυοκαίδεκα ν.] Iliad. β. 557.

ἀγερύπτει ἐφορᾷ] lege ἐφορμᾷ.

Ἀγερσικύβηλις] Citatur ibi Æschyl. in Ανδραπέτησιν, pro quo *Flor.* legit ἐν δραπέτησιν.

ἀγηνορεία - ἐντέγει] scribendum : ἐν τείχει : quasi dicat : Allatum hemistichium exstat in illa rhapsodia, quæ de muro Græcorum agit.

ἀγηνόρειος] Pythagoreus, qui echemythiæ Pythagorico silentio operatur, dicitur Agenoreus magis perspicue vero Agenorius, ab (aucti oris Dea) Agenoria, ut Phil. Camerarius vocat Medit. Hist. Cent. II. 20. & III. 45. vel ut alii κατὰ μετάλλαξιν Angenoria, cujus simulacrum ore obligato atque signato in ara Volumine propterea collocabatur, quod qui suos dolores anxietatesque dissimulant, perveniant patientiæ beneficio ad maximam voluptatem : e Masurio Macrobius Saturn. I. 20.

ἀγητὰς ὁ ι. ἄτιμος] Guyetus ἔντιμος, sed retine ἄτιμος, ἀγητὴς enim est homo sacer vel piacularis, vilis, ab ἄγη, μίασμα.

ἁγιάζειν] *Exod.* XIII. 2. XX. 8. *Bernard.* Ibidem ad voces: τὰ ἱερεῖα ἐσθίειν *Flor.* notaverat: καθαγίζειν, Aristoph. in Lysistr.

ἁγιάσει] *Proverb.* XX. 25. *Bernardus.*

ἀγκηθὴς] male Sopingius ἀσκηθὴς, ut χειροήθης mansuetus, ita ἀγκήθης ulnis assuetus, tractabilis.

ἀγκύλη] Vide P. Victor. Castigat. in Cicer. p. 500.

ἀγκυλομυὸν] i. ἀγκυλόπνουν.

ἀγκύρισμα, σχημάτων ἐν πάλῃ] σχῆμα τῶν ἐν πάλῃ, vel τὸ, vel τι. *Florens.*

ἀγκυρόβολα καὶ ἐν λιμένι ὡς αἰσχύνην] lege ὡς καὶ ἐν Λημνίοις Αἰσχύλος. *Florens* hic eadem habet, quæ a Schrevelio in nota ex *Salmas.* afferuntur.

ἀγλαὰ] εὐθηρά· ita & prior *Phavorinus Camers* in Lexico. *Bernard.*

ἀγμὴ ἐςία] Scribe ἡ ςιὰ vel ςεία, calculus unde ἀγμικὸν vinum, quod in locis calculosis nascitur.

ἀγνείετε] forte ἀγνείωτα, naves rotundas, vel καμαρωτὰς concameratas, vel in curvaturam fractas tectasve, quas Strabo vocatas ait καμάρας: Tacitus cameras. M. Brutus epp. 62. Ακύλαν τὸν ἐμὸν φίλον ἔπεμψα

πρ

πρὸς ὑμᾶς κατασκευάσοντά μοι ναῦς ςρογγύλας γ´ &c.

ἀγνοεῖν τὸ δ. καὶ τὸ ἐν αγ. μὴ τίθοσ * ἰδὼν] scribe, τὸ μὴ διαγινώσκειν καὶ τὸ ἐν ἀγνοίᾳ ἐνθουσιῶδες. Fanatica illa nostræ mentis in ignoratione nutantis dispositio.

Pag. 15. ἀγνοδοχεῖς] quasi dicat ignicipes, calidi juventa, quorum fervidus ebullit circa præcordia sanguis. Supra ἀγνειώτης, ignitus.

ἄγονος] *Exod.* XXIII. 26 *Bernard.*

ἀγορὰ θεῶν] Est & ἀγορὰ ἐλευθέρα. Sic vocabatur locus apud Persas. Xenoph. I. Cyropæd. *Flor.*

ἀγοράζειν] Vide Schol. Aristophan. ad Acharn. p. 400.

P. 16. ἀγοραῖος ἑρμῆς - ὄντως] forte ὤνιος.

ἀγὸς ἀσπιςάων] in fine adde ex superiore linea ἀρχηγός.

ἄγουσαν, πορευομένην] Puto ex Aristoph. Nubibus. Act. I. Sc. 1. 17. ἄγουσαν τὴν σελήνην. Forte non. *Bernard.*

ἀγρακομη] Si Pamphylii huc quid facerent, procul dubio scripsisset ὑπὸ Παμφυλίων. Sed omnino legendum ἀπὸ ςαφυλῶν, id nominis à racemis descendere. Ad mores ergo si referas, tetrici fuerit, & acerbi vultus puella; sin ad ætatem; meretricula, quæ muliebris patientiæ legem acceperit, nondum annis matura. At eadem metaphora sororiantes papillæ, ὀμφάκια τοῦ ςέρνου τὰ μῆλα dicuntur. Deflorans talem aut potius

tius vindemians audire cogebatur illud: Σικελὸς ὀμφακίζεσθαι δοκεῖς, Siculos imitari videris acerbas uvas legentes, Ariſtænetus II. epiſt. 7.

ἄγραυλα] ſcribe: ἀγραυλωτῷ, ἐνθήρῳ - πλήρει.

P. 17. ἄγρειμας] ſcribendum ἄγρει μάν.

ἀγρεύουσι] *Prov.* V. 22. VI. 26. *Bernard.*

ἀγρίαθεν] ἄγκαθεν. *Flor.*

ἀγρετήματα τὰ ἀγορευόμενα] lege ἀγρευόμενα, virgines captæ.

P. 19. ἀγυιεὺς] ara ante fores ſtatuta, figura columnæ. Schol. Euripid ad Phœniſſ. τὸν ἀγυιέα πρὸ πυλῶν ἱστᾶσαν, κίων δὲ οὗτος ἦν εἰς ὀξὺ λήγων.

ἄγυιος, ἀγυίοικος] forte ἄκικος, debilis, enervis.

ἀγχίπους] ἀγχίπλους. *Flor.*

ἀγχίσαως] lege ἀγχισαώς.

P. 20. ἀγχοῦχος, ὀρθὸς] lege ὄρθρος i. e. ἄγχουρος *terminalis*, conterminus. 2. diluculum & Lucifer, quaſi dicat ἄγχι τοῦ οὔρου ὤν, quod inter flatus matutinos fulgeat. Vide *Plinium* II. 47. Aliud ſidus eſt νυκτοῦρος i. e. inſtar noctis, ſive ut Plautus *Nocturnus*, quomodo vocant Saturnum Epirotæ. Plutarchus de facie apparent. in circulo Lunæ, p. 1734.

ἀδά, παρὰ Τυρίοις δὲ] quibus ſane חדוה *lætitia hilaritas*: ἡδὺ autem Græcanicum fluxit ab Hebr. חדה. Ibidem ad vocem ἡ ἰτέα

Pro-

pter Festum Tabernaculorum, cujus mentio *Levit.* XXIII. 40. Tum enim gestabant suis manibus fasces saliceos, tripudiantes, & canentes, *ὡσαννὰ, ὡσαννὰ, Ἀδοναΐ.* Imo jusserat Deus, læti ut essent, & valde hilares, ושמחתם, quod Syris adeoque & Tyriis erat: *lætabimini.* Hinc ipsi salici factum nomen datum חדוה *ἀδὰ* i. e. *festivitas.* Salicem autem Syri, Tyriique & Arabes alio nomine appellant ערבה. *Bernardus.*

ἀδάμα] terra virginalis. Plin. XXXIII. 3. Jam regnaverat in Colchis Salaucer & Esubopes, qui terram virginem nactus plurimum argenti aurique emisse dicitur in Samniorum gente, & alioquin velleribus aureis inclyto regno. Editio Frobenii legit, in Suanerum gente, nescio an Samiorum scribi debeat. Parthenia enim Samus Scholiastes Apollonii ad II. 874. *Παρθενία ἡ ἡ Σάμος, ἐκέκλητο γὰρ πολλοῖς ὀνόμασι, καὶ γὰρ μελάνθιμος, καὶ Παρθενία, καὶ Ανθεμοῦσα ἐκηλεῖτο.* *Bernardus* hic ita: Ex *Josephi* Antt. Part. I. c. II. § 2. quem vide. Ejusmodi est rubra terra, sive אדמה.

ἄδαγος] lege *ἄδαςος.* Sophocles Ajace: *ἄδαςα βουκόλων φρουρήματα.* Scholia *ἀδιαίρετα, ἀμέριςα.*

ἄδδαι] plateæ, vici: pro *ἄγγαι, ἀγγαί.* Vide *ἀλλαί.*

ἀδδάντην] Lege *ἄδδαν, τὴν καί.*

Pag. 23. ἀδηφάγοι - τιν' ἐννεβάλα] Scribendum videtur : δρομεῖς δέ τινες ἐννεαβάται &c. Curſores autem nonnulli novem paſſus compingentes in unum ἀδηφάγοι voraces dicebantur. Atque huc facit Catullus Carm. 32. Quare ſi ſapiet viam, vocabit. Adde locum ex Scriptore S. ad ἀμφήλυθεν adductum.

Pag. 24. ἀδία] ara pro ἁγία, Cretenſium & Macedonum more, qui γ in δ mutant: dicunt enim pro ἁγνὸν, ἀδνόν.

ἀδινὰ τὰ τῷ οἴκῳ] lege ἀδινὰ (ſcil. μῆλα) τὰ τῷ οἴκτῳ μὴ μεγαλα, Minerva ex affectu miſericordiæ ſic loquitur Odyſſ. α. 92.

ἀδινὸν] mihi veræ expoſitiones videntur contra quam Guyeto, Apollonius lib. II. ἡ μιν ὀδυρομένη ἀδινῷ μειλίσσετο μύθῳ. i. e. οἰκτρῷ, γοερῷ. Τὸ λευκὸν reſpondet τῷ ἁπαλῷ paulo ante ad ἀδινάων addito.

Probat etiam expoſitionem illam contra *Guyetum*, *Bernardus*, qui tamen pro λευκὸν legi vult λεπτὸν ex Didymo, in verſ. 92. lib. I. Odyſſeæ.

ἄδισκον] ſcribe ἀδίσκον, quod Macedonum dialecto potionem medicatam pro ἡδὺ ἄκος, dulce remedium ſignificat: α cum ο reciprocat ὀφρῦς ipſis eſt ἀβρῦς, ἄκος, ὄκος.

ἀδυπηγοὶ] lego ἀδύπητοι, ſtrepitum non cientes, veluti ſtagnantes lacus.

ἀδύνατον] lege ἀδύπνοον πρ. μὴ γ. πόας.

Pag.

Pag. 26. ἀδωναῖος - βόλος ἡ ὑπὸ τὸν ᾅδην] ſcribo: βῶλος ἡ ὑπὸ τὴν ἄδδην, gleba purpurea cinnabari valore cedens.

ἄδωνις - βόλου] boli, ſive glebæ nomen, non jactus teſſerarii, ceu falſo exiſtimavit Salmaſius.

Αειδε] Iliad. ά. v. 1. *Suid.* & *Didym.* Ita *Bernardus.*

ἄειδε δ' ἄρα] Iliad. ι. v. 189. *Idem.*

ἀείδοντες, ᾄδοντες] Iliad. ά. v. 473. *Idem.*

ἀείδων, ᾄδων] Iliad. ί. v. 191.

ἀελίσποντες] ἀελπίζοντες, *Florens.*

ἀείνη - μεγαφόρον] Scribe μέγα ἄφορον.

ἀέννα@] ſemper florens. *Job.* XIX. 25.

ἄεπται, ἀκούεται] lege ἄεπτε, ἀκούετε.

ἀπτ', ἀοίκητον] lege ἄεπτον i. e. ἄνοικτον.

ἀέργυγον κ. οἱ δὲ τάγηνα] lege ἀέρδικον, καθέδραν, οἱ δὲ πῆγμα.

ἄεργος] ſcribe ἄερδος otioſus. *Bernardus* citat huc Proverb. XIX. 15.

ἀεροπὸς] q. d. quæ aëris ſucco vivit. Ita Plinius rorem vocat lib. XI. 12.

ἀερὸς] ἀπὸ τοῦ ἀέρος eſt, cui penis nimio flatu diſtenditur.

ἀεροβλεῖ] lege ἀεροφλᾷ, tentigine laborat. Vide Scaligeri Exercitat. 175. 2.

ἀέστητον, ἀύελον] ſcribe: ἀές, ἐς τὸ αὔριον.

ἄεται] ſcribe ἀετῆσαι pro ἀτῆσαι.

Αετὸς] In vetere Gloſſario: λέτωμα, *faſtidium*: lego; *Faſtigium*, ἀέτωμα. *Flor.* Ibidem:

βοτάνη τις. Vide & corrige *Galenum* ipsum f. 38. l. 6. de Simpl. Medic. *Bernardus*.

ἀζείδαο] Il. β. 513.

ἄζηλος - μξ] scribe μξ ξ ϱ pro quo Pollux λ habet.

ἀηδόνος] muliebre pudendum, procul dubio tale quid αἰνίττεται. Aristophan. Avibus p. 550.

- - - ἄγ' ὡς τάχις' ἐς τὴν λόχμαν ἔσβαιν' κἀνέγειρε τὴν ἀηδόνα. Neque reclamant sequentia. Latet ibi θεῖον illud ςόμα, margarita grata rima cum myrtinis labris; ibi πολύδακρυς ἰθὺς, ibi διεραὶ ἀναῤῥύσεις, quin & ἱεροὶ σπεκλώματος ὕμνοι, & crispicomans ἐβήβαιον, cum ampla sede τῶν ὀρεγῶν λόφων ibi commemorantur. οὐδὲ ἔδει δεῖξαι, cum scoliastes verba carminis illius, pro ut jacent, saltim interpretetur. Venusti homines interea librum viri, horum sacrorum consultissimi, Guerneri Rolfincii Genethliacum evolvant.

ἀὴρ - Αήρης, καῦμα] exclusis divisore & commate, scribendum: ἀέρος καῦμα aëris ardor: cui opponitur αὖρα, aura frigida & humida. Notat enim nebulam, sicut & infra in ἠήρ.

ἄθαλδον, ἐτύγχανον] scribe ἤυξανον, τινὲς ἀθάλδανον.

ἀθάμαντα] Aristophan. Nebulis: ὥσπερ με

Αθ-

Αθύμανθ᾽ ὅπως μὴ θύσετε. Vide χol. p. 133.

ἄθαπτος - κλαῦσαι] lege καῦσαι.

ἀθέκτορας - Ευρύτιδες] intactas virgines viri expertes veluti προιτίδες, Proetides. Sic legendum omnino, Proeti ex Sthenoboea: filias a bumania sanæ menti restituit Æsculapius, ut vult Polyarchus Cyræneus, aut Melampus, ut Vitruvius scribit VIII. 3.

ἀθῆναι, ἡ ἐλαία] ita Hosanna ipsæ palmæ & salices Scenopegiorum Judaicorum. *Bernardus.*

ἄθρει] vide Platon. Phædone p. 104. ὁ τοίνυν ἔφη βούλομαι δηλῶσαι, ἄθρει.

ἀθρήματα] ἀθρέμματα, apud Suidam: *Florens.*

αἰᾶται, καθῆναι] forte: αἰᾶσαι, καθῆραι, flagris cædere, Ajacem μαστιγοφόρον sive lorarium æmulari.

αἰβάνη, θύρα] scribo θῆρα. Thera, insula maris Ægei, q. d. ἡ ἐφάνη, quæ inter Cycladas Olympiadis 134. anno quarto primum emersit. Plinius lib. I. c. 87. & lib. IV. 12. Adde Pind. Pyth. IV. alio nomine Θήβαια & Καλλίστη. Vide quoque Frischlin. ad Callimachi hymnos in Apollin. v. 73.

αἶγαι - ἱερὸν] lege ἱερά. Ægæ insula sacra Neptuno. χol. Apollonii ad lib. I. 831.

αἶγαν] lege αἰγᾶν calceamentorum genus, puta a Libybus maxime gestatum. Auctor, nescio quis, libri de morbo sacro. Εγὼ δὲ δοκέω Λιβύων τῶν τὴν μεσόγειον οἰκεόντων οὐδένα

δένα ὑγιαίνειν, ὅτι ἐν αἰγείοισι δέρμασι κατακέονται, καὶ κρέασι αἰγείοισι χρῶνται, ἐπεὶ οὐκ ἔχουσι οὔτε στρῶμα, οὔτε ὑπόδημα, ὅτι μὴ αἰγεῖόν ἐστιν. Ου γάρ ἐστιν αὐτοῖς ἄλλο προβάτων οὐδὲν ἢ αἶγες καὶ βόες.

αἰγίνεια] vide Reinef. epift. X. ad Nefter.

αἰγείρου θέα - πλ. τοῦ ἱεροῦ] fcribe πλησίον τοῦ ἰκρίου propetheatrum, alibi ἐγγὺς τῶν ἰκρίων, nec aliter vult Etymologic. M.

αἴγλης χάριτες] ex Antimacho fortaffe. Sic n. Natal. Comes Myth. IV. 15. Antimachus antiquiffimus Poëta Gratios Ægles & Solis filias effe cenfuit. Æglen non matrem fed fororem natu maximam Hefiodi auctoritate venditat Seneca de Benefic l. 3. fed illum florentiffimæ memoriæ confidentia lapfum effe concedendum eft, Aglaien quippe fcribere voluit.

ἀΐδαο] *Iliad.* έ v. 646. *Bernardus.*

ἄϊδι] *Iliad.* ά. v. 3. ita & *Didymus.* Idem.

ἀϊδεῖσθαι] *Iliad.* ά. 23. & 377. ex *Didymo.* *Idem.*

ἀΐδηλον] *Iliad.* ʹβ. 455. *Idem.*

ἀϊδήλως] *Iliad.* φ. 220. *Idem.*

ἀΐδης] *Iliad.* έ v. 395. *Idem.*

ἀϊδὸς ὁ] *Iliad.* ή. 330. *Idem.*

ἀΐδωνι] *Iliad.* έ. 190. Lego ἀϊδωνῆι. *Idem.*

αἰθάλη σποδὸς] *Exod.* IX. 8. *Idem.*

αἴθειαι. Κρατῖνος ἰλιάσιν] Pro ἰλίασιν legit δηλιάσιν *Florens.*

ἀϊδοφόλοι] lege ἀϊδοφώλιοι.

ἀγνι

ἄϊες] audisti. Euripides Medea. Αιες ὦ Ζεῦ ϗ γᾶ, καὶ φῶς ἰαχὰν, οἵαν ἁ δύςανος μέλπει νύμφα.

αἰθέρα] inflammationem. Locus Euripidis ille est: κἄβλεψαι πόσει τ̔ αὐτ̔ αἰθέρα.

ἀιθρεῖ] conturbat. Plutarch. Sympos. IX. 14. Σοφοκλέους Οδυσσεύς φησι Σειρῆνος εἰσαφικέσθαι φόρκου κόρας αἰθρεῦντος τοὺς ἅδου νόμους.

αἴθρυλα - κίνημα] lege κίνυγμα, simulacrum æreum, objecta umbra.

ἀιθύμαι, ὀικτρὸν κατοίκ.] forte αἰθόιναι οἱ τὴν ἴκαρον κατοικήσαντες, ut habitatores insulæ Icari a mergis, avibus aquaticis, denominati sint, in Icari memoriam.

ἀιθύνεσθαι, λ. † Αιρεῖσθαι] ejecto divisore conjunge separata.

P. 40. αἴκε πόθ] Il. ά. 128.

αἶκλος, ὁ ἑσπέρος] scribe ἕσπερος, vespergo.

αἵματος ἆσαι - μινύθυντε * ἐνεορεῖ] lege μινύθουσιν, ὁ νεώτερος &c. labarum, in quo sordes minuunt, junior Sophocles Eumelo, hunc enim diversum a Rege Tragico citant Clemens & Hesychius noster Alexandrini, alii.

Florens idem hic monet, quod *Meursius* ex *Suida* attulit.

αἱμοίδρυμοι] Apud Suidam: αἱμὸι, δρέσοι, & sic forte h. l. legendum, *Florens.*

αἰ'ω

ἀινῶ] Schol. Ariſtoph. ad Ranas *παραιτέμενοι οἱ παλαιοὶ ἔλεγον, κάλλιςʼ ἐπαινῶ· καὶ ἐπήνων.*

Αἱρεῖν νοεῖς] *αἱρεῖς, νοεῖς, δοξάζεις, ἡγῇ. Florens.*

αἱρετιεῖ με] Geneſ. XXX. 20.

ἆισα - λαχόντα] Il. σ. 327. pro *ἐνείκεσαν* ponendum *ἐνείκεσας*. Iliad. γ. 59.

ἀίσθησις] *Proverb.* I. 4. XII. 1. & alibi ſæpius, pro רעת *ſcinntia. Bernardus.*

Idem ad notam 9 *item ἀισαρ*, *æſar*, legi vult *αἰσὴρ* pro *αἰσὸς*, Laconum ritu.

αἰσίως - Ευελπίδης Τιμένῳ] Τημένῳ legit *Florens.*

ἀισιμίδαι] ſcribe *ἀισιμίαι*. Æſchylus Eumenidibus: *χαίρετʼ ἐν αἰσιμίαις πλέτε.*

ἀΐςῶσας - κόρον ἀΐςώσας πῦρ] lege *κηρὸν ἀΐςῶσαν πῦρ.* Ceram, quæ liquetur igni.

αἴφυρος a.] poſt hæc ſcribendum † *ἀϊχθαλίεσσαν Σοφοκλῆς τὴν* &c.

ἀκηκίαγος * ὁμῶς δυν.] ſcribe *ἀκάκικυς μόγις δυνάμενος* pro *ἄγαν ἄκικυς*, valde debilis.

ἀκαρσύας ὁ ἀκίνητος] ſcribe: *ἀκαρσίας ὁ ἀκίνητος.*

ἀκερσεκόμης] intonſus: Juvenal. Sat. VIII. 127.

- - - ſi nemo tribunal
Vendit acerſecomes, ſi nullum in conjuge crimen.

ἀκιδρωνάτῳ] puto verum eſſe *ἀκιδνοπάτῳ.*

ἀκηρῆ, ἐκ ἐκ. † ἀκηρὶ καλὸν] unus articulus in duos diſruptus. Scribe *ἀσθενῆ ἐκ ἐπιτε-*

τεταμένα κεραία καλῶς, infirma quæque non ſunt rudentibus antennæ alligata.

ἀκινάκις] *Herodot.* in Polymn. Perſicus gladius, aliis Medicus: una autem Medorum & Perſarum lingua. Horatio: *Medus acinaces.* Vid. Joſephi Antt. l. 20. *Herodot.* in Melpomene & *Heſych.* mox in Κανάκης. Ita *Bernardus.*

ἀκιώτατοι] Ex Heſiod. Ἐργ. II. 53. Vide Etymolog.

ἀκλήρῳ, ἔχων ἦ] lege ἔχουσα.

ἄκων] lego ἆκον. Sed vix abſolverim auctorem errati memorialis, cum procul dubio reſpexerit ad verſum:

Πῶς γ' ἄν τόγ' ἆκον πρᾶγμ' ἂν εἰκότως ψέγοις. qui exſtat in Oedipode Coloneo f. 136. edit. Brubach. Nam eo, qui Tyrannus inſcribitur præter ἄκοντα & ἄκονθ' habetur tantum ἄκων, atqui neutrum ἆκον intendit.

ἄκονδος] quæ per ætatem ſui copiam facere non poteſt, ut in illo Sapphus: σμικρά μοι παῖ ἔμμεναι φαίνεαι κἄχαρις.

ἄκοντες ἀκοντίζοντες] ſcribe ἀκκίζοντες, μὴ θέλοντες.

ἀκοστήσας] οἱ δὲ Λεισόνικος lego ὁ δὲ *Flor.*

ἄκουσα] ἢ μὴ βουλομένη. Lege ἤτοι vel ἤγουν. *Flor.*

ἀκοῦ] *Sophoc.* ἀκοῦ δ' ἄχος. *Flor.*

ἀκόσιλα, ἐλάχιστα] 4 Esdr. VI. 56.

ἀκρο-

ἀκραvὴς, ἀπεχθὴς † ἄκοψον] conjunge sic: ἀκραγγῆ ἀπεχθῆ, ἀείκοψον., ἀδρανῆ.

ἀκραίνει, ἀκρατεῖ] scribendum ἀκροβατεῖ, superbe incedit.

ἀκρηςόλυχος] al. ἀκρηςολῦχος.

ἀκροβολίδος, ἀκράτυ] Salmasii auctoritas nequem hic, velim, decipiat. Scribatur modo ἀκρίυ, & nihil mendi residebit. Casus n. rectus positæ vocis est ἀκροβολὶς, summitas obelisci.

ἀκροπόσθια · πείρεσθαι] scribe πείκεσθαι.

ἀκροτόμῳ] Job. 38. 9.

ἀκρομίται οἱ μείζοντες] leg. μείζονες, qui humeris exstant, aut toto vertice supra sunt.

Ακρώμια] *Philo* p. 670. C. *Exod.* XXVIII. 12.

ἀκταίνειν] Æschyl. Eumenid. 36.

ἀκτερὶς ἄφατον] scribe ἀκτενὶς ἄβατος.

ἄκτενος, ορὸς] scribe ὀρεύς.

ἀκτεροὶ] lege ἄκτενοι, ἄβατοι αἱ κράνειοι.

Ακτὴ, τροφὴ, ἀξίνης κρῦσμα, ἡ περὶ τ Αθω χώρα.

ἀκτὴ] τῷ προσαεράσθαι lege προσπεράσσεσθαι, vel προσάγνυσθαι. *Flor.* qui & ibidem pro κατατάσσεσθαι legere mavult καταράσσεσθαι.

ἄλαβα] inde Alabarches, Scripturæ magister, apud Josephum & Justinianum Edictis, Officium ἀλαβαρχεὶη Anthologia Epigr. II. 10.

ἀλάβη, λιγνύς· σποδὸς καρκῖνος Κυπρίων. μαρίλη. † Αλαβῆ ανθρακες] Legendum: ἀλάβη,

βὴ ἰχθὺς ποιὸς, κορακῖνος, κυπρῖνος † Αλάβη, μαρίλη ἀπ' ἄνθρακος. Αλάβης piscis Niliaci ſpecies, quem jungit Strabo libro ultimo cum κορακίνῳ. Uterque nomen a nigredine accepiſſe videtur; ille, quod forte liquorem emittat, ut ſepia ſuum atramentum; iſte, quod atrore corvino nitet. Conſentit Oppianus; - κορακῖνον ἐπώνυμον αἴθοπι χροιῇ. Abſentit Athenæus Lib. VII. 9. docens, κορακῖνον dictum eſſe ἀπὸ τοῦ τὰς κόρας κινεῖν, a motione pupillarum.

ἀλάλητα ξύλα - γομφώδη] ſcribe σομφώδη, ligna fungoſa, laxa &c.

ἄλατα - μικρὰ] lege μιαρὰ, ἄλαζα quippe αἰσχρά.

ἀλαῶν τρυφῶν, λακίζων, βροχίζων] ſcribe λαπίζων, βροχθίζων· τρυφῶν extra mendum eſt.

ἀλεκτείνει] valet, exſultat, in altum ſe erigit, de luxuriante equo.

ἀλεξάνδρειος] Plinius lib. XXI. 8.

ἀλεβεβᾶν] proprie venas ſcrutari pag. 280. init. ἐβέβλις, vena argenti, &c.

ἄλευρον] Cyprii ἄλευρα καὶ ῥοὰς farinam & aquam, ſeu, ut cum Poeta loquar, fluvium Cereremque è peregrinitate reducibus paulo ante cœnam adventitiam expedire ſolebant. Ita etiam de mortuis in alium quaſi terrarum orbem ablegandis ſoliciti erant, ne viatico panis fruſtrarentur, ſi forte ad

 manes

manes barbaros hoſpitalisque juris oblitos appellerent, qui mos adeo tritus fuit, ut a placentis aut eſcis è farina triticea aut ptiſana oryza confectis, & ſepulchro illatis, ipſa ſepulchra ἀλεύρων & ὀρύζων nominibus ultro citroque venirent.

ἀλθεῖναι χαλεπῆναι] lege ἀλθήσασθαι, λιπῆναι.

ἁλιαέες] Odyſſ. Δ. 360.

ἁλιαώντων] lege ἁλιαυόντων· infra ἁλικαύων Neptunus.

ἁλιάκευται] lege ἁλίακτοι.

ἀλίγκιον] ſcribe ἀλίγγιον i. e. ὑγρομελῆ, tenera membra habentem: epitheton equi.

ἄλιζα] forte ἄλιξα pro ἀλίσκα i. e. ἄλις σκιᾶς παρέχουσα Θεῷ. Ovid. Met. X. 555. *Opportuna ſua blanditur populus umbra.* Horat. Carm. II. 3.

Qua pinus ingens albaque populus.
Umbram hoſpitalem conſociare amant ramis.

Sic ἄξος iisdem eſt, *ſilva*, aut nemus, quod nihil aliud ſonat, quam ἄσκιον vel πολύσκιον τόπον locum umbroſum.

ἁλιεῦσι - ἰχθυρόταις] ſcribe ἰχθηρόταις.

ἁλικίανες θαλασσομιγεῖς † Αλικῖνος, δυνατὸς † ἁλικὸς, ἁλικοὶ καλοῦνται - μέρη.] confuſio notabilis. Lege Αλικίονες μέρη τῆς Πελοποννήσου (forte columnæ ibi loci erectæ fuerunt, ut in Baja de Cadix, ſeu ſinu Gaditano, columnæ Herculis. † Αλίκοινος, θαλασσομιγής. † ἁλικός, δυνατός. Αλικοὶ καλοῦνται οἱ τὰ πρὸς θάλασσαν οἰκοῦντες.

ἁλι-

ἀλιὸν - κελιὸν] scribe κελεόν.
ἀλιοβόλη σ. ἡ. ἅμα] forte ἁλίαν πολλὴν ἡλίῳ ἅρμα.
ἅλιρ] supra ἄιρ.
ἀλισγημάτων] Act. XV. 20.
ἀλίσκονται] *Proverb.* XXVIII. 12. *Bernard.*
ἀλίσατος σ. † Αλισία, ἀναπέπλησαι] conjungenda sunt. Αλίσατος σοφώτατος, ὃς ἅλασιν ἀναπέπλησαι, qui salibus refertus est.
ἀλλὰ κακῶς] Il. ά. 25.
ἄλλαγμα] pretium, μισθὸς, ἀντάλλαγμα. *Job.* XXVIII. 17. *Bernard.*
ἄλλῖαι λάχανον - προκοπῦ] scribe ἀλλῆν, olus aut allium: quod usurpatur etiam ἐπὶ τῦ φαρκῦντος ἐπικόπτυ, de farto minutim conciso: non de ipso farcimine, quod ex farto & intestino constat.
ἀλλότριος φῶς] Il. ε. 204.
ἀλλήλων ἰθυν.] Il. ζ. 3.
ἀλλότοσον] lege ἄλλο τόσον.
ἄλξιας - ἐκλήψεις] forte ἐκκύψεις pro *prospectus.*
ἀλαιφὴ, π. ὁ. ε. λ. ἢ] lege ἢ ἐστι λίπος ἁμαρτωλῶν Schmincke / Huren-Salbe.
ἄλοκας - αἰδῦς βωμῦς] infra p. 102. ἀνηλόκισμα ἀναίσχυσμα.
ἀλοπεύει] scribe ἀλοπευστεῖ. Infra occurrit φιλοπευστεῖν.
ἄλονα] forte ἄλυα.
ἀλλόφυζον] scribe ἀλόφυζον pro ἠλόφυζον, verbi

bi ἀλοφύζω. Scholiastes Sophoclis ad Ajacem: ἐλώφησεν] ἐπαύσατο, ἀπὸ τῶν ὑποζυγίων, ὅθεν καὶ τὸ εὐλόφως φέρειν.

ἀλπαλαιῶν] Vide Scaliger. Auson. Lect. II, 18.

ἀλύκη - - λίκυς] scribe λύκυς, quæ caret lupis, ut Anglia. Vide Phil. Camerarii Medit. Histor. I. 28.

Αλφινεά, ἡ λευκή) scil. τῆς ἱπποδρομίας apud Perrhœbos, Thessaliæ populos.

ἀλοιφή) scribe ἀλφοιή, per metathesin.

ἄλφαισις] scribe ἄλφαυσις, (a verbo ἀλιφαίνειν) vitæ institutum, alfansen.

ἀλώσσεσοι] forte ἀλώεσσοι: scilicet: ἔνθα λαεσσήμενοι ἱδρῶτος ἀπεψύχοντο.

ἀμαζανίδες] scribe ἀμαζονίδες, sicut amazones una mamma superbiunt, ita malus fructu, quem μῆλον *malum* vocant, quod & mammam significat. Columella X. 16.

- - injussi consternitur ubere mali: de solo nimirum hortis apto loquitur.

ἄμαθος, ἡ μεσάγιλλος] lege μεσόχειλος, arena, quæ media ripam inter & flumen pervolvitur.

ἀμαμίξαι] scribe ἀμαμύξαι.

ἀμαλλάττει] dimittit pro ἀπαλλάττει. Sic paulo post ἀμάναι, currum pro ἀπάναι i. e. ἀπήνην.

ἀμάμυξ] NB. Plautum in Pœnulo: quid tibi opus est vixisse? ausculta mihi modo, ac su-

ſpende te, ſiquidem tu es mecum futurus pro uva paſſa penſilis.

ἄμαντοι] Lycophron v. 1029.

ἀμαργάσαι, αἱ.] lege ἀμαργάσειαι, σῦς, i. e. ſues φορυτῷ ἐπιμαργαίνουσαι, ut Aratus inquit Phænom. v. 1113. infra μεργάσσαι κύνες, ὄρνιθες, ab impetu ita dicuntur ἀπὸ τοῦ ἅμα ἀράσσειν.

ἀμαρεῖν] vide βλάξ.

ἀμαρύκαρ, ἀπ' ἀρχῆς † ἀμαρύττα, τοὺς ὀφθ.] lege ἀμαρύκαρ, τοὺς ὀφθαλμοὺς Laconice puta pro ἀμαρυγὰς † Ἀμαρύττω ἐπ' ὀργῆς.

ἀμᾶσθαι] attrahere τὴν γῆν, ſcribo τὴν τρύγην, cereales fruges, i. e. metere.

ἀμβλῶνες) forte ἀμβλῶδες, habetans oculos ob vim calefaciendi, & ſiccandi: unde Columellæ - noxia galbana ſucco audiunt.

ἄμβος] lege ἄμβοτος.

ἀμβροσία - ἡ μάννα] adde ἐν τοῖς ἱεροῖς, quod in ſuperius membrum irrepſit.

ἀμβροσίη - τροφὴ] immediate annecte: ἡ καθαρὰ, usque ad finem articuli. Ut Latine ſic reddatur: Ἀμβροσίη, divina & immortalis, & (ſubſtantive) illa Deorum eſca &c.

ἀμβρότιγνον] ſcribe ἀμβρότιχνον.

ἀμβροτεῖν - κρύπτειν] adde ex ſuperioribus deleta negatione οὐ. κατὰ στέρησιν. βαρυτόνως γὰρ ὁ βρότος τὸ ἀνθρώπινον φῶς, quod mani-

manifestum exinde, quia ἀβρότη mox est.

ἀμβροχαὶ αἱ τῶν χειρῶν] forte θηρίων. bestiarum insultus.

ἀμέλδειν, τίκτειν, Scribendum τητᾷν, privare.

ἀμεργὸν δέ, ἡ εἱμ.] lege ἀμεργὸν, ἡ δίκη, εἱμ. Parcæ.

ἀμερεφὲς τὸ ἀμφ.] nihil deest: repetendum potius ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἐρεφὲς aut ἐρεφόμενον, sicut infra in κηροπάζουσα, βαστάζουσα, τὸ κηρὸν subintellectum ob ingratam repetitionem omittitur.

ἀμερία, τρ. δέκα] quemadmodum dico δεκὰς, εἰκὰς, ἀμφ' εἰκὰς, τριακὰς, ita etiam dicere convenit ἀμεριὰς τριακάδες δώδεκα, quæ dies efficiunt 360. Atqui numerus hic tribus modo demtis unitatibus in voce ἀμεριὰς continetur: syllabam διὸ in lineam sequentem irrepsisse credibile est, quam mutarunt in articulum neutrius generis τό.

ἀμετρα * μαχύουσα] scribe μὴ χοοῦσα, nullis congiis mensurata.

ἀμητορίδας] fortasse melius ex Etymologo legamus ἀμήτορας i. e. σμήτορας, ab ἔσμηται verbo σμάομαι, vel ab Ametore. Vide Scalig. Poëtic. I. 44.

ἀμητὸν ἀποίητον] messim non factam: subaudi ἀργύριον argentum, i.e. lucellum, quod Proconsulum comitibus ex Provincia obve-

veniebat opera magistratus ipsius: a quo diversum est ἀργύρειον τὸ γινόμενον argentum natum, quod ex negotiatione sua quæsiverant. Ejusmodi quæstum, qui ex Republica, per fas & nefas administrata redibat, ad gubernatores, aut eorum asseclas, χρυσοῦν θέρος, auream messim vocarunt duo impuri homines, Stratocles & Dromoclides apud Plutarchum Præcept. Polit. p. 1430.

ἀμία - φυλακία] legendum forte ἀμικία, φιλία pro amicitia.

ἀμειδῆ] scriptum fuit ἀμιεδῆ.

ἀμίθιος, μύλων] non ipsum pistrinum, sed ejus epitheton. Abstractive dicerem ἀμιθυΐα pila farinaria, ἡ τῆς ἄμμης ἤτοι φάμμης θυΐα, vas puta concavum, quo in pistrino ante inventum molarum usum farinam pinsebant & contundebant. Ovid. VI. Fastor. 381.

Quodcunque est solidæ Cereris, cava machina frangat, Molitamque manu duret in igne focus.

ἀμικόνιστος ἄρτος] lege ἀμικόμιστος, panis è farina castrata, ut συγκόμιστος e farina gregali sine castratura.

ἀμικίσας] expono: *amabo te*, inquiens. Cicero: nostra negotia, amabo te, explica; deinde lege: χαρισάμενος, facto ipso amicitiam declarans.

ἀμίλλακαι] Proverb. XXIII. 29.

ἀμίσαρ☉, ἀκόρεσ☉] lege ἀμίσαρ☉, ἀκόρητ☉, Æolice pro ἡμίσαρα, à σαίρειν.

ἄμιτρα, μικρὰ] lege μιαρὰ. Mitræ enim ut Etymologus in ἀμιτροχίτωνας notat, erant prætextæ seu laminæ æreæ pudendis circumdari solitæ Persius Satyr. IV. 43.

- - - ilia subter

Cœcum vulnus habes, sed lato balteus auro Prætegit.

ἀμμαλῆς, ἀνεςία] lege ἀμμαλῆς (quod pro ἀμφιμαλῆς undiquaque teneræ) ἀνοςέυ exossis.

ἀμμακρὺ, τὸ ἀπαρχῆς] legendum Αμμάλκαρ, τοπάρχης, Phœnicum, ut credibile est, dialecto.

ἀμμαμηθάδης, ἥδυσμά τι] lego ἀμμαληθάδυς ἔδεσμά τι quasi dicat: ἀμμαλὴ θ' ἀδύς τε.

ἀμμελάγην, ἐγχώρλον] lego κιχώρλον q. d. ambulaginem, cichorium, heliotropium, &c.

ἀμμιρὲς π.] forte ἀμμίαρ☉ per aphæresin τ̃ π, pathicus: ad quam vocem etiam allusit Persius, cum scriberet hunc versum:

Si facis in penem, quicquid tibi venit amarum (i. e. ἀμμίαρον) Nequicquam populo &c.

ἄμμυρον] Il. σ. 489. Odyss. ε. 275.

ἀμμῦς] Vide Pind. Pyth. V. & Schol. p. 192. & 239.

ἀμ-

ἀμνησία] Vocatur & ἀμνιὰς ab illa pellicula vulvæ, quæ vocatur ἀμνία. *Florens.*

ἀμοργὴς] Plato epist. 13.

ἀμίωμΦος] i. e. ἄπωμος, ἀπόβωμος, sine thure & sine ara existens.

ἀμπαυλὶς, ἡ τὰ πράγματα] lege τραγήματα, mulier, quæ ἀπαυλίοις seu die post nuptias sponsæ bellaria affert.

ἀμυργί] vestimentum coloris myrtei sive pressi in purpura. Isidorus lib. VI. 11. Nam &, qui nummulariam discunt, denariorum formis myrteos pannos subjiciunt.

ἄμυσσος, κῆτος] lege κῆδος, luctus.

ἀμφαὴς, πρόσκολος, π. οἰκοπερίσκοπος] lege πρόσκοιλος, περισκελὴς, οἶκος περίκηπος.

ἀμ' ἄλητα] pro ἀμφ' ἄλαζα.

ἀμφάνα μάλιστα] lege ἄμφαλμα ἀλιστά.

ἄμφασμα] alibi ἀμφίμαστα & ἀμφίπαστα audiunt.

ἀμφήλυθεν - ἐπήχησεν] τὸ περιέλαβε poscit ἐπηχύνησεν, cubitis amplexus est.

lib. III. Maccab. c. 1. pro ταραχθέντες ἐξυπήχησαν lege ἐξεπηχύνησαν, sex cubitorum passibus viam emensi sunt.

ἀμφήριστον] & ἀμφίλογον uno tenore sunt conjungendæ.

ἀμφίδυμος - εἰς δυσὶν] scribe εἴσδυσιν ingressum.

ἀμφίκητος] diplois, quasi dicat ambiectus i. amictus.

ἀμφίλινα] versum è Sophoclis Captivis petitum, quem

quem dupliciter, ſed fruſtra tentavit Salmaſius. Ita lege: *πῦρ δέχνυσ' εἰσδὺς ἀμφίλινα κρέπαλα.* Ignem cape induens iligna crupala.

Heſychius alibi: *κρέπαλα ξύλινα ὑποδήματα*: quæ verba faciunt, ut recorder loci, qui exſtat apud Cornificium lib. I. ad Herennium: Malleolus indicatus eſt matrem neca ſſe: ei damnato ſtatim folliculo lupino os obvolutum eſt, & ſoleæ ligneæ pedibus inductæ ſunt, & in carcerem ductus eſt. Cum quo conferatur Cicero lib. II. de Invent. p. 102. 16. edit. Lambini.

ἀμφίμασα ψαιστὰ] adde ex inferioribus *ἄλφιτα μέλιτι δεδευμένα. λάκωνες.* Conf. *ἄμφασμα* ſuo.

ἀμφιμάντορα, ἀλφ.] ſcribe *ἀμφιμάντωρ, ἄμφω τοὺς ὄρχεις ἢ ἔχων ἢ ἀποβαλλόμενος, qui ambos teſticulos* &c.

ἀμφιμοσίων] forte *ἀμφομώσια* pro *ἀποφιμώσια* jumenta Cereris, quæ non capiſtrato ut pauperum colonorum boves, ſed libero ore in aream inducta, dum ſub labore gemunt, ſpicas præcerpere poſſunt. Ceres fiscellos detrahens *ἀμφιμωσίωνος* nomine culta fuit. Conf. Jac. Zehneri Cent. II. Adag. Sacr. I. Aut ſcribendum *ἀμφιμοσίωνος* puta *ζώδια*, animalia Cereris. Nam *Αμφιμοσίων* quod, remoto diviſore, adjiciendum eſt, Ceres *ἡ ἀμφὶ τῶν ἡμοσίων σταχύων πολοῦσα.* Homerus Il. *β. λάβρος*

βρ☉ ἐπαυγίζων ἐπὶ τ᾽ ἠμύει ἀσταχύεσσιν.

ἀμφίον] Dionysius Halicarnasseus lib. IV. cadaver Lucretiæ efferri facit ἐπὶ κλίνης μέλασιν ἀμφίοις ἐστρωμένης.

ἀμφιπλὴξ] sc. ἀρὰ imprecatio a patre & matre profecta: Oedip. Tyr. v. 422.

ἀμφιρεφὴς) scribe ἀμφερεφὲς à ἐρέπτω.

ἀμφένη) forte ἀμφόρη pro muliere bibacissima. Sic Xenagoras Rhodius ἀμφορεὺς, & Diotimus Atheniensis χώνη cognominati sunt. Ælian. V. H. II. 41. & XII. 26.

ἀμφίσκη) h. e. manu in umbram ita convexa, ut unguem indicis in medio figas articulo pollicis, qua figura usi sunt veteres, cum dicere vellent decem, ceu notum è Beda. Iam vero cum umbra gnomonis decem erat pedum, tunc legitimum quoque cœnandi tempus instabat. Aristoph. Concionantibus.

- - - σοὶ δὲ μελήσει.
ὅταν ᾖ δεκάπουν τὸ στοιχεῖον λιπαρῶς
χωρεῖν ἐπὶ δεῖπνον.

ἀμφῶμ☉) vide ὠμός.

ἀμφῶλιξ, ἡ ἀ. *) scribe ἡ ἀκρατὴς, quæ ad photingas seu tibias obliquas, in feriis paganis olim adhibitas, se ingurgitat mero: aut scribendum ἡ αὐλητρὶς, tibicina.

ἀναβάδην * καὶ σὺν πόδα κ. † ἀνάβατα καὶ μετέωρα) lege ἀναβάδην ἀναπαύεσθαι, μετέωρον καὶ ἄνω ποδῶν καθέζεσθαι. Mercurius

rius in Pluto Ariſtophanis : Νυνὶ δὲ πεινῶ ἀναβάδην ἀναπαύομαι.

ἀνάβαλλε) in Deorum hymnis : ἀνάβαλε ἄνω τὸ γῆρας ὦ καλὰ Ἀφροδίτη Plutarch. Sympoſ. 3. problem. 6.

ἀναβιβάζων) *Exod.* III. 17. IV. 20. VIII. 6. & XVII. 3. *Bernardus.*

ἀνὰ γαργάρῳ) Il. ο. 152.

ἀναγεςερὶς) ἀναγετερὶς legendum cum *Scaligero*, quod recte ſe habere patet ex voce ἀναγέτερα, quæ ſequitur. *Florens.*

ἀναγκοφαγεῖν) vide Salmaſii ep. 68.

ἀνάγωγος) conviciator, 2 Maccab. XII. 14. οἱ δὲ ἔνδον ἀναγωγότερον ἐχρῶντο τοῖς περὶ τὸν Ἰούδαν λοιδοροῦντες, καὶ προσέτι βλασφημοῦντες καὶ λαλοῦντες ἃ μὴ θέμις, ἀναιδείας φάρος πιῶν) lege ποιῶν, pudendis tegmen faciens.

ἀναζεύξας) *Exod.* XIV. 15.

ἀναίκλετα, In Notis Schrevelianis hic monetur, *Chriſtianum* (is eſt, quem nos appellamus *Florentem*) legere malle ἀγαίκνεια. Ego vero in Codice, manu ipſius notato, legi ἀναίκνεια. Addit idem: Apud Athenæum ἐπέκλεια, δινία, male.

ἀναίρεσις) *Actor.* XXII. 20. *Bernard.*

ἀνακτορίησι - ἀμύεοσιν) lege ἀμ' ὕεσσιν, ex Od. ό. 396.

ἀνακτοτελέται - μελετάς) lege τελετάς.

ἀνακτίσκειν) forte ἀνακυίσκειν, abortum inferre, in actu Venereo reſilire, aut ἀσκοῦ πρέχοντα

χονζα pedem referre, ſceleris Onanitici ſe alligare.

ἀνάκτρον] videtur legendum ἀνάκορον templum, quod Cereri ἀνὰ τᾷ κόρᾳ una cum Proſerpina filia ſacrum eſſe voluere.

ἀνακονεῖν] lege ἀνακωνᾷν: nam κώνα turbo eſt.

ἀναλῆσαι, ἀνατρέψαι] lege ἀναςρέψαι.

ἀνάλωμα ἔξιδος] adde ἐν ποιήμασιν (pro quo male in ſequenti articulo legitur ποιμένεσιν.) Exodus juſta tragœdiæ pars, in qua cum nullus deinceps reſtet chori cantus, tota fabula ἀναλίσκεται.

ἀναμάττοι ἄματα μὴ ἐ.] lege fortaſſis ἀναμάττυοι, μάζαν μὴ ἔχοντες.

ἀνὰ μέσον] בין Exod. VIII. 23.

ἀναπαυᾶσιν] lege ἀναπαντλᾶσιν, id quod hauſtum eſt, attollunt, ut bibentes aves ſolent.

ἀνὰ πρ. τετραμμένων] ſcribe -ος ex Iliad. τ. 232. Adde J. Lipſium Elect. I. 6.

ἀναπτησιοκέρας] lege ἀναπτησιόκρεας.

ἀναρ - ἡ ἤκουσα] forte ἡ νῆσσα, anas.

ἀναρθρος - Οἰδίποδι] niſi legendum ſit Ὀρέςῃ. Ibi enim v. 217. - ὅταν μ' ἀνῇ νόσος Μανίας ἄναρθρός εἰμι, κἀσθενῶ μέλη.

ἀναρκτῆ] ſcribe ἄναρκτον, ἀνυπότροπον, quæ ſunt ipſa Sophoclis verba cum præcedentibus conjungenda.

ἀναροδανισθῆναι] ſpecie proverbii ponitur ultra Rhodani ripas prolongari, pro, in longum tempus differri.

ἀνάῤῥησιν] ἀνάῤῥυσιν. *Florens.*

ἀνασειράζων] Nonnus in Johan. c. VI.

ἀνασεσυρμένη] Apulejus lib. I. aurei asini : sutili centunculo faciem suam jam dudum punicantem præ pudore obtexit, ut ab umbilico pubetenus cetera corporis renudaret.

ἀνάσαι, γεράσαι] forte ἐξεράσαι, ex haurire.
ἀνὰ σκήπτρῳ] *Iliad.* ά. 15. ex *Didymo. Bernardus.*

ἀνάσσεσθαι, παρῶσαι, γηράσαι, αὐλῶσαι] lege ἀνάσσασθαι, παρωδῆσαι, γελάσαι - parodias scribere, ridere &c.

ἀνάςατα ἐποίει, ἐθαυμάζετο] forte ἠδάφιζεν.

ἀναςίδων] lege ἀναςιχηδὸν - sic & in ἀναςαδὸν participium adverbialiter scribendum est.

ἀναςύψαι - ἢ ςυγνάσαι] lego ςεγνῶσαι, quod est, aquam ita continere, ut foramen non transmittat, item tentigine laborare. Pro ἀναςύψαι legit ἀναςύσαι *Florens.* Id enim est ςύειν vel ἀναφλᾶν in *Hesychio. Bernardus.*

ἀνασφοδῆξαι] Veteres ante portas villarum asphodelum serebant, remedio futurum contra veneficorum noxam. Plinius XXI. 17. hinc verbum formarunt Rhetores ἀνασφοδελίσαι, ut hic legi deberet, quod proprie significat ultra asphodelum exigere, deinde ejicere, excutere foras, & σφοδολο-

φι-

φόροι infra sunt, qui relictis suis sedibus jussu Principis vertere solum coguntur.

ἀνχαύδακτον] scribe ἀναυδάητον i. e. ἀναύδατον. Sophocl. Ajace: κ᾽ οὐδὲν ἀναύδητον φαλίξαιμ᾽ ἄν.

ἀναφαλλαντώματι] *Levit.* XIII. 42. 43.

ἀναφορεῖς] *Exod.* XXV. 13. *Bernard.*

ἀναχαιτίζειν] Pro ἐλένη ἀπαιτήσει *Florens* legit ἑλένης ἀπαιτήσει. *Bernardus.*

ἀναψαθάλλων - βαστάζων] lege βλαστάζων.

ἀνάψυξις] Hinc ἀναψύξαι *Exod.* XIII. 12. Ad notam 10. ubi allegatur *Act.* III. 20. affertur potius *Exod.* VIII. 15. *Bernardus.*

ἄνδηρον] Plutarch. Symp. III. 2.

ἀνδικλόβολος] lege ἀνδιπλόβολος δίκη, stipulatio duplæ.

Ανδοκίδου - φυλῆς] cujus vero tribus donarium fuit ille Mercurius? Ægeidis. Suppleo g. Αἰγηΐδης. Plutarchus Vitis X. Rhetorum c. 2. Adde Bosium ad Nepotis VII. 3. 2.

ἀνδρεῖα] convictoria Cretensium. Plutarch. Sympos. VII. 9.

ἀνδρειᾶται] lege ἀνδρειῶται.

ἀνδρέμητον - τραγικὸν] scribe Θρακικὸν, Thracibus, genti pugnacissimæ, ejusmodi sica convenit.

ἀνδρόμθυον] scribe ἀνδρόνεμος.

ἀνδρόπαις] Sophoclis versum nobis conservarunt Scholia Pindari p. 176. a. Σοφοκλῆς ἐπὶ τοῦ Τρωΐλου, Τὸν ἀνδρόπαιδα δεσπότης ἀπώλεσα.

ἀνδροπρῶρος] Empedocles βουγενῆ ἀνδρόπρωρ[a] semibovesque viri, semivirique boves. Citat Plutarchus ad Colotem p. 2058.

ἀνθρωθεῖσα] lege διακορευθεῖσα.

ἀνέγκαψαν] recte legitur ἀνέγκαμψαν. Odyss. ζ. 348. pro ἀνέκαψαν scribe ἀνέκαμψαν.

ἀνεδέματο, ἀνεβίωσεν) forte ἀναδέπαστο, ἀνέπασεν, reclinato capite ebibit, resorbuit à δεπάζω bibo.

Ἀνέδην) Αἰσχύλος Φεύγειν· an φύξιν? *Florens.*

ἀνεῖν - ἀναπλεῖν) lege ἀναπλύνειν.

ἀνεῖσαι) pone ἀνεῖλαι, quod expositum ac si verbum non esset ἀνειρέω sed ἀνερέω.

ἀνείμαθος - ἄπληστος) scribe ἀνείμαστος, ἄπληκτος.

ἀνέκαιρεν) lege ἀνεκαίρει.

ἀνεκώσυσεν) lege ἀνεκώκισεν.

ἀνεπινόητα] lege ἀνεπικόητα.

ἀνεπιχάδην) leg. ἀνεπιχαδεῖν, οὐκέτι χωρεῖν.

ἀνεπήδησεν - ἀνέλυσεν) adde ἀνεμνήσθη † ἀνεπνίλησαν, ἀνέπνεον, ἀνεκτῶντο.

ἀνεπτερωμένος) Prov. VII. 11.

ἀνέρυσαν - ἔκλασαν) lege ἔκελσαν, ἀνελαύνοντες εὐτόνως ἤλασαν. Huc enim lineam è superioribus trahas oportet.

ἀνεσπάκασιν, εὑρήκασιν, εἰλήφασιν) lege εὑρύκασιν, εἰλύφασιν.

ἀνέσποιτο - ἀνεπήδησεν) lege ἀναπηδήσει.

ἄνεται) Lego: ἄνεται, ἀνύεται, καὶ τελειοῦται, ex *Didymo* ad Iliad. 'κ. v. 251. Hinc & *Suid.* ἄνεται· τελειοῦται. *Bernardus.*

ἀνε-

ἀνεψαιγυΐγμένως] ſcribe ἀνεψίᾳ ἐπιμελῶς i. e. extra jocum.

ἀναθείη ὁμιλία] lege ἀνομαλία.

ἀνπλεὶς οἴκιϛον] lege ἀνόικιϛον.

ἀνηκέσαι, ἀνακαῦσαι] lege ἀνηκεσίαι, ἀναπαῦλαι.

ἄνλω] Callimachus v. 90. in Jovem.

ἀνήρωρ.] lege ἀνήνωρ.

ἀνθέξομαι] *Prov.* IV. 6. *Bernard.*

ἀνθέρικας] ὁ ἀσφοδέλȣ καρπός. Vide Callimachi Schol. in hymno Deli. *Florens.*

ἀνθήλιον] Euripides Ione τίς οἴκων θεοδότων ὑπερτελὴς Ανθήλιον πρόσωπον ἐκφαίνει θεῶν.

ἀνθηνὸν] *Philo* 673. C. & 671. βαπτ lego βλαϛὸν. Ad notam ibidem ἀνθηρὸν· fruſtra. Vide nos. *Bernardus.*

ἀνθερίσκιον] Olus habens florem, ſicuti ἀθήνιον. Pricæus conjicit Αθηνίων, ſicut Athenio ſcribit, cujus Apollonii Scholiaſtes meminit, tanquam γενεαλόγȣ τινὸς, ſed errat: ſcribendum enim ὡς ἄνηθον. Aut eſt aniſum apud Cretas potiſſimum, ut Etymologicum habet.

ἀνθρωπείȣς ἡμέρας] dies nefaſtos, quibus à maleficis atque ad mortem condemnatis ſupplicium ſumitur. Paulus 1. Cor. IV. 3. ubi dies ponitur pro judicio è Rhodiorũ, vel, ut Hieronymo placet, e Cilicum idiotiſmo.

ἀνιᾶται] ἀνία ab Hebr. ענה *Bernardus.*

ἀνιγρὸν] Nicander in Theriacis. Thomas Reinesius epist. 55.

ἀνιγροδέτης] lege ἀνιγροδύτης.

ἀνιμᾶται πιπίζει] pitiſſat, recte: vide pag. 76.

ἀνιγρᾶ] ſcribe ἀνιργῦν.

ἀνιπτῆναι] Plato ep. XI.

ἀνόμαλον] l. αὖ ὅμιλον.

ἀνονδόκως ἄνωθεν] addendum μᾶλλον ex ſuperiore linea, & bona lectio proveniet. Ἀνογδόως ἄνευ θεμελίου, extra octonariam figuram, ſive numerum octonarium.

ἀνόητος - ἄφρων] † Ανοπαῖα ὀρνέου - θυρίδαι adjunge ἀίοντος ἢ ὁρμῶντος ex etymo vocis, pro quo in anteced. membro corrupte ἀνύοντος ἢ ὁρῶντος.

ἀνοργάζειν] verba καὶ τὸ τὰ παιδία &c. ad τὸ ἀνορταλίζειν rejicienda ſunt, ceu manifeſtum evadit è ſcholiis Ariſtoph. in Equites.

ἀνοψοφιῆν] l. ἀνοφοτοφιῆν caligare oculis.

ἄνσατον] l. ἀνσᾶν anſare, cooptare.

ἀνταία - αὐτὰ] l. ἀντία.

ἀντακὲς] hodie pro ἀνθεκὰς, quod eſt τῇ ἑκάς & ἀνταλλὲς hac ipſa die τῇ ἄλλῃ ἀντία. Sic infra προσακὲς prope, i. e. πρὸς τῆς ἑκάς ſc. ἡμέρας.

ἀνταναίρεται] Pſalm. IX. 26.

ἀντεκκομεῖ, ἀντεύξει] leg ἀντεξοίσει.

ἀντεκκομίζει] ſic lege, expoſitione ita jubente.

ἀντεμ

ἀντεμβελάζειν] forte ἀντεμβρίζειν, cum pondere pondus contendere.

ἀντεμμάσασθαι] l. ἀντεμμασᾶσθαι, transit ve. exponitur pro viciſſim in alterius os inſerere, injurias viciſſim devorandas objicere.

ἄντεσο, ἀντίσου] eſt verbi ἄντειμι, par ſum: deinde obviam eo, occurro, ab εἶμι vado.

ἀντεταιῶς ἀναγεγραμμένως] ſcribendum ἀντετάςως, ἀνακεκελμένως.

ἀντήρεος σήμων] adde, ἀντὶ τοῦ γυναικείου ἱστοῦ ex voce ἀντί.

ἀντὶ] Vetus Gloſſarium: ἀντὶ vel ἀντίον. *Inſubulum.* Ita *Florens.*

ἀντιάουσαν.] Il. ά.

ἀντιβαρνικὶ] forte ἀντιβαρνικὴ, caſia ſeu caſiæ fiſtula, ob temperamentum frigidum & humidum Ant-Hibernica appellata.

ἀντίγονον] ſimplicitas.

ἀντίζηλον] lege ἀντίδηλον, rotundum, teres, ad inſtar Deli Cycladum clariſſimæ figuratum, in qua etiam palus, quam Herodotus Euterpe & Callimachus hymno in Delum τροχόεσσαν appellant.

ἀντιλάζυσθαι) Euripid. Oreſte v. 734.

ἀντόλαοι) lege ἀντίκιλλοι, fragmina panis teſſellatim conciſa: κιλλοὶ aſtragali Polluci.

ἀντήσεις) litaniæ. Ergo Pſalmus XCI. qui dicitur שִׁיר פגעים canticum occurſuum Ebræorum litania fuerit, qua diabolicas in-

 ſidias,

ſidias, peſtem & omnis generis mala deprecantibus omnipotens firmiſſimum ſuum pollicetur auxilium: quanquam alicui etiam in mentem venire poſſit, hanc inſcriptionem ortam eſſe ex Judæorum ſuperſtitione, qua nocturnos Lilithæ occurſus per פחד לילה intellectos a puerperiis averruncabant ſolenni formula, Adam, Chavva, chuz lilith, in parietibus exarata.

ἀντίτομον] lege ἀντίτοξον.

ἀντλαὶ γενέσεις] adde καὶ αἱ κάλαμοι.

ἀντρώδη] 2. Maccab. II. 5.

ἀντρώδων] immediate adjice σπηλώδων pro σπηλαίων.

ἀντρώνιοις ὄνος] addatur explicatio ἀνισάζων robuſtus. Pro ὄγκος ex *Suida* ὄνος legit *Flor.*

ἄντυ, ἄντυα, Ρόδιοι † Αντύα τὸ ὑποπόδιον] conjunctim ita legas: ἄντυ, ἄντυγα, Ρόδιοι, ἄντυα ὑπὸ Ποντικῶν.

ἀνύδρονος] forte ἀνύδρευτος.

ἀνύξιον, ἄβρωτον, Ευκλ. -] nil hic ex Euclidis ſcriptis citatur. Ergo delendum nomen Euclidis in indice Pricæi: innuitur tantum, quod ejus ad Socratẽ commeantis ab recentioris Comœdiæ Poeta quodam mentio ſit facta. Dicitur enim Ανύξ ἰὼν ἄβρωτος · noctu viam capeſſens, afflictus jejunio. Vide Gellii Noct. Attic. VI. 10.

ἀνωμαλοκρῶς] pro δεδεμένως hic placet δεδυλωμένως,

μένως, ut inæqualis tonſura ſervis competierit.

ἄνω ποταμῶν] Euripides Medea v. 401. citant Ariſtoteles Meteoror. II. 2. Cicero ad Attic. XV. 4. Laertius Diogene, Lucianus Dialogo Terpſionis & Plutonis, item de mercede conductis, Julianus Imp. in canes indoctos. Huic affinis eſt Euripidis illa ῥῆσις altera in Supplicibus: ἄνω γὰρ αὖ ῥέοι τὰ πράγματ' οὕτως εἰ 'πιταξόμεσθα δή.

ἀνωρέας] forte ἀνωροπέας i. e. νώροπι χαλκῷ μὴ κτανθέντες.

ἆξαι, κόλασαι] Puni, verbum imperativum: (male Sopingius) *Duc* enim eſt forenſe verbum, quo Magiſtratus adverſus lictorem utitur.

ἀξέστους] τραχίας. *Flor.* τραχέας. *Sophocles* in Oedipo Coloneo: οὐ κῶλα κάμψιν οὐδ' ἐπ' ἀξέστου τρόπου.

ἀοῖα] Νάσανδρος. *Florens* legit: Κάσανδρος, niſi ſit Νίκανδρος.

ἀοξοὶ] Coqui: ditiorum Athenienſium culinæ duplicibus coquis erant inſtructæ, indigenis, melioris fortunæ, quos μαίσωνας, & peregrinis deterioris & ſervilis, quos τέττιγας, ut nonnulli volunt, appellabant; item Αττικοῦ ὀπτανείου ξένους ex literis harum vocum initialibus & terminatione Græca conflatur ἀοξὸς, coquus, unde ἀοξεῖν miniſtrare in culina, famulitium obire coquinarium.

ἀοὶ νέαι ἀείμνητοι] fortaſſis ἀύμνητοι, nuptiali carmine nondum celebrati juvenes, favei. In Gloſſis favea παιδίσκη, favens παῖς.

ἀοῖα] infra ἠώα cedrus.

ἀοιδὸς ποδῶν) lege σπάδων, ut infra in δοῖδος, quod neſcio an vitioſe ſcriptum ſit pro ἀοιδος.

ἄοιμος - ἀληθὴς) ſcribe ἀλήτης, erro, vagabundus.

ἀσκηθὴς) ſcribe ἀοκήθης, medicamentis aſſuetus.

ἀόρητες) contubernia - τὸ α notat ὁμοίωσιν, ad vocem εἴργω) Guyetus hic errat.

ἄγγος δέρμ - ἱμ) hiſce vox præcedens ἀόρτης balteus uberius explicatur. Scribe ergo αἰγὸς δερμάτων ἱμαντίδιον, corium caprinum, lorum.

ἀπάγλαυται δ. κατάνυται) lege ἀπάγλαυθα διόλε κάταυτα omnino dulcia.

ἀπαλλᾶσθαι) ἀπαντλεῖν) forte ἀπαντᾷν.

ἁπαλὸν θῦμα) tener porcus. Sus ὗς olim θύτης ab illo verbo dictus, quod dicitur θύειν, id eſt immolare. A ſuillo enim pecoris genere immolandi initium primum ſumtum videtur. Vid. Varron. R. R. II. 4. l. 4. Ovid. Amor. III. 12.

ἀπαμβραίκε) fortem te gere, ceu fecit Ambraciæ populus, cum expulſo Periandro tyranno, tyrannique fautoribus Rempublicam ſibi ipſi vindicaret. Ariſtotel. Politic. V. 4. Vel virum te præſta, ut Ambraciota

ta Cleombrotus, de quo epigramma Callimachi lib III. Antholog.

ἀπαυφιασαντες] exuentes, Diocorid. epigram.

ἀπαναίνε] Job. V. 17.

ἀπαναν καλεῖν] forte κλαίειν: penuria panis laborare, flere.

ἀπανιζόμενοι] lege ἀπανθιζόμενοι, deflorati.

ἀπάνθρωπος - * ἀπανι *] legendum fortasse ἀπαναῖος, ut sit sensus: Sophocles alicubi dixit ἀπαναῖος pro ἀπάνθρωπος; vel utrumque ut diversa lectio notatum invenitur. Vide ἀπηναῖος, sive est index cujusdam Tragœdiæ, ut scribi queat Τυμπανισαῖς, cujus sententiæ Pricæus fuit: aut ne literula quidem variata legendum Σοφοκλῆς ά Πανὶ Sophocles in Pane priore &c. *Florens* hic ita: Delendum hoc ἀπανι. Est enim initium sequentis.

Ἀπαντινὰ, ἀνέντροπα, ἐκπετημένα] lege ἀπαντικὰ ἀνέντροπα, ἐκδεδημένα. Abautica non intus, sed ante locata sive exstructa, & paulo infra ἀπαρθντικὰ, quæ ita comparata sunt, ut non ab antico aut postico differentiam sumas.

ἀπαξοὶ] errat hic Guyetus: infra pro ἀπάσιτον lege ἀπάσκιον, monasteriolum, carcer.

ἀπαράλλακτῳ] Esth. XIII. 3.

ἀπάραζεν] scribe ἀπάραξεν.

ἀπαρας] Siracid. XXXIII. 33.

ἀπαράβατον] lege ἀπαράφυτον.

ἀπαράχυτος οἶνος προτέθειται] ſcribend. προσέθειται, vinum, cui non additum eſt mare : vocem θαλάσσης pro aqua Medicorum more adhibet Hippocrat. inc præcognition. Vide Hier. Mercurial. Var. Lect. II. 13.

ἀπαντῆσαι] lege ἀπαρτῆσαι.

ἀπαρχὴ] ἀφαίρεμα, quævis oblatio. *Exod.* XXV. 2. *Bernard.*

ἀπάρχου] *Proverb.* III. 9. Idem.

ἀπατύελα] ex Ariſtophane idem obſervat *Florens*, quod in nota 10. legitur.

ἀπαυτομολήσει] *Proverb.* VI. 11 *Bernardus.*

ἀπειρέσια] Lego ἀπερείσια ἄπειρα τῷ πλήθει, πολλά. *Iliad.* ά. 13. ex Didymo *Idem.*

ἄπεκτον) ἀπέκτητον τεῖχα dixit quidam in Epigrammate *Florens*, qui & pro ἄκαρπον, quod eſt in Aldina, legit ἀκαρῆ vel ἀκαρῆ.

ἀπαυςίας * ἀπορoχύτας) ſcribe ἀπαραχύτως: pure, mere. Metaphora ab olei genere laudatiſſimo, cui pauſiæ nigricantis & amaræ nihil admiſtum eſt pinguedinis.

ἀπαφίνιον) forte ſcribendum ἀπαφίκιον, vas carentiæ panis, ut auctor eſt Athenæus lib. III.

ἀπέβαυσεν) lege ἀπέβλισεν. Ariſtoph. Avib. v 500. ὁ δ' ἀπέβλισε θοιμάτιόν μου.

ἀπεδετο, ἐκδέδωκεν) lege ἐδήδοκεν.

ἀπέδοιτο) Hebr. XII. 16.

ἀπεργεν) ſcribe ἀπέεργεν.

ἀπε-

ἀπεήσει *) ſcribe ἀπεέςῃ, pro ἀπέςῃ.

ἀπέθελξεν) Euripid. Oreſte v. 124.

ἀπεκάκησεν) Jerem. XV. 9.

ἀπεκέλληρεν) quaſi dicat: in cellam furtim asportavit. Terent. Eunuch. Cum in cellulam ad te patris penum omnem congerebam clanculum. Apulejus lib. X. Nam veſpera poſt opiparas cœnas earumque ſplendidiſſimos apparatus multas numero partes in cellulam ſuam mei ſolebant reportare domini.

ἀπεκυπάρωσεν) pro ἀπέκτεινεν ſcribe ἀπέτεινεν, addendo ἀπὸ κραδῶν, quod comma ex voce ἀπόκροτον formavi: κύπαρον eſt germen novellum piceæ & abietis.

ἀπέλυκα, ἀπέῤῥωγα) ſcr. ἀπόῤῥωγα.

ἀπελέκησεν] recte Palmerius ἀπελάκησεν, infra enim ἀπολάκημα ῥάπισμα. pro ἀπεδήμησεν ſcribe ἀπετίμησε, καὶ τοῖς - quod genus injuriæ etiam ſic deſcribere poſſumus e Scholiis in Ariſtoph. Pacem: τῷ μέσῳ δακτύλῳ συναρμόσας τ̀ μέγαν καὶ πλήξας ἐφύβελσεν. Vide ἐκονδύλιζον.

ἀπεμίσῳ] ſcribe ἀπεμμίσῳ, qui mediocritatem ſervare neſcit.

ἀπεμυθεόμην] Il. I. v. 109.

ἀπεπορίαν] abrade literum finalem, pro praſino colore veſtiit, ἀπεκρασία, vel expalluit.

ἀπέπλυσε λόγους] emunxit ſe in verba. Plautus Aſinaria; neque hercle ego iſtucdico, ne-

que dictum volo: teque, obsecro, hercle, ut quæ locutus despuas.

ἀπέραντον, μέγαν, ἀτελείωτον] Forsan: ἀπέραντον, μέγα, ἀτελεύτητον, τὸ πέρας μὴ ἔχον. ex Schol. Nub. Aristoph. Act. I. Sc. I. v. 3. *Bernardus*.

ἀπερίγραφος - ἀνίκητος] invictus h. l. idem est, ac nullis fallaciis nullis strophis aut technis superandus, uno verbo: incircumscribendus. Gloss Isidori, Veteratricem, callidam, incircumscribendam. Contra circumscribere est defraudare Juvenal. Sat. X. 222.

ἀπεσπύτης, ἀπεσεύθα] lege ἀπεσώθης.

ἀπεσαξεν, ἔτρωσεν, ἀπέτρωσεν] scribe ἔστρωσεν, ἀπέστρωσεν. Genes. 24. 32.

ἀπεσπάδαντο, ἀπέστησαν] scribo: ἀπεσποδεῖν ἀπέστησεν, ἀπηλλάγη, ἠφανίσθη, quæ duo postrema alio rejecta sunt.

ἀπέσω ἄγνοια ἢ ἀπεῖναι] lege ἢ ἀποινεί. Impune liceat, impune hoc habeam, formula qua veniam sermonis a Diis exposcebant veteres, digito annulari tacto prius ore post aurem dextram Nemesi sacram relato. Quem morem annotavit Plinius XI. 4.

ἀπεσχεδιάσατο, κ. ε.] adde αὐτοσχεδιάζων ἡτοιμάζετο, pro quo corrupte invenitur † ἀπεχιδιάζετο, ἑτοιμάζετο.

ἀπετίνυον] Genes. XXXI. 39.

ἀποθανατίζειν] 2. Maccab. VI. 8.

ἀπευήκασιν] lege ἀπηνθεντήκασιν, auctoritatem obtinuerunt, eximiæ, selectæ sunt.

ἀπέυδα] leg. ἀπηύδα ἀπ. adde membrum abhinc tertium ἀπέφατο, ἀπέτανεν.

ἀπῆγεν ἐλεῶς] lege ἀπηγελέως, pro ἀπηλεγέως.

ἀπηνὴς ἀπήρητος] forte ἀπηγυὴς ἀπόρωτος, igni non admotus. Notatum supra ἄγυος pro igne.

ἀπηγνέες] malim ἀπηγνέες, igni seu anima destituti. Ex Democriti aut Leucippi opinione, qui animam dixerunt esse πῦρ τι καὶ θερμὸν, ut auctor est Aristot. de anima lib. I. c. 2. Sic infra ἀπύρους, κενοὺς, νεκρούς.

ἀπήμβροται] l. ἀπήμβροτον.

ἀπήμονα - ἀπήμεντα] lege ἀπήμαντα.

ἀπήνη] Il. 10. 324. Odyss. ζ. 252.

ἀπῆυραν] scribe ἀπῆραν.

ἀπηχὲς, ἀειδὲς] scr. ἀηδές.

ἀπιακὸς ἄρτος] Memphiticus.

ἄπιος] pirum, quod vocatur βοτάνη, scribendum conjicio βουτάνη, fontanum s. falernum, wässerlich. Plin. XV. 15. Eadem conjectura procedit in ἄκορος, πύα τις, βοτάνη, quandoquidem legendum est βουτάνη herba quædam fontana. Vide Plinium XXV. 13.

ἄπιστος] *Proverb.* XXVIII. 25. *Bernard.*

ἄπλαστος] Genes. XXV. 27.

ἀπογραφὴ] 2. Maccab. II. 1.

ἀπόγγοι εὐχαὶ) veterum ſuperſtitionem, quod non niſi tacite vota conciperent, notat Joſ. Scaliger ad Tibull. pag. 119 154. Add. Perſ. Sat II. Senec. de Benefic. II 1.

ἀποδῦ) ſcr. ἀποδῦν.

ἀπόθεστος, ἐπιζήτητος) Etym. ἐκ ἐπιζητουμένος.

ἀπόθου) Ezech. XXI 10.

ἀποθύκειν) ſcribe ἀποθυτεῖν, litare Deorum ingratiis.

ἀποθύσει, ἀποπνεύσει) ſcr. ἀποθύσῃ, ἀποπνεύσῃ.

ἀποίζειν ἀπομυκᾶσθαι) lege ἀποιύζειν, ἀπομυκᾶσθαι.

ἄποινα) Iliad. ά v. 131. *Bernardus* ex *Didym.* Idem ad verba: ἀντί τινος κτίσματα ita ſcribit: ἀντί τινος τισάμενον, vel ἀντὶ φόνου τινὸς διδόμενον. *Suid.* & *Etymolog.*

ἄποιον, ἀνήδονον, ἄνοστον) l. ἀνώδυνον ἄνοστον.

ἀποκατάστασις) conſumatio. Columella lib. 3. c. 6. Id tempus fere virentium generoſitatem declarat, quo Sol in eandem partem ſigniferi per eosdem numeros redit, per quos curſus ſui principium cœperat; quem circuitum meatus dierum integrorum mille quadringentorum ſexaginta unius ἀποκατάστασιν vocant ſtudioſi rerum cœleſtium.

ἀποκετῶν, ἀποκομίζων] forte ἀποκεντῶν ἀπονομίζων. Depungens, lege præſcribens, ut Perſius Satyr. VI. 79. - - depunge, ubi ſiſtam. Et ſupra ἀπεκέντησαν τὴν ἀλήθειαν,

αν, rem ipſam ſtilo aut radio quaſi depunxerunt. NB. Sophon. I. 10. Oſ. IX, 13.

ἀπόκλωμα] lege ἀπόκλωγμα apologia, citius gallinarum glocitum, quam orationem patroni referens.

ἀποκλονεῖ ἀπο] lege ἀποςρέφει.

ἀποκναίεις, ἀναιρεῖς] ſubjungitur ἢ ἀποσπᾷς, ἀφέλκεις τὸν πατέρα. Ἀριςοφάνης Σφηξί: ex vocibus βέβαιος & ἀσφαλὴς, quas commatibus ἀποκνεῖ, ἀποκάμνει & ἢ ἀποσπᾷ librarii inijecerant, nomen Ariſtophanis titulumque libri eruendum eſſe vidit auctor. Ariſtophanis locus eſt in Crabronibus v. 678.

ἀπόλλων) Alii ab ἀπόλλυσθαι. *Florens.*

ἀπολοκαύτωσις παρ' Ινδοῖς] lege παρὰ Λυδοῖς. Dicitur alias ὁλοκαύτωσις, ſacrificium, in quo tota victim crematur, ad cujus ſonum effictum eſt κολοκαύτωσις & in decompoſito ἀποκολοκαύτωσις, quod eſt τοῦ κολοβοῦ ἀπόκαυσις, quemadmodum κολόκυμα apud Ariſtoph pro κολοβόκυμα exſtat. Latine ſonaret mutini comburium, arcani ſi ita dicere liceat, ſacrificii genus in ἐσχάρᾳ muliebri peractum. Ad Paphlagonũ quoq; manibus Thalaſſionẽ indicentiũ mutuo (hoc enim lectio δονεῖν παρέχειν innuit, a qua fruſtra recedit Sopingius) ſceleratum penem inungendi morem alludit Ariſtoph in Acharnenſ. v. 1064.

ἀποκοττaβίζειν - ἐκλογεῖν] ſcribe ἐκκλωγεῖν.

ἀποκρεσιπαλισμὸς, ἀπανθρακισμὸς] lege ἀποθει-

θωρακισμός. θωρακίζειν non minus, quam θωρήσσειν & loricare & potare significat.

ἀποκελσάμενοι) scrib. ἀποκλυσάμενοι.

ἀποκυπαρῶσαι, ἀποκτεῖναι) Lege ἀποτεῖναι.

ἀποκυρειάζειν) i. e. σκυρείαν δίκην fugere: vide Hesych. p. 851.

ἀπολελάγνευται &c.) sic scribe.

ἀπολελαμμέναι κοιναὶ) scribe κεναὶ, vacuæ. Hippocrat. προῤῥητικῷ ά p. 409. 46.

ἀπολέλασται, ἀποτέλεκται] lege ἀπολελίθωται.

ἀπόληρος] dica mortis.

ἀπολῆσαι, ἀποπεσεῖν, † ἀποληαθῆναι, ἀποςραφῆναι] lege ἀπολῆσαι, ἀποςεαφῆναι. Vitiose vero scriptum est pro ἀποκλεῖσαι scil. τὴν ῥῖνα † ἀπολιαθῆναι, ἀποπεσεῖν † ἀπολυγαίνειν ἀφηδεύειν, ἀποφθέγγεσθαι.

ἀπολιτεργῆσαι τ. ἀπ.] adde ex antecedentibus, ἢ ὀξέως ἀποτρέχειν.

ἀπολιχμήσονται] Il. φ. 123.

ἀπολίμιον, φανὸν τὸν ἐπὶ δόλῳ] lege ἀπολλίδιον, φανὸν τ ἐπὶ θύλῳ. Apollidium laternam in tholo suspensam. Nicephor. Gregor. lib. VIII. λαμπάσι καὶ πυρσοῖς κεχρήμεθα, ἕως ἂν μὲν στερήσει τῆς τα πάντα βοσκούσης λαμπάδος οἱονεί τινα δεύτερον ἐκ μηχανῆς ἥλιον τῇ νυκτὶ πράττοντες: quo loco forsan πρήθοντες scribendum.

ἀπολυμαντῆρα δαίτιον] Odyss. ρ. 220.

ἀπόλωψεν] lege ἀπόλωλεν.

ἀποματαιᾶσαι] lege ἀποματαῖσαι. Herodot. ἄρας τὸ σκέλος ἀπεματάϊσε.

ἀπ

ἀπονηςίσασθαι πρώτην] lege βρωτ, à jejunatione redire ad cibum.

ἀποξίννυται) lege ἀποζίννυται. Infra ζείνομθμ σβεννυμθμ.

ἀποξίφισαι, ἀποδεδοκίμασαι) forte ἀποξιφισαὶ ἀποδοκίμασοι. Gladiatores pro reprobis & facinorosis hominibus.

ἀποκατ]ανέυσι) lege ἀποπατ]αλεύσι, palos evellunt.

ἀποτηλωσειν, ἀποπηδώσειν) lege ἀποπιτ]ώσειν, luto obliturum esse.

ἀποκλοκίαι - Λακώνων) lege κάλων funium.

ἀποῤῆται ἀφορῆσαι) scr. ἀπορσαι ἀφορμῆσαι.

ἀπεῤῥαίτει ἀπορζεῖ) lege ἀπολεῖ.

ἀποῤῥαίγειν) lege ἀποῤῥαίνειν.

ἀπεῤῥαγεῖ) forte ἀπεῤῥάνια.

ἀποῤῥησις) προσαγόρευσις. Lege ἀπαγόρευσις] Vide Suid. in ἀποῤῥαγία. *Flor.*

ἀπροσβαίῳ νεκρῷ] scr. νεβρῷ, hinnulo cervi ἀποσοβαίῳ. ἀποσοβεῖν citato gradu abire signif.

ἀπόσιτος, ἀπόσιτος) ab initio lege ἀπόσικχος, idem quod simplex σικχός. Suidæ per ἀνόρεκτος, appetitus expers, expositum.

ἀποσκορακίζειν, ἀποδοκ.) adde, quæ post ἀποκνίψης leguntur, μὴ ἀποσκορακίσῃς με. ex Ps. XXVI. 9. Sic 1. Maccab. XI. 55.

ἀποσκύζει, ἀπομ. - † ἀπαξιοῖ) dele virgulam & pro τελδυτᾷ lege κελδυτιᾷ εἰς τὸ διχοστατεῖν.

ἀποσπαδάσουσι - σφίζουσι) lege σφύζουσι palpitant.

ἀπο-

ἀποςαδὸν) ita extricanda ſunt. Αποςαδὶν ἐξ ἀ-
ποςήματ☉ † ἀπόςημα δίκτυον μ. † ἀπο-
ςήσας, ἀφεςηκὼς πόῤῥωθεν πολήσας ςαθ-
μῷ.

ἀποςήσαϑαι ἀπ. χρ.) adde ex ſequenti linea
ςαθμῷ γὰρ ἀπεδίδωσαν.

ἀποτρωμάξαι) lege ἀποτρωμύξαι, peſſum ano
immittere. Vide ταρμύξαι.

ἀποσυμβολᾶν) Scholiaſt. ad Aves Ariſtoph. v.
714.

ἀποσφήλειν ἀπ. ἐποίησεν) l. ἀποσφήλειεν, ἀπο-
τυχεῖν ποιήσειεν. Iliad. ε. 566.

ἀποτάδων ἐκτεταγμένων) ſcr. ἀποτάδην ἐκτεταμέ-
νως.

ἀποτετίνακται) 1. Regg. X. 2.

ἀποτομοὶ ἐκ ἐνεργοὶ) Adde præcedentis vocis fi-
nem πεντάθλε qui in medio quinquertio-
num exercitio abrumpentes vinciuntur.

ἀπότομον) ſcr. ἀπότομμον, quem noſtro non
dignamur aſpectu.

ἀποτρέχοντες) *Exod.* XXI. 5. III. 21. & X. 24. *Bernard.*

ἀποτυλῶσαι) Puto ἀποςυλῶσαι, ἐπᾶραι τὸ αἰδοῖον
Florens.

ἀποφθαρράξαϑαι) ordo ſuadet ἀποφλαρράξα-
ϑαι, per nares obſtructas emittere ſtrido-
rem ſeu rhonchos.

ἀποφλάσαι) Virgil. *toto proflabant pectore ſo-
mnum.*

ἀποφόρ☉ ἀϑενέςερ☉) forte ςενώτερ☉.

ἀποφυσήσασα ἐγκρύψασα) lege ἀποφορσήσασα
unde & φύρσημα fermentum.

ἀπ-

ἀποφώλια, ἀποφάλια] ſcribe ἀποφήλια fraudulenta. Etymol. M.

ἀποφώλιος] Odyſſ. ξ. 212.

ἀποχαθῆ - ἀπόχη] lege ἀποίχηται.

ἀπρόσοιτος] Æſchyl. Perſ. 91. ἀπρόσοιςος γὰρ ὁ Περσῶν ςρατὸς, *non ſuſtinendus enim Perſarum exercitus.* Schol. ἀκαταμάχητος, invictus. Sed Heſychii melior interpretatio: ἀνυπομόνητος, qui nequit ſuſtineri & obſiſti, minime tolerandus. *Bernardus.*

ἀπτὰν ἀναχωρήσιον] lege ἀπτάνων, ἀχρύσων.

ἀπτῆσι] Il. ι. 323.

ἀπυλλέτω, αἰνείσθω] lege ἠκίσθω.

ἄπυρος, ἄναςος] ſcribe ἄπαςος.

ἀπφὺς, ἐνέργεια] adde ἢ διπλασία χάρις. † Απφῶ πατρός. Verba præcedentia reſpiciunt ad 4. Regg. II. 9. quod vero ἀπφὺς exponitur pater, ſciendum eſt, in Hebræo non legi אב הוא ſed אף הוא, unde etiam Απφῦς cognomen Jonathæ fratris Judæ Maccabæi, 1 Maccab. II. 5.

ἀπώκιςαι] 1. Regg. IV. 22.

ἀπωνηθήσεται, πειράσεται] ſcribe περάσεται.

ἄπαυτος] lege ἄπωτος, remotus, exſul.

ἀραβία] Lego ἀραβὰ i. e. ערבה, de qua regione Judaica vide Hieronymum & utrumque Sacrorum Inſtrumentorum.

ἀραβύλαις, ὑποδήματος διαφορὰ] Legendum puto: ὑποδήματα διαπορφυρα καὶ βαρβαρικὰ, aut rectius ὑποδήματα ἀδιάφορα.

ἀϱάδȣς] forte ἀϱαδαίας, ut ſit epitheton ve-
hementium pulſuum.

ἀϱαίας] Σοφοκλῆς Αλκμαίῃ *Flor.* legit Αλκμαίω-
νι.

ἀϱάξȣσιν] lege ἀϱάζȣσιν, ἐϱεθίζȣσιν: nam ut
apud Pollucem eſt, ἀϱάζειν proprie dicunt
canes, cum irritati τὸ ἂϱ ſonant.

ἀϱανθυϱέη] lege ἀϱὰν, θέϱμη. ὄνομα πόλεως. Ha-
ran, χαϱὰν ſeu χαῤῥὰν, nomen urbis in
Meſopotamia, notat æſtum a חרן.

ἀϱάμεν μένειν] lege ἀϱαμεῖν μαίνειν.

ἀϱάμϑμα, τὰ ἀπ.] lege ἀϱαμεύματα effuſæ a-
quæ i. e. ἀμαϱεύματα.

ἀϱανὶς] cervus. Ordo poſtulat ἀϱαντὶς, qua
voce innui credam τάϱανδον ſeu rangife-
rum, quo de J. C. Scaliger Exerc. CVI
ſect. 2. item Olaus Magnus in ſua hiſtoria.

ἀϱάϱισκε] Odyſſ ξ. v. 23.

ἀϱὰς ἐπισπεῖϱαι] Pindar. Nem. 8. Mos Cyprio-
rum eſt, ut inter ſeminandum hordea cum
ſale quibusdam imprecentur. Vid. Plin.
XIX. Plutarch. Sympoſ. c. 2. Corn. Agrip.
Op. Philoſ. III. 64.

ἀϱασύνη] pelvis rectiſſime pro ἀϱυσάνη, quo
idem eſt cum ἀϱυταίνη, quam inter vaſa
balneatoria recenſet Pollux.

ἀϱάνκιλις, ἡ νῦν Αιγυπτ☉] lege ἀϱαγκυλὶς
μεσάγκυλον, jaculum amentatum.

ἀϱάνη, μεσάγκυλον] Scribo ἀϱὰχ, ἡ νῦν Αἰγυ-
πτ☉. Terra Ægypti variis quondam no-
minibus vocitabatur, inter quæ procul d

bio vetustissimum est Μεςραία apud Eusebium in Chronico ex Hebræo Mizraim, quod postmodum obtenebratum Ægypti & Aëriæ appellatione. Dicta etiam est Potamia, Æthiopia, Men, Aëtia, Ogygia, Melambolus, Hephæstia, ut auctor est Eustathius ad Dionys. Perieget. Unde vero Aranen vel, ut series alphabetica postulat, *Arac* desumserit Hesychius, in eo me hærere fatendum est. אֶרֶךְ Genes. X. 10. unde ἀρακ]ανῃ & Arechei campi apud Tibullum ex restitutione Scaligeri, si forte in mente habuit, id regni fuit Assyrii caput, & ad Ægyptum prorsus nihil facit.

Αρβίννη] arvina, arbilla i. e. pinguedo corporis ait Pompon. Festus. Ad quod Jos. Scaliger arbina, non: est quævis pinguedo, sed sevum tantum. Glossarium: Arvina, λίπος ἀνὰ σαρκός. Hæc enim est definitio sevi. Est a. Siculum verbum. Hesychius: ἀρβίνη κρέας, Σικελοί. Legendum fortasse ςέαρ. Hæc Scaliger. Ego nihil mutare ausim. Arvina non quidem est caro perfecta & crassulenta: est tamen flos carnis s. caro inchoata, *abrina* i. e. ἁβρὴ καὶ νέα σάρξ. Apulej Metam. X. Corpus obesa pinguitia compleveram: corium arvina succulenta nutriveram.

ἐργόμων - λαυκομάτων] forte ἑλκωμάτων, *ulcerum*. Vid. Polluc.

Αργειφόντης] Cur non etiam ὅτι τὸν Αργον ἔπεφνεν.

φυεν. Ita manus ignota in Codice *Florentis*. Ibidem: διὰ τὸ ἔρημός τις εἶναι, notaverat *Florens: non satis capio.* Ibidem: ὅτι ἐιρηναιμήσατο, *Florens*: ἑρμηνεύσατο.

ἀργίλληψιν, γῆν μη] lege ἀργίλλων, ψιλὴν γῆν Βοιωτίας, μὴ βλ.

ἀργοιβίαντον] lege: ἀργοὶ Βοιωτοὶ, i. e. otiosi Boeoti. Vide Dicæantum p. 176.

ἀργίλοφοι, λ. κ.] præmitte καὶ μηλωταί. οἱ δὲ πρωκτόν.

ἄργιςα. ἐκ] Lege ἄργιες, τὰ ἐκ - partes è vittis dependentes veluti prætextũ reticulum, i. e. ἄρκυες.

ἀργιάφης] forte ἀργίφης pro ἀργιφήτης, qui perspicue & accurate loquitur.

ἀργὸς μιλὸς] forte ἀργόμυκλος, tardus. Callimachus apud Etymologistam: ἐςίν μοι Μάγνης ἐννεάμυκλος ὄνος.

ἀργυρολόγος] publicanus. Xenophon. Hellen. I.

ἀργυρώνητος] Judith. IV. 9.

ἀρεσάσθω ἐπέεσσιν] Odyss. θ. 396.

ἀρειύσει] forte ἀρειώσει, meliorabit.

ἀργύατας] ordo potius flagitat ἀρείλγαν, quasi dicat diram Lucinam, Gorgonem. Ευρυάλην Hesiodus. Σθενώ τ' Ευρυάλην τε. &c.

ἀρδαλίδες] *Plutarch.* Sympos. ἑπτὰ σφῶν pag. 11. *Flor.*

ἀρδάναι] περιῤῥέωνται. *Flor.* περιῤῥαίνωνται, & pr. ἐμφανισμὸν idem ἀφαγνισμόν.

ἀρ

ἀρειμάνης] Pluto apud Persas. Diog. Laert. in prooem.

ἀρέσθορεν] scribe: ἄρ᾽ ἔσθορεν.

ἀρετᾷ] Odyss. θ΄. 329.

ἀρηνοβοσκὸς] in Sophoclis Tyro scribitur: ἐρῤηνοβοσκὸς, διά τε τοῦ * ἔω καὶ τῶν βόρων. Emend. διά τε τοῦ ε καὶ τῶν β΄ ρῶ per epsilon & geminum rho.

ἀρήρεσθαι] lege ἀρηρέσκεσθαι.

ἀρήσαιο, εὔξῃ] lege εὔξαιο, & mox in ἀρήσῃ pro ευχὴ, εὔξῃ.

ἀρητοῦ - Σοφοκλῆς * συνώνυμον, ὕστερος] lege, Σοφοκλῆς συνωνύμων ὕστερος. Sophocles cognominum posterior.

ἄρθρα] Adde proxime antecedentia, καὶ αἰδοῖον ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς. Lucianus Eunucho: ἄρθρα ἐν ἄρθροις.

ἀρθήσανοι, αποχήματα] forte ἐποχήματα pulvini fimbriati, qui insternuntur vehiculis.

ἀριὴλ] leo. 2. Regg. XXIII. 20. Jes. XXIX. 1. 2.

ἀρισπώλους] Plin. XII. 6.

ἀριηρέστερον] lege ἀριηκέστερον, acutius, magis anceps.

ἀριθατῶν, τῶν πολέμιον] scr. πολεμίων, hostium.

ἀριθμητὰ -] distincte hæc ponenda sunt. Subjice ergo: τὰ ὀλίγα ἀριθμόν. † Αριθμὸς, μέτρον. ὁμοῦ εισιν ἔτη (scribendum ἔπη, versus hexametri) διακόσια, † Αριθμῷ ὀλίγους.

γῆς. e. g. 1. Maccab. IX. 65. καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν χώραν, καὶ ἦλθεν ἀριθμῷ vulgo habetur ἀριθμῶν.

ἀριμάπυς] lege ἀριμάσπυς, venter cum stercore: at Herod. ἀριμάσπυς idem esse ac μονοφθάλμυς ait. Vid. etiam Gell. IX. 4.

ἄριμος] Quid si ausim ἀρίμασπος, ποταμὸς, Αριμα δὲ ὄρος Κιλικίας. *Bernard.*

ἀρίσκος] est Latinum riscus, i. e. ut Donatus in Terentii Eunuchum explicat: *cista pelle contecta.*

ἀριςεία] sequitur ἄρις ἀρχὰ μιά. Sed scribendum ἀριςαρχία, ἀριςεία.

ἀριςίνδην] forte ἀριςήδην ὁ.

ἀριςόδημος] hic tria notabis muliebris natura nomina, φαρμισίυς, βασιλίδας, λαχάρας quorum primum Guyetus in φορμίσκυς mutat, reliqua duo in βατιλλίδας, ἐχάρα mutanda arbitratur. Atque sic habebis *formillos, batillos, focillos. Florens*, ad ἀριςόδημον videre jubet *Suidam*, voce φορμίσκυ & *Hesych.* infra in voce τιμανάξ.

ἄριχα, ἄῤῥεν, πρόβατον] ἄριχα non est casus quartus, sed ipse nominativus accentuandus in ultima: Αριχᾶ, ἀρὴν, πρόβατον agna: ovis, i. e. ἀριχόα & plenæ ἀράχνόα, molli lanugine prædita: infra βαράχοι, agni.

ἀριὼθ ἡ λέαινα] Putabam λάχανα, ex 4. Reg IV. 39.

ἀ

ἀρκαλᾷν, παιχαλᾷν, μύζειν] ſcribe παραχαλαμίζειν, accinere calamo.

ἀρκτεία] ἀρκτεύει. Ita *Florens*, qui addit: hinc poſtea vocat δεκατεύειν in voce δεκατ. Idem pro τελευτὴ legit τελετή.

ἄρκτος - μεσημβρία] ſic & infra πρὸς ἄρκτον, πρὸς μεσημβρίαν. Sed ſcribendum hic eſt σεπτημβριὼ & πρὸς σεπτημβρίωνα.

ἄρκον μεσάγκυλον] forte δίκτυον hic intercidit. Vide Jan. Vlitium ad Gratii Cynegetic v. 28.

ἀρμεθεὶς] ſcribe ἀρμεγέθεις.

ἁρμοστὴς] ubi in explicatione pro τῆς Φλιᾶς *Florens* mavult τῆς θύρας.

ἁρμώατος] forte ἁρμώαγος i. e. ἁρμογῆς ἀγμός.

ἄρναπον] forte ἀρνάπιον i. e. ἄρνα νήπιον.

ἄρνη] ab Æolibus poſtea capta: vide Ariſtoph. *Nub.* ſuper Proverb. ἐς κόρακας. *Flor.*

ἀροῖσιν, ἀροτελᾷ] ſcribe Ἀρ' οἴσει ἀπὸ τελῶν, ſcilicet κυλίκων ὕδατος. Sic potatores ajebant paululum de vino pitisſantes, in quo nymphæ laverant.

ἀροπῆσαι, πατῆσαι] ſcribendum ἀπατῆσαι, ἀβροπῆσαι, vultu ad jocos & delicias compoſito decipere.

ἀρυπάνοι] ſi Alexander ille, è cujus epiſtolis obſcura hæc vox citatur, vel Parriarcha quidam fuit, vel ipſe Papa hujus nomis II. qui Sæculo vixit XI. cum Slavicarum nationum homines CPoli frequentes eſſe inciperent,

perent, tunc ἀρχοπάνοι legi deberent, quos Nicetas Choniates assuta syllaba ἀρχιζουπάνους vocat e Slavonicorum idiotismo, quibus Pan idem est ac Dominus. Quibus si fidendum esset, tunc de Hesychii ætate illud saltem compertum haberemus. Sed quantum ex voce σκοῖδος colligo, Alexandri M. epistolæ sunt, in quibus pro ἀπάνοι forte legendum esset ἀροπατοὶ i. e. προπατοί.

ἀρσπάκες] scr. ἀροσπάκες, quercus ramis accisæ.

ἀροτοὺς, ἐνιαυτοὺς] scribe ἄροτον ἐνιαυτ. Sophocles.

ἅρπη - κατὰ Λατίνους] me judice legendum: κατ' ἄλλους νῆσος. i. e. Harpe secundum alios insula est, ea nimirum, quam Callimachus Drepanen vocavit, Homerus Scheriam & Phæaciam, alii Corcyram. Vide Lycophron v. 758.

ἀρπέζης] Cœl. Rhodig. XII. 5.

ἀῤῥαβὼν - ἄγκιστρον] forte ἀνάγκαστρον, medium, quo quis cogitur servare pactum.

ἀῤῥυομεῖ] scribe ἀῤῥυθμεῖ.

ἄρσακες] Justinus lib. 41.

ἄρσει τ] forte ἀρσευτ l. ἀρσεύτην, pelvim.

ἀρτάβη] Vid. *Hieron.* ad Jes. V. ἀρταῖοι. *Bernardus.*

ἀρταῖοι] Vide Stephan. de Urbibus. Hinc Artaξέρξης μέγας ἀρήϊος, *Herodoto*, *Ammiani* bello-

bellorum victor, & *Ælio* Rex potentissimus tam re, quam nomine:

ἄρταυας] καὶ στάσεις. Malo σατραπείας. *Bernardus.*

ἀρτεμέα] ὑγιέα, ὑγιῆ. *Flor.*

ἀρτέμπασαν] Reines. ad Vorst. epist. 30.

ἀρτίωεστέραν] scribe ἀρτενυστέραν, panis cibi concoctu omnium difficillimi digerentiorem.

ἄρτος, βόλος τις καὶ ὁ Αθηναίων ξένος] lege Αρτος (jactus tesserarius) ὁ κενὸς καὶ ἀντικείμενος τῷ ἕξ.

ἀρτύλια διαθήκη] malo ἰοθήκη, pharetra ab ἀρτύλλη.

ἀρχὴ] scribitur aut pro ἀργὶς, aut Hesychio corruptum Siracidis c. XI. 3. exemplar imposuit.

ἄσβεσθε] lege ἄσβεσσε pro ἠσέβησε.

ἀσβηνοὶ] lege ἀσβητοὶ, assuetæ aves, puta sermoni. Plin. X. 43.

ἄσιδον, ῥαδιῶνα] lege ἐρωδιὸν. Olympiodor. citatur apud Drusium Quaest. Ebr. II. 56. Ασίδα ὁ ἐρωδιός ἐστι κατ' Ακύλαν. Jerem. VIII. 7. καὶ ἰασίδα ἐν τῷ οὐρανῷ.

ἀσιχὴρ] scribe ἀσίχειρ, liberalis.

ἀσκηρὰ] scribe ἀσκιτηρά. Arabum Asiaticorum castaneæ, ex quorum insulis petebantur. Troglodytas hoc fructu abundasse constat.

ἀσκότονοι] scribe ἀσκίτονος.

ἀσκόλαχα] scribe ἀσκολαχῶ: stellio, Ceres

 pue-

puerum in ſtellionem mutavit. Ovid. V. Metam. v. 451.

ἀσκοφλαυρίζεις] ſequentia lege ἀσκοφλυεῖς, ἀσκὸς δὲ νῦ κένωμά ἐστι.

ἄσπα, ἤπως] ſcribe ἡ πίστις.

ἀπεκτόνια, ὠφελήματα] ſcribe ἀσπηκτήρια, ἀφ- λήματα, aſpectoria, Aſtronomorum tu- bi. Anaximenes, ad Pythagor. de Tha- lete εὐφρόνης ὥσπερ εἰώθει, ἅμα τῇ ἀμφι- πόλῳ προϊὼν ἐκ τῆς αὐλῆς τὰ ἄστρα ἐθηεῖτο.

ἀσπίδι γινώσκων] Il. ε. 182.

ἀσπόλειν, ἀρίστην] lege ἀσποχὴν ἀρτίασιν, a- pocham pariationem.

ἀσταθῆ - ἀβέβαιον adde ἀσθενῆ ἢ νωθρόν.

ἀσταινεῖ] eſt ἀστηνεῖ pro ἀσθενεῖ.

ἀστάλακτον] explicationem ἀσθενὲς &c. ad ἀ- σταθῆ retuli: hic ſubjice quod extra ordi- nem ſequitur ἄστακτον, οὐ καταστάζον.

ἀστάνδης] Sic volo: ἀστάνδυς vel forte ἀσκάνδης (à Perſico verbo, quod ſignificat *ſumere, re- ferre*) ἡμεροδρόμος, ἄγγελος. Πέρσαι, καὶ κράββατον Ταλαντῖνοι. Nam horum diale- ctus facit ἀστάνδης ex Attico ἀστάκης, le- ctica, aut communi ἀσκάντης. *Heſychius* ἀσκανδὴς ſupra ex אזגנד Chaldæorum. *Ber- nardus.*

ἀστέλεχος,] στέλεχος truncus, hic podex, τὸ α πλεονάζει.

ἀστελοφοῦν] δέρμα τὸ εἰς lege δερματῶδες τὰ ἄ- κρα.

ἀστέρι ὀπωρινῷ] Il. ε. 5.

ἀστ

ἀστερίη] ita vocabantur insulæ Cretæ, Delus & Rhodus, teste Plinio V, 31.

ἄστιγγας, αὖγας] Etymologic. Ατἴαγας - ἀκτῖν αὐγάς· ἔνιοι, ἄστελγγας, καὶ ἄστελγας ἄλλοι. Legendum igitur pro αὖγας, αὐγάς.

ἀστιλάζει, συμπεριπατεῖ) lege συμπειπενθεῖ.

ἄστονον, ἀριπὸν) scribendum ἄμπενον, anhelantem. In ἀμπὸν mendum hic agnoscit *Florens*, sed non tollit.

ἀσραλίων) Thracem. Thraces enim natura indociles, nugaces & barbari. Vide Aristoph. Ran. v. 690.

ἄστροις σημειοῦσθαι) sive, ut Lucianus in Icaromenippo loquitur, καθάπερ οἱ Φοίνικες ἄστροις τεκμαίρεσθαι τὴν ὁδὸν, est longam & vastam viam ambulare. Conf. Scholiast. Sophoclis ad Oedip. Tyrium v. 808. Florus lib. V. c. 5. de Pompejo. At in septentrionem Scythicum iter tanquam in mari secutus stellio Colchos excidit.

ἀστυπολεῖ, ἀγελοφορεῖ, ἰχθυοφορεῖ) lego σελλοφορεῖ, ἀχθοφορεῖ, merces jumentis dossuariis seu clitellariis circumvehit, vicatimque distribuit.

ἀσυνθεσία) Esdr. IX. 2.

ἀσφάζει) lege ἀσφελίζει.

ἄτωθα) diserta, aures calfacientia. Tarentinum est ἀπὸ τοῦ αἴθειν τὰ ἄτα i. e. ὦτα. Cicero III. epist. ad Quint. Fratrem 2. Eodem die Gabinium ad populum luculenter cale-

calefecerat Memmius ſic, ut Calidio verbum de eo facere non licuerit.

αἰτὰρ οὖν) Ill. I. v. 56.

αἰταρέα ὄρ&) lege ὀρόσει γοργὸν, trucem.

αἰτέρμονες, ἄροσοι) lege ἀόριστοι, infiniti.

αἰτερέψατο) lege diviſim ἄπερ ἔψατ.

ἄτλας - τῶν πυλῶν) recte τῶν πυλῶν. Etenim:

Per cancri portus animus delabitur ad nos,
Per capri ad ſuperos ſed reditura meat.

Vide Macrob. I. in Somnium Scipionis c. 12.

ἄτματα) idem quod ἀτήματα, noxæ, luſtramenta publica.

ἄτρακτ&) *Proverb.* XXXI 19 *Bernardus.*

Ἀτρεΐδα) *Il.* ά v. 15 ex *Didymo.* Ἀτρεΐδης, *Il.* ά. 7. & 24. ex Didymo. *Bernard.*

αὐγὴ χρεία] lege χροιὰ, color.

αὐθωρεὶ τὰς, - σ.) vide 3. Mac. 3. epiſtola Philopatris.

αὐλουρὸς, οἰκοφύλαξ) ſubjicio, ἐπίθετον Ἀπόλλων&, καὶ Διὸς, ἡ σκίλλα (perperam κίλλα in αὐλὶς) τις Δίδυμ&. Scillam vero à cuſtodia domus denominari nemo mirabitur, qui eam in limine januæ ſuſpenſam malorum medicamentorum introitum pellere ſciverit, ex Plin. XX. 9.

αὐλῶπιν ἔχουσαν) Adde ex ſuperioribus: Αἰγύλ& καὶ τὴν τάφρον - εἶπεν.

αὐεμβάτας) In explicatione pro ψυχοστασίας *Florens* mavult ψυχοστασία.

αὐσταλέ& - ἀστόλιστ&) Sopingius ἀστάλακτ&. Sic

Sic enim in notis legendum puto pro ἀςάλιςος. Odyss. τ. v. 527.

αὐτάλκης, ζωμὸς καὶ ὁ) deleo ζωμὸς, quia tantum est trunca particula vocis μετεωριζόμενος in Αὐταιώρητος, quod proxime antecesserat præsens membrum. Sufficit autem αὐτάλκης, ὁ καὶ αὐτάρκης.

αὐτανίδας, αὖθις πάλιν) nescio an αὐτανθίας ἰχθῦς παχύς.

αὐτίκα μάλα - καλιῶς) lege καλῶς. Ibidem pro αὖτις, πάλιν ἐκδευτέρȣ *Bernardus* legit: αὖτις, πάλιν, ἐκ δευτέρȣ. Iliad. ά. 27. ex *Didymo*.

αὐτοὶ χελῶνας - ἀναπαύσαντες] lege ἀναπαίσαντες.

αὐτοκαλὲς) forte αὐτοκαρὲς, quod accidit in puncto.

αὐτομάτητα) lege αὐτομάτη, τὸ σπ.

αὐτόπομα, ἐπίκληρον) lege ἐπίκρανον, operculum.

αὔτȣ ἐνεύναιον) Odyss. ξ. v. 51.

αὐχμηρῷ) *Aratus* in Διοσημ. ἐπ' αὐχμηρῷ ἐνιαυτῷ ab Aristotele *Bernardus*.

αὐχμὸς - λιμὸς) lege λοιμός.

αὔως) ἀὼς. *Florens*.

Ἀφαία - καὶ Ἄρτεμις) lege Μένανδρος, ceu mox patebit.

ἀφαιᾶσαι - ὁ αὐτὸς Δελφοῖς) Ille ipse Menander in Ἀδελφοῖς. Vide ἀφλᾶσαι. Ad eadem verba hæc habet *Florens*: ὁ αὐτὸς Poetam designat, quem exponit, fortasse Philemo-

lemonem Comicum, qui δελφὺς ſcripſit: aut ſi ἀδελφοῖς placet, *Alexin*, vel *Menandrum*, vel quisquis ſcripſit *Adelphos*.

ἀφανίζειν) *Exod.* VIII. 9. XII. 15. ἀφανίσαι, σκεπιάσαι. *Exod.* XXI. 29. *Bernard.*

ἀφελοῦνται) ordo & expoſitio poſcit ἀφαιροῦνται.

ἀφελέον) lege ἀφαλέος συνηγμένου σωχνοῦ.

ἄφαρ) adde ex inferiore linea, ſuffragante Etymol. ῥαδίως, facile, ἢ φάρους ἄτερ.

ἀφάρυμος, ἄτομος) ſcr. ἄτολμος.

ἀφάψαι - μύξαι) lege σμύξαι, igni devaſtare.

ἀφελομένη, ἐπάρατα) lege ἀπάρατα.

ἄφηνα ἔκοψα) placet αἴγυνωψ ſ. αἰγίλωψ, avena.

ἀφηρώων) i. e. ἀφ' ἡρώων, jam inde ab heroicis temporibus. Quintil. Inſt. l. 18. Arnob. lib. VII. Nam neque temporibus quemadmodum creditur & perhibetur, heroicis, quodnam eſſet thus, ſcitum eſt, &c.

ἀφῆς, ά, ἄλλος) impotens, ἄλιος. Sic ſcribe.

ἀφ' ἱερᾶς) 1. ſacra linea. 2. extremum præſidium Plutarchus contra Colotem p. 2047. Εὐθὺς οὖν ὧν ἀφ' ἱερᾶς κεκίνηκεν ὁ Κολώτης.

ἀφηνιάζει) lege ἀφινιάσει, equus frena detrahet: h. e. revertetur.

ἀφόρτιον) ſcribe ἀφόρδιον. Etymolog.

ἀφραττος) Hecate, eadem cum Proſerpina, quæ ἄῤῥητος ſalutatur.

ἀφρ-

ἀφρόδιτος) ad verba: παιάνισον ἄνδρα. Emendo: πάρισον ἄνδρα. Salmasius nimium abit ab editis: *Scheringhamius* noster p. 328. plus nimio. Quis virum illum juvet, qui Criticum se putat, cum nullus sit? Legit enim: ἐπαιάνι & alia jungit absurda. *Bernard.*

ἄφυκα - βάλλουσιν) recte; male Guyetus καλοῦσιν.

ἀφυπνίσας, ἀφύπνισεν) lege ἀφύπνισαν.

ἀχάνας) Schol. Aristoph. Achemen. I. 3. Ibidem pro οἱ ἐπὶ θεωρίας ἰόντες lego ἐπὶ τὰς θεωρίας, τουτέστι εἰς τοὺς θεοὺς ἰόντες. Nam hoc posterius glossema est seu interpretatio & Scholion Aristoph. στελλόμενοι. Vide tamen Pollucem, qui addit: οἱ δὲ κοντίδας τὰς πυθῶ δε ἰόντων. Inde forsan clausula illa: εἰς τοὺς θεοὺς ἰόντες ἢ στελλόμ. *Bernardus.*

ἀχειρὼ] Ergo recte Cicero: Ceres, quasi *geres*, cum magna sit literarum γ & κ affinitas. Nam κῆρυξ dicitur quasi γῆρυς. *Flor.*

ἄχερδος) Odyss. ξ 10.

ἀχιοποῦ) scribe ἄχι, ὅπου. Dorice pro ἧχι. infra ἠχίπου, ἐν ᾧ τόπῳ.

ἀχίλλειον πλάκα) duo hic membra conjuncta, quæ segrega, ut post λεγομένην adjicias: εἰσὶ δὲ-νῆσον. Vide Plin. IV. 12. 13. Sequentia lege: † Ἀχιλλίων, ἱππεῦσιν Ἀριστοφ. καὶ Σ. σκ. ἀχίλλιον. ἔνιοι δὲ κῆρκον λαγὼ· τινὲς δὲ &c. V. Schol. Aristoph. ad Acharn. v. 68.

ἀχ-

ἄχναν, τὴν οἴκησιν) lego ἀκινησιν.

ἀχράδα) Columella: - qui ſponte ſua frondoſas educat ulmos Palmitibusque feris lætatur & aspera ſilvis Achrados.

ἀψελὲς, ὑγιὲς) adde ἀψευδὲς, ſanum, verum, ut ἐδὲν ὑγιὲς, inficetum.

ἄψητος) lege ἄψηκτος.

ἀῶ, ὑγεία ἡμέρα) lege πρωΐα.

ἀωρία) Pſalm 118. 147.

ἄωροι) hic pro σκύλλα lege σκίλλα.

Βαβὴρ) Unde *Warre* German. i. e. ἄρης. *Bernardus*.

Βαδδὶν) *Cyrill.* in Lexico: βαδδὶν· στολὴν ἱερὰν, ἔνδυμα ἐξαίρετον ἢ βύσσινον. *Bernard.*

Βαίτυλος) Cyrillus in Lexico: βαίτυλος, λίθος γενόμενος κατὰ τ̃ Λιβανὸν ὄρος τ̃ ἡλίε πόλεως. Idem.

Βαλλὴν) βάλην, Perſis βλαχεὺς. Vid. Schol. Æſchyli, i. e. *Belin*, ſive *Belenus* Britannorum noſtrorum. Non à בעל. *Idem.*

Βάμβα κυζηκινὸν) Βάμμα κυζικηνὸν. *Florens*, qui & videri jubet *Ariſtophan.* in Pace.

Βάρβαρα) à ſono illo incondito βάρβαρ, *ut balbus* apud Latinos, & בלבל, *Babel* Orientalium.

Βαρδοὶ, αἱ ὁδοὶ) Lege ᾠδαὶ: vel οἱ ᾠδοί. *Florens.*

Βασίλειος στοὰ) Ad not. 15. Forte nihil mutandum. Alius Ζεὺς βασιλεὺς ſive *Deus maximus*, alius ἐλευθέριος. Vid. Ariſtoph. Schol. Nub. Act. I, Scen. I. v. 2. *Bernard.*

βασιλίνδα] Nam & βασιλίδας τὰ γυναικεῖα αἰδοῖα ἐκάλουν οἱ Κωμικοὶ, ut Ἀριςόδημος. *Florens.*

...άτ]ου σίλφιον] pro ἐγχαράχθαι lege ἐγκεχαράχθαι. *Flor.*

...αυμῶ] Βαυβῶ· nam ex ν in υ facilis est lapsus. *Idem.*

...εβαιώσεως δίκη ἐπὶ τῶν ὁρισαμένων] Verto: *ut fiduciaria sit possessio. Flor.*

...εβέηκος] Ad notam n. 7. *Vibiscum* potius aut *Vibium* vult. *Bernard.*

...είνειν] τὸ δὲ κατὰ νόμον σοπύειν· lege: τὸ δὲ κατὰ νόμους ὀπύειν. *Florens.*

...εκὸς] Βεκκὸς· *Herodotus.* Ita *Florens.*

...ερκιος] *cervus* inde Latinorum. *Bernard.*

...ήλθης] בערה βηλέθη aut βήλθη, בעלתה. *Idem.*

...ερωνετῶν] Lego: Βερωνετῶν· τῶν Ἐνετῶν· vel: Βερώνα πόλις τῶν Ἐνετῶν aut Κενομανῶν. *Idem.*

...ερίχαλκον] lego ὀρήχαλκον a Laconico Vocabulo Latino *aurichalcum. Idem.*

...κος] à *bacbuc* Hebraico, *Jer.* XIX. 1. ubi leges Græca & Hieronymi Comment. Idem.

...τίνη] ἡ καρδία lege ἡ θράκη. *Idem.*

...ασκίας) ἰχθῦς ποιοῦς. Lege ποιός. *Flor.*

...αυρία] Βλαυτία. *Flor.*

...βρωςις, μεγάλη πενία] lege πεῖνα. *Flor.*

...δως] τὸ ὄμμα lege τὸ ὄνομα. *Idem.*

...λη] Il. ά. 5. Vide *Didymum. Bernardus.*

Βέπαλον, μέγα καὶ ὄιομα] Leg. μέγαν ὄνον, ἢ ὄνομα, ut *Bupalus* nomen &c. *Florens.*

Βραίδιον] Lego βράδιον, ῥᾴδιον. Vide nos in ῥᾳ *Bernard.*

Βραχεῖς, ὀλίγοι] Inde illa βραχέα, quæ Latini *brevia* vocarunt, male. Jul. Scaliger *fre mia* vocat optime. *Flor.*

Βρίγες] Fortasse inde vocati sunt βέβρυγες, Lycophrone: *Idem.*

Βρυαζέστης] Puto legendum λεαίνης, & deesse nomen Poëtæ, qui Athamanta fabulam dedit, puta *Æschyli*, aut *Ampidis*. *Idem.*

Βρύτιον] Thracibus βρίζα, quod puto dictum *Galeno* fol. 50. lib. 2. de aliment. facultatibus. Poloni etiamnum *breckza.*

βρύτια τὰ τῶν σαφυλῶν σερεὰ μόρια. *Galen.* f. 55. b. de aliment. facult. & βρύτια ἀπόβρεγμα τρύγα vocant ipsi Græci. *Bernard.*

Γ.

Γάζα βασίλειον] i. e. Curtio Interprete pecunia Regia lib. III. Gaza Persarum lingua census & divitias significat, inquit *Servius* ad lib. I. Æneid. Sane עזה nomen Punicum aut Chaldaicum non Persicum est: non à Cambyse in Palæstina relictum, quod Pomponius voluit. Vide Sacra Biblia. *Bernardus.*

Γάσελον] παρὰ ἀκρισίῳ. Puto esse nomen Fabulæ Sophocleæ. *Flor.*

Γ

'ελχάνος] παρὰ κρισίῳ. Leg. παρ' ἀκρισίῳ. Puto esse nomen Fabulæ Sophocleæ. *Idem.*

'έλως μαγαρικὸς) Leg. μεγαρικός. *Idem.*

'ενέσια, ἑορτὴ πάνθιμος. An πάνδημος, an πένθιμος, quod verius. *Idem.*

'έρων] Lego γέρον. Il. ά 26. πρεσβύτα, ex *Didymo. Bernardus.*

ερουσία] *Exod.* III. 16. XII. 21. *Idem.*

εςία] tertia nota pro sexta, in hisce ut fit: rectius Fεςία, unde *vestis. Idem.*

ιωργίτης] Forsan γεωργίας ex *Proverb.* VI. 7. *Idem.*

ιτικὰ) pro ἐπιςολαὶ lege ἐπιςολαῦς. *Flor.*

αρες] *Guiet.* in not. An γιάρος, ἔαρος? *Salmasius* ex eo apud Sarravium in Epistolis. *Bernardus.*

γαντία] ad Not. 16. idem legi vult *Eustath.* ad Iliad. 'β. 603.

γνῶν] Puto à Chaldæo הנגון ὁ χορδιτὴς, unde ἐλελὶμ. Hebr. *Idem.*

άφαλλον] *Alcæus* usus: μαλθακοῦ ἀντὶ γναφάλλου. *Florens.*

γρύζειν] τονθορύζειν. *Idem.*

γγύζειν τὸ θορύζειν. Idem τονθορύζειν.

ιγῶπις] λίμνη φασὶ, lege: λίμνην φησὶ. *Idem.*

κῦς] In nota 7. ubi Suidæ locus affertur, pro γραῦν Σερίφην καὶ μάντω idem legere jubet γραῦν σεριφίην καὶ μάντιν.

ίψαι] *Exod.* XI. 7. γρύξαι. *Bernardus.*

Γυμνοφυλακεῖν] Φερεκράτης τυραννίσι. Lege τυ ραννίδι. *Flor.*

Γυποσκία] γυπὸς σκιά. *Florens.*

Δ.

Δαβυλὴ] δαβυβὴ, דבובה. *Bernard.*

Δαῒς] καὶ σώφρων. Lege καὶ δάΐφρων, σώφρων. *Florens.*

Δαΐς. σοφοκλῆς - τριπτολέμῳ] Hæc ſunt divulſa. Lege Σοφοκλῆς Τριπτολέμῳ. *Idem.*

Δακτύλιοι] οἱ τετρημένοι λίθοι. Lege οἱ τετριμ μένοι *Idem.*

Δανμάκρως] δαν μακρῶς, ἢ πολὺν χρόνον ἠλεῖ καὶ χώρα (דן) *Bernardus.*

Δανιὴλ] Græci vocarent eum Θεόκριτον. *Idem.*

Δαρεῖος - ἕκτωρ] Recte igitur *Herodotus* interpretatur Darius ex Perſico ἑρξείης, quaſi ἕκτωρ. Imo vox - - - - - apud Perſa ſignificat τὸν κρατοῦντα, αὐτοκράτορα.

Δεκαπουςοὶ, χεῖον] δεκάπουν ςοιχεῖον. *Florens.*

Δενδαλίδας] κάχρυ * σοι, Lege κάγχρυς οἱ ſine * *Florens.*

Δερμηςὴς] ἢ ὁ * σκῦς. Lege ἢ ὁ σής. *Idem.*

Δερμύλλει] ἀπὸ τοῦ δέρειν puto & μύλλειν, vel μυ λεῖν. *Idem.*

Δεσποίνας] κρεμμένοι, lege: κεκαρμένοι. Eſt enim teſtimonium alicujus Poëtæ. Apud Suidam habes δεσπότου κεκαρμένου i. e. πε θοῦντος. *Florens.* Idem pro βελήντιον, quod mox in vocis hujus explicatione ſequitur legit βέλτιον i. e. *melius.* Vult ſcilicet e pl

plicare πενθȣ̃ντες. Sic apud *Euripidem* in Oreste : θυγατρὸς πενθίμῳ κεκαρμένος.

Διαϐήματα] *Proverb.* XV. 29. *Bernardus.*

Διαβιῶσαι] *Exod.* XXI. 22. *Idem.*

Διαϐολὴ] *Proverb.* VI. 24. *Idem.*

Διακοπὴ] *Proverb.* VI. 15. & XXVIII. 4. *Idem.*

Διαςήτlω] Lego Διαςήτlω, διεχωρίσθησαν. Iliad. ά. 6. *Didym. Idem.*

Διὰ τινθάλεος] ad not. 4. ubi *Salmas.* & *Soping.* legit Διατινθάλεος. &c. *Bernardus* monet: ante hos *Flor. Christian* ad Aristoph. Vesp. p. 452. Scholiast. Gr. ibidem exponit Διαθέρμῳ πυρί.

Διδάσκων] διδράσκων. *Flor.*

Διοίδυξ τὸ τριβήδιον τȣ̃ ὀλβίȣ] Lege τȣ̃ ὅλμȣ. *Idem.*

Διέτης] Lego δι' ἔτȣς, δι' ὅλȣ τȣ̃ ἔτȣς, *per annum integrum*, sive, ut *Phavorinus* habet : δι' ὅλȣ τȣ̃ χρόνȣ. Ita δι' ἡμέρας, toto die. *Bernard.*

Διομήδειος ἀνάγκη] ὁ δὲ τlὼ μικρὰν Ἰλιάδα, *Florens* inserit συνθείς.

Διόποι] βασιλεῖς διόποι, Reges præfecti. Sch. δίοποι, οἱ διέποντες, ἡγεμόνες, vel οἰκονομȣ̃ντες αὐτȣ̃ς. V. *Stanlejum. Bernard.*

Διὸς βάλανοι Ερμιππος Φορμόροις] Lege Φορμοφόροις. *Flor.*

Διοσκικῷ] ἕρμιπος, Lege Ερμιππος. *Flor.*

Δορυαλλὶς] Fortassis prima bella propter feminas suscepta sunt, hinc δορυαλὸς, quasi δορύκτητος dicta fuit femina ; vel femina-

 rum

rum pars illa, qua feminæ sunt. Tamen δόριλλος legendum puto i. e. μικρὰν δορίδα. Nam & pars illa dicitur ὑποδορὶς. Apud *Suidam* habes δόριλλος recte. Δορυαλὸς verum est tamen, quo utitur *Aristophanes*. Vide Comment. in Ran. p. 151. *Florens.*

Δοζύλλε] Δορύλλε. *Flor.*

Δορσάνης] Lego δοσάρης, vel δυσάρης. *Herodot. Bernard.*

Δραχμὴ] θεωρητικὸν· In not. 10. An θεωρικὸν? Atque hoc probat *Bernardus*, & videri jubet *Photium* in θεωρικά.

Δύσοργος, κακόεργος] Δύσεργος pro κακόεργος non accipitur, ut puto. *Flor.*

E.

Ἐγκάπτει, ἐκπνεῖ] *Suid.* ἐνέκαψα, ἐνέπτυσα. Quid si hic ἐκπτύει, ἐκπνεῖ. Ita *Bernard.*

Ἐγκαρτα] Φρύνιχος δάνεσιν· lege δαναΐσιν. *Florens.*

Ἐγκεκριωρωμένη &c] Lego ex *Aristoph.* Nubib. Act. I. Sc. 1. 10. ἐγκεκορδυλημένος, ἐνειλημένος, ἐγκεκαλυμμένος. *Bernard.*

Ἐθέμωσεν, ἠνάγκασεν insero ἐγγίσαι i. e. adegit. Vide θέμωσεν. *Idem.*

Ἐκβατάνων] *Æschyl.* Pers. 16. *Bernard.*

Ἐκβατάνων πόλις] Lego πόλις Περσῶν. *Idem.*

Ἐκποδὼν, ἐκ μέσου ἐξαλείφεσθαι] ἐκποδὼν γίνεσθαι, ἐκ μέσου γίνεσθαι, ἢ ἐξαλείφεσθαι. *Suidas*, notante *Florente.*

Εκφαντίσματα] ἐκφατνίσματα. *Idem.*

Ελάττωσις, σμικρότισις] Lego σμικρότης. *Bernard.*

Ελέλικτο συνέστρεπτο] Lego συνέστρεπτο. *Florens.*

Ελένιον] σύμφυτον postea & νεκτάριον ῥίζαν & μηδικὴν vocat. *Idem.*

Ελωρα (Iliad. 6. 93.) ἑλώρια, ἑλκύσματα. καταστρέφει δὲ. ἑλώρια (Iliad. ά. 4.) εἰς σπαράγματα (καὶ) βρώματα. Vid. Didym. & Suid. & Etymolog. *Bernard.*

Εμβολὴν, πληθὴν] Lego πληγὴν, *impetum.* *Idem.*

Εμμέλεια] ἀργυρείοις. Lege: Αργείοις, *Flor.*

Εμπόρευμα] unde *Prov.* III. 14. ἐμπορεύεσθαι, *mercari.* *Bernardus.*

Εν ἀντὶ τοῦ εἷς] ἕν חן Græce אחד inquit *Bereschith Rabba* f. 113. a. ex *Jes.* XL. 15.

Ενδόσια] in Nota allegatur *Siracid.* X. 9. Sed *Bernardus* præfert *Exod.* XII. 9.

Ενεργοὶ] Lego ex epistola S. *Jacobi* V. 16. (δέησις δικαίου) ἐνεργουμένη, ἡ μὴ ἀργὴ, εἰσακουομένη, τελουμένη. Lege Hammondum ad *Galat.* V. 6. & locum Jacobi. *Bernard.*

Ενθαλάμια] πλάσματα. Lege πέμματα. *Flor.*

Ενὶ οἴκῳ] *Iliad.* ά. 30. ex *Didymo.* *Bernard.*

Εν τῷ ἔσω] *isto.* *Bernardus.*

Ενώτισε, τὰ νῶτα περιεσκέπασεν. Lege τὰ ὦτα. Vide sis apud *Suidam.* *Flor.*

Εξαπατᾶ] *Exod.* VIII. 29. *Bernard.*

Εξάυδα] ἥδισον. Lege ἤχησον. *Flor.*

Επειὸς] Hæc apud *Suidam* ad verbum. Sed illic legitur non δείλωσιν, ſed δειλὸς ἦν, quod melius. Itaque delendum hic τὸ σημαίνει. *Florens.*

Επενώλισεν, ἐφώρμησεν ἀμφιτείων δεύτερῳ] Hic ego puto deſignari Archippum Αμφιτείωνι δεύτερῳ. Sic enim citatur *Athenæo* pag. 48.

Επίβδαι] Επίβδα. *Flor.*

Επὶ Δελφινίῳ] Addit *Suidas* poſt πεποιηκέναι φόνυς, κατὰ νόμυς ἢ ἐκείνοντο. *Idem.*

Επίκοτα] Ναυπλίῳ καὶ πλέοντι. Delendum καὶ. *Idem.*

Επίκρ𐅃] ἀπὸ ξυλίνυ ἐπικρυ. Eſt teſtimonium alicujus Epici. *Idem.*

Επίπνοι] *Suidas* : ἐπίπνοια, ἐνθυσιασμός. *Idem.*

Εποιχόμεναι, διακονῦσαι] Lego ην pro αι ex Iliad. ά. 31. Vide ἱςὸν ἐποιχομένην apud *Heſychium*, & mecum ſenties. *Bernardus.* Ad eundem locum *Homeri* provocat quoque *Florens*, & addit : Lege autem uno ductu διακονῦσαι, ἐπιπορευόμεναι. Vetus Gloſſarium ait : *Iſtonæ*, πορευταί. Vid. Euſtath. in Iliad. & ultimo Odyſſeæ. Varro lib. I. de Re Ruſtica c. II. *Iſtonas* vocat textores.

Επώζειν] Επώζειν dicitur ut αιάζειν. Et liberis tumulo incubat mortuis. Videtur mihi, ſi ab ὠὸν deducas, dicendum ἐπωάζειν. *Florens.*

Ερέαινθ𐅃] Ερέβινθ𐅃. *Idem.*

Ερει

Ερεικόμενος] πειχιζόμενος : lege πειχιζόμενος. *Idem.*

Εσεβάσατο] ἐσεμάσατο. *Flor.* qui addit, errorem ortum esse ex litera μ, quæ decurtata pro β sumitur.

Ες κόρακας] Vide *Aristoph.* in Nubib. v. 56. *Idem.*

Ετνος - ἕψημα θηρῶδες) puto τυρῶδες, vel potius ἀθηρῶδες. Nam ἄθηρα vel ἀθύρα est nomen pultis ex Zea puto & oryza. *Flor.*

ΕτροΦοΦόρησεν] Potius ἐτροποΦόρησεν quo de verbo vide differentem Origenem p. 473. Ghisler. *Bernard.*

Ευβυλεὺς, ὁ Πλυτῶν] Πλύτων. *Idem.*

Ευδείπνοις - ἤγυν πνοαί.] Lege χοαί. *Flor. Bernardus* conferri jubet *Stanlejum* ad Æschyli Perf. 219.

Ευδιαιον] Postea ἐνοίαιον vocat τὸ τῆς νεὼς τρῆμα. Vide infra ἐυοίαιον. *Flor.*

Ευδον, ἔλεγεν] Lege ἐν λέχει, vel ἐλέχοντο, sive ἐλέγοντο. *Bernardus.*

Ευδοντι, δαῖεν πρῶτος] ἕυδοντι δ' αἵρει κυρτός. *Idem.*

Ibidem: Κρατῖνος ἀντιλέγω] Αυτολύκω. *Idem.*

Ευκέατον] ἐυκέαστον. *Suid.* Lege hic ξηρὸν, ἔυχιστον. *Flor.*

Ευκνήμιδας] Lego ἐυκνήμιδες ἀχαιοὶ, ἔυοπλοι, ἀπὸ μέρυς τῶν ὅπλων ἢ τῶν κνημίδων. *Bernard.*

Ευναὶ - ἐκ δ' ἐυνὰς ἔβαλον] Apud *Apollon. Rhodium*

dium sub finem lib. IV. Argonaut. ἔνθ' εὐνὰς ἐβάροντο. *Florens.*

Ευνοχος - κάλαμος] Puto legendum κάληβος. Vide vocem infra, vel κάλαβος. Τὸ μ sæpe mutatur in β. Sic καλαβοῦσθαι est περισπᾶν τὰ ἰσχία. *Idem.*

Ευοίαιον] Puto legendum εὐδίαιον. Sic enim & apud *Festum* foramen navis vocatur εὐδίαιον, & apud *Nonium Marcellum* foramen priapi & vulvæ vocatur *Eugium*. Vel potius εὐοίαιον idem valet τῷ εὐαγγελίῳ. *Idem.*

Ευφράτης &c.] Lege, me sponsore & auctore: Τίγρις ποταμὸς παρὰ μὲν Ιουδαίοις λεγόμενος Εδδεκὴλ καὶ δεγλάθ. *Bernard.*

Εφέσια - αἴξ, τέτραξ &c.] Pro αἲξ lego λίξ, deinde pro αἴξ αὐτὸς lego λὶξ ἡ γῆ πτέρας. Nam & sic - - - - - terram vocat & annum propter quatuor horas. *Florens*, qui & legi jubet Clementem Alexandr. lib. V. Stromat.

Εφέξειν & Εφέξεις] Lege ἔφεξιν & ἔφεξις. *Flor. Christian.* ad Aristoph. Vespas pag. 452. G. *Bernard.*

Εφοὺδ - τὸ ἢ βὰρ μικρὸν] καθαρὸν potius. Lege 1. Regg. II. 18. *Bernard.*

Εφυμνεῖς - Σοφοκλῆς Αλεάδαις. Lege Αλευάδαις. *Flor.*

Εχετος - ἐκαλεῖτο ἢ Μετώπη] Lege Μερώπη. *Idem.*

Ibidem. Απολλώνιος] lib. IV. *Idem.*

Ζέφυ

Z.

Ζέρεθρα] Ad not. 4. hæc *Bernardus*: Vid. *Casaub.* ad Αζαρα apud Strabonem & *Selden.* de Diis Syris.

Ζηλῶ - Σοφοκλῆς Φιλοκτήτη ἐν Τροίᾳ] Ergo duos Philoctetas scripsit Sophocles, &, quam habemus, Fabulam, vocari debet *Philoctetes in Lemmo*, ad differentiam *Philoctetæ ad Trojam*. *Flor.*

Ζιβύνη] Nomen Persicum i. e. γλῶσσα, δοράτιον, hastula linguæ ad instar. Vel est תבנא Syriacum, i. e. *spica*, *spiculum*. *Bernard.*

H.

Ηβαιὸν] Forte hinc βαιὸν dicitur, ablato η. *Florens.*

Ηθμοὺς, καμίνους] Lege κοσκίνους. *Idem.*

Ημίεκτον - καὶ τὸ ἡμιωβέλιον] Lego καὶ τὸ ἡμίεκτον τέσσαρες. Nil certius. *Bernard.* qui & videri vult *Aristoph.* Nubib. f. 72.

Ibid. ἡμιμέγιστον. Idem legit: ἡμέδιμνον, ἡμιμέδιμνον propter Photii Lexicon.

Ημισύτερτον] Sestertius Latine. *Priscianus* de Ponderibus ex Didymo. *Bernard.*

Ηνδανεν] Lego: ἥνδανεν, ἤρεσκεν (ita *Didymus*, & *Suidas*) ὡς ἥλδανεν, ἤυξανεν. Cetera sunt inepti Grammaticastri. Iliad. α. 24.

Ηνδρωμένη - ἡ παῖς γὰρ ἔμπαις) Hæc sunt Comici cujusdam, puta Menandri, Philemonis, Diphili, aut alius. *Florens.*

Ηνο-

Ηνοπα, λαμπρὸν· πάνυ ἔνιχοι διαφανῆ] πάνυ διαφανῆ, ἔνιοι καὶ. *Idem.*

Ηρά, καλον] Ηράκλεις *Flor.*

Ηροπᾶν] Istud ἠροπᾶν pertinet ad literam Π, & legendum πρόπαν. *Idem.*

Ητίμησεν] ἠτίμησε, ἀτίμως ὕβρισε. Iliad. ά. 11. ex *Didym. Bernardus.*

Θ.

Θαλάμιος - ἐρετρεὺς] Lege ἐρέτης. *Flor.*

Θαλάμων, ἄνασσα Αφροδίτη) Distingue post ἄνασσα. *Flor.*

Θαλλοφόρος &c.) Hæc apud Aristophan. in Vesp. sed inde hoc corrige, pro θάλλειν, θαλλοφορεῖν. *Idem.*

Θάμνος - οἱ σύμυτοι] Lege σύμφυτοι. *Idem.*

Θάψινον - καὶ τὰς κεφαλὰς] Lege τὰς τρίχας. *Flor.*

Θεμερόπις - ἀγχόνη] Lege ἀγχίνοια. *Idem.*

Θηλυτερέων - post: τῶν γὰρ ἄλλων ζώων οὐδὲν adde: πλὴν οἱ ἵπποι. Sic enim Ælianus. Ita *Florens.*

Θίβη] ipsum est Hebraicum תיבה *Bernardus.*

Θοὰς] Lege θοὰς ἐπὶ νῆας. Iliad. ά. 12. ἐπὶ τὰς ταχείας ναῦς Pars prior sic restituitur me conjectante: θοὰς, ταχείας ὁρμάς. σημαίνει δὲ καὶ ὀξείας. Jam lege *Suidam* & *Etymol. Bernardus.*

Θόρυκος - Κύπριοι] Lego ἄκρου. Vid. Geographos Græcos. *Bernard.*

Θρωσμὸς - θορεῖν ὅτι] Addit *Suidas*: ὃ ὅτι θεόσα·

σαϑαι non eſt mendoſum, ϑορεῖν erit quaſi ϑεωρεῖν. *Flor.*

I.

Ια, δασυνόμϑμον, τὸ ἄλφα] ἓν unum i. e. ἰὰ, ϑεὸς, Hebr. *Bernardus.*

Ιαμβὶς, Αἰσχύλος ϑεωροῖς ἢ ἰσϑμιασαῖς] ϑεόδωροι ἢ ἰσομονασαί. *Florens*, qui & poſtea legi pro παραμβίδες vult παραμμίδες.

Ιαμνοι] ἴαμμοι aut ἴαμνοι. *Idem.*

Ιαξάρτης] Lege mecum: ὁ Ταναΐς, ποταμός· ἐςὶ ᾗ τῆς Σκυϑίας, ἐμπίπτων &c. Nihil verius. *Bernard.*

Ιβίβυς] ab אבוביא Syrorum. *Idem.*

Ιϑύφαλλοι, οἱ ἐπίορκοι] Lege: οἱ ἐπίκουροι i. e. φύλακες, ut intelligat Priapum. Idem. Ibidem ὅταν μὲν idem legit ὁτὲ μὲν.

Ικέσϑαι] Iliad. ά. 19. ex *Didymo*. Vel παρέλκει, vel deeſt verbum rarius. *Bernard.*

Ιμαοιδὸς - αὐλήματι] Lege ἀντλήματι. *Florens.*

Ιμᾶν] *Bernard.* ad notam 11. καϑιμᾶν. Ariſtoph. in Veſp. Schol. ὑποχάλα exponit.

Ιμόνια] Eſt apud *Moſchopulum* in ἱμώνια. Inde autem ἱμαῖον ᾆσμα. *Florens.*

Ινα, ὅπου] *Pindarus* Olymp. Od. 8. 3. ἵνα μάντιες ἄνδρες, ubi Scholiaſt. ἔνϑα *Bernardus.*

Ιννὸς] Inde *binnus*, *binnire. Florens.*

Ιννύκινος - πολύχνιον, ἔυοιον] Lege πολίχνιον ἔυοινον. *Flor.*

Ινυξ] Lege Ιυγξ. *Idem.*

Ιόμωροι] Ιόμοροι. *Idem.*

Ιόν-

Ηνοπα, λαμπρὸν· πάνυ ἔνιχοι διαφανῆ] πάνυ διαφανῆ, ἔνιοι καὶ. *Idem.*

Ηρά, καλον] Ηράκλεις *Flor.*

Ηροπᾶν] Iſtud ἠροπᾶν pertinet ad literam Π, & legendum πρόπαν. *Idem.*

Ητίμησεν] ἠτίμησε, ἀτίμως ὕβρισε. Iliad. ά. 11. ex *Didym. Bernardus.*

Θ.

Θαλάμιος - ἐρετρεὺς] Lege ἐρέτης. *Flor.*

Θαλάμων, ἄνασσα Αφροδίτη) Diſtingue poſt ἄνασσα. *Flor.*

Θαλλοφόρος &c.) Hæc apud Ariſtophan. in Veſp. ſed inde hoc corrige, pro θάλλειν, θαλλοφορεῖν. *Idem.*

Θάμνος - οἱ σύμυτοι] Lege σύμφυτοι. *Idem.*

Θάψινον - καὶ τὰς κεφαλὰς] Lege τὰς τρίχας. *Flor.*

Θεμερόπις - ἀγχόνη] Lege ἀγχίνοια. *Idem.*

Θηλυπερῶν - poſt: τῶν δὲ ἄλλων ζώων οὐδὲν adde: πλὴν οἱ ἵπποι. Sic enim Ælianus. Ita *Florens.*

Θίβη] ipſum eſt Hebraicum תיבה *Bernardus.*

Θοὰς] Lege θοὰς ἐπὶ νῆας. Iliad. ά. 12. ἐπὶ τὰς ταχείας ναῦς Pars prior ſic reſtituitur me conjectante: θοὰς, ταχείας ὁρμὰς, σημαίνει δὲ καὶ ὀξείας. Jam lege *Suidam* & *Etymol. Bernardus.*

Θόρυκος - Κύπριοι] Lego ἄκρου. Vid. Geographos Græcos. *Bernard.*

Θρωσμὸς - θορεῖν ὅτι] Addit *Suidas*: ὁ ὅτι θεόσα·

σαϑαι non eſt mendoſum, ϑορεῖν erit quaſi ϑεωρεῖν. *Flor.*

I.

Ια, δασυνόμϑμον, τὸ ἄλφα] ἓν unum i. e. ἰὰ, ϑεὸς, Hebr. *Bernardus.*

Ιαμβὶς, Αἰχύλος ϑεωροῖς ἢ ἰσϑμιασταῖς] ϑεόδωροι ἢ ἰσομονασταί. *Florens*, qui & poſtea legi pro παραμβίδες vult παραμμίδες.

Ιαμνοι] ἴαμμοι aut ἴαμνοι. *Idem.*

Ιαξάρτης] Lege mecum: ὁ Ταναϊς, ποταμός· ἐςὶ ἢ τῆς Σκυϑίας, ἐμπίπτων &c. Nihil verius. *Bernard.*

Ιβίβυος] ab אבוביא Syrorum. *Idem.*

Ιϑύφαλλοι, οἱ ἐπίορκοι] Lege: οἱ ἐπίκουροι i. e. φύλακες, ut intelligat Priapum. Idem. Ibidem ὅταν μὲν idem legit ὅτε μὲν.

Ικέσϑαι] Iliad. α. 19. ex *Didymo.* Vel παρέλκει, vel deeſt verbum rarius. *Bernard.*

Ιμαοιδὸς - αὐλήματι] Lege ἀντλήματι. *Florens.*

Ιμᾷν] *Bernard.* ad notam 11. καϑιμᾷν. Ariſtoph. in Veſp. Schol. ὑποχάλα exponit.

Ιμόνια] Eſt apud *Moſchopulum* in ἱμώνια. Inde autem ἱμαῖον ᾆσμα. *Florens.*

Ινα, ὅπȣ] *Pindarus* Olymp. Od. 8. 3. ἵνα μάντιες ἄνδρες, ubi Scholiaſt. ἔνϑα *Bernardus.*

Ιννὸς] Inde *binnus*, *binnire.* *Florens.*

Ιννύκινος - πολύχνιον, εὔοιον] Lege πολίχνιον εὔοινον. *Flor.*

Ινυξ] Lege Ιυνξ. *Idem.*

Ιόμωροι] Ιόμοροι. *Idem.*

Ιόν-

Ιόντα, παραγινόμενα] Lego: παραγενομένων, ἐπανερχομένων. Iliad. ά. 27. ex *Didymo. Bernardus.*

Ιοχέαιρα - ἡ ἰὺς ἔχυσα] Lege χέυσα. *Florens.*

Ιπνια - τὰ κατάγματα] Lege καθάρματα. Inde Callimachus apud Suidam dixit λύματα ἴπνια. *Idem.*

Ιππικὸν χλῖδος - καλὰς εἴρεδας] Lege καλασιρίδας. *Idem.*

Ιππιοχάρμας] *Æschylus* Perſ. 29. equis gaudens, ὁ διὰ τῶν ἵππων εἰς τὴν μάχην πορευόμενος. Epitheton unius ex hipparchis in exercitu Xerxis. *Bernardus.*

Ιππόκομον - τὸν λόγον ἔχυσαν] Lege λόφον. *Flor.*

Ισχεο - κώλυε πάνυ] Lege παύυ. *Idem.*

Ιυγξ] Vide Niceph. ad Syneſ. ubi κιθάραν ἐμμελεστάτην hoc nomine ſignificari ait, inde ſuave quidvis & illicias. *Idem.*

Ιφθίμη] *Iliad.* ἑ. 415. ʹτ. 116. *Odyſſ.* ʹδ. 797. πʹ. 332. & alibi. *Bernard.*

Ισχυρόψυχος] Lego ἰφθίμυς ψυχὰς, ἀνδρείας. Il. ά. 3. *Idem.*

Ιωπάτερ] an Jupiter? *Idem.*

Ιὼ, χάρις] Hunc locum ſic reſtituo: Ιωάννης, Κυρίυ χάρις, vel Κύριος ἐχαρίσατο. Ιωθὰμ, Ιάω συντέλεια. Ιωὴλ, ἀρχόμενος, vel ἀρχὴ ἢ πονῦντος. Ιωρὰμ, ἀγαπητὸς Κυρίυ, ἢ κυρίυ ὑψίστυ i. e. יורם. Ιωνᾶς ἑρμηνεύεται περιστερὰ, Προφήτης παρ᾽ Εβραίοις. *Idem.*

Καὶ

K

Καὶν] Καὶν· κτῆμα ἢ ζηλοτυπία. Καϊνὰν, κτίσις. *Idem.*

Κακορας - Ευήλῳ] Ευήνῳ. *Flor.*

Καλάσιρις) αἱ Περσικαὶ Καλασίρεις, αἱ κάλλισαι πασῶν. *Athen.* Dipnosophist. ιβ΄. pag. 258. *Flor.* Ibidem alia manus: Εϛὶ δὲ καλάσιρις κύριον παρὰ τῷ Ηλιοδώρῳ ἐν ἱϛορίᾳ.

Καλήτωρ, Ιδαῖος) Lege ἰδίως. *Florens.*

Κάντορες) Κράντορες· *Flor.* ex Scaligero.

Κανὼν, κτεῖνας) κτένες. *Flor.* qui tamen addit: quamvis & κτείνας rectum esse possit. Nam & κανὼν est, & κτεῖνας.

Καπέτις) Potius καπέτις, διχοίνικον. Vide Καπίθη. *Bernard.*

Καπίθη) Lego χοίνικας, propter Xenophont. lib. I. Exped. Cyr. p. 256. *Idem.*

Κάπρος) Est enim κάπρος αἰδοῖον. *Flor.*

Κάρβανοι) Lego παρὰ Πέρσαις. Scabiosos enim, & qui elephantiasi laborant, χαρβᾶν appellant Persæ. Significat & apud eosdem muliones, agasones asinorum. *Bernard.*

Καρβατίνη μόνη πέλλον) Lege μόνον πέδιλον, quamvis πελλαϛαὶ & πελλοταὶ sint ὑποδήματα, ut videre est infra. *Flor.*

Κάρδακες) Strabon. Casauboni consule. Xenoph. lib. 3. Αναβάσ. Κύρε. Steph. περὶ πόλεων, Arriani Alex. lib. 2. Æmil. Prob. ubi Gardatis pro Cardaces, a Candaulis, Medorum.

rum bellicosissima gente communiter usurpatum. *Bernard.*

Κάρδαμον βλέπειν) Deesse hic interpretationem observat *Flor.*

Καρκῖνος καὶ τῇ πάρυγρος) Lege: καὶ ἡ πυράγρα. *Flor.*

Καρπάθιος δὲ λαγὼν) Καρπάθιος λαγωὸν ait Suidas in voce οἰνόη τὴν χάραδραν. *Idem.*

Καρύαι) καρυΐσκοι. *Exod.* XXV. 33. *Bernard.*

Κὰς) Puto legendum Κάσωρις a - - - - - nisi hic malis legendum σπέρμα. Nam καῦον esse σπέρμα legi apud - - - - - *Florens.*

Κασαλβὰς - καὶ ὀβεῖν) Lege σοβεῖν. *Idem.*

Κατάγματα, μηρύγματα) μηρύματα. *Idem.*

Καταθεῖναι - ἐνλυπῆσαι) *Flor.* hic adscripsit ἐκλῦσαι quod ipsum jam monuerat ad *Aristoph.* Pacem.

Κατάλυμα) *Exod.* XV. 13. IV. 24. *Bernard.*

Καταλῦσαι, ἀπολαῦσαι) Lego παῦσαι ex Ps. VIII. 3. *Bernard.* Καταλῦσαι apud Thucyd. in curru idem est, quod in navi κατάγειν. *Flor.*

Καταρτῦσαι) Lego καταρτίσαι, Ps. III. 3. & alibi. *Bernard.*

Κάναξ) Antimachus ait κάνηξ apud Scholiast. Apollonii. *Flor.*

Καυνάκαι) *Pollux* VII. 13. *Arrian.* lib. VI. Aristoph. Schol. in Vesp. *Bernard.*

Κεκαφηότα - καὶ καπίλατο) κάπιλοι. *Flor.*

Κερδοπὰ) χέδροπα. *Idem.*

Κέρ-

Κέρτα) Vide Curtium. Tigranocerta apud Geographos, Regis Armenici ſedes. Britannicum *Cair* potius à caſtro corruptum ajo. *Bernard.*

Κηκὶς] *Gallam* vocat Chariſius. *Florens.*

Κίδαρις] Vide *Curtium* lib. III. & IV. *Arrianum* lib. IV. & *Diodor.* lib. XVII. qui κίδαριν vocat Περσικὸν διάδημα. *Bernard.*

Κίκυς] unde ἄκικυς. *Flor.*

Κιλίκιοι λόγοι] Κιλίκιοι λόφοι, ἤτοι ἀναφέρονται εἰς Κυρβασίαν. Κιλίκιοι γὰρ οἱ τράγοι δασεῖς, ὅθεν καὶ τὰ ἐκ τριχῶν συντιθέμενα Κιλίκια. Vide jam *Sarravium* de Sermone Cilicum & Cyrbaſi p. 129. Epiſtol. ſuarum, & tempera, ſi poſſis, à riſu. *Suid.* & *Etymol.* tibi oſtendunt, quid ſcribendum ac ſentiendum ſit contra modernos Paroemiographos. *Bernard.*

Κιμβία σκυφία] Lege σφηκία. Et puto κυμβίνα legendum, poſtea τὸ κύμβινον. *Flor.*

Κινάθισμα] Hæc ex Schol. Æſchyli in Prometheo. *Flor.*

Κινύρα] Nomen Syrum a cithara כנורה. *Bernard.*

Κίσσιοι] Æſch. in Perſ. κίσσινον ἕρκος, antiquam arcem Ciſſinam, & mox v. 117. κίσσινον πόλισμα. Vide Stanlejum. *Idem.*

Κιχείω] *Didymus*, & *Suid.* κιχείω, καταλάβω. Iliad. ά. 26. γ΄. 291. ζ΄. 228. λ΄. 367. σ΄. 114. υ΄. 454. *Idem.*

Κλειτορὶς - ψηλαφᾶν] Recte ψηλαφᾶν ἀπὸ τοῦ ἅπτεσθαι καὶ ψάλλειν, ut puto: unde χοιροψάλης Διόνυσος. Hinc apud Suidam voce μύρτον, ubi legitur κλειτορίζεσθαι, τὸ ἀκολάστως ἵπτεσθαι, lego: ἅπτεσθαι. *Florens.*

Κλέθος] Ita κλέμμα *Exod.* XXII. 3. furtum κλεπταῖον. *Bernard.*

Κλητὸς] ita κλητὴ ἡμέρα, *Exod.* XII. 16.

Κνήμαι - ἀναντώδεις] ἀκαντώδεις. *Flor.*

Κοδράντης, τὸ πᾶν] Id scilicet significat ὁ ἔσχατος κοδράντης in Sermone Christi *Matth.* V. 26. *Bernard.*

Ibidem ἢ λεπτόν. Lego ἢ λεπτὰ δύο, ex Evangelio, *Photio* & *Suida.* Vel confundit λεπτὸν cum κοδράντης propter *Matth.* V. 26. & *Luc.* XII. 59. ubi ἔσχατον λεπτὸν tantum significat ex adagio, ac ἔσχατον κοδράντην apud Matthæum. Cyrilli Lexicon: κοδράντης (ex Luca) σκοτασμὸς, ἢ λεπτὰ δύο ἢ τὸ ἔσχατον τοῦ λεπτοῦ, ἢ ἡ πρᾶξις καὶ αὐτὴ τὸ ἀνθέμημα. *Idem.*

Κόθουρος] κλέπτης. *Cyrilli* Lexic. *Idem.*

Κοίτη] ἡ ἡσυχία, ἡ στρωμνή. *Cyrilli* Lexicon. *Idem.*

Κοιτὸν] Lego κοιτιὸν, Ex. VIII. 3. *Idem.*

Κόκκυς] κόκκυς, ὁ κοῦκος, εἶδος ζώου. *Cyrilli* Lex. κοκύας ὁ πρόγονος. *Cyrilli* Lexic. *Idem.*

Κόλαξ ὁ ὑπὲρ τὸ πρέπον ἐπαινῶν καὶ ὁ φλύαρος. *Idem.*

:όλιξ, τὸ γαρδέμ<ιον] *Cyrilli* Lexic. τὸ γαρδέμιον. *Idem.*

:οννις, ἀλείτης] Κοννᾶς, αὐλητής. *Florens.*

:ορυβεντιᾷ] Κορυβαντιᾷ. *Idem.*

:ορονοῦ©] Κορώνεως. *Aristophanes. Idem.*

:όρων] κορώνην vocat *Apollonius* lib. III. pag. 170. *Idem.*

:ουρὰς] Unde etiam ἐγκουρὰς. *Idem.*

:ύτιδες συκαλλίδες] Legendum videtur utrobique (nempe hic & in proxime sequenti glossa) σιγαλλίδες, Galli *sigales.* Postea, ait σιγαλφοὶ ἄγελοι καὶ ἄφωνοι τέττιγες. *Idem.*

:ραμβατέλ©] κραμβάλε©, ut est apud Athenæum. *Idem*

:ελὸς ἀσελγόκερως] Vide *Suidam* voce ἀσέλγεια. *Idem.*

Ibidem: τὸν κρείττονα: legendum κυρίττοντα procul dubio. *Idem.*

:ρυσιμετρεῖν - τὰ λετρεύματα] Lege μετρεύματα. *Idem.*

:ρωβύλας - καὶ ὁ μαλλὸς τῶν αἰδοίων] Lege: καὶ ὁμαλὸς τῶν παιδίων. *Idem.*

:υλώνιον] Κυλώνειον. *Idem.*

:υνοραϊσταὶ] *Suidas*: οἱ τῶν κυνῶν τὸ αἷμα ἐκπιπίζοντες. *Idem.*

:υνόσαργες - διόμου φασὶ θύοντ©] διδύμου lege ex *Suida Flor.* τὸ ἱερεῖον Suidas, & κύων λευκός.

:υνὸς μέλη τοῦ ὕρεσθαι] Lege μέλει. *Idem.*

Κυρσάνιοι, τὰς κυρακίσκας] An legendum τὰς μειρακίσκας. *Idem.*

Κύτταροι] Antea κύππαροι. *Idem.*

Κυψέλαι] Deest ῥύπ☉. *Idem.*

Κώμη τις] Κωμητὶς. Lyſ. Act. I. Sc. 1. 5. *Bernard.*

Κῶμ☉ - ἡ μένη τινὸς Vel hæc ſuperflua ſunt, ex illis repetita μέν☉ τινὸς, vel legendum μεθυςικὸς αὐλός. *Flor.*

Λ.

Λάγανα - ὡς πορώδη] Lege κατυρώδη. *Suid. Flor.*

Λακίδες - σχήματα] σχίσματα. *Idem.*

Λαϐργὸς - σικελός] σικελὸν, i. e. eſt vox Sicula. *Flor.*

Λάγανον, ὁδὸς δεμμὺς] Puto legendum ὀπὸς δεμμὺς, & forſan λάπαθον vel potius λασάρον. *Idem.*

Λὲγξ, ποιητ] ποῖον ἦχον. Idem.

Λεκανίδες - ἀνθρυπτὰ] ἄνθη κρυπτά. *Idem.*

Λελανίσκη] *Suidas* λεκανίσκαι. *Idem.*

Λεπρεάται - καύκωνες] Hinc Callimachus in hymno, καυκώνων πτολίεθρον, ὃ λέπρειον πεφάτισαι. *Idem.*

Λεπταλέον - λεῦκ☉] Lege aut Σέλδυκ☉ aut λδυκώιν Malo prius. *Bernard.*

Λεσβιάζειν - τύειν] Lege μολύνειν. *Florens.*

Λίβυν τ εὑρεῖν] Lege Λίβυν τινὰ vel τ Λίβυν *Idem.*

Λίβυσ-

λίβυσσα - ἐσφοργίαζον] ἐσφαγίαζον. *Idem.*

λιθονεψὶς] λίθον ἑψεῖς. Apud *Suidam* eſt, & Scholiaſten Ariſtophanis in Veſp. *Idem.*

λικμίζει] λικμήσει lego ex *Job.* 27. 21. *Bernard.*

λικμήσονται, λήξουσιν] λείξουσιν. *Florens.*

λόγια - φυτεύματα] Lege ἐνθυμήματα. *Idem.*

λυτροφόρα - καὶ τοὺς γάμους] καὶ εἰς τοὺς γ. *Idem.*

λοφοπωλεῖς] Ad *Suidam* provocat hic *Flor.* qui & pro ἐπένευον legit ἔνευον.

λυκοσπαδεῖς] Plutarchus vocat λυκόσπαδας. *Idem.*

λώας] λώβας. *Idem.*

M.

μακόσερκα] μαλακόσερκα. *Flor.*

μάστιζε - μάστιε. *Flor.*

μάνης] Notat *Cyrillus*, Μάνην Perſice ὁμιλίαν denotare, indeque nomen arripuiſſe, quo melius noſcitur, Cubricum hæreticum, Catech. 7. *Bernard.*

μανδύας] ab Hebr. מדד χιτὼν ſive מדים *Levit.* VI. 3. *Idem.*

μασροπὸς - μαυλίζων] Legendum arbitror φαυλίζων. Ita *Baudius*, cujus idem fuerat exemplum, ad cujus oram *Florens* ſua olim annotaverat.

μαχαλίσματα - καὶ ἐρείσαντες ἐκρέμνων] Lege ἐκρέμων. *Florens*, qui & obſervat, apud Suidam legi ὁρμαύσαντες & ἐκρέμασαν.

 Ibi-

Ibidem: ἐκκλῖναι] Malim ἄμυναν ἐκκλίνειν. *Idem.*

Ibidem: τὰ τῶν ἐπιτιθέμενα] Ex *Suida* exple: σημαίνει ἢ καὶ τὰ τοῖς μαροῖς &c. *Idem.*

Ματτυεὺς] *Florens* eandem hic affert emendationem, quam *Sopingius* apud Schrevelium.

Μαυεὶς] μαυλὶς. Suidas vocat μαυλίας, quasi ὁμαυλίας, i. e. ὁμȣ̃ αὐλιζȣ́σας. *Idem.*

Μαυλιστήριον - λέμισμα] Lege μέλισμα. *Idem.*

Μεγαβύζιοι λόγοι] Lego Μεγαβυζίȣς λόγȣς ὡ μὴ μεγάλȣς. *Bernardus.*

Μέδιμνον, μέτρον ὅμοιον] Lego 'ϛ μοδίων cum *Suida.* *Idem.*

Μετέωρος, κȣ̃φος ἐννέος] Forte κενός. *Idem.*

Μήνη, σελήνη καὶ μῆνις] Lego Μῆνις (Il. ί.) ἐμμονος καὶ ἐπιτεταμένη ὀργή. Vide *Suid.* & *Eustath.* *Idem.*

Μίλιον - ὅμοιον ἐλατῆρι] Lege ἐλάτῃ. *Florens.*

Μοιτοὶ, ἔντιμοι] Lege ex Scaligero: μοῖτον ἀντιμον &c. Est enim Proverbium: *Par pari.* *Idem.*

Μυκόνιον - διεβεβόηντο] διεβέβληντο potius, ut apud *Suidam.* Myconios autem calvos fuisse testantur *Stephanus* de Gentibus & *Donatus* in Hecyra Terentii. De Myconiis vide Athenæum p. 4. *Flor.*

Μύμηκας - πυκιτικοὶ ἱμάντες] Lege πυκτικοί. *Florens*, qui & videri jubet Interpretes *Apollonii.* In V. Anthologiæ γυοτόρȣς μύρμηκας habes.

Μύωψ - οἶστρος μόνον βοῶν Puto legendum: οἶ- στρος βοῦς σοβῶν. Nam si legendum μόνον βοῶν, frustra dixisset πᾶν ζῶον ἐλαύνουσα Callimachus, ut est apud Suidam. Sic enim illic lego: βουσόβον pro βοῦς σῶος. Βουσ- σόος enim est, ut λαοσσόος. *Idem.*

N.

Ναρθακιῶντες - οἶνος τῷ) οἰνός τοι. *Idem.*

Νέαν - τὴν μήνην) ἢ τὴν νεανίαν. *Idem.*

Νέκυες - ἦγουν τῆς ψυχῆς) Potius τῆς κίκυος. Unde κίκυς δύναμις. *Idem.*

Νέμεσις] Lege νεμήσεις ex *Suida. Idem.* Ibidem pro ἀκρίτως lege ἄκριτος & pro ὧν διαί- ρεσις, οἷον διαιρέσεις ex eodem *Suida.*

Ναοὶ ναυτικοὶ] Lego: ναΐοὶ, ut Æschyl. Pers. 279.

Νήϊστιν] νῆϊστιν. *Idem.*

ΝιΦόεσσα Ελένη] forte ὠλένη, quanquam de Helena dici potest. *Idem.*

Νόστος] in Glossis νόστος, sapor. *Idem.*

Νοῦς οὐ παρὰ κενταύροισι] Proverbium, de quo vide *Suidam*: Νοῦς οὐκ ἔνι κενταύροισι. *Idem.*

ΝυμΦόβας - καὶ ἐν μύροις] ἐν μοίραις. Nam Athenæus sic vocat. *Flor.*

Νῦν δὲ θεοὶ μάκαρες - ἔστησαν] Lege ἦσαν vel ἔσαν. *Idem.*

Ξ.

Ξενιὼν - ἢ μεγάλων λέγων] Puto, ut supra, le- gendum καταγωγή. *Florens.*

Ξύμβενοι] Lego *συμβαίνοντα. Bernard.*

Ξυνωρὶς ἅρμα ἵππων ἐζευγμένον] Assero hic propter Suidam (quem vide) ἐκ δύο ἵππων ἐζευγμένον. Conf. *Suidam* in κέλης & *Photium. Bernard.*

O.

Oδα - ἰώνια] Lego ἡ ὤνια. *Flor.*

Oινοῖοι] Lege οἰνόη, ut apud *Suidam. Idem.*

Oινοχόος] Inde pincerna quasi ἐπικέρνης. *Idem.*

Oκκον] Hinc puto *oculum* dictum, vel hic lege ὄκολον. *Idem.*

Ὅμως, ὁμοίως] Lege ὁμῶς, ὁμοίως. *Idem.*

Oργίλοις] Lege ὀργίοις. *Idem.*

Oργυιὰ - μετρεῖν καὶ πήχεις τρεῖς] Lego ἐκτείνειν, τουτέστι τὰς χεῖρας. *Bernard.*

Oρηθανὴς] Lego ὀρητανὰς, vel potius ὀρητάνης. Jam lego ὀρθάνης, ut est apud Athenæum. *Florens.*

Oρμαθὸς] ὁρμαθοῦ ἐκ πέτρης, ut est apud *Homerum* Odyss. ώ. *Idem.*

Oρσολοπεῖται] ὀρσοπολεῖται. *Idem.*

Oρχὰς - ἁρμασία] Lege αἱμασία. *Idem.*

Oυ γὰρ ἀκάνθαι - ἦκε ταύρῳ] Lege ἡ κενταύρῳ. Sic enim semper citant Grammatici Aristophanis ἐν δράμασιν ἡ Κενταύρῳ. *Idem.*

Oυκ ἀποῤῥυήσεται - οὐ κατακήσεται] Lego οὐ καταπεσεῖται ex Hes. Ph. 1. 3. *Bernard.*

Oυράνιον] Lege οὖρον. *Florens.*

Oυ φροντὶς Ιπποκλείδῃ] Lege *Suidam*, qui historiam

riam narrat. Mendum hic est. Sic interpreteris: Ιπποκλείδη i. e. ἐμὸν non curat Hippoclides i. e. non curo. *Idem.*

Π.

Παννυχὶς, ἑορτὴ νυκτερινὴ, σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ. Excidit ibi post νυκτερινὴ vox πανοικὶ. *Flor.*

Παπαίδλω) Lege παμπήδλω. *Idem.*

Παραμμίδες] παραμβίδες. Vide supra voce ἰαμβίς. *Idem.*

Πέζας - μόχους] μοιχούς. *Idem.*

Πελάνα - τὰ ἀπὸ τῆς ἅλω πράγματα] Lege δράγματα. *Idem.*

Πέλανος, πέμψιν ἔχων] Lege πέψιν. *Idem.*

Πεντεσατήριον] Lege πεντεστάτηρον, πεντάμνουν ex *Polluce* IX. 6. *Bernard.*

Περισκέλια - Φεμινάλια] Hinc apparet, Latinos dixisse *femen*, *feminis*, quod nos postea *femur*, *femoris*: ut & *Flavius Charisius* legit in Virgilio: *Eripit à femine.* Περισκέλια potius sunt *feminicruralia*, ut apud Horatium periscelis est crurum indumentum. *Florens.*

Περίψαμα, περικατάμαγμα] Lego propter 1. *Cor.* IV. 13. περίψημα, περικάθαρμα, ἀντίλυτρον, ἀντίψυχον, ἢ ὑπὸ τὰ ἴχνη πάντων. Vide Bibl. Polygl. & Synops. Critic. *Bernard.*

Πηλιάδης] Lego Πηληϊάδεως, τοῦ Πηλέως παιδός. Il. ά. 1. *Didymus.* *Idem.*

Πικράσι] Lego πικάσι. *Idem.*

Πίϛαν - πιϛήρα πόλις] Vide Schol. ad Æſch. Perſ. 1. 1. unde legendum ſuadeo: πίϛα, πίϛειρα, πίλις τις Περσῶν. *Idem.*

Πιτιμια] Quaſi ἐπιτίμια. *Flor.*

Πλὴξ, ἵππ☉] πλήξιππ☉. *Idem.*

Πλύνει] πλύνειν δεῖ καὶ ἐλέγχειν. *Artemidor.* Onirocrit. β. cap. IV. *Idem.*

Πὸρ, πῦς] Latini *por* pro *puer*, & νέποδες Græci, Latini nepotes, i. e. qui ſunt minores. Nam pedes ſunt ſui generis, i. e. radices. *Idem.*

Ποτίδαια] ἡ ποτειδῶν (i. e. ποσειδῶν.) Latine *Neptunus.* *Bernard.*

Περάμνι☉] περάμνιον cum ψιθίῳ idem facit Nicandri Scholiaſtes. *Florens.*

Πρεσβεῖον - κατὰ ἡμὴν τίμημα] κατὰ τὸ προτίμημα, ob meritum & præſtantiam. *Bernard.*

Πρευμενὲς, πρᾶον] Lego πρευμενῶς, πράως placide, ſuppliciter, ex Æſchyli Perſ. 220. Vide Conſtantinum noſtrum. *Idem.*

Πρὸς χάριν] Piorum vota ſuccedunt ipſis πρὸς χάριν, ex animo, in gratiam. *Pindarus* Olymp. Od. VIII. 10. Vide Schol. vet. nam varie explicat. *Idem.*

Πυανέψια - ὕτω δὲ κέκληται ὁ μὴν] Lege: κέκληται ὁ μεὶς καὶ ἡ ἑορτὴ, nempe πυανεψιῶν☉ Feſtum. *Florens.*

Πυξίδα] Lego πυξία ex Exod. XXIV. 12. *Bernard.*

Πυρ-

Πυργήρως - καὶ ἐν Φρυροῖς] puta Jon ἐν Φρυροῖς. *Flor.*

Πυρπερέγχει - θυράμβυ] Lege διθυράμβυ, ut & ait Archilochus. Vide Athenæum p. 311. *Idem.*

Πυρρίαι - ὡς φησι Συίλας] Lege: Συίδας. *Idem.*

Πυρφόρος] Rationem reddit *Suidas.* *Idem.*

Ρ.

Ρέας πόρτος] Lege πόρος. *Idem.*

Ρομελίας] Hæc ex *Origene* ſive *Philone* inſerta lego: ῥομελίας, μετέαρος περιτομῆς (רום מילה) ἢ μετεωρίζων ἑαυτὸν ἐπὶ θεὸν (רומם על י״י) Profecto, ut hæc nihil ad rhombum, ita illa, quæ ſequuntur ἰχθῦς &c. planiſſime. *Bernardus.*

Ρόχανον] Amplectitur hic *Florens*, quæ ex Scaligeri Conjectan. p. 58. a Schrevelio afferuntur.

Ρυππάπαι] Ρυππαπαὶ ex Ariſtoph. in Veſp. *Florens.*

Ρυτῆρα κρύων - ὑπτίυ πόλος] Lege ποδὸς. *Flor.* qui addit, verſus eſſe ex Tragœdia aliqua, ubi loquitur cygnus.

Σ.

Σακαία, ἡ Σκυθικὴ ἑορτὴ] Mallem Περσικὴ ἑορτὴ, ubi mancipia i. e. σάκαι, Scythæ, (ſervile

vile genus) & horum principes nomine ζωγάνης i. e. סגן vicarius Regis veri, aut ὁ δεσπότης (ex Dione Chrysostomo) miserum 50. dierum dominatum sustinent, ut testis est Berosus Babyl. Nugas agit Casaubonus, cum ששך sacra voce ad Athenæum suum hac de causa. Vel Σακαῖα sunt Bacchanalia, symposia a שקיא *pincerna*. Vide Nehem. I. ult. in Syro & Arabe. *Bernard.*

Σαγροῖς] An Σαγαρές? *Florens.*

Σάνδυξ] Vide *Turneb.* Adversar. XV. 20. *Idem.*

Σαννίον] caudamque salacem demeteret ferro. Ita ex Horatio hic *Baudius.*

Σάρον - ἀκίοσαρον] Forte ἄκικυς σάρον, & erit Proverbium: i. e. infirmus, ut scopæ dissolutæ. Hoc enim est σάρον, quod alias vocant κόρημα vel κάλυτρον. Κόρημα tamen proprie est illud instrumentum, quo verritur domus. *Idem.*

Σατεῖς] Σατὲς ex Aristoph. in Nubib. *Idem.*

Σάτιλλα, πηλειας] an πλειάς? *Idem.*

Σατὸς, ὄπιτὸς] ἐπ' ἔτος. *Idem.*

Σαφὲς - τὰ αὐτὰ] τὸ αὐτό. *Idem.*

Σαὼς] Lego Σάμψα, שמש sive שמשא. *Bernard.*

Σεελλίσαι ἐν Κρονίῳ] ἐν Κρόνῳ.

Σειθονίη] Idem quod Θετλαλία: nam Θεῖν, σεῖν genti non uni Græcanicarum. *Idem.*

Σησαμοειδὴς, ἐνακύεσι &c.) Lege: τῶν σὺν Κύ-

ρῶ πόα ἐοικῦα ἠελγενέω, vel ἠρυγγίω. Nam ἠρυγγίτης est panis & herba. Ita *Florens*. quod eodem modo habet prorsus *Sopingius*. Suidam quoque Florens conferri vult.

Σιγλοφόρων νόμισμα Σάρδον] Lego βαρβαρικὸν, quasi a Polluce lib. IX. 6. ubi ὕλλυς perperam legitur pro σίγλος. Σιγλοφόροι erant in aula Persica notarii sive Magistri libellorum commentariorum: epistolæ σίγλαι enim literæ formatæ, quas Canonici appellant, formulæ Curiales, libelli, notæ, & ipsa ars notaria. Tantum significat vox quædam Arabica. *Bernard.*

Σικελίζειν, ἀτηρεύεσθαι] Lege ἀυστηρεύεσθαι. *Idem.*

Σικλὸς] βαρβαρικὸν νόμισμα· ὅρα σίγλος. Quod vide sis. *Idem.*

Σιμωνίδης,, ὑὸς θεοπρεπῦς] Lege Λεωπρεπῦς. *Flor.*

Σίφων - οἷς οἱ κάπηλοι τὸν οἶνον] Lege πρὸς τ. οἶνον. *Idem.*

Σκάπερδα, - ἡ διήρηται] Lege ἧς διήρηται χοινίον. *Idem.*

Σκεπινὸς] σκαπανὸν vocat Oppianus. *Idem.*

Σμύρνος] Σμύρος. *Idem.*

Σμυρναία] Σμύραινα. *Idem.*

Σοβαρὸς - ἀπολαύειν] ἀπελαύνειν. *Idem.*

Σπάδιον] Inde spatium. *Idem.*

Στρηνεὶς - ἀνατεταγμένον] ἀνατεταμένον. *Idem.*

Σφαλασσειν] Vide vetus Glossarium, quod paliurum spinæ genus vocat σφάλαξ. *Idem.*

Σφον

Σφονδύλη - σαλαφίῳ] legendum puto σίλφῃ ζωυφίῳ vel σιλφίῳ potius. *Idem.*

Σφύζει - σέλλεται ἢ φλέψ] Lege ἄλλεται. *Idem.*

Σφυράδες, τὰ διαχωρήματα] Lege ἀποπατήματα. *Idem.*

Σφυρήματα - περὶ τοῖς) Lege παρά. *Idem.*

Τ.

Τίγρης - παρὰ μὲν Ἰουδαίοις Φοράδει] Pro Φοράδει lego nomen διγλὰθ, ex textu Mosis. Erroris causa bene liquet. Vide Εὐφράτης. Ex Eusebio de Locis Hebraic. temere descripsit, quisquis fuit Grammaticus. *Bernard.*

Τιμαυφὴς] Τιμαλφής. *Flor.* qui addit, vocem hanc affectare Æschylum.

Τιμάναξ] Fortasse dicitur de Theodoro, de quo - - - - - τὸ στόμα χ' ὠ πρωκτὸς ταὐτ᾽, Θεόδωρέ, σου ὄζει, Lege pro τιμάναξ, ἡμισιάναξ ex Hesychio, voce ἀριστόδημος. *Florens.*

Τρίτος κρατὴρ - ἐν ταῖς συνουσίαις] ἐν τοῖς συμποσίοις. *Idem.*

Τωφλώδους] Τωτλώδους apud *Suidam.* Fortasse tamen πηλώδους legendum. *Idem.*

Τυφλὸς, τίθεται καὶ ἀντὶ τοῦ κωφός. Falsum hoc est, judice *Florente.*

Υ.

Ὑλομανὴς, ὁ ταῖς ὕλαις χαίρων] καὶ σφριγῶν *Flor.*

Υπόσκοπον - όσκοπός] Σκὼψ cum *Scaligero* legit *Florens*, qui addit: nam σκὼψ genus saltationis est *Athenæo* lib. XIV. Dipnosophist. p. 312. ut etiam σκώπευμα.

Φ.

Φαιλόνης - λητάριον] λιτάριον, i. e. λιτὸν, operimentum tenue membranaceum. *Idem.*

Φάλαι, ὄρη] Lege ὁρῶν. *Florens*, qui addit: hinc Latini *Falas*. Nonius. Sunt turres ligneæ.

Φίλην φιλίαν ἢ] Deleo φιλίαν ἢ, & lego φίλην, τὴν προσφιλεστάτην. Iliad. ά. 20. *Bernard.*

Φιλωνίδας φιλωνίδης] ἀντὶ τοῦ φίλων. *Idem.*

Φροῦδος - ὁ ἤδη ἐληλυθὼς] Puto ἀπεληλυθώς. *Idem.*

Χ.

Χαβῶνες σέθια] Lege σαιτὰ aut σαιτήϊα, placentulæ. Est enim vox Hebr. ex Jer. VII. 18. accepta. Vide infra χαυῶνες pro χαυῶνες & interpretamentum Hesychii. Vel: σαιχίαι ὀπτώμενα ὑπὸ ἀλεύρου. Vel leges σέατα ὀπτώμενα ὑπὸ ἀλεύρου. *Bernard.*

Χήρα - ἡ τὸν ἄνδρα] Lege ἡ τοῦ ἀνδρός. *Flor.*

Χίδρα - φυτλόμενος] Lege: φρυττόμενος, i. e. πεφρυγμένος. *Idem.*

Χοίνικες - αἱ ἀπὸ μέρους τροφαὶ] Lege αἱ ἡμέρας τρ. *Idem.*

Χόρτος - καὶ τὸν ὅρον ἐκ * γαίων] Legendum puto:

puto: σύγχορτα ναίων πεδία, & innui locum Euripidis in Andromache. *Idem.*

χύτλασον - ὁ κοσ'] Lege ὄχος. *Idem.*

Ψ.

Ψελλὸς] blæsus. *Idem.*

Ψέλλια - λύγαι] λύγισμα. Sunt autem τὰ περὶ ταῖς χερσὶ ψέλλια. *Idem.*

Ψῆφος - διὰ λαλιᾶς] διαλαλιά. *Idem.*

Ψήχομαι] Lege ψηχόμην. *Idem.*

Ω.

Ωρορεν &c.] Lego ὤρορεν, ἐτάραξεν. ὦρσε, διήγειρεν, ἔπεμψεν, ἐνέβαλεν Iliad. ά. 10. ex Didymo. *Bernard.*

Ωτοκοπεῖ - κεφαλαργεῖ] κεφαλαλγεῖ. *Flor.*

Ως ἴδεν - ἀντὶ τοῦ λίαν] Sic Latini *quam* & *perquam.* Idem.

PLUT-

PLUTARCHI FRAGM. PRO NOBILITATE.

I. Ἄπιστος a) ἡ τῶν σοφιστῶν συκοφαντία κατὰ τῆς εὐγενείας, οἳ μηδὲ καὶ b) τὰ ἐν μέσῳ καὶ πᾶσι γνώριμα σκοποῦσιν, ὅτι πρὸς τὰς ὀχείας τοὺς εὐγενεῖς ἵππους καὶ κύνας ὠνοῦνται καὶ κιχρῶνται, c) καὶ ἀμπέλων εὐγενῆ σπέρματα καὶ ἐλαιῶν, καὶ τῶν ἄλλων δένδρων· ἀνθρώπων d)

I. Nihil est minus probabile, quam ea calumnia Sophistarum, qua utuntur in nobilitatem, quippe qui res propositas omnium oculis & pervagatas non vident, nec expendunt. Ad initus equarum equi nobiles, ad canum congressus, quæ catuliunt, generosi canes

a) Ἄπιστος &c.] Ista quidem usque ad verba συμφερόντων ἀγαθῶν à Stobæo afferuntur, tanquam ex Plutarchi libro de Nobilitate, Sermone LXXXVI. pag. 498.

b) οἳ μηδὲ καὶ] MS. εἰ μὴ καὶ. *Stobæus* οἳ μηδὲ sine καὶ. Ex utriusque lectione genuinam me puto exsculpsisse.

c) καὶ κιχρῶνται] Omisit hoc verbum Interpres noster, nec minus ille, qui Stobæum latinum fecit. Idem vero infert, quod *mutuo sumere*. Notandum est hoc exemplum & addendum Lexicis.

d) ἀνθρώπων) MS. ἄνθρωπον mendose. Interpres legit ἀνθρώπου, nec minus *Stobæus*. Nihil refert, utrum amplectaris.

ἢ οὐδὲν ὄφελος νομίζουσιν εὐγένειαν εἰς τὰς μελλούσας διαδοχάς· ἀλλ' αὐτὸ πείθονται βάρβαρον εἶναι καὶ ἑλληνικὸν σπέρμα, καὶ οὐκ οἴονται λεληθυίας τινὰς ἀρχὰς καὶ σπέρματα ἀρετῆς συγκαταβάλλεσθαι τοῖς γεννωμένοις, ὥσπερ † τῷ Τηλεμάχῳ τοῦ Ὀδυσσέως ἐφ' οὗ καὶ πάνυ τῷ ὀνόματι * ποιητὴς εἴρηκεν e) - - Πα-

emuntur, ad vites oleas ceterasque arbores propagandas optimæ viviradices deliguntur: hominis tamen nobilitatem nihil momenti ad spem posteritatis moresque filiorum afferre existimant. Neque interesse quicquam sibi persuadent, utrum Barbaris an Græcis Parentibus vitam debeas: neque censent arcana quædam primordia virtutis & igniculos in ortu cujusq; spargi, ut Telemacho virtus impressa

τῆς

† ὥσπερ] quæ sequuntur usque ad vocem ἦν, ea deerant in MS. & suppleta à me sunt ex *Stobæo*.

* πάνυ τῷ ὀνόματι] Interpres Stobæi vertit: *clarissimo vocabulo utens.* Similiter fere *Ferronus*. Forte rectius id ad Homerum tanquam *nomine clarissimum* retuleris, sicut alias quivis virtute & meritis insignis πάνυ dicitur. Confer de hac phrasi *Lamb. Bos* de Ellipsi Gr. L. p. 153. & Leopardum Emendat. lib. XVI c. 16.

e) *Homerus* Odyss. β. v. 271.

τρὸς ἐνέςακται μένος ἠΰ. ὡς ἂν ἐν ταῖς σπερμάτων ὀλίγαις ςαγόσι καὶ τῶν ἀρετῆς συῤῥεόντων ἀγαθῶν. Ἐπαινεῖται μὲν ὑφ' Ὁμήρου Νέςωρ πολλαχῶς, f) ἐκεῖνο δὲ τὰ πρῶτα φέρει·

- - - Νηλείῳ ὗι ἐοικώς. g)
Νέςορι.

Καὶ προσαγορεύων Ἀγαμέμνων Ὀδυσσέα·

Διογενὲς Λαερτιάδη πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ. h) Φησὶ δὲ καὶ ἄλλον μὲν ἄκρου Μένεω i) ἄλλον δὲ

fuit Ulyssis, quod insigni admodum verbo Poëta designavit: *Infusum nobile Patris Robur.* Nempe indicans, una cum vitæ seminariis, quorum quasi stillæ non ita multæ influxerint, virtutis emolumenta & incitamenta delabi. Laudatur ab Homero Nestor multis nominibus, & tamen prior hæc illius laus:

- - *Neleio sanguine creti.*

Et Agamemnon Ulyssem compellans:

Dive Jovis Laertiada sate sanguine magni. Narrat idem alium ab alto *Meneo* genitum,

f) πολλαχῶς] MS. πεμαχῶς, pro quo eruditissimus *Fabricius* noster in Volumine XII. Biblioth. Græcæ p. 269. ubi partem hujus Opusculi exhibet, recte legit πολλαχῶς.

g) Iliad. β. 20.

h) Iliad. β. 173.

i) ἄκρου Μένεω] MS. ἄκρυν μένεω, quod ex ver-

Στροφίȣ, k) καὶ ἄλλον μεγάλȣ Δολοπίων۞, l) καὶ πολλάκις Δαρδανίδας m) εὐγενεῖς καὶ Δηϊοκόωντα n) κρατερȣ̃ Περγάσȣ ὑὸν, καὶ ἄλλȣς ἐκ πατρὸς Διοκλέȣς. o)

- - - - γένος δ' ἦν ἐκ ποταμοῖο

Ἀλφειȣ̃, ὅς' εὐρὺ ῥέει Πυλίων διὰ γαίης. p) καὶ ἄλλον Ἀμύντορος, q)

& alium *Strophio* genitum, & alium magno *Dolopione* ſatum. Et ſæpe *Dardanidus* vocat claro e ſanguine natos, *Deiconta potenti Pergaſo* genitum, & alios natos genitore *Diocleo*.

Cui genus Alpheo, Pylios qui gurgite campos Influit.

Alium *Amynto* genitum. Rurſus alium à *Selago*, alium divino

τῷ εἰς

ſione & re ipſa ita reſtitui. Sed non exſtat *Meneus* in Homeri carminibus, ad quæ hic noſter provocat. Itaque amplius cogitandum. Laudatiſſimus *Fabricius* legit Ἄκτορ۞, & intelligit Μενοίτιον ex Iliad. λ. 784. π. 14.

k) Il. έ. 49. ubi de *Scamandrio*.

l) Il. έ. 77. ubi de *Hyſenore*.

m) Il. ύ. 215.

n) Iliad. έ. 534. Δηϊκόωντα Περγασίδην. Pro *Deicoonta* Interpres ſcripſerat *Docoona* quod & MS. habebat.

o) Il. έ. 542.

p) Il. έ. 544.

q) Αμύντορ۞] MS. Αμύντȣ, cum quo & Interpres, ut paſſim alibi, etiam in mendoſa lectione, conſentit. Malim cum *Fabricio* l. c. Αμύντορ۞, cujus

ἔτι δὲ καὶ Σελάγυ, r) καὶ θείυ Μέντορος, s) καὶ Τρυνταίυ, t) καὶ Ἀγήνορος. u) Τὸν δὲ Ἰδομενέα πρὸς Δηΐφοβον λέγοντα ποιεῖ τάδε. x)

Μίνως δ' αὖ τέκεθ' υἱὸν
ἀμύμονα Δευκαλίωνα.

Τὸν δ' Ἀχιλλέα Πηλείδην καλεῖ, καὶ τὸν Αἰνείαν Πριάμου ἐξ αἵματος αὐχόμενον εἶναι. οὕτως γὰρ πρὸς τὸν Ἀχιλλέα λέγοντα ποιεῖ. Ἴδμεν δ' ἀλλήλων γενεὴν, ἴδμεν δὲ τοκῆας, Πρόκλυτ' ἀκούοντες ἔπεα θνη-

Mentore, alium sanguine natum *Tryntæi*, alium *Agenore* natum. *Idomenæum vero* ad *Deiphobum* hæc facit loquentem:

*Unde satus Minos, qui
Deucaliona parentem
Edidit illustrem.*

Suum quoque *Achillem* sanguine satum *Pelei* dicit, & *Æneam* sanguine satum *Priami*, quem sic facit alloquentem Achillem: y) *Unde tuum genus, unde meum, primique Parentes, Scimus ab antiquis: neque enim*

filius Phœnix memoratur Il. ι. 448. Neque enim ullus, *Amyntas* apud Homerum occurrit.

r) Il. ε. 612. *Amphium.*

s) Il. ε. 171. *Imbrium.*

t) Τρυνταίυ] Ita MS. & Interpres. Sed frustra hunc apud Homerum requiras. Itaque Fabricius legit Τευτρυδόνος, de quo Iliad. β. 756. Forte scribendum Τυνδαρέυ de quo Odyss. λ. 296. 297. tanquam ex quo uxor fortes pepererit filios.

u) Il. υ. 474. Totus locus aberat à MS. ut alias.

x) Il. ν. 451.

y) Il. υ. 203.

τῶν ἀνθρώπων φασί σε μὲν Πηλῆος ἀμύμονος ἔκγονον εἶναι, Μητρὸς δ' ἐκ Θέτιδος καλλιπλοκάμου ἁλοσύδνης. Αὐτὰρ ἐγὼν υἱὸς μεγαλήτορος Ἀγχίσαο.

cognovimus illos. Te perhibent Pelei claro de sanguine natum: Diva Parens Thetis est: sed nobis inclyta surgit Magnanimi Anchisæ, & Veneris materna propago.

Καὶ αὖθις, τί γὰρ βλάψειέν ποι πλείω χορηγεῖν; z)

Eodem quoque loco: quid enim nocuerit plura referre?

Δάρδανον αὖ πρῶτον τέκετο νεφεληγερέτα Ζεὺς, Κτίσσε δὲ Δαρδανίην, ἐπεὶ οὔπω Ἴλιος ἱρὴ, Ἐν πεδίῳ πεπόλιστο πόλις μερόπων ἀνθρώπων. Ἀλλ' ἔθ' ὑπωρείας ᾤκεον πολυπιδάκου Ἴδης. Δάρδανος αὖ τέκεθ' υἱὸν Ἐριχθόνιον βασιλῆα. Ὃς δὴ ἀφνειότατος γένετο θνητῶν ἀνθρώπων Τοῦ τρισχίλιαι ἵπποι ἕλος κατὰ βουκολέοντο Θήλειαι πώλοισιν ἀγαλλόμεναι ἀταλῇσι. Τάων καὶ Βορέης ἠράσσατο βοσκομενάων, Ἵππῳ δ' εἰσάμενος παρελέξατο κυανοχαίτῃ. Αἱ

A Jove progenies, nobis Jove Dardanus ortus, Urbem Dardaniam qui condidit: Ilion ingens Nondum erat, in magnis habitabant vallibus Idæ. Venit Erichthonius post te tua, Dardane, proles, Ante alios præstans opibus: ter mille vagantes qui pascebat equas, lambentesque ubera pullos. Concupit has Boreas, faciemque imitatus equinam, Nigricomas sectatur equas, votoque potitur, Verna ubi tellus, & florida pascua: nati Bis sex alipedes Boreæ de semine, quo-

z) Il. ύ. 215.

δ' ὑποκυσάμεναι ἔτεκον δυοκαίδεκα πώλους. Αἱ δ' ὅτε μὲν σκιρτῷεν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν, Ἄκρον ἐπ' ἀνθερίκων καρπὸν θέον, οὐδὲ κατέκλων. Ἀλλ' ὅτε δὴ σκιρτῷεν ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης, Ἄκρον ἐπὶ ῥηγμῖνος ἁλὸς πολίοιο θέεσκον. Τρῶα δ' Ἐριχθόνιος τέκετο Τρώεσσιν ἄνακτα. Τρωὸς δ' αὖ τρεῖς παῖδες ἀμύμονες ἐξεγένοντο, Ἶλός τ' Ἀσσάρακός τε, καὶ ἀντίθεος Γανυμήδης. Ὃς δὴ κάλλιστος γένετο θνητῶν ἀνθρώπων. Τὸν καὶ ἀνηρείψαντο θεοὶ Διῒ οἰνοχοεύειν, Κάλλεος εἵνεκα οἷο, ἵν' ἀθανάτοισι μετείη. Ἶλος δ' αὖ τέκεθ' υἱὸν ἀμύμονα Λαομέδοντα, Λαομέδων δ' ἄρα Τιθωνὸν τέκετο, Πρίαμόν τε, Λάμπόν τε Κλυτίον θ', Ἱκετάονά τ' ὄζον Ἄρηος. Ἀσσάρακος δὲ Κάπυν· ὁ δ' ἄρ' Ἀγχίσην τέκε παῖδα. Αὐτὰρ

rum Quilibet intactæ segetis per summa volasset Gramina, nec teneras cursu læsisset aristas. Vel mare per medium fluctum suspensus in ipso. Ferret iter, celeres nec tingeret æquore plantas. Tros ab Erichthonio satus est de sanguine trois. Ilus & Assaracus, similisque Deo Ganymedes Egregius forma, raptus sublimis in auras, A superis cœlo positus divum inter honores. Pulcher ut ante Jovem misceret pocula mensis. Laomedonta Ilus genuit, Priamum Laomedon, Tithonum, Lampum Clytium, fortem Hicetaonta. Assaracus Capin, Anchisen Capis: hinc ego natus. Hinc mihi nobilitas, hinc surgunt nomina

ἔμ' Ἀγχίσης, Πρίαμος δ' ἔτεκ' Ἕκτορα δῖον. *

gentis. Hectora Rex Priamus genuit mortalibus istis.

Et ereptum sibi videns illum Achilles ait: *Incassum nec se Veneris de sanguine natum Jactabat.*

Καὶ πρὸς ἄλλον αὐτὸς ὁ Πρίαμος.

Priamus quoque alium:

Credo equidem sanctos, qui te genuere, Parentes.

Οὐκ ἂν ἐποίησεν, οἶμαι, τοσάκις ὁ φρονιμώτατος ποιητῶν γονέων, γένους, εὐγενείας μνήμην, εἰ ταῦτα τοῖς αἰνετοῖς οὐκ ἠξίωσεν ἀριθμητέα. a)

Non opinor toties Parentes, genus, nobilitatem Vates prudentissimus commemoraret, nisi ea inter res laude dignas numerandas existimasset.

II. Ὁ δὲ Τυρταῖος b) τοὺς αὑτοῦ στρατιώτας εἰς

II. *Tyrtæus*, hortaturus in prælium suos,

πο-

* Quæ post hæc in Latina versione exstant pauca, in Græco exemplo deerant. Sed illa quidem ex Homero, cujus versus citantur, facile suppleri possunt.

a) ἀριθμητέα] ita rectissime Cl. *Fabricius* l. c. pro quo MS. δεισιωτέα. Forte tamen addendum est ἐν.

b) Τυρταῖος] Dux Spartanis Athieniensibus missus, cujus elegis ad virtutem bellicam excitati victoriam reportarunt, quod veterum non unus tradidit. Vide Cl. *Fabricium* in Biblioth. Græc. lib. II. c. XI. p. 442. Eum alibi quoque memorat Plutarchus, & fragmenta ejus exstant apud Fulvium Ursinum post carmina IX. illustrius

πόλεμον παρακαλούμενος γενεὰς c) Ἡρακλέους ἀνικήτου φησὶν αὐτούς. Ποσάκις παρὰ Σιμωνίδῃ, Πινδάρῳ, Ἀλκαίῳ, Ἰβύκῳ * Στησιχόρῳ d) ἡ εὐγένεια ἐν λόγου καὶ τιμῆς μέρει ἐστι; Ἔτι δὲ ὁ Πλάτων e) ὅταν τὴν τῶν γονέων δόξαν θησαυρὸν εἶναι μέγαν φησὶν, οὐ καταφρονεῖν ἑαυτοῦ διδάσκει τὴν εὐγένειαν. f) Τῶν εὐγενῶν οἰκεῖον ὁ Φιλέμων g) λέγει, πρὸς τὸν πόλεμον καὶ θάνατον ὁροῦ·

Herculis invicti progeniem dixit eos esse. Quoties apud *Simonidem*, *Pindarum*, *Alcæum*, *Ibycum*, *Stesichorum*, nobilitas majorum commendatur? Quin & *Plato* gloriam Parentum cum magnum thesaurum ait esse, non se contemnere docet nobilitatem. Horum esse proprium ait *Philemon*, ut in mortem ruant, & bellum, non aliter atque victimæ. Quin nescio quo pacto

S 5 ειν

Feminarum, Antwerp. 1568. edita. Ceterum MS. mendose: Τυρταῖς.

c) γενεὰν sic scripsi pro γενεαὶ quod erat in MS. quod itidem paulo post vitiose legebat ποραχαλούμενος & πορά.

* Ἰβύκῳ] ita lego pro Ἰβνίῳ.

d) Exstant horum carmina ab Æmilio Porto & aliis edita.

e) Vide eum in Menex. p. 369.

f) MS. mendose; τὴν αἰγόνειαν.

g) Alludit forte noster ad illud, quod Stobæus in Eclogis Ethicis Tit. LIII. nobis reliquit:

Στρατιῶτα κ' οὐκ ἄνθρωπε καὶ σιτούμενε.
Ὡς τὰ ἱερεῖα, ἵν', ὅταν ἦ καιρὸς, τυθῆς.

σιν, ὡς ἱερεῖαι h) Καίτοι οὐκ οἶδα πῶς τὰς ἀκροτάτας τῶν πολιτειῶν ταπεινώσεις ἐκεῖθεν ὁρῶμεν ἀποβεβηκύας, ὅταν ἀγενεῖς καταλάβωσι τοῦ πολιτεύειν. Ἐν τῇ πολυκηδεστάτῃ ἐκείνῃ Χαιρωνεία μάχῃ γενόμενος ὑπὸ Φιλίππου Δημάδης i) αἰχμάλωτος ἐρωτῶντι αὐτῷ, ποῦ τῶν Ἀθηναίων εὐγένεια; ποῦ τῶν Κεκροπιδῶν γένος; ποῦ ῥώμη; εἶδά, φησιν, ἂν ὦ βασιλεῦ k) εἰ τῶν * μὲν Ἀθηναίων ὁ Φίλιππος τῶν δὲ Μακεδόνων

in summis Rerum publicarum inclinationibus id accidisse videas, ut hæ, ignobilibus Rempublicam occupantibus, occiderent. Ita Demades, à Philippo captus, funesta illa ad Chæroneam pugna, rogante *Philippo*, *ubi esset nobilitas Atheniensium, ubi Cecropidarum illud genus, ubi robur? Tu quidem*, ait, *agnosceres Rex urbis robur, si Philippus Atheniensibus, Chares Macedonibus imperaret. Forte enim tum Chares*

ηξ

Conf. Fragmenta ejus à Cl. Clerico cum Menandri illis edita p. 347.

h) ἱερεῖα] MS. mendose ἱερείας. Ἱερεῖα passim pro animalibus saginatis & victimis. Vide *Lamb. Bos* Animadvers. ad Scriptores Græcos p. 199. *Casaub.* ad Athenæum lib. I. c. 11. Interpretes ad Longinum περὶ ὕψους sect. XLII. n. 5. & *Canterum* Novar. Lect. II. 25.

i) Δημάδης] Idem Demadis dictum refert *Stobæus* in Florilegio Serm. LII. p. 365. quo comparato patebit, nonnulla ex Græcis hic excidisse, quæ tamen Interpres habet.

k) ὦ βασιλεῦ] MS. ὦ βασιλεύς.

* εἰ τῶν] MS. εἰ τῦν cum nota compendii script

ρχεν ὁ Χάρης, ἔτυχε l) ὁ Χάρης τότε στρατηγήσας. Τί οὖν Ἀλέξιδος m) ἀναιδέστερον; ὅς, τῆς στρατηγίας τὴν γεωργίαν προτιμῶν, οὐκ ἐν νῷ εἶχεν, σον τοῦ τῶν κεκτημένων n) ὁ δουλωτικὸν πρᾶγμα διαφερόμενον τυγχάνει. Καὶ ἡμεῖς, φησιν, ἀγεννεῖς οὐχ ἧττον στρατεύομεν.

præfuerat. Quid igitur impudentius *Alexide*, qui cum agricolam nobili militanti præferat, non agnoscit, quantum servile opus ab herili differat. *At nos quoque ignobiles*, inquit, *militamus.* Sed certe non eadem præmia utrisque, non idem sem-

Αλ-

nis super literum τ, ut videri posset legendum: εἰ τῶν νῦν. Cum vero τὸ νῦν superfluum sit, & Stobæus quoque simpliciter scribat: εἰ Ἀθηναίων - ἐστρατήγει, ita puto legendum, ut expressi, nisi forte malis: εἰ τὰ νῦν.

l) ἔτυχε] Ita rectissime Cl. *Fabricius* l. c. pro ἔξωχε quod est in MS. Verbum τυγχάνω participiis aliorum verborum hoc modo jungi solere tralatitium est. Idem vero est, ac si scripsisset noster ἐστρατήγησε. Vnde nec in versione τῷ *forte* opus erat. Ita noster paulo post: διαφερόμενον τυγχάνει, pro διαφέρει, & inferius §. 5. κτώμενος τυγχάνῃ.

m) Ἀλέξιδος] Alexidem Thurium, Comicum, hic innui puto. Sententiam tamen hanc apud illos frustra quæsivi, quos Comicorum veterum dicta collegisse constat. Fortasse est fragmentum ex Στρατιώτα ejus, quo nomine Comœdiam quandam ejus appellat *Athenæus.*

n) τῶν κεκτημήνων] κεκτημένοι dicuntur *Domini*, seu *heri.* Vide Ill. *Ezech. Spanhemium* ad Juliani Orationes p. 29. & ad *Aristophan.* Plutum v. 4.

Ἀλλὰ μὴν οὐχ ἡ αὐτὴ τιμὴ ἑκατέροις, οὐχ ὁ αὐτὸς θυμὸς, οὐθ' ὁρμή. Εἰ δὲ τὴν ἀλήθειαν ἐκθλίψεις, οὐχ ἡ αὐτὴ προθυμία τῷ τε ἀγενεῖ καὶ τῷ εὐγενεῖ ὑπακούουσιν.

per animus, idem ardor, quin, ſi verum excutias, non eadem alacritate parent ignobili, quæ, nobili.

III. Ἀνακαλεῖς με πρὸς τοὺς πάλαι χρόνους, ἄρα εἰς Δευκαλίωνος; ἢ τὰ παρὰ Χαλδαίοις καὶ Αἰγυπτίοις * ἐκδεδομένα; ἀλλὰ οὔτ' ἦν πρὸς τὸν ἄρρυθμον ἐκεῖνον καὶ ἄτακτον ὄγκον, πρός τε τὰς ἀρχὰς ἀνατέλλοντος αἰῶνος ἡμᾶς ἀνακαλεῖν. Αὐξηθείσας πόλεις, ἀγροὺς φυτευομένους, ἀμπελώνων ἐργασίαν οὐκ ἀνακτέον εἰς ταύτην παλαιὰν ἀταξίαν, οὔτ' εἰκὸς ἀγενὲς αἷμα ἐπὶ τὰ τοῦ διακεκοσμημένου παντὸς ἀναφέρειν στοιχεῖα. Βούλει γοῦν ἀναχωρῶμεν εἰς χρόνους ἐν οἷς ἐκεῖνός φησι o).

III. Revocas me ad vetuſta tempora? An ad Deucalionis? & ſi quæ a Chaldæis aut Ægyptiis vetuſtiora prodita ſunt? At hoc fuerit, ad rudem illam indigeſtamque molem & primordia naſcentis ſeculi nos revocare. Auctas urbes, conſitos agros, exculta vineta, nolis revocare ad vetuſtatem illam inconditam, ita nec generoſum illum ſanguinem par fuerit revocare ad initia exornati mundi. Visne igitur ad ea redeamus tempora, quibus, ut ille ait:

Δη

* παρὰ &c.] MS. παρὰ χαλδαίους καὶ Αἰγυπτίους.

o) Od. ν'. 407.

Δήεις τὸν γε σύεσσι παρήμενον· αἳ δὲ νέμονται
Πὰρ Κόρακος πέτρην, ἐπί τε κρήνῃ Ἀρεθούσῃ.

Ἀλλὰ τότε καταλήψῃ * αὖ μὴ στερηθεῖσαν τῆς οἰκείας τιμῆς τὴν εὐγένειαν. Ἐν ποιμέσι τραφεὶς ὁ Ῥωμύλος ὁρᾷς ὡς Ἄρεος αἷμα πνεῖ, ὡς βασιλικῶν ἤδη προθεσμιῶν ἀντιποιούμενος. Τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ τὸν Κῦρον λέγουσι πεπονθέναι. Ἐπεὶ δὲ πρὸς τὴν τοῦ Ἀμάσιδος λεκάνην ἀνακαλεῖς, ἄγε δὴ p) τί ποτε φησὶν Ἡρόδοτος, ἢ καὶ μᾶλλον q) ὡς αὐτὸν Ἄμασιν κακουργήσαντα καὶ στρεβλώσαντα r) τὸ

Sectantem videas, qui errant per pascua porcos.
Ad Coracis saxum, juxta fontemque Arethusam?

Sed eo tempore deprehendes suum honorem delatum nobilitati. Inter pastores educatus Romulus, vides, quo pacto Martium sanguinem spirarit, velut insignia regni inter pastores quoque affectans. Cyro quoque idem accidisse proditum est. Quando vero ad Amasis pelvim me revocas: age vero loquentem Herodotum audiamus, aut forte depravantem Ama-

* καταλήψῃ] MS. καταλήψης.

p) MS. mendose ἄτε.

q) ἢ καὶ μᾶλλον] Malim totam hanc sententiam ita convertere: *Audiamus quid referat Herodotus, vel potius, quomodo testetur, Amasin regium fastigium depravasse & contaminasse.* Scilicet verbum φησὶ repetendum est ἀπὸ τοῦ κοινοῦ. *Certe* τὸ *forte* nec Græco μᾶλλον respondet, nec instituto Plutarchi.

r) κακουργήσαντα καὶ στρεβλώσαντα] In margine

τὸ ἄκρον τῆς δόξης τῆς βασιλικῆς. Ἀκούωμεν οὖν αὐτοῦ, ἐπειδὴ θέλεις. s) Τὰ μὲν δὴ πρῶτα κατώνοντο τὸν Ἄμασιν Αἰγύπτιοι, καὶ ἐν οὐδεμιῇ μοίρῃ μεγάλῃ ἦγον, ἅτε δὴ δημότην τὸ πρὶν ἐόντα, καὶ οἰκίης οὐκ ἐπιφανέος, μετὰ δὲ, σοφίῃ αὐτοὺς ὁ Ἄμασις οὐκ εὐγνωμοσύνῃ προσηγάγετο. ἦν οἱ ἄλλά τε ἀγαθὰ μυρία, ἐν δὲ καὶ ποδανιπτὴρ χρύσεος, ἐν τῷ αὐτός τε ὁ Ἄμασις, καὶ οἱ δαιτυμόνες οἱ πάντες τοὺς πόδας ἑκάστοτε ἐναπενίζεατο. Τοῦτον κατ' ὧν κόψας ἄγαλμα δαίμονος ἐξ αὐτοῦ ἐποιήσατο, καὶ ἵδρυσε τῆς πόλεως ὅκου ἦν ἐπιτηδεώτατον. οἱ δὲ Αἰγύπτιοι φοιτέοντες πρὸς τὤγαλμα ἐσέβοντο μεγάλως. Μαθὼν δὲ ὁ Ἄμασις τὸ

sin & contaminantem regium fastigium. Sed quando ita vis, audiamus Herodotum. Ille quidem sic: *Principio quidem regni Amasin Ægyptii contempserunt, nec in ulla magna & illustri parte duxerunt: quippe qui de plebe non illustri loco natus esset. Post vero calliditate quadam non benignitate eos ad se pellexit. Erant ei cum aliæ divitiæ innumeræ, tum pelvis aurea, in qua ipse omnesque convivæ semper pedes lavabant. Ex ea statuam Dei fecit, quam in clarissimo urbis loco statuit. Ægyptii vero ad signum concurrentes, maxima id religione venerabantur. Quod cum Amasis ex civibus & oppidanis comperisset, Ægyptios convocavit, eisque expo-*

ex

MS. eadem manu scriptum erat: στρεβλώσαντα καὶ λυμαίνοντα.

s) Vide *Herodotum* lib. II. c. 172.

ἐκ τῶν ἀςῶν ποιεύμενον, συγκαλέσας Αἰγυπτίους ἐξέφηνε, φὰς ἐκ τοῦ ποδονιπτῆρος τὤγαλμα γεγονέναι, ἐς τὸν πρότερον μὲν τοὺς Αἰγυπτίους ἐνεμεῖν τε καὶ ἐνουρέειν, καὶ πόδας ἐναπονίζεσθαι, τότε δὲ μεγάλως σέβεσθαι. ἤδη ὦν ἔφη λέγων ὁμοίως αὐτὸς τῷ ποδανιπτῆρι πεπρηγέναι. Εἰ γὰρ πρότερον ἦεν δημότης, ἀλλ' ἐν τῷ παρεόντι εἶναι ἑυτέων βασιλεὺς, καὶ ιμᾶν τε καὶ προμηθέεσθαι ἑωυτοῦ ἐκέλευε. Τοιτῷ μὲν τρόπῳ προσηγάετο τοὺς Αἰγυπτίους, ςε δικαιοῦν δουλεύειν. Εἰ αὖτα ψεύδεται t) ὁ ρόδοτος, οἷα δέον παρ πῷ μηδαμῶς, οὐδέν ἐςιν ϖερ πράγματα παρέ- οι τῇ εὐγενείᾳ· ἐὰν οὔ- υς μὲν, οὐκ ἐξ ἑνὸς Α- ίσιδος προσποιήσεως

fuit, simulachrum illud, quod tum colerent, ex ea pelvi, in quam prius & vomerent & mejerent, & in qua pedes lavarent, esse factum. Similis (inquit) mei, quæ pelvis ratio est. Si enim ante hac de plebe fui, at nunc certe, inquit, Rex sum vester. Atque iis, ut se & colerent, & vererentur, imperavit. Hac quidem ratione Ægyptios conciliavit, ut æquo animo servitutem ferrent. Si falso hæc prodidit *Herodotus*, qualia utinam nulla essent apud eum auctorem, nihil est, quod inde facessamus negotium nobilitati. Si vere; nec ex Amasis quidem unius simulatione & nefario in Deos facinore aucupanda ratio, qua contemnamus nobili-

καὶ

t) ψεύδεται] Pungit hic noster Herodotum, cujus fidem alias singulari libro, quem de malignitate Herodoti scripsit, suspectam reddidit.

καὶ εἰς τοὺς θεοὺς ἀθεμίτου ἀσελγείας ἀντιληπτέος ὁ λόγος, πρὸς τὸ τῆς εὐγενείας καταφρονεῖν. Ἀλλὰ νὴ Δία μᾶλλον ἐκεῖνος ἔοικεν ὑπὲρ τῆς εὐγενείας ἀπολογούμενος, ὁ τὸν Ἄμασιν ὑπὸ τῶν περὶ αὐτὸν ἀτιμηθέντα διδάσκων, ὡς οὐκ ἐνσήμου γένους ὑπάρχοντα. Ἀλλ' εὑρὼν * διὰ τὴν ἄρρητον σκῆψιν, ὡς u) ἐν Θεοῦ λόγῳ προσκυνῆσθαι, ἐκ τοῦ φαύλου τῆς γενετῆς ὑπερφρονηθεὶς, ἐδείκνυσεν ἱκανῶς, ὅτι, ἂν ὑπῆρχεν ἡ εὐγένεια, οὐκ ἔδει τινὸς ὑποκρίσεως, καὶ τῆς ἀπὸ λεκάνης παραβολῆς.

tatem. Imo per Jovem videtur ille nobilitatis defensor, qui contemtum docuerit Amasin à suis, quod illustri loco natus non esset: quin per simulationem nefariam modum cum invenit, qui se colendum exhiberet ob plebejos natales Rex contemtus: satis indicavit, si adfuisset nobilitas, nihil opus fuisse vana ea seductione & comparatione ex pelvi ducta.

IV. Σὺ δ' ἐπεί με πρὸς τὰς τῶν βασιλειῶν ἀρχὰς καὶ τὸν Δηϊόκην τὸν Μῆδον ἀνακαλεῖς καὶ πάντοθεν ὥσπερ ὀμφαλὸν τὸν σὸν ἐκεῖνον Ἡρόδοτον προβάλλεις, καὶ

IV. Sed quando me quoq; revocas ad exordia regnorũ, & Dejocem Medum rursusque illum Herodotum veluti umbonem undique opponis, excutiamus quoque de Dejoce illi-

τα

* εὑρὼν] MS. vitiose: ἀρῶν.

u) in MS. erat ἰώς. Forte legendum ὥς vel ἴσως, quod posterius suspicatur præstantissimus *Grammius*.

τὰ περὶ Δηϊόκεω παρ' αὐτοῦ x) ἐκδοθέντα διακεκρινωμένα. Ἐκεῖνος γὰρ οὕτως· y)

Ἀνὴρ ἐν τοῖσι Μήδοισι σοφὸς, τῷ οὔνομα ἦν Δηϊόκης, παῖς δ' ἦν Φραόρτεω. οὗτος ὁ Δηϊόκης ἐρασθεὶς τυραννίδος, ἐποίεε τάδε. Κατοικημένων τῶν Μήδων κατὰ κώμας, ἐν γῇ ἑωϋτοῦ ἐὼν καὶ πρότερον δόκιμος, καὶ μᾶλλόν τε καὶ προθυμότερον δικαιοσύνην ἐπιθέμενος ἤσκεε. καὶ ταῦτα μέντοι, ἐούσης ἀνομίης πολλῆς ἀνὰ πᾶσαν τὴν Μηδικὴν, ἐποίεε, ἐπιστάμενος, ὅτι τῷ δικαίῳ τὸ ἄδικον πολέμιόν ἐστι. Οἱ δὲ ἐκ τῆς αὐτῆς κώμης Μῆδοι ὁρῶντες αὐτοῦ τοὺς τρόπους, δικαστήν μιν ἑωϋτὸν αἱρέοντο. ὁ δὲ δὴ, οἷα μνεώμενος ἀρχὴν, ἰθύς τε καὶ δίκαιος ἦν, ποιέων

us scripta. Enimvero ille sic:

Vir erat apud Medos sapiens, cui nomen erat Dejoces, Phraortei filius. Hic Dejoces, cum tyrannidem affectaret, haec gerebat. Cum Medi in vicis habitarent, apud suos cum antea in honore erat, tum studiose justitiam aequitatemque excolebat, eaque faciebat, cum magnae injuriae in agro Medorum magnaque vis oriretur, quod sciret, jus injustitiae repugnare. Medi autem, qui eandem viciniam incolebant, perspecta Dejocis sapientia, & justitia, ad eum de jure referebant. Is autem, qui imperium affectaret, aequum se praebuit, ex quo ab omnibus civibus magnam est laudem consecutus, ut in aliis vi-

T τε

x) *αὐτοῦ*] MS. mendose *ἀνήν*.
y) *Herodot.* l. c. c. 96.

τε ταῦτα, ἔπαινον εἶχε οὐκ ὀλίγον πρὸς τῶν πολιτέων, οὕτω, ὥστε πυνθανόμενοι ἐν τῇσι ἄλλῃσι κώμῃσι, ὡς Δηιόκης εἴη ἀνὴρ μοῦνος κατὰ τὸ ὀρθὸν δικάζων, πρότερον περιπίπτοντες ἀδίκοισι γνώμῃσι τότε, ἐπείτε ἤκουσαν, ἄσμενοι ἐφοίτεον παρὰ τὸν Δηϊόκεα, καὶ αὐτοὶ δικασόμενοι, τέλος δὲ οὐδενὶ ἄλλῳ ἐπετράποντο. Πλεῦνος δὲ ἀεὶ γινομένου τοῦ ἐπιφοιτέοντος, οἷα πυνθανομένων τὰς δίκας ἀποβαίνειν κατὰ τὸ ἐόν, γνοὺς ὁ Δηϊόκης ἐς ἑωϋτὸν πᾶν ἀνακείμενον, οὔτε κατίζειν ἔτι ἤθελε, ἐνθάπερ πρότερον προκατίζων ἐδίκαζε, οὔτ᾽ ἔφη δικᾶν ἔτι· οὐ γὰρ οἱ λυσιτελέειν τῶν ἑωϋτοῦ ἐξημεληκότα, τοῖσι πέλας δι᾽ ἡμέρης δικάζειν. Ἐούσης οὖν ἁρπαγῆς καὶ ἀνομίης ἔτι πολλῷ μᾶλλον ἀνὰ τὰς κώμας, ἢ πρότερον ἦν, συνελέχθησαν οἱ Μῆδοι

cis, cum Dejocem intelligerent unum esse, qui æquitatem in judicando servaret, ii, qui prius sententiis iniquis condemnarentur, ultro ad eum de controversiis suis & causis referrent: postremo eo uno erant contenti nulli alii id permittentes. Vbi autem multitudo augebatur occurrentium, ex his, qui rescissent, æque ferri judicia, Dejocesque perspiceret, in se unum omnia devolvi, desiit eo loco sedere, quo jus prius dicere neque judicia facere volebat. Neque enim ajebat sibi esse utile, si integros dies, re familiari neglecta, terminandis litibus vacaret. Cum itaque patrarentur delicta, rapinæque passim per vicos impunitate majore etiam quam antea, accidit, ut Medi, habito concilio, quo statu essent res communes deliberarent. Mihi quidem videntur Dejocis ami-

ἐς τωὐτὸ, καὶ ἐδίδοσάν σφισι λόγον, λέγοντες περὶ τῶν κατηκόντων, ὡς δ' ἐγὼ δοκέω, κάλλιστα ἔλεγον οἱ τοῦ Δηϊόκεω φίλοι· οὐ γὰρ δὴ τρόπῳ τῷ παρέοντι χρεώμενοι δυνατοί ἐσμεν οἰκέειν τὴν χώρην, φέρε, στήσωμεν ἡμέων αὐτῶν βασιλέα, καὶ οὕτω ἥτε χώρη εὐνομήσεται, καὶ αὐτοὶ πρὸς ἔργα τρεψόμεθα, οὐδὲ ὑπ' ἀνομίας ἀνάστατοι ἐσόμεθα. Ταῦτα κη λέγοντες πείθουσι ωὐτοὺς βασιλεύεσθαι. αὐτίκα δὲ προβαλλομένων, ὅντινα στήσονται βασιλέα, ὁ Δηϊόκης ἦν πολλὸς ὑπὸ παντὸς ἀνδρὸς, καὶ προβαλλόμενος καὶ αἰνεόμενος, ἐς ὃ τοῦτον καταινέουσι βασιλέα σφίσιν εἶναι.

ci præclarissima usi oratione. Si hoc vitæ genus, viri Medi, semper sequamur, in hoc agro nostro diutius habitare non possumus. Itaque rex constituendus est nobis. Sic enim & ager æquitate constituetur, & ipsi nos ad opera conferemus, nec injuriis prememur. Medis, ut Regi se subjiciant, hac persuadent oratione. Cumque statim deliberarent, quem tandem Regem constituerent, Deioces cum ab omnibus laudatus & propositus esset, Rex est constitutus.

Ἆρα τί διασύρει † τῆς εὐγενείας ὁ σὸς ἐκεῖνος Δηϊόκης; ποία γὰρ τῇ εὐγενείᾳ τιμὴ μείζων, ἀπὸ τοῦ περὶ τὴν ἐπιείκειαν ἐκείνου διαλογισμοῦ, καὶ τὴν ἰσότητα

Enimvero *Dejoces* ille tuus quid, quæso, nobilitati detrahit? quid enim nobilitati honorificentius, quam à divina illa æqui bonidisceptatione, æquita

T 2 καὶ

† διασύρει] MS. διακύρει.

καὶ τὴν δικαιοσύνην τὴν αὐτῆς ἀρχὴν ἀποκεκεῖσθαι· ἵνα μή σε πείθω εἰς τοῦτό με προσελθόντα z) ὥστε τὴν ἀρετὴν σὺν μόνης καὶ γυμνῆς συγκρίνειν τῆς εὐγενείας. a) Ου γὰρ ἐκεῖνα ἀκούειν βούλομαι· b)

Ενθ' αὖτε Γλαύκῳ Κρονίδης φρένας ἐξέλετο Ζεὺς,
Ος πρὸς Τυδείδην Διομήδεα τεύχε' ἄμειβε,
Χρύσεα χαλκείων, ἑκατόμβοι' ἐννεαβοίων.

tem justitiamque originem sumsisse? Nolo enim, eo me pervenisse putes, ut virtutem cum sola nudaque nobilitate conferam, ne illud jure audiam:

Juppiter eripuit sensus de pectore Glauci,
Aurea Tytidæ qui amens mutaverit arma,
Pro factis ex ære bovesque valentia centum
Illis quæ fuerant bobus pendenda novenis.

Καί τοι ὁ τοῦ Ηροδότου Δηϊόκης, ὁ ἐξ ἐπιεικείας χρηματίζων, εἰ πάντες διὰ τὴν τοῦ δικαίου ἐπι-

Sed tamen Herodoti ille Dejoces, qui jus ex æquo bono dicit, cum undique rapti æqui bo-

θυ

z) προσελθόντα] Forte legendum προελθόντα.

a) σὺν μόνης - συγκρίνειν τῆς εὐγενείας] Structuram hanc non ferunt Græcæ linguæ rationes, nisi substantivum aliquod excidisse credas, quod cum σὺν construi possit. Alioquin legendum fuerit σὺν μετ &c. vel simpliciter sine σὺν, μόνῃ καὶ γυμνῇ εὐγενείᾳ. Ceterum pro συγκρίνειν MS. mendose ζωκρίνειν.

b) *Homerus* Il. ζ' v. 234.

θυμίαν εἰς αὐτὸν βασιλείαν ἀναφέρουσι, τῇ μὲν βασιλείας, τῇ δὲ εὐγενείας ἑαυτὸν ἀξιώτατον ἀποδηλοῖ. Επειτα δὲ βασιλείαν κεκτημένος οὐκ ἐπὶ μικρὸν c) τὴν τοῦ δικαίου ὑπόκρισιν ὑπάρξαι δείκνυσιν, ἐνδελεχῶς περὶ τὰ διαιτήματα σωφρονέστατος τυχὼν, καὶ τῶν βιαίων καὶ ἀσελγῶν τὴν κόλασιν περὶ πολλοῦ ποιούμενος, τοσούτῳ ταῖς δίκαις ἐνδοξοτέρως, ὅσῳ πρὸς τὰ πρεὶν διαφέρων ἦν βασιλεὺς ὤν.

V. Ἀλλὰ μὲν οὐκ ἔξαρνός εἰμι, τὴν εὐγένειαν ἀπὸ d) τῆς ἀρετῆς ἀρχὴν εἰληφέναι, ὑπὸ αὐ-

ni cupiditate ad eum omnes confluant, Regnum etiam deferant, regno se dignissimum & nobilitate ostendit. Nec vero regnum adeptus temporariam ostendit fuisse simulationem justi æqui, qui jus quoque semper dixerit moderatissime, violentosque & sceleratos coërcuerit, cum judicia exerceret. Regnum etiam adeptus majore authoritate.

V. Nec negabo, nobilitatem generis initia duxisse à virtute, eadem fulciri, ejusdem

T 3 τῆς

c) οὐκ ἐπὶ μικρὸν] MS. οὐκ ἐπὶ μικρήν. Subintelligendum est χρόνον. Similiter alibi legas: ἐπὶ δηρὸν i. e. *in longum tempus*, quod *Eustathius* ad Iliad. I. explicat: ἐπὶ δηρὸν ἐλλειπτικῶς εἴρηται ἀντὶ τοῦ ἐπὶ πολὺν χρόνον. *Johannes* Evang. XVI. 17. μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με.

d) ἀπὸ] MS. ἐπὶ, pro quo *Fabricius* l. c. & *Grammius* in apographo ἀπὸ recte reponunt.

τῆς ὑποστηρίζεσθαι, ὑπ' ἐκείνης ἀκτῖσι γίνεσθαι λαμπράν. Τὸ δ' αὐτὴν ἀτιμάζεσθαι τοῦτ' ἐμοὶ πάνυ δυσχερές. e) ἀξιοτάτην f) δὲ παντὸς μετεωρισμοῦ διισχυρίσομαι. g) Ὅστις δὲ κτώμενος τυγχάνῃ τῇ προηγουμένῃ ἀρετῇ ἀκόλουθον εὐγένειαν, τοῦτον προτιμητέον τοῖς εὐγενείας στερηθεῖσιν ἐπαγγέλλομαι. ὡς δὲ μὴ διελέγχωμαι τῇ ὁμωνυμίᾳ, τὴν εὐγένειαν καλῶ, ἐπαινῶ, καὶ ταύτης ἀπολογίας ἀξιῶ τὴν τοῦ γένους λεγομένην ἀρετὴν, τὴν ὡς διὰ βήματα παρὰ προγόνων καὶ τῶν πάππων καὶ τῶν προπάππων μνήμην ἐν ἡμῖν ἀνανεάζουσαν, καὶ ἡμᾶς ἐν ἐκείνων ὀνόμασι

radiis illuſtrari. Nihili autem eã fieri moleſte feram, quin potius digniſſimam eſſe, quæ extollatur, contendam, quique virtuti duci comitem nobilitatem adjunctam poſſederit, jure præferri his, qui nobilitate generis deſtituuntur, profitebor. Ne me autem circumvenias verbi ambiguitate, nobilitatem eam laudo, eam orno, quæ virtus dicitur generis, quæ à majoribus veluti per gradus ad nos delata, & avos proavosque nobis in memoriam revocat, & nos, excitato eorum nomine, iis ſatos, notos illuſtresque reddit. Non

e) δυσχερὲς] MS. mendoſe δυσχερεῖ.

f) ἀξιοτάτην] In MS. erat ἀνωτάτην. Interpres Latinus legit vocem, quam pro altera illa hic ſubſtituimus.

g) διϊσχυρίσομαι] MS. δὴ σχυρίσομαι, pro quo alterum illud rectiſſime in textum recepit *Fabricius:* ex pronunciatione vitium hoc ortum eſſe per ſe patet.

μασι καὶ γνωρίμους καὶ εὐσήμους ποιοῦσαν. Ἀρέσκει δὲ καὶ τὸ Σαπφοῦς h) τούτοις προσάπτειν·

Ὁ πλοῦτος ἄνευ ἀρετᾶς
Οὐκ ἀσινὴς πάροικος, ἡ δ' ἐξ ἀμφοτέρων
Κρᾶσις εὐδαιμονίας ἔχει ἄκρον.

Τί ἄρα, φήσεις, αὐτὸς προΐστασαι τῆς ἀπ' ἀρετῆς σοι τυχούσης εὐγενείας; ἐὰν γὰρ ὑπὲρ αὐτῆς μὴ λόγους ποιήσῃς, λήγῃς ἂν ὤν, ὅπερ ἦσαν ἀπόγονοι. i) Ὅστις γὰρ ἀντιλαμβάνει τῆς ἀπὸ τῶν ἐκγόνων λειφθείσης εὐγενείας, οὗτος διὰ πολλῆς αἰτίας γενναῖος δύναται καλεῖσθαι. εἰ δὲ μή, ἀλλ' οὐκ εὐθὺς διὰ ταῦτα προσκρούεσθαι δεῖ, k) οὐ δῆ-

enim displicet Sapphus versus si hic detorqueamus:

Opes citra virtutis eximium decus
Domum male incolunt: sin has commisceas,
Felicitas hinc summa belle nascitur.

Quin igitur, ais, tueris ipse virtute tibi partam nobilitatem? nisi enim tueare, desinis id esse, quod posteri fuere. Enimvero qui tuetur relictam à posteris gloriam & virtutem, ipse quidem multis nominibus generosus dici potest: si non tuetur, non ideo incessenda abigendaque nobilitas: non minus hercule, quam Musica, aut

T 4 τα

h) τὸ Σαπφοῦς] Vide Erasmum Schmidium ad *Pindari* Pyth. έ p. 238. & *Æmilii Porti* Lyricos p. 20.

i) ἀπόγονοι] In margine MS. monetur legendum esse προγονοι. Sed ea mutatione non est opus.

k) δεῖ οὐ] MS. vitiose δι οὐ.

τα μᾶλλον, ἢ μουσικὴ, γεωμετρία, πολιτικὴ, ἰατρεία, στρατηγία, ἐὰν τύχωσιν εἰς φλαῦρον ἄνθρωπον πεπτωκυῖαι· οὕτως ὁρᾷς, ὡς οὐκ ἔστιν ὅπως ἡμᾶς ἐπὶ πλείω καταστρεβλῶμεν ἐπιπόνως ἐξετάζοντες, διὰ τί τὴν εὐγένειαν ἐκ τῶν παλαιῶν χρημάτων τε καὶ ἀρετῆς διαμετροῦμεν.

VI. Οὐδὲ μὴν οὐδ' αὐτὸς Ἀριστοτέλης, ὃν ὥσπερ διώκοντα τουτονὶ τὸν ἀγῶνα προσκαλεῖτε, οὕτως εὐγενείας ἀνισόρροπος διαιτητής ἐστιν, ὥσθ' ὑμῖν συμφωνεῖσθαι. Καὶ γὰρ ἐν τοῖς Πολιτικοῖς l) ἄλλως τε ἄλλο ζητοῦντος ἐκεῖ γνώμη σχεδὸν αὐτή·

Ὅτι μὲν τοίνυν εἰσὶ φύσει τινὲς, οἱ μὲν ἐλεύθε-

Geometria, aut jus civile, aut Medicina, aut ars militaris, ſi inciderint in nequam hominem. Ita vides, diutius non eſſe, quod nos torqueamus, dum anxie disquirimus, cur ex antiquis opibus, aut virtute antiqua nobilitatem metiamur.

VI. Neque vero, quem ſubinde ad has partes vocatis, Ariſtoteles tam iniquus æſtimator fuit nobilitatis, quam illum facitis. Nam ejus quidem hæc propemodum ſententia eſt in libris de Republica tametſi aliud quærens eo loco incidat in hanc nobilitatis quæſtionem:

Oſtendimus, alios ad libertatem, ad ſervitutem alios

l) *Ariſtoteles* lib. I. c. VI. Politicor. p. 37. edit. Victorii. In hoc loco vertendo liberius verſatur Interpres, niſi in Opuſculo Plutarchi eum alia quædam legiſſe cenſeas, quam quidem hodie apud Ariſtotelem exſtant. In MS. hic locus deeſt.

ροι, οἱ δὲ δοῦλοι, φανερὸν, οἷς καὶ συμφέρει τὸ δουλεύειν, καὶ δίκαιόν ἐστι. Ὅτι δὲ καὶ οἱ τἀναντία φάσκοντες τρόπον τινὰ λέγουσιν ὀρθῶς, οὐ χαλεπὸν ἰδεῖν. Διχῶς γὰρ λέγεται τὸ δουλεύειν, καὶ ὁ δοῦλος· ἔστι γάρ τις κατὰ νόμον δοῦλος, καὶ δουλεύων. ὁ γὰρ νόμος ὁμολογία τίς ἐστιν, ἐν ᾧ τὰ κατὰ πόλεμον κρατούμενα τῶν κρατούντων εἶναί φασι. Τοῦτο δὴ τὸ δίκαιον πολλοὶ τῶν ἐν τοῖς νόμοις ὥσπερ ῥήτορα, γράφονται παρανόμων, ὡς δεινὸν, εἰ τοῦ βιάσασθαι δυναμένου, καὶ κατὰ δύναμιν κρείττονος ἔσται δοῦλον καὶ ἀρχόμενον τὸ βιασθέν. Καὶ τοῖς μὲν οὕτω δοκεῖ· τοῖς δὲ ἐκείνως, καὶ τῶν σοφῶν. Αἴτιον δὲ ταύτης τῆς ἀμφισβητήσεως, καὶ ὃ ποιεῖ τοὺς λόγους ἐπαλλάττειν, ὅτι τρόπον τινὰ ἀρετὴ τυχάνουσα χορηγίας καὶ βιάζεσθαι δύναται

alios institui à natura: & illis quidem imperare, his obsequi, & par esse, & ad felicitatem humanam pertinere. Quod autem ii, qui in diversa abeunt, & omnem servitutem indignam putant, non omnino absurda sentiant, hinc facile colligi potest: nam bifariam servum ac servitutem definimus, lege scilicet ac natura. Est autem lex gentium consensus, quo ita ab omnibus sancitum est, ut, quæ bello capta sunt, ea cedant victoris mancipio. Hoc jus plerique legumlatores iniquæ rogationis accusant, indignum putantes, quem victum ac subactum in servitutem ejus abire, qui viribus præstet, & vim afferre possit. Quæ sententia a multis sapientum asserta est, a multis item explosa. Hujus variationis causa est, quod virtus nixa potentia plurimum pollet, & quodam-

μάλιςα· καὶ ἔςιν ἀεὶ τὸ κρατοῦν ἐν ὑπεροχῇ ἀγαθοῦ τινος. ὥςε δοκεῖν μὴ ἄνευ ἀρετῆς εἶναι τὴν βίαν, ἀλλὰ περὶ τοῦ δικαίου μόνον εἶναι τὴν ἀμφισβήτησιν. Διὰ γὰρ τοῦτο τοῖς μὲν εὔνοια δοκεῖ τὸ δίκαιον εἶναι, τοῖς δ' αὐτὸ τοῦτο δίκαιον, τὸ τὸν κρείττονα ἄρχειν. Ἐπεὶ διαςάντων γε χωρὶς τούτων λόγων, οὔτ' ἰσχυρὸν οὐδὲν ἔχουσιν, οὔτε πιθανὸν ἅτεροι λόγοι, ὡς οὐ δεῖ τὸ βέλτιον κατ' ἀρετὴν ἄρχειν καὶ δεσπόζειν. Ὅλως δ' ἀντεχόμενοί τινες ὡς οἴονται, δικαίου τινὸς, (ὁ γὰρ νόμος δίκαιόν τι) τὴν κατὰ πόλεμον δουλείαν τιθέασι δικαίαν, ἅμα δ' οὔ φασὶ, τήν τε γὰρ ἀρχὴν ἐνδέχεται μὴ δικαίαν εἶναι τῶν πολέμων, καὶ τὸν ἀνάξιον δουλεύειν, οὐδαμῶς ἂν φαίη τις δοῦλον εἶναι. Εἰ δὲ μὴ, συμβήσεται τοὺς εὐγενεςάτους εἶναι δοκοῦντας δούλους

modo in reluctantes manum potest injicere. Quicquid enim fortius ac præstantius est, id alicujus boni prærogativa videtur excellere. Hinc late illa pervasit opinio, vim non longe abesse à virtute. Sed in hoc uno quæstionis nodus versatur, quod justum alii putant, benevolentia sibi imperium parare, alii contra malunt eum, qui viribus præstat, vim ac dominatum exercere. Verum inter dissidentes sententias animadvertendum est, eos, qui negant virtutem priorem præsidere ac dominari debere, nihil afferre se dignum, aut, quod facile aliis possit persuaderi, etsi ipsi sibi videantur nonnihil affine justitiæ in medium afferre. Siquidem lex quid justum & dicitur & putatur: lege autem introducta est servitus, qua bello capta corpora victori cedunt. Hanc itaque servitutem

εἶναι

εἶναι, καὶ ἐκ δούλων, ἐὰν συμβῇ πραθῆναι ληφθέντας. διόπερ αὐτοὺς οὐ βούλονται λέγειν δούλους, ἀλλὰ τοὺς βαρβάρους. Καίτοι ὅταν τοῦτο λέγωσιν, οὐδὲν ἄλλο ζητοῦσιν, ἢ τὸ φύσει δοῦλον, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς εἴπομεν. Ἀνάγκη γὰρ εἶναί τινας φάναι, τοὺς μὲν πανταχοῦ δούλους, τοὺς δ' οὐδαμοῦ· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ περὶ εὐγενείας. Αὑτοὺς μὲν γὰρ οὐ μόνον παρ' ἑαυτοῖς εὐγενεῖς, ἀλλὰ πανταχοῦ, νομίζουσιν. τοὺς δὲ βαρβάρους οἴκοι μόνον, ὡς ὄντι τὸ μὲν ἁπλῶς εὐγενὲς καὶ ἐλεύθερον, τὸ δ' οὐχ ἁπλῶς ὥσπερ

juſtam arbitrantur. Sed enim juſtam & injuſtam fateantur, neceſſe eſt. Juſtam quidem, ut propoſito ſerviant: injuſtam, ſi bellum injuſtum, & ex iniquis cauſis ſuſceptum fuiſſe convincatur. Præterea, quis tam amens, qui ingenuum, & ſervitute prorſus indignum, ſervum dixerit? Sic enim & clariſſimis ortos natalibus ſervos eſſe contingat. Quin & ex ſervitute in ſervitutem relabi, ſi aut rurſus capiantur, aut captivi jure belli veneant. Licet ii, ut ſuam tueantur ſententiam, hujus fortunæ homines non ſervos, ſed barbaros vocent. Sed hoc ferunt, inviti ſuperiorem illam ſententiam aſſerunt, de qua diximus, non alios eſſe ſervos, quam eos, quibus ſervitutem natura ingenuit, alioqui nulli omnino ſunt ſervi. Hos autem ubique & perpetuo ſervos eſſe fateri oportet: il-

καὶ

καὶ ἡ τῦ Θεοδέκτυ Ελένη φησί·

los autem nusquam & nunquam. Eadem ferme de nobilitate sentiunt: quosdam scilicet esse nobiles, non domi tantum, & quando suæ spontis sunt; sed ubique, etiamsi per injuriam fortunæ in servitutem cadant. At barbaros domi tantum esse nobiles. Ceu vero quædam sit simplex & absoluta servitus, quædam conditione præfinita. Ad quod Helena apud Theodectem videtur allusisse:

Θείων δ' ἀπ' ἀμφοῖν ἔκγονον ῥιζωμάτων
Τίς ἂν προσειπεῖν ἀξιώσειε λάτειν;

Prognatam utrinque me deorum sanguine
Quis, oro, servam jure nuncupaverit?

Οταν δὲ τῦτο λέγωσιν, ὐθενὶ, ἀλλ' ἢ ἀρετῇ καὶ κακίᾳ διορίζυσι τὸ δῦλον καὶ ἐλεύθερον καὶ τὺς εὐγενεῖς καὶ τὺς δυσγενεῖς. Αξιῦσι γὰρ, ὥσπερ ἐξ ἀνθρώπου ἄνθρωπον καὶ ἐκ θηρίων γίνεσθαι θηρίον, ὕτω καὶ ἐξ ἀγαθῶν ἀγαθόν. Η δὲ φύσις βύλεται μὲν τῦτο ποιεῖν πολλάκις, ὐ μέντοι δύναται.

Ceterum hujus sententiæ assertores servum ac liberum, nobilem & ignobilem, non aliter videntur, quam vitio & virtute definire: existimantes, sic è bonis bonos, ex ingenuis ingenuos nasci, veluti ex homine homines, ex feris feræ generantur. Quod sane perpetuum est naturæ institutum, verum quod non semper ad exitum potest perducere.

VII. Τοσῦτον δεῖ παρ' αὐτῷ m) τὴν εὐγένειαν

VII. Tantum abest, ut nobilitati eo loco

Δια-

m) παρ' αὐτῷ] malim legere παρ' αὐτῦ.

διασύρεσθαι, ὥστε εἰς ἄκραν τιμὴν προφερομένη n) ἐοικέναι. Πρῶτον μὲν ὅταν δηλοῖ, μὴ δίκαιον εἶναι, ἐὰν εὐγενέστατοι καὶ γενναιότατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἀξιούμενοι o) αἰχμάλωτοι γένωνται, δοῦλοι ὦσι, καὶ ἐν ἀνδραπόδων ἔχωνται λόγῳ. Καὶ γὰρ οὐκ p) εἰκότως ἐνδέχεται δοῦλος γίνεσθαι ὁ εὐγενέστατος ἁλοὺς ἐν πολέμῳ. Ὁ οὖν μὴ δίκαιον εἶναι φάσκων, τὴν εὐγένειαν οὐκ ἐκσυρίττει· ἔπειτα δὲ διαιρῶν τοὺς εὐγενεῖς κατὰ διαφοράς, καὶ μὴ δοκιμάζων τοὺς βαρβάρους. οὐ

detraxerit Aristoteles, ut eam extulisse videatur. Primum dum ostendit, iniquum esse, si ita accidat, ut optime nati & animi summe generosi, existimationem adepti, ac nobiles, si forte capti veneant, servi sint, atque numero mancipiorum teneantur. Hoc quidem si indignum, ut nobilissimus vir oppressus bello aut vi serviat, qui indignum esse ait, non explodit nobilitatem. Deinde dum & distinctionem refert nobilium, &, συγ-

n) προφερομένη] MS. προφερομένη. Itaque legendum vel προ vel παραφερομένη.

o) αἰχμάλωτοι] Ante hanc vocem, puto, excidit εἰ vel ἂν, i. e. *ubi*, *si*, qua ad sensum opus esse sermonis series evincit.

p) Καὶ γὰρ] Τὸ καὶ non est in MS. quod ut adderem, contextus postulare videatur. Ceterum Interpres a Græco non nihil abit, vel Codicis, quo usus est, auctoritate, vel sponte sua ductus. Videntur tamen voces: *si indignum*; prorsus delendæ, tanquam superfluæ, & sensum præterea vitiantes.

συγχωροῦντας ἄλλην ἢ τὴν οἴκοθεν εὐγένειαν. Η δὲ τοῦ Θεοδέκτου Ελένη ὅλῳ τῷ σοφῷ διακοσμεῖ τὴν εὐγένειαν, ὡς ὄντως ἐνδοξοτάτην ἀνέκαθεν ἀπ' εὐγενῶν ὑπάρχουσαν. ἁμωσγέπως καὶ ὁ Ερμόδωρος ἄδικον ἀμφισβήτησιν ἀνατελλομένην φησὶν, οὔτε δικαίᾳ κρίσει, οὔθ' ὅπλοις τέλους τετυχῆαν, παρ' ἐκείνοις ἀδελφοῖς, ὧν ἕτερος μὲν ἀπὸ Πατρὸς, ἕτερος δὲ ἀπὸ μητρὸς προσεποίει τὴν εὐγένειαν. Τελευταῖος δὲ ἄπαλις δηλοῖ, ὡς οὐκ ἀποδεχόμενος τὸν λόγον q) τὸν ταῖς ἀρεταῖς καὶ κακίαις τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν τοῦ γένους ἀμαυρότητα διορίζοντα, ὅτι πέφυκε μὲν ἄνθρωπος ἐξ ἀνθρώπου, τοὺς δ' ὅμως διακρίνεσθαι. Ει δὲ ἐξ ἀνθρώπων ἄνθρωποι φύο-

qui barbaris non alibi quam nobilitatem domi concedunt, haud satis probat. Quin Theodectis Helena cumulo omni nobilitatem ornat, ut utrinque, cum fuerit parens nobilissimus, vere nobilissimam vocet. *Siquidem* & Hermodorus iniquam controversiam natam ait, neque vero indicio æquo, ac ne armis quidem satis finitam, fratrum eorum, quorum alter paternam, alter maternam nobilitatem præferebat. Denique satis ostendit, non satis se eorum probare orationem, qui non alia quidem re, quam virtute & vitio nobilem & obscuro loco natum definiant. Ex hominibus enim homo quamvis prodeat natura, tamen hos discer-

με-

q) λόγον] MS. mendose λόϊαν.

μοι διὰ τοῦτο ἰσότιμοι, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἀριθμῷ καταλεκτέοι, οὐδ' ὁ ἐξοχώτατος ἀρετῇ ἀπὸ τοῦ κακίστου καὶ ἀσελγεστάτου διαφέρων ἦν r). Τοῦτο γὰρ ἡ φύσις θαμὰ ἀποδοῦναι ἐπιθυμεῖ, θαμὰ δὲ ἐμποδίζεται ἀποτυγχάνουσα τῆς ἀποτελειώσεως. Τί δὲ χρὴ ἐξ Ἀριστοτέλους συνειλεγμένα μαρτύρια κατὰ τῆς εὐγενείας προφέρειν; ἐκεῖνον γὰρ ὁρῶμεν ἐν ἐκδεδομένῳ περὶ εὐγενείας s) βιβλίῳ καὶ ἐν τοῖς ἐπαινετοῖς διακεκοσμηκότα, καὶ ἐν τῶν ἀγαθῶν λόγῳ διηριθμηκότα.

VIII. Πάλιν ἐπειδὴ μᾶλλον ἐνστὰς προβάλλεις τὸν αὐτὸν Ἀριστοτέλη, φέρε, ἐξετάζωμεν, πότερον ἐκεῖνος τοσοῦτον προὐπηλάκισε t) τὴν εὐγένει-

ni. Alioqui si ex hominibus prodeuntes eodem loco, eodem numero habendi, nec virtute quidem excellentissimus à sceleratissimo & improbissimo differret. Sed certe (ait) frequenter natura cupit, sed enim perficere non potest. Quid autem prodest corrogata ex Aristotele testimonia in nobilitatem proferre, quem libro edito de Nobilitate, Nobilitatem laudasse ornasseque aperte videamus, bonisque adnumerasse?

VIII. Rursus autem quando urges opponisque eundem Aristotelem; age vero exquirumus, an tantum labis ille nobilitati asper-

αν

r) ἦν] MS. ἦν ἦσαν. Fortasse legendum ἂν ἦν.

s) Ex illo Aristotelis libro fragmenta servavit Stobæus p. 498. de quibus paulo post.

t) Scholion marginale MS. ἐμίανε.

αν, ὅσον σὺ βρενθεύεις. u) Οὕτως γὰρ ἐν τοῖς αὐτοῖς αὐτὸς ἄλλοθι. x)

Ἴσως γὰρ ἂν φαίη τις, κατὰ παντὸς ὑπεροχὴν ἀγαθοῦ δεῖν ἀνίσως νενεμῆσθαι τὰς ἀρχὰς, εἰ πάντα τὰ λοιπὰ μηδὲν διαφέροιεν, ἀλλ' ὅμοιοι τυγχάνοιεν ὄντες. τοῖς γὰρ διαφέρουσιν ἕτερον εἶναι τὸ δίκαιον, καὶ τὸ κατ' ἀξίαν. ἀλλὰ μὴν εἰ τοῦτο ἀληθὲς, ἔσται καὶ κατὰ χρῶμα, καὶ κατὰ μέγεθος, καὶ καθ' ὁτιοῦν τῶν ἀγαθῶν πλεονεξία τις τῶν πολιτικῶν δικαίων τοῖς ὑπερέχουσιν. ἢ τοῦτο ἐπιπόλαιον τὸ ψεῦδος; φανερὸν δ' ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν καὶ δυνάμεων· τῶν γὰρ ὁμοίων αὐλητῶν τὴν τέχνην οὐ

ſerit, quantum ipſe jactitas. Sic enim ille iisdem in libris alio loco:

Dicat forſitan aliquis, propter cujuscunque boni præſtantiam, etiamſi reliquis in rebus omnibus nullum ſit discrimen, nec ſint inter ſe diſſimiles, tamen oportere eſſe inaequabilem magiſtratuum diſtributionem. Differentibus enim aliud diverſumque jus eſſe, pro cujusque eorum, quibus reddendum eſt, dignitate. Atqui ſi iſtud verum eſt, iis, qui colore & magnitudine, & quovis alio bono vincent, melior erit conditio, parsque major earum rerum, quæ diſtribuentur in civitate. An hoc vitium falſi non abditum eſt, ſed apparet in ſummo? Perſpi- de-

u) Schol. margin. μεγαλαυχεῖς. Pro βρενθεύεις malim βρενθύῃ, quo ſæpe utuntur Scriptores, apud quo βρενθεύειν fruſtra hactenus quæſivi.

x) *Ariſtoteles* lib. III. Politic. c. 12. & 13. p. 292. ed. Victori

δοτέον πλεονεξίαν τῶν αὐλῶν τοῖς εὐγενεστέροις. ὀυδὲν γὰρ αὐλήσουσι βέλτιον. δεῖ δὲ τῷ κατὰ τὸ ἔργον ὑπερέχοντι διδόναι καὶ τῶν ὀργάνων τὴν ὑ-περοχήν· εἰ δὲ μήπω δῆλον τὸ λεγόμενον, ἔτι μᾶλλον αὐτὸ προαγαγοῦσιν ἔσται φανερόν. Ει γὰρ εἴη τις ὑπερέχων μὲν κατὰ τὴν αὐλητικήν, πολὺ δ᾽ ἐλλείπων κατ᾽ εὐγένειαν, ἢ κάλλος, καὶ μεῖζον ἕκαστον ἐκείνων ἀγαθόν ἐστι τῆς αὐλητικῆς (λέγω δὲ τὴν εὐγένειαν καὶ τὸ κάλλος,) καὶ κατὰ τὴν ἀναλογίαν, ὑπερέχουσι πλέον τῆς αὐλητικῆς, ἢ ἐκεῖνος κατὰ τὴν αὐλητικήν, ὅμως τούτῳ δοτέον τοὺς διαφέροντας τῶν αὐλῶν. δεῖ γὰρ εἰς τὸ ἔργον συμβάλλεσθαι τὴν ὑπεροχὴν καὶ τοῦ πλούτου καὶ τῆς εὐγενείας. συμβάλλονται δὲ οὐδέν. Ετι κατά γε τοῦτον τὸν λόγον πᾶν ἀγαθὸν πρὸς πᾶν

Perspicuum enim in aliis scientiis & facultatibus. Nam si tibicines arte similes sunt, nobilioribus genere danda non est amplior tibiarum conditio, nihilo doctius inflabunt tibias: sed ei, qui munere canendi cæteris præstat, major est instrumentorum exhibendus honos. Si, quod dicitur à nobis, nondum perspicuum, id postea longius progredientibus dilucidum erit; Si quis excelleret arte tibiarum, multoque inferior esset nobilitate vel pulchritudine, & si utrumque bonum, nobilitatem dico & pulchritudinem, majus est, quam ars tibiarum, & id ex proportione & comparatione, multo magis tibicinum artem, quam tibicen ille canendi præstantia reliquos superat, tamen illi dandæ, quæ excellunt, tibiæ. Nam quod plus est divitiarum nobilitatisque, eo pertinere debet, ut ratio

ἂν εἴη συμβλητὸν. Εἰ γὰρ μᾶλλον τό τι μέγεθος, καὶ ὅλως ἂν τὸ μέγεθος ἐνάμιλλον εἴη καὶ πρὸς πλοῦτον, καὶ πρὸς ἐλευθερίαν. ὥστ' εἰ πλέον ὁδὶ διαφέρει κατὰ μέγεθος, ἢ ὁδὶ κατ' ἀρετὴν, καὶ πλέον ὑπερέχει ὅλως ἀρετῆς μέγεθος, εἴη ἂν συμβλητὰ πάντα. τόσον δὲ εἰ κρεῖττον γὰρ μέγεθος, εἰ κρεῖττον τοσοῦδε τοσόνδε δῆλον, ὡς ἴσον. ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἀδύνατον, δῆλον, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν πολιτικῶν εὐλόγως οὐ κατὰ πᾶσαν ἀνισότητα ἀμφισβητοῦσι τῶν ἀρχῶν. Εἰ γὰρ οἱ μὲν βραδεῖς, οἱ δὲ ταχεῖς, οὐδὲν διὰ τοῦτο δεῖ τοὺς μὲν πλεῖον, τοὺς δ' ἔλαττον ἔχειν· ἀλλ' ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσιν ἡ τούτων διαφορὰ λαμβάνει τὴν τιμήν· ἀλλ' ἐξ ὧν πόλις συνέστηκεν, ἐν τούτοις ἀναγκαῖον ποιεῖσθαι τὴν ἀμφισβήτησιν. διόπερ εὐλόγως ἀντιποιοῦ-

canendi sit perfectior: at neutra res eo pertinet. Deinde hac ratione omne bonum cum omni bono esset conferendum. Etenim si qua magnitudo ut corporis excelleret, omnino magnitudo cum divitiis atque libertate quadam aemulatione certaret. Et ita si plus haberet hic virtutis, minus ille, & major esset hujus virtute illius magnitudo, conferenda essent omnia. Si enim tanta magnitudo, quanta est in uno, superat tantum virtutis, quantum in altero est; perspicuum est eundem modum magnitudinis & virtutis aequabilem esse. Cum autem id esse non possit, manifestum est in rebus civilibus non propter omnem inaequabilitatem, de magistratibus cives contendere. Nam si alii tardi sunt, alii celeres, non idcirco par est, ut hi plus, illi minus accipiant civilis

ἔνται τῆς τιμῆς οἱ εὐγενεῖς, καὶ ἐλεύθεροι καὶ πλούσιοι. Δεῖ γὰρ ἐλευθέρους τ' εἶναι καὶ τίμημα φέροντας. Ου γὰρ ἂν εἴη πόλις ἐξ ἀπόρων πάντων, ὥσπερ οὐδ' ἐκ δούλων. Αλλὰ μὴν εἰ δεῖ τούτων, δηλονότι καὶ δικαιοσύνης, καὶ τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς. Ουδὲ γὰρ ἄνευ τούτων οἰκεῖσθαι πόλιν δυνατόν. Πλὴν ἄνευ μὲν τῶν προτέρων ἀδύνατον εἶναι πόλιν. ἄνευ δὲ τούτων οἰκεῖσθαι καλῶς. Πρὸς μὲν οὖν τὸ πόλιν εἶναι, δόξειεν ἂν ἢ πάντα, ἢ ἔνιά γε τούτων ὀρθῶς ἀμφισβητεῖν. πρὸς μέντοι ζωὴν ἀγαθὴν ἡ παιδεία καὶ ἡ ἀρετὴ μάλιστα δικαίως ἂν ἀμφισβητοίησαν, καθάπερ εἴρηται καὶ πρότερον. Ε-

bonorum: sed in gymnicis certaminibus illorum contentio pretium aufert. At ex quibus constat civitas, in iis controversiam oboriri necesse est. Est igitur, cur nobiles, & liberi, & divites de honore contendant. Cives enim liberos esse, & ex censu in ærarium pecuniam ferre oportet. Non enim si pauperes tenuesque sint omnes, aut servi, constet civitas. Atqui si his opus est, non est dubium, quin & justitia atque bellica virtute sit opus, propterea quod fieri non potest, ut illa si desint, habitetur retineaturque civitas. Veruntamen sine prioribus civitas esse, sine his pulchre frequentari non potest. Ut sit igitur civitas, aut hæc omnia, aut aliqua non injuria de bono majore contendunt. Ut autem bene vivatur, disciplina virtusque, quemadmodum prius est dictum, optimo ju-

πεὶ δὲ οὔτε πάντων ἴσον ἔχειν δεῖ τοὺς ἴσους, ἔν τι μόνον ὄντας, οὔτε ἄνισον τοὺς ἀνίσους καθ' ἕν· ἀνάγκη πάσας εἶναι τὰς τοιαύτας πολιτείας παρεκβάσεις. Εἴρηται μὲν οὖν καὶ πρότερον, ὅτι διαμφισβητοῦσι τρόπον τινὰ δικαίως πάντες, ἁπλῶς δ' οὐ πάντες δικαίως. οἱ πλούσιοι μὲν, ὅτι πλεῖον μέτεστι τῆς χώρας αὐτοῖς, ἡ δὲ χώρα κοινόν· ἔτι πρὸς τὰ συμβόλαια πιστοὶ μᾶλλον, ὡς ἐπὶ τὸ πλέον· οἱ δὲ ἐλεύθεροι καὶ εὐγενεῖς ὡς ἐγγὺς ἀλλήλων. Πολῖται γὰρ μᾶλλον οἱ γενναιότεροι τῶν ἀγενῶν· ἡ δ' εὐγένεια παρ' ἑκάστοις οἴκοι τίμιος· ἔτι διότι βελτίους εἰκὸς τοὺς ἐκ βελτιόνων. Εὐγένεια γάρ ἐστιν ἀρετὴ γένους. Ὁμοίως δὲ φήσομεν δικαίως καὶ τὴν

re de ampliore præmio certare possit. Quod igitur nec ex omnibus æquabilem capere partem debent ii, qui tantum in una aliqua re sunt pares, nec inæquabilem, qui in uno sunt impares, necesse est, eas respublicas, in quibus inest hoc mali, à recta via deflectere. Sed & antea diximus, cives omnes jure quodammodo de commodis, quæ ex civitate percipiuntur, contendere, absoluto jure & simplici, non omnes. Divites quidem se dignos honore arbitrantur, quoniam illis est plus loci. Locus autem commune quiddam. Præterea in pactis conventis sæpius plus illorum fidei committitur. Quæstionem afferunt etiam liberi & nobiles, quasi ad eandem prope dignatem accedant. Potius quidem cives habendi genere illustriores, quam obscuro loco nati. Nobilitati quisque

δι

ἀρετὴν ἀμφισβητεῖν. κοινωνικὴν γὰρ ἀρετὴν εἶναί φαμεν τὴν δικαιοσύνην, ᾗ πάσας ἀναγκαῖον ἀκολουθεῖν τὰς ἄλλας. Ἀλλὰ μὴν καὶ οἱ πλείους πρὸς τοὺς ἐλάττους· καὶ γὰρ πλείους καὶ πλουσιότεροι, καὶ βελτίους εἰσὶν, ὡς λαμβανομένων τῶν πλειόνων πρὸς τοὺς ἐλάττους. Ἆρ' οὖν εἰ πάντες εἶεν ἐν μιᾷ πόλει (λέγω δ' οἷον οἵ τ' ἀγαθοὶ, καὶ οἱ πλούσιοι, καὶ εὐγενεῖς, ἔτι δὲ πλῆθος ἄλλό τι πολιτικὸν) πότερον ἀμφισβήτησις ἔσται, τίνας ἄρχειν δεῖ, ἢ οὐκ ἔσται; καθ' ἑκάστην μὲν οὖν πολιτείαν τῶν εἰρημένων ἀναμφισβήτητος ἡ κρίσις, τίνας ἄρχειν δεῖ. τοῖς γὰρ κυρίοις διαφέρουσιν ἀλλήλων· οἷον ἡ μὲν τῷ διὰ πλουσίων· ἡ δὲ τῷ διὰ τῶν σπουδαίων ἀνδρῶν εἶναι, καὶ τῶν ἄλλων ἑκάστη τὸν αὐτὸν τρό-

domi exhibet honorem, quia verisimile est, ex melioribus prodire meliores. Nobilitas autem virtus generis est. Non aliter quoque dicemus & virtutem de principatu jure contendere. Nam virtutem, qua societas humana continetur, dicimus esse justitiam quam aliæ necessario comitantur omnes. Sed etiam plures cives, si cum paucioribus conferuntur, videntur esse præponendi: etenim potentiores & ditiores melioresque sunt, quandoquidem plures cum paucioribus comparantur. An igitur, si in una civitate essent omnes (dico bonos & divites & nobiles, & aliam præterea civium multitudinem,) an, inquam, si una essent, ambigitur, quos oporteat imperare, an vero dubium non erit? Certe in omni Republica, de qua mentionem fecimus,

πον. ἀλλ' ὅμως σκοποῦμεν, ὅταν περὶ τὸν αὐτὸν ταῦθ' ὑπάρχῃ χρόνον, πῶς διοριστέον; Εἰ δὴ τὸν ἀριθμὸν εἶεν ὀλίγοι πάμπαν οἱ τὴν ἀρετὴν ἔχοντες, τίνα δεῖ διελεῖν τὸν τρόπον; ἢ τὸ ὀλίγοι πρὸς τὸ ἔργον δεῖ σκοπεῖν, εἰ δυνατοὶ διοικεῖν τὴν πόλιν; ἢ τοσοῦτοι τὸ πλῆθος, ὥς' εἶναι πόλιν ἐξ αὐτῶν; Ἐστι δὲ ἀπορία τις πρὸς ἅπαντας τοὺς διαμφισβητοῦντας περὶ τῶν πολιτικῶν τιμῶν. δόξαιεν γὰρ οὐδὲν λέγειν δίκαιον, οἱ διὰ τὸν πλοῦτον ἀξιοῦντες ἄρχειν· ὁμοίως δὲ καὶ οἱ κατὰ γένους. δῆλον γάρ, ὡς εἴτις πάλιν εἷς πλουσιώτερος ἁπάντων ἐστὶ, δῆλον ὅτι κατὰ τὸ αὐτὸ δίκαιον τοῦτον ἄρχειν τὸν ἕνα ἁπάντων δεήσει. ὁμοίως δὲ καὶ τὸν εὐγενείᾳ διαφέροντα τῶν ἀμφισβητούντων δι' ἐλευθερίαν ταυτὸ δὲ τοῦτο ἴσως συμ-

ambiguum judicium non est, quibus imperandi munus incumbat. Hæc ab illa differt imperantium discrimine, ut hæc, quod divitum imperio constet, illa, quod virorum bonorum, & eodem modo unaquæque reliquarum. Veruntamen si uno & eodem tempore insint hæc ordinum genera, quærunt, quonam pacto sit explicanda dirimendaque controversia, & cui imperium deferendum. Quod si omnino pauci numero sunt ii, quibus est virtus, qui erit modus explicandæ controversiæ? an paucitas cum munere & onere imperandi conferenda? possint ne pauci administrare civitatem, an tot numero præficiendi, ut ex illis efficiatur civitas? Atque etiam dubitationis affertur aliquid in eos omnes, qui de civitatis honoribus certant. Nam qui divitiis itemque genere freti se dignos arbitran-

βή-

βήσεται καὶ περὶ τὰς ἀριστοκρατίας ἐπὶ τῆς ἀρετῆς. Εἰ γάρ τις εἷς ἀμείνων ἀνὴρ εἴη ἄλλων, τῶν ἐν τῷ πολιτεύματι σπουδαίων ὄντων, τοῦτον δεῖ εἶναι κύριον κατὰ ταυτὸ δίκαιον. Οὐκοῦν εἰ καὶ τὸ πλῆθος εἶναί γε δεῖ κύριον, διότι κρείττους εἰσὶ τῶν ὀλίγων· κἂν εἷς ἢ πλείους μὲν τοῦ ἑνὸς, ἐλάττους δὲ τῶν πολλῶν κρείττους ὦσι τῶν ἄλλων, τούτους ἂν δέοι κυρίους εἶναι μᾶλλον, ἢ τὸ πλῆθος. Πάντα δὴ ταῦτ᾽ ἔοικε φανερὸν ποιεῖν, ὅτι τούτων τῶν ὅρων οὐδεὶς ὀρθός ἐστι καθ᾽ ὃν ἀξιοῦσιν αὐτοὶ μὲν ἄρχειν, τοὺς δ᾽ ἄλλους ὑπὸ σφῶν ἄρχεσθαι. Καὶ γὰρ δὴ καὶ πρὸς τοὺς κατ᾽ ἀρετὴν ἀξιοῦντας κυρίους εἶναι τοῦ πολιτεύματος, ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς κατὰ πλοῦτον, ἔχοιεν ἂν λέγειν τὰ

tur imperio, nullo jure suam causam defendere videntur: quia si quis unus rursus omnium ditissimus est, unum ceteris omnibus præesse debere eodem jure aperte ostenditur. Eodem modo si quis nobilitate excelleret, unus imperaret omnibus iis, qui libertate freti de imperio contendunt. Sed & civitatibus, quibus optimi præsunt, similis forsan orietur de virtute contentio. Nam si quis unus vir melior esset aliis, qui probi in administratione Reipubl. versantur, eodem jure ceteris eum præesse oporteret. Cum igitur multitudo, quia paucis est potentior, imperare debeat: si unus aut uno plures, sed multitudine pauciores, reliquis essent potentiores, illi potius, quam multitudo, summæ rerum præessent. Sane hæc omnia planum facere videntur, nullum ex his recte præscriptum esse finem,

πλήθη λόγον τινὰ δίκαιον.

propter quem isti volunt imperare, & alios omnes à se regi. Certe enim in eos, qui nomine virtutis administrationi Reip. præesse volunt, itemque in eos, qui divitiis abundantes arrogant sibi principatum, ostendere possent veram justamque rationem ii, qui in civitatibus numero plures sunt.

XI. Εν τούτοις Αριστοτέλης οὐ μόνον οὐ διέβαλε τὴν εὐγένειαν ἀλλὰ καὶ ἐπήνεσε. Τῶν καλῶν εἶναί φησι τὴν εὐγένειαν, αὐτὴν δὲ καίπερ οὐκ ἀεὶ προτιμᾷ, καὶ ὅλως οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ τὴν ἀρετήν. Μόνον δηλοῖ, y) ὅτι οὐκ ἀποδέχεται τὸ ἄτοπον ἐκεῖνο, κατ' ἐξοχὴν, καίπερ ἐν ἄλλοις ἴσους ὄντας, ἀνίσως δεῖν τῶν ἀρχῶν μεταδιδόσθαι. Τοῖν ἰσοτέχνοιν αὐληταῖν μὴ προκριτέον τὸν εὐγενέστερον ἐν τοῖς αὐλοῖς, z) οὐ γὰρ βέλ-

IX. At enim his verbis Aristoteles tantum abest, ut detraxerit nobilitati, ut eam etiam ornarit. Bonum esse ait nobilitatem, quam si non semper præfert, nec plane eodem illo loco virtutem. Tantum indicat, improbare se absurditatem eorum, qui putent, secundum præcellentiam, etsi in ceteris sint æquales, necesse esse inæqualiter magistratus dispartiri. Paribus in arte tibicini-

y) Μόνον δηλοῖ] Separavi hæc per στιγμὴν a præcedentibus, cum quibus præter rem in MS. conjuncta erant. I[ta] postulat sensus.

z) ἐν τοῖς αὐλοῖς] Interpres vertit per: *fistularum.* I[n] margine vero scribit; *tibiarum non fistularum*, priore[m]

βέλτιον αὐλήσειεν ἂν, ἀλλὰ τὸν εὐτεχνότερον. a) Τί γὰρ ἡ εὐγένεια ποιεῖ πρὸς τὴν ἐμπειρίαν τῶν αὐλῶν; Ἀλλὰ μᾶλλον ἀποφαίνει, τῇ πόλει χρησίμους εἶναι τοὺς εὐγενεῖς, τοὺς ἐλευθέρους, * ἔτι δὲ χρησιμωτέραν τὴν δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἀνδρείαν. Τέλος δὲ, τί b) ἐκεῖνος οὐχ ἅλις ἐμφαίνει μὴ στυφελιζομένην τὴν εὐγένειαν, ὅταν αὐτὴν ἐν τιμῇ ἔχεσθαι παρὰ πᾶσι λέγει, ὡς c) πιθα-

bus laudam negat prærogativam fistularum, & qui sit nobilior, nihilo enim melius caneret, at his, qui ea in arte super excellunt. Quid enim eo loco nobilitas facit ad peritiam fistularum? Quin potius ostendit, opus esse civitati nobilibus, liberis, opulentis, & multo magis justitia & virtute bellica. Denique quid illud? num satis ostendit nihilo hic

U 5 νὸν

versionem fortasse correcturus. Lege tu de voce αὐλὸς *Eustath.* ad Iliad. σ΄ p. 1157.

a) ἀλλὰ τὸν εὐτεχνότερον] Id sensus requirit pro: ἀλλὰ τοῖς εὐτεχνοτέροις, quod est in MS. Et sic quoque recte edidit Cl. *Fabricius*.

* Excidit hic in Græco vox πλουσίους, quæ est in versione.

b) Τέλος δὲ, τί] MS. τέλος δὲ τι ἐκεῖνο, quam lectionem etiam Interpres expressit. Ego vero rescripsi, ut vides, hoc sensu: *denique vero, nonne idem satis ostendit?* &c. Τέλος ponitur pro εἰς τέλος, i. e. *tandem*, quod *Xenophonti* & aliis scriptoribus frequenter adhiberi constat. Similiter noster supra §. VII. Τελευταῖος δὲ ἅλις δηλοῖ.

c) ὡς πιθανὸν δοκεῖν] malim vertere: *quippe cum verisimile sit*. Post δοκεῖν in MS. exstabat φ, quod Cl. *Grammius* legendum suspicatur per φησί.

νὸν δοκεῖν τοὺς ἐκ βελτιόνων πεφυκότας βελτίους τυγχάνειν; Πῶς οὖν τῆς ὑπὸ τοῦ παντὸς ἀνθρωπίνου γένους εὐγενείας τιμωμένης ἡμεῖς καταφρονοῦμεν, d) διασπῶμεν, διασύρομεν; ἵνα δὲ μὴ χολὴν κινῇς e) ἡμῖν, οὕτω συχνάκις ἀνακληθέντος ἐκείνου τοῦ σοῦ Ἀριστοτέλους, ἢ τὰ ἐκείνων f) δόγματα ἀποβλητέα, ἢ τοῖς ἀγαθοῖς προσαριθμητέον τὴν εὐγένειαν, ὥσπερ καὶ τὸν πλοῦτον, καὶ πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν συμφέρειν οὐκ ἂν δύναιο ἔξαρνος εἶναι. Πάλιν ἐκεῖνο φλυαρεῖς. g) Τί

labefactatam nobilitatem, cũ nobilitatem, apud omnes in honore haberi ait, quasi verisimile sit, ex melioribus ortos meliores? Quid igitur, quæ consensu generis humani in pretio habita est nobilitas, à nobis contemnitur, convellitur laceratur? Ac ne bilem nobis moveas, tam sæpe accersito illo tuo Aristotele, aut placita ejus esse repudianda, aut bonis adnumerandam nobilitatem, ut & opes, easque con-

γὰρ

d) MS. καταφοῦμεν.

e) κινῇς] MS. mendose κινεῖς, & mox ὄντα pro οὕτω.

f) τὰ ἐκείνων] Interpres in suo Codice legit ἐκείνου, quasi ad Aristotelem solum hoc referretur, de quo scilicet hic speciatim sermo fuerat. Sed nec altera illa lectio penitus rejicienda videtur, cum nobilitatem ab *omnibus* in pretio haberi, præeunte Aristotele, dixerit noster, qui *omnes* forte per ἐκείνους hic indicantur.

g) φλυαρεῖς] Interpres in margine annotavit, sequi verba *Aristodemi* in nobilitatem, cujus nomen in sequen-

γὰρ ἄλλο νομίζομεν εἶναι τὴν εὐγένειαν, εἰ μὴ * παλαιὸν πλοῦτον, ἢ παλαιὰν δόξαν, ὀυδέτερον ἐφ' ἡμῖν ὄν, ἀλλὰ τὰ μὲν τύχης ἀδήλου, τὸν δ' ἀκρασίας χάριν ἀνθρωπίνης,

ducere ad vitam beatam, negare non potes. Rursus illud deblateras: An non existimamus omnes, ipsam nobilitatem in opibus aut gloria, quam longi temporis progressus confirmavit, es-

ὡς

tibus subinde ad marginem memorat. Num id fecerit, præeunte Codice MS. non dixerim. Ceterum non invenio, veteres cuiquam illorum, qui Aristodemi nomine veniunt, scriptum ejusmodi vindicasse, quod nobilitatem impugnet. Nec Plutarchus ullum Aristodemum memorat, præter eum, cujus affert Τρίτην συναγωγὴν μυθικὴν, Tom. II. Opp. p. 314. Suspicari forte poteras, *Aristodemum* esse eum, cum quo aliquando Plutarcho de hoc argumento sermo intercesserit, cujus summam hic repetat. Ceterum, quæ hinc usque ad verba περικείμενος δειλίαν leguntur, exstant apud *Stobaeum* p. 494. tanquam ex libro Plutarchi contra Nobilitatem petita. Scilicet non noverat Interpres, verba hæc non ipsius Plutarchi, sed dissentientis adversarii esse. Hinc duplicem commentus est Plutarchi librum, alterum *pro nobilitate*, alterum *contra eam* scriptum. In MS. post Φλυαρεῖς scriptus erat asteriscus, qui alias ibi occurrit ubi loca veterum, a Plutarcho allata, referenda erant. Hinc forte colligas, alia adhuc Aristodemi verba ibi expressa fuisse.

* εἰ μὴ] In Codice Stobæi, cum duobus MSS. ab ipso *Grotio* collato, qui exstat in incomparabili Biblioth. Publica Leidensi, ex altero eorum videbam notatum εἰ μή τι καὶ παλαιόν.

ὡς h) ἐκ δυεῖν ἀλλοτρίων κρέμαται τὸ πεφυσημένον ὄνομα ἡ εὐγένεια. καὶ ὁ πλοῦτος μὲν οὐχ ὁμοίους αὐτῷ τοὺς γεννηθέντας ποιεῖ, ἀλλ' ὁ ἐξ ἀρετῆς γεννηθεὶς εἰκονίζεται i) ἀπὸ * τῶν ἐπὶ τῆς ψυχῆς δικαίων εἰς τοὺς ἐκγόνους διαχεομένων, καὶ τοῦτ' ἐστιν ἡ ὄντως εὐγένεια, ὁμοίωσις δικαιοσύνης. Ἆρ' οὖν εὐγενέστερος ἦν ὁ Μίδου πλοῦτος τῆς Ἀριστείδου πενίας; καί τοι ὁ μὲν οὐδ' ἐντάφια k) καταλι-

se positam? Atqui neutrum horum est in potestate nostra: sed alterum fortunæ temeritati, alterum intemperiis hominum est obnoxium. Itaque nobilitatis arrogans hoc nomen, quod, ut sumamus animos, facit, à duabus rebus, quæ propriè nostrûm non sunt, pendet. Perinde nec divitiæ reddunt filios ei similes, qui illos procreavit: sed qui natus ex virtute fuerit, im-

πῶν

h) ὡς ἐκ δυεῖν] Sententia hæc in versione Latina, ope- rarum vitio, ita depravata erat: *Itaque nobilitatis arrogans hoc nomen, quod ut sumamus animo, fecit, a duabus rebus, quæ proprie nostrum non sunt, perin- de nec* &c. Interpretis mentem, ope Græci contextus, as- secutum me puto.

i) εἰκονίζεται] MS. εἰκόνιζε. Sed genuina lecti- exstat apud *Stobæum.*

* ἀπὸ] Omittitur hoc in altero eorum Codicum, qu- à *Grotio* cum edito exemplari Stobæi collatos dixi, recte quidem.

k) ἐντάφια] Rectissime vocem hanc convertit Interpre- Vide pluribus de ea differentes *Tollium* ad Longinum περὶ ὕψους Sect. IX. n. 65. *Perizon.* ad *Ælian.* Va- Hist. I. 16. *Elsnerum* in Obss. Sacris ad Matth. XX-

πών. Τῷ δὲ Φρυγὶ * πάντ' ἂν ἐδύνατο εἶναι τάφος. Ἀλλ' οὐκ ἐν πλουσίῳ τὸ εὐγενές· (πυρὸς ἔχει τινὰ τρόπον πᾶσα πονηρία· ἀμφότερα χωρὶς τροφῆς ἀφανίζεται σβεννύμενα.) l) Ἡ δὲ Σωκράτους ἀδοξία μαίας καὶ Ἑρμογλύφου πατρὸς οὐκ ἦν εὐγενεστέρα τῆς Σαρδαναπάλου δόξης; μὴ σύγε νομίζῃς, ὅτι Ξέρξης εὐγενέστερος ἦν Κυναιγύρου, καί τοι ὁ μὲν ὑπὲρ τῆς ἰδίας πατρίδος ἀπεκόπη τὴν χεῖρα m) ὅδε

pressam animo suo gerit imaginem æqui & boni, cum ea sola transmittatur a Parentibus in liberos. Hæc demum vera nobilitas est, morum similitudo secundum justitiam. Numquid autem opulentia Midæ nobilior, quam Aristidis inopia? Tamen hic ne in sepulchrum quidem sumtum reliquit moriens: Phrygi quicquid suppetebat, facile vicem sepulchri obiisset. Verum sita

12. *Mollium* ad Longi Pastoralia pag. 134. & *Lamb. Bos* de Ellipsi Gr. L. p. 96.

* τῷ δὲ Φρυγὶ] Versio Latina operarum vitio habebat: *inrygi.*

l) πυρὸς ἔχει &c.] Non videntur locum hic habere posse, quæ uncis inclusa sunt: omittenda igitur, nisi aliqua ex prioribus exciderunt. Ita scite *Grammius* ἑλληνικώτατος ad h. l. Interpres Latinus apud *Stobæum* ad supplendam sententiam quædam de suo addidit, ita convertens: *Verum nobilitas non in opibus sita est, (cum opes potius pabulum sint malitiæ.) Omnis sane malitia recte comparatur igni.* In collatione Stobæi Grotiana nihil hic vidi annotatum.

m) ἀπεκόπη τὴν χεῖρα] Testatum hoc reliquerunt *Herodotus*, *Justinus*, *Valerius Max.* alii.

ὁ δὲ ὑπὲρ τοῦ ζῆν ἔφυγεν, ἀντὶ τῆς μεγάλης βασιλείας μεγάλην περικείμενος δειλίαν;

non est in opibus nobilitas, (omnis autem improbitas ad instar ignis fere est: nam utrumque horum, nisi alatur, evanescit & exstingvitur.) Quid Socratis ignobilitas, matre obstetrice, Statuario patre, an non plus veræ nobilitatis præ se tulit, quam illa Sardanapali gloria? Ne vero censeas nobiliorem Xerxem fuisse *Cynægiro*. Huic enim pro patria dimicanti manus amputata est: ille vitæ præsidium fuga quæsivit, & regni amplissimi gloriam mutavit cum turpitudine summæ timiditatis.

XI. Λέγεται μὲν ταῦτα μεγαλοπρεπῶς. Ἐγὼ δὲ οὐχ οὕτως ἀλλότριός εἰμι τῆς ἐπιεικείας, ὥστε τιθέναι τῇ ἀρετῇ ἐναντίαν τὴν εὐγένειαν. Οὐ ποιήσω, οὐ λέξω. Τὸ δὲ τῆς εὐγενείας ὄνομα κενὸν εἶναι, μηδαμῶς συμφήσω. οὐχ ἧττον δ' ὡς ἄχρηστα τὰ χρήματα εἰς θάλατταν καταποντισθήσεσθαί τις κελεύῃ. Πολλάκις μὲν μήτε τρόπαια πάρεστιν ἡμῖν, μήτε κτήματα,

XI. Dicuntur ista quidem magnifice. Nec vero tam iniquus sum æstimator rerum, ut nobilitatem unam committam cum virtute aut opibus. Non faciam, non dicam. Et tamen nobilitatis vanum esse nomen tibi hercle non assentiar. Non minus quidem, quam & qui opes inanes & in mare præcipitandas suaserit. Non

ματα, μήτε πάπποι, μήτε πρόπαπποι, ὅτῳ ᾗ ταῦτα ὑπάρχουσιν ἔξοχα, τούτοις χαίρειν τε καὶ χρῆσθαι τὸν καλῶς τὰ τῆς ἀρετῆς ἔργα μελετῶντα, οὐδὲν κωλύει πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν. Ἀλλὰ μᾶλλόν εἰσι βοήθειαι καὶ ὄργανα σοφίας· ἅπερ κἂν μὴ ὑπορρίζωσι n) τὴν ἀρετὴν, αὐτήν γε διακοσμοῦσι, οὐκ ἄλλως ἢ καλῇ παρθένῳ, ἂν ἀπάρυφος ᾖ, πρέπει τε ἡ λαμπρὰ ἐσθῆς, καὶ προςίθησιν, οὐκ οἶδ' ὅ τι πρὸς τὸ τῆς φύσεως κάλλος. Οὕτως οὐχ οἵη τε οὖσα ἡ εὐγένεια τὴν ἀρετὴν θαυμαστοτέραν ποιεῖν, ἥλις ταῖς ἡλίου ἀκτῖσιν λαμπροτέρα ὑπάρχει,

ſunt in nobis trophæa majorum, non opes plerumque, non avi, non proavi. Et tamen iis excellentibus quem gaudere, iis frui recte meditantem opera virtutis, nihil nocet ad vitam beatam: quin potius ſubſidia ſunt & inſtrumenta ſapientiæ, quæ ſi non fulciant virtutem, hanc certe ornant. Non aliter, quam formoſæ virgini veſtis elegans dedecori minime eſt: ornat etiam & fulcit, & neſcio quid decoris elegantiæque affert pulchritudini naturæ. Ita nobilitas virtutem ipſam quando admirabiliorē

n) ὑπορρίζωσι] ita ſcripſi pro ὑπονείζωσι, quod eſt in MS. Ὑπορρίζουν erit: *confirmare, infigere altius radices*, quemadmodum ὑπεκρίζουν *exſtirpare, evellere.* Prius illud ſenſus hic poſtulat. Fortaſſe tamen legendum eſt ὑποστηρίζωσι, quod legiſſe videtur Interpres, vertens per: *fulcire.* Accedit, eadem voce noſtrum in hoc argumento ſupra uſum eſſe p. 194.

χει, ὅμως οὐκ οἶδα τί αὐγῆς καὶ κόσμου τῷ τῆς ἀρετῆς σπουδαίῳ προσφέρει. Μέχρι τοῦ δὲ τὸν Σωκράτην τοῦ Ξέρξου προτιμήσεις; εἰ δὲ Κῦρος τὰ εἰς αὐτὸν συμβεβλημένα ὑπὸ τοῦ Σωκρατικοῦ Ξενοφῶντος εἶχεν, o) δῆλον ὅτι τοῖς σοῖς νόμοις καὶ τοῖς αὐτοῦ Σωκράτους τὰ τοῦ Κύρου τίθῃς ἂν ὡς αἱρετώτερα τοσοῦτον, ὅσον ὑστερίζονται οἱ λόγοι ὑπὸ τῶν πραγμάτων.

reddere non poteſt, cum ipſa Solis radiis illuſtrior ſit, tamen neſcio quid ſplendoris & ornatus virtutis ſtudioſo affert. Quouſque autem Socratem Xerxi præferes? Quod ſi Cyrus, quæ in eum confert Xenophon Socraticus, habuit, haud dubium, quo potiora facta verbis, quin eum Socrati etiam tuo jure præferas.

XII. Ὁ δὲ Ἀνάχαρσις p) ὅταν ἔλεγε τοὺς Ἀθηναίους παρὰ Σκύθαις βαρβάρους, ὥσπερ τοὺς Σκύθας ἐν τοῖς Ἀθηναίοις, οὐ κατεδίκαζε τὴν εὐγένειαν, ἀλλὰ μᾶλλον ἕκαστον ἐν τῇ οἰκείᾳ χώρᾳ δοκεῖν εὐγενῆ σημαίνει.

XII. Porro *Anacharſis* cum ait: apud Scythas Barbari Athenienſes æque atque Scythæ apud Athenienſes; non dicam ſcripſit nobilitati at potius ſuis quemque regionibus nobilem videri oſtendit: nec tam facile nationi-

οὐκοῦν

o) εἶχεν] MS. εἶχος.

p) Ὁ δὲ Ἀνάχαρσις] Hæc pro nova exceptione Ariſtodemi habet Interpres. Ad rem ipſam lege *Lucian.* T. I. Opp. in Scytha p. 591. & Diog. Laërtium.

οὐκοῦν q) ῥᾴδιον ὀνειδίζεσθαι τὸ τοῦ γένους ἄδοξον, τοῖς ὅσον τύχοι ἔθνεσιν ἀλλοδαποῖς. Ὁ δὲ Χρύσιππος ἐν τῷ περὶ τῶν ἀρετῶν ἰσοτιμίας r) περίτηγμα καὶ διάξυσμα s) τὴν εὐγένειαν καλεῖ. μηδὲν ἄρα διαφέρειν ὅτου παρὰ πατρὸς γεγονὼς τυγχάνῃς, εὐγενοῦς ἢ μή. Τί τῶν Στωϊκῶν ἀρχηγῷ ἀποκρίνωμαι, ζητεῖς; τοῦθ' ὅπερ ἤκουσάς ἐμὲ κατ' ἐκείνης λέγοντα στοᾶς. t) Τοῦτον

bus quantumvis exteris exprobrari jure nobilitatem. *Chrysippus* autem eo libro, quo æqualitatem demonstrat virtutum, quisquilias & ramenta nobilitatem vocat, proinde nihil referre, quo patre nascare, generoso an ignobili. Quid Stoicæ familiæ facile principi respondeam, quæris? Nempe quod de me audisti, dum sæpe perorarem in Stoicorum il-

X τὸν

q) οὐκοῦν] Ita scripsi cum Cl. Grammio pro οὖν quod erat in MS.

r) Hunc Chrysippi libellum non invenio laudatum a *Diogeno Laertio*, qui alioquin in scriptis ejus recensendis diligens est lib. II. §. 190. sq. Forte tamen quatuor illis continetur, quos eum περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν ἀρετῶν scripsisse testatur Laertius §. 202.

s) Ita scripsi pro περιτήγμαο καὶ διάξυσμε quod est in MS.

t) κατ' ἐκείνης λέγειν στοᾶς] Non obscure hic Plutarchus innuit disputationes suas multiplices contra Stoicos libellis singularibus habitas, quorum alii exstant, v. c. *de Stoicis repugnantiis*, *de communibus notitiis*, *de Stoicorum absurdis*, &c. alii interciderunt, quorum memoriam servavit *Lamprias* in Indice Opusculorum Plutarchi.

τὸν Στωικὸν Λαπίθαν καὶ ἐξ ἀδάμαντος συμπεπηγνυμένον, οὐ θαυμαστὸν ἀγνοεῖν τὴν εὐγένειαν, ὅς καὶ τὸ στῆθος λόγχῃ πεπαρμένος οὐκ αἰσθάνεσθαί φησι, οὐδὲν τοῦτο πρὸς αὐτὸν, μηδαμῶς ὑποδιδόντα τοῖς ἀλγήμασι, καὶ τμηθεὶς ἀναίσθητος ὤν. Τοιαύτης τῆς στοᾶς ἔνοικοι u) τί θαυμαστὸν, εἰ τὸν ἄνθρωπον x) τὴν εὐγένειαν ἀφαιροῦσιν, οἱ τὸν ἔρωτα, τὸ ἔλεος, τὴν ἀνεξικακίαν καὶ τὰ πάθη τὰ λοιπὰ τῷ ἀνθρώπῳ παρὰ φύσεως δοθέντα, ἀποσπῶσιν. Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐν μέσῳ τῷ πυρὶ μὴ φλέγεσθαι ἀπαγγέλλοντες, οὐδ' ἐν μέσῃ τῇ θαλάσσῃ ὑπὸ τῶν κυμάτων καταποντίζεσθαι. y)

lam porticum. Illum Stoicum Lapitham, illum ex adamante compactum, non mirum, si non agnoscat nobilitatem, cui cum pectus sit hasta trajectum, parum tamen hæc se sentire ait. Nihil hoc ad se pertinere, qui velut stipes dolori non succumbat, nullum habeat sectus sensum. Porticus istius incolæ quid mirum si nobilitatem homini adimant, qui amorem, misericordiam, clementiam, reliquosque affectus, a natura homini datos evellunt? Hi sunt, qui in mediis ignibus se conflagrare negant, neque medio in mari obrui se aquis. Naturæ sc

Or

u) ἔνοικοι] MS. mendose ἔνικοι, Interpres recte.

x) τὸν ἄνθρωπον] MS. in margine τοὺς ἀνθρώπ

y) καταποντίζεσθαι MS. in margine καταχῦσθαι Habes hic §. XI. & XII. duplex verbi καταποντίζεσθαι

υτοι οἱ ἀφ' ἡμῶν τοὺς ῆς φύσεως θεσμοὺς ἐξ-ίζοντες, τὰ πάθη ατὴν ἐμπεφυκότα λέ-οντες. Οὗτοι οἱ τὴν ρόνοιαν z) τὴν ἀγχίνουν άλα γραῦν μητέρα κα-οῦντες τούτου τοῦ παντός, διὰ τί γε οὐχ ὡραίαν ρεσκήψαντο τῇ ἡλικίᾳ, περ ἡμᾶς ἐβούλοντο πεί-ειν αὐτὴν τηλικούτου ὄγ-ου αὐτοκτίστην; ἀλλὰ ὶ μὲν ἀνέχεσθαι οὐ χα-επόν· ὅτι δὲ a) τῆς γενείας οἰκείους δορυφό-ες χλευάζει, * τὴν ἀ-αζονείαν, τὸ κομψὸν, ὴν βίαν, τὴν τοῦ ἀνθρω-ίνου δικαίου καταφρό-

ta iracunde à nobis pelli volunt. Affectus frustra datos asserunt. Hi sunt, qui Pronoeam illam anum sagacem admodum, universi hujus parentem vocent: quam, quæso, cur non ætate integra finxerunt, cum tantæ molis opificem credere nos voluerunt? Sed hæc utcumque ferri poterant: cum autem peculiares nobilitatis satellites irridet, arrogantiam, fastum, violentiam, humani denique juris contemtum, si quando obruti his sunt nobilissimi

exemplum, quod alias apud Scriptores non frequenter occurrit.

z) τὴν πρόνοιαν] Videtur hic petere speciatim *Chrysippi* libros περὶ προνοίας, quos memorat *Laërtius* VIII. §. 138.

a) ὅτι δὲ] ita lego cum Cl. *Grammio*, pro eo, quod in MS. est ὡς δὲ.

* χλευάζει] Sequentia verba ὁρῶσιν & οὐ μέμνηνται, in plurium numero posita, postulant, ut legamus χλευάζουσιν, quamvis & Interpres singularem nume-

νησιν, ὅτι b) τῶν βασιλέων καὶ τῶν ἀρχόντων τινὰς ὑπὸ τούτων ὑποβρυομένους ὁρῶσιν, οὐ μέμνηνται τοὺς αὐτοὺς τούτους, οὓς αὐθάδει φωνῇ τῆς εὐγενείας δορυφόρους καλοῦσιν, ἐν ἄλλοις τῶν ἀγενῶν οὐχ ἥκιστα ὑπάρχειν. ἐκείνων τὴν μῆνιν φησι· c)

Μῆνιν ἄειδε θεὰ Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος
Οὐλομένην, ἣ μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε,
Πολλὰς τ' ἰφθίμους ψυχὰς ἄϊδι προΐαψεν
Ἡρώων, αὐτοὺς δ' ἑλώρια τεῦχε κύνεσσιν
Οἰωνοῖσί τε πᾶσι.

Ταύτην δὲ τὴν μῆνιν ἄρα μόνον ἐνόμιζε τοῦ Ἀχιλλέω; ἢ χείρων ἦν Φαλάριδος καὶ Ἀγαθοκλέους, καὶ Διονυσίου οὓς ἀ-

aut Reges, aut Proceres, non agnoſcit, in plerosque ignobiles hæſiſſe eosdem quoq;, quos ſatellites nobilitatis procaci nomine vocat. Illorum hanc eſſe iram ait:

Innumeris quæ ſæva malis afflixit Achivos
Heroumque animos tot fortes impulit orco,
Membra minutatim quorum laniata moloſſis
Alitibusque dedit.

Sed an ſolius *Achillis* talem ille iram putavit? An non fuit deterior aut *Phalaridis*, aut *Agathoclis*, aut *Dionyſi-*

γι-

rum retinuerit. Accedit, Plutarchum in ſuperioribus non contra unum aliquem Stoicorum ſed contra ἐνείκους τῆς στοᾶς diſputare.

b) ὅτι] malim legere ὅτε vel ὅταν.

c) *Homer.* Iliad. α΄. I.

γενεῖς ἐκ ἀγνοῦμεν; ἐ γὰρ d) ποιητὴς ἐκεῖνος ὁ κάλλιστα πεπαιδευμένος ὅταν e) λέγει· f)

Ου μὲν γάρ τί πε ἐστιν ὀϊζυρώτερον ἀνδρὸς
Πάντων, ὅσσα τε γαῖαν ἐπιπνέει τε καὶ ἕρπει,

μᾶλλον περὶ εὐγενοῦς g) φησι. Ουσης δὲ τῆς φύσεως σφαλερᾶς, ἐκ εὐθὺς ἐδὲν διαφέρει τ̃ δυσγενοῦς ὁ γενναῖος, ἀλλὰ τὰ παρὰ φύσεως ἐπιτήδεια ὡς ὑπὸ θεοῦ προσωρωθέντα θαυμάζεται.

Οὕτως h) ἐ πάντεσσι θεὸς χαρίεντα δίδωσιν
Ἀνδράσιν, ἔτε φυὴν, ἔτ' ἄρ φρένας ἔτ' ἀγορητύν.

quos ignobiles fuisse legimus? Neque vero vates ille doctissimus cum ait:

Nil magis est hominis natura infirmius omni,
E numero spirant quæcuncunque animalia terris,

potius de nobili quam ignobili agit. Utcunque omnium sit infirma natura, non tamen generosus nihil ab ignobili differt. Quin potius naturæ commoda veluti a deo collata admiratur:

Haud uni dat cuncta Deus, formosus ut idem
Sit, pariter prudens, ac multa laude disertus.

d) γὰρ] MS. mendose ἐόξ. ἐκἐν legendum *Grammius* suspicatur.
e) ὅταν] MS. ὄζαρ.
f) Iliad. ρ'. 446.
g) περὶ εὐγενοῦς] Fortasse excidit: ἢ ἀγενοῦς, quod Interpres expressit, nisi hunc ad sensum respexisse putes.
h) Od. θ'. 167.

Ἄλλος μὲν γὰρ τ' εἶδος ἀκιδνότερος πέλει ἀνὴρ,
Ἀλλὰ θεὸς μορφὴν ἔπεσι στέφει, οἱ δέ τ' ἐς αὐτὸν
Τερπόμενοι λεύσσουσιν. - - - -

Qui ſpecie caruit, Deus hunc venerabilis ornat
Viribus eloquii, quo ſit, mirentur ut unum.

Οὐδ' ἂν ἴδῃς εἰς τὰς ἀρχὰς, προστασίας, καὶ βασιλείας εἰσβάλλοντας ἵνα τῶν ἀγεννῶν, τοὺς δὲ εὐγενεστάτους καταβαλλομένους, διὰ τοῦτο διώξεις τὴν εὐγένειαν. Ἐκεῖνο γὰρ οὐ μᾶλλον τῶν εὐγενῶν ἢ τῶν δημοτικῶν ἅπτεται.

Neque vero, ſi ignobiles magiſtratus, præfecturas, regna invadere videas, ſi his dejici nobiliſſimos, jure ideo inceſſenda nobilitas. Non minus enim illud ad nobiles, quam ad plebejos pertinet.

Εἰ γὰρ ἐγένου σὺ, Τρόφιμε, τῶν πάντων μόνος,
Ὅν τ' ἔτικτεν ἡ μήτηρ ἐφ' ᾧ γε διατελεῖν
Πράσσων ἃ βούλει, καὶ διευτυχεῖν ἀεὶ,
Καὶ τοῦτο τῶν θεῶν τις ὡμολόγησέ σοι,
Ὀρθῶς ἀγανακτεῖς· ἔστι γάρ σ' ἐψευσμένος,
Ἄτοπόν τε πεποίηκ', εἰ δ' ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς νόμοις
Ἐφ' οἷσπερ ἡμεῖς, ἔσπασας τὸν ἀέρα

Si lege natus, Trophime, tu fores ea,
Ut omnia ad votum tibi, quæ velles, fluerent:
Et id Deorum aliquis recepiſſet tibi:
Recte doleas quidem, fefellit enim fidem,
Ac fecit abſurde. Sed iisdem legibus
Commune quoniam tu quoque quibus nos alii

T

Τὸν κοινὸν, ἵνα σοί τι
τραγικώτερον λαλῶ,
Οἰστέον ἄμεινον ταῦτα καὶ
λογιστέον. k)

Cœlum hauseris, ut audentius tecum loquar,
Ferenda sunt hæc fortius.

Λέλεκται γὰρ τοιαῦτα καὶ τῷ δήμῳ, καὶ τοῖς ἐν τέλει, οἷς οὔτε δόξα, οὔτε ἀδοξία πρὸς ταῦτα συμφέρειν δύναται. ἐξ ἴσου τὰ παρὰ Θεοῖς εἱμαρμένα ἑκατέροις ἀγνοεῖται, ἐπεὶ

Talia, inquam, dicta sunt & plebejis & nobilibus, quibus hac in parte neque nobilitas prodesse potest, neque natales obscuri. Ex æquo utrisque Deorum fata ignota, quandoquidem

Σύμβολον l) δ' οὔπω τις
ἐπιχθονίων
Πιστὸν ἀμφὶ πράξιος ἐσ-
σομένας εὗρεν θεόθεν.
τῶν δὲ μελλόντων τετύ-
φλωνται φραδαί·
πολλὰ δ' ἀνθρώποις πα-
ρὰ γνώμαν ἔπεσεν,
ἔμπαλιν μὲν τέρψιος· οἱ
δ' ἀνιαραῖς
ἀντικύρσαντες ζάλαις ἐ-
σθλὸν βαθὺ πήματος ἐν
μικρῷ πεδάμειψαν χρόνῳ.

Nemo venturam potuit
Deorum
Nosse fortunam, quoniam
futuri
Cæca mens nobis: homi-
nique multa
Præter optatum tulit ipse
casus
Tristia, & cursus miseris
subactam
Extulit rebus propere vo-
luptas.

k) Sunt hæc Menandri, inter cujus fragmenta à Cl. Clerico edita afferuntur p. 259. ex Plutarchi Consolat. ad Apollon. Tom. II. p. 203.

l) Habet hæc *Pindarus* Olymp. Od. XII. in fine.

XIII. Πάλιν πρὸς Χρύσιππον ἀναχωρῶ, ὃς κατὰ τῆς εὐγενείας ὑπὸ τοῦ ξυνετωτάτου ποιητοῦ πεποιῆσθαι γράφει τάδε· m)

Ὅν κεν ἐγὼ δήσας ἀγάγω, ἢ ἄλλος Ἀχαιῶν

ὥσπερανεὶ χρέων ἢ Θερσίτου τοῦ ἀσελγεστάτου καὶ ἀτιμωτάτου λόγους τοὺς ἀσχημονεστάτους εἰς τὸν ἄριστον βασιλέα πρὸς ταῦτα μεταφέρειν. Ἀλλὰ μᾶλλον Ὀδυσσέα τινὰ ζητεῖν τοῦ ἀβελτέρου ἀποπλήξοντα τὴν αὐθάδειαν. Πάλιν ὑλακτεῖ, λέγων, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ τὰ τῶν εὐγενῶν κακῶς πεπραγμένα δηλωθέντα, ὅταν τὴν Ἄρεως καὶ Ἀφροδίτης μοιχείαν ὁ Ἥφαιστος κατείληφε· n)

Ζεῦ, πάτερ, ἠδ' ἄλλοι μάκαρες θεοὶ αἰὲν ἐόντες,

XIII. Redeo ad Chryſippum, qui ſcribit hæc à vate prudentiſſimo perſcripta in nobilitatem:

Quicquid ego vinctum porto, vel alter Achivum,
Tu rapis.

Quaſi vero Therſitæ improbiſſimi ſordidiſſimique in præſtantiſſimum Regum ſordidiſſima verba huc transferenda ſint. An non potius quærendus Ulyſſes aliquis, qui nebulonis contundat procacitatem? Rurſus oblatrat: ab eodem poeta nobilium facta patefacta ait, dum Vulcanus adulterium Martis & Veneris deprehendit:

Jupiter atque alii, quorum immortalia divi

m) Il. Β. 231.
n) Odyſſ. Θ. v. 306.

Δεῦθ', ἵνα ἔργα γελαστὰ
καὶ οὐκ ἐπιεικτὰ ἴδησθε. o)

Numina, turpe deis facinus, dignissima risu
Crimina spectatum huc concedite protinus omnes.

Sed enim non peculiaria talia crimina nobilibus, quia flagrare iis videas ignobilissimos etiam: quibus si neque caruere Homerici illi Heroes, minus graviter ferendum, si nobiles in hæc inpingant. Nam quid queritur *Vulcanus?*

Ὣς p) ἐμὲ χωλὸν ἐόντα
Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη
Αἰὲν ἀτιμάζει, φιλέει δ'
ἀΐδηλον Ἄρηα·
Οὕνεχ' ὁ μὲν καλός τε καὶ
ἀρτίπος, αὐτὰρ ἔγωγε
Ἠπεδανὸς γενόμην. ἀτὰρ οὔ-
τι μοι αἴτιος ἄλλος,

Dedignata suum, ac dudum pertæsa, maritum
Loripedem Jove nata Venus Martem ecce cruentum
Deperit insignem, formaq; & cruribus altis
Conspicuum. Sed enim claudo mihi nascier olim
Contigit. At non est vitium hoc à crimine nostro
Ingens, amborum potius sed culpa Parentum est,

o) Post hos versus quæ in versione sequuntur, ea in contextu Græco deerant.

p) Odyss. θ. 308.

Ἀλλὰ τοκῆε δύω· τὼ μὴ γείνασθαι ὄφελλον.

Qui sine defectis sobolem producere membris
Debuerant. Verum huc convertite lumina cuncti.

Εἰ μὲν οὖν ἡ ἐκ Διὸς ἐκγεγαυῖα ἐγκαλεῖται Ἀφροδίτη, ἀλλὰ μὲν καὶ ὁ ἐγκαλῶν οὐχ ἧττον ἐξ αὐτοῦ τοῦ Διός· οὐδ᾽ ὠνείδιζε δικαίως Ἀφροδίτη τῷ Ἡφαίστῳ τὴν χωλότητα· ἀπαρνεῖται γὰρ ἑαυτοῦ αἴτιον τῆς πηρώσεως· οὐδ᾽ ὠνείδισεν αὐτὸς τὴν εὐγένειαν Ἀφροδίτῃ. Ἄρα τί λέγει; q)

Si Jove nata Venus culpatur, & qui culpat, etiam Jove natus. Nec vero recte exprobrare potuit Venus claudicare Vulcanum: hoc enim negat vitium suum fuisse. Nec ille Veneri nobilitatem exprobravit. Quid igitur ait?

Ἀλλ᾽ ὄψεσθ᾽ ἵνα τώγε καθεύδετον ἐν φιλότητι,
Εἰς ἐμὰ δέμνια βάντες· ἐγὼ δ᾽ ὁρόων ἀκάχημαι.
Οὐ μήν σφας ἔτ᾽ ἔολπα μίνυνθά γε κείεμεν οὕτω,
Καὶ μάλα περ φιλέοντε· τάχ᾽ οὐκ ἐθελήσετον ἄμφω
Εὕδειν· ἀλλά σφωε δόλος καὶ δεσμὸς ἐρύξει.

Cernite, ut optatis foveant amplexibus ignes,
Nostraque ad hæc ambo petiere cubilia: verum
Hanc post quam vidi, magno mihi visa dolori
Res fuit. Atque illos spero non tempore parvo
Tali concubitu fruituros, quamlibet acri
Conjunctos in amore quidem, fortassis uterque
Concupiisse diu nolit, sed dura tenebunt

Εἰσό-

q) ibid. 313.

Εἰσόκε μοι μάλα πάντα πατὴρ ἀποδώσει ἔεδνα,
Ὅσσα οἱ ἐγγυάλιξα κυνώπιδος εἵνεκα κούρης,
Οὕνεκα οἱ καλὴ θυγάτηρ, ἀτὰρ οὐκ ἐχέθυμος.

Vinculaque insidiaque meæ, tantisper ad unum
Munera connubii, donec pater ipse remittat,
Inque verecunda pro conjuge cuncta regente
Præmia quæ dedimus, nobis dotalia reddat.
Quando quidem ante alios forma præstantior omnes
Nota sibi est, sed mente carens & pectore casto.

Ταῦτα μᾶλλον πρὸς τὴν εὐγενῆ Ἀφροδίτην ἢ πρὸς τὴν δημοτικὴν Λαΐδα, ἢ δυοῖν ὀβόλοιν ἑταιρίδιον; ἢ ἐκεῖνοι τοῦ Ἡφαίστου δεσμοὶ τοῦ μὲν καταληφθέντος καὶ προσεχομένου Ἄρεος καθάπτονται τοῦ δὲ ἐκ τοῦ δήμου τυχόντος οὔ; Ἥφαιστος μὲν r)

Quid hæc pertinent potius ad nobilem Venerem quam ignobilem Laudem, aut scortum diobolare? An enim vinculu illa Vulcani minus pertinent ad deprehensum & hærentem Martem, quam alium quemvis plebejam? Vulcanus quidem:

- - κακὰ φρεσὶ βυσσοδομεύων·
Ἐν δ' ἔθετ' ἀκμοθέτῳ μέγαν ἄκμονα, κόπτε δὲ δεσμοὺς

- - *Insidias imo jam pectore versans*
Huic admoliri ac prægrandem imponere trunco
Incudem parat, at subito durissima format

Ἀρ-

r) ib. 273.

Ἀρρήκτους, ἀλύτους, ὄφρ' ἔμπεδον αὖθι μένοιεν,
Αὐτὰρ ἐπειδὴ τεῦξε δόλον κεχολωμένος Ἄρει,
Βῆ ῥ' ἴμεν ἐς θάλαμον, ὅθι οἱ φίλα δέμνι' ἔκειτο.
Ἀμφὶ δ' ἄρ' ἑρμῖσιν χέε δέσματα κύκλῳ ἁπάντῃ
Πολλὰ δὲ καὶ καθύπερθε μελαθρόφῳ ἐξεκέχυντο
Ἠΰτ' ἀράχνια λεπτὰ, τὰ κ' οὐκέ τις οὐδ' ἴδοιτο,
Οὐδὲ θεῶν μακάρων. πέρι γὰρ δολόεντα τέτυκτο.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα δόλον περὶ δέμνια χεῦεν
Εἴσατ' ἴμεν ἐς Λῆμνον ἐϋκτίμενον πτολίεθρον.

Vincula, non ulli textumque solubile cudit,
Quo simul impliciti graviter vinctiq; jacerent,
Ac postquam fabricasset opus cassesque Gradivo
Infensus, subito petit alta cubilia gressu,
Gratus ibi stabat thorus, & jam vincula circum
Fulcra locat, miruq; simul concinnat in orbem,
Plurima quin etiam tectum diffusa per altum
Tenuia, ceu lepidas suspendit aranea telas,
Ut quæ non hominum, non ipso lumine Divum
Cernere erat, mire abstrusis composita dolorum
Nexibus. Hæc postquam per summa cubilia sparsit
In Lemnon simulata via est.

Οὗτοι οἱ δεσμοὶ ἐξ ἴσου μάλα τείνουσιν εἰς ἅπαντας τοὺς ἀνεχομένους ἑαυτοὺς τοῖς ἐρωτικοῖς ἁλίσκεσθαι δελέασι. Εἰς τοιαύτας τὰς πέδας ἐκείνους ἀνάγκη πίπτειν, τὰ δ'

Vincula plane ea pertinent ex æquo ad omnes, qui se patiuntur amorum illecebris rapi: in hos plane compedes necesse est illi incidant. Neque plane ἀμαρ-

ἁμαρτήματα ὐχ ὕτως στέγεσθαι καὶ καλύπτεσθαι, ὥστε μὴ ἐμφαίνεσθαι. Οὐκ ἀγνοεῖς ὅτι ὅπερ εἷς λέγει τῶν Θεῶν· s)

peccata tegi aut velari, quin ea pateant, posse. Agnoſcis enim, quid dicat unus è Diis:

Οὐκ ἀρετᾷ κακὰ ἔργα
κιχάνει δὲ βραδὺς ὠκὺν,
Ὡς καὶ νῦν Ἥφαιστος ἐὼν βραδὺς εἷλεν Ἄρηα,
Ὠκύτατόν περ ἐόντα θεῶν οἵ ὄλυμπον ἔχουσι,
Χωλὸς ἐὼν, τέχνῃσι τὸ καὶ μοιχάγρι' ὀφέλλει.

Ut nihil officiunt virtuti crimina, claudus
Aſſequitur celerem, veluti nunc Mulciber acrem
Gradivum obtinuit, quamvis præ cœlitibus diis
Curſibus ille pedes habiles agit ocyor unus.
Claudus enim ipſe dolis uſus, qui ſic quoque multas
Auxit adulterii & fædo pro crimine pœnas.

Ἡ δ' ὑμετέρα ἐκείνη στοὰ, ὦ Στωϊκοὶ, μηδένα πώποτε μοιχὸν ἑώρακε περιπατοῦντα; ἢ δ' ἐν προσώπῳ κηλὶς εἰ μᾶλλον βλέπεται, οὗ μᾶλλον ἐπίδηλος, ὕτως t) εἰκότως καὶ τῶν εὐγενῶν τὰ πλάσ-

Porticus illa veſtra, Stoici, nullosne deambulantes adulteros vidit? Nam ſi naevum in facie magis inſpici dicitis, quo loco magis pateat; ita plane nec è re fuit, vitia nobili-

s) Odyſſ. θ. 329.

t) ὕτως εἰκότως &c.] Malim iſta quidem ita vertere: *ita manifeſtum eſt, nobilium vitia, magis quippe cognita, magis inceſſi.*

πλάσματα ἐκδηλότερα ὄντα, θᾶττον διώκεσθαι. εἰ δὲ μὴ τὴν στοὰν καταβάλλετε, τὰ πάντα ἁμαρτήματα φάσκοντες ἴσα τυγχάνειν, τί τὰ τῶν εὐγενῶν ἀκριβέστερον ἐπιτηρεῖτε; θυγατρὸς ἀποκεχρῆσθαι τὸν ἐκ δήμου, καὶ τὸν βασιλέα μηδὲν διαφέρειν λέγετε· ὅμως πολλὰ φλυαροῦντες εἰς τὸν τῶν εὐγενῶν τῦφον, ἀλαζόνειαν, ἔρωτας, ἀθεμίστους συνουσίας, ὠμότητα, ἀντιδίκων ἐπιθυμητικοὺς καλεῖτε, καὶ τῶν μὲν εὐεργεσιῶν ἀμνήμονας, ἀδικουμένους δὲ δριμυτάτους πρὸς τὸ ἀποτίειν. Ταῦτα μὲν οὖν εἰ μόνους εἰς τούτους προσήκει, δικαίως ἴσως ἂν ἡμῖν οὕτω ῥητορεύειν συνεχωροῦμεν. Νυνὶ δὲ μηδ' ὑμᾶς u) αὐτοὺς τούτων τῶν παθημάτων ἐλευθέρους ἐποίησεν ἐκείνη ὑμετέρα πρόνοια χρησμολόγος γραῦς. διὸ γοῦν ἐφ' οἷς τοὺς ἄλ-

um magis inceſſi, magis patere. Attamen niſi plane veſtram illam porticum dejicitis, qui peccata omnia paria alibi jactatis, cur hic nobilium magis animadvertitis? Plebeji quis abuſus ſit filiola aut regis, negatis intereſſe: & tamen multa deblateratis in nobilium ſuperbiam, arrogantiam, amorem, inceſtes amores, crudelitatem, vindictæ avidos animos, quos beneficii immemores facitis, leviſſimæ autem contumeliæ acerrimos inſectatores. Quæ ſi in hos ſolum quadraret, jure forte declamandi in hos unos eſſet locus. Nunc cùm ne vos ipſos quidem Pronœa illa veſtra, fatidica anus, his liberos perturbationibus reddat, quæ in iis ca-

λους

u) μηδ'] MS. κινδ.

λους σωφρονίζετε, ταῦτα ἀφ' ὑμῶν ἀφαιρεῖτε. x)

XIV. Φανερὸν τοίνυν ἔφην ἐγὼ, περὶ ὧν πάλαι διηπορήσαμεν, * διὰ τί ποτε οἱ ἔκπαλαι πλουσίων, ἢ οἱ ἔκπαλαι σπουδαίων εὐγενέστεροι δοκοῦσιν εἶναι μᾶλλον τῶν σύνεγγυς τἀγαθὰ κεκτημένων. Αὐτὸς γὰρ ἐγγύτερος σπουδαῖος ὢν, ἢ πάππου σπουδαίου τετυχηκὼς, πῶς εἴη ἂν εὐγενὴς ὁ ἀ-

stigatis, prius evellite à nobis.

XIV. At nulla, ait ratio reddi potest, cur nobiliorem alio alium judicemus. Immo non leves videmur initio hujus disputationis attulisse, nisi mavis Aristotelem illo ipso libro, de Nobilitate conscripto, audire: *Perspicuum igitur est, inquam, quid sentiendum de eo sit, quod agitavimus jam dudum: nempe, quid causæ sit, quod ii nobiliores ceteris judicantur, quorum opes à longinquo generis primordio repetuntur, aut quorum majores longo intervallo fuerunt boni, quam illi, qui propius absunt à nobilitatis suæ prin-*

γα-

x) Post hæc iterum lacuna in Græco, quam versio Lat. commode supplet. Itaque & totus Aristotelis locus bene longus deest in MS. quod cum prioribus illis ταῦτα ἀφ' ὑμῶν ἀφαιρεῖτε statim conjungit ista: Ταῦτα μὲν Θεόγνιδος περιφέρεται, κ. τ. λ. Habet tamen illum Aristotelis locum Strobæus pag. 498. ex quo eum repræsentari.

* αὐτῇ διηπορήσαμεν] Stobæus habet vocem nihili.

γαθὸς ἀνήρ. Καί τινες εἰρήκασιν, οὕτως ἐκ τοῦ διελέγχειν προσποιούμενοι τὸν συλλογισμὸν τῆς εὐγενείας, ὥσπερ φησὶ καὶ Ευριπίδης, οὐχὶ τῶν ἐκπάλαι σπουδαίων εὐγένειαν φάμενος εἶναι, ἀλλ' ὅστις ἀνὴρ ἀγαθὸς ἁπλῶς. Τὸ δὲ οὐκ ἔστιν. ἀλλ' ὀρθῶς ζητοῦσιν οἱ τὴν ἀρχαίαν ἀρετὴν προστιθέντες. Τὰ δ' αἴτια εἰπόμενοι, τουτέστιν, ὅτι ἡ μὲν εὐγένειά ἐστιν ἀρετὴ γένους, ἡ δ' ἀρετὴ σπουδαῖον. σπουδαῖον δ' ἐστὶ γένος, ἐν ᾧ πολλοὶ σπουδαῖοι πεφύκασιν ἐγγίνεσθαι. συμβαίνει δὲ τὸ τοιοῦτον, ὅταν ἐγγένηται ἀρχὴ σπουδαία ἐν τῷ γένει. ἡ γὰρ ἀρχὴ τοιαύτην ἔχει τὴν δύναμιν, πολλὰ παρασκευάζειν, οἷά περ αὐτή. Τοῦτο γάρ ἐστιν ἀρχῆς ἔργον, ποιῆσαι οἷον αὐ-

cipio. Porro abest propius, qui sua sponte virtutem colit, quam cui avum contigerit hujusmodi habuisse. Quo fit, ut nobilis demum ille sit, qui fuerit vir bonus. Inventi sunt etiam, qui specie quadam reprehensionis id convincere studeant, perinde quasi pertexerent justam ratiocinationem contra nobilitatem. Quemadmodum sane asserit Euripides: Non antiquitate majorum æstimandam esse nobilitatem, sed virtute: nec alium quenquam nobilem omnino esse, nisi virum bonum. Qua tamen opinione nihil minus verum est. Imo recte ponunt ea de re quæstionem, qui laudem virtutis, longa vetustate confirmatam, huic sententiæ adhibent. Quid esset causa

τῇ

διηπορήσαμεν, pro qua alteram illam ex Codice, quem a Grotio supra collatum diximus, exhibemus. Id vero de editione *Aurel. Allobrog.* 1609. accipiendum est. *Veneta* enim & *Antwerp.* recte habent διηπορήσαμεν.

τῇ, † ἕτερα πολλά. Ο-
ταν οὖν ἐγγένηται τοιοῦ-
τος εἷς τις ἐν τῷ γένει,
καὶ οὕτω σπουδαῖος, ὥς
ἔχειν τὸ ἀπ' ἐκείνου ἀγα-
θὸν πολλὰς γενεὰς, οὕτω
σπουδαῖον ἀνάγκη εἶναι τὸ
γένος. Πολλοὶ γὰρ ἔσον-
ται σπουδαῖοι ἄνθρωποι,
ἄντε ἀνθρώπων ᾖ τὸ γέ
νος, ἄντε ἵππων, ὁ-
μοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν
ἄλλων ζώων. Ως εὐλό-
γως οὐχ οἱ πλούσιοι, οὐδ'
ἀγαθοὶ, ἀλλ' οἱ ἐκ
πάλαι πλουσίων, ἢ ἐκ
πάλαι ἀγαθῶν εὐγενεῖς
εν ἄν. Ζητεῖ γὰρ ὁ
λόγος τἀγαθά. Αρχὴ
γὰρ ἄνωθεν πάντων οὐ
ἦν, ἀλλ' οὐδ' οἱ ἐκ προ-
γόνων ἀγαθῶν, εὐγε
ς πάντως, ἀλλ' ὅσοι
τυγχάνουσιν ἀρχηγοὶ τῶν
προγόνων ὄντες. Οταν
οὖν αὐτὸς ἀγαθὸς

diximus. Id autem in causa erat, quod nobilitas est virtus continuata gentis alicujus. Virtus bonum est; illa bona familia est, in qua complures suis posteris virtutem quasi per manus tradiderunt. Quod tum demum usu venit, cum ea fluxerit à primordio nobili, bonoque. Namque principio vis ea tributa est, uti multa ejus modi procreet, cujus modi fuerit ipsum. Hoc munus & opus principii, alia multa sui similia gignere. Cum igitur ingente aliqua exstiterit quispiam in hunc modum affectus adeo bene moratus, ut ejus bonitas ad alios ejusdem familiæ per ætates multas pervenire possit, eam gentem esse optimam necessarium. Etenim in

 μὴ

† οἷον αὐτὴ] Codex MS. A. Stobæi, quem a Grotio collatum dixi legit οἷον αὐτὴ, ἅπερ αὐτῇ. Sed posteriores duas voces natas puto ex proxime antecedentibus οἷά περ.

μὴ ἔχει δὲ τοιαύτην δύναμιν τῆς φύσεως, ὡς τίκτειν πολλοὺς ὁμοίως, οὐκ ἔχει ἀρχὴν τοιαύτην δύναμιν ἐν τούτοις * Ἀρχὴ τοῦ γένους καὶ εὐγενεῖς, οἱ ἀπὸ τούτου τοῦ γένους ὄντες, οὐκ ἐὰν ὁ πατὴρ εὐγενὴς ᾖ, ἀλλ' ἐὰν ὁ ἀρχηγὸς τοῦ γένους· οὐ γὰρ δι' αὐτοῦ ὁ πατὴρ ἐγέννησεν ἀγαθόν, ἀλλ' ὅτι ἐκ τοιούτου γένους ἦν.

ea multi erunt homines egregii, si hominum propago fuerit: sin equorum, equi, & in ceteris animalibus ad eundem modum. Quamobrem consentaneum sit, haud esse nobiles, qui divites aut virtutis laude præstantes fuerint; sed eos, quorum majores in ultima vetustatis memoria, vel divites aliquando vel boni viri exstiterint. Hac enim disputatione verum indagatur. Quod autem initium est, omnium caput, si retro agas, reperietur. Neque vero nobiles continuo sunt, quorum egregii majores, sed ii tantum ex majoribus, qui principes in edenda familia fuerunt. Quod si bonus quispiam sua sponte non habet eam vim naturæ, ut sui similes procreare multos queat, non potest abduci principium gentis. Igitur his rebus æstimandum est cujusque gentis principium & ii demum nobiles, qui nati in ejusmodi familia sunt: idque ea lege, si auctor primus ita sit, non autem tuus

* Locus procul dubio in Stobæo corruptus, ubi nihil vat collatio Grotiana. Interpres Stobæi legi pro ἀρχ vult ἀρχῇ. Ferronus videtur legisse οὐκ ἔχει ἀρχ τοῦ γένους. Voces τοιαύτην δύναμιν ex superi bus perperam hic videntur repetitæ.

ter proximus. Etenim, qui est pater, non edit in lucem duntaxat virum bonum, qua est pater, sed qua genitus ipse est in hujus familia.

XV. Ταῦτα μὲν Θεόγνιδος περιφέρεται, ὡς ὁ Μεγαρεὺς Ξενοφῶν λέγει y) ἔστιν ὁ ποιητὴς περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας λόγους ποιεῖται, καὶ εἰκότως περὶ ἀνθρώπων βίου ἀπομνημόνευμα καλεῖσθαι δύναται, παραπλησίως εἴ τις ἱππικῆς ἐπιστήμων τις, περὶ αὐτῆς ἐγεγράφει. Τούτου τοῦ ποιήματος, ὡς οἶμαι, ἐστιν ἀρχὴ, ὅταν ἀπὸ τοῦ καλοῦ τοῦ γένους προοιμιάζει. Οὕτω γὰρ ἐδόκει, οὔτ' ἄνθρωπον, οὔτ' ἄλλο οὐδὲν τῶν γιγνομένων μέλλειν ἔσεσθαι καλὸν, εἰ μὴ καὶ αὐ-

XV. Atque equidem, ut ait Xenophon, Megarensis Theognidis carmina feruntur. Hic poeta de virtute vitiisque hominum, nec alia re ulla sermonem instituit: nec injuria dici potest commentarius de hominum vita: haud aliter quam si peritus rei equestris ea de re scriptum aliquod edat. Hujus poëmatis, meo judicio, certe * institutum est principium, cum orditur à bonitate generis. Nam ita sentiebat, nec hominum,

y) Pro his hæc habet *Stobæus* ed. *Colon. Allobr* Θεόγνιδός ἐστιν ἐπὶ τοῦ Μεγαρέως. Lege ἔπη pro ἐπί. Hinc vero pro Μεγαρεὺς apud nostrum omnino legendum est Μεγαρέως, & ponendum proxime ad Θεόγνιδος. Hic enim erat Megarensis. Deinde verba: ὡς ὁ Ξενοφῶν λέγει collocanda videntur post ἔστιν ὁ ποιητής.

* Forte legendum est: *recte*.

αὐτὰ τὰ αὐτὸν γεννήσοντα καλὰ ᾖ. Διὰ τοῦτο καίριον ᾠήθη τῶν ἄλλων ζώων παραδείγμασι χρῆσθαι, ἅπερ οὐκ εἰκῇ ἀλλὰ σπουδαιοτέρως τρέφεται, ὧν περὶ τὴν κηδείαν καὶ τὴν θεραπείαν οὐ μικροῦ ποιούμεθα, οὐκ ἄνευ τέχνης τινὸς, ὡς γενναιότατα τυγχάνωσι, ὅπερ καὶ δηλοῖ διὰ τὰ ἔπη τάδε· z)

Κριοὺς μὲν καὶ ὄνους διζήμεθα, Κύρνε, καὶ ἵππους
Εὐγενέας, καί τις βούλεται ἐξ ἀγαθῶν
Κτήσασθαι, γῆμαι δὲ κακὴν κακοῦ οὐ μελεδαίνει
Ἐσθλὸς ἀνὴρ, ἤν τις χρήματα πολλὰ διδῷ.
Οὐδὲ γυνὴ κακοῦ ἀνδρὸς ἀναίνεται εἶναι ἄκοιτις
Πλουσίου, ἀλλ' ἀφνεὸν βούλεται ἀντ' ἀγαθοῦ.

nec aliud quidquam, quod procreatur, fore bonum nisi, quæ illud procreatura sunt, bona sint. Quare visum est ei, ceterorum animantium exemplis uti, quæ non temere, sed accuratius, aluntur, quæque curantur & comuntur quadam arte, ut nobilissima evadant. Id quod his versibus facit perspicuum:

Fortis equus firmusque aries, non vilis asellus,
Egregio qui sit sanguine, Cyrne, volunt;
Et satagunt omnes sibi habere. At fœdera jungit
Vilia, si dederit, vir generosus opes.
Fœmina nulla thoro quamvis generosa, recusat
Divitis, hunc for præferet illa viro.

Χρ

z) Exstant ea hodienum inter sententias Theognidis v. 173. s

Χρήματα γὰρ τιμῶσι, καὶ
ἐκ κακοῦ ἐσθλὸς ἔγημε,
Καὶ κακὸς ἐξ ἀγαθοῦ,
πλοῦτος ἔμιξε γένος.

Ὅσον a) καθήκει τὴν τῶν ἡμῶν γένεσιν, ἐν τούτοις τοῖς ἔπεσιν ἡ τῶν ἀνθρώπων ἄγνοια δηλοῦται. Καὶ διὰ τοῦ συμβαίνειν τοὺς ἐνδόξους οἴκους ἀμαυροῦσθαι, τῷ τοὺς εὐγενεῖς τοῖς ἀγενέσι συζευγνύσθαι· οἴονται μέντοι πολλοὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἐπιθυμίαν καὶ φιλοχρηματίαν ἐν τούτοις κατηγορεῖσθαι, διότι οὐδεὶς παραιτεῖται βουλόμενος χρηματίζεσθαι τῇ ἀγενὴς καὶ ἄδοξος, τῇ δὲ κακὸς καὶ αἰσχρὸς γίνεσθαι. Οὐ μὴν ἀλλ' ὡς ἐγῷμαι τὴν τῶν ἀνθρώπων ἄγνοιαν μᾶλλον αἰτιάσαι τῶν διὰ

Gazæ amor est summus, vilem sibi nobilis aptat,
Vilis & egregiam turbat & arca genus.

His versibus declaratur hominum inscitia, quod attinet ad procreationem sobolis; atque ob eam rem evenire, ut familiæ cujusque bonitas sensim minuatur, quod degeneres tam sæpe nobilibus copulantur. Non pauci tamen his versibus accusari hominum cupiditatem & sordes a poëta existimabunt, eo nomine, quod eorum nemo recuset, modo se posset locupletare, tam degener & ignobilis, quam vitiosus & turpis evadere. Cæterum, mea quidem sententia, hominum inscitiam in vita degen-

a) Longe aliter hæc exhibet Stobæus p. 499. Consentit tamen MS. nostrum cum versione *Ferroni*.

φιλοχρηματίαν τὴν εὐγένειαν ἀνεχομένων κατὰ σχολὴν ἐξίτηλον γίνεσθαι.

da potius accuſat, qui nobilitatem tam præclarum theſaurum opum amore ſenſim delabi patiantur.

XVI. Ἀλλ' ἐπεὶ ὁ Χρύσιππος ἐξ ἐραστοῦ Εὐριπίδου πρὸς ἡμᾶς ἀναμάχεται, φέρε δὴ, προφέρωμεν ἅπερ ἐκεῖνος τῆς εὐγενείας κῆρυξ ᾖδε περὶ αὐτῆς. Οὕτω γὰρ αὐτός· b)

XVI. Sed quando *Chryſippus* ex amatore ſuo Euripide nos oppugnat, age vero, proferamus, quæ & ille, nobilitatis præco pro nobilitate cecinit. Sic autem ille:

Εἰ c) τοῖς ἐν οἴκῳ χρήμασιν λελείμμεθα,
Η δ' εὐγένεια καὶ τὸ γενναῖον μένει.
Φεῦ, φεῦ τὸ φῦναι πατρὸς εὐγενοῦς ἄπο
Ὅσην ἔχει φρόνησιν, ἀξίωμά τε·
Κἂν γὰρ πένης ὢν τυγχάνῃ χρηστὸς γεγὼς,
Τιμήν ἔχει τιν', ἀναμετρούμενος δέ πως

Quamvis familiæ haud ſuppetant nobis opes,
Generoſus animus, priſca nobilitas manent.
(Proh ſancta Divum numina!) patris nobilis
Quos addit animos, qu[æ] decus fiducia.
Quamvis egeſtas nobil[em] oppugnet virum,
Cunctis verendus tamen [e]rit, nec non patris

b) Iſta *Euripidis* effata affert & *Stobæus* p. 497.
c) Exſtant hæc in *Temen.* inter Fragmenta apud Barneſi[um] Part. II. p. 497.

Τὸ τοῦ πατρὸς γενναῖον ὠφελεῖ τρόπῳ.
Ἡμῶν d) τί δῆτα τυγχάνεις χρείαν ἔχων;
Πατέρων γὰρ ἐσθλῶν ἐλπίδας δίδως γεγώς.
Πένης γὰρ οὐκ ἐκεῖν' ἀπώλεσεν τὸ τοῦ πατρὸς γενναῖον
φέρει e) δὲ καὶ τοῦτ' οὐ μικρὸν εὐγενὴς
Ἀνὴρ στρατηγῶν, εὐκλεᾶ τ' ἔχων φάτιν
Ἐν τοῖς τέκνοις γὰρ ἡ ἀρετὴ τῶν εὐγενῶν
Ἐνέλαβε· κρείσσων τ' ἐστὶ πλουσίου γάμου.
Δεινὸς f) χαρακτὴρ κἀπίσημος ἐν βροτοῖς
Ἐσθλῶν γενέσθαι, κἀπὶ μεῖζον ἔρχεται
Τῆς εὐγενείας τοὔνομα τοῖσιν ἀξίοις.

Secum ipse reputans facta, crescet moribus.
Quid nostri egentem casus huc te detulit?
Sperare de quo multa nobilitas jubet.
Quæ cætera aufert inopia, generis decus.
Auferre nescit.
Id vero multum retulit, prosapia
Sit ne imperator nobili, fama bona:
Generosa patrum filiis virtus inest,
Unaque crevit, melior opulentis thoris.
Illustre & ingens specimen in mortalibus
Stirps clara generis nomen augescit, cui
Decus exprobrari familiæ jure haud potest.

Ταῦτα μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν ἀνθρώπου διαμαχομένου καὶ καταβαλλομένου τὴν εὐγένειαν, μᾶλλον δὲ ἐπαι-

Hæc quidem non sunt hominis oppugnantis & dejicientis nobilitatem, potius vero lau-

Y 4 νου-

d) Vide Fragmenta Euripidis ex Archelao p. 457.
e) Vide hæc l. c.
f) Lege *Hecubam* v. 379.

νοῦ τος καὶ ὑπερχαίροντος.
Τί δ' ἐκεῖνα τοῦ αὐτοῦ; g)

Οὐκ ἔστι τοῦδε παισὶ κάλλιον γέρας,
Ἢ πατρὸς ἐσθλοῦ κἀγαθοῦ πεφυκέναι
Γαμεῖν τ' ἀπ' ἐσθλῶν· ὃς δὲ νικηθεὶς πόθῳ
Κακοῖς ἐκοινώνησεν, οὐκ ἐπαινέσω,
Τέκνοις ὄνειδος οὕνεχ' ἡδονῆς λιπεῖν.
Τὸ δυστυχὲς γὰρ ἡ εὐγένει' ἀμύνεται
Τῆς δυσγενείας μᾶλλον· ὑμεῖς γὰρ κακῶν
Εἰς τοὔσχατον πεσόντες εὕρομεν φίλους.

Τοσόν h) δε παῖδα σωφρονοῦντ' ἐπίσταμαι
Χρηστοῖς θ' ὁμιλοῦντ' εὐσεβεῖν ἠσκηκότα
Πῶς οὖν ἂν ἐκ τοιοῦδε σώματος κακός

dantis & efferentis.
Quid illa ejusdem?

Non præmium ullum liberis præstantius
Ac nosse patrem nobilem fortem, probum:
Sociamque lecti nobilem. Sin quis mala
Libidine amens jungit obscuras faces,
Non laudo. Tanti num voluptas, liberis
Probrum ut relinquas generis, & turpem notam?
Generosus animus vincit adversa, & domat,
Ignavus illis cedit Ea nos ultimo
Mersi periclo, sensimus amicam fidem.

Usque adeo puerum sat scio, incessit pudor,
Celebrare cœtus qui bonorum assveverit,
Sanctosq; mores didicit. Hunc ergo malum

Γε-

g) *Heraclid.* v. 298.

h) Ita quoque sunt Euripidis quod Stobæum p. 498.

γένοιτ' ἄν; ὐδεὶς ὗτο μ' ἂν πίθοι ποτε.	Istone natum genere vitiosum putas?
	Hoc mihi probabit nemo, nec persvaserit.
- - - Τότ' εὐγενὲς i)	Hos magna generis claritudo, spem facit.
Πολλὴν δίδωσ' ἐλπίδ' ὡς ἄρξυσι γῆς.	Illo superba sceptra fixuros solo.
Τὴν εὐγένειαν, κἂν ἄμορφος ᾖ γάμος,	*Conjux vetusta gente, quamvis fœda sit,*
Τιμῶσι πολλοὶ πρὸς τέκνων χάριν λαβεῖν	*Appetitur: hanc spes liberûm gratam facit,*
Τό τ' ἀξίωμα μᾶλλον ἢ τὰ χρήματα.	*Opibusque potior dignitas multis placet.*
Ἀλλ' k) εἴπερ εἶ γενναῖος, ὡς αὐτὸς λέγεις,	*Si, ut prædicas te nobilem, ita se res habet,*
Σήμαιν', ὅτυ τ' εἶ καὶ πόθεν· τὸ γὰρ καλῶς	*Nomen parentum & patriæ narra: ex bonis*
Πεφυκὸς ὐδεὶς ἂν μιάνειεν λόγος.	*Quicquid creatum, pollui dictis nequit.*

XVII. Ἀλλὰ τὸν Χρύσιππον ἀφῶμεν, ὐχ ἅπαξ ἐναντιύμενον ἑαυτῷ, ὥσπερ ἐν τῷ πρώτῳ περὶ ἀγαθῶν l) καὶ ἐν τῷ

XVII. Sed mittamus *Chrysippum*, non uno loco contraria scribentem: nam & in libro primo de bonis, & libro

i) Euripidis Ino in Fragment. apud Barnesium p. 472.

k) Locus hic à Stobæo p. 498. acceptus refertur *Sophocli* in Alcite.

l) Forte hic est liber, quem Laërtius VII. 202. περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν σύνταξιν πρώτην vocat.

τῷ περὶ ῥητορικῆς, m) ὑγίειαν ἐάν τις τοῖς ἀγαθοῖς ἐναριθμῇ, οὐκ ἀντιμάχεσθαι, καὶ ἐν τῷ περὶ τῶν καθ' αὑτὰ αἱρετῶν n) οὐδὲ μανίας ἀποστερεῖ τοὺς τούτων καταφρονοῦντας. Καὶ τῷ ὄντι οὔτ' ἐκεῖνοι οὔθ' οἱ Στωϊκοὶ δέονται τῆς εὐγενείας, ὅσοι τοιαύτης ἐφάπτονται φιλοσοφίας, ἣ τὰ πάνθ' ὡς ἀπὸ θείας μηχανῆς o) ἑαυτοῖς συντόμως χορηγεῖσθαι μεγαλαυχοῦνται· αὐτοὺς πλουσίους, εὐγενεῖς, καλούς, βασιλέας εἶναι. τοὺς ἀλλ' p) εἰ μὴν οὗτοι οἱ πλούσιοι, τοὺς ἄλλους τὴν τροφὴν προσαιτοῦσι, τούτους τοὺς βασιλέας οὐδεὶς ὑπακούει. Αὐτοὶ πᾶσιν

de Arte dicendi, opus, nobilitatem, pulchritudinem, sanitatem, bonis si quis adscribat, non se repugnare ait. Libro quoque de iis, quæ per se eligantur, ne ab insania quidem liberat eos, qui hæc nihili faciant. Ac revera nihil illi, nihil Stoicis *nobilitate* opus, qui id genus philosophandi secuti sunt, quo sibi virgula velut divina omnia suppetere jactitant: se divites, nobiles, formosos, reges esse. Divites autem sint, sed qui ab aliis cibum emendicent: sint Reges, sed quibus nemo pareat, ipsi omnibus sint ob-

ὑπο-

m) Laertius l. c. libros ejus 4. περὶ ῥητορικῆς memorat.

n) Hujus libri non meminit Laërtius.

o) μηχανῆς] in margine MS. exstat ῥάβδου. Atque ita legit Interpres, & hoc videtur rectius.

p) τοὺς ἀλλ] ita MS. Sed puto hæc delenda tanquã nata apud oscitantem librarium ex sequentibus proxime vocibus τοὺς ἄλλους.

ἔνοχοι τὰ πάντα κέκτηνται, μόλις ἐπήλυδες τὸν οἶκον μὲν εἰς τρεῖς μῆνας μισθωσάμενοι, τὸν δὲ μισθὸν οὐκ ἀποτελοῦντες.

noxii: soli omnia possideant, sed qui vix inquilini trimestrem mercedem pro domo locata persolvere possint.

XVIII. ὁ δὴ Φίλων q) οὐχ ὥσπερ σοὶ δοκεῖ, ὄντως ἄδικος διακεῖται πρὸς τὴν εὐγένειαν, οὔτε τὴν τοῦ Λυκόφρονος γνώμην δοκιμάζει, καίπερ αὐτὴν

XVII. Philo autem nobilitati non tam iniquus fuit, quam putas: neque vero probavit Lycophronis sententi-

q) Φίλων] Quis illi sit *Philo*, non dixerim. Plures eorum in antiquitate memorari diligenter, more suo, ostendit amicissimus *Fabricius* noster in Biblioth. Græca lib. II. p. 118. sq. Fortasse est is, qui ut Aristotelis servus memoratur *Laertio* V. 15. & ejusdem γνώριμος vocatur ab *Athenæo* XIII. p. 610. de quo *Jonsius* lib. I. c. 17. Alias a Plutarcho laudatur *Philo Academicus* in Opp. Tom. I. p. 861. & 862. item *Philo Thebanus* p. 691. a. Exstat *Philonis Judæi* liber singularis de Nobilitate, sed qui omnino huc non pertinet. Si Stobæum p. 494. sequemur, verba, quæ hic tanquam a Philone prolata afferuntur, ex Aristotelis libro de Nobilitate petita credere debebimus. At non est verisimile, Plutarchum Aristotelem hic denuo advocaturum fuisse, quem supra aliquoties in hac causa ad partes vocaverat. Vt taceam, Codicem nostrum cum versione Ferroni hic ex asse consentire. Solet alioquin Aristoteles citare Lycophronem Sophistam, quod mox videbimus. Ceterum *Ferronus* hic in margine *Aristodemi* nomen ponit, ut indicet, novam hic esse Aristodemi exceptionem.

αὐτὴν ἀναφέρον. r) Οὕτω γὰρ ἐκεῖνος·

Ὅλως δὴ s) περὶ εὐγενείας ἐγὼ ἀπορῶ, τίνας χρὴ καλεῖν τοὺς εὐγενεῖς. Εἰκότως γὰρ ἔφην τοῦτο εὖ διαπορῶν. t) καὶ γὰρ παρὰ τῶν πολλῶν u) καὶ παρὰ τῶν σοφῶν τὰ μὲν ἀμφισβητεῖται, τὰ δὲ οὐ λέγεται σαφῶς· εὐθὺς τὰ περὶ τῆς δυνάμεως. Λέγω δὲ τοῦτο, πότερον τῶν τιμίων ἐστὶ καὶ σπουδαίων· ἢ καθάπερ Λυκόφρων ὁ

am, tametsi retulerit. Sic enim illi:

Plane dubito, quod attinet ad nobilitatem, qui tandem illi sint, quos appellare nobiles æquum esse videatur. Nec injuria, inquam, super eare quæstionem scite ponis. Etenim tam imperiti homines, quam sapientes, aut ea de re non idem sentiunt, aut non explicant satis dilucide. Verbi causa: quæ demum vis hujus sit, utrum nobilitas quiddam honoratum & præstabile

Σοφι-

r) αὐτὴν ἀναφέρων] MS. in margine: αὐτῆς χρώμενος. Interpres Lectionem illam alteram expressit.

s) Ὅλως δὲ &c.] Habet hæc *Stobæus* p. 494.

t) Τοῦτο εὖ διαπορῶν] Interpres videtur legisse εὖ διαπορεῖν, vertens: *scite quæstionem ponis*, tanquam ad alium hic loquatur Philo. Et videtur hæc lectio contextui magis quadrare. quamvis *Stobæus* cum nostro faciat Codice. Quid enim εἰκότως sibi vult sequenti εὖ junctum?

u) παρὰ τῶν πολλῶν] Inserui hæc ex *Stobæo*, tanquam quæ ex suo quoque Codice exprimit Interpres.

Σοφιστὴς x) ἔγραψε καινόν τι πάμπαν. Ἐκεῖνος γὰρ ἀντιπαραβάλλων ἑτέροις ἀγαθοῖς αὐτὴν * εὐγένειαν μὲν ἦν, ἧς ἀφανὲς τὸ κάλλος, ὂν λόγῳ δὲ τὸ σεμνὸν, ὡς πρὸς δόξαν ἦσαν τὴν αἵρεσιν αὐτῆς, κατὰ δὲ ἀλήθειαν ἐδὲν διαφέροντας τὰς ἀγενεῖς τῶν εὐγενῶν.

sit: an potius, quod Lycophron *Sophista prodidit memoriæ de ea, prorsus novo exemplo, verum judicabimus? Nam is contendens, hanc cum aliis bonis ignotam esse in vulgus ait ejus pulchritudinem, verboque solum, non re, ejus dignitatem niti. Quippe quam opinio vana faciat optabilem re autem vera nihil inter ignobiles & nobiles interesse.*

Ταῦτα δὲ ἐ θαυμαστὸν ὑπὸ ἀγενῦς γεγράφθαι σοφιστῦ. Ἄρα τίνα τέτῳ ἀντιθῶμεν; Ποσειδώνιον, y) οἶμαι, σεμ-

Sed hæc non mirum scripta a b ignobili Sophista. Quem igitur huic opponemus? *Posidonium*, opinor, gra-

νὸν

x) Λυκόφρων ὁ Σοφιστὴς] Laudatur ille ab *Aristotele* III. 6. Politic. & alias. Vide Cl. *Fabricii* Biblioth. Græc. lib. III. p. 424. Sophistæ nomen hic omittit Codex MS. unus Stobæi, quem a Grotio collatum semel iterumque monuimus.

* Hiulca est oratio, & procul dubio corrupta: sensum tamen recte expressit Interpres. Forte legendum; εὐγενείας μὲν ἀφανὲς τὸ κάλλος, κ. τ. λ.

y) Ποσειδώνιος] Est ille *Syrus Apameensis*, quem à Cice-

νὸν μάλα φιλόσοφον ταῦτα πρὸς Τυβέρωνα z) διαλεγόμενον·

Αμβισβητεῖται a) δὲ καθάπερ καὶ περὶ τοῦ πηλίκον ἀγαθόν ἐστι, οὕτω καὶ τίνας δεῖ καλεῖν εὐγενεῖς; Οἱ μὲν γὰρ τοὺς ἐξ ἀγαθῶν γονέων εὐγενεῖς εἶναι νομίζουσι, καθάπερ καὶ Σωκράτης. διὰ γὰρ τὴν Ἀριστείδου ἀρετὴν καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ γενναίαν εἶναι. Σιμωνίδην δέ φασι ἀποκρίνασθαι διερωτώμενον, τίνες εὐγενεῖς, τοὺς ἐκ πά-

vem inprimis Philosophum, hæc cum *Tuberone* disputatem:

Ambigi solet, non modo, quantum in nobilitate sit boni, sed etiam, qui demum id nominis mereantur. Alii nobiles illos censent, quorum parentes bonitate præstiterint: quod facit Socrates. Qui, quoniam Aristides summa virtute fuit, generosam ejus putat filiam esse. Simonidem ferunt, ecqui nobiles forent, aliquando interrogatum, Eos respon-

λαι

rone frequentatum tradit *Plutarchus* Tom. I. p. 862. Varia ejus scripta à veteribus memorantur, quæ præter alios *Meursius* lib. II. de Rhodo c. XII. & *Fabricius* lib. II. Biblioth. Græc. p. 409. sq. recensent. Notandum vero hoc est fragmentum, quod alibi memorari non memini.

z) Τυβέρωνα] *Q. Aelium Tuberonem* innuit à Cicerone in Orat. pro Muræna laudatum. De eo vide Scipion. Gentilem in Parergis l. 9. & *Bertrandum* in Vitis JCtorum p. 193. *Vossium* item de Historic. Lat. c. 12. & *Jo. Möllerum* in Homonymoscopia p. 410.

a) Αμβισβητεῖται &c.] Habet hunc locum iterum *Stobæus* p. 494. sq. sed ita, ac si in Aristotelis libro de Nobilitate legeretur, quod fieri omnino non potest, cum *Posidonius*, quod ex dictis constat, Aristotelis ætate longe inferior fuerit.

λαι πλουσίων φᾶναι καὶ τοι κατὰ τοῦτον τὸν λόγον οὐκ ὀρθῶς ἐπιτιμῶσι. Θέογνις b) δὲ ὁ c) ποιητὴς ὁ ποιήσας

Ὡς τὴν μὲν εὐγένειαν αἰνοῦσι βροτὸν
Μᾶλλόν δὲ κηδεύουσι τοῖσι πλουσίοις. d)

Η πρὸς Διὸς οὐχ αἱρετώτερος ὁ πλοῦτος αὐτὸς, ἢ οὗ ὁ πρόπαππος, ἢ τῶν προγόνων τὶς πλούσιος ἦν, αὐτὸς δὲ πένης; πῶς γὰρ οὐκ εἶπε, καὶ δέοι τ᾽ ἂν κηδεύειν τοῖς πλουσίοις μᾶλλον, ἢ τοῖς εὐγενέσιν; εὐγενεῖς γὰρ οἱ παλαιοί. Κρείττους δὲ οἱ νῦν. Οὐκοῦν

disse, quorum majores inde usque à multo tempore opulenti fuerint. Tamen sunt, qui dictum hoc vituperent, at minus recte. Theognis autem poëta hos edidit versus:

Generositatem vulgus apprime probat:
Sed conjugem omnes opulentam ducere expetunt.

An non, quaeso, est optabilius te divitem esse, quam proavum tuum, aut majorum tuorum quempiam fuisse divitem aliquando, caeterum nunc esse pauperem? Quidni? inquit: ac censeo, affinitatem potius cum pecuniosis, quam nobilibus esse contrahendam. Nobiles illi antiqui sunt, at praestabilio-

ὁμοί-

b) Θέογνις] Consentiunt in *Theognide* appellando MS. nostrum, Interpres Latinus & *Stobaeus*. At versus ipsi, qui allegantur, sunt *Euripidis* in *Thyeste* edit. Barnesian. Tom. II. p. 470.

c) δὲ ὁ] MS. Stobaei unum, quod *Grotius* contulit, mendose legit ὁδὲ ὁ.

d) Τοῖσι πλουσίοις] *Barnesius* l. c. habet : τοῖς εὐδαίμοσι.

ὁμοίως κἂν τις ὑπολαμβάνῃ καὶ τοὺς εὐγενεῖς εἶναι τοὺς ἐκ πάλαι πλουσίων, ἀλλὰ e) τοὺς ἐξ ἀγαθῶν πάλαι. Κρείττων γὰρ ἂν δόξειεν ἀρχαίας ἀρετῆς πρόσφατος. καὶ μετέχειν μᾶλλον ἕκαστον πατρὸς ἢ προπάππου. Αἱρετώτερον δ' αὐτοῦ f) εἶναι σπουδαῖον, ἀλλ' οὐ τὸν πρόπαππον ἤ τινα τῶν ἄλλων προγόνων. Ὀρθῶς ἔφη λέγειν. Ἆρ' οὖν οὐκ ἐπεὶ ἐν μηδετέρῳ τούτων ὁρῶμεν τὴν εὐγένειαν, σκεπτέον ἄλλον τρόπον; τίνα οὗτον; Ἐνίοτε g) σκεπτέον δ' ἔφη· τὸ εὖ σημαίνει τι δήπου τῶν ἐπαινετῶν καὶ σπουδαίων, οἷον τὸ εὐπρόσωπον καὶ

res multo, qui nunc vivunt. Quare eadem opera existimes, non magis eos nobiles haud esse, quorum majores opibus maximis multo ante floruerunt, quam qui longo intervallo repetunt sui generis primordium à viris præstantibus virtute. Virtus enim recentis memoriæ longe melior, quam illa prisca & obsoleta: propiusque attingit quemque conjunctio patris, quam proavi: nec non satius est, virum te bonum esse, quam proavum, aut majorum tuorum quempiam. Est ita ut dicis, inquit. Cum ergo, inquam, neque in hoc, neque illo sit nobili-

τὸ

e) ἀλλὰ] *Stobæus* l. c. ἢ ἀλλὰ. In MS. voci ἀλλὰ præmissus erat asteriscus, quasi aliquid deesset. Forte exemplum, ex quo hoc descriptum est, idem illud ἢ habuit.

f) αὐτοῦ] Ita MS. & *Stobæus*. sed ibi Editor legendum censuit αὐτὸν, quod etiam *Ferronus* hic expressit.

g) Ἐνίοτε] Sensum hic turbat ista vox, nec cum sequente δὲ probe stare potest. Itaque nec expressit Interpres, & Stobæi Editor monuit in aliis Codd. non legi.

τὸ εὐόφθαλμον. Ἀγαθὸν γάρ τι h) καλὸν σημαίνει κατὰ τὸν τοῦ λόγον. Πάνυ γὰρ εἶπεν. οὐκοῦν εὐπρόσωπον μὲν ἐςι τὸ ἔχον ἀρετὴν προσώπου, εὐόφθαλμον δὲ τὸ ὀφθαλμοῦ ἀρετήν. Ουτως, εἶπεν. Ἀλλὰ i) μήν ἐςι γένος τὸ μὲν σπουδαῖον. Πάνυ γε, εἶπε. Σπουδαῖον δέ γέ φαμεν ἕκαςον, κατὰ τὴν αὑτοῦ ἀρετὴν εἶναι, ὥςε καὶ γένος σπουδαῖον ὡσαύτως. Ουτως, εἶπε. Δῆλον ἄρ', ἔφην, ὅτι ἐςὶν ἡ εὐγένεια ἀρετὴ γένους. k)

tas ponenda, uti apparet, an non alio modo investiganda est? Quo tandem? Age, inquit, dispiciamus. Particula εὐ, *quæ prima est hujus vocabuli* εὐγένεια, *laudabile quid & præstans suoque in genere perfectum declarat, ut* εὐπρόσωπον, *honesta facie,* εὐόφθαλμον, *perspicaci oculo. Nam boni pulchrive quidpiam his verbis denotatur. Maxime vero, inquit: Igitur* εὐπρόσωπον *est quod faciei præditum est virtute,* εὐόφθαλμον, *quod oculi. Est ita, inquit. Jam vero, aliane est egregia laude familia, quædam turpis, nec laudalilis? Maxime vero, inquit. Præstans & egregium quidquam*

h) ἀγαθὸν γάρ τι] Excidit hic particula ἢ vel καὶ. Illud habet *Stobæus*, hoc exprimit *Ferronus*.

i) Ἀλλὰ μὲν &c.] Hæc *Stobæo* ita restitui, cum quibus Latina versio consentit. MS. hic per oscitantiam librarii mutilum erat, ita legens: ἀλλὰ μήν ἐςι γένος σπουδαῖον ὡσαύτως. οὕτως, εἶπε. Δῆλον γάρ, ἔφην, ὅτι ἐςὶν ἡ εὐγένεια ἀρετὴ γένους.

k) ἀρετὴ γένους] Hic definit Stobæus. Atque hic etiam desinere illum Posidonii locum manifestum est: In se-

quam dicimus pro natura suæ virtutis, ac proinde i- dem sentiendum de bonitate generis. Est ita, inqui- Perspicuum ergo est, inquam, Nobilitatem, esse virtutem generis.

XVIII. Ταῦτά, φημι, ἔτι διαφημοῦσι τὴν εὐγένειαν, οὔθ' ὑπὸ τῶν ποιητῶν πεπλασμένα δύ- να7α

XVIII. Proinde l) quid Lycophron conatur ostendere, si repetamus, aut Jovem, aut Herculem, aut ejus liberos & posteros, aut Theseum, aut Bacchum, aut Apollinem, Perseum, Jasonem, Cyrum. Et ex Heroibus majorem numerum, quorum se nobilitate deinceps multum jactavere, horum originem fœdam fuisse & spuriam, etiam si excutiamus altius de Rhea, quæ prodiderint Ægyptii veteres. Hæc, inquam, neq; nota esse possunt nobilitis, neque à Poëtis conficta in certum testimonium

quentib⁹ pergit Plutarch⁹ ipse contra Lycophronem disputare, cui hactenus opposuerat Posidonium.

l) *Proinde*] Quæ hinc usque ad: *Ægyptii veteres*, in versione exstant, in MS. frustra quæsivi.

ναται πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας σερεὰν ταμιεύεσθαι μαρτυρίαν. Ἐκεῖνοι γὰρ καὶ εἰς τοὺς θεοὺς αὐτοὺς ἀναφέρουσιν, ἅπερ οὐδ' εἰς σώφρονας ἄνδρας ἄνευ αἰσχύνης μεταθεθέα. m) Οὐδ' εἴ τινος ἀμφισβητούμενον γένος ἐστὶ, καὶ ἀπ' αὐτοῦ διαδοχὴ τῆς εὐγενείας τύχῃ, διὰ τοῦτο τῆς εὐγενείας ἀρχὴ μιαίνεται. Τούτων γὰρ οἱ πάλαι πρόγονοι καὶ ἐπιφανεῖς, καὶ πᾶσιν ὑπῆρξαν ἔνδοξοι, καὶ ἀπὸ τῶν εὐγενῶν εὐγενεῖς. Ὅθεν δῆλον, εἰ τῆς εὐγενείας γονὴ προκεχυμένη εἰς ἔρωτας τοὺς ἀκολάστους ἔφυσεν ἀπροσμιτήτους ἐπιγόνους· δικαιότερον αὖ ἦν τοὺς κατὰ νόμους ἐξ εὐγενῶν πεφυκότας ὡς ἐπαινετοὺς εὐδοκιμεῖσθαι. Εἰ δ' ἐξ εὐγενοῦς ἐπιθυμίας, εἰς δημοτικὸν πεπτωκυίας, ἀνὴρ εὔσημος ἐ-

veritatis promendæ. Illi quidem diis etiam ea tribuere, quæ pudet in moderatos homines transferre. Neque ſi, qui parum certis natalibus prodiere, nobilitatis nomen propagavere, ideo origo fœda nobilitatis. Hi enim antea clari, & in vulgus noti fuere nobilium ſati ſangvine. Ex quo apparet, ſi nobilitatis ſemen effuſum in amores parum pudicos, inde tamen ortos poſteritati commendare potuerit; multo magis æquum eſſe, legitimis ortos nobilibusque parentibus claros laudabilesque cenſeri. Lapſa eſt libido nobilis in plebejam, aut ſui ſimilem. Prodiit inde vir clarus? Quanto clarior, qui

m) μεταθεῖέα] MS. eadem manu ſuperſcriptum referebat: μεταθείη ἧς.

γένετο ὅσῳ εὐσημότερος ἔσεται ὁ ἐκ τοῦ καθαροῦ θαλάμου; οὐδ' ἐκ τῶν παρὰ τοὺς εὐγενεῖς πλημμελημάτων ἡ εὐγένεια τεύξεταί ποτε ἀκλεής· οὐ μᾶλλον ἢ διὰ τῶν φιλαργύρων πλεονεξίαν ἡ τῶν χρημάτων αὐγή. Καὶ εἰ μὲν ἐκ τοιούτων ῥυπαρῶν συνουσιῶν προσεπεγένοντο εὐκλεεῖς, σπουδαῖοι δὲ γεγενημένοι τὴν τοῦ ὀνόματος ἀθανασίαν, εἰς τὰ πόῤῥω προὔδοσαν τοῖς ὑστέροις· τί κωλύει, τὴν εὐγένειαν ἀπὸ τῆς ἐκείνων ἀρετῆς ἀρχήν τε καὶ αὔξησιν εἰληφέναι; καὶ ὁ ὑβριστικῶς ἐρωτηθεὶς, τίς ποτε ἐτύγχανεν ὢν ὁ τοῦ Πηλέως πατὴρ, ἠρώτησε καὶ αὐτὸς τὸν Πτολεμαῖον βασιλέα, τίς ἦν ὁ τοῦ Λάγου πατήρ; ἢ ὕβριν ὕβρει ἀπέτρεψεν, ἢ τοὺς ῥυπαροὺς n) ἀνθρώπους ἐμιμήσατο, ὧν ἔθος ἦν ἀεὶ τῇ εὐγενείᾳ φθονεῖν.

prodiit è puro thalamo? Neque unquam nobilium vitia nobilitatem infamaverint, non minus quidem, quam avarorum sordes opum splendorem. Quod si ex sordidis hisce complexibus nati clari evasere, si virtutem amplexi nominis immortalitatem undique propagavere: quid vetat, quin virtus eorum nobilitati principium incrementumque tribuere potuerit? Nam ille quidem, qui rogatus per contumeliam, quis fuisset Pelei pater, rogavit regem Ptolemæum, prius responderet, quis esset Lagi pater, vel contumeliam contumelia repulit, vel sordidorum hominum morem imitatus est, quorum semper proprium fuit, ob

Ἀξι

n) ῥυπαροὺς] MS. in margine scholii instar: εὐτελεῖς

Ἀξιῶ δὲ, τῇ εὐγενείᾳ οὕτω τὴν οἰκείαν αὐτονομίαν διατηρεῖσθαι, ὡς μὴ καταπατεῖν τὰς ἄλλας ἐν τῇ πολιτείᾳ καταστάσεις, καὶ αὐτὰς ἔχειν ἐν ὄχλου τάξει. Ἰνδικοὺς κύνας δῶρον πεμφθέντας Ἀλεξάνδρῳ φησὶν Ἀριστόβουλος, πρὸς μὲν τοὺς ἀγρίους ταύρους καὶ ὀρεῖς ἀδμήτους προβαλλομένους, ἀκινήτους κατακεῖσθαι, πρὸς δὲ τὸν εἰσηγμένον λέοντα ἐκθορήσαντας εἰς μάχην ἐπερρῖφθαι. Τὸν αὐτὸν τρόπον ἐὰν μὲν δημοτικοί ποτε τὴν εὐγένειαν ζηλοτυπῶσιν, ἐὰν δὲ σοφισταὶ εἰς αὐτὴν φλυαρῶσιν, οὐ θέμις αὐτοὺς ἱστορεῖν, βοᾶν, κράζειν, ἀλλὰ σιγῇ τὴν αὐτῶν στωμυλίαν καταχεῖν. Ἔστω αὐτοῖς ἐν παραδείγματι λόγῳ τὸ τοῦ Καίσαρος ἀπόφθεγμα. Λέγοντι γάρ τινι ὡς κακολογεῖται, ἀλλὰ μὴν ἀρκεῖ μοι, φησὶν, ὡς τοιού-

trectare nobilitati. Volo enim ita nobilitas jus ſuum retineat, ne ſibi tamen permiſſum putet conculcare, & in ordinem reliquos omnes ordines redigere. Canes Indicos dono Alexandro datos refert Ariſtobulus, dum objicerentur tauri ferocientes mulique, indomitos jacuiſſe, at mox, exhibito leone, excitatos in pugnam ruiſſe. Ita ſi plebeji interdum obtrectant nobilitati, ſi Sophiſtæ in eam deblaterant, nolo irruant, clament, vociferentur: potius ſilentio obruant eorum loquacitatem, imitentur Cæſaris illius factum: cui cum narraretur, eſſe, qui ei detraherent. Satis eſſe, reſpondit, ſi id poſſet, ne illi facere aut moliri in eum quidpiam poſſint. Neque enim

τός εἰμι, ὥστε μὴ παρ' ἐκείνων κακουργεῖσθαι, οὐδ' ἐξεῖναι βούλομαι τοῖς εὐγενέσι, τοῖς ἐν τέλει, τοῖς ἄρχουσι, παρέχειν ὦτα ταύταις ταῖς ἔρισιν ἐκπεπληγμένους· ἀλλὰ μᾶλλον τὰς αὐτῶν μεταφέρειν μελετὰς, πρὸς ἃ ἡ εὐγένεια συνεγείρει, ἵνα περὶ τῶν ἄλλων σωτηρίας σπουδὴν ποιούμενοι πολλὴν περὶ τῆς αὐτῶν οὐ πολλὴν ἄγαν ἔχωσι φροντίδα, μεθ' ἑαυτῶν ἀναπολοῦντες τὸ παλαιὸν ἐκεῖνο τοῦ Ἀλεξάνδρου· εὖ ποιήσαντα κακῶς ἀκούειν εἶναι βασιλικόν.

tantum volo esse otii nobilibus, proceribus, principibus ut aures aperiant tricis hisce occupati. Potius cogitationes traducant ad id, o) quod eos excitat nobilitas: ut aliorum saluti prospicientes de sua parum sint soliciti. Repetantque vetus id Alexandri: *Cum bene feceris, male audire Regium esse.*

XIX. *Menander* p) (inquis) *Heracleotes*, Agricolas ipsos unos esse reliquias ex stirpe Saturni prædicat: *Epigenes Rhodius* multis rationibus comprobat antiquiorem multo fu[...] iss[...]

o) *Ad id*] Excidit hic particula, *ad*, quam structura se[r]monis requirit.

p) Desunt hæc in MS. usque ad voces: *in animalia*, & MS. asteriscus indicio est, hic desiderari nonnulla. *Feronus* in margine versionis suæ monet, *Aristodemi* ha[ec] verba esse.

Ἀλλὰ μὴν οὐ περὶ τούτου ἡ παροῦσα πραγματεία, πότερον ὁ τῶν ἀγροίκων ἢ τῶν ἐν πόλεσιν ἀρχαιότερος βίος, οὐδ' εἴτις ἐγκωμιάζων τὸ ἐν ἀγροῖς ζῆν, τοῦ Κρόνου βασιλέως γόνον ὑπάρχειν ἔλεξε τοὺς γεωργούς. Δέον ταύτην τὴν μαρτυρίαν ὡς ἀληθεστάτην προφέρεσθαι. Ἅπαντες γὰρ ἡμεῖς οἱ θνητοὶ ὑπὸ τῶν θεῶν τυγχάνομεν γενόμενοι· οὐ μέντοι κωλύουσι τὰ ἤθη, ἀλλὰ τὰ τῶν ἐθνῶν ἔθη, καὶ αὐτὴ ἡ αἴσθησις ἡ κοινή, τὸ ἀπ' αἰσχροῦ καλόν, ἀλήτην ἀπὸ πλουσίου, χωλὸν ἀπ' ὀρθίου μὴ διακρίνεσθαι. Οὐδ' εἴτινες ἐν τοῖς γεωργοῖς πρὸς ἑ-

isse rem rusticam, quam urbanam: *Diophanes* nobilitatis initium ex agricultura trahit, in qua qui excellere videbantur, Pastores esse maluerunt, quasi & ipsi imperium exercerent in animalia:

Atqui non id nunc agitur, antiquior ne sit rustica res urbana: neque, si quis collaudans rusticam vitam Saturni Regis ex stirpe agricolas esse dixit; hoc quasi certissimum testimonium afferri debuit: sumus quidem omnes mortales satu deorum procreati: nec tamen prohibent mores, prohibent instituta gentium, prohibet ipse sensus communis, quin pulchrum a deformi, inopem à divite, claudum ab integro discernamus: nec, si inter agricolas alterius operæ præstan-

τέραν θεραπείαν ἔξοχοι· διὰ τοῦτο τὴν εὐγένειαν ἀπ' αὐτῶν τὴν ἀρχὴν ἀναγκαῖον εἰληφέναι· οὐ γὰρ ἧττον λήγουσιν ὄντες γεωργοί, ὥσπερ ἐν οἰκίᾳ πολυτελεῖ δούλων εἰσὶ γένη πολλά, καὶ δοῦλοι μέντοι, ὅτε προστάτης, καὶ οἱ ταμίαι, καὶ οἱ κυαθίζοντες, καὶ οἱ γραμματεῖς, ἔτι δὲ καὶ ἄλλοι, ὥσπερ οἱ κληνονόμοι.

tiores, ideo ab eis necesse fuit, nobilitatem initium sumere: neque enim minus desinunt esse agricolæ, non minus quam in copiosa familia, servorum sunt varia genera: & tamen servi atrienses, ratiocinatores, qui sunt à cyathis, qui ab epistolis servi, atque alii mediastini.

Ecce q) autem (ais) non solum nobilitatis nomen irrepsisse in certos homines, at in certas etiam, in universum provincias, veluti cum Euganei sese omnes nobilitate commendant. Moriseni Sitoniique, qui plane rectius Orphei nomine gloriantur, quam qui incolunt Dioscuriadæ oppidum, & Henio-

q) Nova hic est, monente in margine Interprete, Aristodemi exceptio. In MS. hæc desiderantur usque ad verba: *aurigis nobilitatos.*

Heniochori, qui se jactitant ab Amphyto Telquioque Castoris & Pollucis aurigis, nobilitatos.

Οὐδ᾽ ἀπρεπὲς αὖ ἦν, ὅλην τὴν r) εὐγένειαν ἀποδείκνυσθαι, οὐχ ἧττον ἢ τὴν καλοκἀγαθίαν· οὐδ᾽ ὅσοιπερ ἀπὸ τοῦ Κάστορος διφρηλάτων γεγονότας ἐρίζουσιν, εὐγένειαν ἀποφαίνουσιν, ἀλλ᾽ ἀρχὴν μᾶλλον· οὐδ᾽ ἄδοξοι, ἀλλ᾽ ἐπιφανεῖς ἔτυχον ἡνίοχοι τότε, ὅταν ἀφ᾽ ἁρμάτων μόνον ἦσαν αἱ μάχαι, ἢ s) τῶν Κελήτων ἠγνοεῖτο στρατεία. Ὅσα δὴ τούτου παραδείγματα παρὰ τῷ Ὁμήρῳ;

Neque vero indecens fuerit, universam provinciam nobilitatem ostentare, non minus quam probitatem, & integritatem, neque qui se aurigis Castoris & Pollucis ortos contendunt, nobilitatem ostendunt, sed originem potius: neque tam viles, imo vero clari aurigæ eo fuere tempore, quo ex curribus tantum pugnabatur, militia unius tantum equi ignota erat: cujus rei exempla innumera apud Homerum exstant.

Ἀλλὰ διὰ τί με πρὸς Πίνδαρον ἀνακαλεῖς; t)

Quorsum autem ad *Pindarum* me revocas,

r) ὅλην τὴν] Deesse hic in MS. vocem χώραν aut similem ex versione Lat. apparet.

s) ἢ] Forte legendum καί.

t) ἀνακαλεῖς] MS. mendose ἀνακαλεῖ. Memorat hic

Ἐν ἀνδρῶν, ἓν θεῶν γένος· ἐκ μιᾶς δὲ πνέομεν ματρὸς ἀμφότεροι

qui *hominum genus idem esse, quod deorum, ex una parente utrosque spirare scribit.*

ἀλλ' ἀπείρους τόπους ὁρᾷν ὅσοι παρ' ἐκείνῳ τοὺς νικῶντας ἀπὸ τῆς εὐγενείας ἐγκωμιάζοντι, καὶ αὐτὸν Ἀλκιμίδην u) ἀπὸ τοῦ πάππου Πραξιδάμαντος, τοῦ Σωκλίδου μνήμην ἀνανεώσαντος, x) ἐν τῶν Αἰγεσιμάχου ὑῶν y) ἐξοχώτατον ὑπάρξαι φησί. Οὐδ' ἐπῆλθεν z) αὐτῷ a) κακολογεῖν τὴν εὐγένειαν, ἀλλὰ μᾶλλον

Quin potius innumeros ejus locos intuere, qui victores laudet e majorum nobilitate, & illum ipsum Alcimidem a Praxidamante avo, qui Soclidæ memoriam renovarit, quem Agesimachi liberorum excellentissimum fuisse ait. Non autem in mentem illi venit, obtrectare nobi-

πρ..

Plutarchus novam Aristodemi objectionem. Pindari locus exstat Nem. VI. v. 2. 3.

u) MS. mendosa αἰκιμήσειν, cujus vitii origo manifesta est. Vide Pindari Odam laudatam in Antistroph. v. 1.

x) Vid. Pindar. l. c. Epod. v. 1. p. 122. ed. Schmidianæ. Confer notas p. 130.

y) ὑῶν] quod scripsi pro ἡδὺ, jubente sensu ipso. Sic Pindarus ibidem p. 122. ὅς ὑπέρτατος Αγησιμάχου ὑέων γένετο.

z) ἐπῆλθεν] MS. mendose ἠθῆλθεν.

a) MS. μὴ κακολογεῖν. Sed μὴ illud jam latet in antecedente οὐδὲ. Itaque omisi. Forte tamen Plutarchus duplici negatione de industria usus est.

προτρέπειν ἅπαντας τοὺς ἀνθρώπους πρὸς τὸ τὰ τῆς σπουδῆς καὶ ἀρετῆς καλὰ καρποῦσθαι, ὅσοι περ ἀπὸ τῶν Θεῶν γεγονότας μεμνῆσθαι ἀξιοῦσι. Ου γὰρ Ησιόδου b) εἵπετο τοῖς λήροις, φάσκοντος ἐκ τῆς γῆς τὸν οὐρανὸν, ἐξ οὐρανοῦ Κρόνον, ἐκ Κρόνου Δία πεφυκέναι. Ὁ δὲ Πίνδαρος c) συνετῶς οὐ πάντας ἐξ ἴσου διάγειν βίον μαρτυρεῖ ἐν τοῖς τοῦ Σωγένους d) ἐγκωμίοις.

litati; potiusque univerſos mortales hortari, & excitare ad induſtriæ fructus virtutisque decerpendos, qui ſatu deorum ortos ſeſe meminiſſe poſſint. Non enim nugas Heſiodi ſecutus eſt, qui è Terra Cœlum, ex Cœlo Saturnum, ex eo Jovem genitum cecinit. Quam prudenter mox *Pindarus* non omnes nos ex æquo vitam tranſigere Sogenem laudans teſtatur.

XX. Μέχρι δὲ τίνος ἀπειρόκαλος ἔστη τὸ Ἰφικράτους e) ἀπόφθεγμα εὐλογήσας; f) τοιοῦ-

XX. Quousque vero tandem in Iphicratis verbo commendando, quod & recte à M.

τῷ

b) Θεογον. v. 45.

c) Nem. Od. VII. 7.

ἀναπνέομεν δ᾽ οὐχ ἅπαντες ἐπὶ ἴσα.

d) MS. Σωσιγένους mendoſe. Pindarus enim diſerte Σωγένην appellat.

e) Ἰφικράτους] Iphicratis, rei militaris peritia celebrati, dictum hoc: ἐγὼ ἄρξω τοῦ γένους, refert *Stobæus* p. 493.

f) εὐλογήσας] MS. in margine ἐπιφημίζων. Vtraque

τῷ δὲ κέχρηταί ποτε καὶ ὁ Τύλλιος. Ὁ μὲν οὖν Ἰφικράτης ἀστείως πάνυ, ἑαυτοῦ μὲν ἀφ' Ἁρμοδίου γένος ἔχειν μεγαλαυχοῦντι, ἐκείνῳ δὲ ὀνειδίζοντι τὸ εὐγενές, ἀλλὰ μὴν τὸ μοῦ γένος ἀπ' ἐμοῦ λαμβάνει τὴν ἀρχὴν, τὸ δὲ σὸν ἐν σοὶ λήγει. Τούτοις ἐκεῖνος τὴν μὲν εὐγένειαν οὐ κατέβαλεν, τὸ δὲ ἀγενὲς εἰκότως ἀνέκαμψεν εἰς τὸν ὀνειδίζοντα. Οὕτως δὲ δίκαιόν ἐστι, τοὺς εὐγενεῖς τῆς αὐτῶν εὐγενείας ἀντιποιεῖσθαι, ὥστε μηδαμῶς αὐτοὺς μὲν ἀλαζονεύειν, τοὺς δὲ ἄλλους ἀποβημαλίζειν, ἐν νῷ ἔχοντες, ὡς καὶ αὐτοὶ κοινῇ μοίρᾳ πεφυκότες, καὶ ἀσμένως ἂν ἀκούσοντες τὸ Εὐριπίδειον g) ἐκεῖνο πρὸς Ἑκάβην.

Tullio usurpatum est, nimius eris? Iphicrates quidem salse in Armodii è familia sese ortum jactantem, eique ignobilitatem exprobrantem, hoc detorsit: *meum genus a me initium sumit, tuum autem in te finit.* Hoc ille cum dixit, non nobilitatem generis elevavit: sibi autem exprobrantem ignobilitatem jure refutavit. Ita enim æquum fuerit, nobiles nobilitatem suam tueri, ne illa freti, nimium insolescant, alios vero de gradu dejiciant: memimerint quoque, sese communi sorte natos, & qui audire possint Euripideum illud Polydori ad Hecubam matrem:

Φεῦ,

vox proba est & scriptoribus in commendandi laudandique notione frequentata. Aristophanis Schol. ad Equit. p. 322. τὸ εὐλογῆσαι exponit per ἐπαινέσαι, ὑμνῆσαι, ἐγκωμιάσαι.

g) *Hecub.* v. 55. sqq.

φεῦ, ὦ μῆτερ, ἥτις ἐκ τυραννικῶν δόμων
Δούλειον ἦμαρ εἶδες· ὡς πράσσεις κακῶς
Ὅσον περ οὔ ποτ' ἀνασηκώσας δέ σε
Φθείρει θεῶν τις τῆς πάροιθ' εὐπραξίας.

Καὶ ταῦτα τῷ αὐτῷ οὐκ ἀνάρμοστα τὰ Πολυνείκους· h)

Οὐδ' ηὐγένειά σ' ἦρεν εἰς ὕψος μέγα;
Κακὸν τὸ μὴ ἔχειν· τὸ γένος οὐκ ἔβοσκέ με.

Οὐ διαμάχεται μὲν οὖν τοιαῦτα τῇ εὐγενείᾳ, μᾶλλον δὲ, νὴ Δία, προσορμῶσι πρὸς τὴν τῶν προγόνων δόξης ἀντίληψιν, σωτηρίαν, αὔξησιν. χαλεπὸν γὰρ καὶ δύσφορον τὸ τοῦ Ὀδυσσέως, ὅταν δικαίως εἰς εὐγενῆ ἔπηται.

O Parens, quæ regia
Genita domo servis, ut infelix agis,
Quantum prius nunquam, Deus quis te bona
Ex ante fortuna malis conficit varians?

Nec vero *Polynicis* apud eundem insulsa illa:

Jocaste: *Non te generis evexit ad summum decus?*
Polynic. *Malum carere est, nam genus non me aluit.*

Talia non oppugnantis sunt nobilitatem, imo per Jovem excitantis ad majorum decus tuendum, conservandum, augendum. Gravo enim, per, inquam, grave videtur illud, cum recte confertur in nobilem:

Tu splendidum natalium obscurans decus
Lanam trahis, patre natus Argivum optimo.

Ού

h) *Phœniss.* v. 407.

Ου γὰρ ἐκεῖνοι πρὸς ὀρχήσεις γεγόμενοι, ὔτε πρὸς τὰς ἡδονὰς, παιδιὰς, ἀφροδίσια, ἁρπαγὰς, ἀδικίας πεφυκότες· ἀλλὰ πρὸς μὲν τὴν ἀρετὴν, πόνον, σπυδὴν, τὴν περὶ τῶν πολιτῶν σωτηρίαν· πρὸς δὲ τῦ δήμυ πολιτικὰς ὠφελείας εἰκότως πρέπον αὐτὺς ὐ μόνοις σφισὶν αὐτοῖς φαινομένυς πεφυκέναι. Τύτοις δὲ φᾶναι προσήκει τὰ ὑπὸ τῦ Σατύρυ τῇ Παλλάδι λεχθέντα περὶ τὴν αὐλητικὴν ἄγαν δήπυ τερπομένῃ.

Non enim illi ad choreas nati, non ad oblectationes, lusus, res Venereas, rapinas, injurias aliis inferendas editi: potius ad virtutem, laborem, tuendos in officio cives, populares juvandos: merito ut, qui plus, quam deceat, sibi ipsis solum nati videantur, jure, quæ a Satyro audiit Pallas, cum tibia oblectaretur, audire possint

Haud te decet forma ista, mitte tibias,
Sume arma, buccas, ut decet, componito.

Ἀλλὰ πατρῴας μεμνημένυς εὐγενείας ἐς ταύτην ἐσιδεῖν, ταύτῃ ἥδεσθαι, πρὸς ταύτης αὔξησιν προπετεῖς ὑπάρχειν, καὶ τῇ ἑτέρᾳ ἐκείνῃ τῆς ψυχῆς εὐγενείᾳ ἐπιφανεῖς ποιεῖσθαι δεῖ. Ετι δὲ πρὸς ἐκεῖνο τῦ συνεϛῶτατυ ποιητῦ ἀναβλέπειν·

Sed moniti nobilitatis paternæ, hanc intueri, hac se oblectare, huic augendæ incumbere debent, seseque altera illa nobilitate insigni re, ad illudque subinde respicere Poëtæ peritissimi:

πρo-

προσέχειν δὲ τὸν νȣ̃ν, ὅπως ἑαυτοῖς ἁρμόζῃ τὸ πρὸς Ερμῆν λεχθὲν παρὰ Πριάμȣ. i)

- - οἷος δὴ σὺ δέμας καὶ εἶδος ἀγητὸς,
Πέπνυσαί τε νόον, μακάρων δ' ἐξ ἐσσὶ τοκήων.

Καὶ δικαίως οἷοί τε ὦσι προφέρειν τὸ Οδυσσέως πρὸς Πηνελόπην, k) τῆς ὀλεθρίας ἡδονῆς ἡττηθείσης.

Ως δ' αὔτως Κίρκη κατερήτυεν ἐν μεγάροισιν
Αἰαίη, δολόεσσα, λιλαιομένη πόσιν εἶναι,
Αλλ' ἐμὸν ὔποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθεν.

Ως δὲ εὐπρεπὲς, ȣ̓χ ὑπὸ τῶν κολάκων ἀλλὰ καλῶν τε καὶ ἐπαινετῶν ἀνδρῶν ἀκȣ́ειν, ὅπερ ἀκήκοεν Εκτωρ ὑπὸ τȣ̃ Πολυδάμαντος. l)

Non decet ut Hector pronus incumbere lectis
Ille velit clarus fixusque insidere plumis.

Illudque *Priami* de Mercurio elogium ut in eos competat, curent diligenter:

Corporis admiranda tua est species, sapis atque
Mente simul: satus es majorum stemmate claro.

Jure quoque Ulyssis illus ad Panelopen proferre possint, voluptate pestifera superata:

Sic itidem Circæ retinebar in ædibus altis,
Conjugii tædas cuperet dum, meque maritum.
Ast animum potuit nequaquam flectere nostrum.

Quam enim præclarum, non ab assentatoribus, at ex animo a probis laudatisque viris audire, quod audiit Hector a Polydamante?

i) Iliad. ώ v. 375.
k) Odyss. ί. v. 31.
l) Iliad. ν́ v. 730.

Ἀλλὰ

Ἄλλῳ μὲν γὰρ ἔδωκε θεὸς πολεμήϊα ἔργα,
Ἄλλῳ δ' ὀρχηστὺν, ἑτέρῳ κίθαριν καὶ ἀοιδὴν,
Ἄλλῳ δ' ἐν στήθεσσι τίθει νόον εὐρύοπα Ζεὺς
Ἐσθλὸν, τοῦ δέ τοι πολλοὶ ἐπαυρίσκοντ' ἄνθρωποι
Καί τε πόλεις ἐσάωσε, μάλιστα δὲ καὶ αὐτὸς ἀνέγνω.

Καὶ τοῦ αὐτοῦ· m)

Λαῶν οἷσιν ἄνασσε, πατὴρ δ' ὡς ἤπιος ἦεν.

Ἀλλὰ παρ' Εὐριπίδην, φῇς, οὐχ Ἠλέκτρα δικαίως χλευάζει τὴν εὐγένειαν; λέγουσα, τὸν ἔνδοξον Ἀγαμέμνονα, εἰ ἄρα ἔνδοξον, ἐξ Ἀτρέως n) γεγονέναι. Καὶ διηγουμένη τὴν Ταντάλου τοῦ Διὸς o) αἰκίαν, τιμωρουμένων τῶν θεῶν. Ἀλλὰ μὴν οὐ δίκαιόν ἐστι τὴν ἑνὸς ἢ δυοῖν ἀλαζονείαν τῇ εὐγενείᾳ πράγματα παρέχειν. Οὐδ' ἐκείνη φησὶ τὰς ἀτυχίας ὀνειδίζειν, καὶ

Namque alii Deus ut cu-
ræ sint Martia facta,
Ast alii dedit, ut sapiat, s
providus, atque
Cum sibi tumque aliis, a
oppida servet ab hoste;
Atque hæc ipse tenes inpri-
mis, optime ductor.

Et illud ejusdem:

Ceu mitis pater hic populi
imperitare solebat.

At apud *Euripidem* ais Electra an non jure ridet nobilitatem? dum ex Atræo illustrem (si modo illustrem) Agamemnonem ait natum? Dumque Jovis nati Tantali pœnam refert? Sed enim non unius aut alterius insolentiam nobilitati nocere æquum fuerit, nec illa se ait exprobrare infortunia. Cum que refert, multum e

Φα

m) Odyss. έ. v. 12. Conf. β'. v. 234.

n) Euripid. Oreste v. 15.

o) Eurip. ibid. v. 7.

φάσκουσα p) δὲ μηδὲν κακὸν, μηδένα νόσον εἶναι, οὗ τὸ φορτίον q) οὐ φέρῃ ἡ τῶν ἀνθρώπων φύσις, εἰς τὴν ἀνθρωπίνην μᾶλλον εἰσέβλεπε μοῖραν. Οὐ κάκιστα δὲ ὁ Ἀρχίλοχος· r)

-- Τοῖος ἀνθρώποισι γὰρ
Θυμὸς Γλαῦκε Λεπτίνεω παῖ γίνεται θνητοῖς,
Ὁκοῖον Ζεὺς ἐφ' ἡμέραν ἄγει.

Τὸ Αἰσώπου βατραχίδιον πρὸς τὴν μητέρα ἐξογκωμένην καὶ ἐρωτῶσαν, εἰ ὁ τοὺς ἀπούσης αὐτῆς γόνους

ſe malum aut morbum, cujus non ferat onus hominis natura: ad communem hominum ſortem potius reſpexit. Nec vero peſſime *Archilochus:*

-- *Talis hominibus enim*
Animus ineſt, ò Glauce, Leptina ſate,
Mortalibus, qualem in dies Deus excitat,

Ranuncula Æſopica, matre intumeſcente, & rogante, majorne eſſet, qui, ſe abſente, Bo-

p) Electræ apud Euripid. Oreſte v. 1. ſqq. hæc verba ſunt:
Οὐκ ἔστιν οὐδὲν δεινὸν, ὧδ' εἰπεῖν ἔπος,
Οὐδὲ πάθος, οὐδὲ ξυμφορὰ θεήλατος,
Ἧς οὐκ ἂν ἄραιτ' ἄχθος ἀνθρώπου φύσις.

q) τὸ φορτίον] MS. in marg. habet: ἄχθος. Scilicet ea voce utitur Euripides l. c.

r) Refert hoc Archilochi dictum *Laërtius* IX. 71. ubi vide Interpretes, & inprimis *Menagium* p. 430. Debet hanc ſententiam Archilochus Homero, apud quem exſtat Odyſſ. σ'. v. 136. ad quem commentatur *Duportus* in Gnomologia Homerica p. 252. De eadem proſtat ſingularis Diſſertatio *Merici Caſauboni*, quæ cum *Iſaaci*, Patris, Epiſtolis recuſa eſt ab *Almeloveenio*.

βεβορὼς μείζων ἦν, ἀπέκρινεν· οὐδ' εἰ μέση διαῤῥαγῇς, φησιν, ὦ μῆτερ, ἐκείνῳ τύχης ἴση. Οὕτως οὐδ' οἱ ἀγενεῖς. λεγέτωσαν ὅσα βούλονται, βασκαινέτωσαν τῇ εὐγενείᾳ. οὐδέποτε τῶν εὐγενῶν κρείττονες ἔσονται, s) οὔτε πάρισοι, μὴ προὔργου t) ποιήσαντες τὴν ἀρετήν. Πόθεν δή; ἢ ἐξ ἴσης ἀνθρώπων μοίρας; ἢ φύσει τινί; u)

ἢ τοῖς Αἰσωπικοῖς μύθοις πάλιν προσέχοντες, τὰ ἡ x) ἐργάτις ἡμέρα τῇ

voraſſet partus ſuos: Non ſi media dirumparis, mater, æqualis illi eris, reſpondit. Ita nec ignobiles, dicant, quod volent, detrahant nobilitati, obloquantur. Nunquam ſuperiores erunt nobilibus, non æquales, niſi virtutis ſpecimen ediderint. Unde id tandem? An inæquali ſorte hominum? an Genio aliquo? an Jovis magni conſilio, ut ait *Heſiodus*, accidit, ut alii obſcuri, alii inclyti ſint? an (ut ad fabulas Æſopicas redeamus) cum feſto diei profe-

ἑορτῇ

s) Κρείττονες ἔσονται] MS. in marg. ἔσονται οὔτε κρείττους. Res eodem redit. Noſtram lectionem expreſſit Interpres Latinus.

t) προὔργου] MS. mendoſe προὔργον.

u) Quæ in verſione ſequuntur, a MS. aberant. Alludit noſter ad Heſiodi Ἐργ. καὶ Ἡμέρ. v. 3. 4.

Ὅντε διὰ βροτοὶ ἄνδρες ὁμῶς ἄφατοί τε φατοί τε
Ῥητοί τ' ἄῤῥητοί τε, Διὸς μεγάλοιο ἕκητι.

x) ἡ ἐργάτις ἡμέρα] MS. ita; ἡ ἐργάτις ἡ ἐργα-

ἑορτῇ ἀντήρητο, ὡς ὑφ' αὑτῆς ἐπιπεπονημένων ῥαθύμως διὰ λαιμαργίας ἀναλίσκουσαν. y) Πρὸς αὐτὴν ἡ ἑορτή. z) Φέρε δὴ, ἔφη, τὰς μοίρας ἀλλήλαις μεταβάλλωμεν. Η δ' ἀπέκρινεν, οὐ θέμις, τὸν ὑπὸ Διὸς ἐπιτελούμενόν μοι τῶν ἱερῶν κλῆρον καταλείπειν. Συμφέρειν τῷ Διῒ ἑκὰς τῶν μυστηρίων ἀποτρέπειν τὸν βέβηλον ὄχλον.

ctus insultaret, &, quæ summis laboribus quæreret, illum per socordiam atque ingluviem consumere quereretur, ferret hanc conditionem: mutarent sortem, ex professo festus fieret. Respondit, à Jove sortem sacrorum sibi commissam, nefas esse relinqui: interesse Jovis, procul arceri à mysteriis prophanorum vulgus.

Λείπει τὰ ἑξῆς.

Desunt reliqua.

σιμος ἡμέρα. Delevi ἡ ἐργάσιμος tanquam scholion vocis ἐργάτις.

y) ἀναλίσκουσαν] Structura sermonis requireret ἀναλισκούσῃ. Refertur enim ad antecedens ἑορτῇ.

z) πρὸς αὐτὴν ἡ ἑορτὴ] recepi hæc in contextum, quæ ad oram MS. tanquam h. l. inserenda, scripta erant.

INDEX I.
LOCORUM SCRIPTURÆ.

EXOD. IV. 11. p. 36.
PS. VI. 5. p. 67. IV. 7. p. 4.
XV. 8. p. 10. XV. 9. p. 11.
XXXIII. 13. p. 61 L. 4. p. 88.
CX. 1. p. 10. CXIX. 153. p. 63.
JES. XLVI. 4. p. 16.
JOEL II. 28. p. 3.
MATTH. V. 26. p. 258.
VII. 8. p. 4.
MARC. VII. 26. p. 48.
X. 45 p. 113.
LUC. VI. 6. p. 5.
XII. 59. p. 258.
JOH. III. 13. p. 8. V. 5. p. 41.
VI. 62. p. 8.
XI. 35 p. 31.
ACT. II. 5. p. 1. v. 17. p. 3. v. 21. p. 4. v. 22. p. 6. v. 25. p. 9 v. 31. p. 12. v. 38. p. 13. III. 20. p. 15. v. 21. p. 16. v. 23. p. 17. IV. 12. p. 18. v. 24. p. 19. &c. &c. usque ad p. 52. IX. 7. & XXI. p. 40. conciliata: 37. VIII. 24. p. 52.
ROM. VIII. 10 p. 92. v. 19. p. 99.
XI. 2. p. 59. XIII. 12. p. 111.
1. CORINTH. 1. XII. v. 3. p. 6.
EPHES. II. 3. p. 92.
1. PETRI II. 1. p. 65. v. 10. p. 66. v. 22. p. 67. III. 7. p. 68. v. 10. p. 69. v. 19. p. 70. sqq. usque ad p. 79. IV. 1. 79. v. 3. p. 92. v. 4. p. 85. v. 6. p. 85 sqq. V. 8. p. 93. 2. epist. II. 8. p. 94. v. 18. p. 96. III. 13. p. 96.
JAC. I. 14. p. 57. v. 17. p. 5[illegible] II. 6. p. 60. v. 13. p. 6[illegible] v. 25. p. 60. III. 6. p. 6[illegible] v. 8. p. 61. IV. 1. p. 62. 10. p. 62. V. 1. p. 63.
JOHAN. 1. I. 1. p. 100. II. 15. p. 101. v. 18. p. 1[illegible] v. 20. p. 104. III. 9. p. 1[illegible] 2. ep. v. 10. p. 108.
JUDÆ EP. v. 6. p. 109. v[illegible] ibid.

INDEX II.
AUCTORUM CITATORUM

Vide annotationem Indici Rerum præmissa

A

Æsopeæ fabulæ 269. b. 271. b.
Alexis: 183. b.
Ammonius Alexandr. p. 7[illegible]

A

Anacharsidis dictum: 220. b.
Anonymus: 79. 85. 89. 90. sq.
Apollinaris: p. 60.
Archilochus: 269.
Artemon, qui & Artemas p. 6.
Aristobulus 257.
Aristodemi objecta in Nobilitatem diluta: p. 214. b. sqq.
Aristoteles Politic. lib. I. c. 6. p. 196. b. lib. III. c. 12. p. 204. b. denobilitate p. 203. b. p. 235. b.
Athanasii locus ex Serm. III. contra Novatianos p. 52. sq. ex Serm. II. p. 56. sq.

B.

Basilius: p. 61. 69.

C.

Cæsarius Scholasticus: p. 75.
Chrysippus de æqualitate virtutum p. 221. b. de providentia: 223. b. lib. 1. de bonis, & lib. de arte dicendi. 245. 246. b. lib. de iis, quæ per se eliguntur: ib. contra ipsum pro nobilitate disputatur: 228. b. 242. b. sibi ipsi non constat: 245. b.
Chrysostomus: p. 37. 103.
Cicero: 264. b.
Cyrillus ex comm. in ep. ad Roman. p. 64. aliunde p. 78.
Cyrilli Lexicon MS. p. 258. & sæpe alibi.

D.

Demadis dictum: p. 182. b.
Didymus Alexandr. p. 1. 3. 4. 6. & sic porro, usque ad p. 52. videtur in Acta scripsisse: p. 29. 33.
Dionysius Alexandr. 62.

E.

Epigenes Rhodius: 258. b.
Euripides 242. b. 243. b. 244. b. 245. b. 251. b. 264. b. 265. b. 268. b. bis.
Eusebius Emissenus: p. 96.

G.

Gregorius Nazianz. p. 71.
Herodotus lib. II. c. 96. p. 189. b. c. 174. p. 186. b. notatus: p. 187. b.

H.

Hesiodi nugæ 263. b. Opera & dies 270. b.
Hesychius Hierosol. p. 58. 60. 61. 62. 63. 69. 109.
Hesychii Glossarium frequenter emendatum p. 172. sq.
Homerus frequenter citatus p. 174. sqq.
Il. ά. 1. p. 224. b.
β. 231. p. 228. b.
γ. v. 730. p. 267. b.
ζ. v. 234. p. 192. b.
ρ. 44. b. p. 225. b.
υ. v. 203. p. 177. b. v. 215. p. 178. b.
ω. v. 375. p. 267. b.
Od. έ v. 12. p. 268. b. ϑ. 167. p. 225. b. v. 306. p. 228. b. v. 308. p. 229. b. v. 313. p. 230. b. v. 273. p. 231. b. v. 329. p. 233.
ν. v. 407. p. 184. b.

I.

Ignatius: p. 72.
Iphicrates 263. b. 264. b.

L.

Lapithæ Stoici dictum: 222.b.
Lycophronis Sophistæ locus contra nobilitatem. 249.b.

M.

Menander 226. b.
Menander Heracleotes 258. b.

P.

Philemon p. 181. b.
Philones multi: 247. b.
Philonis cujusdam locus de nobilitate: 247. b.
Pindarus *Olymp.* Od. XII. p. 227. b. *Nem.* VI. p. 262. b. aliquoties. 263. b.
Plato in *Menex.* p. 181. b.
Plutarchi Opusc. pro Nobilitate p. 273. sqq.
ejus non exstitit duplex liber, alter *pro*, alter *contra* Nobilitatem exaratus p. 215. b. Conf. præfat.
scripta contra Stoicos: 221. b.
Posidonii Syri Apameensis cum Tuberone disputatio 240. b.
Sappho: 195. b.
Severianus Gabal. p. 60.
Severus: p. 57. 58. 66. 67. 68 83. 84. 85. 92. 93. 96. 101 102. 108.
Ex ep. ad *Andronicum* p. 80.
ad *Heraclianum* 104.
ad *Leontium* Chartul. 95.
ad *Orthodoxos* CPolit. 82.
ad *Photium*: p. 80.
ad *Thomam* p. 109.
ex libb. contra Alexandrum: 87.
ex Sermone LIX. p. 100.
sigillatim in epist. ad. Ephesios videtur scripsisse: p. 97.
Stobaeus emendatus p. 173. b. 236. b. 247. b. & 250. &c. à Grotio cum 2 MSS. collatus p. 215. b.
Stoici castigati: 221. b. 233. b. sq. & alias. 246. b.

T.

Theognis 239. b. a Xenophonte laudatus: ibid.
Tubero. 250. b.

X.

Xenophon: 220. b. 239. b. ubi de Theognide.

INDEX III. RERUM ET VERBORUM.

Quia operarum vitio in initio Opusculi Plutarchi p. 173. expressa est pro 273. & sic in sequentibus, ideo numeris his in Indice lit. b. apposui, ut a paginis, quæ prima vice hos numeros referunt, distinguantur.

A.

Abdiæ etymologia: 174.
Abelis etymolog. ibid.
ἄβολος: 176.
ἀβιλύκη quid? 175.
Αβραὰμ etymologia: 176.
οἱ ἀπὸ Σαμοσάτων Samosateniani: 6. οἱ ἀπὸ αἱρέσεων p. 19. οἱ ἀπὸ τῆς Φρυγίας p. 49.
Amasidis pelvis: 185. b.

αὐλὸς p. 212. b.
ἄχρι quomodo capiendū? p. 16.

B.

Baptismalis unctio : 105.
Baptismo multum semper fuit tributum : p. 32. Baptismus duplex : 33.
Bernardi (Eduard.) notæ & emendatt. in Hesychii Glossarium p. 172. sqq.
Βρενθύεσθαι & βρενθεύειν 204. b.

C.

Canonici libri dicuntur δεδημοσιευμένοι p. 35.
Cataphryges : p. 49.
Cathari : v. Novatiani.
Καρὶς quid? p. 173.
Chartularius quis? 95.
Christiani (Q. Septim. Florentis) notæ & emendatt. in Hesychii Glossar. p. 172.
Christus est θεάνθρωπος 7.
Christus quomodo ad dextram Patris p. 10. cur die tertia resurrexerit? p. 12. quomodo inferis, & quibus, prædicarit? p. 70. sqq. & 85. sq. non passus est, qua Deus. 80. sq
χρόνος frequenter subintelligitur p. 193. b.
Conjugium typus unionis mysticæ : 68.
Creaturæ in extremo die renovandæ : p. 97.

D.

Dejoces Medus : p. 188.
Deus alius bonus, alius malus impie statuitur : p. 36. 111.
Docetarum error naturas Christi separantium : 82.
δογματίζειν quid? p. 39. & 57.

E.

ἔκστασις quotupliciter dicatur? 50.
Ἐντάφια p. 216. b.
Ἐπιδημεῖν de Christi in carnem adventu : p. 7.
ἑτερόδεκτοι pro ἑτερόδοξοι, p. 46.
εὐγένεια quid nominis? 253.
Euganei 260. b.

G.

Gentes quot secundum Judæos? p. 2.

H.

Heniochori 261. b.
Hesychii Glossarium frequenter emendatum p. 172. sqq.
Homo non est natura malus creatus : p. 31. 39. 46.
Hominum, ex loco in locum miraculose translatorum, exempla, 34.
Horæ (ὧραι) de quatuor anni temporibus, & de æstate speciatim : p. 102.

I.

ἱερεῖα quæ? 182. b.
Ignatius cur θεοφόρος dictus? 73.
Impeccabilitas quomodo Christianis tribuatur? p. 105. sq.
Infortunium quid proprie putandum? p. 30.
Judas proditor an salvatus? p. 77.

K.

Καρὶς quid? 173.

Κα

καταποντίζεσθαι 222. b.
κεκτημένοι, domini:183.b.

L.

Lingua difficulter cohibetur:62.

M.

Manichæorum error: p. 19. 46. 110. & alibi passim.
Moriseni: 260. b.
Mulieres hæreticæ quæ κατ' ἐξοχὴν p. 49.
Mundus in extremo die renovandus:97.

N.

Novatiani dicti Cathari: 52.
Novi Testamenti tempora cur dicantur ultima? 103.
Nox in Sacris quid? p. 111.

O.

οἰκονομεῖν quid? 57.
Opera quænam vere bona? 44.

P.

ὁ πάνυ p.174.b.
παρακολουθέω, intelligendo assequor: 50.
πάρεσις de paralysi:p.42.
Pergeri (Jo. Viti) emendationes in Hesychium: p.172.sq.
Petri Apostoli apud veteres elogia: 52.
Plutarchi Opusc. pro Nobilit.p. (273.sq.
Phryges: p. 49.
Pœnitentiæ etiam gravissimis peccatorib⁹ locus est:p.54.
Prophetæ etiam ipsi sciverunt quæ loquerentur: p.49.

S.

Sabelliani qui? 14.
Salmasii notæ & emendatio ad Justelli Codicem Ecc Africanæ p. 165. sq.
σκίμπυς lectul⁹ humilis:p.
Socrates prosapia ignob. 21
Somniantes Christiani qui cantur? 110.
Synodici Beveregiani colla cum MSS.p.113.Conf.præf.

T.

τελειόω quid p.13. (p.9
τέλειοῦσθαι de morte Martyru
τίλος pro εἰς τέλος p.21
Terra vocatur ἡ ὑπ' οὐρανόν p.18.
θεοφόρος: p.73.
τυγχάνω participiis alior verborum jungi solet:18
Tyrtæi, ducis bellici, dictu 180.b sq.

V.

Uncti, (χριστοὶ,) qui cantur? p.104.
Unctio baptis malis: 105.

X.

ξενίζεσθαι quid? p.85

ERRATA POTIORA.

P. 13. in not. l. penult. *animi* l. *accipi*. p. 62 l. 15. αὐξῆσαι αὐξῆσαι. p. 69. l. 11. καὶ ἡ dele ἡ. p. 89. l. 2. à f. γων lege λόγιον. p. 172. l. 9 pro *Casp. Barlæo* leg *minic. Baudio*. p. 124. in summo margine *Pro Nobilitate starchi* lege *Plutarchi pro Nobilitate*, & sic in paginis aliq sequentibus. Ibidem pro 174. legi debet 274. & sic in sequenti p. 212. l. 5. laudem l. *dandam*. p. 231. l. 16. Laudem l. *Laid*

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google